

Li. I Distinctio. I.

Incipit liber p̄mūs

Eteris ac

noue legis tc. Post
qz m̄gr p̄misit sui libri
plogū. h̄ aggreditur
tractatū. et diuidit in
duas partes. qz p̄io
magister inquit in v̄l'i
de his de qbz tractatū est in qttuor libris
sequētibz. Scđo p̄sequit̄ de eis in principio
distinctōis scđe. ibi h̄ itaqz tc. Prima i tres.
qz p̄mo iuēstigat materiā illoz qttuor libroz
rū diuīsiōne. scđo diffinītū. et tertio epilogatū.
Scđa ibi. Fruī aut̄. Tercia ibi. Quid g
que dicta sunt. Pr̄ia diuidit in duas. qz p̄mo
ponit vna diuīsiōez ex qz ut patet haberi po
test distinctio qz libri a tribz p̄cedētibz. Se
cundo ponit vni⁹ mēbri subdiuīsiōē. ex qua
habet distinctio p̄moz trū libror. Scđa ibi
Illud g in rebz. Pr̄ia in duas. qz p̄mo p̄mit
tit iā dicta diuīsiōem. Scđo mēbroz diuīsi
onis ponit declaratōez. ibi. Prope aut̄ h̄ res
Et eodēmō illa pars. Illud g in rebz. in qz
diuidit diuidit in duas p̄tes. Quia p̄mo po
nit diuīsiōem. Scđo mēbroz explanationē.
Scđa ibi. Ille qbz fruēdū ē tc. Dic qz

Tū obiectū ordinate fruītōis possit
esse aliqd circa tēū. Videl g sic. qz
illd qd est p̄ se bonū p̄ esse obiectū or
dinata fruītōis. caritas est hmōi. ergo tc.
Maior nota. mior p̄bas. qz illd qd nō p̄ in
telligi v̄l'essenō bonū. h̄ est p̄ se p̄ se bonū.
sed caritas nec p̄ intelligi nec esse non bona.
cū sit forma ceteraz virtutū. et de se nō possit
esse informis. g tc. Cōtra. bū Aug⁹ i p̄n
cipio libri de doctrina christiana ait. Res qz
bus fruēdū est sunt p̄ filius et sp̄usctūs.
In ista qstōe cītuoz sunt inquireda. P̄i
mo respectu cui⁹ obiecti p̄pri habeat etē fruī
tō. Scđo cuius potētia act⁹ sit fruītō. Ter
cio dato qz voluntatis vt̄z nuda voluntas frui
possit beatificē. Quarto vt̄z voluntas iforma
ta caritate possit etē in actu fruītōis. intellectu
manēte suspenso ab omni actu cognitōis

Articulus
primus

Quantū ad primū
dico qz solus deus et nullū bonū creatū p̄ etē
p̄priū obiectū ordinate fruītōis. Quia de in
transēta rōe obiecti fruībil est. qz sit q̄eratūz

totaliter aie rōnalis. quo ad totū suū deside
riū. sed nulla creatura ad h̄ sufficit. iuxta illd
Aug⁹. i. cofet. Ad te fecisti nos domine. et
inquietū est cor nostrum donec rehēcat ī te.
Et loquo; hic de fruītōe p̄fcta que ēfruītō
patrie. Qdūz bonū intellectus p̄ i. telligere volūtas p̄t amare. sed q̄tūz bono fi
nito cognito v̄l' cogitato intellect⁹ sp̄ p̄t ma
ius bonū cogitare. ergo volūtas nō p̄t q̄etari
nisi ī bono infinito. Propter qd dixit Aug⁹
in soliloquij. aiesue. Collebonū hoc et bo
nū illud. et app̄phēde si potes vnu bonū qd est
ois boni bonū. App̄petit⁹ intellectu⁹ or
dinatus diligit oē qd diligit sūm modū r̄mē
surā p̄ueniente nature sue diligit. sed om̄e bo
nū creatū fm̄ sui naturā sp̄ est in bonū maius
reducibile donec ad bonū infinitū et in creatū
ducatur. ergo nullū creatū ēsimpliciter ppter
seipm̄ diligendū. nec p̄ se q̄eqns est eo fruēdū
sed vtēndū. Act⁹ qui fm̄ se ad nullū ali
um actū est ordinabil obiectu terminat ad
tale obiectū qd ad nullū aliud obiectū ē or
dinabile. et p̄ se q̄eqns ad ultimū finē. Sz act⁹
fruītōis est hmōi. ergo tc. Maior p̄tz. quia
sicut se habz actū ad actū. sic obiectu ad ob
iectū. Maior etiā p̄tz. qz act⁹ fruītōis ē act⁹
p̄fectissimi amoris. et p̄ se q̄eqns irreferribilis.
Propter qd ait Aug⁹. x. de tri. c. x. Fruīm̄
cognit⁹ q̄bvolūtas ppter se ipa delectata cō
quiescit. Cōtra pdica p̄t argui rōe rauētē
Rōe sic. Ubicūz ē dare magis r̄min⁹ ibi ē
dare equale. Sz ē dare bonū exēdēs aīaz ratō
nalem. sicut est bonū diuīnū. et ē dare bonū
exēssum ab aīa rōnali. sicut bonū rerū sensi
biliū. ergo ppter bonitatē dei erit dare bonū eq̄
le aīerōnali quod ipam̄ poterit satiare. Dic
Qis virtus seu potētia finite capacitat⁹ aliqd
finito poterit satiare. Sz capacitas aie rōnalis
est finita. cū sit creata. ergo tc. Dic. Inter
obiectū et potentia debet esse p̄porcio. Sz insi
nit ad finitū nulla est p̄porcio. Dic act⁹ spe
cificant̄ ex obiectis. vt p̄tz. iii. de aīa. si g act⁹
fruītōis haberet obiectū infinitū. tūc fm̄ suā
spēm̄ esset infinitus. qd est īpossible. cū sit
qd creatū. Itēautē sic. Apls ad Philo
menē ait. Ego te fr̄iūr in dñō. Itē Aug⁹.
ix. de tri. c. viii. ait. Inferiori v̄cēdū est ad tēū.
pari autē fruēdū: Sz ī deo. Et s̄bdit. Nobis
ergo et fratribz fruīm̄ in dñō. Itē eccl's.
.v. ait ille sapiens. Voc mihi bonū ylūm̄ est
vt hō fr̄iūt̄ cū leticia de labore suo. Itē Au
gustin⁹. lxxiiii. q. xxxiiii. ait. Fruīdīcīm̄ ea
re de qua capimus voluptatē. Sz de creaturis

Cōtra cō
clusōem

Solutio hoies capiunt voluptates. ergo **tc.** **H**3 ista
nō cludit. qz pfecta fructus de q ad pfectum lo-
quar est actus beatificus. **H**ed sim Hugo. d. s. l.
vic. i. m. celest. ierar. **N**ihil nos p. br. os
facere n. isti deus seipso q. nos ex nihilo fecit. er-
go nulla creatura poterit esse obiectum talis frui-
tatis. **A**d p. m. dicendum q. maior est r. a. in
his q. sunt cuncta r. o. s. in alijs autem n. l. z. eni-
sit dare maior angulum rectilinem angulo p. t.
gentie intercepto inter diametrum et semicircu-
lum pura angulum obtusum v. l. angulum rectum.
qui ambo sunt maiores eo. et minor eo pura
angulum acutum. n. u. q. t. n. poterit dare angulum
rectilinem eq. l. et angulo contingentem. p. rato qz
sunt diversas rationes. si codem in p. pos-
to. Posset etiam dici ad minor. q. q. uis bonitas
divina entitatis excedat nostram voluntatem.
n. t. n. obiectum capax boni-
tatis infinite. licet n. s. b. r. o. n. infinita. **L**e p.
idem pater ad scdm. **H**ed forte dices q. ea-
dem r. o. p. sua capacitas q. etari i. bono finito
qua r. o. quietat. in bono infinito sub r. o. fini-
ta. qz r. o. s. b. qua fit talis etatio illa p. n. cipaliter
est attendenda. **R**uendo q. n. est sile. qz qd.
c. u. q. bonu. finitu. q. t. c. u. q. sit excellens cogni-
tu v. l. amatu ab aia r. o. n. a. hoc p. ipa anima re-
ferre in maius bonu. et p. sequens in ipso que-
scere n. p. **H**ed cu. apph. ed bonu. infinitus
quis sub r. o. finita b. in maius bonu. v. l. i. al-
ius bonu. referre n. p. et i. o. finaliter q. etari i. co-
D, aut aia r. o. n. a. omne bonu. finitu possit
viterius referre p. b. qz vel apph. ed illud bo-
num ut creatu. v. l. in creatu. v. l. indiscertus se-
habes dubitas an sit creatu. v. l. in creatu. **H**i
pmo m. t. c. planu est q. refert ipm i. sua cau-
sam et n. q. escere posse donec ad alte-
ram p. m. sue dubitatis determinate veniret
ad t. **A**d t. **D**icendum q. obiectum sumptu s. b.
r. o. e. obiectali debz h. r. e. p. porcionem ad potenti-
am. sed q. uis infinitus sub r. o. e. infinita n. habeat
p. porcionem ad potentiam finitam. t. n. sumptu sub
r. o. finita ei poterit p. porcionari. **A**d quar-
tu dicendum ad maior. q. actus specificatus ab ob-
iectis n. absolute sed ab obiectis sumptu s. b.
r. o. ibus obiectalibus. seu actus specificatus ab ob-
iecto n. absolute aut quodcumq. sed p. p. et te-
terminate accepto. pura ab obiecto sumptu s. b.
r. o. obiectali qua finita existere actus poterit
esse finitus n. obstat infinita entitate obie-

cti. **A**d p. mas duas anteces p. h. q. in v.
naquaq. subiugit in dno. qz sicut ait Aug. i
te doc. christiana. **U**n hoie i. deo fructus. deo
poti. qz hoie fructus. **A**d terciu dicendum q. ibi
sapientia accipit fructu equoce. s. p. d. lectari. **A**d qz
tam dicendum q. p. p. fructum illa re de q. accipi
mus voluptatem n. quamq. sed pfecta et beatifi-
cata. **P**erialia autem loquendo voluptate fructus su-
met v. l. ipso p. v. l. ipso pfecte v. l. inordinate. **H**3
est q. d. adhuc opinio que pdicere videtur ob-
uiare virtutem. **P**onite enim p. dicta opinio q. deo
fructum in patria t. q. obiecto remoto. s. p.
si visione dei fructum tangit obiecto immedia-
to ipius b. fructus. **A**d cuius declaratio p. re
mittit hanc divisionem. q. duplex est amor. s. c.
amor benevolentie. q. amore amam. id cui vo-
lum. aliquid bonu. v. l. aliqua pfectio. et c. amor
cupiscentie q. amam. id qd nobis v. l. amicis
nris volum. **P**is pmissis arguitur. **I**m
mediatum obiectum amoris cupiscentie non pe-
t. esse res distincta a cupiscentie. ista p. q. m. hil
est nobis bonu. nisi in quantum nobis est p. i. c. t.
Obiectum autem amoris cupiscentie est bonu. qd
cupiscentes appetit sibi. s. p. fructus est qd. amor
cupiscentie. ergo deo n. p. esse immediatum ob-
iectum fructus. s. p. q. obiecto est distinctus a no-
bis. **I**mmediatum ergo obiectum fructonis erit
actus visiois diuina s. m. que deus est p. i. c. t.
nobis. **H**3 autem fructus sit amor cupiscentie pro-
bant dupl. **P**rimo qz delectatio de deo habi-
ta coram desiderio de deo h. n. s. p. actum
desiderii n. desideram. aliquid deo sed nobis. s.
p. sequens desideram. amore cupiscentie.
ergo et delectatio siue fructus erit amor cupis-
centie. **S**ecundo qz amor cuius obiectum est bonu. electa-
bile et utile est amor cupiscentie. sed fructus est
h. m. o. ergo tc. **P**. Id est obiectum immedia-
tu delectatiois sequitur et desiderij pcedent. sed
obiectum desiderij pcedentis n. est deus immedia-
te. sed aliquis actus q. attingit deo. qd p. t. quia
obiectum desiderij est aliquid futurum. deus autem s. m.
senior est futurus. s. e. visio est nobis futura.
ergo. **P**. **O**is amor habet aliquid pplexus p. 3 ro
obiecto. sed deo non est aliquid pplexus. ergo tc.
maior p. t. ex pcedentibus. qz amore p. seq. volu-
mus aliquid bonu. nobis. v. l. aliquid malum eloga-
ri a nobis. ergo actus amoris seq. actus intelle-
ctus p. ponentes et dividentes. q. facit mentionem
p. seq. v. l. fugiendo. **H**ed ista n. credo es
te v. l. mediate super obiectum summe diligibile. s.
actus fructus est actus p. fectissime caritatis trahendore
et t. m. i. d. i. a. t. e. s. p. obiectum summe diligibile. ergo actus
fructus est obiectum summe diligibile. ergo actus

D **A**d 1. **D**icendum q. maior est r. a. in
his q. sunt cuncta r. o. s. in alijs autem n. l. z. eni-
sit dare maior angulum rectilinem angulo p. t.
gentie intercepto inter diametrum et semicircu-
lum pura angulum obtusum v. l. angulum rectum.
qui ambo sunt maiores eo. et minor eo pura
angulum acutum. n. u. q. t. n. poterit dare angulum
rectilinem eq. l. et angulo contingentem. p. rato qz
sunt diversas rationes. si codem in p. pos-
to. Posset etiam dici ad minor. q. q. uis bonitas
divina entitatis excedat nostram voluntatem.
n. t. n. obiectum capax boni-
tatis infinite. licet n. s. b. r. o. n. infinita. **L**e p.
idem pater ad scdm. **H**ed forte dices q. ea-
dem r. o. p. sua capacitas q. etari i. bono finito
qua r. o. quietat. in bono infinito sub r. o. fini-
ta. qz r. o. s. b. qua fit talis etatio illa p. n. cipaliter
est attendenda. **R**uendo q. n. est sile. qz qd.
c. u. q. bonu. finitu. q. t. c. u. q. sit excellens cogni-
tu v. l. amatu ab aia r. o. n. a. hoc p. ipa anima re-
ferre in maius bonu. et p. sequens in ipso que-
scere n. p. **H**ed cu. apph. ed bonu. infinitus
quis sub r. o. finita b. in maius bonu. v. l. i. al-
ius bonu. referre n. p. et i. o. finaliter q. etari i. co-
D, aut aia r. o. n. a. omne bonu. finitu possit
viterius referre p. b. qz vel apph. ed illud bo-
num ut creatu. v. l. in creatu. v. l. indiscertus se-
habes dubitas an sit creatu. v. l. in creatu. **H**i
pmo m. t. c. planu est q. refert ipm i. sua cau-
sam et n. q. escere posse donec ad alte-
ram p. m. sue dubitatis determinate veniret
ad t. **A**d 2. **N**ostitia

Solutio **D**icendum q. maior est r. a. in
his q. sunt cuncta r. o. s. in alijs autem n. l. z. eni-
sit dare maior angulum rectilinem angulo p. t.
gentie intercepto inter diametrum et semicircu-
lum pura angulum obtusum v. l. angulum rectum.
qui ambo sunt maiores eo. et minor eo pura
angulum acutum. n. u. q. t. n. poterit dare angulum
rectilinem eq. l. et angulo contingentem. p. rato qz
sunt diversas rationes. si codem in p. pos-
to. Posset etiam dici ad minor. q. q. uis bonitas
divina entitatis excedat nostram voluntatem.
n. t. n. obiectum capax boni-
tatis infinite. licet n. s. b. r. o. n. infinita. **L**e p.
idem pater ad scdm. **H**ed forte dices q. ea-
dem r. o. p. sua capacitas q. etari i. bono finito
qua r. o. quietat. in bono infinito sub r. o. fini-
ta. qz r. o. s. b. qua fit talis etatio illa p. n. cipaliter
est attendenda. **R**uendo q. n. est sile. qz qd.
c. u. q. bonu. finitu. q. t. c. u. q. sit excellens cogni-
tu v. l. amatu ab aia r. o. n. a. hoc p. ipa anima re-
ferre in maius bonu. et p. sequens in ipso que-
scere n. p. **H**ed cu. apph. ed bonu. infinitus
quis sub r. o. finita b. in maius bonu. v. l. i. al-
ius bonu. referre n. p. et i. o. finaliter q. etari i. co-
D, aut aia r. o. n. a. omne bonu. finitu possit
viterius referre p. b. qz vel apph. ed illud bo-
num ut creatu. v. l. in creatu. v. l. indiscertus se-
habes dubitas an sit creatu. v. l. in creatu. **H**i
pmo m. t. c. planu est q. refert ipm i. sua cau-
sam et n. q. escere posse donec ad alte-
ram p. m. sue dubitatis determinate veniret
ad t. **A**d 3. **D**icendum q. obiectum sumptu s. b.
r. o. e. obiectali debz h. r. e. p. porcionem ad potenti-
am. sed q. uis infinitus sub r. o. e. infinita n. habeat
p. porcionem ad potentiam finitam. t. n. sumptu sub
r. o. finita ei poterit p. porcionari. **A**d quar-
tu dicendum ad maior. q. actus specificatus ab ob-
iectis n. absolute sed ab obiectis sumptu s. b.
r. o. ibus obiectalibus. seu actus specificatus ab ob-
iecto n. absolute aut quodcumq. sed p. p. et te-
terminate accepto. pura ab obiecto sumptu s. b.
r. o. obiectali qua finita existere actus poterit
esse finitus n. obstat infinita entitate obie-

cti. **A**d p. mas duas anteces p. h. q. in v.
naquaq. subiugit in dno. qz sicut ait Aug. i
te doc. christiana. **U**n hoie i. deo fructus. deo
poti. qz hoie fructus. **A**d terciu dicendum q. ibi
sapientia accipit fructu equoce. s. p. d. lectari. **A**d qz
tam dicendum q. p. p. fructum illa re de q. accipi
mus voluptatem n. quamq. sed pfecta et beatifi-
cata. **P**erialia autem loquendo voluptate fructus su-
met v. l. ipso p. v. l. ipso pfecte v. l. inordinate. **H**3
est q. d. adhuc opinio que pdicere videtur ob-
uiare virtutem. **P**onite enim p. dicta opinio q. deo
fructum in patria t. q. obiecto remoto. s. p.
si visione dei fructum tangit obiecto immedia-
to ipius b. fructus. **A**d cuius declaratio p. re
mittit hanc divisionem. q. duplex est amor. s. c.
amor benevolentie. q. amore amam. id cui vo-
lum. aliquid bonu. v. l. aliqua pfectio. et c. amor
cupiscentie q. amam. id qd nobis v. l. amicis
nris volum. **P**is pmissis arguitur. **I**m
mediatum obiectum amoris cupiscentie non pe-
t. esse res distincta a cupiscentie. ista p. q. m. hil
est nobis bonu. nisi in quantum nobis est p. i. c. t.
Obiectum autem amoris cupiscentie est bonu. qd
cupiscentes appetit sibi. s. p. fructus est qd. amor
cupiscentie. ergo deo n. p. esse immediatum ob-
iectum fructus. s. p. q. obiecto est distinctus a no-
bis. **I**mmediatum ergo obiectum fructonis erit
actus visiois diuina s. m. que deus est p. i. c. t.
nobis. **H**3 autem fructus sit amor cupiscentie pro-
bant dupl. **P**rimo qz delectatio de deo habi-
ta coram desiderio de deo h. n. s. p. actum
desiderii n. desideram. aliquid deo sed nobis. s.
p. sequens desideram. amore cupiscentie.
ergo et delectatio siue fructus erit amor cupis-
centie. **S**ecundo qz amor cuius obiectum est bonu. electa-
bile et utile est amor cupiscentie. sed fructus est
h. m. o. ergo tc. **P**. Id est obiectum immedia-
tu delectatiois sequitur et desiderij pcedent. sed
obiectum desiderij pcedentis n. est deus immedia-
te. sed aliquis actus q. attingit deo. qd p. t. quia
obiectum desiderij est aliquid futurum. deus autem s. m.
senior est futurus. s. e. visio est nobis futura.
ergo. **P**. **O**is amor habet aliquid pplexus p. 3 ro
obiecto. sed deo non est aliquid pplexus. ergo tc.
maior p. t. ex pcedentibus. qz amore p. seq. volu-
mus aliquid bonu. nobis. v. l. aliquid malum eloga-
ri a nobis. ergo actus amoris seq. actus intelle-
ctus p. ponentes et dividentes. q. facit mentionem
p. seq. v. l. fugiendo. **H**ed ista n. credo es
te v. l. mediate super obiectum summe diligibile. s.
actus fructus est actus p. fectissime caritatis trahendore
et t. m. i. d. i. a. t. e. s. p. obiectum summe diligibile. ergo actus
fructus est obiectum summe diligibile. ergo actus

Ad 4. **D**icendum q. maior est r. a. in
his q. sunt cuncta r. o. s. in alijs autem n. l. z. eni-
sit dare maior angulum rectilinem angulo p. t.
gentie intercepto inter diametrum et semicircu-
lum pura angulum obtusum v. l. angulum rectum.
qui ambo sunt maiores eo. et minor eo pura
angulum acutum. n. u. q. t. n. poterit dare angulum
rectilinem eq. l. et angulo contingentem. p. rato qz
sunt diversas rationes. si codem in p. pos-
to. Posset etiam dici ad minor. q. q. uis bonitas
divina entitatis excedat nostram voluntatem.
n. t. n. obiectum capax boni-
tatis infinite. licet n. s. b. r. o. n. infinita. **L**e p.
idem pater ad scdm. **H**ed forte dices q. ea-
dem r. o. p. sua capacitas q. etari i. bono finito
qua r. o. quietat. in bono infinito sub r. o. fini-
ta. qz r. o. s. b. qua fit talis etatio illa p. n. cipaliter
est attendenda. **R**uendo q. n. est sile. qz qd.
c. u. q. bonu. finitu. q. t. c. u. q. sit excellens cogni-
tu v. l. amatu ab aia r. o. n. a. hoc p. ipa anima re-
ferre in maius bonu. et p. sequens in ipso que-
scere n. p. **H**ed cu. apph. ed bonu. infinitus
quis sub r. o. finita b. in maius bonu. v. l. i. al-
ius bonu. referre n. p. et i. o. finaliter q. etari i. co-
D, aut aia r. o. n. a. omne bonu. finitu possit
viterius referre p. b. qz vel apph. ed illud bo-
num ut creatu. v. l. in creatu. v. l. indiscertus se-
habes dubitas an sit creatu. v. l. in creatu. **H**i
pmo m. t. c. planu est q. refert ipm i. sua cau-
sam et n. q. escere posse donec ad alte-
ram p. m. sue dubitatis determinate veniret
ad t. **A**d 5. **D**icendum q. obiectum sumptu s. b.
r. o. e. obiectali debz h. r. e. p. porcionem ad potenti-
am. sed q. uis infinitus sub r. o. e. infinita n. habeat
p. porcionem ad potentiam finitam. t. n. sumptu sub
r. o. finita ei poterit p. porcionari. **A**d quar-
tu dicendum ad maior. q. actus specificatus ab ob-
iectis n. absolute sed ab obiectis sumptu s. b.
r. o. ibus obiectalibus. seu actus specificatus ab ob-
iecto n. absolute aut quodcumq. sed p. p. et te-
terminate accepto. pura ab obiecto sumptu s. b.
r. o. obiectali qua finita existere actus poterit
esse finitus n. obstat infinita entitate obie-

Ro 1

Cotra v.

rāndum

Ro 1

Dicitur I

Cofirmat fructis beatis habebit visionem dei si ipsius deum promediato obiecto. **E**t confirmat. quod quanto aliquid est magis bonum tunc magis promediatio est diligibile. quod immediatio poterit appetitum mouere. si deus est sume bonus. quod ipse est immediate et sume diligibilis. **P**actus perfectus mus voluntatis non est in ea. sunt ad finem si mmediate in ultimum finem. si actus fructus est perfectus actus voluntatis. ut infra patebit. quod non tenderit immediate in visionem. si in dei bonitate. **V**isus enim illa cum sit creatura non est ultimus finis simpliciter. sed solus deus est ultimus finis sim- pliciter. omnis autem creatura est ad illum. **E**t confirmat. quod voluntas secundum se est ipsum finis electio est eorum qui sunt ad finem. **D**o planus est quod actus fructus non est electio. quod tunc ista est etiam intentione propheta ait. Letamini in domino et exultate in virtute eius. dic letamini visio dei domini. Aut iterum. Ad plenaria meleticia cum vultu tuo delectatores in deo pater tua videant in fine. **H**ec sicut per te in glo- sia cantit. Leua deus humanitas et dextra deus divinitas. **A**d prius ergo dicendum quod maior voluntas est falsa. quod sicut patitur per distinctiones tuam amorem occupat non solum desiderium bonum nobis sed aliis. quod ergo occupat alteri desiderat bonum. tunc necessario obiectum illi desiderii est subiecto distinctum a desiderante. **E**tiam minor est falsa. quod cum fructus sit amor perfectus non poterit esse amor occupatus. quod imperfectio est amo- re amicicie sive benevolentie. sic patet. iij. 7. ix. eth. **I**llae est amor amicicie quod diligat amicum per seipsum. si o*mnis* scientes clamant quod deus est diligens perpter se et per ipsum. propter deum. **L**uz ergo caritas patri non sit imperfectio caritatem. ergo deus in illa beatissima fructuone diligat perpter se et in se. et per ipsum diligat amore amicicie. **E**t hoc est explicationis huius. Aug. x. prof. c. xxij. ubi ait. Est gaudium quod non dat impia. si his quod te gaudi colunt. quoque gaudium triplex est. et hec est via beatissima gaudere de te perpter te. **I**n principio de doc. christiana ait. Fructus est amore alicuius hetherum. propter seipsum. **E**cclesiast 6. 12. dicitur. Et ibidem dicitur quod solo deo est fructus. **C**um ergo solus sit dictio exclusiva sequitur ne cessari per visionem non sit fructus loquendo propter de fructu. **E**xemplum etiam quodcumque ponit iste doc. quod latius piculus esse videtur. moderno quo ipsius trahit ad positum. Dicit enim quod si sit in fructu one de visione dei et de deo. sicut in amore vini de gustatione vini et vino. quod sicut immediate amo gustatorum vini. et mediatae gustatorum amo- vinum. sic ut ait. beatissimae fructus visione dei. et mediatae visione fructus deo. **E**x isto dico se quis ergo beatissime habebit visionem dei si vratatur

210

Cofirmat

Ad ronco illius opinionis

Exemplum

deo quod est tota propteritas. Aug. et per omnes ipsos. **C**ontra ergo. sibilis beatissimus. Quod autem huius sequatur propter te. quod quod amamus propter alterum illo videntur. quod ipsum in altero refertur. si videtur amare propter gustatorum. et per sequens similitudo tua valorem teum amare propter videntem te. **E**t ista falsa assumit cum ait. quod immediatio amemus visionem dei quod deus. quod illud quod est cognitum plus et immediatio amatur. si deus prius cognoscitur quod visus dei. ergo tunc maior propter deo. quod bonum cognitum est obiectum amoris minor propter deo. quod cognoscitur actu recto. si visio dei actu reflexo. sed naturalis intellectus est plus sub actu recto quam sub actu reflexo. **A**d prima probationem minoris dicendum quod minorista propter posse est falsa. Primo ex eo quod dicunt quod non desideramus aliquid deo. nam quibusdam amamus deum desideramus dei cultum gloria et honor. Secundo in eo quod dicunt quod per actum desiderium quo deum diligimus desideramus nobis bonum. quod falius est. quod propter amator non diligit nec desiderat amatum propter aliquid sibi pertinens ex amato. si diligit ipsum propter seipsum et propter propriae suae ipsius amati. sicut per te. viij. ethico. ubi sic ait aristoteles. Perfecta est autem bonorum amicicia et secundum virtutem. Et paucus interpositis subdit. Permanet autem huius. si bonorum amicicia voluntatis et boni sunt. virtus enim manifesta. Et sequitur ibidem. Adinvenit autem sunt virtutes similares autem et delectabiles. Vnicuique enim secundum delectationes sunt per operationes. Talis enim amicicia mansueta rationabilis est. copulat enim in se oia quaeque optime amicis existere. quod dicat. Licet propter amicus non amet propter utilitate vel delectationes. tamen oia ista sequuntur propter amicicia sive delectationes. **H**ec de his quod amore occupantur diligunt propter virtutem vel delectabilem. postea in eodem subdit aristoteles. Propter delectationes quod est et virtute enim prauos distinguunt amicos ad inuidos esse. Et sequitur. Non oio autem hic copulat nec sicut est amici propter virtute vel delectabile. non enim omnino propter utilitate accidit. Et tunc excludit aristoteles. Isti quod est si boni similes amici. illi autem secundum quod et assimilati his. Ex his ergo cuiusdam apparet quod ille propter amor de quod nos loquimur nec deus est propter delectabile nec propter virtute. nec propter aliquid nobis pertinet. si immediate deus teneat de tei bonitate propter seipsum. licet oia bona taliter amicicia coequantur. iuxta illud sapientie. viij. Teneatur mihi oia bona propter cu*m* illa. Alio sicut iaz apparuit propter esset dilectio amicicie politice quod duum quod multum absurdum est etiam cogitare. **A**d secundam probationem dicendum quod minor est falsa. ut per ipsum iaz dicitur. **A**d secundam rationem predicti doctoris dicendum quod minor est falsa. **A**d probationem

Ad secundam

63

Dico quod Deus in seno sit futurus. tñ ut in ipso quiescat et termine moris desiderans. sic ipsis se Deus est futurus. **A**d tercia ratione eiusdem doctoris dicendum quod per eandem rationem propter pbari ipsa visio non sit immediatum obiectum frumentorum. quod visio ipsa est quod in complexu. Terci via amor habet quod complexum per obiectum. tunc deinde non posset esse obiectum remotum ipsius frumentorum. quoque utrum quod oppositum ille affirmat. Ex quo prout per rationem istius doctoris magis militat quod ipsum quod est quem ceteris alii. Ad formam rationis dicendum quod maior est falsa. Ad probatorem dicendum quod ipsa probatio non est ad positum. quod pcedit solu de amore concupiscentie. sed amor frumentorum quod ad prius loquuntur non est amor concupiscentie. ut prout ex predictis.

Articul⁹ secund⁹

Rō. I

Quātū ad secundū

Istius questionis articulū dico quod actus frumentonis proprie est actus voluntatis. Quia istius potestie est ipsa frumentum. ut proprie appetit placere et delectari. voluntas autem est humana. ergo recte. maior per prout quod frumentum est essentia delectationis et delectatio perfecta in ultimo fine. minor per prout quod Anima in receptu originali. c. p. ubi dicit quod sola voluntas delectatur. et hoc verum est loquendo de delectatione principaliter et per se. quod est si alia potestie in suis operatibus delectantur. humana in delectatione in ipsius uniuscuius et sicut ex delectatione voluntatis. **P.**

2. Nobilissima autem ratio potestie est ipsa voluntas. sed frumentum est actus potestie nobilissimum. ergo recte. minor est nota. quod actus frumentorum est actus beatitudinis. maior per prout quod sola voluntas est primo et finis liberaria. non nec ipsa ratione est libera nisi ex hoc quod in eadem ratione aefundatur cum voluntate. Tunc etiam in nulla speculatorum intellectus per plenitatem. nisi in quantum ei adest propositum voluntatis. Ex quod patet euidenter nobilitas et libertas ipsius voluntatis. quod ipsi intellectus per auertit a quocumque sua actuali speculatorum. et per libertatem sue imperium alterius rei consideratoeum sibi inungere. **P.** Eiusdem potestie est per se moueri ad terminum et quiescere in termino. sed per actum voluntatis per se mouemur ad terminum beatitudinis recte. maior per prout minor per prout. quod est desiderium quod est quod actus voluntatis mouemur ad rectum. per frumentos autem quod est secundum rationem. **P.** Amor est ipsius voluntatis. sed frumentum est amore alicuius inheretere. ut ait Augustinus. ergo recte. Et idem Augustinus. frumentum cognitum quibus voluntatis propter se ipsa delectata coquuntur. Tunc Augustinus de trinitate. c. p. aut. Voluntas nobis adest quod frumentum et utimur. Ide de doce christiana ait. Et frumentum quod propter se diligimus. **C**ontra predicta sunt dicta multorum

Lötra

doctorum quod intellectu dicunt nobilior est voluntate. et beatitudine vel solu existere in intellectu. vel salte principalius. Ad prius tamen humana dicta non adduco. quod magis propter locum habet. dist. xlviij. quod libri. et ibi ea adducuntur domino concedente

Quantū ad tertium

Articulus tertius

articulū dicendum quod non. quod sicut agere naturale presumponit esse naturale. sic agere supernaturale presumponit esse supernaturale. sed potestia nuda non habet esse supernaturale. et potestia nuda non habet esse supernaturale. ergo recte. **P.** Felicitas naturalis non est esse in nuda potestia. ergo non est supernaturale. ans prout per se. et ethi. ubi p. h. ponit actum voluntatis felicitatis naturalis non posse causari nisi ab obiecto perfectissimo in nobilissima potestia. perfecta habetur nobilissima. puta habitu sapientiae. omnia de se prout quod magis excedit potestia. tanto potestia plena requirit amicula dispositio. et conadiuvenia respectu talis actus. ergo recte. **P.** Nuda voluntas non est in actu meritorum. sed nec in primis rationum. omnis patitur. quod est error fabellianus quod ex puris naturalibus possit mereri. Omnia est nota quod non minus excedit in ratione naturali facultatem actus primi quam actus meriti. **P.** H. ista conclusio etiam finitum aliquis doctores probat sic. Impossibile est extrema improportionata ad aliquam proportionem reduci nisi per aliquam mutationem facta in altero extremo. sed voluntas humana naturaliter supponita et obiectum beatitudinem sunt duo extrema in infinita distantia. ergo numerus duoveniet ad humana proportionem per ipsa voluntas rati obiecto perfecte fruatur. nisi facta mutatione in voluntate vel in obiecto. sed in tale obiectu impossibile est cadere mutationem. ergo necessario requirit in ipsa voluntate aliquis habens supernaturalem rationem cuius voluntas supernaturalis in mutata respectu istius supernaturalis obiecti aliquatenus capiat proportionem. **P.** Sed forte dicet per talis habitus supernaturales eleuandas potestias vel erit finitas vel infinitas. Si finitas tunc non poterit eleuare potestia ad obiectum infinitum. quod est sequitur substantiam. Si ergo subha siue essentia illius habens est finita. potest sua non poterit tollere distantiam infinitam. Si autem habens talis est infinita. tunc eaque habebit potestia proportionem ad habitum sicut habuit ad obiectum. Illud ut credo fuit maximum motuum omnium fabellianorum. quod dixerunt quod ex puris naturalibus possimur per actum perfecte frumentorum. **P.** Ipsi poterat arguere sic. Quelibet potestia per in omne illud sine habitu. quod per se continet sibi suo obiecto adequantur. sed bonum in quantum bonum est obiectum voluntatis. ergo

Instans. I

Quantū ad tertium. **3** nuda voluntas p̄t in oēlōnū. **P** habitus non facit ad s̄bam actus. licet faciat ad modū actus. p̄t q̄ creata voluntas in s̄baz cuiuslibz actus fīm senude sumpta sine h̄m. i cuius modū p̄t cuz habitu. ergo salte q̄ntū ad s̄bam actus poterit in 2° stigere obiectū br̄fici ex puri naturalibz.

4 **P** Dat. li. iij. c. xiiij. ait. Voluntas ē sp̄i si n̄ electio aut̄ eoq̄ q̄ sunt ad finē. Et idem p̄nit p̄hs. iii. ethico. **H**z q̄ncūq̄ potētia fīm se d̄ respectu alie obiecti. n̄c actus elicit a tū potētia circa h̄mōi obiectū p̄gredit d̄ nuda potētia sine habitu potētia disponēre. sic pat̄ d̄ intellectu respectu p̄ncipio. ḡ tc. **P** Respectu ei⁹ in q̄d cedit potētia naturalis n̄ indigz habitu disponēre. s̄z q̄libz potētia tendit naturaliter in suū finē. cū ḡ bonitas diuina sit per se finis aē rōnal. ḡ tc. **T** Sed ista sophistis ca nō excludit. et maxime i p̄sentī p̄posito. q̄ opatio p̄fectissima est delectabilissima. et per p̄seq̄ns n̄ p̄t elici a nuda potētia sine habitu. s̄z fr̄uitio ē h̄mōi. ḡ tc. maior p̄tz. q̄ ut d̄. x. ethi. p̄fecta opatio in delectatōe p̄sistit. p̄sicit enī opatoz telecrat. **H**z ut d̄. iij. eth. signū est generati habitus voluptrat v̄l tristitia fieri in ope. voluptrat. s. i. ope. et tristitia i impedimento opis. minor p̄tz et dictis sup̄i. **I**pa ḡ carita sc̄i sit habitus p̄fectissim⁹ necessario resq̄is in voluntate respectu iā dicte p̄fectissime opatois. **A**d p̄mū ergo motiuū q̄ fabellai poterat moueri dicendū. q̄ distatia inter dēū et creaturā dupl̄ p̄t intelligi. **U**no mō fīm entitatē et esse. Alio mō fīm habitudinē q̄ ē mortis ad mobile. **T**olles distatia p̄mā necessario est virtutis infinite. non aut̄ sedam. etiam p̄t dici q̄ tollere distantia infinite p̄t intelligi acutue et in virtute p̄p̄a. v̄l dispositiue et in virtute superioris. **T**olles p̄mo mō optet esse infinite virtutis. nō aut̄ sedam mō. **E**t q̄ fīm apl̄m caritas dei diffusa est in cordibz nr̄is p̄ inhabitatē sp̄m eius q̄ h̄icat in nobis. ḡ q̄cqd p̄ caritatem efficiet in voluntate nr̄a totū sit virtute sp̄üssancti assistens ipi caritati. et iō nō ē mir si aliqd in nobis p̄ caritatē virtutē sp̄üssancti. q̄d fīm se loquendo excedit vim et virtutē caritatis. sic etiā videm⁹ in naturalibz q̄ agēs istruimentale p̄t in effectu excedēre sūm p̄p̄am sp̄es. in virtute agētis p̄ncipal. **A**d secundum dicendum q̄loquendo de capacitate naturali ipsius voluntatis. n̄c maior est falsa. s̄z loquendo d̄ capacitate obedientiali tūc maior p̄t accidēti illo in moderamine et sic sup̄i. q̄stioe. iij. articulo iij. dictū est de ente in quā ens respectu itellectus. **A**d tertium dicendū q̄ estū spectat ad

Contra instantias

Solutio
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

ppositū argumētū nullā h̄z difficultatez. q̄ actus fr̄uitio ē eactū maxime modificat⁹. cuz sit p̄fectissim⁹ et delectabilissim⁹. p̄mp̄tissime et facillime elicit⁹. s̄z q̄ntū ad actū meritoriu⁹ tūc argumētū h̄z aliquā apparetia. et iō q̄ ad h̄ dico q̄ sicut h̄z infuso ī nobis ē cōnō exp̄i mur. h̄z sincera fide tenem⁹. sic eodē mō q̄ tales habit⁹ sint necessarij maḡi tenem⁹ fide q̄z rōe. ḡ de talibz est tenēdū q̄d dīc̄s sc̄toz et p̄tati fidei maḡi ē p̄sentaneū. s̄z decreta sc̄toz et p̄seponūt q̄ habitus infuso ī solū faciūt ad modū actus sed etiā ad s̄baz actus. **U**n de cōse di. iij. c. q̄lq̄s. d̄r sic. Quisq̄ dixerit p̄ gratiā dei nos tm adiūuari ad nō peccandū in q̄ntū p̄ illā nobis ap̄iel intelligentia mādatoyz tei. nō aut̄ p̄ ea nobis p̄stet vt q̄d faciēdū ē ḡuerimus etiā facere valeam⁹. anathema sit. **E**t eandē h̄z iam maḡi exp̄isse h̄em⁹. c. immediatele q̄nti. vbi sic dicit. **D**lacuit vt q̄cqd dixerit ḡtia iustificatiōis dare vt q̄d facere p̄ liberū arbitriū iūtemur facilis⁹ possim⁹ implere p̄ grazianq̄ et si ḡra nō dare possim⁹ etiā sine illā ī plere mādata diuina. anathema sit. **P**tz ḡ q̄ maior illi⁹ rōis est falsa. **A**d q̄ntū dicēdū q̄ quis finis sit p̄mu⁹ a voluntate volitū. tm ad p̄seq̄ndū finē mō debito indiget voluntas habitu regulatē. **E**t cu addit⁹ de intellectu respectu p̄ncipioz. Dico q̄ p̄mū ē s̄ile q̄ntū ad vellētū. nō tm ad p̄seq̄ndū finē. etiā potētia intellectuā p̄siciū habitu q̄ d̄ intellectu p̄ncipioz. vt p̄tz. vi. ethicoz. **A**d q̄ntū dicēdū q̄ licet naturalis feramur in dēū in q̄ntū ipē ē alpha et o. sc̄z finis et p̄ncipiū oīm. et h̄z obscuritate fatalitatiū quē modū fīm vites naturales nostras trāscēdere n̄ valēm⁹. nō tm vt ē obiectū sup̄naturalis aniam glificās. **E**t p̄t dici sic ad q̄ntū dicēdū est

Ad. 4.

Ad. 5.

Articulus quartus

Quātū ad quartū. principale dico. q̄ de potētia dei absoluta. l̄z n̄ fīm ordinē a deo nūc institutū. voluntas p̄t ēē in actu fr̄uitio. intellectu existēte suspēlo quo ad actū cognitōis. q̄z q̄n̄ due potētiae sic se habent q̄dīnt ab iniūcēre absoluta. d̄r p̄ sua oī potētia p̄ vñā ūkuare in opato ē sibi p̄ueniente. alia suspēla a sua opatiōe p̄manēte. s̄z sicut p̄tebit in dist. iij. voluntas differt ab intellectu reabsoluta. ḡ tc. **H**z p̄ maiorē istius rōis istari p̄ tripliē excepto. **P**rio q̄z materia et forma dīntre absoluata. et in materia nilla p̄t esse sine forma. **S**cđo q̄z figura n̄ p̄t esse sine quantitate. **T**ercio q̄z pulchritudo n̄ p̄t esse sine

- Solutio** **I** **H**ic ista nō ipse dicitur ista dicta majorē. q; l^z materia figura et pulcritudo sunt absoluta. tñ necessario discernit respectū. puta materia cōcernit respectū ad formā. figura ad extitatem. pulcritudo ad colorē. sine q; respectib; etiā nō p̄t intelligi. s; voluntas bñ p̄t intelligi sine intellectu. **D**ices forte q; voluntas ē appetitus intellectus. in h̄ enī differt a sensu. ḡ nō poterit intelligi sine intellectu. **N**ico q; voluntas nō dicitur appetitus intellectus nisi ad uenitie et denotat eā qdā extremitate. sed p̄mo et p̄ se et ab intrīseco dicitur liber sive potentia libera. **U**nū p̄ hoc q; est potestitia libera p̄ se et p̄ncipalz. differt nō solum a sensu s; etiā ab intellectu. et ideo p̄t intelligi vir potestia p̄mo et p̄ se sive essentia libera. circumscripta q; unqz alia potestia cognitiva sive sensitiva sive intellectua. **P**. bonū mortuū voluntas nō requirit esse cognitū nisi ut mouet in genere cāe efficiētis. sed sicut eū cuiuscumq; causē sc̄de ī genere cause efficiētis. causa p̄ma. s; dicitur p̄ se ipsum p̄t supplere. ḡ immediate p̄ bonitatē sive ī p̄tē et co gnitū ab intellectu efficiētis poterit mouere voluntate. minor est ab oīb; excessa. s; maior p̄z p̄ aueroīm. q; metaph. vbi ponit q; res appetibilis h̄ duplex esse. **U**nū ī re extra. et sic est finis desiderij. et terminat actū voluntatis. Aliud ī intellectu. et si agit desiderium et mouet voluntatem. **P**. cognitio intellectiva ī volēdo n̄ requirit nisi ad p̄stādū obiectū volibile ip̄i voluntati. **H**ed fīm aug. in li. sc̄f. de p̄ se ipsum est int̄mior et p̄nitalior voluntati. q; voluntas sibi p̄p. q; p̄ se ipsum immediate poterit mouere voluntate. **P**. ex dictis aliqd p̄t argui gra col latōis ad hosēm sic. H̄esibile mouet voluntate ī sive noticia intellectiva. ergo et deus h̄ poterit. **A**na pat̄z p̄ locū a minori affirmatiue. **P**robo aīs. q; sic cōiter dicitur nullū iudicium p̄t fieri ī sensu de re sensitiva sive ī sensu recepta. nisi assit intentio voluntatis. s; planū est q; nō est necesse q; cōd sentim̄ ut illud ī immediate intelligam̄. q; poterit esse aliqd voluntū qd̄ nō est intellectu. **E**t īfirmat. q; intellectu exīte ī actu recto aliqd intelligibile īgnoscēdo. voluntas vult ēū intelligere. q; si voluntas nō vellit ēū intelligere ip̄e ad nullū momētū in tali intellectu poss̄ se continuare. sed planū ē q; intellectu nō dū se intelligere. q; tūc est ī actu recto s; ilū cū actu recto. q; nō videt q; repugner voluntati aliqd velle qd̄ intellectu nō dūz q; sc̄it. **H**ed ī pdicta sunt qdā dicētes q; simpliz est ipsoſible q; quācūq; potentia voluntarem frui. intellectu nō intelligere ip̄m fruibile. q;
- Instātia**
- Solutio**
- Lōfirmat**
- Gerardus**
d̄ sensis p̄
dicta I
- simpliciter est ipsoſible actū visiōis fieri sine acutu fruitōis. q; si l̄ est ipsoſible actū fruitōis fieri sine acutu visiōis seu intellectu. **A**na p̄z p̄ locū ī maiori negative. p̄batōes q; adducunt p̄ ante ego polū sup̄ in plogō. q; iiii. articulo. i. p̄ma h̄lōe correlaria. vbi dixi q; notitia dei intuitiua p̄t cōicari viatori. **P** illud qd̄ nō p̄fieri p̄sens voluntati ī rōe obiecti mōuētis nisi īmediate actu intellectus. **H** non p̄t mouere voluntati nisi p̄us moueat intellectu. s; obiectū fruibile et qdēcūq; aliqd obiectū voluntatis est h̄mōi. ḡ te. maiorē dicitur ēē nota. q; nulla potestia p̄t moueri a suo obiecto nisi fiat sibi plena ī rōe obiecti mōuētis. minore p̄bat. q; dicitur q; natura specifica istaz potētiaz h̄ regnat q; nihil moueat voluntatē nisi p̄ us moueat intellectu. **P**. si voluntas posset moueri a fruibile obiecto nō mouēt ī intellectu tūc voluntas nō ēset appetitus intellectu. **A**ns est fallū. q; tūc voluntas trāsiret de specie ī spēm. **A**na p̄bat. q; sicut appetitus naturalē ēst ī genere naturali. q; sc̄q; formā naturalē. et appetitus sensitivū ī genere sensitivo q; sc̄q; sensum. sic appetitus intellectu dicit ī rali genere q; sc̄tūtū ī intellectu. **H**a oppositū. tūc mutabit nō solum spēm verūtā mutabit genus. **H**ed illud nō valet. q; si de nō posſ obiectū fruibile īndere voluntati īne cognitōe ī intellectus. tūc vltal cognitio ēset de intrīseca rōe obiecti fruibile. vltale obiectū fīm se accēptū nō ēset ēns simp̄l' ab solutū. nō ē fallū. q; et ans. **A**na p̄z. q; quecūq; te ab inūcēnō p̄t separare. vlt vnu ē de intrīseca rōe alteri. vel vnu fīm ī naturā dicitur habitudinē ad alterū. falsitatem p̄ntis p̄bo. q; cū obiectū fruibile sit ī creatū nulla creatura poterit ēē de sua intrīseca rōe. tal aut̄ ēgnitio ē creature. **T**ē essentia diuina que ē obiectū fruibile ē ēns simp̄l' ab solutū. et nō ī cludit aliquā necessaria habitudinē ad quācūq; creaturā. **A**d p̄mū hōrū argumētū dicēdū q; ans nō ēst vez. ad p̄batōem ei respondi ī plogō cū tractauit de cognitōe intuitiua. **A**d sc̄dm dicēdū q; minor nō ēst ya. q; de ēst int̄mē p̄sens ī creature. et p̄leqns voluntati. s; de ī obiectū fruibile. ḡ te. **E**tia de rebō creatis aliqliter videat ēē dubia illa minor. ppter ultimā rōem cū sua cōfirmationē quā gra disputatōis de bono sensibili sup̄ius adduxi. nec valet p̄batō quā ad dicit. q; si voluntas suā naturā specificā teneat in ordine ad intellectu. tūc nō ēet ēns ab solutū sed simp̄l' respectiu. qd̄ tu met negas. **A**dterū nego consequentiā. q; sic accēns Ad. 2.**
- Solutio** primi
- Ad. 2.**
- Ad. 3.**

p diuinā potētiā separatū a subiecto licet actu nō inhereat. manet tñ accns ppter aptitudi nē inherēdi. sic q̄zis p diuinā potētiā volūtas actu moueret a nō cognito p intellectuz. posset tñ dici appetit⁹ intellectu⁹ ppter aptitudinē quā h̄ ad h̄ ut moueat a bono agnito p intellectum qncūq̄ libipi fuerit relicta. Etia pcessa pñ possem⁹ negare falsitatē con sequentis. et ad pbatōem dico q̄ intellectu⁹ esse nō ē de specifica rōe volūtas. qz sine eo volūtas p sufficiēt diffiniri. puta sic. Volūtas ē potētua fm sua naturā libera. Ex qz q̄ esse intellectu⁹ nō ē intrinsecū s̄ extirsecū volūtati et aduenticiū. s̄ esse libez pncipaliter et p se ēi⁹ differētia specifica. p quaz distinguit a q̄cunq̄ alio ente creato. et ab ista dñtia nec tñ cā absoluere nisi sua naturam destrueret. Ad argumētū pncipalei oppo sitū dicēdū p ad h̄ q̄ aliqd p̄p̄ sit obiectum fruibilem. nō sufficit q̄ sit tale bonū qd nō possit intelligi malū. sed optet q̄ ipm nō sit referibile in mai⁹ bonū. mō caritas cū sit creatura ipa referibilis est in suū creatorē q̄ est de bñ dictus in secula.

Ad argu mentū pncipale

imur in pria. Et si h̄ ponā q̄ttuor pclones. puta duas q̄ ad pñma fruibilem. et duas q̄ ad secundam fruibilem. Prima pclo

Secunda pclo

Tertia pclo

Quarta pclo

Probatio pme cōclu sionis

Priūa cōclusionē

pbo sic. Ac q̄ est alicui potētia simpli natūrali vt sic ē sibi simpli necessari⁹. sed onſa beatitudine sue vltio fine ipi volūtati. volūta na turali amat et desiderat ipaz. qd qdē desiderium ē qdam fruibile vie. q̄ necessario fruet ea. maior p̄z. mōrē pbo. qz ille act⁹ q̄ p̄secūtora spēm est simpli naturali. desideriū beatitudinis seu vltimi fini actu apphēsi cōsecūtora spe cē volūtatis. q̄ tē. maior ē nota. et mōrē p̄z tam p phos q̄ p̄secō. Per phos qdē. quia dñ pncipio li. ethicor. q̄ oia bonū appetit. sed nihil est q̄ tam p̄plete h̄cā rōem boni sic vltim⁹ finis. q̄ tē. Item autē Boec⁹ q̄ inserta ē nob naturali vert bonis cupiditas. Item fm Aug. viij. de trī. Natura pellit om̄es ad volendū beatitudinem et immortalitatem. qz om̄s interrogari m̄det statū ista se velle. Et xiij. de trini. c. viij. dīc. Beati esse oēs volūt. Et ista. Ista yā est et examinata certa suā bōis ē oēs hoies velle. Et seq̄. Hoc vītas clamat et na tura pellit quā lūme bon⁹ et immutabilis crea toris dicit. Id autē ē necessariū qd ē idē apud oēs. tale enīmōbile ē vt dī. v. ethi. P. sic id qd ē malū realiter et apparēter. se h̄ ad p securōem. sic id qd ē bonū realiter et apparēter se h̄ ad refutatōem. h̄ illō nullaten⁹ p̄t desiderari. q̄ illō nullaten⁹ p̄t refutari. h̄ obiectū fruibile ē bonū realiter et apparēter. q̄ tē. q̄ at nullā p̄secutio vī desideriū esse possit respectu illius qd ē malū tā exītēt q̄ apparēter p̄t p̄t̄ beātū Dio. de di. no. vbi ait. q̄ nullū ages alspiciens ad malū agit qd agit. P. sumis accept⁹ in sua totalitate. magis ē appetibilis q̄ accept⁹ ī q̄cunq̄ sua pte. sed esse et vivere q̄ sunt p̄t vltimi finis integriliter sumptu⁹ appetūt necessaria. iuxta illō. ix. ethi. Esse et vivere ē oībō eli gibile et amabile. q̄ tot⁹ finis. s. ipa beatitudo ī

Ruī autes est amore tē. Postq̄ mīgr inuestigavit materiali libri finiā diuinū. in ista pte pcedit circa cā diffinītū. Et diuidetur duas ptes. qz in pñma pte diffinītū se desribit fruīt et vīt. ut ex h̄ appareat q̄ sint res fruibile et vībiles. H̄cō mouet circa tūia qdā incidētēs qstīoēs. ibi. Lū aut̄ homies. Prima diuidit in tres ptes. Quia pñmo assi gnat vñū modū diffinītē p̄dicta. H̄cō ali signat aliū modū q̄ pñmo aliquantū videt h̄ dicere. Et tercio illos modos scordat ostensiōes in eis nullā ēē repugnātiā. H̄cō ibi. Notādū xō tē. Tercia ibi. Nec q̄ sibi tē. Circa istū textū querō hanc questionem.

Contra Tū fīm ordīnē quēnū credimus a deo institutū obiecto fruibile app hēs p intellectu⁹. nē sit ipam volūtate fruī. Et vīd̄ q̄ nō qz potētiā cēntialē libera necessitari nō p̄t. qz qd necessitatē violētari videt. sed volūtas ē potētia cēntialē libera. ergo tē. Cōtra. oīs jōt⁹ appetitua necessitario videt appetere id ī q̄ sī sit summa ei⁹ pfectio. maxime cū id actualē fuerit sibi oīsum. h̄ fruibile vltimi finis constitutū pfectio volūtas. q̄ tē. Dicēdū q̄ duplex ē fruibile. sc̄ in cōplēta q̄ fruimur ī via. et p̄pleta. q̄ fru

- 4 cludēt esse et vivere et oculū bonū necessario
diliget. **P.** nō minor repit ordo i motibus
spiritualibz q̄ in motibz corporalibz. s̄ oēs motus
corporales mutabiles et diffomes reducunt ad
vnū motū vnsiformē. vt p̄z. viij. phisicoz. er-
go oēs motū voluntatis respectu eoz q̄ sūt ad
finē q̄ sunt mutabiles. reducunt in motū q̄ est
in finē tanq̄ in motū necessariū et maxie vni-
formē. **P.** q̄. phisico. d̄ q̄ sic ut se h̄z p̄ncipi-
um in speculabilibz. sic se h̄z finis i agibilibz.
sed intellect⁹ speculādo necessario tedit i p̄nci-
pia. nec p̄ p̄ncipijs nō assēre. vt p̄z. 1. poste-
rioz. et. ij. metaph⁹. q̄ voluntas i agēdo et dil-
gēdo necessario tedit in finē. **P.** p̄sentata p̄
intellect⁹ voluntati s̄b rōe sumi boni om̄i careſ
defecti ab ipa voluntate nō p̄t refutari. s̄ obie-
ctū fruibile ē h̄mōi. ḡ t̄. **P.** illō p̄cipiatō
ne cui⁹ voluntas vult oē qd̄ vult illud nō p̄t
voluntas nō velle. vltim⁹ finis seu obiectū fru-
ibile est h̄mōi. q̄ om̄e bonū a nob̄ voluntātra
obiectū fruibile ē qd̄a p̄cipiatō ill⁹ obiecti.
Scotus **S**ed h̄ illa cōclōem sunt spēalz duo do-
ctores. Quoz p̄mus arguit sic. Voluntas p̄t
se autere ab actu suo mediate p̄tate quā ha-
bet sup actuū intellect⁹. ḡ i mmediate p̄t se ante-
re ab actu suo. q̄na p̄z p̄ sc̄m Aug. q̄ p̄mo li-
bro retractatōnū. c. ix. ait. Nihil etiā in p̄tate
2 voluntatis q̄ ipa voluntas. **P.** agens necessa-
riū eadē necessitate remouet phibens q̄ agit.
sicut p̄z de ḡni descedēre. s̄ voluntas nō sp̄ fini
posse suū remouet phibens fruitōes vltimi fi-
nis. puta nō considerationē intellect⁹. cū tñ pos-
set intellect⁹ manuteneri in consideratōe vlti-
3 mi finis. **P.** q̄qd necessario req̄escit i aliq̄
sibi p̄ntē h̄ necessario tener illō nec dimitte.
nisi violēter auferat. graue enī existēs deorū
nō resint illud vbi nisi violēter inde auferat.
sed voluntas in statu vie delectata in vltimo fi-
nes sibi on̄o p̄ intellect⁹. nō necessario retin̄
finem. cū tñ se posset firmare eo impando in
4 intellect⁹ suā consideratōe. ḡ t̄. **P.** agens d̄ ne-
cessitate agit p̄ fini vltimi potēteline. q̄ si ac⁹
nō ēi p̄tate sua. sic nec mod⁹ agēd. s̄ vltimo
fine apphēsō nō sp̄ exp̄mū nos ipm fm̄ to-
tū n̄m conatuz ardētissimo amore diligere.
5 **P.** q̄nūq̄ potēteline sunt esbordinate si nec-
essitas fuerit in supiori necessitas ent i oībus
alijs. sed voluntas ē supior i toto regno aie. et
mouet intellect⁹ ad consideratōe fine. ḡ si ipa
necessitat⁹ respectu finis. tūc etiā intellect⁹ ne-
cessitabil ad consideratōe fine. cui⁹ oppositū
exp̄mū. **H**oc dōctor arguit ad hoc idē
sic. Illud nō tēderat voluntas necessario in
q̄ defectū boni repit et rōe alicui⁹ mali. s̄ ob-
iectū fruibile s̄ue summū bonū apphēsō in
vli s̄ue quōcūq̄ citra noticiā intuituā ē hu-
iusmodi. ergo t̄. p̄ba k̄ minor. q̄ apprehēsō
in vli apphēsō obscure. et q̄ q̄na nec ē satiās
nec q̄tans. **P.** s̄b tali actu nō ē voluntas ne
cessario q̄ p̄ipēdīo et casualz et delibate. s̄tā
te actuali apphēsōe vltimi finis. ac⁹ voluntā-
tis circa ipm. q̄nūq̄ casualiter impedīt. als le-
gens p̄mū vli decimū ethicoz. in q̄b tractat
de vltimo fine s̄q̄ actualz appetere vltimū fi-
nem. qd̄ mūme exp̄mū. P̄t etiā ipedīrē de-
liberate. q̄r̄ desiderū finis p̄t cōcipi s̄b rōe im-
pedītū inq̄lōis veritatis circa vltimū fine.
eo q̄ fm̄ phm̄ in li. ethico. affectati nō bñ vi-
dent vez. **P.** in nullo imobilitat⁹ voluntas
nisi q̄teret in eo. s̄b in vltimo finis p̄ apphēsō i
via voluntas nō q̄terat. ḡ t̄. **P.** null⁹ amor
p̄cupie ē necessari⁹ i voluntateni amor amū-
cicie: ex quo ortur ille amor concupiscenti-
tis sit necessarius. sed amor amicicie ex quo
ortur concupiscentia et desiderium vltimi fi-
nis non est necessarius. ergo t̄. Maior pa-
tet. quia dato opposito tunī effectus eset ne-
cessarius et causa contingens. quod est im-
possible. probatur minor. et primo q̄ reside-
rium vltimi finis si quidam amor concipi
cupiscetē. q̄nūq̄ appetit vltimū viuū qd̄ po-
sit amore mutue amicicie placere. s̄ appetit
vt qd̄a p̄fectio et bonū ipi⁹ appetētis nūcau-
tēta est q̄ oīs tal⁹ p̄cupia habz oīti et amo-
re quē q̄s habz ad seipm̄. q̄ amor est ḡtigēs
z in nrā p̄tate. alioq̄ nō possem⁹ nos pl⁹ vel
minus amare. nec caderet ſtus nec viciū i ta-
li amore q̄ nos ipos amamus. cū ſtus sit ha-
bitus electu⁹. nec posset hō seipm̄ ḡtēnere p̄
pter ſtū. Et ppter dictas auctoritatē augu-
stino. supi⁹ introductas dicit p̄m⁹ dōctor. s̄
scotus q̄ respectu vltimi finis i vli apphēsō p̄
intellect⁹. quis voluntas naturaliter inclinet
ita q̄ ipm̄ velit sp̄ habitualiter. nō tñ sp̄ actu
elicto vult ipm̄ fed p̄t suspendere actu ſuum
ita q̄ nō velit ipm̄ aliq̄ actu p̄positio. **P.** s̄ illud nō valet. q̄ cum vnūq̄d̄q̄ sic agatur si
cut aptū natū est agi. vt dicit. ij. phisico. agit
sicut aliquid est in potentia et aptitudine. sic
postea p̄cedit in actu. et ideo si volitio finis
est in habitu necessaria ipi⁹ voluntati eo actua
liter p̄sentato et remoto impedītētō quod ē
nō actualis consideratio. hui⁹ voluntio actu ei-
rit necessaria. Unde ait dion. de di. no. c. viii.

Contra
scotū

Ad enim qui est sup omnia extendit amor; vniuersaliumque finium propriam ei naturam. sed planum est quod naturalius extensio vel inclinatio est necessaria. ergo tunc. **A**d primam ergo rationem prius doctoris dicendum quod consequentia non est bona. quia multa possumus mediate que non possumus immediate. In probato vero est fallacia si gure dictis quod procedit a re ad modum quod est quasi mutare quid in quicunque pura voluntas est in potestate sui ipsius quantum ad recte et substantiam actus. ergo quantum ad immeditationem actus. hinc non sequitur quod licet voluntas immediate habeat libertatem contradictionis respectu eorum que sunt ad finem stante etiam actuali eorum consideratione. hoc enim non habet respectu ultimi finis. stante et permanente eius actuali consideratione. **A**ls invenimus sic. **A**d primam rationem prius doctoris dicendum quod consequentia non est bona. quia multa possumus mediate que non possumus immediate. **A**d probatum dicendum quod illa auctoritas Augustini applicatur ad propositum tuum committit fallacia consequentis. quia non sequitur. hinc magis est in potestate illius. ergo immediate est ab illo. quia effectus est magis in potestate cause principalis quam instrumentalis. et tamen est immediata causa instrumentali et secundaria quam a causa principali. **I**gnis enim genitus immediatus causat a calore quam a substantia ignis generatrix. quis magis sit in potestate substantialis sive quam calor. quia causa prima plus influit quam secundaria. **A**d secundum dicendum ad minorem quod voluntas non semper habet plenam posse super remotione illius phibentis. quia non est in potestate nostra a primo mouetur intellectus. etiam corporalis nostra necessitas nos cogit considerare quoniam de aliis quam te ultimo fine. etiam illa maiornam videatur esse vera. quia omnes homines natura scire desiderant. ut patet. i. metaphysice. et tam non est in potestate impeditum ipsum scire in quantum possunt. quod multi non student tantum quantum possunt et debent. nec abstinent a delectatione venereorum. que maximum possunt impedimentum intellectum cognitum. ut patet. vii. ethicorum. **E**t quoniam intellectus de necessitate assentiat primis principiis. non tam cedez necessitate rulli impeditum illius actualis assensus. quia non semper considerat terminos et ordinem terminorum. **A**d tertium dicendum. quod minor non est vera pro statu plenissimis vite ubi volubiles patimur cogitationes. et a fantasmatibus vario modo imputatur noster intellectus.

Holo ro/num sconci
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

lectus. nec est in potestate nostra a quo primo moueat. etiam corporalis necessitatis media de multis aliis quam de ultimo fine nos sepe cogitare compellit. propter que velut vel nolit voluntas per statu plenissimis in serie in ultimi finis dilectione se non potest continuare actu semper elicito circa huiusmodi finem. **P**otest etiam dici alia solo ad maiorem istius rationis. quia licet sit vera conditomibus et circumstantiis eodem modo permanenter. tamen in mutatis huiusmodi conditom non est vera. quis enim grauis aqua naturaliter quiescat deorsum. tamen immerso sibi calore tendit sursum. **S**ic quis finem necessario velimus. stante eius actuali consideratione. ista tam mutata cessamus ab eius volitione. **A**d quartum dicendum. quod agens necessarium potest dupliciter considerari. vel simpliciter naturale. vel in his que agunt a proposito aliquo modo. **D**e primo maior est vera. ignis enim calcificat quantum potest. **D**esecondum non est vera. quia licet omnes homines natura scire desiderent. et per consequens necessario non tam semper eque intense desiderant ipsum scire. et licet intellectus necessario principiis assentiat. tamen non semper eque intense assentit. sed quanto magis terminos principiorum et ordinem huiusmodi terminorum considerat. tanto cum maiori conatur firmius principiis assentire compotitis ex talibus terminis. et hoc certe existentibus partibus. quod protanto adiungo quia quandoque ex aliquo eventu ita nigra posset aliquis habere fantasma quod terminis conceptus eodem ordinem non tanto conatus ipsis principiis assentir. quanto alio tempore cum sua fantasma essent clariora. **S**ic in proposito stanre semper actuali et equali ultimi finis consideratione. eque intense appetit voluntas ipsum finem. dummodo cetera sunt paria. quod protanto dico. quia homo bonus et denotus languens et estuans diuina caritate. equali existente consideratione in ipso et in quodam alio. qui vel non habet caritatem. vel non tantam quantam habet ipse. potest magis intense finem eque consideratui apparet. **E**t idem homo uno tempore quoniam inuitus patiens temptationes. equali actuali existente in suo intellectu finis considerat. et in affectu equali vel etiam maiori caritate quantum ad substantiam habitus. retardatus tam huiusmodi temporebus minus intense ferit in ultimum finem quam alio tempore quam huiusmodi laborat.

Francisci de
maronis **Ad. 5.** **E**cclis bñ intellectis solunt mltia argumē
ta aliquor doctorz q hic n adduxi rōe breuitas

Ad rōnes
aureoli.

Ad. 1.

Ad. 2.

Dicitur dicendū q maior nō ē rōa. **M**odus enī celi necessari⁹ ē fm phos. et tñ motus
inferiores q sibi sboardinat sunt contingentes. qz
agēs necessariū mediate cā scđa contingente p
efficiū contingente pducere. **U**n naturalis loqu/zo
do magis eō uero dō lumi major illa. qz cā
inferior aliq mō hz rōem effect⁹ respectu cau/
se supioris. qz sicut isti doctores met dicūt.
effect⁹ nō p̄t ē necessari⁹ cā exēte contingente. iō
dō formiter ad dicta eorū loquendo ipi dicere de
bet q̄ poteris v̄l causis sboardinatis si feri/
or fuerit necessaria tūc de nūcitate opt̄ supiorē
esse necessariā. cū tñ eō uero dicāt illa maio
re. **A**d p̄mā rōem scđi doctoris dicendū. q
minor ē falsa. q fruibile siue brifīcū obiectu⁹
qz suis obscure apphēdat. tñ apphēdit sō rōe
sum boni aggregatis i se omnes ratōes boni.
Sic enī ille mūdan⁹ phs. v. metaph. c. de pse
cro apphēdit ipm dices. **E**st enī qdā cns p/
fectu v̄l pfecto. habēs in se pfectōes oīm ge/
nerū. **E**t q̄. metaph. ait auerois. **E**st enī qd/
dam ens p̄ se ens et p̄ se vez. entitate et p̄ ita/
te cui⁹ omnia alia sunt entia et rōa. **E**t code mō
q̄ bonū tens cōvertū hz dicere q̄ sit p̄ se bo
nū et q̄ bonitate ei⁹ oīa alia sunt bona. **E**t ad
pbarōem dico q̄ ex illa nō queratōe nō arguit
aliq̄ impfctio in illo bono apphēsi. qz apphē
dens illud bonū sō rōe vltimi finis. p̄cipit
la inq̄erudinē quā adhuc pati⁹ non p̄uenire
ex defectu illi⁹ boni apphēsi. s̄z magis ex indis
positōe t̄mportētia apphēdit. **U**n phs ap
phēdens obiectu⁹ fruibile sine oī defectu ait. i.
ethi. **S**i ḡ ē aliq̄ teorū donū hoib⁹ rōnabile
felicitate dei datū esse. **E**t scđt ibidē. Optūm
videt et diuinū qd i bim. **A**d scđm dicen
dū q̄ mō nō ē rōa. ad pbarōez dico q̄ legens
libz ethicoz p̄mū v̄l inq̄rēs virtutē circa sum⁹
speculatōem. nō s̄z apphēdit vltimi finis. ita
q̄ acru iudicet te ipo sc̄ut de obiecto felicitati
no et brifīcō. p̄ q̄cu⁹ cīp̄e sic indicat de ipo.
necessario appetit ipm. et p̄tūc nō p̄t ipm non
amare. **U**n si eset aliq̄s ita p̄sī cordis q̄ di
ceret se obiectu⁹ brifīcū nō appetere. cū tñ actu
iudicaret de ipo mō q̄ dixi. te illo v̄tiḡ dicere
debetrem⁹ sicut ait pho de negatib⁹ p̄mū p̄nci
piū. iiii. metaph. q̄ negatēs ore corde tñ r̄ce
dunt. **H**ic t̄ste negatēs ore brifīcō actu ap
phēlam ordinato rōis iudicio se appetere. ap
peteret tñ corde. **V**l dicendū q̄ quis p̄ h̄ p̄tē
q̄ tal' actus absolute nō sit necessari⁹. cū nō p
bat q̄n st̄te hac p̄duōe puta actuali finis co

sideratōe ip̄esit necessari⁹. **A**d scđam pbatō
nē dicendū q̄ quis affectati affectōe mala nō
bñ iudicet. in affectati affectōe bona q̄is est
affectio vltimi finis illi op̄ti iudicat. **A**d
terciū dicendū q̄ maior c̄falsa. qz p̄m obilita
tē voluntatis v̄l intelligi q̄ voluntas nō p̄t id nō
velle respectu cu⁹ d̄r̄ imobilitari. v̄l q̄ nō pos
sit aliud velle s̄z solū illud. v̄l lic̄z alid velit. il
lud tñ respectu cu⁹ d̄r̄ imobilitari nō p̄t re
ferre in illud tanq̄ in mai⁹ bonū. qz illud repu
tar summū bonū. **H**ic p̄mo mō tūc maior est
falsa. qz hois esse sic imobiliter vellz sūi
obiectu⁹ brifīcū. cu⁹ oppositū ondet in tertio
articulo. **S**i enī brūs nihil aliud posset app̄e
tere p̄ter obiectu⁹ brifīcū. tūc nullū posz habe
re p̄mū accidētale. **O**, aut̄ deus aliquid ali
ud a se velit et diligat. patz etiā p̄ficē loqu/zo
do. **D**icit enī. x. ethico. q̄ fm intellectū op̄anl
et hunc curas dispositus optime et amansissi
mus deo esse videt. **E**t sequit̄ paz post. Am
tissimus ergo deo erit. ergo sapientia maxime fe
lix. **H**ic terciū mō tūc adhuc maior est falsa.
qz lic̄z imutabiliter desideram⁹ id qd̄ iudicam⁹
esse summū bonū et nō referibile ī aliud mai⁹
bonū. tñ qd̄iu sum⁹ in via pfectōē q̄scim⁹
qz ipm pfecte nō possidem⁹. desideriū enīz rei
nō dū habite dato q̄ ip̄sible sit nō esse. ta
mē nō dat̄ q̄erū cē. qz desideriū rei nō habute
est q̄dam mot⁹ animi cui⁹ termin⁹ est quies
in ipa re desiderata īa habita et possessa. **A**d
quartū dicendū q̄ mō nō ē rōa. ad pbatōez
dico q̄ amor q̄ diligat se hō nō est contingē
sed necessari⁹ p̄supposita actuali p̄sideratōe
tertio iudicio de seipo. tñ hoc nō obstante p̄t
se hō p̄v̄l min⁹ diligere. fm q̄ ēmeli⁹ v̄l mi
nis disposit⁹. et fm q̄ magis intēlē v̄l min⁹
intense iudicat de seipo. et nec virtus nec vici
um ē in isto amore absolute loquendo. quia vt
sic amor iste ē purissime naturalis. **E**x p̄p̄ aut̄
naturalis. bo nec laudamur nec vitupamur. ut
pater in ethicis. **I**n mō tñ istius amoris p̄t
esse viciū vel virtus. quia quis amor iste sit
necessarius. multi tñ modi possunt esse circa
istū amorē qui sunt contingētes et in potesta
te nostra. **H**ed forte dices mihi q̄ multi se
ipos occidunt quemodo illi se diligunt. Itē
multi sancti mortem desiderauerūt. quorum
vnus sanctus scilicet Paulus dixit. Lupio
dissolui et esse cum christo. **R**espondeo **G**olyrio

Ad. 3.

Ad. 4.

Instantia

Dupliciter. Primo quod cuius dico quod hoc necessarium
diligit seipsum loquor; de hoc ut hoc est. Et nunc
est ita quod aliqui sunt peiores homines. sicut sunt illi
qui laborat in vicio bestialitatis. de quo plus te-
terminat. vii. ethi. Alii autem sunt meliores ho-
minibus. de quibus circa principiis eiusdem septimi
hecto pones in exceptu ait. quod pater dicit
de hec ore quod non erat filius mortalibus sed dei.
quoniam valde erat bonus. Et sequitur ibidem. Quare quoniam
admodum ait ex hominibus erit diuinus propter suu-
tis excellentiam. Et de eiusdem ait primo ethi. Vir-
tores optimos et dignissimos trahimur? Et per
hoc prout ad in statuas. quod occisor sui est peior ho-
mum. immo peior est bestia. et non murinus non
diligit se ut homo. Lupus autem dissolui et esse eum
christo est melior homo. quod non solum heroyca habet
virtutem. que enim pater hominem facit diuinum esti
am perfecte possidet theologica charitate quod trans-
format amantem in amatorem. Secundo possunt et
aliter soluere quod oculorum suorum non habent rectum in-
dicium de se ipso. quod malitia superabundans pertinet
indictum robo. et non potest se odire. Hoc desiderans
mortem propter deum maxime se diligit. quod sibi ipso p-
fectum donum appetit. Nam si firmiter credit quod non
ab esse vel vita recedat. sed post mortem perfectum
esse et beatam vitam possidat. Propter quod beatissimus
Augustinus supra dicto vero apostoli ait. Velle dissolu-
ui et esse cum christo multo melius est. Unde et idem
apostolus post ratione predicta habens. Mibi vivere
christus est. mori lucrum. Et tandem hanc expri-
muntur breves. Et. p. l. moria. ait. Hoc enim mens
boni intentio in deum dirigit. quodque in hominibus modo
amatus sit dulce estimatur. de quod affligit regem
putat. transire per mortem appetit ut obtinere vi-
tam plenaria possit. Fundit in infirmis extinguit
desiderat quod virtus summa secundatur. Ex his i-
ferre possumus unum corollarium. quod dicuntur doctores
quod coedunt in dicta conclusione quantum ad fines
in universalis appheli. negantur causa si appheli
ditur vel ostenditur in particulari per statu vicem. pri-
us si accipit deus in via ut terminus et unus. cum di-
citur quod viator per eum non fruui. Sed si accipit vi-
nus etiam correlari debet in quoddam doctorum
quod coedunt in dicta conclusione quantum ad fines
in universalis appheli. negantur causa si appheli
ditur vel ostenditur in particulari per statu vicem. pri-
us si accipit deus in via ut terminus et unus. cum di-
citur quod viator per eum non fruui. Sed si accipit vi-
nus etiam correlari debet in quoddam doctorum
quod coedunt in dicta conclusione quantum ad fines
in universalis appheli. negantur causa si appheli
ditur vel ostenditur in particulari per statu vicem. pri-
us si accipit deus in via ut terminus et unus. cum di-
citur quod viator per eum non fruui. Sed si accipit vi-

res istos. quod ipi utitur ea ad probandum propriam conclusio-
nem. Etiam minor est ratio. non solus apud theologos.
sed etiam apud philosophos. Propter enim sepe ponit deus eum
omni bonorum optimum tam in ethicis quam in metaphysicis.
Tercero trium et unius non est ordinatio distractio
habet et non minuit rationem bonitatis in deo. ergo
si deus in vita cocepit habere rationem boni. etiam
ceptus ut trius et unus cocepit ut summe bonum
dummodo accipiat ut verus deus.

Quantum ad secundum

Secundus
principale

principale dico breuiter quod voluntas per accidentem
per obiectum fruibilem sibi omnium in via non velle
Quod illud per accidens per obiectum fruibilem non velle
quod per intentiorem auertit intellectum a consideracione talis obiecti. voluntas est homini. quod tamen
maior prout. quod est aliquid avertit a cognitione alterius.
etiam patefacit theologicam charitatem quod trans-
format amantem in amatorem. Secundo possunt et
aliter soluere quod oculorum suorum non habent rectum in-
dicium de se ipso. quod malitia superabundans pertinet
indictum robo. et non potest se odire. Hoc desiderans
mortem propter deum maxime se diligit. quod sibi ipso p-
fectum donum appetit. Nam si firmiter credit quod non
ab esse vel vita recedat. sed post mortem perfectum
esse et beatam vitam possidat. Propter quod beatissimus
Augustinus supra dicto vero apostoli ait. Velle dissolu-
ui et esse cum christo multo melius est. Unde et idem
apostolus post ratione predicta habens. Mibi vivere
christus est. mori lucrum. Et tandem hanc expri-
muntur breves. Et. p. l. moria. ait. Hoc enim mens
boni intentio in deum dirigit. quodque in hominibus modo
amatus sit dulce estimatur. de quod affligit regem
putat. transire per mortem appetit ut obtinere vi-
tam plenaria possit. Fundit in infirmis extinguit
desiderat quod virtus summa secundatur. Ex his i-

Quantum ad tertium

Tercium
principale

principale dico quod obiecto fruibili clare viso in
priori voluntate necessario fruui. et non per eo non
fruui possit. sed est. Quid addo per tanto quod in quo habet
quod fieri possit per potentiam absolutam. Hoc enim in su-
o inquisitur. Nec celo per pharis sic. Non aliq[ue]
potentia finis se tota excedenter mouet ab aliquo ob-
iecto. si talis motio fuerit conuenientia et finis inclina-
tio potest. tunc potentia de conuenientia redet in obie-
ctu. da opositu tunc potentia non est sufficienter
mota et finis aliquid sibi esset non mota rite est pos-
set se ab isto autere et ad aliud conuerte. vel actu suu-
mum circa ipsum suspeditere. Et obiectum fruibilem
sive fruibilem clare visum excedenter et sufficiens
mouet voluntate quatuor ad se totam et qualibet
ratio sive tali motore quod est conuenientissima volunta-
ti. sive voluntas actu sui perfectissimi amoris sive
actu frumentis a tali obiecto non per resilire sive ne-
cessario redet in ipsum. Obiecto fruibili actu
apphelo cognitio et via voluntas necessario fruui
ratio vie. sive ipso apphelo cognitio priori per non
fruui. consequentia patet per locum a minori

Contra tho-
mas pma se-
cunde. q. x. et
Sotfri. q.
qolubz. q. i.

Contra tho-
mas pma se-
cunde. q. x. et
Sotfri. q.
qolubz. q. i.

affirmative. anīs pbatū ē in articulo primo.
 3 **P**ab illo volūtas nō p̄t resiliare i q̄ repit rō
nē oīs boni. et penit⁹ null⁹ mali. obiectū frui-
 4 ble clare visū ē hmōi cū sit de⁹. ḡ tc. **P**o-
tēria volūtuā nō p̄t se altera ab obiecto clare
visū replete totā ei⁹ capacitāte et oē sūi deside-
riū. obiectū fruibile ē hmōi. ḡ tc. **P**q̄cum
q̄ vire⁹ finita p̄ sui motōz talz imutat aliquā
potētiā q̄ difficile est potēre resistere tali ūti-
ti. si hmōi ūtuā lumas infinita ip̄ossible erit
ip̄am potētiā motōz talz virtuti abiçere l̄ re-
futare. h̄ volūtas a ūtute bonitatis finite imo
apparētis et modicū exēt̄ mota i via patitur
difficultatē ad resistēdū. ḡ i patriā mota a bo-
no infinito clare vilo ip̄ossible ē qđ resistat.
 6 **P**tristitia dānator̄ sic mouet volūtatem
corz q̄ ip̄i nō p̄t nō tristari. ergo gaudiū et le-
ticia bōtrū causata ab obiecto fruibile sic dele-
ctabit volūtatem corz q̄ nō p̄t ad pñtū ta-
lis obiecti nō letari. et ip̄o p̄ pseçq̄s necessario
 7 fruent. ñna pat̄ p̄ locū a miori. **P**. in statu
vi qñq̄z anim⁹ amātis sic rapis q̄ nō p̄t non
amare. ḡ multo maḡ i patria. **S**ed istā
Scotus
 1 clusiōem arguit qđā doctor sic. Pr̄ p̄ sta-
re sine posteriori. h̄ visio ē naturalis p̄r fructū
 2 one sine dilecōe. ḡ tc. **P** necessitas agēdi
nō p̄t alicui inesse nisi p̄ aliqd intrisecū et in-
ter iste pñcipio ip̄ actus. h̄ obiectū clare visū
nō est aliqd intrisecū volūtati. ḡ nō fruet ne-
 3 cessario volūtas ppter ip̄m. **P**. una potētiā
tm̄ habz vnu modū agēdi. h̄ mod⁹ agēdi vo-
lūtatis ē agere libere et p̄tigēter. ḡ nō aget ne-
cessario. als oppositi modi agēdi iessent eidē
 4 potētiā. **P**. approximatio agēt ad passum
nō causat necessitatē. quis causare possit acti-
onis intēsioz. sicut p̄t de igne respectu calē-
sacribil magis et min⁹ approximato. h̄ obie-
ctū sumptuā vt clare visū et vt obscure visū nō
est nisi maior et mior approximatio ad potē-
tiā. et visū in vli et obscure no necessitat volū-
tate. ḡ nec clare visum ip̄az necessitatib. **P**
 5 aut ad istū actuā volūtōis quē dīcē necel-
liū mouebit obiectū fruibile. aut volūtas. aut
vtrūq̄z. Si pñmo mō. tūc nlla erit ibi nccitā
q̄ de⁹ ad nullū actuā creatū necessitat. Si vo-
lūtas. nō erit ibi necessitas cū sit potētiā libe-
 6 ra. **H**tercio mō seq̄t idē qđ pñmo. **P** cari-
tas pauli p̄ raptu fuit pñcipiū eliciēdi actuā
dilecōis p̄tigēter et libere. ḡ et in raptu. ñna
pat̄ cū fuerit eadē caritas. Idē enī manens
 7 idē sp̄ facit idē. h̄. de generatōe. **P**. habitus
nō mutat potētiā nec modū agēdi et⁹. h̄ vo-
lūtas vt volūtas agit libere et p̄tigēter. ḡ qñ

tūcūq̄z eleue p̄ caritatē in p̄tia. sp̄ tm̄ libere a/
get et p̄tinger. **S**ed ista omīa pcedūt q̄
si ex qđā equocatōe necessitatē et libertatē. **O**ra sco-
rum est necessitas violētē et coactōis. et ista
sonat i defectū. nec stat cū libertate. q̄ v̄d̄. v.
metaph. oē violētū p̄tristās. Alia ē nccitas i/
mutabilitatē. q̄ ē q̄si qđā immutabil adhesio
p̄ueniet cū cōuenient. Est etiā duplex liber-
tas. s. libras cōtradictōis q̄ possim⁹ h̄ et op-
positū. et ista libertas inest voluntatiq̄z ad
actū electōis respectu corū q̄ sunt ad finem.
Alia ē libertas eximie et placetie. fm̄ quā inna-
scit in nobis qđā placidissima tenetēria in
obiectū absq̄z omni defectū mōstratū et app-
hēlūm sū rōe pfectū et v̄lis boni. et ista liber-
tas nō p̄uenit volūtati penes actū electōis. h̄
penes actū qui d̄r voluntas. q̄ hec libertas p̄
prie est respectu vltimi finis respectu cui⁹ nō
cadit electio. iuxta illud. vi. ethicoz. Volū-
tas est ip̄ finis. electio dō corū q̄ sunt ad fi-
nem. Est tm̄ hic sciendū q̄ nō pono has du-
as libertates volūtatis q̄si duas res intrinse-
ce differētes. sed vnā rem simplicē que v̄l̄ est
ipa natura volūtatis. v̄l̄ ē quēdā nobilissima
pp̄petas ip̄i volūtari a deo cōmunicata. capi-
ens p̄dicta distinctionē solū extrīse penes
aliam et aliam p̄ditionē obiectōz. Licit gl̄ib-
tas pñmo modo sumpta stare no possit cum
aliquo mō necessitatē. et scđo mō sumpta sta-
re no possit cū pñmo mō necessitatē. tamē lib-
tatis scđus modus et necessitatēs scđs mod⁹
optime se cōpatiunt. nec aliqua in eis appa-
ret repugnatiā. **M**is pñmissis patet facilius
solutio pñdictorū. Unde ad pñmū dicendū
q̄ maior sumpta vñuersalē est falsa. Hub-
stantia enī creata est naturaliter p̄r respectu
quē fundat ad creatorē. et tm̄ nulla potentia
posset fieri sine tali respectu sicut istemē do-
ctor̄ ponit in suo scripto sup̄ quartū sūiaruz.
Tenēmēr̄ est naturaliter p̄r q̄s p̄l'm
par. cū subiectū sit naturaliter p̄r passione.
et tm̄ nulla potētiā p̄t fieri numer⁹ qui nec sit
par nec impar. et codem mō de linea respectu
rectitudinis v̄l̄ curvitatē. et de triangulo re-
spectu tm̄ angulorū valentia duos rectos. et
alias multas illa maior pat̄t instantias. **C**o-
cessa tm̄ tota ratōe nihil plus cōcludit nisi de
potentia dei absoluta. de q̄ ad pñs nihil q̄ sit
tur. **A**d secundū dicendū ad minore q̄ ta-
lis necessitatē visio obiecti nō est cā p̄ se. h̄ fm̄
ordinē quē videm⁹ est cā sine qua nō. Unde
talis necessitas iest volūtati p̄ aliqd intrisecū
q̄ inest sibi p̄ pp̄zā naturā a deo sibi datam

Solutio
rationuz
scoti
Ad. I.

Ad. II

Quatuor ad

- Ad 3** Is nō aueniat sibi r̄spū cuiuscumq; obiecti s; respectu l̄imi boni. **Ad tertium** nego maiore, qz voluntas diuia ē vna poterit. tñ est p̄n cipiū. p̄ducendi creatura q̄ contingēter p̄ducitur. qz posset nō p̄duci. t̄ est p̄ncipiū producendi sp̄mctm̄. q̄ necessario p̄duci. qz nō p̄nō produci. etiā in minori supponis qdā falsū sc̄. q̄ om̄e qdā libere agit contingenter agat. qdā tñ nō est verū nisi de libertate p̄mo mō dicitur. p̄nē et fili⁹ libertime p̄ducit sp̄manc̄tu. qz p̄ modū amoris. et tñ necessario ip̄m producunt nō necessitate coactis. sed necessitate immutabilitatis. nō enī sp̄mctus contingēter procedit. cū nō possit nō procedere. t̄ tñ libere procedit. cū sp̄mctus sit amor. p̄ductus in diuis.
- Ad 4** **Ad quartū** dicendū q̄ falsū assumūt ī mōri. qz summū bonū etiā ī via apphēlū ī universali necessitatē volūrātē necessitatē immutabilitatis. vt p̄batū īn p̄mo articulo isti⁹ q̄ st̄iois. et ibidērōes isti⁹ doctoris p̄bātes op̄positū solute sunt. **Ad quintū** dicendū q̄ ista necessitas ē ab virōq;. Est enī ppter obiectū qz ita sufficiētē mouet potētiā p̄ ip̄a immutabiliter actū frūtōs siue pfecti amoris elicit circa ip̄m. Et siꝝ est a volūtate que ex sua natura h̄ habet q̄ a sumō bono mota t̄ delectata sibi p̄placēdo consentiētē immutabilitē p̄gescat.
- Ad 5** **Ad sextū** dicendū q̄ siue caritas pauli suam in raptu siue post raptu. sp̄ ip̄m tñ sub rōe vltimū finis apphēlū necessario dilexit.
- Ad 6** **Ad septimū** dicendū q̄ maior nō est vla. qz elicere actū delectabilis nō min⁹ est mod⁹ potētie circa actū q̄ elicere contingēter. Dicere autē delectabiliter auenit potētie p̄ habitū: vt p̄t̄. iij. ethicor. Ad minorē dico q̄ in ea q̄ sunt circa vltimū finē volūtātē t̄deit libere t̄ contingēter. sed in ip̄m vltimū finē t̄deit libere t̄ necessario necessitatē immutabilitatis.
- Ad 7**

Quartū p̄ncipale

Quātū ad quartū p̄ncipale dicendū q̄ nec p̄ se nec p̄ accidentē voluntas a dilectō siue frūtōe ip̄i⁹ vltimū finis p̄t̄ in patria resilire. nō quidē p̄ se. vt patet explicitis in tertio articulo p̄ncipali. nec p̄ accīns. qz nō s̄hest alio cā quare intellectū auertat ab vltimū finis actuali p̄sideratiōe. Si enī voluntas in patria alicui⁹ alter⁹ rei impabit considerat̄. illa tñ nō excludet obiecti beatifici clara visionē. qz p̄m aug. tā cognitio rerū in sebo que dī matutina. qz cognitio in p̄pō gēnere qz dī vespertina s̄l stare potēt cū visiōe p̄bi in verbo que est apta visio obiecti frūtib;

qdī meridiana. Hāc autē oclūsiōz vltim⁹ nō p̄bābo rōe breuitatē. **Ad argumentū p̄ncipale** Ad argu patz p̄ iam dicta. qz arguit te actu coactis mētū p̄ncipale tñō de necessitate immutabilitatis.

Wm autē bo

mines zc. In ista pte circa p̄dīcta m̄gr mōuer q̄stionē q̄sdaz. et diuidit in tres p̄t̄ finē q̄ tres mouet q̄stiones. Prima est. vtrū hō hoīb̄ debet frui v̄l v̄ti. H̄cōdā vtrū deus hoīb̄ fruāt̄ v̄l v̄ta. Tercia est. vtrū p̄t̄ liberrime p̄ducit sp̄manc̄tu. qz p̄ modū amoris. et tñ necessario ip̄m producunt nō necessitate coactis. sed necessitate immutabilitatis. nō enī sp̄mctus contingēter procedit. cū nō possit nō procedere. t̄ tñ libere procedit. cū sp̄mctus sit amor. p̄ductus in diuis.

Ad quātū istarū diuidit in duas. p̄m q̄ primo m̄gr p̄mittit q̄stionē. p̄tes patēt.

Ul̄ca materiā istius lectiōis quero hanc questionē.

Tū b̄tū in obiectū frūtibile siue br̄tū. Tūcū tendat sub vna t̄mīno rōe. **A**c videt q̄ nō. qz obiectū claudēs ī se diuersas rōes formales irreducibiles ad se īnīcem ex sua natura hoc habet q̄ in ip̄m tendat diuersis rōibus. obiectū frūtibile est h̄mōi. ergo zc. maior patz. p̄bō minorē. qz rō diuinitatis t̄ relativis que includunt ī deo q̄ est obiectū frūtibile irreducibiles sunt ad se īnīcē. cū diuinitas sit ad se t̄ nō ad aliud. relatio vero ad aliud ī nō ad se. **O**tra tendet ī obiectū simplicissimum t̄deit in ip̄m īmmodo sub vna ratōe. obiectū frūtibile est simplicissimum. ergo zc. Maior p̄z. qz vbi est rōnū diuinitatis nō est sumā simplicitas. Simplici⁹ cī est qdā est simplus re t̄ rōe. qz quod ē simplex t̄m̄ re. minor etiā ē nota t̄ theologice t̄ phisiōce. Nō enī deus sit summe simplex exp̄sse probat. qz metaphysice. **I**n ista q̄stioē sunt q̄ttuoꝝ vidēda. **P**riō vtrū obiectū frūtibile s̄b vna rōe moueat ī intellectū q̄ voluntate ip̄i⁹ b̄tū. **H**ēcōdā dato q̄ nō. vidēdū ē vtrū ip̄m voluntatē brām̄ moueat s̄b diuīla rōe īm̄ q̄ actē frūtōis possit termiari ad cēntuāz diuīnā absq; h̄ q̄ termiēt ad p̄sonā. **L**erco vtrū possit termiari ad p̄sonā siue termiatiōne ad essentiā. **E**t q̄to vtrū possit termiari ad vñā p̄sonā absq; h̄ q̄ termiēt ad aliā.

Quātū ergo ad pri **Prīmū** dīcēdū est q̄ q̄uis eadē res indistincta sit. **P**ncipale obiectū intellectus et voluntatis. hoc tamē esenō poterit sub eadem ratōne. quia volibile ut volibile est alterius ratōis q̄ intelligibile.

ut intelligibile. sed obiectum voluntatis est voli
bile. intellectus intelligibile. ergo tamen maior prius quod
illa differunt quod vnu manet altero non ma-
nente. sed manente ratione intelligibilis ut actu mo-
uet intellectus. non manet ratione volubilis. ergo tamen.
Maior prius per se. minor per hoc heri in
telligentia vnu et voles vnu. hodie intelligit
vnu et non vult vnu. eo quod alio predictio boni
tatis ex parte vni sit mutata. ergo ratione intelligibilis
manet actu mouens. et ratione volubilis non manet
actu mouens. **P**otes hoc dicitur hunc
hominem putare sororem quem etiam heri intellexit. et in
non amat eum hodie quis eum heri amauerit. er-
go ratio amabilis siue volubilis non est ratione intel-
ligibilis. **A**nus pater. quod cessante hodie in sor-
te tono morali quod heri sibi infuit. deinde non amat
hodie eum quem heri amauit. sequentia probatur. quod
cum in deo ab intra nulla cadat mutatio. ergo
optet quod illa voluntatis cessatione et intellectus
continuatio solam ostendat ex distinctione rationum
obiectualium. quod vna. scilicet volubilis cessante
cessat quo ad hunc dei voluntate. altera vero ratione co-
gnoscibilis permanente dicitur quod ad hunc dei cognitio-
nem manere. **P**er si idem sibi eadem ratione obiectum
intellectus et voluntatis. tamen actus intelligendi
et actus voluntatis volenti sunt eiusdem rationis. et species non dif-
ferunt. **A**nus est fallitur. ergo etiam sequentia probatur.
quod ut prius. quod de aia. actus distinguuntur per obiecta.
cum ergo idem quantum ad rationem obiectum et intellectum et vo-
luntatem. si etiam idem quantum ad rationes eis obiectur.
non appareat vnu confingere possemus distinctionem
actuum ex distinctione obiectorum. **P**er deus intelligit
malum culpe et non vult malum culpe. ergo idem
sub eadem ratione non obiectum intellectum et voluntati.
sequentia prius quod rationes seorsim ab invicem repudi-
les non sunt eadem ratione. **H**ec propter predicta conclusio-
ne est quodammodo doctor qui ponit quod nescius aliquid
obiectum intellectum et voluntati. obiectum eis sibi ea-
dem ratione. quod si sibi alia et alia ratione. aut vna ratione
est sub alia. aut ambe sub tercio. aut essent eque
ales. aut similes despat. **N**on primum modo. quod po-
tentiae sunt eque abstracte. tamen nec ratione obiectum
voluntatis per se unum sub ratione obiectum intellectus.
nec eversus. quod in omni illud in quod per vnu
na per et altera. **N**ec secundo modo quod tamen non moue-
rent ut due distincte rationes sibi magis ut vna.
quod mouerentur per se uniuersitatem illarum quam haberent in
alla tercio. **N**ec tertio modo. quod totum quod intelligit
intelligit sibi ratione obiectum. et
omne quod vult voluntas vult sub ratione obiectum.
Si etiam rationes iste essent totaliter despat. tamen
voluntas de necessitate serret in non cognitum. et
intellectus in non voluntate. quod est inconveniens. **P**

Gotfridus

1 et malum culpe et non vult malum culpe. ergo idem
sub eadem ratione non obiectum intellectum et voluntati.
sequentia prius quod rationes seorsim ab invicem repudi-
les non sunt eadem ratione. **H**ec propter predicta conclusio-
ne est quodammodo doctor qui ponit quod nescius aliquid
obiectum intellectum et voluntati. obiectum eis sibi ea-
dem ratione. quod si sibi alia et alia ratione. aut vna ratione
est sub alia. aut ambe sub tercio. aut essent eque
ales. aut similes despat. **N**on primum modo. quod po-
tentiae sunt eque abstracte. tamen nec ratione obiectum
voluntatis per se unum sub ratione obiectum intellectus.
nec eversus. quod in omni illud in quod per vnu
na per et altera. **N**ec secundo modo quod tamen non moue-
rent ut due distincte rationes sibi magis ut vna.
quod mouerentur per se uniuersitatem illarum quam haberent in
alla tercio. **N**ec tertio modo. quod totum quod intelligit
intelligit sibi ratione obiectum. et
omne quod vult voluntas vult sub ratione obiectum.
Si etiam rationes iste essent totaliter despat. tamen
voluntas de necessitate serret in non cognitum. et
intellectus in non voluntate. quod est inconveniens. **A**d 7

en voluntas et intellectus ferantur in idem obiectum. et
si sub diversa ratione mouentur ab obiecto. aut iste
rationes differunt realiter aut sola ratione. **N**on pri-
mo modo. quod ens ratione et vnu non differunt realiter.
ut probatur Aristoteles in metaphysica. **A**ncientiam.
Nec secundo modo quod rationes obiectales sunt partes
actibus quos causant in potentia. sed omnes distincti
rationes rationis est posterior actus intelligentia. cum sine
ipso fieri non possit. **E**t affirmatur quod cum rationes
obiectales sunt causa actuum realium in potentia.
si tales rationes essent distincte per actum rationis tunc le-
gitimis duplex inconveniens. Primo quod idem est causa
et ratione. **H**oc enim rationis est causa en-
tis realis. **S**ed ista noncludit. quod si idem
sub eadem ratione esset obiectum intellectus et voluntati.
intellectus et voluntas essent una in distincta
potentia. saltemque ad unam innotescit. com-
sequenter prius quod distinctio potentiarum quae causa
saliter non sit ex actibus. tam non cognoscitur
a nobis nisi per distinctionem actuum. Et sic etiam
intelligendum est per phrasem. id est aia. cum ait. Potentie
distinguitur per actus. **E**t quod actus distingui-
tur specificari non potest nisi ut luntur ab obiectis. sibi
alia et alia ratione. ut prius in codice secundo de anima. er-
go de primo ad ultimum in distinctione potentia-
rum noticia absque hoc modo ratione distinctione nullum
latentum poterimus praenire. **A**d primum ergo
dicendum quod isteriores aliquo modo se mutuo
consequuntur. alio modo est in eis excedens et
excessus. **N**am si voluntas et intellectus per se
rationes comparentur ad sua obiecta per actum proprium.
tunc est in eis excedens et excessus. et hoc maxime
in sensu compósito cum hoc verbum est predicatum
tertio adiacet. Nam ego volo me esse regem
non tamen intelligo me esse regem. quod non sum rex. et
quod non est hoc intelligi non potest. ut patet per
modum posteriorum. Nec possum intelligere me esse
turbatum. et tam non volo me esse turbatum. In
sensu etiam simpliciter intelligere excedit velle quantum
ad actum persistit in ipsius voluntatis. quod in-
telligo homicidium. et tamen non volo homicidium.
Sed si vna ista potentia ratione obiecti non per actum proprium sed per
actum alterius potentie. tamen nec est in eis excedens
nec excessus. sibi in omni sensu se mutuo consequitur.
quia si intelligo homicidium. tamen ego volo
me intelligere homicidium. Si ego volo me
esse regem ego intelligo me velle esse regem. et sic
de aliis. **D**atur ergo argumentum procedit ex
insufficiente divisione. quia isteriores proprietas
quando non sunt desperate. nec vna est vnu
sicut alia. sed habent semetipsam dictum. **A**de
cudit dicendum quod isteriores sunt originales si obiecto

ex naturali secunditate obiecti. non sunt in actu distincte nisi cum obiectum per se fuerit poteretur supradicere. sed posita tali potentia sine omni transmutatione et causa circa obiectum rationis est poteretia fuerit in obiecto et in distincte sunt actu distincte. sicut posito quod non sit actu aliquo magnitudo nisi una sola magnitudo pedalis hec quae actus nec sit equalis nec inequalis. ex natura tamen sua potentialiter habet rationes equalis et inequalis. cum possibile sit dare remaginitudinem pedalem respectu cuius habebit rationes equalis et tripedalem respectu cuius habebit rationes inaequalis. quod si ponatur esse actu. tunc equalitas et inequalitas quae per magna potestia fuerit in potentia et distincte. sicut omnis transmutatione est causa in talibus magnitudinibus distincte. possit ergo dici quod minor non est ratio. quod quis iste rationes non differant realiter sicut duo absolute. differunt in actu et in respectu. Ad probandum dico quod quae sunt fundamenta sunt unum et in distincte. tamen respectus reales per se multiplicari in eodem fundamento in se multiplicatores terminorum rationis ratione distincte sunt. Alij dicunt quod iste rationes materialiter sunt idem. differunt in formaliter et ex natura sui. Hacten opinione non intendeo ad sensus tractare usque ad distinctos. vi. ibi enim intendeo motuum eorum quibus probare nuntiut rationis formalitates in deo et creaturis. Quod est etiam aliud docet. quod obiectum fruibile ad intellectum et voluntatem duplum per se pati. sicut ratio mouentis et ratio terminatus. Prior modo dicit quod intellectus et voluntas obiectus est fruibile ad eam. secundum autem modo est in eis secundum et secundum aliam et aliam rationem. Probat primo uno modo medio sic. Quoniam aliquid mouens mouet duobus mobiliis per quendam ordinem. prout unum mediante alterum ipsum mouet secundum per quam mouet per se. sed obiectum fruibile sic mouet intellectum et voluntatem ad suos actus et voluntates mouet medium intellectum. ergo secundum. maior probat. quod si moueret secundum per aliam rationem tunc non moueret ipsum mediante ipsum. Sed etiam conclusio secunda. quod idcirco ego pono. Hoc ista prima non videtur vera. quod ab eodem habet esse et in distincte esse. ut per se. et metaphysice. et in plibet aliis locis physice. sed secundum istum doctorum obiectum ut habet rationes mouentias causas actum et ipsum in esse. prout est. et ut terminat de se sibi distincte esse. ergo si sub alia et alia ratione moueat alium et alium actum. sed alia et alia ratione mouebit ad alium et alium actum. Secunda. Cum isti actus per obiectum mouent causas sint in illo priori quod tu ponis anque terminantur. vel sunt alii modi distincti vel in uno indistincti. Si primo modo cum secundum te nulla sit ibi distinctione nisi a distinctis rationibus. ergo obiectum

ut mouens mouet secundum rationibus et non sub una ratione ut tu dicas. Hoc autem illi actus in illo priore sunt omnino indistincti. tunc actus intelligendi et actus volenti erunt unum chaos in esse. prout etiam non habent distinctum esse. Tercius circulatio erit distinctio. quod tu ponis istas rationes potentialiter esse in obiecto. nec actu distincti nisi cum isti actus terminantur ad obiectum. et cumque ponis quod ipsi actus specificantur et distinguuntur per terminantur ad obiectum sub distinctis rationibus. sicut rationes distinguuntur propter distinctos actus. et actus erunt distincti propter distinctio rationis. quod est circulus manifestus. et idem erit causa distinctionis sibi proprie. Maior etiam rationes sunt non videtur esse haec. quod species lapidis mouet intellectum mediante fantasia. et huiusmodi quandoque ordines. quod primo fantasia et postea intellectus. et tamen non mouet secundum per eandem rationem per quam mouet per se. quod fantasias mouent rationes fantasias materialiter ipsas immutando. intellectum mouet sub ratione quod distinctionis intelligibilis spiritualiter ipsum immutando. Quartus sol mediatis planetis et alijs corporibus celestibus moueat ista inferiora. sub aliis rationibus immutando superiora. et secundum alia ista inferiora. illa enim immutatur intercessione aliter. ista vero realiter. illa formaliter illuminat. multa vero de illis inferioribus non sunt luminis receptio. puta venem moralium in corde. et cetera rationes quod sol suo lumine perficit.

Solutio
ratios ger
hardi

Scotus

Herbar d'Amiens

Contra herbar. de sensu

Quatuor ad secundum

Secundus
principale

principale ducendum quod triplex non perfruuntur in sensu nisi fruatur per sonis. quia in tantum aliquod est fruibile in quantum est bonum. sed essentia divina cum tribus sonis est tamen una bonitas. ergo et tamen non fruibile. Tertius solo ultimo fine beatificis fruiri debet. sed essentia circumscriptis plurimis non habet ratione ultimum finis. quia non per habere rationem summi boni nisi per habere esse diuinum. circumscriptis autem sonis iam non habere esse diuinum: immo nullum habet esse. quia si non potest esse nisi in tribus suppositis. Propter quod autem Augustinus. de trinitate. viij. quod sicut pater et filius et spiritus sanctus non sunt duo ultima principia. sicut pars ratione non sunt duo ultimes fines. Tertius sicut se habet fruilio inordinata ad essentias creature. sicut se habet fruilio ordinata ad essentias creatoris. sicut essentia creature abstracta a supposito fruiri non possumus. quod nec divina. pater ratione. quod circa essentiam sic abstracta non possumus. hinc actum non nisi mere speculatum. oportet ergo actus sunt circa singularia. utz. i. metaphysica.

4. P. quecumque se equaliter offerunt intellectui equaliter intelliguntur, sed essentia divina et relatio divina equaliter se offerunt intellectui nostro, quod equaliter sunt presentes, ergo equaliter intelliguntur, et per consequens beatus filius et equaliter ipsis fructus. **T**amen est eadem causa manet idem effectus, sed causa quare pater non potest videri sine filio est quod idem sunt, ut per ipsum Augustinum, primo de trinitate, libro IIII, quod cum essentia sit unum et idem cum persona ipsa non poterit videri sine persona, nec per dominum potest esse obiectum fruibile secundum personam. **S**ed hoc predicitur sicut quidam dicentes quod talis viator fructus vie, quod beatus fructus patrum possunt fructus divinae essentiae non fruendo persona. **P**rimus probatur sic. Illud quod viator per distinctionem propriorum patrum per distinctionem maxime si habet rationem puri boni, sed essentia cum sit quod ab solutum per distinctionem corporis a viatore, non accepta relatione, et per consequens non accepta persona. **T**unc.
2. Naturalis ratio per viatorumcludere deum est secundum mundum bonum, et per consequens eo fructus fructus vie, sed naturalis ratio non potest attingere divinam personam, nam cum divina persona sit quod relatum, et relativa secundum cognoscitur naturali intelligentia, si unum personaliter agnosceretur naturali ratione, tota trinitas agnosceretur naturaliter, quod est impossibile, ergo attingendum ad deum sub ratione summi boni, solum attigere divinam essentiam, et per consequens ipsa sola fructus. **S**ed dicitur isti, quod quis de facto beatus fructus essentia cum persona posset non fieri per absolu-
ta dei potentia, quod beatus fruere divina essentia sine fructuone persona. **Q**uod quicunque aliquid auctoritate respicit aliquam rationem, unum taliter obiectum primarium in quod principalius tendit et a qua specificatur, alio tandem secundarium in quod solus tendit potest primi obiectum, per deum facere quod ille auctoritate terminet ad primarium absque eo quod terminetur ad secundarium, sed auctoritate fructus respicit divinam essentiam ut obiectum primarium, sed trinitatem personarum ut secundarium, ergo secundum, maior per ipsum, quod propter hoc per facere deus per intellectus beatitudo per actum suum terminetur ad divinam essentiam absque eo quod terminetur ad creaturas quod a secundaria obiecta relucet in ea. **S**i enim hoc non posset, non videtur divina essentia necessario videretur oia quod relucet in ea, quod est falsum, ergo secundum. **T**unc quoniam aliquid sunt acceptibiliter distincta deus per intellectus beatitudo dicere in unum non dividendo in alio. **S**ed essentia divina et persona corporis acceptibiliter distinguuntur. **I**lla minor multipliciter probatur per diversa eorum dicta quae in diversis locis ponuntur. **P**rimo sic. Absolutum et respectum sicut sunt acceptibiliter distincta, sed essentia divina et persona divina sunt huiusmodi, ergo secundum. **E**cce secundo sic. In isto signo originis quod per procedit si

lum, per intelligit divinam essentiam, alio aliquid perfectum accipiter ex productore filii, sed in isto proprio non intelligit divinam essentiam in persona filii, quod tunc fallit intelligere, cu in illo priori essentia divina non sit in persona filii, ergo divina essentia est acceptabilis persona filii, et partis eius persona spiritus et patris. **C**tertio quod essentia creature per accipiabilem personam, ergo et divina, quoniam per ipsum maioris intelligibilitatis est divina essentia quam creata. **Q**uarto quod quo aliquid non caput entitate ab eo non caput intelligibiliitate, ut patrum, hoc metaphysice, sed essentia divina non caput entitate a personis sed magis eorum, quod pertinet non dat aliquid esse ipsi essentie, ergo divina essentia est per se intelligibilis. **Q**uinto quod quod habet per se sine aliis rationibus intelligibilitatis, cum verum sit obiectum intellectus, sed divina essentia per se sine personis habet rationes virtutis, cum virtus sit perfectio simpliciter, nulla autem perfectio simplex inest entitate per personas, sed eorum inest persona per se tantum. **S**exto quod cumque intellectus negat predictum, sed aliquod de aliis subiecto, necesse est ut haec beatitudo acceptum per predicato, ut aliud acceptum de subiecto, alios negaret idem de se ipso, sed intellectus beatitudo per dicere quod essentia non est persona, scilicet rationem, alia essentia et persona non differunt ratione, ergo per hanc aliam acceptum de essentia et aliud de persona. **T**unc quoniam aliquid intellectus idem per predictum vere affirmatur per uno subiecto, et non negatur de alio, ne cesset est ut aliud acceptum habeatur per uno illo, sed subiectum et aliud de alio. **S**ed intellectus cuiuslibet beatitudo per dicere essentia divina est persona filii, tamen negat persona prius esse personam filii, ergo alium acceptum habet de essentia et aliud de persona. **E**t quocumque per modum summum boni beatus distincte per accipere, illo distincte per fructum, ergo per hec septem media per acceptum quod beatus distincte per fructum est essentia divina. **S**ed dictum istud doctoris non videtur esse verum, quod cognitionis beatifica non percepit, sed cognitionis essentie sine propriis suppositionibus est imperfecta, quod abstracta et sensu. **T**unc istud doctorem visione intuitiva est rei existentis ut existentes est, et plenitudo vel plenus vel plenus est, sed noticia beatifica est eundem doctorum est noticia intuitiva, cum ergo divina essentia non sit plenitudo existentis nullum ut est in tribus suppositionibus, id est dictum istud doctoris non videtur, quod beatus non per visionem nec per consequens fructus potentiam attigere essentiam divinam ipsam a persona placitudo. **T**unc nihil per cognoscitum nisi oia in eo praeterita marime quod sunt realiter distincte distincte cognoscantur, sed in divina essentia sunt tres personales proprietates

4. realiter distincte. **P.** impossibile est canticā diuinā būtifice p̄cipi sive eo p̄ se et nō p̄ acci-
dens facit ad būtitudinē obiectum. h̄z p̄sonae di-
uine sunt h̄mōi. ḡ r̄c̄ maior patr̄ minor p̄-
bo. q̄z si p̄sonae diuine p̄ accēs sacerēt ad būtu-
dine. tūc nō magis būtifice est videre p̄sonas
diuinas in diuinā canticā q̄s ip̄as creaturas re-
lucētes in canticā. qđ est absurdū. et d̄ Aug. i.
de doctri. christiana vbi ait. **R**es qđo fruē-
dū est sunt pater et fili⁹ et sp̄ūsc̄tūs. trinitas
vnu⁹ de. **T**rem q̄cūq̄ p̄sona p̄ se non spe-
cat ad obiectū fruibile illa adorāda n̄ ē ado-
ratōe latrīc. vt patebit in iiii. li. ergo si tres di-
uine p̄sonae nō p̄ se facerēt ad būtitudinē. nō te-
beremus sc̄iam trinitatē adorare adoratōe la-
tre. qđ nimis est p̄iculōsum tenere. et p̄ p̄se
q̄ns p̄iculōsa est vident̄ ex q̄bus ista sequūt̄.

Solutio-
tonū scoti
Ad. 1. et. 2.

Ad. 3.

catholica. c. damnat⁹. **Ad quartū dicen⁹** **Ad. 4.**
dū q̄ major ad p̄sons p̄positū nihil valz. qz
q̄n alīq̄ p̄ceptibiliter differūt q̄ tñ sunt idem
realiter oīno tā actu q̄s potentia. tūc q̄uis ab
stractue et obscure vnu⁹ possit cognosci sine
alio. nō tñ intuitu et p̄ vnu⁹ nec būtifice. quia
que oīno sunt idē realiter. vlo vnu⁹ p̄fecte et
intuitu et necessario videt talerz p̄fecte et intui-
tu. **L**ū ḡ argumētū isti⁹ doctoris p̄cedat d̄
visione būtifica. que nō p̄ esse nisi p̄fecta et in-
tuitu. et diuina essentia si oīno realiter idē
cū p̄sonis. ideo datus q̄ differūt p̄ceptibilz. ad
huc tñ nulla potētia fieri possit p̄fessiōnē bū-
tifice videret absq̄z p̄sonis. **E**tia⁹ minor p̄ ne-
gari. **A**d cui⁹ intellectū est aduerrendū q̄ ali
q̄ differē p̄ceptibiliter p̄ dupliciter intelligi.
Unō mō q̄ habeat p̄fectos p̄cep⁹ distinc̄tōs
quoz vnu⁹ p̄fecte possit inesse p̄cipiēt eti-
am. p̄petates nō differēt cōceptib⁹z. qz q̄cū
q̄z p̄fecte p̄cipit diuina canticā. ille etiā p̄fecte
p̄cipit diuinā p̄sonas cū suis p̄petatibus re-
latiūs. **A**lio mō p̄ intelligi aliq̄ differēt cō-
ceptib⁹z ex eo q̄ quis obūtrata intelligentia
hic in via incōplete cōcipit vnu⁹. alterz nō cō-
cipiens. **E**t sic cōcedo q̄ absolutū et relatiū
differēt cōceptibiliter etiā in diuinis. ex h̄z au-
tenō p̄ cōcludi q̄ beatifice vident̄ vnu⁹ alte-
ro nō dū vlo. et p̄ hoc patr̄ qđ sit dicendū ad
prīma pbatoz minoris. **Ad pbatoz sc̄daz**
dicendū q̄ in nullo signo p̄oritatis intelligit
p̄ canticā diuinā in quo nō intelligat eā fili⁹. **Ad sc̄daz**
qz vel loqueris de intelligere vt ē actus essen-
tialis. et si cest cōmune trib⁹ p̄sonis. **I**llō enī
intelligere nunq̄ fuit in patre q̄n idē intelli-
gere esset ī filio et sp̄ūsc̄tō cōdē signo q̄ fuit
ī p̄ce. **V**el loqr̄is de intelligere notionali. qđ q̄
dē intelligere cū sit relatiū et relatiū sīl̄ sine
natura et naturali intelligentia. sēqtur idē qđ
p̄mo. s. q̄ p̄ in nullo signo intellexit in q̄ fili⁹
nō intellexit. **E**t cū additūt q̄ si p̄ in illo sig-
prioris nō intelligeret canticā tūc aliqd acqui-
ret ex p̄ductō filij. **I**sta argumētatio est ita
contra te sicut ī q̄suncq̄ alios. quia si ec̄ tale
prius in diuinis. v̄l̄ in illo p̄ori p̄ intelligerz
filij. tūc intelligeret canticā diuinā in filio. et
qđ tunegas. et eodem signo p̄oritatis fili⁹ inte-
ligeret eandem essentia in se et in p̄ce. v̄l̄ in il-
lo priori pater nō intelligeret filij. tūc ip̄e pa-
ter acquireret aliqd ex filio in ese p̄ducto. qz
intelligeret tūc que primo nō intellexit. et ideo
dicendū est cū Augustino et athanasio et cere-
ris sancti doctorib⁹. q̄ in diuinis nec est p̄us

nec posterius. sed tote tres psonae coeteris sibi sunt et coeqles. Prioritas enim originis i pa tre non dicit aliqua pcessione. nec posterioritas originis in filio dicit aliquam successione. sed toalem pceruit simultate. Non enim attendit h psonas in habendo re que est diuina cennia. sed tamenmodo in modo hndi ea. qd p haberet oia que habet se et non ab altero. filius autem non a se sed ab altero. Propter quod ait Augustinus maximun li. iij. c. xv. Cum dicitur psona a progenie ordo non est alter sit per altero. sed quod alter sit ex altero.

Ad. 3. Ad tertiam pbatorem dicendum quod loquendo deceptum cognitio intuitus tunc ans est falsum. quodcum istud doctorum nulla poterat fieri propter qna turare intuitus cognoscere nisi pfectus actualis psona existat. quod sine supposito esse non potest. Si autem loquas i ante deceptum cognitio abstracta. tunc dicitur falsa. quod ut supra pbat. diuina essentia non potest pfecte cognoscari nisi intuitus cognoscatur. etiam in pposito loquuntur p brevia cognitio que necessario est intuitus. Ad quartam pbatorem dicendum quod licet cennia diuina non habeat entitatem et intelligibilitatem a psonis causaliter. ita quod psonae sunt causa entitatis cenniae. tamen ad hanc psonam sit ens et intelligibilis necessario coexistere psonas. que sunt idem realiter quod ipsa. et sine quibus impossibile est ea esse. Est enim diligenter notandum quod natura creata non repugnat pfecte cognoscere cōcipi sine actu esse. et ut possibilis est ad esse. cum ipsa non sit sicut esse. quod non est purus actus. hoc tamen diuina cennia totaliter repugnat. Ipsa enim cum sit purus actus non potest pfecte cognoscere nisi sua actual existentia pcipiat. et per dominum cognoscere diuina psona. sine quod diuina natura actu existere est impossibile.

Ad. 4. Ad quintam pbatorem dicendum quod maior est bona si habet a se veritatem et sine alijs tam causaliter quam coexistenter. Ad minorum dico quod diuina cennia non habet nisi cennia circumscripsit psonis haberet minus esse quam cennia cuiuscunq; creature suo supposito circumscripsit. quod cennia create non repugnat esse possibile distinctum est esse actualem sine contra actualem existentiam supposito. sed circumspecto esse actualem a diuina cennia et ipsa posita in esse possibili ipsa diuina cennia non plus habet de entitate virtute vel de qualib; alia pfectio quam chymera. cum ipsa secundum sui naturam sit purus actus. quod ab actualem existentia et per consequens ab esse psonali circumscribitur non per nisi per fallum intellectum. vel sicut per intellectum factum.

Ad. 5. Ad sextam pbatorem dicendum quod si in maiori intelligas quod habeat distinctum conceptum sic quod possit pcipi pmo non co-

cepto. tunc maior est falsa. vnu enim relatio non vere negat ab altero. et tamen vnu non potest pcipi sine altero. Ad minorem dico quod dato quod cennia habeat aliud conceptum a psona. tamen rōe luc actus erit cennia qua absolutum non potest. sicut conceptus loquendo de conceptu pfecto necessario coexistit conceptum psonae sine quod impossibile est cennia diuina actualiter existere. Per idem patrem ad septimum.

Ad. 7.

Quantum ad tertium principale

principale dicendum quod batus non potest frui diuina psona nisi fruatur essentia. quod sine illo batus non potest frui diuina psona sine quod psona non potest esse vel intelligi. sed sine diuina essentia psona diuina non potest esse vel intelligi. Obiectum fruibile detinet hanc rationem summi boni. sed psona diuina circumscripsit cennia diuina non habet rationem alicuius boni. Obiectum fruibile habet rationem pfecte querentium aie rationis. sed relatiuum sine fundamento etiam dato quod possit pcipi nullatenus queratur. Contra istam conclusionem nullus doctor assumpsit quod ego sciā. ergo hic traheo.

Quantum ergo ad quartum principale

quartum principale dico quod batus non potest frui una psona diuina nisi fruatur et altera. quod si potest cognoscere pfecte unam sine alia. ergo nec frui. Ans patrem. quod nulla poterat fieri quod vnu relatiuum pfecte cognoscatur altero non cognito. esset enim contradictione. quod sequitur quod esset relatiuum et non esset relatiuum. et eodem modo dicitur. In quibus est vna et genitus in distincta ratione fruibilitatis illa quo ad actu fruitorum circa ipsa elicendum non possunt ab invenient separari. sed ratione summe bonitatis que est ratione fruibilitatis est vna et in diuisa in tribus psonis. illa que non potest seorsum cognoscere cognitio abstractio et impfectorum non potest ab invenient separari cognitio intuitiva quod est oīno pfecta. duo relatiua sunt huiusmodi. ergo. Maior patet. quod quis in intellectus secundum abstractio noticia possit separare illa que in re ad extra sunt unita. ut p. p. metatome. p. metaphysica. tamen hanc non potest fieri secundum noticiam intuitivam qua seruit intellectus super ratione p. p. am et actualem lumen existentiam. Cum ergo psonae diuine sint relatiue. et noticia fruitorum sit intuitiva et pfecta. ergo recte. Si batus frueretur una psona sine alijs. aut frueretur illa psona ut aboluta. aut ut relatiua. Si primo modo tunc cognitio psonae batur fruere esset falsa simpliciter. cum in diuisa nulla sit psona absoluta. Si scero modo sequitur

4

p̄ relatū ut relatiū agnoscit sine noticia sui
 correlatiū. qd̄ est impossibile. cū relatiua vere/
 latua sint sūl natura et naturali intelligentia
 5 P̄. obiectū fruibile q̄etat voluntate. s̄ vo/
 luntas bī nō p̄t ab vna p̄sona q̄etari sine alia
 Maior p̄t. mōzē p̄to. qz qd̄ est q̄etatu n̄ am/
 plius est quietabile. ergo si voluntas est q̄e/
 tata in vna persona non est quietabilis ab a/
 lia. et p̄ dñs ita b̄ficiare ab illa q̄ nō est b̄f/
 icabilis ab alia. **P**. si bītū diuinis p̄sonis p̄
 frui distincis fruitoribus. aut ille due fruitor/
 es sunt sūl possibiles. et tūc duo accidentia
 eiusdē specie erūt sūl in eadē potētia. qz vtrū/
 qz adeq̄t totā capacitātē potētia. v̄l sunt incō/
 possibiles. et tunc neutra erit fruitorū bītū. qz de/
 ratone actus b̄fici est q̄ s̄ p̄petuus. **E**t ista
 est exp̄sa bītū augus. iactio. q̄ p̄mo de tri. c. uñ
 ait. **D**oc est p̄ienū gaudū q̄ amplius nō ē.
 frui trinitate deo. Et eodē li. c. viii. ait. **S**ic
 audiamus dñe onde nobis filiū. sic audia/
 mus onde nobis p̄rem. tātū demal. qz neu/
 ter sine altero p̄ ostendi. vñ q̄ppē sunt sicut
 ip̄e ait. ego et p̄ vñl sumus. **B**ed opposi/
 tum illi cōclusionis ponit ille doctor. cū? di/
 ca sunt paulo ante recitatē et probata. et il/
 lud p̄bar p̄mo de viatore. q̄ illis p̄ viatorū dī/
 stincte frui q̄ a viatore p̄t distincte cognoscit.
 sed vñl p̄sona p̄ viatorū distincte agnoscere si/
 ne alia. cū respectu p̄sonarū sint distincti arti/
 culi fidei. aliq̄ enī respicuit p̄rem. aliq̄ sūlū. et
 aliq̄ sp̄m̄st̄m. **L**ū ḡ q̄lbz diuina p̄sona h̄eat
 rōem sumi boni. **P**. ecclia institutū disti/
 ctas orōes. aliq̄ ad prem̄ dirigēdo. aliquas
 2 ad sūlū. aliq̄ ad sp̄m̄sancū. **P**. si instatur
 q̄ p̄sona sunt relatiue. tō nō p̄t q̄s vna frui si/
 ne alia. rūder q̄ relatiue oppositio q̄ ad hoc
 nō obstat. qz creator et creatura relatiue dicū/
 tur. et tñ fruimur creatore et nō creatura. Dic/
 cunt etiā q̄ bītū p̄ te absolute dei potētia frui
 vna p̄sona nō fruēdo alia. Rōes autē q̄bz h̄
 p̄bant ocs tacte et firmate sunt p̄ solutōes po/
 litas etrōnes eoz in scđo p̄ncipali. tō h̄
 trāleo. Formabō tñ duo sophismata ex dictis
 eoz. **G**i aliq̄ et repugnat v̄l contradicō
 frui bītū vna p̄sona sine alia. hoc maxime es/
 set p̄ tāto qz cū sint relatiue vna sine alia tēl/
 ligi nō p̄t. sed hoc nō obstat. qz p̄t vt p̄t n̄ re/
 fertur ad spiritūsanctū. ḡ patri vt p̄t est nō re/
 pugnat q̄ possit intelligi sine sp̄m̄sanco. et p̄
 dēc̄na nō repugnat q̄ voluntas beatū eo pos/
 sit frui sine sp̄m̄sanco. et eodē mō de filio respe/
 cti sp̄m̄sanci. **P**. vna p̄sona p̄ termina/
 re realē carnis assumptōem quā nō terminat

Contra
scotū

alia. ergo vna p̄sona p̄ terminare verā cogniti/
 onē quā nō terminat alia. ans p̄t ex fide. cō/
 sequētia videſt esse nota de scīpā. **H**z nec ista
 cōcludunt. qz si q̄cūq̄ potētia brūs fruēdo v/
 na p̄sona nō fruēndo alijs. tūc actus illi⁹ fru/
 itōis v̄l erit p̄fectus v̄l imperfectus. **G**i p̄mo
 mō tūc sup̄flueret ad bītudinē act⁹ circa alijs
 p̄sonas. quod est contra Aug. in p̄t. de do/
 ctrina christiana. vbi ait. **R**es q̄ nos b̄ros fa/
 ciunt sunt pater et filius et sp̄m̄sanci. **G**isecū
 do modo. tūc qua rōe actus circa illā p̄sonā
 est imperfectus. eadē rōe circa alias est imp/
 fectus. cū nō sit maior. bonitas in alijs p̄sonis
 qz in illā p̄ma. et sic actus fruētōis beate circa
 totā trinitatē est imperfectus. et p̄ dñs nō el/
 fet actus fruētōis brē. qz est cōtradictio. ac⁹
 enim b̄ficus nō posset esse p̄fectus. **Q**uā
 tuz ad illa dicta de viatore nō facim⁹ magnā
 vim. quia sicut sua cognitio est imperfecta. sic
 et sua fruētio. tō sine omni inordianē posset
 viator ex aliq̄ deuotōe q̄nq̄ inuocari patrem
 nō explicite faciendo mentōz de filio v̄l sp̄m̄san/
 cto. et p̄ illa morula patri posz amaritne inhe/
 rere. qd̄ large loquendo frui p̄t appellari. t̄ sic
 dixi de patre. sic fieri p̄t de filio et sp̄m̄sancō. **G**z
 q̄cqd̄ sit de h̄. dico tñ q̄ rōes illi⁹ doctoris v̄l
 nō cōcludunt. v̄l sunt ḍtra p̄pria dicta sua.
Ad prūmū ergo dīcedū. q̄ sicut explicite et

Solutio
rōnūscoti
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Quantū ad tertius
 1 quā p̄ncipale dico q̄ p̄t p̄t vna p̄sona
 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona
 2 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona
 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona
 3 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona
 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona
 4 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona
 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona
 5 vna p̄sona nō p̄t p̄t vna p̄sona

sit vtendū. **E**t q̄to vtrū oībus citra deū sit vtendū.

Quantū ad prīmū

Articulus
prīmus

dico q̄ vti est sup ea q̄ sūt ad finē trāsire actū

voluntatis in ordine ad ipm finē. **E**t notanter

dico trāsire. qz q̄uis actū fruiōis tēdam⁹ in

ipm finē quē vleter⁹ in nihil aliud referētes vltimate in ipo q̄esumus. tū qz null⁹ ordinatus

amor q̄escit in his q̄ sunt ad finē. iō act⁹ vten-

di q̄ p̄prie est circa ea que sunt ad finē debz es-

se in trāsitu. sic actus fruiōis est in quiete. **E**t qz aliq̄ sunt pueri et inordiati amatores

q̄escētes in his q̄ sunt ad finē magis qz ipo

finē. iō p̄p t̄les ait aug. 83. q. xxii. q. q̄ tota

pueritas est vti fruēdis et frui vteēdis. **F**or-

te dices q̄ apli t̄s ep̄la ad philomonē. Ita ei-

go te frater fruar in dño. **L**ū ergo frater n̄ sit

finis sed ad finē. ergo n̄ videt q̄ oīa q̄ sunt

ad finem in trāsitu p̄dicto mō v̄cē diligere

debeamus. sed etiā in ipis q̄elcere possim⁹ ip-

sis fruēdo absq̄ pueritate. **R**ideo cū au-

gustino in li. & doc. christiano. **L**ū hominē

dño frueris deo potius qz hoī frueris. **E**tias

ex ipo verbo apli cū ait. te fruar in dño. ptz q̄

amor suus n̄ q̄enit in fratre seu in eo quod

est ad finē. sed trāsiens frēm ipm referebat ad

dñm seu ad ipm finem.

Quātū ad secundū

Secundus
articulus

articulū dicendū q̄ p̄prie loq̄ndo de vti tunc

ad solam voluntatē spectat act⁹ vten di. quia

velle seu diligere ea q̄ sunt ad finē in ordine ad

finem est actus soli⁹ voluntatis. **L**ū vti vt patz

ex p̄cedentib⁹ est hmōi. ergo r̄c. **D**. ista est

intention Augustini. x. de tri. c. penul. vbi ait.

q̄ v̄lus ad solā voluntatē p̄tinet. **D**. illi⁹ po-

tentie p̄prie est v̄lus cui⁹ p̄prium est libere ap-

plicare res quascūq̄ suo debito exercitio. sed

voluntas est hmōi. ergo r̄c. **D**. illi⁹ potē-

tie est vti cui⁹ est abutit. qz opposita apta na-

ta sunt fieri circa idē sed abutus siue p̄ctm i-

putat principalē voluntati. ergo r̄c. **D**. cu-

ius est frui eius etiā est vti. qz eadem potētia

est respectu finis et corū quelunq; ad finē. sed

voluntas est p̄prium frui. vt patuit supi⁹. er-

go voluntas p̄prie erit vti. **H**ed cōtra ista

videt esse victori⁹ qui ait. q̄ v̄lus ē actus a

potētia freq̄nter elicetus. **S**z q̄libet potētia

vt actū siue freq̄nter elicere. ḡ vti videt actus

esse cuiuslibet potētiae. **D**icendū q̄ victori⁹

spiritū sanctū. referētū ad ipm rōne spiratōis
actū. que realiter est in patre. sine cui⁹ co-

gnitōe p̄sona pris iūtūne nō p̄ cognosci ab

ipo beato. et p̄ se q̄ns nō p̄ p̄sona pris b̄fū

ce cognosci n̄li cognoscat p̄sona sp̄sscti. **E**t

Ad. s. eodē modo de filio. **A**d quintū nego se q̄n-

tiā. **E**t rō negatōis est qz v̄sio brā p̄ncipali-

ter terminat ad essentiā diūnā. p̄t actuali-

ter existit in trib⁹ p̄sonis. ergo hmōi v̄sio n̄

p̄ terminari ad vñā p̄sonā n̄li terminat ad al-

terā. **S**ed assumptio hūane nature p̄ncipali-

ter et imēdiata terminat ad p̄sonā diūnā. **E**t

si terminat ad essentiā. hoc n̄ est n̄li media-

te p̄sona. **L**ū ḡ inter p̄sonas diūnās sit realis

distinctio. iō pdicta assumptio ita p̄ termina-

ri. qd vñā p̄sonā ḡ non terminabili ad aliam.

Ad argu-
mentū p̄n-
cipale.

Instantia
bona

Solutio
nō habet

O Rniūz ergo
que dicta sunt r̄c. **P**ostq̄ ma-

gister in lra triū p̄cedentū le-

ctionū isti⁹ p̄e distincōis inuestigauit ma-

teriā siu libri diūnū et distincōe. nūci isto

ultimo caplo eiusdē distincōis inuestigata re-

sumit epilogā. et diūnū in duas pres. qz

p̄mo mgt fac̄ recapitulatōz p̄dictoz. **S**ed oī

illūnūr ordinē dīcēdōz. ibi De qb⁹ oīb⁹ aīqz

ze signis. Et hec est diūnū et sentētia illūnū

caplo in generali. Circa qd quero in speciali.

Quātū vti p̄prie p̄ueniat voluntati.

Et videt qnō. qz vti est aliqd iſi-

nem referre. Sz referre. p̄prie p̄tinet ad

rōem. ergo r̄c. **C**ontra Aug⁹. x. de tri. ca-

penul. ait q̄ v̄lus ad solā voluntatē p̄tinet.

Hic primo videndū est qd sit vti. **E**t

cōndo cui⁹ potētiae sit vti. **T**ercio vti deo

Opinio
victori⁹

nō on loquit p̄prie de v̄su sed large. s̄m quē mo
dum dicit in libro topicoz. **L**ui⁹ v̄lus bon⁹
est ip̄m quoq; bonū est.

Tercius
articulus

Quātū ad tertiu⁹

p̄ncipale dicēdū q̄ dō n̄ dēm⁹ v̄ti q̄ illō qđ ē
p̄prium obiectū frūtōis illo nō est vtendū. sed
deus est p̄prium obiectū frūtōis. vt patet ex p̄
cedētibus. ḡ t̄c. **P**. illud qđ neq; p̄ refer
ri in mai⁹ bonū illo nō est vtendū. sed deus
nō p̄referri in mai⁹ bonū. ḡ t̄c. maior est no
ta ex p̄dictis. m̄ior etiā p̄t; q̄ deus ē v̄ltū fi
nis. et est oīs boni bonū. vt ait Aug⁹ in li. cō
fessionū. **F**orte dicet q̄ fm glo. sup illō **L**u
ce. xv. **Q**uātū mercēnarii i do. t̄c. Recēt p̄
v̄ni teo int̄nu mercedis. sed null⁹ recēt ser
uit teo nisi diligēs deū. ergo recēt p̄ diligē de
us ppter mercedē. et sic de⁹ diligē trāscunter
et in ordine ad alid. qđ est p̄prie v̄ti vt p̄t ex
p̄dictis. **P**. q̄ deū diligē ppter mercedē p̄
dupliciter intelligi. Uno mō ppter mercedē
eternā. et sic diligē ppter seip̄m. q̄ ip̄e ē mer
ces et corona sanctiorū oīm. vt p̄t p̄ beatum
Aug. in li. soliloquiorū. Alio mō ppter mer
cedem tpalem. Prio mō p̄cedit verbū assūm
ptū de glosa. q̄ v̄t si hō nō seruit teo ppter
alterū l̄z ppter seip̄z. Secdo mō hō peccat mor
taliter. maxime si finaliter ei⁹ volūtas q̄se
ret in illa tpali mercede. q̄ tūc v̄teret fruendo
et frueret vtendo. qđ est tota p̄uersitas.

Instantia

Solutio

Quātū ad quartū

p̄ncipale dicēdū q̄ oībus v̄ti possimus q̄
sunt citra deū. q̄ oībus v̄ti debemus q̄b pro
moueri possim⁹ ad p̄secutōnez v̄ltimi finis.
sed omnia q̄ sunt citra deū ordinare assūpta
in facultate volūtatis n̄c aliquo mō nos po
terunt p̄mouere ad v̄ltimi finis cōsecutōe.
ergo t̄c. **F**orte dicet q̄ multa sunt citra deū
que nō sunt in p̄tate nra. ideo talia nō p̄nt al
sumi in facultate volūtatis n̄c. nec p̄ p̄scqñs
ip̄is v̄ti poterim⁹. **P**. mortali p̄cto nullus
pt bñ v̄ti ip̄m assūmedo in facultate volūta
tis. **P**. diuitie et p̄sp̄tates tpales nō soluz
non p̄mouet. uno multos impedīt a cōsecu
tōe finis. ergo ip̄is nō est vtendū. **D**icēdū
q̄ aliquid p̄t venire in facultate volūtati no
stre quinq; modis. Primo mō vt volūtas se
habet p̄ modū impantis et ordinatīs. Secū
do modo p̄ modū approbātis. Tercio p̄ mo
dū collaudātis. Quarto p̄ modū tolerātis.
Quinto p̄ modū refutātis. **P**risa sunt bona no
stra p̄pria. **S**cda sunt p̄ primoz n̄tōz bona

Articulus
quartus

Instantia

Solutio

Tercia sunt celū et angeli et cetera silia. q̄ q̄
uis sunt supra nos. tñ talia in facultate volū
tatis accipimus. cū ex ip̄is moti creatorē eoz
laudamus. Quarā sunt mala pen. Quinta
sunt mala culpe. q̄ etiā coopant electis in bñ
nū. s̄m q̄ dicit glo. sup illud s̄bū ad Roma
viij. **S**cim⁹ qm̄ diligētib⁹ deū oīa coopant
in bonū. Et p̄ hoc paret ad primū et scdm ar
gumentū. **A**d tertiu⁹ dicēdū q̄ licet diuitie **Ad. 31**
et tpales p̄sp̄tates sunt malis homib⁹ imge
dimentib⁹. et q̄ talib⁹ nō v̄tan⁹ debites l̄z magi
abutant. tñ bonis hoībus nō sunt impedī
tum sed potius adiuuamētū virtutis. vt ait
Ambro. lup euāgel. **L**uc. tractās histōnā de
zacheo. **A**d argumentū p̄ncipale dicēdū **Ad argu**
q̄ nō qdūz referre dicit v̄lus. sed referre cū
executōis impio. h̄ aut ad solā voluntatē p̄t
net. q̄ v̄t ait Amb. in de cōceptu virginali. c.
iii. Leteris potētis lex a creatorē īposita ē
v̄timpio volūtatis resistere nō possint. Pro
pter qđ ait Dam. li. ii. c. xxii. q̄ v̄lus nihil ali
ud ē q̄ rez p̄tractatio iuxta imperū volūtati.

Distinctio scda

Doc itaq; t̄c. Post
prima distīcio tetigit materia
istoz q̄tuo librou. et insinua
uit ordinē dicēdōz. mō p̄seq̄tur de dicēdīs
Et q̄ tractāda in ista scīalunt res et signa. id
mō p̄mo tractat de rebus. **S**cdo de signis.
Secunda pars incipit in p̄ncipio q̄rti libri.
ibi. Samaritan⁹ autē. **R**ef̄so sunt multipli
ces. q̄ q̄dam sunt frūbiles. quedā v̄biles.
q̄dā v̄bile et frūbile sil in se cludētēs. Et
fm hoc prima p̄s diuidit in tres p̄tes. q̄ pri
mo tractat de frūbilib⁹. **S**cdo de v̄bilib⁹
Tercio de frūbili et v̄bili mō amīrabilī in
eodē cōcurrentib⁹. **S**cda incipit in p̄ncipio
scdi libri. ibi. **C**reatōrem rerū. **T**ertia in p̄nci
pio terci libri. ibi. **L**ū venit ergo plenitudo.
Prima diuidit in duas p̄tes. q̄ p̄mo ma
gister determinat de deo q̄tū ad ea q̄ libi cōue
niunt intrīsece. **S**cdo q̄tū ad ea q̄ cōueniunt si
bi aliq̄ modo etiā extrīsece. puta p̄ modū cau
se. distinctōe. xxv. ibi. **L**ūq; supra t̄c. **P**ri
ma in duas. quia p̄mo tractat de deo et suis p̄
fectōibus intrīseca. **S**cdo de nobis hmōi
p̄fectōes experimentib⁹. distin. xxii. ibi. **P**ost
p̄dicta differēdū. **P**rima diuidit in tres. q̄
p̄mo determinat de deo q̄tū ad esentie v̄nitā
tē et p̄sonā trinitatē. **S**cdo quantū ad p̄so
nalis originis et distinctōis alicatē. **T**ercō
f 3

quantū ad maiestatis eq̄ilitatē. **Sed** a ps. sc̄i
per distinctiōe. iij. ibi. **Hic** orū q̄stio. **Tercia**
distinctiōe. xix. ibi. **Nūc** postq̄ z̄. **P**rima ī
duas. q̄ primo m̄gr̄ oñdit dñie eentie vni/
tate et p̄sonaz trinitatē ex sacraꝝ sc̄pturarum
auctoritate. **Sed** rōe sumpta et creaturā
siliudine distinctiōe. iij. ibi. **A**p̄ls nanc̄ z̄.
Prima ī duas. q̄ primo m̄gr̄ instruit z̄.
format lectorē istius scie et v̄l: lācre scripture
Sed de eentie dñie vnitate et p̄sonaz tri/
nitate incipit determinare. ibi. **P**roponam⁹ ḡ in
mediū. **P**rima diuidit in tres p̄tes. q̄ p̄
mo m̄gr̄ oñdit q̄ studens sacre scripture de/
bet virtutib⁹ pollere. **Sed** oñsinuat qd̄ de/
bet p̄supponere et firmiter tenere. **Tercio** quē
modi p̄cedēt v̄l: deb̄ habere. **Sed** ibi.
Om̄es aut̄ catholici. **Tercia** ibi. **U**trin li. p̄
mo de tri. **L**uc seqtur illa ps. **P**roponamus
ḡ in mediū. et diuidit in duas p̄tes. q̄ p̄mo
autoritatib⁹ vetera testamēti oñdit eentie dñi
ne vnitatē. **Sed** diuinaꝝ p̄sonaz oñdit tri/
nitatē. ibi. **P**ersonaz quoq; pluralitatem.
Circa istam lāram quero

Dīxū posse demonstratiue p̄bari vnuꝝ
v̄l: tñ dei esse. Et videat q̄ non. q̄ illud
nō possimus demonstrare esse cuius
essen̄o possum⁹ cognoscere. sed esse dei nō pos/
sum⁹ cognoscere. ergo z̄. maior p̄tz. p̄bo mi/
nor. q̄ qd̄ est de⁹ ip̄ossible est nos scire. fm̄
Dam. li. i. **Sed** esse dei idē est q̄ qd̄ ditas dei.
ergo ip̄ossible est nos scire esse dei. et q̄ ens et
vnū cōvertit. ergo si n̄ possum⁹ p̄bare eē dei.
nō poterū p̄bare vnitatē dei. ḡ z̄. **L**on/
tra. illd̄ qd̄ p̄. p̄bari nccia rōe p̄t dem̄rari. sed
vnū dei esse p̄. p̄bari nccia rōe. ḡ z̄. maior
patet p̄mo posterioꝝ. **D**īx̄ enī syllogism⁹ vel
est demonstratiuꝝ v̄l: dialetiꝝ v̄l: sophisticiꝝ.
sed demonstratiuꝝ est ex necessariis. ḡ z̄. minor
patet. q̄. metaph. vbi p̄baꝝ necessariis rōibus
q̄ in om̄i genere cause est deuenire ad vnuꝝ
principiū. sed deus est causa finali om̄iuꝝ. ut
p̄baꝝ. xij. metaph. ergo est dare vnū solū dei
sicut est dare vnū solū ultimū finē. **O**n ista
questiōe ponam q̄ttor q̄clisiōes negatiuꝝ.
ex quibus tandem inferam vnam affirma/
tuꝝ. **P**rima est q̄ nō p̄nt esse plures dñi so/
lo numero dñites. **Sed** a q̄ nō specie. **T**er/
cia q̄ nō genere. **Quarta** q̄ nō analogia

Prima cō
clusio
p̄baꝝ. i.

Dico ergo primo

q̄ ip̄ossible est esse p̄les deo solo numero dñi
tes. q̄ illud qd̄ est purus actus nō p̄t s̄b ead̄

specie numero m̄tiplicari. s̄z de⁹ est pur⁹ act⁹.
maior p̄tz. viij. metaph. vbi dicis q̄ quecumq;
sunt plura nūero in eadē specie. multā habet
materiā. **E**t si ista p̄positio fm̄ aliquos pa/
teret calūnā de materia p̄prie dicta. q̄ dice/
rent celos esse eiusdem speciei. in quib⁹ negant
materiā. etiā nō repugnat plures angelos eē
fm̄ aliquos in eadem specie q̄ tñ carēt mate/
ria. tñ nullus dubitare p̄t quin om̄e qd̄ mul/
tiplicat numero in eadē specie v̄l: simpliciter
habeat materiā p̄tem sui. vel salte habz suaz
hyliachim. id ē suū materiale sive potētiale.
i puro aut̄ actu nec est materia nec aliqd̄ ma/
teriale sive potētiale. sed de⁹ est purus actus.
ut patet. xij. metaph. et. viij. phisicoꝝ.

P si essent duo dñi numero dñites in eadē specie
tunc essent infiniti dñi in eadē specie. **S**equeſt̄ ē
falsum apud oēs. p̄to ſequit̄a. q̄ nulla spe/
cies p̄la habēs individua. ex se et p̄ se est lūm̄
tara et determinata ad certū numerū suorū idē
individua. nīli enī p̄ agens v̄l: p̄ finem sive per
aliquā extrinſecā cauſaz determineſ ad h̄m̄i
certū numerū ex se in determinata manet. q̄ q̄n/
tum est de se qua rōe multiplicat p̄ duo indi/
vidua. eadem rōe est possibile ip̄az multiplicat/
ri p̄ infinita individua. sed in p̄petuis nō dif/
ferit esse et posse. ut dī. iij. phisicoꝝ. **L**ū ḡ na/
tura diuina sit p̄petua. nec possit determinari p̄
aliquā cām sup̄iore. q̄ tūc non esset diuina.
ergo p̄tz ſequit̄a. puta si essent duo dñi in ea/
dem natura q̄ essent infiniti. **P**. illud qd̄ d̄ 3
se ē omnino necesse esse. **H** ex ſe sine om̄i addi/
tamento est singulare. nec p̄ ſuꝝ plurificab/
ile. **S**ed deus ē ex ſe oīno necesse esse. q̄ ſi ne/
cessitas ſuꝝ esse dependeret ab alio. tūc ip̄e non
esset de⁹. sed illud a d̄ dependeret. **P**. cōfir/
mo h̄ idem ſic. q̄ ſi essent p̄les dñi. aut differ/
ent in aliquā aut in nullo. **S**i in nullo. ḡ non
p̄les dñi sed vñ⁹ deus. **S**i in aliquā. illud v̄l: eſſe
necessit̄ ſe v̄l: p̄pible eſſe. **N**ō p̄mū. q̄ neceſſit̄ ſe eſſe eſſe ſe formaliter in rōe ſe ip̄is dei
Nec ſc̄dm q̄ ille qui includeret h̄ p̄pible eſſe
ſe cōpositus ex p̄pibili eſſe necessario. et p̄ ſe
sequens nō p̄ſſet eſſe de⁹. cū deus ſit om̄ino
ſimplex ſubſtātia. ut p̄tz. xij. metaph.

Quātū ad secundū

Sed cō
clusio p̄ba
tur I

principale dīco q̄ nō p̄nt eſſe p̄les dñi ſp̄e diſ/
ferentes. quia quecumq; ſuenuit genere et dñi
species ſunt ſp̄oſita ex genere et dñi. ſz hu/
iſtmodi cōpositio repugnat deo. ḡ z̄. maior
patet. p̄to minor. q̄. vt p̄z. xij. metaph. gen⁹

Dicit qd potētiale. dñntia vno qd actuale. qd ponit ex genere et dñntia ponit ex actuali et potētiali. qd deo repugnat. a qd ois passiva potētialitas relegat. vt p. vii. metaph. ¶ P. Si essent duo dñ naturalia distincta. aut vterus esse oportet. aut alter tm. aut neuter. Si tercium mō. tuc neuter est deus. Si scđo mō. tuc alter tm. est deus. Si pmo mō. tuc vel ambo pcurreret ad pdicōes eiusdem effectus. et tuc alter susflueret. cu vnus deus oportet possit. pducere totū effectū. vñ vnus resisteret alterius pdicōi. et tuc vñ eque potētiale schērent. vñ alter vinceret. Si pmo mō tuc effectus sit pcederet fini oipotentiā. pducceris. et nō pcederet fini oipotentiā relis̄tis. Si scđo mō tuc vñctus nō esset deo. ¶ P. si essent duo dñ. aut vñ intelligeret alius. aut nō intelligeret eu. sed vtrūq; cipossible. qd tc. maior p. viii. immediatā sine h̄dictoria divisione. mōre p. v. Nō enī p. d. i. qd h̄ deo illū deū nō intelligat. qd b̄ficiū obiectu verū deū latere nō p. s. qd verū deo est b̄ficiū obiectu. Nec p. dici qd ipm intelligat qd aut cognosceret eu p. essentia sua. s. cogiscens. aut p. centia ipm cogniti. Si pmo modo tuc p̄tinetur illū alius eminēter. et p. vñ ille aliis nō esset deo. Si scđo mō. tuc pficeret ab alio. cui p. centia est sibi rō recipisci. actū teligēdi. et tuc ipm p. ḡscēs nō esset deo. ¶ P. forme specifica se h̄nt sicut nūeri. vt dñ. viii. metaphysice. qd ipossible est duos deos specificēdantes eq̄ pfectos. p. vñ p. qd ipossible est dare duos nūeros ab unitate eq̄ distantes. Ille qd qd min⁹ pfect⁹ est deus esse nō posset.

Tercia conclusio probat 1

Quantū ad tertium
principale dico qd ipossible est eē ples deos generē dñntes. qd aut qlibet illoz deorū includeret tmō pfectōes sui determinati generē. aut vteroz includeret pfectōes cuiuslibet generē. aut vñ includeret oim pfectōes ei alter limitatas et determinatas pfectōes. Si pmo mō. tuc neuter erit deo. qd dñ. v. metaph. Est enim qdā ens pfectus vñ pfectōe. hñs īl pfectōnes oim generē. Qd qdā ens dñntator ibidez dicē esse deū. Si scđo mō tuc vteroz includeret oes pfectōes alteri dei. et p. vñ naturā illi. et sic erit vñus sol⁹ deo. Si tercium mō. tuc ille vñ pfectus tmō erit deo et nō alter. ¶ P. qd qdā generē dñnt si vñū ī substātia alter necessario ī accidēs. s. deo nō p. ec accidēs. qd tc. maior p. vii. qd pdicātū lñstātē ī vñuz tm. mōr̄ nota. qd nō sol⁹ deo ī ec accidēs. s. nec i. do

possibile ī ec accidēs. vt p. vii. Boe. ī sno li. dñtri.

Quantū ad quartum

dico qd ipossible ī tēs deos differre analogia. qd qdā dñnt qd ī nullo penit. puenūt. illa nullatenē ec p. vñ. s. qdā dñnt analogia ī nullo penitus puenūt. qd tc. maior p. vii. dñ. no. vbi ait dio. qd ois multitudine aliquiter picipat alicq vno. Et ibidē oñdit qd illa adeo sunt dñia sa qdā saltē puenūt analogia. Et eadē in iam ponit plus in sua pma. ppōe. Unū etiā. iiij. metaph. dñ. qd nō h̄z esse vñū nō h̄z esse. tēs ḡ dñ nullo mō esse possent. eo qd ī nullo cōuenire. ¶ P. qdā est extra analogia entis real qd est īmū decē pdicamētis. vñ ī totali ter tuhū. vñ s. est aliquid est purū ens rōis. H̄z si duo dñ differre vñ analogia. alter eoz eset extra analogia entis realis. qd vñ ēē nihil. vñ tmō ens ratōis. qd vtrūq; ī inconveniens.

Forte ducet qd ī dñnt analogia vñli s. analoga spāli. sic analogia sanoz dñt ab analogia calidorū sive coloz. ¶ H̄z nō valz. qd qdā qdā dñnt analogia spāli ista puenūt analogia vñli. s. enī lana ī sua analogia dñnt a calidis. tñ vtrūq; puenūt ī analogia entis. s. qdā qdā puenūt ī vñ analogia qdūscēs vñli. vel vñū h̄z attributōes ad alterz. vñ ambo ad terciū. ppter qd sp̄ opt̄ puenūt ad vñū p. vñ. Nec instātia ī ad ppositū. qd p. cīle loqbar dñ analogia vñli. qd loqbar de analogia qd ī ec cōmūnis his qdā genere. sic patuit ex deductiōne quā feci p. articulos pcedētes. i. qd sp̄ p. cīle si de min⁹ coi ad mar⁹ coe. ¶ H̄z ī pdicata est Opinio opinio manicheoz et aliorū mltorū hereticoz māicheo qd pestifer ne cīcia feterē picipit qnq; vñs i. p. rū ī pdicētā. ¶ Ponit enī dīcti hereticū vñū ēē deū oim bonorū. et alius ēē deū oim malorum. Et ex dīcti eoz multiplicē p. argui. ¶ Dñ sic. Tale p. picipatoz p. lñppōit tēp p. centia. s. ī dare bonū et malū p. picipatoz. qd erit dare bonū et malū p. centia. s. qd ītale p. centia. h̄ ipi dicit deū. qd tc. ¶ P. vñscēs ī dare cāz scđaz ibi ī dare cāz pma. qd scđaz ī dñnt i. ordie ad pma. s. ī dare scđaz cāz moētē ad malū. qd pma. et h̄ erit deo maloz. ¶ P. aliq statū nata hñt uolutā maliciā. talū qd nō potit ēē bona cāne p. p. vñ bonū deo. ¶ P. si vñū ī rōis ī nata et reliquū. ut dñ. i. celī ī mō. s. lñmū bonū ī lñmū malū sūt vñia. cu. qd lñmū bonū ī lñmū puta bonū dei bonitas. ergo et lñmū malū est. ¶ P. vñscēs ī dare magis et minus. ibi ī dare simpliciter. vt dñ. iiij. metaph. s. ī dare magis

Instantia

Solutio
eorumOpinio
arij p̄di
cā p̄itacē.

malū et minus malū, ergo sicut est dare sum
mū siue simpliciter bonū, eo q̄ est dare magis
et minus bonū, sic r̄c. **P**otest diceret aliq̄s q̄
dato q̄ esset summū malū adhuc nō esset p̄ se
sed depēderet a lūmo bono, et p̄ p̄nō esset
deus. **R**änderet manicheo q̄ ipsoſibile ē ſum
mū malū v̄l fieri v̄l depēdere a lūmo bono,
q̄ ſemp illud a q̄ aliqd depēdet cōprehēdit
in ſeipm depēdens aut formaliter aut virtualiter.
Sz bonus deus nec cōphēdit in ſeipm malū
formaliter, q̄r tūc esset ſumma malus, et maxime ſu
ria eſſentia ſimiliter in eodē. **N**ec ſtū
alter, q̄d eſſt virtualiter tale p̄ alterz facere
formaliter tale, q̄ optimus deus poſſet pellime
facere, q̄d eſſt oppoſitū in adiecto, q̄ malope
riby efficiunt malī, ve p̄z in li. ethico. **P**er
militē p̄tra ſupradictā p̄itacē eſſt opinio Ar
rij, q̄ ſim distincțō em pſonaz distixie diuina
eſſentia, et p̄ p̄nō ples habuit ponere deos cen
traliter dīntes. **P**oterat autē moueri iſtis
ſophiſmatibz. Relatō ea oppoſite realiter dī
ſtinctō p̄nt ſimil fundari in eodē indui
ſibili fundamento, hinc ēḡ relatio idētitatis
eo q̄ nō habeat ſun diamētu realiter dīſtinctuz
eſſt relatio rōis, ve patet, v̄. metaph., ſed in eon
tia diuina ſundans relatioe oppoſite realiter
dīſtincte. **P**. id q̄d p̄dicas de plibz realz
dīſtinctibz nō p̄ eſſe realiter vnu, ſz eſſentia di
uina p̄dicas eſſentialiter de tribus pſonis rea
liter dīſtinctibz, ergo r̄c. **P**. id cui eſſentia
z eſſe ſunt penit idē, ſi multiplicat ei eſſe, et
eſſentia diuina ſi, ſed in diuina eſſe z eſſentia
ſunt penit idē, et eſſe diuina ſi, quia dicit
Aug. v. de tri. c. xii. Diuina ſi ē p̄fem. z eſſe
ſiliū, ergo videt ſeç q̄ diuina ſi eſſentia, q̄
eodem li. c. v. dicit, q̄ ſi a ſlage dicta eſſt ſapi
entia, ſic ab eſſe eſſentia. **P**. iſta eſſt falſa, ī di
uinis nullū generaſ eſſt eſſentia, q̄ patet non
eſſet eſſentia, ergo iſta eſſt falſa, in diuinis nulla
eſſentia eſſt generaſ, cū v̄lis negatua ſimpli
conuertat, ve p̄z ex li. priorū, ergo hec ē vera,
in diuinis quæda eſſentia eſſt generaſ, quia lec
ſrādicatoriaz eſſt talis, q̄ ſi vna eſſt falſa, alia
erit ha. et ecoſuerio, ve p̄z p̄mo p̄ ḡyarmenias,
ſed nihil generaſ ſeipm, ve p̄z. q̄. de aia, et per
Aug. ſepiuſ in li. de tri. q̄ diuina eſſentia ge
nerabit alia diuina eſſentia. **P**. quoq̄ ſi eſſt v
num et idem eſſe, plificato vno plurificat et
reliquū, ſed relatio in diuinis cū eſſentia habet
vnu z idē eſſe, q̄ plurificata relatione plurifi
catur z eſſentia. **P**. ſubſtātia in diuinis plifi
catur, ſed eſſentia ē idē q̄d ſubſtātia, q̄ r̄c, maior
patet p̄ hilariū in li. de tri. vbi vult, q̄ patet

et filius et ſpūſſancē ſunt p̄ ſubſtantia tria, z
p̄ consonantia vnu. **P**. ab eodem res habz
eſſe et dīſtinctū eſſe, ſed relatio habz eſſereale
a fundamēto, ergo habebit dīſtinctū eſſea ſu
damēto, cū ergo nihil dat q̄d nō habz, videt
q̄ p̄ntelligat dīſtinctū eſſe reale i fundamēto.

P. Differet etiā argui cōtra p̄dictā p̄itacē phi
ce ſic. Nō minus potē eſſt lux ſpūalis q̄d lux
corpalis, ſed lux corporalis p̄ducit lučē corpa
lem in natura dīſtincta a ſua natura, ḡ. **P**

vnu quodq̄ ſuc pfectū eſſt tū p̄ ſibi ſile gene
rare, ve dicit, viij. metheroz, ſed eſſentia diuina
eſſt pfectissima, ergo r̄c. **P**. idē manea idez
ſp facit idem, i. j. de generatore, ergo videt q̄d i
uerſitas cauſatorū arguat diuſitati deoū,

maxime loq̄ndo te talibz cauſatis que n̄ poſſi
ſunt p̄duci niſi a deo. **P**. multitudi quieli
bet p̄cipiatū arguit vnu ens ſimpliciter qd
p̄cipiant, ſed in omni genere eſſt multitudi
p̄cipiatū, ergo in omni genere vno eſſt v
num ens ſimpliciter ab alijs p̄cipiatū, ta
le appellat proclus deus, q̄ tot erunt dī ſi quo
ſunt genera. **P**. Sed iſta nō cōcludit, quia
iſti diuersi dī ſi vel diuſitati in natura, et tūc
ille qui non habet diuina natura non eſſet
deus, v̄l eſſentia ſi nature, et tunc eſſentia v
nu deus, quia in ſepatis a materia vnu na
ture eſſt vnu eſſe. **P**. omne qd mouetur ab
aliо mouet, cū ergo in p̄ ſe mouentibz cauſis
non ſit processus in infinitū, oportet nos de
uincire ad vnu motorem totaliter immobi
lem, ve concludit, viij. phisicoz, et, xij. meta
phizice. Entia enim nolunt male diſponi, et
mala eſſt pluralitas p̄cipiatū, vnu eſſt
ego princeps, ve concludit, xij. metaphizice.

Ad ſolutionē autē ſophiſmatuz adducto
rum pro Manicheo eſſt ſciendū q̄ error ma
nicheorū multū ex hoc p̄cedebat q̄ credebāt
malū eſſe quandā ſubſtantia et natura poſſi
tuam, et per conſeq̄ns quoclibet malū parti
culare haberet cauſam p̄ ſe et efficientem poſſi
tue, cuius opoſitū totaliter poſſe rebe
runt, quia malū eſſt priuatio boni, et quia pri
uatio de eſſt nō ens, ve dicit p̄mo phisicoz,
ergo malū nō requirit cauſam efficientē ſz de
ſufficiente. Propter qd Diony, viij. de diuinis no
nit, q̄ malū nec eſſt existens, i. ſubſtantia, nec
inexistens, id ē accidēs. Et iſeo autē btū au
gustinus, xij. de ciui. dei. c. vij. Nemo ergo q̄
rat efficientē cauſam male volūtatis, nō enī
eſſt efficientis ſed deficiens, nec illa, ſez mala vo
luntas ve eſſt mala eſſt effectio ſed defectio. Et
sequit ibidem. Hic cauſat malū ve auditur

Argumēta
phica

z

3

4

Contra et
rozeMateria
ſolutois

silentium et videat tenebra. Videre autem tenebra non est aliud videre, sed a videndo deficere, et a dire silentium non est aliud audire. sed magis ab audiendo deficere. Sic malum et inordinatio non est aliud facere, sed ab ordine deficere, et rectum ordinatum deo sive a natura institutum non seruare. **Io Aug.** dixit eodem, quod est incipere habere voluntate ab eo deficere quod sumus. **Hil** pmissus immediate patet solutio sophismatum predictorum. **Ad 1.** **Ad pmū** qd dicendum quod maior est vera sibi sensus quod omne esse per principia est possumus esse simpliciter vel respectu cuius perificatur, vel a quo deficiatur. **Ad 2.** **Ad minorē dico** quod malum per supponit summum bonum a cuius legibus deficiuntur. **Ad 3.** **Ad secundū eodem.** quod non optet per detur ali quod pmū quod malum sed in principiis positum. sed sufficit esse summum bonum a quo deficiatur prout est. **Ad tertium dicendum** quod non est dare purum malum, quod si purum malum dare scimus destrueret ut p̄t̄z. iij. ethico. et id nullum malum est quod ita habeat conatus malicie, quoniam necessario fundetur in aliquo tono positivo. Verbi gratia in fornicatione possumus duo considerare, quod vnu est proprium et habet causam efficiētē, prout actio realis ipsius agentis, aliud prout causa et hanc causam deficiētē, prout inordinatio quod est a voluntate derelinquitur legē dei sui. **Cal** ergo malitia non habet deum per causam efficiētē, sed inordinata voluntate a deo deficiētē. **Ad quartū dicendum** quod bonum et male non opponuntur, sed contra circa id est obiectum vicissim et sunt opposita. et id non opponit deo aliud per unitatem nec contrarie, cum non sit aptus namque est etiam aliquo obiecto. **Ad quintū dicendum** quod non datur maius et minus malum respectu sumi mali, quod est non potest, sed tam bonum quam malum dant respectu sumi boni, primū ut accedens secundū ut recessens, primum ut ad ipsum perficiens, secundū ut ab ipso deficiens. **Sicut ait Aug.** quod respectu eiusdem signi id est imprimatur sagittare bene et male, ita quod non ponuntur duo signa quod respectu vnius dicimus sagittare bene et respectu alterius male. **Sed ad idem signum** magis et magis attinet, gētes dicimus melius et melius sagittare, et ab eo de magis et magis deuictates dicimus peius et peius sagittare, sic et ceterum. **Cū enim ipm** malum a nullo agente sit per se intentum, quod nullum agens respi- ciens ad malum agit quod agit, ut dicitur de deo, non optet sibi assignare causam efficientem, ut isti imaginantur. **Sed ad hoc** forte diceret manicheus quod id quod est per accidētē intentum significat ut in paucioribus et raro, sed malum in hoc modo contingit ut in pluribus, ergo videtur esse per se intentum.

Instantia

rum. **R. qd instantia assumit duplex falsus** **Solutio** quia licet id quod est a calo contigit ut in paucis oribus et raro, ut p̄t̄z. qd. physicom, non optet enim quod accidētē euicit ut raro, nam nullū generās per se intēdit corruptōes, et in totū eiusū nullū corruptōes quod generatōes, quibus generatōes sint per se intēcte, alio non possit stare dictū aristotel. qd. de generatōne, qd. art. generatōne vnius est corruptio alterius. **Assumit etiam scđō fallium** cuī dicitur quod plura eueniunt mala quam bona quia nullū potest malum eueniēre quoniam si eueniāt aliqd bonum in quo fundetur illud malum. **Und** si eueniāt aliqd malum moraliter, necessario optet eueniēre aliqd bonum, vel moraliter vel naturaliter. **Etiam ex ipsis malis elicēt aliqd bonum,** iuxta illud augustinus. **Omnipotēs** deo non permittet fieri aliqd mala nisi adeo est quod omnipotens quod ex malis eliceret bona. **Ad mortua etiam** deductā per errore arrijserit cuī illa materia speculaliter tractabūt respōsio lucidior apparebit ī ad p̄sens breui trāsēto r̄ndendo. **Ad pmū** ergo dicendum quod maior non est nisi quando fundatū est finitū. **Ad minorē dicendum** quod diuina cēntria cuī sunt infinita si per fundare est positas relatioēs. **Arias invenit sic.** **Ad pmū** dicendum quod maior non est nisi maxime quoniam fundatū est infinitū, sic est ī diuinis. **Etiam illa** maior patet instantia in creaturis. **Nā** quando intellectus intelligit se tunc simul fundatū relatioēs oppositas, intelligentis et intellecti. **Ad secundū dicendum** quod una absoluta est sententia infinita potest sibi idēntificare plura realia distincta re relata, et per consequētē ipsi per predictū care manens totaliter individualis. **Ad tertium** nego minorē. **Ad p̄batōem** dico quod augustinus non loquitur ibi de esse absoluoto quod est communibus, sed loquitur de esse relato, quod magis debet dici quoddam adesse quod est. **Ipm** enī ad esse plurifacit sibi et plurifaciat p̄sonē. **Et iō** notanter dicit Augustinus. **Diversum** est esse patrē, et diversum est esse filiū, et non dicitur ab solute diversum est esse dñm, ut hoc dictū ī intelligere de esse essentie diuine, sed magis de adesse p̄sonē. **Ad quartū dicendum** quod predictā et formalī nullū generās ut generās ē essentia, quia generās ut generans est suppositum, cui per se copertū agere, actiones enī sunt singularium, ut p̄t̄z p̄mo metaphysice. **Predicta ergo p̄positio** est non queā argumēto dicebat esse falsa, et per consequētē sua cōuersa erit vera, et h̄dicitoria vnde erit falsa quod dicebat esse vera, sed p̄dicatōe idēntica tunc cōcessis oībus pmissis adhuc p̄clusio erit negāda, quod nō

Solutio
argumēto
rū amī
Ad 1.**Ad 2.****Ad 3.****Ad 4.**

sequit. h̄ est idem qd̄ generas. ḡ generat. Nā illud solū generat qd̄ est formalē generas. et nō omne illud qd̄ est idēptice idē qd̄ generas.

Ad. 5. **A**d qntu possit negari maior. q̄ materia forma faciūt aliquod vnu esse qdditatū. tñ fin aliquos multe sunt forme s̄tātiales eiusdem materie. ipa materia non multiplicata. Nō curo tñ de hac solutō. q̄ illud in q̄ fida tur nō reperto esse verū. et ideo dico q̄ maior est v̄ si sic habet idem esse q̄ habet etiā eundem modū essendi. **T**uc ad minorē dico. q̄ q̄ uis relatio habeat idē esse cū essentia diuina in quantum relatio sp̄ata ad essentiam trāsit i essentiā. tñ relatio vt relatio nō habet eundem modū essendi cū essentia. q̄ modus relatiōnis vt relatio est ad alid esse. sed mod⁹ essentie ē ad se esse. rōe quoq̄ differētū modorū potest multiplicari relatio nō multiplicata essentia.

Ad. 6. **A**d sextū dicendū q̄ hilari⁹ nō accipit hic substātiā p̄ essentia sed p̄ hypostasi. **A**d septuaḡ dicēdū q̄ loq̄ndo te relatiū tñ maiori nō est vera. q̄ dato q̄ relatio realitatē suā capiat a fundamēto. tñ rōem suā qdditatūa t̄p̄ p̄s distinctiūa sortit in ordine ad oppo sitū. **A**d p̄mū phīce introductū. concessa maiori dico ad minorē q̄ etiā diuina lux p̄du cit lucē sp̄alem a se naturaliter differentē p̄puta angelicā naturā. **A**d scđm dicendū q̄ maior illa intelligēda est nō de natura: sed de supposito. quō aut̄ suppositū filii sit pfectuz cū tñ nō possit aliū filiū generare inferū patet cū de oportētū filii tractabo. **A**d tertīū dicendū q̄ maior ē intelligēda de agente naturali. deus aut̄ agit ad extra p̄ intellectū et voluntatē. Et q̄ potētē rōnales sunt ad op̄ posita. ergo diversitas p̄ducitorū non arguit diversitate deozū. lic̄ posse dici q̄ arguat diversitatē rōnū p̄ducendi. puta diuinas ideas in mēte diuina. iuxta illud Augus. lxxxiij. q. Alia rōne cōditus est hō. et alia equus. et sic de alijs. **A**d qrtū dicendū q̄ p̄clus modo platonis ponit ordinē deozū sive ideaz separatiū iuxta ordinē entū. hoc aut̄ nos negam⁹. dato tñ q̄ ita esset. adhuc tñ omnes illi dī p̄ciparet uno sumo deo q̄ erat de bonitatis et vniuersitatis. sicut idē p̄clus ponit. t̄ nos appella remus illū vez deū. **A**d argumētū p̄ncipale ledicēdū q̄ scire deū esse nō est scire esse dei. s̄ terminis p̄suppositis ē scire hāc p̄positōnem esse verā. deus ē. q̄ scito qd̄ importat p̄ terminos immediate diuoscit q̄ hoc p̄dicatū ē de eis tñ illius subiecti.

Ad. 7. **A**d p̄mū phīce argumētā

Ad. 1.

Ad. 2. **A**d scđm dicendū q̄ maior illa intelligēda est nō de natura: sed de supposito. quō aut̄ suppositū filii sit p̄fectuz cū tñ nō possit aliū filiū generare inferū patet cū de oportētū filii tractabo. **A**d tertīū dicendū q̄ maior ē intelligēda de agente naturali. deus aut̄ agit ad extra p̄ intellectū et voluntatē. Et q̄ potētē rōnales sunt ad op̄ posita. ergo diversitas p̄ducitorū non arguit diversitatē rōnū p̄ducendi. puta diuinas ideas in mēte diuina. iuxta illud Augus. lxxxiij. q. Alia rōne cōditus est hō. et alia equus. et sic de alijs. **A**d qrtū dicendū q̄ p̄clus modo platonis ponit ordinē deozū sive ideaz separatiū iuxta ordinē entū. hoc aut̄ nos negam⁹. dato tñ q̄ ita esset. adhuc tñ omnes illi dī p̄ciparet uno sumo deo q̄ erat de bonitatis et vniuersitatis. sicut idē p̄clus ponit. t̄ nos appella remus illū vez deū. **A**d argumētū p̄ncipale ledicēdū q̄ scire deū esse nō est scire esse dei. s̄ terminis p̄suppositis ē scire hāc p̄positōnem esse verā. deus ē. q̄ scito qd̄ importat p̄ terminos immediate diuoscit q̄ hoc p̄dicatū ē de eis tñ illius subiecti.

Ad. 4. **A**d argumētū p̄ncipale

P̄ersonarū quo

q̄ plalitatē tē Postq̄ m̄gr̄ declara uit diuine cōtentie vnitate. h̄ mis̄pba re p̄sonarū plitacē seu trinitatē. Et dividisi du as pres. Quia p̄mo h̄ facit autoritatib⁹ vereis testamēti. scđo autoritatib⁹ noui testamēti. ibi. Nūc v̄o p̄ testimonia. Prima i duas. q̄ p̄mo oñdit p̄sonarū diuinaꝝ plitacē nō exp̄ medo nomia p̄sonarū. Scđo exp̄medo aliqui ter noia earū. ibi. Nūc ḡ ad p̄positū. Et hec i duas. q̄ p̄mo adducit auctoritates sonates diuine essentie vnitatē et p̄sonarū realē et voca lē distinctōes. Scđo manifestat h̄mōi disti ctōem rāgēdo p̄sonarū diuinaꝝ p̄cessiōnē. Se cūda p̄ incipit ibi. David qz. Et hec i duas q̄ primo manifestat p̄positū p̄ filiū generatō nē. scđo p̄ sp̄uscti p̄cessiōnē. ibi. De sp̄usctō etiam exp̄la. **H**ic querō

Tz trinitas p̄sonarū t̄diuine essentie lūma vnitatis de q̄bus m̄gr̄ tractat in ista distictōe scđa sint 2 possibilias. **E**t videt q̄ nō. q̄ sicur se habet p̄ur⁹ actus ad passiūa potētialitatē. sicut se h̄z lūma vnitatis ad plitacē. led pur⁹ act⁹ nō 2partit aliquā potētialitatē passiūa. ḡ cū diuina cōtentia sit lūme vna. nō copartit secūl aliquā plitacē. **I**n h̄nū est fides sc̄tā. q̄ christianis ē firmissimum argumētū t̄ q̄si infallib⁹ demonstratio. **I**n ista q̄stio sūt q̄tuoz vidēda. **P**rio vtrū sint tres p̄sonae diuinaꝝ realēs differētes. **S**e cūdo an h̄ possum⁹ pbare enidēter t̄ sciētis. **E**rcio an vnitatis i diuis cū reali trinitate exp̄ns dicat positiue v̄l̄ immodo p̄natue. **E**t quarto de q̄stio principali.

Quātuꝝ ad p̄mū

p̄mū
p̄ncipale

p̄ncipale dico cū immaculata fide catholica. cui fallū s̄besse nō p̄t. q̄ i diuis sūt tres p̄sonae realēs a seūicē dñntes. s. p̄t t̄ filiū et sp̄usctūs. Et h̄ p̄fici p̄suadet. Q̄d qd̄ dīc p̄fectōez sim pliciter ēmō excellētissimo ponēdū i diuis. Iz caritas dicit p̄fectōez simplē. ḡ mō excellētissimo ē ponēda i diuis. Talaut p̄fecta caritas et excellētissima duo regnū i p̄o diligēre. P̄rio q̄dilectōetēdati alterū. q̄ amor p̄uat q̄ tñ ēad leipm. bīm gre. n̄ p̄t cē caritas p̄fecta. Scđo q̄ illud in qd̄ p̄ncipalē tēdit sū diligib⁹ leſiinitū. alz ei caritas n̄ ēt excellētissima. q̄ dī caritat q̄ ē circa diligibile finitū p̄t cē alia caritas maior. et p̄ p̄ns excellētior. Rōe p̄mī pater dīleccō etendit in alterū a se realiter distictū. rōe secūdi tendere non p̄t in aliquod

Sabellij
motiuā q/
bus h̄ po
terat mo/
neri

- creatū. ergo tendit i filiū sūnū vñigenitū tan-
q; a se alterū psonaliter et diligibile infinitū.
amor: aut̄ hos pnectens. i. prem et filiū nō p̄t
esse in herēs. cū nullū accidēt in deo esse possit.
ḡ erit p̄ se subsistēt et p̄ ḡis tercia psona. pu-
ta spūscētus. **P.** q̄to aliquis act̄ est puri-
o: tanto est actuus. ḡ act̄ infinite puritatis
infinite ē actuus. et p̄ ḡis infiniti pductiū.
Lū ḡ deus sit purus actus. et termin⁹ infiniti
tus nō possit pducti infinita natura. ergo i di-
umis pductū infinite p̄tū pductiū adeq-
tū manebit in eadē natura cū pductē. distin-
cū tñ psonalit̄. **L**ū nihil seipm pducere pos-
sit. vt ait Aug⁹. i. de tri. c. i. **S**ed h̄ id di-
ctam infallibilē dicitatē lūne multi heretici. et
signanter Sabellij. qui ad h̄ vt saluaret eēn-
tie diuine vñitatē negavit psonaz vñam et re-
alem trinitatē. **N**otiuā istorū hereticorū
nō potuit inuenire. ḡ aliq̄s rōnes adducā qb̄
vñmī videt poterat moueri ad negādū pson-
arū diuinaz dñntia realē. **P.** dñt enī argui-
sic. Ubicūq̄s eēntia et psona sunt vñis rōnis
sifessentia nō p̄ multiplicari nec psona. sed i
diuīs eēntia et psona sunt vñi rōnis. ḡ tē.
maior p̄t̄. q̄z q̄lunt idē re et rōe q̄cqd conve-
nit vñi puenit et alteri. mīo z pbo. q̄z rō diffi-
ciliū est sermo q̄d est essēt̄ significās. cum
ḡ in diuīnū tñ sit vñi esse eq̄ puenit̄ eēntie
et psona. iuxta illū aug. vii. de tri. c. vi. hoc est
deo esse q̄d psonam esse. ergo erit in diuīnū tñ
vñi rō diffinītia exp̄līta ip̄i⁹ cē. **P.** psona
rū plalitas fruſtra ponit̄ vñi non p̄t̄ rep̄il
pfectiois vñ bonitatis in plib⁹ q̄z in vñam tñ.
sed nulla bonitas seu pfectio ērepibilis i vñ
psona quenō sit in oib⁹ trib⁹. **L**ū ergo dñ
et natura nihil faciūt̄ fruſtra. vt p̄t̄. i. celi et
mūdi. ḡ tē. **P.** qui sunt eadē eadē inter se
sunt eadē. vt p̄t̄. i. phisicoz. sed oēs diuīe p/
sones sunt eedē diuīe eēntie. ḡ erit idē iter se et p/
sona nō realē distinc̄te. **P.** illud cui repugn̄t̄
ois platas nō cōpat̄ seūt̄ aliquā multitudi-
nē. nec p̄ ḡis trinitatē. sed diuīe eēntie repu-
gnat ois plalitas. vt ait Boe. in li. de tri. **P.**
sicut se h̄z sume bonū ad malū. sic se h̄z sume
vñi ad multū. sed dñ eo q̄z sume bonus n̄
pat̄ in se aliqua maliciā. ergo ex eo q̄z clūm/
me vñus no pat̄ in se aliqua multitudinē.
P. pductōes in diuīnū nō dñnt. ḡ nec p/
ducta. **A**ns pba. quia intellectus volūtā et
natura in diuīnū nō dñnt. ergo nec pductio-
nes se h̄nt̄ et modū intellectus et volūtātis.
P. omnis oppositio relativa realis exigit
duo extrema realiter distincta. vñ ergo pones

in diuīnū vñā oppositōes relativa realē vel
duas. **S**i vñā tūc erit solū duo extrema. et
sic nō erit trinitas sed dualitas. **S**i duastūc
erunt quattuor extrema. et p̄ ḡis erit quater
nitas. quenō est dñnata in decretal. sup̄ al-
legata. **P.** cum arguebat ille heretic⁹ si es-
set filius in diuīs. ille filius generaret aliū fi-
lius. et sic in infinitū. **R**endet aug⁹. nō enim
nō potuit. sed non oportuit. **E**x hoc p̄t̄ argui-
sic. Duplex negatio facit vñā affirmationē.
ergo ista filius nō non potuit generare valz
istam. filius potuit generare. si potuit ḡ fuit
necessariū. qr̄ in p̄p̄t̄is nō differt esse et p̄s-
se. iij. phisicoz. **E**lsi ista p̄positio quo ad cō-
tingentia que dñ pducti extra se nō haberet
veritatē. tñ quantū ad illa que pducti intra
se est verissima. qr̄ q̄cqd quo ad intra esse p̄t̄
in diuīnū h̄ necesse est ibi esse. qr̄ ad itra nul-
la penitus cadit cōtingētia. **P.** vñciūq̄
sup̄posito nature alicui cōuenit actus illius
nature nisi ex aliq̄ im pfectiōe impedita. tñ ge-
neratio est actus seu opus nature. vt testat
Damas. ergo si in diuīnū est fili⁹ et spūscētus
aut̄ generabūt̄ aut̄ imperfecte habebūt̄ naturā.
quoū vñciūq̄ est impossibile. **P.** **I**dem est
prem se dicere q̄d verbū generare. sed vt ait
Anf. in lib. m̄ onologion. sicut pater dicit se
ita et filius et spūscētus. **L**ū igīl idem. sit pa-
trē dicere q̄d generare vt idē. **A**nf. dicit. ergo
sūt̄ sicut pater generat sicut et fili⁹ generat et spū-
scētus generat. **E**sic in diuīnū erunt
tria verba genita. et p̄ conseq̄ns plures q̄z tres
psonae in diuīnū. **P.** si pater ex hoc q̄p̄se
tē intelligit̄ concipit et producit verbū. cum
filius et spūscētus eque pfecte intelligent
sicut pater. ergo tē. **P.** si pater amādof̄
lium. et filius reamando patrē pductunt̄ spi-
ritūsanctū. cū pater nō minus amet spiritū
sanctū q̄z filiū. et non minus reametur a spi-
ritūsanctō q̄z a filio. ergo pater et spūscētus p/
ductunt̄ aliū spiritūsanctū. **E**t eodē modo de
filio respectu spūscētū p̄t̄ argui. **P.** bonuz
est suūp̄t̄ comunicariū ut ait Dionysius.
sed spiritūsancto attribuit̄ bonitatis sicut filio
sapientia et patrē potentia. ergo videt̄ q̄p̄p̄s
sume spectet ad spiritūsanctū naturā sūa alte-
ri comunicare psonae. **P.** quod dicit pfecti-
onem simpliciter in rebus creatis a nulla p/
sona diuīna dñct̄t̄ excludi. sed posse comuni-
care naturā dñct̄t̄ pfectiōem simpliciter in re-
bus creatis. quia vt dicit. iij. methoroz. vñ
q̄d tūc pfectū est cum poterit sibi sūc gene-
rate. ergo filius et spūscētus p̄t̄ comunicare

15 naturā diuinā. **P.** actū actualissimō p̄t
rūsum repugnat oīs additioī. q̄ dē recipiens
additōem alīq̄ mō est in potētia. sed de⁹ eact⁹
actualissim⁹ et purissim⁹. vt p̄z. xij. metaph. ḡ
repugnat sibi additio relationi. sīne q̄b⁹ p̄sō
ne multiplicari nō p̄nt. q̄ cōntia cōtin⁹ vni-
tatem. relatio multiplicat trinitatē. ut ait deo.
in li. de tri. Et istā forte rōem intēdebat p̄mē-
tator. xij. metaph. cū ait. Antīq̄ putauerūt tri-
nitatē esse in deo. et voluerūt euadere dicentes
q̄ sunt tres et vñ⁹ deus. et n̄ elicerunt euadere.
q̄ cū s̄bstātia fuerit numerāta cōgregati erit
ens vñ⁹ p̄ intentōnez vñ⁹ addit⁹ cōgregato.

16 **P.** diony. de di. no. c.i. ait. q̄ nō est audiendū
alīq̄ dicere nec etiā cogitare de sup̄sub-
striali et occulte reitate p̄ter ea q̄ diuitia et
sanctis eloquīs nob̄ sunt exp̄ssa. **G.** i. toto
sacro canōe nec in alīq̄ sui p̄t inueniūt exp̄ssuz
q̄ in diuis sint tres p̄sone. licet enī inueniatur
q̄ sunt tres p̄sone. **P.** si sunt tres p̄sone
ne in diuis. aut dīnt ab cōntia. aut genit⁹ sunt
idem. Si p̄mo mō tūc erit q̄ternitas i. diuis
Si scđo mō tūc p̄tingūt multe dīctōes ma-
nifeste. Erit enī idē multiplicatiū et nō multi-
plicatiū ad se et nō ad se. ad aliō et nō ad aliō.
p̄mūcibile et nō p̄mūcibile. generās et nō
generās. genit⁹ et nō genit⁹. spirās et nō spi-
rans. spirat⁹ et nō spirat⁹. differēs et nō dīns.
Cōntia enī nō differt a filio. et p̄ q̄ ē cōntia
differt a filio. Infringet etiā forma syllogi-
mi exp̄positorij. quēphus. i. p̄oz dicit h̄c eui
dēntia ex se. Dicat enī sic. Hec cōntia est hec
p̄nitas. hec cōntia est hec filiat⁹. q̄ hec filia-
tio est hec p̄nitas. clo falla. q̄ alīq̄ p̄missaz.
et q̄ rōe vna eadē rōe et altera. Istū ḡ et for-
te q̄plib⁹ alīj sophismatib⁹ hereticī poterāt
moueri sup̄radicti ad negādū sc̄tam trinita-
tē. **Sed** istā nō p̄cludit. q̄ fm. aug. rōem
q̄ntilibet acutā sacre scripturā vñā. nō dubita-
mus ecē falsissimā. **P.** si in diuinis nō esset
p̄litas psonarū. ibi nō ecē felicitas. vñ⁹ es-
salium. ergo et anī. falsitas vñ⁹ nota ē. x. eth.
z. xij. metaph. p̄bal vñ⁹ p̄ Richar. ij. de tri-
fic. q̄ p̄fecta iocūditas ecē nō p̄ vbi dīsc mu-
tuus amor et solū ponit amor p̄uarus et soli-
tar⁹. Unde et boe. in de tri. ait. Null⁹ sine
socio est iocūda possētio. Sed dei felicitas ē
sūma iocūditas. ḡ tc. **T**e cū hereticī nō ne-
gant sacrā scripturā. ḡ et eos p̄nt adduci oīs
autoritares sacri canōis adducte p̄ magis in
ista distictōe. ij. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ mīor
est falsa. q̄ cū p̄sona diuina sit relatio et inclu-

Cōtra he-
reticos

1

2

Solutio
Ad. 1.

dat relatōem fm sua p̄pam rōem. q̄ nō est pe-
nitus eiūdē rōis cū cōntia. Ad p̄barōnes di-
co q̄ licet sit idē esse cōsentie diuine et p̄sonae. tñ
p̄sonae cōuenit alīq̄ adesse qđ nō cōuenit es-
sentie vt cōntia est. Et cū dīscit. diffinitio ē ser-
mo qđ est esse rei remōstrā. dico q̄ verū est

Ad. 2.

diffinitio absoluti. q̄ diffinitio relatiū nō ex-
p̄nit esse p̄prie loq̄ndo sed adesse. **A**d secū
dū nego maiore. q̄ q̄uis nō sit pl⁹ de bonita-
te in trib⁹ psonis q̄z in vna. est tñ eadē boni-
tas plurib⁹ modi. **A**d tertium dicēdū q̄ ma-
ior est vñ fm istū sensum. puta q̄ fm istā con-
ueniētia absolute entitat⁹ qua p̄ueniūt i. ter-
cio. fm illā eandē cōueniētia. p̄ueniūt iter se.
q̄ nō pl⁹ cōcludit nīl q̄ p̄nitas et filiat⁹ su-
ue p̄ et fili⁹ emittate absolute q̄ p̄ueniūt di-
uina cōntia sunt idē suue cōueniāt iter se. Ex h̄
tñ nō seq̄tur q̄ sunt idē inter se qua ad forma-
les suas rōnes suue q̄ ad suū adesse genes qđ
habet reale oppositōnez. **H**ocdm enī suū mo-
dū adessendi nō sunt idē tertio. cū illō tertium
nō habeat modū adessendi. sed ad se essendi.

Ad. 3.

Istō tñ dño cōcedendē te euidē declarabo cū
venero ad dīst. xxiiij. q̄ ibi p̄pē h̄cū locū. **A**d 4.

q̄ q̄ntū dicēdū q̄ diuine cōntie repugnat
oīs pluralitas naturali suue essentiali et abso-
luta. nō autē psonalis et relatiua. **A**d q̄ntū
dicēdū q̄ bonitas et malicia sunt opposita v̄l
contraria v̄l salē p̄nitätue. et iō in codē sit esse
nō possunt. **S**ic etiā vñitas cōntia et plitas
cōntia cū sunt opposita simul eidē inesse nō pos-
sunt. **H**ec vñitas cōntie et plitas psonae non
oppounit fm alīq̄ genus oppositōnū. q̄ nō
repugnat q̄n sit ecē possint in diuinis. **A**d 5.

Ad. 5.

sexū nego anīs. q̄ p̄ductōes diuine dīnt rela-
tive. ad p̄batōem nego vñam. q̄ nō opt̄rā-
tam dare dīntia in p̄ncipijs sicut in p̄ncipia
tis. ergo q̄uis nō differt volūtas et intelle-
ctus. p̄ductōes tñ p̄nt diffire. **A**d septi-
mū dicēdū. q̄ duē sunt oppositōes relatiue.
quaz ecē p̄ma habem⁹ p̄rem et fili⁹. ex scđa so-
lum sp̄mūcīm. q̄ alīq̄ op̄positōz scđe oppo-
sitōis nō cōstituit psonā. puta spiratio actiua.
que p̄supponit sup̄posita p̄ris et fili⁹ p̄stinentia
fundat in eis p̄t sunt vñū p̄ncipiu sp̄mūcī
bōtes in se vñā cōz potētia spiratiua. et ideo
sola spiratio passiva cōstituit sp̄mūcī.

Ad. 6.

Ad octauū dicēdū q̄ verbū aug. sic est ex-
ponendū. nō enī nō poruit. i. nō ex h̄ ipotē-
tia habuit. et ex hac duplii negatōe ve p̄t
infiri q̄ fili⁹ habz in se potentia generatiua.
que nō est alīq̄ q̄ diuina cōntia. ve p̄atebit in
dist. vñ. nō tñ p̄t p̄gredi in actu generatōis.

Ad. 7.

Ad. 8.

Instantia
Solutio

Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. 11.

Ad. 12.

Ad. 13.

q; hmo; potentia habz cū opposito respectu generatiois actue. Sicut ergo si ignis hrc potentiā generandi ignē cū opposito calorū nūq; generaz ignē. qnis potentiā generādi haberet. sic tc. Forte dices q; spūscētū haer essentia diuina nō cū opposito respectu generatiois actue. g; ipē poterit generare. Di co q; nō solū impedit actu generatiois hrc potentiā generatiā cū opposito respectu generatiois actue. sed etiā nō hrc cū pposito respectu. hoc est cum ipa paternitate. Hoc enim q; ignis habens potentiā generādi ignē nō sit calidus. nō obstat q; no sit frigid⁹. nūq; tñ generaret ignē. cū fm illā. potetiā nō sit apt⁹ natus p̄gredi in actu generatiois. nisi s̄ hac qualitate actua q; est caliditas. sic spūscētū tc.

Ad nonū dicendū q; maior ē ſa de actu ab ſoluto. non autē de relato. q; natura p̄t inſelle ſuppoſito ſine omni imperfecōe cū caretia alic⁹ relatiois. als natura diuina eſſet impreſſe in patre. cū ſit in eo ſine filiatione. ſed generare in diuinis dicit relatiois. ergo tc. Ad decimū dicendū q; dicere p̄t dupl̄ ſumi. Uno mō p̄ p̄c. put id ē qd ſbū p̄cipe. et ſic ſumit ab Aug. vii. de tri. cū ait. q; non ſingul⁹ in diuī ſed ſolus p̄t dices. et ſic intelligēda ē maior. Alio mō ſumit dicere. p̄ pfecte intelligere. et ſic intelligēda eſſet minor. g; nihil p̄cluditur. q; mediū mutat. Ad. xi. dicendum ad maiore. q; pater nō pducit pſona ſibi. eo q; pfecte intelligit p̄cile. ſed eo q; pfectū intelligere eſſet in pſona patris cū inclusiōe respectus neceſſario reſiſti ad pducendū pſona genitā. q; respectus eſſet ipa p̄nitas. fili⁹. g; et spūscētū nō pducit ſbū. q; intelligere pfectu i pſonis eorum ſtat cū excludiōe respectus memorati.

Ad. xii. dicendū. q; q; omne qd amataatur inqntū bonū. et q; vna eſſet bonitas p̄ris et fili⁹ et spūscētū. iō pater codē amore et eq; pfecte amat ſeipm et fili⁹ et spūscētū. et codē amore amat a filio et spūscētō q; amate eos. iſto tñ amore pſona diuina nō pducit n̄i p̄t ſibi cōunigat debitus respectus q; eſſpiratio actiua oppoſita ſpiratoi paſſiu. q; spūscētū pſona in eſſe pſonali ſtituit. et q; amo; p̄dicit tñ modo ſūgat hmo; respectu. vt ē in pſona patris et fili⁹. ergo ſolū vt ſic pducit pſona spūscētū sancti.

Ad. xiii. dicendū q; argumētū bñ iſtū ſeptembris ſcriptū arguit oppoſitu illū. qd intēdit.

Ad cuim evidentiā eſt ſciēdū q; res p̄mo intelligit ut vera. et deinde amat ut bona. et ſi ē pfecta bonitas. tūc in ea ſitit ois opatio q; ad intra. ita q; intriſecē nō p̄t eē vſterius p̄gressus.

licet pcedi pſſit vſterius quo ad extra factibus p̄ amore impantis. ergo ex h̄ q; spūscētō appropiatu bonitas. optime ſequitur q; i diuī ſponis quo ad intra vlera pductōe ſpūscētū nō pcedat. licet p̄ impium diuīe voluntatis ſiue amoris ad extra pcedat in pductōe creaturē.

Ad. xiv. dicendū ad minore q; poſſe

ſmuicare natura p̄ dupl̄ ſumi. Uno mō p̄ ipa potentiā p̄cile q; coſmical natura. Alio mō p̄ potetiā ut ſermit executōe ſmuicatiōnis nature. Prio mō eſt in oib⁹ trib⁹ pſois equē pfecta potetiā. als nō eēt eq; oipotentiā. Hodo modo nō eſt in ſpūscētū ppter carentia ſpūscētū neceſſario p̄notati p̄ hmo; executōe. quo tu respectu caret ſpūscētū abs q; omni ſuim imperfecto eū habeat diuīa eſſențiam ſup quā talis ſpūscētū nullā pfectōem addit. cū ipa in ſe et de le cōtineat omnē pfectiōnem vſformaliter vſemunētē. Forte dicere q; habere potetiā et nō poſſe in executōe opis imperfectōe dicit in creaturis. g; tñ diuīnis. Illā ſuaz nego. q; in creaturis ipa potetiā ſi nō p̄t in executōe. h̄ vel eſt ex impreſta habitōe potetiā. vſ ex caretia iſtrumentorū vſ alicui⁹ absolute entitatis ad talē executōe neceſſario reqſite. tñ arguit imperfectōe i creaturis. in diuī aut non eſt ſic. vriā patuit.

Ad. xv. dicendū q; q; ſuaz actuū puriſſimo nō poſſit fieri realiter additio. cū p̄habeat in ſe vſformaliter vſ virtualiter ſeu eminenter omnē entitatē et pfectōnem realē. p̄t tñ ſibi ſi eri additio ſuaz ſuaz. Idem eni ſe hñs vno mō ſibi ipi p̄t addi ſuaz ſuaz. p̄t ſe habz alio mō. Cū g; relatio diuina ſpata ad illū actuū puriſſum. ſ. ad ipam diuīa eſſentia nō diſferat ab ea nili ſolarōe. vt infeſtū declarabitur iō ei⁹ additio nō terrogat in alio diuīe actuaſtitutis et puritati. Dicētū etiā auerois nō ead ppositū. q; ipē intellexit de additōe alicui⁹ entitatis absolute diſtinguētis naturā mō idividuālū in rta diſtinctōe ſuppoſitorū.

Ad. xvi. dicendū. q; dato q; h̄ nomē pſona nō inueniāt exp̄ſum in ſacra ſcriptura de diuīis. tñ ex his que inueniūt in ea p̄bare poſſum⁹ h̄ no men pſona ſpeterē diuīis. et eſſe multipliſtum in diuīis. q; pducere et pduci. generaſte et generari p̄ ſe inueniūt tñmō ſuppoſitorū. vt p̄t i. metaph. ſed talia inueniūt in diuīis ſcripturis exp̄ſa de diuīis. Cū g; oē ſuppoſitorū in teſtētualis nature ſit pſona. ergo tc. Q; autē generare et generari de diuīis inueniāt in ſcripturis ſacri. p̄t ex eo q; d̄r in psal. Filius me⁹ eſt tu. ego hodie genuiſte. Et itez

Instantia**Solutio**

Ad. 15.

Ad. 16.

Ex vtero an lucifer genui te. Illud aut spūs
q a patre pedit intelligit de spūctō. **A**d
Ad. 17. xvij. dicēdū q tres psonē cū diuīa cēntia sūt
penit idēloqndo de idētate reali. nec tñ ex
h aliq sequit h dicitio. qz opposita p̄dicata poi
lit opere eidē rei nō codē mō sumpta. P̄ri
mua enī motus r̄tp̄s sunt idē realz. et tñ vt ē
motus nō m̄lūrat. et ut ētp̄s m̄lūrat r̄pa
lia. et de motu et actoē et passioē q sunt eadem
res quis alio mō sumpta. vt p̄z. iij. phicor
p̄fificant m̄la p̄dicata oppositū sonāta. put
aliter et aliter sumunt. **H**ic in diuīis eadē res
purissima et simplicissima p̄ta p̄nitas vel
pater vt trāst in entitatē absolute diuīe essen
tie. Ca q non p̄ differre cū nullā habeat oppo
sitōem ad ipam. nec differre possit fm Boe. i
libro de tri. nū ab opposito nō ē multiplica
ta. est ad se. est cōmūcabil. et nō d̄ns. nec ge
neras. nec genita. nec spiras. nec spirata. et ea
dem res p̄pata ad suū oppositu respectu cui
sortis suā formalē rōem qdditatiā. vt enī re
latiū est poterūt sibi p̄uenire opposita p̄di
cata iā dicit p̄dicat. Et qd mir si hoc fit in
diuīis. cū videam exp̄se q idē mot fm to
tā suā entitatē p̄patu ad agēs ē actio. p̄pat
ad patiēs ē passio. vt enī cāb agēt sic ē actio.
sed vt ipo afficiē ipm patiēs sic ē passio. vt p̄z
iij. phicor. **A**d illd aut qd addit de syllogis
mo exposito dicēdū q forma illi syllogis
mi non h̄ debitā materia. nū termini sic ius
mans q mediu neutr exceedat extremoz. Pro
pter qd dixit Aristo. i. prior. tractas de sylo
gismo exposito q medio exīte h aliqd et
singulare signato. nū esse ē extrema coniungi.
Mod diuīa essentia ad quālbz psonā sc̄iū
p̄pata quis sit idem realz cū psona. et psona
q̄tu ad suā totā entitatē idē sit qd cēntia. tñ
essentia in tali p̄pato nō intelligit p moduz
illi qd est h aliqd. sed q̄si p modū illi qd est
quale qd siue cōmūe. **L**ū ipa eadē cēntia p̄pa
ta ad aliā psonā sit idē realz cū ea. **E**t in h̄ ex
cedere videt quālibz psonā fm se sumpta q
ipa est idē alteri psonē. a q tñ hec psona dīt.
Et iā diuīa essentia nō videt esse h singulare
signatū. quia tū fm se esset supposituz. et sic
haberem suppositū in diuīis absolute. **I**esi
diuīa cēntia de se et p̄cise esset singulare tūc n
esse cōicabil. q nullū singulare vt singulare
est cōicabile. **P**atz g q syllogismo exposito
rio nihil p̄cludit in terminis supradictis

Hecūdūz
p̄ncipale

Quātū ad secundū

pncipale dico q nō possum p̄bare necessaria
rōe distinctōem realē diuīaz psonaz. qz illd
qd est articulō fidei sup̄mō et excellētissimus
n p̄t demōstrari. misteriū sc̄tē trinitatē h̄mōi
ḡ tē. maior est nota. qz dicit apl's ad hebreos
xi. Fides ēsa rez sperādarū argumētū n ap
paretū. Itē aut Ang. Fides est credere qd n
vides. Itē Br. Fides nō habz meritū cui
hūana rō p̄bz experimentū. **M**inor aut p̄z in
simbolo athanaz. **S**ed ē qdam doctor q
tres rōes adducit. q̄s reputat necessario cō
cludere et p̄bare realē et verā p̄ductōez ad in
tra in diuīis. et p̄z̄s verā et realē distinctōz
Vñ primo arguit sic. Id qd d̄ sua rōe forma
li ē p̄ncipiū p̄ductiū alicui in quoq̄ p̄
nū absq̄ omni imperfectōne sp̄ erit p̄ncipiū p̄
ducēdi ipm. sed intellectus habēs obiectū in
telligibile sibi p̄sens ex sua rōe formalē p̄nci
piū p̄ductiū noticie genitū q ēbū. **L**ū er
go intellectui diuīo sit sp̄ p̄sens obiectū sume
telligibile et absq̄ oī imperfectō. ḡ necessario
erit in diuīis p̄ductio ībī pfecta. **P**erfectum
autē nō eset ībū. nū cēt genitū de tota scia p̄
ducēris. cū ḡ talis scia sit in diuīis infinitū. ī
bū p̄ductu cū sibi tebeat cē adeq̄tu erit infinitū.
nō p̄t autē cē infinitū nū hēat naturā di
uīā. cū oīs alia natura sit finita. ergo i diuīis
erit distinctio psonaz rōe p̄ductiū. et vñtā
cēntie rōe eadēquatōis. **P**. oīs pfectio sim
pliciter est in deo ponēda. vt ait anb. p̄sologī
on. q. c. h̄. p̄ductio ad intra dicit pfectoēz sim
pliciter. eo q̄ sit necessaria p̄ductio. nō necessi
tas dicit pfectoēz simplz. cū p̄z̄s descedens
in entia pfecta q̄i diuidit p̄tigēs tñcessa
riū. **S**ed illud qd dicit pfectoēz simplz q̄i ad
iungit alicui qd d̄ senō dicit imperfectōez. ad
huc illud dicit pfectoēz simplz. cū ergo pro
ductio de senō dicit imperfectōez. ḡ necessi
tas cū p̄ductōe p̄ta necessaria p̄ductio dicit
pfectoēz simplz. **P**. p̄ma p̄ductio d̄z p̄pete
re p̄mo p̄ducti. puta deo. Iz p̄ma p̄ductio est
necessaria. tal autē nō p̄t esse ad extra. qz deus
ad extra agit libere. et p̄z̄s h̄mōi p̄ductio ē
p̄tingens. ḡ p̄mo puta deo p̄petet naturalē p̄
ductio ad ita. **H**z vi mihi videt iste res
rōes maḡ vident esse sophistice q̄ necessarie.
qz oīs peccat aut in materia aut in forma. vt
patebit. **L**ū enī rō necessario cōcludēs vñcat
intellectu vt assentiat vñtati cōluse. vtz i. po
ste. cur isti suis rōibz q̄s dicit simplz necessi
tas nō vñcūt infideles ad assentēdū mīste
rio deifice trinitatis. qd cū mūme p̄nt liq̄do p̄z
corūrōes nō cōcludere necessario. **P**. nō

Lōtra sco
tum

i

minus est supernaturalis fides de sancta trinitate: q̄z de verbo dei incarnato. sed fidē in carnatōis dībi dei nō possum⁹ excludere necessaria rōne. q̄ nec trinitatis maior: p̄t. p̄t minor p̄ au- gustinū q̄. iij. ep̄la ad volusianū loq̄n̄ de in carnatōis misterio ait. Hic si rō quē non erit admirabile. si exēplū posc̄t nō erit singulare. dem⁹ q̄ deū aliquid posse qd̄ nos fateamur ī uestigare nō posse. in rebus nāq̄ mirabilibus rō facti est potētia faciētis. Unde et alio ait. Dic natura sileat. logice vis exultat. ois re- thorice perit arbitriū. rōq̄ vacillat. Et amb̄. i suo libro de tri. c. vi. Vox sileat. mens refic̄t. Ad p̄mā q̄ rōnē dicendū q̄ si excluderet necessario tūc tota fides de sancta trinitate p̄iz. quia nō solū q̄ternitatem realiter distinctorū in diuinis excluderet. veruētā milleitacē v̄l po- tius infinitatē realiter distinctorū in diuinis ne- cessario ponere. q̄ si ex pfecto intelligere v̄bū in diuinis pducere distinctorū a pductō. cū pductū v̄bū fm̄ te sit infinitū et pductō ade- quatum. eque pfecte intelligere sicut pductō p̄mū. ergo si cogit rō tua in aliquo. tūc illud ver- bum pducere aliud verbū. et sic verbū erit v̄bū v̄loq̄ in infinitū. Forte dicet aliq̄s sic ego dixi supius q̄ intelligere verbū nō est pductiū q̄s quis sit pfectū. q̄ nō accedit in supposito dībi respectu p̄nitatis qui necessario dīnotat in pducēdo verbū. Rūdeo. q̄ tūc habeo pro- positū. q̄ talē respectū esse in diuinis nlla necel- laria rōe. pbare possumus. q̄ p̄mā v̄l p̄nitita- tem esse in diuinis sola fide et sacre scripture au- ctioritate tenem⁹. q̄ si rō tua pcedit de intelli- gere cū tali respectu. tūc rō nō est euīdēs. q̄ n̄ assūmit ppositōem naturaliter notā. sed sola fide creditā. Ad formā q̄ rōis dicendū. q̄ maior non est rōa. nisi loq̄ndo de tali p̄ncipio quod est p̄ncipiū totale nihil aliud regrens ad pducendū. Ad minorē dico q̄ q̄ntu nob̄ minorescere p̄ naturalē. ipm̄ pfectū intellige- re nō est p̄ se sufficiēs p̄ncipiū pductū v̄bū n̄li accidentaliter inherētis. cū in diuinis esse in- poteſt. sed solū in creaturis. Unde si ipo intelligere p̄stituit v̄bū psonalz subsistens op̄z q̄ aliquid p̄ter ipm̄ intelligere in ipo pductō co- cernat ut supius patuit. qd̄ tūc euīdēt rōe cō- phēdere nō possumus. als si nihil aliud con- taret. tūc filius et sp̄sctus pducere verbuz psonaliter subsistens ī diuinis eque bñ sicut p̄. ergo tc. Ad secundū dicendū. q̄ minor nō solū est fallā. sed etiā pculosa. quia si pductio ne- cessaria dicit pfectōem simplē. tunc sequitur sp̄msancū esse imprecētū. q̄ nihil pducit ad

intrā. nec p̄ seq̄ns necessario. Forte dices Instantia q̄ si nō habet talē pfectōē actiue. tūc h̄z passi- ue. Rūdeo q̄ illud auget difficultatē. q̄ si p- ductio necessaria tā actiue sumpta q̄ passiue dicit pfectōem simplē. tūc nulla diuina plo- na esset perfecta. q̄ pductio actiua et passiua etiā ī diuinis dīnt realē fm̄ dīntā realē ipsoz suppositorū pductū et pductō. q̄ cuicūq̄ plo- ne ppet pductio actiua. eidē nō pōt ppe- tere pductio passiua illi actiue opposita. et cōuerso. et p̄ oīs cuiilibet ploone pductē defi- ceret quedā pfectio simpliciter. q̄ realiter ta- men habere a ploone pducta. et ecōuerso cui- liber ploone pducte deficeret pfectio simplici- ter. que tūc inesse pductē. quod esset simplē ī possibile. quia cū qlibet ploone sit verus dīns eiū nulla pfectio deesse p̄t. ut p̄t. v. metaphi- sice. c. de pfecto. nullaten⁹ poterit aliq̄ pfectō simpliciter inesse vñ ploone. q̄n eadē pfectio in sit omnibz tribz ploonis diuinis. Ad pba- toem cū dīcāt q̄ necessitas dīc pfectōes sim- pliciter. ista nō est rōa. quia de ratō pfectōis simpliciter est nō solū q̄ dīcāt pfectōem cum adiungit tali qd̄ nō dīcāt imprecētōem. sed de rōe sui est q̄ cuicūq̄ cōiungit dīcāt pfectio nem. et melius sit ipm̄ esse q̄z nō esse. Unde q̄r bonitas et sapientia dīcāt pfectōes simpliciter quālibet adiungat his que imprecētōem de- se dīcūt tūc adhuc dīcāt pfectōem. Ad tēlī⁹ ei est mori bñ et sapientē q̄ sine sapientia et bonita- te. et infirmari et tristari et q̄cūq̄ alia q̄uisq̄ q̄ naturalē dīcāt. ipfēctōes meliora sunt scip̄ si cū aliq̄ pfectōes sumant que sit pfectio sim- pliciter. Sed mori necessario sine de necessi- tate. sine infirmari. sine tristari vñq̄ nō ē meli- us scip̄ sine necessitate sumpto. necessitas ei ī talibz non addit aliquā bonitatē; magis auget maliciā. ergo necessitas nō ē pfectō sim- pliciter. Ad tertīū dicendū q̄ lic̄ illa ratō minus peccet inter ceteras. tūc nō concludit euīdēt. q̄ quilibz plooz mīderē fm̄ sua opi- nionē. Illi enī q̄ ponūt deū esse cām efficien- tem ad extra dīcēt q̄ nō cōtingēt s̄z natu- raliter res pducere et necessario. lz nō coacte. quia in deū nō cadit coactio. necessitate tūc ī mutabilitatē pducere ita q̄ nō poss̄t nō p- ducere. Alij autē plooz qui negat deū eē cau- sam efficiētē dīcēt q̄ nec ad itra nec ad ex- tra deū pducit aliqd quod realiter dīrat a p- ducente. Ergo fm̄ eos qui ex fide tē coclusi- oni nō p̄sentūt. nihil cōcludis virtutē tē rōis. quia illi p̄mi dīcēt q̄ opatio dei ad ex- tra est naturalis et p̄ma. Alij dīcēt q̄ nlla

dei opatio est alicuius dñntis a se cōstituitua
sed ipse in seipso sibi eos gaudet et beatificat p/
pia bonitate.

**Tercium
principale**

Quantū ad tertius

principale dicendū q̄ vniuersitas in diuinis pōt
dupliciter cōsiderari. Uno mō q̄ntum ad id
quod connotat t̄ te quo p̄dicat. et sic dicit ens
marime positiū. q̄ dicit ipam diuinā esen-
tiā v̄l diuinā p̄sonā v̄l aliqd aliud in diuni-
nis te q̄ p̄dicat. Alio mō quantū ad suū for-
maleqd addit tali q̄notato de quo p̄dicat. et
sic dicit quid priuatiū s̄ueremotiū. q̄ vt
sic nihil dicit n̄l negatiū diuiniū. qz v̄l
num nihil aliud est q̄ ens iudicium. et vniuersas
indivisa entias. Rōe ḡ substatiū dicit qd p̄
situū puta ens v̄l entitatē. sed rōe sui forma-
lis significati dicit simpliciter priuatōem l̄ne
gatōem diuiniū. et q̄ d̄seqns dicit priuatōem
priuatōem. cū diuiniū dicit priuatōem. ḡ dicit
priuatōem sibi rōem. Nec tamē ex q̄stio nō
tracab̄ v̄sq̄dūm veniā ad. xiiij. distinctō
nem. quia ibi sp̄cialiter inquirit m̄gr̄ q̄d ter-
mini numerales se habeat in diuinis. **A**d p̄
sens aut̄ adducā t̄mmodo rōes diuinaꝝ opini-
onū. Quaz prima dicit sine distincōe q̄ v̄
niuersitas in diuinis dicit simplicē qd positiū.
Alia aut̄ ecōtra nō distingueat q̄ simplici-
ter dicit priuatōem s̄ue remotiū. **N**atura p̄
mā opinionē arguit sic. Nō minus dicit po-
situū v̄nū trāscendentū qz alterū. sed cū q̄tu
or s̄int trāscendentia. s̄ ens verū bonū t̄ v̄nū. t̄
tria prima dicuntur in diuinis positivae. ergo t̄
quartū dicit positivae. **P**. si v̄nū s̄ue vni-
tas aliqd priuare. s̄ maximē videret esse mul-
titudo. cū multitudo opponit vniuersitatem. vt p̄t
x. metaph. sed multitudinē nō priuat. ergo ni-
hil aliud poterit priuare. p̄bat minor. q̄ nihil
priuaf illo quo in esse cōstituit. sed multatu-
do cōstituit in esse vniuersitate. ergo t̄c. **P**. sa-
piētia nō obstat q̄ sit sp̄es q̄litatis p̄dicatur
de deo positivae. ergo t̄ v̄nū s̄ue vniuersitas nō ob-
stat q̄ sit p̄ reductionē in genere q̄ntitatis de
deo d̄r̄ positivae. ñna pat̄. q̄ cū nullū accidēt
possit esse in deo. et maḡ accidētia naturā la-
piat illud qd est directe in genere accidentis
qz qd p̄ reductionē. ḡ nō deb̄ maḡ vniuersitas
remotivae p̄dicari de diuinis qz sapientia. v̄l q̄
cūq̄ alia species q̄litatis. **P**. si v̄nū dice-
ret solū priuatue d̄r̄ deo. ḡ sine piculo possit ne-
gari de deo. ñna est falsum. ñmo hereticū ē dī-
cere deū non esse v̄nū. **P**. omnis p̄dicatio

priuatua sonat in aliquem defectum. sed n̄
h̄il defectuosum de deo p̄t p̄dicari. ḡ si v̄nū so-
luz dicere priuatue nō posset p̄dicari de deo.

P. fm Aug. in de tri. **N**uncqd de deo p̄di-
cat aut̄ p̄dicat sibi substantiā aut̄ sibi relatiōz.

Esist̄. **H**oc. in suo li. de tri. ait. q̄ oia que ve-
niunt in diuinā p̄dicatōez mutant in diuinā

substantiā p̄ter adaliqud. cū ergo v̄nū p̄dicet d̄
deo. v̄l dicit sibi substantiā v̄l sibi relationem.

quocūq̄ dato sp̄ dicit positiue. cū rā substan-
tia q̄ relatio sint entia positiua. **P**. si v̄nū 7
diceret priuatue. opteret q̄ habitus sibi oppo-
situs esset multitudo. ñna est falsum. q̄ ha-
bitus naturaliter est prior priuatōe. multitu-
do v̄o est posterior vniuersitate. **P**. cū multitu-
do mensuret p̄ v̄nū. nō opponit v̄nū multi-
tudini priuatue s̄z magis relative. cū mēsura
et mensuratiū ad sc̄inuicē referant. **P**. pri-
uatue opposita nō p̄t simul esse in eodē. ḡ
si v̄nū in diuinis diceret priuatue cū nō possit p̄
uare nisi multitudinē v̄l pluralitatē. si in di-
uinis erit vniuersitas tūc nō poterit esse plalitas.

et ecōverso. ḡ t̄c. **P**. v̄nū qd est de genere
q̄ptitatis dicit rōnem mensurę ut ait cōmēta-
tor. x. metaph. **H**ec deo excellētissime et per
s̄ns maxime positiue cōuenit rō mēsura. ḡ ta-
le v̄nū dicit de deo marime positiue. **P**. il-
lud quod est passio entis realis nō p̄t esse per
se nō ens. sed v̄nū est passio entis realis. priua-
tio autē vt dicit. i. philicoz dicit p̄ se nō ens.
ergo v̄nū nō erit priuatue. **P**. v̄l loq̄ris 17
de vno quod cōuertit cū ente. vel de vno qd ē
principiū numeri. **P**rimū nō p̄t esse priuatū.
Primo q̄ genus nō p̄t esse priuatū cū
omnes species sunt positiue. sed idē sileat eq̄
leq̄ sunt sp̄es vniuersis cōueribilis cū ente. dicit
positivae. vt de se pater. cū sint p̄petates realiū
p̄dicamentoz. q̄ v̄nū in substantiā d̄r̄ idē. in
q̄ntitate dicit equale. in q̄litate sile. ḡ tale v̄-
num nō est priuatū. **H**ec dō q̄ tale v̄nū 2
opponit multitudinē s̄ue. vt d̄r̄. x. metaph.
sed v̄trūq̄ contrariaz dicit qd positiū. i. hoc
enim dñnt trāuria a contradicitoriz et priuati-
us. **T**ercio q̄ qd p̄ se est nō ens. b. n̄ cōuer-
tit cū ente. s̄z priuatio est h̄mōi. ḡ t̄c. **Q**uar-
to q̄ tuū p̄dicis q̄ sit priuatōis priuatio. p̄
uat enī diuiniū q̄ue est quedaz priuatio. Si
cūt ergo negatio negatiōis sp̄ aliquid ponit.
q̄ duplex negatio est q̄si vna affirmatio. sic
duplex priuatio erit vna positio. **Q**uarto q̄
dicit cōmentator. x. metaph. q̄ v̄nū et ens n̄
dñnt nūl in significato. ergo in principalis
significato dicit idē. **H**ec illud qd p̄ncipaliter

Vicit qd positiuū. et tñmō in significato est qd priuatiuū. h̄ simpliciter et absolute dñ dici priuatiuū. Iz fm qd rōe significati possit dici priuatiuū. Nec etiā vñū qd ē pñcipiū numeri p̄ esse priuatiuū. Primo qz habet rationem mēsure. qz nūc̄ est multitudine mēsura ta p vñū. vt dñ. x. metaph. Secdo qz qd est p̄stitutiū positiui nō p̄esse priuatiuū. sed ex unitatibus p̄stutis numer⁹ q̄ est sp̄s qntitatis positiva. ḡ tc. Sed ista opinio sic absolute et sine distincto plato non videt bene sonare. qz fm pñm. v. metaph. Dia dicuntur vñū inqntū nō diuidunt. Iz nō diuidi est qdā negatio sive remoto. ḡ vñū nō pdicat simpliciter positiue. Alij dicunt qz oē vñū si ue suerat cū ente. sive sit pñcipiū nueri. simpliciter dicit priuatiuū. Nulla tñ motua eorum inueni q̄ sunt alij efficacie sive pōderis. ḡ hanc opinioē taqz min⁹ vñ fulcit̄ imediate dimittit. Inferius etiā distinctoē. xxiiij. pba bo qz vñū existit̄ pñcipiū nueri dicit qd positiuū. Si etiā breuiter de pñma opinioē vel lem me expedire. dicerē iuxta distinctoē quā posuit in pñcipio illi⁹ articuli qz oēs ille rōnes arguit de sbstrato sive conotato ipi⁹ vñ⁹. nō aut de eo qd ipm vñū formaliter addit super ipm sbstratu sive sup ipam essentiā diuinaz. Tñ rōe maioris exercitū volo rñdere p ordine ad illas rōes. Ad pñm q̄ dicendū q̄ n̄ est sile et uno et alijs trib⁹ trascendentib⁹. qz formalis rō vñ⁹ includit negatoē vñ priuatiuū diuiniōis vñ distinctoē. rō vñ ente sumitur a natura rei. rō veri in ordine ad intellectu. rō autē boni in ordine ad appetitū. Etio formalis rō ceteroꝝ triū nullā negatoē includit. ḡ nō est sile. Ad scdm dicendū q̄ vñuz qz̄ ad suū formale qd addit sup suū sbstratum de q̄ pdicat opponi multitudinē. et ut sic nō p̄stituit multitudinē. tñ rōe sui sbstrati ut sbstratu est triplicabile. est cā multitudinis.

Ad. 2. Ad. 3. Ad. 4. Ad. 5.

Ad. 1. Solutio
nem. Alij opiniō
ne q̄ omne
vñū dicit p
natōnem.

Ad. 2. Ad. 3. Ad. 4. Ad. 5.

Contra
dictio
nem. Alij opiniō
ne q̄ omne
vñū dicit p
natōnem.

Contra
dictio
nem. Alij opiniō
ne q̄ omne
vñū dicit p
natōnem.

Contra
dictio
nem. Alij opiniō
ne q̄ omne
vñū dicit p
natōnem.

ta diuisiōis. Ad sextū dicendū q̄ termi nū merales in diuini nibil additū positiue sive illud de q̄ pdicant. et iō si pdicat de essentiaibus tñ significat̄ essentia. si dñ psonalib⁹ tñ signifcat relationē. Ad septimū dicendū q̄ vñū p̄pñō opponit priuatiuē mltitudinē. Iz diuisione. et illa fm nñm modū intelligēdi est p̄o vno. et ipz vñū p̄ ipaz taqz p suū oppositū difinit. cū priuatio diffinat p id quod priuat. Unū sicut dicit doctor cōis de potētia dei. q̄ stione. lxxvi. ista se habet p ordinē fm nostrum modū intelligēdi. Primo enī cōcupit̄ ens. Secundo nō ens. Tercio intellectus diuisiōis. qz ex h̄ p̄ aliqd intelligit̄ esse. et nō intelligit̄ hoc esse. imediate cōcupit̄ vt diuisum ab eo. Quarto cōcupit̄ vt vñū puta cōcupit̄ ut in se induisuz. Et ex hoc quanto consequit̄ intellectus multitudinis. s. p̄t h̄ ens intelligit̄ diuisum ab illo. et virtus ipsoū in se p̄cipit̄ vt vñū. Quantūqz enī aliqd intelligant̄ diuisa. nō intelligit̄ tñ formaliter multitudine nisi qdlibz diuulor̄ p̄cipiat̄ esse vñū. Ad. viij. dicendū sicut iā dictū ē. Ad. ix. dicendū q̄ vñū nō partit̄ secū distinctoē sive diuina. nō quā priuati. puta vñitas essentie excludit diuisionē essentie. nō tñ excludit diuisionē psonarū. qz illi nō opponi. opposita enī priuatiua sicut etiā contradictionē debet sumi respectu eiusdē et fm idē. sicut ḡ priuatiū nigrī nō excludit positiōem albi vñl cuiuscūqz alteri⁹ coloris a nigredine. sic vñitas essentie nō excludit diuisionē psonarū. nec vñitas vñl psonarū fm se p̄cepte excludit mltitudinē psonarū ceterarū. Ad. x. dicendū q̄ vñū qd est pñcipiū nūc̄. rō nō est formaliter in deo. nā vñcūqz formaliter rep̄it̄ eū sit qdā accēs reale. vt patet in distinctoē. xxiiij. ibi addit̄ aliqd supra suū subiectū. Et ḡ tale vñū eminet̄ in deo sicut et cetera oīa que sunt alicui⁹ entitatis. qz uis nō dicat pfectōem simplr̄. nec de⁹ ad modū illi⁹ vñ⁹ ē mēsure. Iz ad modū pñme sbstantie. Ad. xi. dicendū q̄ passiōi entis positiū nō repugnat̄ esse aliqd priuatiuū. Ecli psis ei qz̄ sicut sit qdā priuatio. tñ taqz vñ passio lune vñl solis est demōstrabilē de luna vñ sole. Ad. xii. dicendū q̄ h̄ loqz de vno quod suerit̄ cū ente. Ad. pñm pbatōez dicendū q̄ idēcōle et sile in qstū sunt sp̄s vñ⁹ dicuntur priuatiue. sicut et ipm vñuz. nec repugnat̄ enti vñl pdicamēto reali h̄repassiōez priuatiā vñ patuit de eclipti. Et si dicit q̄ ista sūt sp̄cies relatōis q̄ est pdicamēto realē. Dico q̄ n̄ repugnat̄ pdicamēto relatōis habere speciez.

Ad. 8.
Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. 11.

Ad. 12.

Instantia
Holunio.

que fin suū formale significatū sit priuatiū.

Ad pbatī onēscdam **¶** Ad scdām pbatōe dicēdū q̄mētare et exponit h̄ie. i. priuatue. Nā q̄ strarie oppo sita reducūt ad priuatue opposita. iō q̄nq̄ p̄ uatiue dicunt̄ h̄ia. Etia p̄ dici q̄ dato q̄ vñ multitudini opponere strarie. diuiniom tñ opponere priuatue. **¶** Ad terciā pbatio nē dicēdū q̄ priuatiōi ɔuent opposita appellatio illi⁹ qđ p̄uat. ppter hoc priuatiōi q̄ pri uatiōi que ē p̄ seens. tñ priuatiōi merito appellat p̄ seño ens. sed vñ nō p̄uat ens sed enis diuiniōem. et iō ex hoc nō rebz appella rip seño ens. quis appellest p̄ se indiuīlum.

Ad. 4. **¶** Ad q̄ntam pbarōe dicēdū q̄ quis negatio negatōis materiali⁹ aliqd ponat. tñ for maliter est negatio. sic q̄uis vñ q̄ntu ad s̄b stratum sit v̄e positiū. formali⁹ tñ est priuatiū. **¶** Ad q̄ntā pbatōe dicēdū. q̄ qdībz vocabulū p̄cipalius videt significare id qđ formaliter significat q̄d materiali⁹ signifi cat. etiā mētator nō v̄id. sic dicere sic hic est introduct⁹. sed ista v̄ba ponit q̄ vñm t̄ ens significat idē. tñ modis diuiniōem. et h̄ bene dcedo. q̄ id idem qđ significat vñ signifi cat etiā ens. nō aut̄ quo cūq̄ mō h̄ vt idiuīlū

Quartū
p̄cipiale

Quātū ad quartū

principale dicēdū q̄ sic. q̄ cū p̄sonē diuīc n̄ distinguant̄ ab solute h̄ relatiue. et fundame tu infiniti manēs in distictiū possit sūdare op positas relatiōes originis q̄bz disticte p̄sonē p̄stituunt̄. sic infra patebit. q̄ ipa diuīa essen tia vna t̄ indistincta p̄ secū p̄pati tres disti cetas p̄sonas. **¶** Hic doctor noster dicit et bñ q̄ illud remōstratiue pbare nō possum⁹. q̄z uis rōes oppositas soluere possum⁹. ac aliq̄s p̄fasiōes adducere. Et p̄fasiō sua pulcra t̄ bona ē hec. Dicit enī q̄ esse suppositi creati tri plicer plificat. P̄to ex diuīitate nature. nā cū esse sit actus nature plificata natura nece sario plurificat ipm esse. Sed ex diuīitate corū q̄ sunt i suppositis. Nā si aliqd ē in isto supposito dñis nūero ab eo qđ est in illo supposito optet q̄ ipm esse numerali⁹ plurifi cetur. Et qz in deo est tñ vna natura. et eē n̄ differt a natura. nec aliqd est i vno supposi to qđ nō sit in alio. licet ad aliqd siue relatio in

vno rep̄iatur. que nō ē in altero. iuxta illō bo etiū in deo trini. Nō ḡ dici p̄ p̄citatōe relati uam q̄cōs rei de q̄ dicit s̄m se ad dñe v̄l minu ere v̄l mutare. que tota nō i eo qđ est esse cōsi stit. sed in eo qđ est in p̄patōne aliquo mō se habere. ḡ ipm esse nō plificat in diuiniō. et est idē tribus p̄sonis. et p̄ p̄n nō appetet insolubil repugnatia q̄n tres p̄sonē s̄l possint stare cū vna natura diuīa. **¶** Sed h̄ ista dicta est p̄rīma vna opinio q̄ dicit p̄ exclusiō iā dicta p̄ demonstratiue pbari. et nō min⁹ evidētē q̄ h̄ ista. q̄ om̄e p̄positum ex h̄is ē corruptibile.

Demonstratiōes aut̄ q̄s adducit sūt he. **¶** Vis pfecta opatio termiāt ad aliqd opatū. sed in deo sunt intelligere et velle tanq̄ pfectissime opatōnes. q̄ intelligere termiābit ad verbū pductū. et velle ad amorē. Sed cū nihil. pductū cat seipm. opter tale pductū realiter differre a pducētē et ab intra. cū tales opatōes sint im manētes. h̄mōi aut̄ dñia in diuiniō nō p̄esse in essentia. q̄ in p̄sonis. **¶** quicq̄d pfectio nis ē in creaturis ē deo attribuēdū exēclusa oī annēta impfectio. h̄ naturā rep̄iū in plib⁹ est pfectio. q̄ aut̄ ex hoc plificat natura ēim pfectio. q̄ deo primū attribuēdū est. sed oī cluso. **¶** natura q̄ tñmō esse p̄t in vno sup posito videt esse artata et limitata. h̄ natura diuīa ē imensa t̄ illimitata. q̄ tc. **¶** H̄ ista opinio stare nō p̄t. qz oī quod demonstrat aut̄ demōstrat p̄pō aut̄ a posteriori. h̄ articulus trinitatis nec a p̄pō nec a posteriori p̄t demō strati. q̄ tc. maior p̄t p̄mo posterior. mino rem. p̄pō. Nō cū posteriori puta p̄ effectū. qz oī natura creata nos ducit ad oppositū. cūz nulla natura creata manēs idiuīla sit rep̄ib⁹ in plurib⁹ suppositis. Nec a p̄pō puta p̄ cam. q̄ sc̄issima trinitas cū ipa sit cā oīm nō h̄abz causam. **¶** Ad p̄mū ergo dicēdū q̄ maior ē h̄a de opatōbus trāseūtib⁹. Ad minorē dico q̄ intelligere et velle sunt opatōes imanētes. d̄ q̄bus dicit. ix. metaph. z. i. ethi. q̄ p̄ opatio nec imanētes nihil cōstituūt. h̄ ipēsum finis et nō aliqd opatū. Item p̄ intelligere et velle necessario p̄sona ad intra in diuiniō pductūtur. tūc nō possent ɔuentre p̄sonē pductūt̄ et sic spūlctus nec intelligeret nec velleret. Item cū intelligere et velle in deo sint vñica t̄ simpli cissima opatio. si distictōe talū pductōnū in diuiniō vis arguere ex distictōe opatio num. tūc habebit vñicū pductūnū diuiniō. qđ est h̄ articulū sc̄issime trinitatis. **¶** Ad 2 secundū dicēdū q̄ minor nō est h̄a. qz tūc sem perna t̄ imaterialia essent impfectiora ipis

Egidius

Cōtra egi dū est op i no

z

Cōtra ista opinione

Solutio p̄ egidio.

z

materialib⁹ et corruptibilib⁹. cū naturā eis
phīce loq̄ndo in plib⁹ supposit⁹ nō possit re
p̄iri. Etia dato q̄ pfectōis sit naturā idiusa⁹
in plib⁹ rep̄iri. q̄ m̄ hoc possibile sit ductu
rōis naturalis scire nō possum⁹. cū in oib⁹
3 naturalis scibili⁹ opposit⁹ videamus. Ad
terciū dicendū q̄ natura nō dicitur limitata ex
h̄ q̄ est in vno supposito. sed ex h̄ q̄ ē in sup
posito limitato. Si ei natura esset i mille sup
positis. dū tñ qdlibet supposito sit limitata
natura erit limitata. Si aut̄ esset in vno solo
supposito. dū illud suppositū sit illuminata
tum natura dicitur illuminata. Sed dato q̄ na
tura diuina esset in vno supposito mō q̄ po
suerunt phī. illud suppositū esset illuminata.
H̄cdo arguit ali⁹ cōtra dicta doctoris q̄
bus pluader dicta cōpossibilitatē in diuinis
1 Primo dicit q̄ assumptū nō ē vez. s. q̄ es
se et essentia distent v̄l differant in creaturis.
2 H̄cdo dato q̄ ita sit. dicit q̄ essentia nō h̄z
esse p̄ suppositū. q̄ magis d̄z dicit q̄ supposi
tū habeat esse p̄ essentia. causaliter enī suppo
sitū habz. et esse et opari p̄ essentia. q̄ totū qd
attribuit supposito tribut⁹ sibi rōne essentie.
3 Et ex h̄ dicit tertio q̄ essentia in creaturis
nō plurificat p̄ plurificatiōem ip̄i⁹ esse. q̄ ita
est esse fm̄ se vñū sicut essentia. p̄ qd ḡ pluri
ficabit ip̄im esse. n̄ se a seip̄o. q̄ idē dicere de cē
ntia. nec ab agente q̄ actio naturalis agentis per
p̄ib⁹ attungit essentia q̄ esse. Quarto dicit
q̄ oib⁹ his cōcessis adhuc in hullo declarat p
positū. s. q̄liter vna et indiuisa cēntia possit ec
cū tribus suppositis realē distictis. Sed
ista videns pcedere ex nō debita intelligētia
doctorū n̄i doctoris. q̄ pmo dicit doctorē
nō bñ dicere in h̄ q̄ ponit ec̄ et essentia in cre
aturis differre realē. et nullā rōem h̄ doctorē
adducit. nec ad rōes doctoris rēndet q̄bus
hāc cōclusiōem firmissime pbait in q̄stionib⁹
de pmo pncipio in scđo suo sup̄ s̄rias. in q̄li
ber suis et in multis alijs locis. vbi illā mate
riā ex intēcōe ptractat. Quo ad h̄ dicitū corū
2 rep̄to q̄ si no dicit. Quantū ad scđm ite
rū male intelligit doctorē. quia doctor nō di
cit q̄ essentia habeat ec̄ causalē p̄ suppositū. s.
q̄ habeat esse i supposito. et in alio et alio sup
posito crearo acq̄rit aliud et aliud esse. et bñ di
cit doctor. q̄ nec in deo nec in creatura ec̄ ex
istentie p̄petit essentie separatim a supposito. vt
sup̄ius declarau. Et cū tertio dicit q̄ rati
onabili⁹ dicas ec̄ plurificari p̄ essentia q̄ eco
uerso. nego. q̄ quis cēntia vt essentia abstra
hat ab esse actualē existentie. et vt sic sit p̄; ip

Alia op̄io
2 egidii

Solutio
peglidio

so esse. tñ cēntia vt multiplicata necessario cō
cernit distinctas ex̄ntias. Et cū dicit. a q̄ ha
bet ip̄m esse q̄ multipliceat. dico q̄ habz ab a
gentē efficiēt. et fundam̄talē ab ipa materia
p̄tita et diuisa. in cui⁹ diuerlas ptes agēs in
ducit diuerlas formae cūlērōis. a quibus
alie et alie ptes materie capiūt aliō et aliō ec̄.
et s̄līt̄ aliam et alia cēntia. attamē q̄ cēntia ab
strahib⁹ est ab esse cēntie. et potest intelligi cū
opposito eius. suppositū autē nō p̄ intelligi si
ne tali esse. io aliq̄ mō imēdiat⁹ tale esse respi
cti suppositū q̄ cēntia. t̄ p̄ 2̄s dicit tale esse i
mediate multiplicari multiplicatis supposi
tis. Q̄, autē q̄rto dicit q̄ toto cōcesso do
ctorē declarat illā cōpossibilitatē triū psona
rū cu vna diuina cēntia. R̄ndeō q̄ habēt in
tellectū declaratio doctoris satis lucida ec̄ vi
det. q̄ ex primo suo dicto dico q̄ cū doctor di
xit q̄ nō possum⁹ pbare trinitatē in diuinis.
ip̄e supponit tres psonas in diuinis. Exsecun
do suo dicto habēt q̄ esse nō multiplicat sed
est vñū in tribus psonis. et q̄ cēntia nō mul
tiplicat nisi plurificato ip̄o ec̄. His dat⁹ et cō
cessis sicut tu cōcessis in q̄rto articulo. si non
vides ex illis pmissis seq̄ hanc cōclusionēz q̄
vna essentia et indiuisa est in tribus diuinis p
sonis tūc valde obsfuscata habes intellectū.
Ad argumentū pncipale dicendū q̄ma
ior est hāc vnitatē et plūtas sumū genes idē
et fm̄ idem sicut codē mō. io bñ cōcludit q̄ v
nitatē cēntien cōpatit plurilitatē cēntie. H̄z
cū cōcludit de psonis. fallacia figure dictōnis
pmitit. q̄ de absoluto pcedit ad relatū.

Ad argu
mentū p̄n
cipale

Distinctio tercia

Hostolus nā
q̄ t̄. Postq̄ m̄gr̄ pbaut diuin
ne cēntie vnitatē et psonaz trini
tatem ex auctoritatib⁹ scripture. hic pbait hoc
idem ex s̄lītudine creature. Et diuidit in du
as ptes. quia pmo m̄gr̄ pbait diuine cēntie
vnitatē et psonaz trinitatē rōib⁹ vniuersali
bus acceptis ex creaturis. H̄cdo facit h̄ speci
aliter ex imagine dei fundata in cēntia ale ra
tionalis. ibi. Nūc vero ad cā t̄. Prima in
duas. quia pmo ex naturalib⁹ rōib⁹ oñdit
diuine cēntie vnitatē. H̄cdo ex vestigio crea
toris repro in creaturis oñdit psonaz diuina
rum trinitatē. ibi. Nūc restat oñdere. Pri
ma diuidit in q̄ttuo; fm̄ qd̄ m̄gr̄ adducit q̄t
t̄oꝝ rōes pbantes dei vnitatē. Quaz prima

sumis ex creature magnitudine et quantitate
Secunda ex creature mutabilitate. Tertia ex
creature bonitatem. Quarta ex creature specio/
ritate. Sed ibi. Alio etiam modo. Tercia ibi.
Considerauerunt re. Quartam ibi. Intellexerunt
re. Tunc sequitur illa pars. Nun restat on/
dere re. Et dividitur in tres partes. Quia pri/
mo ostendit magis quod vestigium creatoris creatu/
ris imprimitur. Secundo quod ex homini vestigio
trinitas creatoris cognoscitur. Tercio quod hu/
iusmodi cognitio est valde imperfecta nisi per qui/
to catholica fide perficitur. Secunda ibi. In illa enim
summa trinitate re. Tercia ibi. Ecce omnium est
quiter re. Sic ergo hanc questionem.

Quia noticia qua deus esse cognoscitur
sit humano intellectui naturali inserta.
Et videatur non quod illud quod per alterum
cognoscitur non est naturali insertum intellectui.
sed deus cognoscitur per creaturas iuxta illud ad
Roma. i. Invisibilis dei per ea quae facta sunt re.
Contra. Propositione per se nota quod a sui no/
ticia est humano intellectui naturali inserta. sed
hec propositio. deus est per se nota. eo quod predica/
tur sit de ratione scientie. quod re. In ista questione
quatuor sunt videtra. Primo utrum in via pos/
sumus cognoscere deum esse. Secundo utrum pos/
sumus cognoscere quod est deus. Tercio utrum
deus est sit per se notus. Quarto quod sit vestigium
de quo tractat magister in Ira. et qualiter deus agno/
scitur per vestigium.

Primum articulus

Quantum ad primum

Dicendum est per sic. Illud enim non solum per the/
ologos. veruetiam quasi per oculos mundanos phos.
deum enim esse primum motorum pulcre deduxit arist.
vij. physicorum. deum esse ultimum finem praebuit. et
metaphys. deum esse purum actum ibidem. Et in multis
alijs locis phisicis sufficienter probans hunc modum proposi/
tiones. que deum esse necessario possumus. Pro/
pter quod ait Augustinus. xv. de trinitate. iiiij. Neque enim di/
uinorum librorum termino auctoritas est deum predicit.
sed et oīs quod nos circumsistat ad quam etiam nos pri/
nemus vniuersa ipsa res natura perclamat habere
se perstantissimum conditoris.

Secundus articulus.

Quatum ad secundum

Dicendum per quod dicitur deus ex naturis naturalibus co/
gnoscere non possumus. quia vel talis cognitio
est intuitiva. vel abstractiva. Prima hinc non
possumus. quod cum sit beatifica sequitur quod ex puris na/
turalibus beatitudinem attingere possemus. Nec
abstractiva potest haberi nisi super probatur in plor.

logo. quod in articulo. i. quod re. nullus effectus
creatus ducitur in cognitorem quod dicitur cause
infinite. sed quod dicitur divina est causa finita.
et omnis effectus creatus est finitus. cum quod non pos/
sumus deum in via significare nisi per effectus. quod re.
maior per hoc. quod effectus ducetur in cognitorem
quod dicitur sive causa optima per debitam proportionem
non habetur ad taliter. sed finiti ad finitum nulla
est proporcio. viij. physicoz. **P**. illud quod non
possumus diffinire illud quod dicitur sive non possumus
nos cognoscere. sed deum non possumus diffini/
re. quod omne quod diffiniri possit secundum Aug. xij. d
cuius de scientia scia propheta. **P**. perfecta rei
noticia in via hinc non potest. sed significatio quod dicitur
est cognitio perfecta. quod re. **P**. illud quod
nec directe cadit sed fantasmatene nec aliquam ne/
cessariam habet connexionem vel habitudinem cum eo
quod cadit sed fantasmatene illius quod dicitur non potest
cognosci a viatore. deus est homo. quod re. maior
potest. quod intelligere nos vel est fantasmatene
vel non est fantasmatene. et optima intelligentia fantasmatene
speculari. ut per tria. i. et iij. de anima. **P**. iij. mera
physicorum. sicut se habet oculus nocturnus ad lumen
solis. si autem intellectus ad ea quae sunt mani
festissima in natura. Et hanc. lib. i. c. iij. ait.
quod deus significatur quod sit impossibile e nobis. **O**ptima
istam rationem aliquam antiqui physici fuerunt. et per ipsos potest
arguisi. Illa noticia est hinc possibile ex sua na/
turalibus ad quam hinc naturale habet desiderium.
Sed ad significandum deum hoc naturale habet desi/
derium. quod re. maior potest. quod naturale desiderium
non est ad aliiquid impossibile. plus minor. quod viso
quod effectus naturali desiderio significatur non pos/
sumus donec ad prima causam quod re est deueniamus.
Et ista etiam videtur esse interiorum Aug. in libro. iij. c. cui
ait. fecisti nos deum ad te. et inquit est cornu
donec requiescat in te. **P**. si quod dicitur de sciencie
non possumus tunc nihil de teo sciencie poterimus.
Non est falsum. quod et annis. falsitas autem omnis est
nota. quod sic patitur in primo articulo. non significatur
deum esse. omnia per se. quia ens simplicissimum
non habet per se et per se. vel cognoscitur totaliter vel per
nihil ignoratur. sed deus est ens simplicissimum.
P. illud quod dicitur de significando cuius perdicatur est
sentiale omne in quo dicitur cum alijs significatur.
et cum hinc dicitur sufficienter distinctiua sive ab alijs
alijs. sed nos significatur ductu naturali ratione deum
essentialem esse secundum in quo perdicato dicitur cum
alijs. et significatur ipsum esse purum actum et sumum
bonum sive ultimum finem in quod perdicatur deus ab
alijs. quod re. maior potest. quod talis noticia videatur
esse diffinitiva et per annos significativa. morsili.

4

5

Opinio a
tum phe
quod qd
tacutus hic
signatur

- patet, quod est aut est sibi aut accidentis; sed deus non est accidentis, sed aut sit purus actus et 4 ultimus finis. pars, xij. metaphilosophice. ¶ P. fm Aug. iniusta diligere possumus incognita nequaquam. sed nos diligimus diuinam bonitatem quod est idem quod diuina quodditatis etentia. sed aliquid modico cognoscimus diuina etentia. Unde autem augustinus in episcopatu sua dicitur: Sed in via scientie sunt idem realia. ibi non potest sciendi est nisi cognoscatur quod est. Sed in deo esse etentia sunt omnia idem realiter. et ipsum scimus esse. ergo tecum. ¶ P. non possumus proprieam passionem alicuius naturae cognoscere nisi agnoscamus illam naturam. sed nos agnoscimus proprieam passionem naturae diuinae. puta scimus deum esse imitatum et infinitum. sed cognoscimus naturam diuinam. ¶ Sed ista non includuntur, quod naturaliter possimus agnoscere quod deus est. sed quod est per loquendos agnoscere non possumus iuxta illud Damasci. li. i. c. viii. qm. g. deus est manifestum est. quod deus est incorporeibile et omnino ignoratur. ¶ Ad primum ergo dicendum quod maior est cum sua probatone negari. quod naturaliter nos desideramus non mori. quod pertinet. quod a necessitate desideramus fugam mali nocui et persecutorem boni perfici. sed naturaliter vnuquodque appetit esse et non poteretur non esse. ut patitur super p. Augustinum impossibile est re corruptibile non corrumperi. quoniam est ex parte sui. ¶ Ad secundum nego agnoscere. ad probatorem dicendum quod eo ipso quod simplex non habet partes non potest agnoscere nisi quod in illo modo agnoscatur totius cognoscatur. et in omnibus ceteris quod in illo modo agnoscitur totius deum cognoscatur et non per seipsum. et si in patria quod deum cognoscitur quodditatis agnoscitur totam quodditatem deum. Ex illa tamen proposito non includitur quod agnoscitur deum uno modo cognoscitio quod ipsius agnoscatur omni modo cognoscitio. ¶ Ad tertium dicendum quod maior est ratione cognoscere illud predicatum quam illud predicatum speciale perfecte et quodditatis. ad minorum dicendum quod in natura littere possumus agnoscere hunc quod importat non habere talium predicatorum inesse ei quod significat noire isti predicti quod est deus. non tamen agnoscere quodditatis substantiam quod deo predicatur. vel purum actu quod est deus vel summum bonum sive ultimum finem. sed arguitur per creaturas deducendo significata talium predictorum cognoscere est cognitio et quia est. ¶ Porro te dices illud cognoscere cognitio quod est quod conuenienter respondet ad interrogatores factaz per quod. et per sensum etiam illud agnoscere cognitio quod est de quo conuenienter respondet ad interrogatores factaz per quod. Sed si queritur quod sit deus. conuenienter respondet predicta et assilia predicta.

Lötra opinionem.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Instantia

Rideo quod non est necesse propter conuenientiam talium missionum te sbiecto vel predicationis scire vel cognoscere quod rei. sed sufficit cognoscere quod non minus sive quod significat talibus nominibus. quae eque conuenienter sint esse homini missiones interminis nullam quodditatem realem significantibus. sicut in terminis supradictis. puta si queritur quod est chymera: conuenienter respondet non ens sive nihil vel figuratum. ¶ Ad quartum dicendum quod quis cognoscimus deum in via solu cognoscere quod est. debemus tamen cum sume diligere. quod ex creaturis investigare possumus eum cum esset summa bona et ultimum finem. Ad formam etiam argumenti dicendum quod bonitas dei non est nobis in cognita. quia ex effectibus cognoscimur ea agnitione quia est. et eodem modo quodditatem eius que est idem quod bonitas cognoscimur agnitione quod est. quis non cognoscamus ea cognitione quod vel propter quid loquendo de quod rei. Ad dictum augustinum dicendum quod nos aliquo modo scimus quod est deus. quod scimus quod noire dei importat res que est summe amabilis. et illud sufficit ad hoc ut deum diligamus. ¶ Ad quintum dicendum quod quis sciamus deum esse propter hoc scimus esse dei in se et quodditatem. Ad hoc enim quod sciamus deum esse sufficit quod scimus hoc quod importat noire predicatione confessario conuenire ei quod importat noire subiecti. maior ergo propositio non est vera. Non enim sequitur scio deum esse. ergo scio esse dei. sed bene sequitur. scio esse dei et eodem modo sequitur. scio quodditatem dei esse. ¶ Ad sextum dicendum quod minor non est vera. ad probatorem dico quod dato quod immensitas esset propter passio dei non sequitur. scio deum esse immensum. quod scio immensitatem. quis bene sequitur. quod scio immensitatem dei est. non ergo includit. quod agnoscitur dei passio. sed posset concludi quod sciamus passioem dei esse. ¶ Ad septimum dicendum quod sciamus passioem dei esse. Tercius articulus

Solutio

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Codicis

Quatuor adtercium

principale dicendum quod secundum Boemus. i. li. de ebdomadi b. ppotez capitulo nota duplo per intelligi. Uno modo coiter oib. Alio modo solu sapientibus. Exempli proposito per hoc modo sapientibus. Exempli pluri potest per hoc modo. sic oecotum est maius sua pte. ex exempli pluri secundo. sic incorpalia non est in loco. ¶ His permisimus dico quod per ppotez deus est per se nota et sapientibus quibus non coiter et in dinter sive vulgariter oib. quilla ppotez per se nota ad minus sapientibus. et predictum est de entia sbiectu. sed est idem quod secunda. ¶ Illud est per se notum est quod non potest cogitari non est. quod vero est meta illa. ppotez est per se nota que mente directe negari non potest. vel quam nullus potest negare. sed nullus per se ipse deum non est. nisi valde sit insipiens. quia nihil

- a sapiente p̄t concipi cū opposito illius quod est de sua formalitate. sed esse rei est de sua formalitate et intrinseca ratione. ḡ t̄c. ¶ illa p̄positio est p̄ se nota cui q̄libet sane mentis assentit immediate sola p̄supposita noticia terminorum quantū ad ea que p̄ terminorum vocabula important. sed talis est hec p̄positio. deus e. ergo t̄c. maior pars d̄ se. et minor pars p̄ an. p̄ sologion. c. iij. Dux aut̄ in p̄cedenti ratione directe. et in ista dixi p̄supposita noticia terminorum. quia in directe etiā p̄mū p̄ncipiu negavit ille eradicatus. vt p̄t. iij. metaph. etiā non cognitio quid p̄ terminos importat omne p̄ncipiu negari p̄t. ¶ illa p̄positio est p̄ se nota. in qua p̄dicatu sic se habet ad subiectum q̄ habita significatio p̄dicati et subiecti statim cognoscit in existentia p̄dicati in subiecto. ista ī qua esse p̄dicat deo ē h̄moi. ergo t̄c. ¶ illa p̄ aliquid veritatis secundū sunt p̄ se nota. ergo et vias p̄ma. n̄a patet. q̄r̄ ignota causa necessitatis effectū ignorare. sed vias p̄ma que deus ē est causa oīs veritatis secundū. iuxta illud auerros iij. metaphysice. Est enī quoddā ens p̄ se ens et p̄ se vez. entitate et veritate cui⁹ omnia alia sunt entia et vera. sed vias p̄ma n̄ p̄ esse p̄ se nota q̄ntū ad cognitōem q̄dditatuū et ceteritatem. ḡ erit p̄ se nota q̄ntum ad esse sine existentiā. Fore eradicatus negaret ans. quia dicere nullā viatā ē p̄ se nota. Et illud nihil est. quia illud est p̄ se nota esse qd̄ dū negat necessario affirmat. Et vias ē h̄moi. ergo t̄c. p̄batio assumptio. quia negat veritatē aut reputat se falso negare. et tūc mēre ponit veritatem. v̄l reputat se falso negare. et tūc iterum poneat veritatem. quia cū nihil possit esse vez sine veritate. talis negatio n̄ possit esse vera nisi vias ē supponat. Ista ḡ vias vel est veritas p̄ma. et tūc habeo p̄positū. v̄l est vias secunda. tūc quia oīs veritas secundū p̄supponit primā necessario sequit idem qd̄ primo. ¶ id cui⁹ noticia est naturaliter intellectui inserita est p̄ se nota. deum ē est h̄moi. vt ait damas. li. i. c. iij. ¶ illa n̄ est min⁹ p̄ se nota. deus est. q̄r̄ ista. incorpalia n̄ sunt in loco. Et secunda est p̄ se nota. vt vult Boe. in libro d̄ ebdomadib⁹. ubi ait. Oīs animi cōceptio ē incorpalia in loco n̄ esse. ḡ deum ē est cōs animi cōceptio. ¶ Sed contra istā conclusiō nem vident aliquid esse. p̄mitentes tñ hāc distinctionem q̄ p̄pōem esse p̄ se nota p̄ intelligi dupliciter. Uno modo simile. et sic p̄positio ē p̄ se nota cui⁹ p̄dicatu est de rōe subiecti. Alio modo quo ad nos. et si cōs sufficit p̄dicatu ē de rōe subiecti. sed optet nos scire quid ē subiectum cui⁹ noticiā cognoscere possum⁹ necesse sariam connexionē et inherētiā p̄dicari cum subiecto. Et q̄r̄ licet in hac p̄positō. deus ē p̄dicatu sit de rōe subiecti. tamē quid ē subiecti in via scire n̄ possumus. ideo dicitur q̄r̄ ista p̄positio est p̄ se nota p̄mo mō. non aut secundo modo. Et hanc p̄clusionē tā ipi q̄r̄ seq̄ ce eo rū multipliciter p̄bat. ¶ Primo sic. illa p̄positio n̄ est p̄ se nota quo ad nos cui⁹ subiectū q̄dditare n̄ cognoscit nec omnes nec etiā ipi sapientes. sed q̄dditas subiectū istius p̄positōis deus est. est omib⁹ ignota. ḡ t̄c. ¶ id quod demonstrat n̄ est p̄ se nota. sed deum esse demonstrat. vt p̄t. viij. phicor. et. iij. metaphysice. et in multis alijs locis p̄bie. ¶ noticia terminorum p̄positōis p̄ se nota immedieate offert se intellectui. sed tā p̄bi q̄r̄ doctores moderni multū laborauerunt circa noticiā terminorum p̄dicte p̄positōis. ḡ n̄ est per se nota. ¶ quod est creditū n̄ est p̄ se nota. deū es se est creditū. iuxta illud Augus. li. q̄. de libero arbitrio. c. iij. quod sciē deo in p̄sciti n̄ est scientia p̄replātū sed fide creditū. ¶ illa p̄positio n̄ est p̄ se nota q̄d ad nos in qua cognitis terminis quantū ad illud qd̄ circa tales terminos p̄mo occurrit intellectui n̄ statim apparent necessaria connexio terminorum. Et p̄positio p̄dicata est h̄moi. q̄r̄ dato q̄ circa hunc terminū deus p̄mū apparēt intellectui sit. q̄r̄ se sit p̄ma causa v̄l p̄mū p̄ncipiu. adhuc non appetat immedieate q̄r̄ talis res habeat esse ī rerum natura. q̄r̄ multi posuerūt p̄cessum in infinitū ī causis et causalib⁹. Multū etiā positū circulatioēz cāz. quoq̄r̄ q̄r̄ dato non ē necesse ē aliquid p̄mū p̄ncipiu. ¶ p̄positio cui⁹ subiectū n̄ p̄ se nota donec p̄glectant p̄tes illi⁹ conceptus ē p̄possibilis. Et deū q̄r̄ est subiectū p̄dicat. p̄positōis n̄ p̄ se nota viatore cōcipi vno simplici p̄ceptu. viator enī n̄ p̄ se nota deus deū cōcipi p̄mū v̄l p̄ modū act⁹ puri. v̄l erit in finiti. vel ultimi finis. v̄l p̄ modū alīc⁹ alterius de cōsilibus. Et q̄r̄ iste p̄tes sint p̄ possibilis puta purus act⁹ v̄l infinita entitas t̄c. n̄ est per se nota. multi enim dubitauerunt an sit aliquid ens infinitū. ergo nec ipa p̄positō erit per se nota. maior pat̄. v. metaph. ubi dicit. Quod enim ī se fallum est de nullo p̄t ē verum. nec aliquid de eo. ¶ amicēna p̄mo metaph. sic dicit. deū essē n̄ est p̄ se nota. ¶ Sed iste modus m̄hi n̄ placet. q̄r̄ null⁹ p̄ vere et sc̄iter affirmare aliquā p̄positōē ē Contrathō

Di. III

P se nota. nisi ipse sciat eam esse per se notam. nesciens enim signum est affirmare hoc quod non sit. **S**ed iste doctor dicit et affirmit per dictam propositionem quod se notam sive est in primo membro sive distinctis. quod vel affirmat quod nescit. vel scit eum esse per se nota. et per hunc quod ad nos erit per sententiam. quod sedo membrum sive distinctum. **E**t iuste alius mihi occurreret illa distinctio non reputo esse vera. quod per me membrum sive distinctum non cognoceat nec omnes nec ceteri sapientes sed odditi subiecti alias propriae sententiae. et si credimus quod est in primo membro sive distinctum. non est in primo membro sive distinctum. **A**d hanc conclusio ipsa est. quod sententia non cognoscitur nisi in primo membro sive distinctum.

Solutio
Ad. 1.

Instantia

Solutio

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Deo sim psonar trinitatem. et ut est remunera tor animarum sanctarum. **A**d quartum dicendum quod maior est quam illa quod dicas intellectum primo occurtere circa tales terminos immediatus et prius respiciunt ipsos terminos quam termini mutuo respiciunt seipos. sed sic non est in proposito. nihil enim prius et immediatus respicitur subiectus deus. quod hunc predicatur esse. sive enim dicatur primum principium sive ultimum simus. seu quicquid aliud volueris. ita talia presupponuntur hunc predicatum quod est.

Ad. 5

Et ideo ista propositio est per se nota. quibus alie sint demonstrabiles. Potest etiam dici ad maiorem quod vera est. si conexio terminorum non appetat sapientem. Et tunc ad minorem per interemponem. **A**d sextum nego minorem. quod si deus non posset conceipi absolute sine talibus predicationibus. tunc conceptus prior est conceptus posterior. prius conceptus soli subiecti est. et conceptus posterior conceptus totius. prius conceptus soli subiecti est. et conceptus posterior conceptus totius. propositus planus est enim quod conceptus in quod verbum est predicatur tertio adiacens est conceptus et conceptus in quo predicatur secundus adiacens. sive in conceptus soli subiecti predicaret secundus istorum tertio adiacens. puta dicendo. deus est per me principium et similia. et in conceptu totius propositiorum predicare secundo adiacens. dicendo. deus est. quod est.

Ad. 6.

Ad septimum dicendum quod unicenna non negat ullam propositio est per se nota. quantum ad sapientes. sed quantum ad communes vulgares.

Aureolus

Est ergo alius doctor qui non curans superdictam distinctionem quod ex dictis adduxit deum. dicit per dictam propositio est absolute et simpliciter non solum apud sapientes. sed etiam apud omnes esse per se notam. Quod probat per modum sic. Illud videtur cuiuslibet intellectui naturale circa quod non est vident et non vident. sed ostendit apud omnes. sicut ait phis. v. ethicorum. quod ius naturale non consistit in vident et non vident. sed habet ubique prout eadem. Sed constat quod omnes gentes et omnis lingua et omnis natio quod unum fuit est vel erit. imaginat aliquem sibi deum. ergo aliquem deum esse est per se notum. **P**er duorum propositum quarum una includit alia. et per supponit eam. si includens est per se nota. et inclusa erit per se nota. **H**ec ista propositio. deus est venerandus includit istas. deus est. et est per se nota cum sit communis animi conceptionis. quia de legem naturae est ut deo sacrificetur. ut ait dominator. v. ethicorum. quod autem tali vel tali deo sacrificetur propositum est. id est communis animi conceptionis omni hominum est quod deus sit. **P**ropositio quid est presupponit notum esse si est. ut per se. posterius. **H**ec omnes secte de mundo inquirunt quod est deus. quod omnes presupponunt quod deus sit.

3

Solutio
Ad. i.

Sed nec iste modus mihi placet. quod illud non est pro se notum esse quod experimentaliter percipit ex die in die trahere in non esse. **H**oc multi idonei videbant sensibiliter deos suos corrumptos et quotidie alterari. et in non esse trahere. mox patet ex multis scriptis legendis. per etiam Sapientiam et Isaiae. xl. vbi ostendunt tales dicitur necessario esse corruptibiles. maior enim proposito. quod illud non est pro senotum esse quod visum est estimari non esse. sed omne corruptibile dum non actu sentitur per verisimiliter estimari non esse. cum dinoscatur in se habere causam sue corruptiois omni hora possibiliter deduci in effectu corruptiois. quod nihil talium est per senotum esse. sed magis per hunc pro se notum est ipsum taliterum idolatriarum trahere quod in non esse.

Solutio
Ad. i.

Item aliqui gentiles dicunt quibus die adorantur sancti sui deum primum aiam quod sibi occurrit die illa. cum ergo eadem die possibile sit mori animal illud qua die ipsum deum suum reputabatur. ideo patet quod apud tales gentes deum esse non est pro senotum. cum illud quod putatur deum videat coram oculis suis euangelizare et trahere in non esse. **A**d ipsum ergo dicendum quod dato proposito vnde natio cogitare sibi deum. non optet quod reputet sibi per senotum tam alium deum esse. **E**xemplum de bello regis babilonis quem daniel destruxit. ut per Dan. xiij. et de dragoni deo philistinorum que archa domini in manibus et pedibus trucidavit. et cornuere in faciem suam fecit. ut patet. i. Regum. v. Pro teo diuinas mihi. quia vel qualiter per senotum potuerit isti et ceteri consilii habere de esset deorum suorum quos videbant tam turpiter tractatos. **A**d secundum dicendum quod minor peccat per fallaciam diuisiois. nullo enim ex parte imperatore adhuc tamen ista est vera. imperator est honoratus. tamen non licet inferre diuimus. ergo imperator est. quod cum haec principium honoratus sit futuri epis. ad virtutes totius positionis determinare per hoc futurum participium sufficit imperatore quis nondum natum esse futurum. cui de iure sit honor exhibendus. **S**ed forte dices quod ei conuenit licet inferre diuimus. et vobis quoniamque haec verbum est predicatur tertio adiacens licet inferre absolute haec verbum est. putat predicatur secundo adiacens quoniam nulla coditio distrahit apponit in cōposito. sed venerari non est coditio distrahit immo est auges dignitatem. quod bona esse videt illatio predicta.

Solutio

Respondeo quod veneratio non sit quod distrahit in futurum vel futurum respectu plenius est distractio. cum ergo veneratio sit principium futuri temporis. immo implicat coditioem distractioem. Unde venire non sit distractio. vel curum tamen est distractio

hens respectu presentis. unde non sequitur rex est verus. quod rex est. **A**d tertium dicendum quod ibi Ad. iii. equocatur. quod maior est vera loquendo de quod rei. sed minor de quod non. quoniam enim quod importat haec nomine deus.

Quantum ad quartum articulus

principale est aduertendum. quod res triplices per cognoscendi.

Thunc modo cognitio valde diversa. Alio modo cognitio distincta et determinata. **T**ercio cognitio et media puta nec nimis diversa nec minus determinata. Et hec media cognitio dicitur cognitio per vestigium. **V**estigium enim locum alicuius materie impissimum. non solus ducit in cognitionem eius diversa. puta in cognitionem generis quod agnoscitur esse substantia corporis vel animal. nec ducit in cognitionem eius ultimate determinatae quod cognoscitur esse sortes. sed ducit in cognitionem media. scilicet cognitione specifica qua agnoscitur esse hoc. cognitione vero imaginis seu faciei cognoscitur sortes. non solus ut hoc est. veruetiam ut sortes est. puta cognitione determinata. **H**ec ergo ad diuinam trahendum est ad uitam adiutendum. quod in diuis sunt alii personae diuiniaz propria. puta priuitas filiatione et proximatio. Alii sicut sunt coia et nulli personae sunt appropriate. puta eternitas. seu clemencia. licet enim ista tria sine coia et eternitate. non priuata propria potencia. filio sapientia. propria bonitas seu clemencia. **L**umen diuinarum personarum trinitatis cognoscitur quantum ad supradicta propria. quod haec noticia est magis determinata et distincta. non dicetur ut sic de cognitione diversa. sed magis per imaginem. de quod imagine dicetur in scienti cognitione. **S**i etiam de cognitione agnoscitur quantum ad simpliciter coia nulli personae appropriate. nec ut sic cognoscitur deus per vestigium. eo quod talis cognitionis sit quasi generalis et diversa. **S**i autem quantum ad coia appropriate hic via ex parte diversa consideramus ipsum deum attredentes per prius potentiam ois perduxit in mensura. filius sapientia in numero. propria bonitas in potestate. iuxta quod ait ille sapiens ipse deo. **O**nia constitutis in numero potestate in mensura. sic deus ex creaturis cognoscitur per vestigium. **U**nus de illis vestigium sume trinitatis attredens beatum Augustinum. vi. de tri. c. ix. sic ait. Optet ergo ut crederemus per ea que facta sunt intellectu. spacio trinitatis intelligamus. cuius in creatura quo dignus est apparere vestigium. Illud autem vestigium quo dapiens appellat mensuram numerum et potestum. beatus Augustinus. vii. super genitum appellat modum species ordinem. ita quod modus

Di. III

Ad argu-
mentū pñ
capale

Fm eum corindet inēsure, species numero, et
ordo ponderi. **D**ix autē vñterō pñficiōez
dulcreto lectori cā breuitatis cōmitro. **A**d
argumentū pñcipale in oppositū pñz pñ disti-
ctōem supi posita in tercio articulo. **N**ia pos-
set dici q̄ maior nō est pñ. q̄ pñma pñcipia co-
gnoscunt pñ aliud pura pñ terminos via sensus
memorie et experie. n̄ naturaliter sunt intel-
lectui inserta, tñ nihil est in intellectu q̄n pñ
fuerit in sensu. **L**s sic patet q̄ maior ē falsa

Gine. **T**rista q̄stionē q̄ttuor sunt vidēda.
Primo est vidēdu penes q̄ imago dei i ho-
mine pñcipalē attendat. **S**ecundo quō pres
imaginis se habeat ad id in q̄ fundat. **T**er-
cio quō habent ad se mutuo. **A**lt q̄ro ex
pñdīce insert qđdā correlatiū d̄ icollectu agēte.

Primus
articulus

Dico cū bñtō Aug. xiiij. de tri. c. viij. q̄ in potio-
ri pñ aie req̄eda est imago. **P**otior autē pars
iae est pñcīo supiō. fm quā hō cūcta terrena
trascēdit. ergo fm vires abstractas q̄b hō sun-
gulariter pñdītus pñ cūcti ceteris animatib⁹
est attēdenda imago scribimē trinitat⁹. **A**d
cuīus evidētiā est aduertēdu q̄ vt ait Aug⁹
xiij. de tri. c. viij. **I**mago poti⁹ cū nobis cūz
actu intelligim⁹ q̄z cum habitu intelligim⁹.
Actu autē intelligere nō possum⁹ nūl spēz in-
telligib⁹ habeam⁹. ergo optet nos ponere sō
tutem h̄mōi spēm cōseruantē q̄ dī memoria.
Spēs q̄i in memoria sunt q̄li abscondite. et
reuelant cū actualē intelligim⁹. et de ip̄is for-
matur intelligētia actualē. vt dicit aug⁹. xiij.
de tri. c. viij. optet ḡ dare intellectū actu pot-
tem intelligere. **I**te q̄r intellect⁹ in tali actu n̄
p̄ se cōseruare nūl assit intentio voluntatis co-
pulās plēm genitā in actuali intelligētia pen-
ti puta spēciā in memoria extitit. ergo necesse ē
esse voluntatē. **E** sic in aia m̄ra habem⁹ tres vi-
res. s. memoria intellectū et voluntatē. penes
tria iā dicta distincta officia. i q̄b cōsistit ima-
go sanctissime trinitatis. que quidē potēte si
nuclēsum fīm se nō connotari actib⁹. tūc
imago sancte trinitatis in ip̄is figurās qđam
modo impfecte ad modū corporalis imaginis
p̄ debita lineamēta disposite. nō tñ colorate.
Alsic ait Aug⁹. xiij. de tri. c. viij. q̄ imago nū
q̄ tollitur. **S**i autē pdīce vires cū actib⁹ debi-
te sibi cōgruentib⁹ concernūt. tūc imago pdī
cta quasi debite colorat. et fm hoc sp̄ magi v̄l
minus pulcrificat fm q̄ aia nobiliorib⁹ l̄ mi-
nus nobilis actibus tendit in obiecta nobil-
iaria v̄l' minis nobilia. **L**ideo cū anima ra-
tionalis sit nobilior omnib⁹ rebus corporalib⁹.
deus autem est nobilior ip̄a anima. ideo ima-
go trinitatis nobilior est in anima cū memi-
nit. intelligit et diligit seip̄az. q̄z cum act⁹ pdī
ctos elicit respectu inferiōrē creaturaz. et iam-
dicta imago est nobilissima et pfectissima cū
fm pdīctos actus toto mentis seruore ania
tendit i obiectū eternū quod est deus ip̄e. spre-
tis omnibus que sunt cītra ipsum deum.

Nota op-
tume

Contra

Anc vero ad
eam. tc. Postē mḡ trinitatē di-
tinaz pñsonaz iuestigauit p̄ vesti-
giū in creaturis repti. In ista presimul vni-
ratē esse et trinitatē pñsonaz nūl ostende-
re ex creature intellectualē et rōnalis imagie.
Ubi est aduertēdu q̄ imago dei dupli-
citer fundatā in aia. Uno mō sup̄ potētis. Alio
modo sup̄ habitibus. **L**et fm h̄mō duo fa-
cit. q̄ pñmo declarat diuīe essentie vnitatē et pñ
sonaz trinitatē p̄ imaginē fundatā in potētis.
Hecdo p̄ imaginē fundatā in habitibus. ibi.
Pot̄ etiā alio mō. **P**rima in duas. q̄ pñmo
ordīt isti⁹ create imagīs ad deū aliquālē fili-
tudinē. **H**ecdo ordīt eiusdē imaginis ad deū
um magnā diffilitudinē. ibi. **V**erūt̄ caueat
tc. **P**rima diuidit in duas pres. q̄ pñmo
assignāto pñes imaginis ordīt eaꝝ ad inuicē
equalitatē. **H**ecudo declarāto qđdam di-
ctu ordīt illaz partū stabilitatē. ibi. **D**ic at-
tendēdu est. **L**unc sequit illa pars. **P**o-
test etiā alio mō. vbi loquit̄ de imagine ūda-
ta sup̄ habitib⁹. et diuidit in duas pñes. quia
primo ponit hui⁹ imaginis descriptōez. **H**e-
cudo ordīt q̄ pñ talis imaginis consideratōem
possum⁹ cōsurgere ad sc̄e trinitatis p̄ceptati-
onez. ibi. **M**ens itaq̄z tc. **D**ic quero hāc
questionem.

Cruimago trinitatis diuīe repiat in
v̄hoic. et videſ q̄ nō. q̄ in hōse nō re-
p̄itur imago diuīe infinitatis siue
imēstatis. q̄ nec diuīe trinitatis. **A**ns pa-
tet. cñam pñ. q̄z cū infinitas dei possit natu-
ralē pñbari et nō trinitas. vñd̄ q̄ imago in
finiatis magis rebeat relucere in creaturaz q̄z
trinitatis. cū p̄ imaginē suā res pñprie cognoscat.
Let pñfirmat p̄ hilariū in libro de sinodis
vbi ait. q̄ imago est ei⁹ rei ad quā imaginat
species in dñs. sed vna spēs nō p̄ esse indiffe-
rens dei et homis. **I**n contrariū est bñtū au-
gustinus in diversis locis. de tri. et ser. d̄ imaq̄

Quibus bene intellectis clare videre possumus causam diversitatis in dictis augustini. quibus quicquid coedit imaginem trinitatis absolute esse in anima rationali. quicquid cum actu intelligit. sed quicquid intelligat. quicquid cum intelligit seipsum. quicquid cum solu actus predicatorum elicit circa ipsum deum iuxta quod idem augustinus ait. quicquid est trinitas. quicquid imago dei est in mente. non quicquid lui meminimus se intelligit et amat. sed quicquid deum a quo facta est meminisse amare et intelligere.

Secundus
ar. calus.

Quatuor ad secundum principale dicendum quod predicate pres imaginis differt a suo fundamento. scilicet ab essentia aie realitate absoluta. Et hanc conclusionem probat venerabilis doctor frater Egidius sic. Impossibile est opus suum immutabile et non permanente immediate fluere siue procedere a subiecto incorruptibili et permanente. sed intelligere et velle sunt operationes immutantes et non permanentes. substantia anime est incorruptibilis et permanens. ergo sic.

Confirmatur

Et affirmatur quod in eadem natura ea quae multum diversum fuerunt ab ea nisi mediatis his quae minus diversum. sed operatione perducenda nec est substantia nec permanens. ergo fuerit ab essentia aie immediate potentia. que quicquid non sit substantia est tamen permanens.

Propositio 2. In angelo dicitur potentia ab essentia. quod enim homo. probat auctor. quia cum medium non possit magis differre ab extremis. quam extremum ab extremitate et cum intelligere sit medium inter intelligentiam et intellectum. quoniam angelus intelligit essentiam suam si in eo non differt potentia intellectiva ab essentia intellectuam. sicut intelligere esset idem quod sua essentia.

Propositio 3. Idem enim idem est mouens et motu. et directe reducetur seipsum de potentia ad actionem quoniam angelus intelligenter essentiam suam.

Propositio 4. Idem habet primum super actionem immediate fundatum in aliquo essentia vel natura. illud habet primum super omnia alia fundata in ea. et per ipsum super ipsam naturam. cum nulla creata natura possit esse sine accidente. sed fantasma habet primum super ipsum intelligere. ergo si ipsum intelligere immediate sine potentia media fundatur essentia anime. ipsa natura vel essentia aie intellectuam erit corruptibilis.

Evidens
um soluit.

Propositio 5. Sed ad has rationes quidam de via opinione respondunt. Ad maiorem primarum dicunt quod haec est loquendo de operatione non permanente siue fluxibili diuisibili. sicut est motus. non autem de induisibili sicut est generator. Licet enim materia subiecta est motui mediante aliquo accidente permanente. immediate tamen per seipsum subiectam generatorum. sed intelligere est operatio in-

diuisibilis.

Ad secundum negant auctores ad probandum Ad. 2. rationem dicunt quod vera est de medio coniunctionis non autem de medio coniunctionis. prout enim duo pannii extremi coniungi mediate acu ferreo. nunc autem ita est quod ipsum intelligere se habet ut medium coniunctionis.

Ad tertium dicunt quod hoc non erit sicut idem. quod requirit ibi species intelligibilis per quam reducitur in actionem.

Ad quartum dicunt quod actione et passio dicitur equoce. put est in anima intellectuam et in alijs. quod in alijs

gibis sacra abijcat a substantia. in anima autem est substantia et perfectio. et ideo si fantasma habet potestatem super ipsum intelligere. ex hoc non sequitur quod

possit anima corpore sed magis sequitur quod possit ipsum salvare et perficere.

Contra solutiones non videlicet valere contra rationes predicatorum. quia dominator intermit ea quae dicitur ille doctor ad maiorem primam rationem ponit enim exposte inde subiecta orbis. quod materia nunquam separata a dimensionibus. ergo etiam in puncto generatores materia haberet aliquod accidentem permanens. pura ipsa dimensiones. a quibus ut ait dominator non quod totaliter poterit separari.

Hed iste solutiones non videlicet valere contra rationes predicatorum. quia dominator intermit ea quae dicitur ille doctor ad maiorem primam rationem ponit enim exposte inde subiecta orbis. quod materia nunquam separata a dimensionibus. ergo etiam in puncto generatores materia haberet aliquod accidentem permanens. pura ipsa dimensiones. a quibus ut ait dominator non quod totaliter poterit separari.

Hed in his quod dicitur ad minorum negat Aristotelem primo de anima. ubi dicit. quod intelligere est cum continuo et per se. et ideo

non hoc ipsum intelligere non videretur esse totaliter indivisible. Hed quocumque sit de his. dico

quod iste assumitur non sile per simili. quia materia respectu ipsius generatores est in potentia ad esse. sed potentia aie respectu ipsius intelligere est potentia ad operari. licet autem aliquod creatum per essentiam suam possit immediate suscipere esse. nulla tamen substantia creata potest immediate operari. quia substantia nullius operatores potest esse immediatus principium. ut exposte dicit dominator. vii. metaphysice.

Licz enim forma substantialis ipsius ignis vel cuiuscumque alterius rei sit principium principale. non tamen immediatum.

Ignis enim principialiter producit ignem. tamen mediante calore.

Hed forte dices. agens instrumentale non agit nisi motu ab agente propriamente. ergo sicut nullus motus sine influxu substantia erit principium immediatum.

Repondo. licet quodammodo principale et instrumentale sunt supposita. disticta necessitate sit ipsum principale aliquid motus sine influxu propriamente. sine qua motus instrumentale non tenebitur in taliter actionem. dolobras enim nunquam edificaret nisi a domino facilius moueret. tamen cum principale et instrumentale sunt naturaliter concreta. non oportet taliter influxum fieri. quia propter solam naturalem assistentiam ipsius principalis agentis ipsum instrumentale agit in virtute

Instantia

Golutio

principalis. Causa autem istius ordinatus proximi si queritur dico quod est ipsum generas das principali virtute principale, et instrumentali potest. Subordinata respectu illius principalis agentis non est fundata. Nec tertiis dicitur de diversis rationibus quod est ipsum intelligere per se. Autem ita est quod est ipsum intelligere de diversis rationibus quod est ipsum intelligere per se. Autem ita est quod est ipsum intelligere per se.

Cōtra 2.

Cōtra 3.

Cōtra 4.

Cōfirmat
pōlo cōfidit

Instantia

Solutio

Cōfirmat

sunt eadem inter se sunt eadem. Sed forte aliquis contrarie opinio est diceret illud consequens non esse falsum. Ideo pbo illa falsitate per alias consequentia sic. Si potest enim differre rea littera operatus potest non differre realiter. falsitate illius consequentis ipsi negare non potest. quod videtur non est audire nec intelligere est velle. et sic de alijs. consequentiis pbo. quod dicit. id est de anima quod opinatio differit ab intellectu. quod opinatio differit ab intelligendo. Hic a sili tc. **P.** in possibilis est operatus genere directe esse ab uno non creato principio immediate. sed operatus appetitus et cognitio differunt genere. maior potest quod sicut ait Aristoteles. quod phisicoz. si potestia sanari et egrotari erunt idem. **P.** ea que sunt in secunda specie qualitatis differunt realiter ab essentia anime. cum illa sint accidentia absolute. essentia autem anime sit substantia. sed oculus potestia ait tam actiua quam passiva sunt in secunda specie qualitatis. **P.** si potentia ait essentia idem realiter quod essentia tunc unum indivisibilem fundamentum ceterum fundare simul oppositas relationes. quod est primum solus essentia diuina. cui hoc per conuenienter rōe sue illuminatio infinite. consequenter pbo. quia potentiaz ante quedam sunt actiue quodam passiva. actiua autem et passiva sunt oppositas relationes. **T.** et cum una potentia moueat aliam idem esset motiu suppositus. **I**stam autem eandem conclusionem probat doctor cois quinqz rōibus. que quis legitime posse sunt improbari. adducit tamē eas et recitabo instantias contra eas gratia exercitii. **A**rguit enim primo sic. Si anima esset immediatum principium operati. semper habens animam semper operari opera vite. que sunt intelligere et velle. quia sicut habens animam actualiter vivit. sic tc. **P.** sicut se habet essentia ad esse. sic se habebit potentia ad agere. ergo permutatim sic se habebit essentia ad potentiam sicut se habet esse ad agere. **S**ed in nulla creatura esse est idem quod essentia. ergo nec potentia erit idem quod essentia. nec econverso essentia erit idem quod potentia. **P.** diuersitas actuum arguit diuersitatem potentiarum. Sicut enim videmus quod quia ignis calefacit et tendit sursum. oportet quod diversa istorum actuum habeat principia. puta caliditatem et levitatem. sed intelligere et velle differunt realiter. ergo tc. **P.** immediatum principium producendi oportet esse proportionatum effectui producendo. quia in tali principio producitur assilatibi productu. cum ergo intelligere sit accidens. immediatum principium productum sui etiam sit accidens.

Instantia

Solutio

4

Tho.

2

4

Curādus **S**icut actus et potentia sunt in eodem genere. si actus intelligendi et volendi sunt accidentia. ergo potest esse et esse accēna. **P**ropter quicquid alter affirmat dicēta p̄clusiōem sic. Illud quod de se nō dicit ordinem ad actum sed est in dīnō ad dīmētūs actus. optet quod aliquid determinetur si ali quem isto actuum determinare debet p̄ncipiare. **H**edē cēntia aīe est in dīnō ad quēlibet iuxitū actū. ergo illud quo determinat ad distinctos actus suos h̄ vocamus potētia. **P**er h̄ licet celo sit p̄summa. ista tñ media multipli p̄nit im probari. **Q**uantū enī ad primum neganda est p̄na. qz si p̄na esset bona. sequitur etiā contra nos qz p̄p̄t̄ habens intellectū sp̄ intelligerer. **N**e cēntia illud quod inferunt te esse viujo est sile. qz viuere respectu intelligere ē actus primus. qz viuere viuēbū est esse. ut dī in h̄. de anima. sed stante actu p̄mo actus secundus multipli p̄t̄ impediri. ppter h̄ qz plura requirunt actus secundus qz actus p̄mus. quorū quocūqz deficitēte deficit talis actus. **A**d secundū posset breui ter dici qz p̄mutata p̄porcio nō excludit necessario. nisi cū p̄porcio sumū in termis quantitatibus. Isti autē termini nec sunt quantitatū. nec sumunt quantitatū. **V**el p̄ dici qz p̄ma p̄ porcio est p̄a quantum ad quādā naturālē coextigentia. puta sicut impossibile est qz sit esse sine essentia. ita impossibile est qz sit opari sine potētia. et tūc sic p̄cessa p̄porcio in p̄mutando cōmutū fallacia figure dictiois. qz mutat coextigentia in dīntiā. vñ si vniuersitas obseruet p̄cessus bñ excludet puta facta terminoz p̄mutatio. tūc ex p̄cedentibz sic dīz inferri. si impossibile est esse potētā sine essentia. qz impossibile est opari esse sine esse. **F**orte dices si potētia p̄supponit cēntia. ergo differt ab ea scīp̄m supponere. sī alia tñ rōe. **A**d tertium dicēdū qz licet illa inter ceteras sit efficacior. tñ volēs fugere p̄t̄ dicere qz sicut agē ē quocū pura sol p̄ vna et eandem p̄t̄ inducere alias talia forma bñ alia et alia dispositioez p̄ncipij suscepitiū. **H**ic vna eteadē alia cū sit p̄ncipij equocū respectu suarū operationū. ad p̄sentia obiectoz alias et alias rōnū poterit actionis elicere nō solum dīntes specie. verūtē genere. si rōes obiectoz fuerint genere dīntes. h̄mōi enī actus et opatoes nō capiūt spēm et distincōem ex obiectis. sed ex obiectis sumptis bñ rōes obiectales. **A**d quartū dicēdū qz illa p̄porcio assūtōis nō habet locū in productōibz equocis. qz nigrēdo qzqz sit a casore qzqz frigore. et calor qzqz ab igne. qzqz

qua motu. vt ait p̄metator. ij. celi et mundi.

Et sīb̄dū ibidē. qz nō omne qd̄ sit. sit a sibi simili in specie vñ genere. nisi solū in generatōe sīstantiaz vnuoca. sī in p̄posito nō est genēratio vnuoca. cū acē nō sit eiusdē spēi cūm potētia. **A**d quintū dicēdū qz ibi p̄mitēt̄ fallacia ēquocatōis. qz duplex est potētia.

Ad. 5.

vna a qz itur in actū siue qz sit actus. sicut hō i potētia sit hō in actū. tō illa potētia p̄a cēma iorū. Alia est potētia que elicit actū. tō illa cōcludit argumentū. et p̄ p̄ns mutat medium.

Ite argumentū p̄t̄ dīci p̄tra doctorē. quia sīm cum potētia est qdā actus essentia. et per p̄ns essentia habet rōem p̄scribūl̄ potētia respectu talis actus qui dicit potētia. **S**i igitur potētia sp̄ est in eodem genere cū actu. alle actus quē appellam̄ potētia erit in eodem genere cū essentia aīe. et p̄ p̄ns nō erit accēns sī sīstātia. **A**d sextū adiūtū p̄t̄ alii doctorē p̄diēt̄ qz ad actus specie vñ genere dīntes anima determinatur bñ rōes obiectales specie vñ genere dīntes. **E**rliz aliquē mēe rōnes sint tacte p̄ solutoes quas adduxi p̄tra rōes illos rō doctorē. tñ adhuc manet incoūsue ppter varias declaratōes t̄ p̄batōes qz bñ sunt fulcīte. **N**e repūto has solutoes sp̄ necessariae nec in omnibz simpliciter p̄as. et magis vbi dīctis meis p̄mis in aliquo obuiarēt̄. tō dīxi. qz h̄mōi iinstatiās velle adducere grā exercitū

Ad. 6.

Sed p̄tra supradictā p̄itatē cōculam sūt varie doctorē opinōes. **P**rimo enī sunt qdā dicētes qz potētia anīlunt idē realiter cū essentia aīe. differunt t̄ formaliter inter se sicut pres ūtūles exētes in eodem rōto. **D**icēt̄ enī aliam esse qdā totū p̄t̄atuū conteūtū pluriū. que tñ oīa realiter sibi idētificant̄. Quod p̄mo p̄phant auctoritate ans. i. lī. de cōcordia t̄ p̄destinatōe. vbi ait. Non ēaut ratio vñ voluntas tota anima. sed vnaqz ē aliqd animē. **I**te. ij. de anima dīci qz destructo vīsu nō manet oculus nisi ēquōce. sed planū ē qz ad remordēm accēntis substātā manēs nō dīcitur ēquōce manere. ergo vīsus erit cēntia vñ substātā animē. qzūs nō tota. **I**te lincon. i. cōmento sup̄ tē dī. no. ait qz eadē forma substātālis dīci forma in ordine ad naturā. et dīcitur virtus in p̄patōe ad actū. **A**lij ad id sic. Hic tē ex p̄t̄ obiecti idē bñ rem solū dīfērēt̄ penes rōes formales obiectū ipi anīe bñ diversas eī potētias puta ens vez et bōnum. eadē enī res que bñ se considerara dicitur ens. in ordine ad intellectū dīci vez. et in ordine ad voluntatē dīci bonū. sic qdē qnūma

Scōra
cocōk

Solutōes
p̄tra rōnes
thome

Ad. 1.

Ad. 2.

Instantia

Solutō

Ad. 3.

Ad. 4.

Alij ad id

In se considerata dicitur entia. put est apta hata moueria vero sub ratione veri de intellectu. pro ut est nata inclinari ad bonum de voluntas. Et hoc dicunt esse intentio et auicenna. vi. naturalium. Rores illos ad sensus non potui inuenire. possum tamen si placez p. ipsi sic arguere. Si entia ale non esset sua potentia. tunc entia esset in potentia ad talis potentiam. v. g. entia est eadem realiter cum ista potentia sed dicta v. non. si sicut eadem ratione potuit esse eadem cum prima potentia. si non tunc processus est in infinito. Tria p. positio p. q. q. q. est in subiecto reali. differens ab eo respectu illius ratione in potentia. P. 2. sum p. in dicamentis. p. p. est substantia sum sui mutationes esse susceptum ratione. sed intellectus et voluntas susceptum tria. g. erunt substantia ipsius anime. P. sicut materia est in potentia ad sensibiles formas. sic anima intellectus ad intelligibiles formas. sed materia est entia. realiter sua potentia. ut p. p. creatorum in substantia orbis. g. t. Sed illa opinio stare non pot. quia sicut ait Bern. sup. canti. soli dei p. p. est id est entia et potentiam. ergo t.

Ad. 1. Ad primam auctoritate dicendum quod unaquaque potentia illarum est aliquid animae. quia est quidam naturalis proprietatis animae. Ad secundum dicendum quod destruimus visum oculi manet equinoce. put est instrumentum videndi. et ad hanc sufficit et destruit illa qualitas fundata in oculo recte cuius habuit virtutem visus. non tam manet equinoce put est pars carnis humanae. quia etiam cecus oculi habet et per vitam quam etiam non habuit per animam que est totius corporis forma substantialis. Unum puto si cecus pungatur in oculo hinc sensum tactus quod hinc sentiret. quod enim non possit nisi illa pars animata est anima sensitiva. Ad tertium dicendum quod a respectu opacitatis ratione. non immediate exequens sed est virtus principalis. Ad illud autem quod illi alii adducunt dicendum quod non est simile. quod cum nihil intelligit intellectus in quod voluntas non ferat. nec aliquid velit voluntas quod intellectus non intelligat. optet quod obiecit voluntas et intellectus coincidentia sunt realiter identitatis. quibus virantur rationes obiectales. sed sic esse non potest per potentiam. put in. q. li. di. xxiiij. patet. Ad dictum auicennae dicendum quod anima est radicabilis et principale principium omnium actuum immediate relictiorum a quibuscumque potentia suis. sicut etiam ait ph. q. de anima. quod anima est quo primo vivimus et intelligimus. non tam per hoc intendit ab ipsa ase essentia excludere distinctiorem realem immediatum principiorum.

Cotra opinionem.**Ad. 1.****Ad. 2.****Ad. 3.****Ad alios**

Ad primam rationem dicendum quod licet anima per se sit suam et non per aliquid aliud sit substantia potentie intellectus ac voluntatis. non tamen potuit per se esse substantia. ipsi actu ut superius fuit probatum.

Nec est similis compagatio ipsius ad potentiam quam est in potentia animae. et eiusdem anime ad potentiam ad talis potentiam. v. g. entia est eadem realiter cum ista potentia sed dicta v. non. si sicut eadem ratione potuit esse eadem cum prima potentia. si non tunc processus est in infinito.

Tria p. positio p. q. q. est in subiecto reali. differens ab eo respectu illius ratione in potentia. P.

Sum p. in dicamentis. p. p. est substantia sum sui mutationes esse susceptum ratione. sed intellectus et voluntas susceptum tria. g. erunt substantia ipsius anime.

Sicut materia est in substantia. tunc realiter suscep-

tus est in potentia receptiva. tunc realiter est distincta a sua potentia receptiva. Ad secundum dicendum quod non optet substantia immediate suscep-

tionem contraria. suscepit enim albus et nigra me-

diate alio accidere. puta mediate quantitate. ne

possit sine operatione recipere. sic tamen ad tertium dicendum quod non est simile de potentia receptiva et

potentia activa. quod licet substantia possit immedia-

te suscepere. non tamen per immediate agere.

Cetera equi uocata de potentia in materia. ut patet in libro

vbi illa substantia specialiter tractare propone

Et cetera alia opinio opinioni iam dicte satis

vicina que dicitur per potentiam anime sunt proprietales ipsius ase substantiales emanantes immedia-

te ab entia anima. que eo ipso per emanationem ab anima non sunt ipsa anima. tamen quia immediate emanant ab ipsa non declinatur in aliud genus. hanc sunt in codice

genera cum ipsa anima. tamen per reductionem. ira per nec

sunt idem in omni presentia. nec tamen per tantum generis.

Sed nec illa opinio stare potest. quod enim naturalia substantia ab eodem substantia sunt acci-

derentia. et per se sunt in genere substantiae in eodem genere cum substantia. P.

quecumque naturalia manant ab eodem substantia. sic

naturali ordinem manant per se. procedit media-

te primo. et tertium mediate secundo.

Hi ergo per hoc per immediate manant ab entia tu dicas

esse in eodem genere cum entia. tunc quia una

sola. scilicet substantia immediate de entia. illa so-

la esset in eodem genere cum essentia. alio autem

omnes declinaret in aliud genus. cuius opposi-

tum tu intendis. P. cu dicas per potentias sunt co-

substantiales entia. v. l. sumis substantiale sum

per modum dicendi per se vel penes secundum. Si

Solutio rationum.
Ad. 1.

Ad. 2.**Ad. 3.****Bonac.****Cotra cū.****2.****3.**

penes p̄mū tūc erūt idem realiter cū essentia;
et sic omnes rōes supius assignate erūt cōtra
istū doctorē. **H**i penes scdm. tūc dīnt realē
ab ea. ḡ tc. **P**. omne qd̄ est v̄l̄ est substānia
v̄l̄ accidentis. illa p̄z p̄ simpliciū sup̄ pdicamē
ta vbi ait. q̄cūq̄ nō sunt substātia sunt ac
cidentia. et A uicen. q̄. meth. sic ait. **P**ia di
uisio entis v̄l̄ est sba v̄l̄ accidentis. Et p̄z i libro
de oru sciarū. vbi dicit. **S**cias nihil c̄ p̄ter
substātia et accidentis et creatorē v̄trūsq; ḡ il
le potentie aie v̄l̄ sunt accidentia. et tūc n̄ poter
nunt esse in pdicamēto substātia. v̄l̄ sunt sbe.
et tūc v̄l̄ erūt substātia q̄ est cēntia aie. et tūc
essent ip̄a anima. cui⁹ oppositū tu dīc. v̄l̄ sunt
alia substātia. tūc in eadē anima erūt ples
substātia realiter distincta. qd̄ est in cōueni
ens. ergo tc. **A**ctideo ē alia opinio q̄ ponit
q̄ potētia sunt idē realē cū cēntia anime. n̄ ad
dūnt aliqd̄ sup̄ cēntiam nisi solū respectu ad
actum. puta voluntas ē cēntia aie. et dīt̄ poten
tia ex respectu q̄chabz ad actū volēdi. et sic
de alijs. **I**stī cū suis seqūcibz hñt mltas ra
tōnes. **A**rguit enim sic. Ilo mó q̄ magis cō
formiter et pprie poterim̄ saluare imaginem
scē trinitatis in nobis. eo mó debem⁹ ponere
potētias anime respectu cēntie. sed ponēdo e
as esse idēre absoluta zdifferē respectu ma
gis saluamus rōnem pdicere imagis. ergo tc.
P. id qd̄ est nobilissimum in toto regno aie
hoc pertinet ad substātiā sive cēntiaz anime.
quia si tale qd̄ esset accēns. tūc accēns ēt digni
us et nobilis substātia. sed libras que ēidez
quod voluntas est nobilis in toto regno aie.
Ergo tc. **P**. actus et potētia sunt dīntie en
tis. sed actus nihil addit sup̄ ip̄m ens. ḡ nec
potētia. **P**. substātialē dīntie nō p̄t su
mi ab accidente. sed rōnale et sensibile q̄ sumū
tur a lēnsi et a rōe sive intellectu sunt dīntie
substātiales. vt p̄z in porphirio. ḡ potētia sen
situia et intellectua nō poterūt esse accidentia.
et p̄z dīntia erūt cēntia aie. **P**. dicit bīus aug⁹
pi. de tri. q̄ potētia nō sunt in aia sic accidentis in
subiecto. vt color aut figura in corpore. aut vlla
alja q̄litas. sed si essent accēna. tc. **P**. beatū
tudo cōsistit in hoc. q̄ aia attingit deu cognō
scendo et amādo immedie. **S**ed si voluntas
et intellectus differt ab aia realiter tūc nō
posset immedie attingere teū. ergo tc. **P**.
fm̄ q̄ aliqd̄ est supra le cōversiū sic cōpētit si
bi intelligere. s̄z aia fm̄ cēntiam suā est supra
se cōversiua. ergo tc. **P**. p̄s vestigij nihil
addit supra illud in q̄fundant. ergo nec p̄
tes imaginis. p̄na patz. quia imago nō ēma

gis cōposita v̄l̄ minus simplex q̄ vestigij. p
bal ans. quia cū vestigij inueniat in oī crea
tura illud additū ēt vestigij. et eadē rōe par
tes illius vestigij adderēt aliqd̄ sup̄ vestigij
et sic in infinito. **P**. omnis forma que ē p̄n
cipiū alicui⁹ opatōis vel acrōis in supposito
si separeretur ita q̄ p̄ se haberet esse p̄ le eliceret
hmoi actū. sed deus p̄t omne accēns absolutū
a suo subiecto separare. ergo si intellege⁹ ēt acci
dens realiter distinctū ab aia deus ip̄m poss̄
separare. et separatus sic intellectus posset intelli
gere. et p̄ plegis accēns sine substātia poss̄ be
atificari. **P**. materia est sua potētia passiva
q̄ substātialē forma deb̄t esse sua potētia acti
ua. cōseqūntia p̄z. quia sicut se habz materia
ad pati. sic se habz forma ad agere. **H**eniz
materia nō trāsmutaret et pateret fm̄ suā es
sentiā. et forma nō ageret fm̄ suā essentiā. nō
diceret cōmētator. trāsmutatio fecit scire ma
teria. actio vero formā. **P**. si potētia aie nō
essent idē quod cēntia. b̄ maxime eset p̄tō
quia forma substātialē nō posset ēt immidia
tū p̄ncipiū actōis. sed illud nō obstat. ut isti
p̄bant multipli. **P**. primo sic. forma accidē
talis p̄t immedie agere. ergo et substātialē. anī
patet de calore et ceteris accidentibz. pbat dīna.
q̄ accidentia nō sunt entia nisi q̄ sunt entia.
hoc est substātia. q̄ q̄quid est virtutis et p̄se
cōtōis in formis accidētaliibz pamplius dī re
lucere in substātialiibz. **P**. fm̄ phm̄. idez
est p̄ncipiū cēndi et opandi. sed forma substā
tialis est immediatū p̄ncipiū cēndi. ergo et ope
randi. **P**. opatio viralis est a p̄ncipio vita
li. sed intelligere et velle sunt opatōes vitales
et sola essentia anime est p̄ncipiū vitale. **P**.
sicut iam dictū est materia immedie patitur.
ergo forma p̄ se et p̄mo p̄ficiens materiā im
medie agit. in p̄tra illud. q̄ de generatōe. forme
est agere. pati v̄o alter⁹ potētia. **P**. illud ē
immediatū et p̄pī p̄ncipiū actōis. in q̄
agens assīlat sibi p̄ductū. sed in forma substā
tiali attendit specifica assimilatio. **P**. cofir
mat. quia si b̄ eset forma accidētala ageret
vlera suā sp̄cm. **P**. forma substātialis p̄t/
mediate actum in se recipere. ergo poterit im
medie actū ex se eliceret. Antecedēs p̄z. q̄ si ac
ciper accēns suū mediate alio accēnte eset p̄/
cessus in infinitū. p̄na pbat. q̄ enti pfectio
ni magis debet attribui illud qd̄ est pfecte cō
ditionis q̄ illud quod est imperfecte. sed actū
eliceret pfecti⁹ q̄ actū recipere. **P**. natura
est p̄ncipiū motus et quietis eius in quo ē
p̄ se et n̄ fm̄ accēns. vt dī. q̄. p̄fisiōz. s̄z natura

Di.

8 principaliter dicit de forma. ut ibidē patz. ergo tc. **P.** commentator in dīstantia orbis ait.

q̄ tollit a re ppam opatōem ei⁹. tollit cēntiaz eius. ḡ cū forma substancial sit vera res. nō debet ab ipa negari opatio ppria. **I**nsp. p. bant ipi conclusionē pncipalē auctoritatis. Dicit. n. be. aug⁹. x. de tri. penul. c. q̄ memoria volūtas et intelligētia sūt vna vira. vna mēs vna natura. Et in libro de spū et l̄ra dicit dīpotentias aīe in ordine ad cēntiā. Naturales si. q̄dez sūt ei. nec aliud sūt q̄ ipa. tota vidz. tota visorū meminit. tota audit et sonorū remīscatur. tota odorat. et tota sapores sentit. tota tangit. tota sūl' approbāt et improbat. tota est volūtas. t̄ hec omnia adiūctū sūt aīe. vt vna rea sūt sed officijs multiplex. **H**z nec il

la opiniō cōtinuitatē. quia illud qđ est im mediātū pncipiu actōis nos appellāt pōtentia. sed relatiō nō pōtētē pncipiu nec ter minus actōis. vt patz. vii. phisicoz. ergo po

2 tenie anime nō possunt esse respectus. **P.** dato q̄ essent respectus. cū q̄dam aīe potentie sint active. vt patz de intellectu agēte. quedā passiue. vt patz de intellectu possibili. sequit illud ip̄ossible q̄ respectus oppositi actiū et passiū fundent sūmul in codē indiūsibili fūdamento. quod sola fide tenem⁹ esse possibile in ipa diuina cēntia. vel si qua rōe deterem⁹ hoc sustinere. opteret h̄mō rōnem fundari in diuine cēntie infinitate. que in finitas aīeronali non cōuenit. cū ipa sit creata. et p̄ consensu limitata. **A**d p̄mū iig⁹ dicendū q̄ mai or est vna salua q̄ possibilitate et pōtētē. sī illud est ip̄ossible vt iā declarauī. ppter qđ ait brūs aug⁹. q̄ maior est diffiſitudo q̄ similitudo inter imaginē creatā et increata trinitatez. qđ fore p̄tēto dicit. q̄ hec fundat in rebō absolutis. illa autē existit in relatiōs. **A**d scdm dicendū q̄ dato q̄ libertas volūtatis sit nobilior omnib⁹ alīs aīe p̄prietatib⁹. cōparata tñ ad aīe essentiā nō est nobilior. cū causa sit p̄stāntiō effēctū. Ipa autē libras et causa liter et originaliter manat ab cēntia. **A**d ter cū dicen dū. q̄ l̄ actus nō addat sup ens in omniū. quia tale additū et nihil cū illud qđ additur alteri formal nō sit ipm. q̄ tale additū et nō ens. sed actus bñ additū vt inueniatur in ente speciali. equocat etiā de potentia. q̄ argumentū pcedit de potentia ad esse. nos autē loquimur de potētia ad agere. **A**d q̄z tū dicendū q̄ rō et sensus p̄tē dupliciter sumi. Uno mō put rō dicit animā ratōnale. et sensus aīam sensitūa. Alio mō put rō dicit

III

potentia rōnalez. puta intellectū. et sensus pōtentia sensitūa. Primo mō ab ipis sumunt dīntie substancialē. nō autē scđo mō. **A**d q̄ntum dicendū q̄ accēns uno mō sumit stricte. et sic ppria passio distinguit alia accēns. Alio modo large. et sic etiā ppria passio dicitur accidēs. Isto enī modo omne quod nō est substancial est accēns. Et quia potētia ale sunt quedam p̄prietates sive p̄prie passiōes anīe. ideo p̄mo modo. s. stricte loq̄ns de accēnto au gustinus negat potētias aīe esse accidentia.

Ad sextū dicendū q̄ cū potentie anīe sint ipi anime totalē. cōnaturalē. ideo q̄cūd aīa attingit mediātē sua potētia. h̄ dicit immediātē attingere. sicut enī illud qđ videt homo mediātē suo visu. h̄ dicit immediātē videre. eo q̄ visus sit sibi cōnaturalē. sic tc. **A**d septi mū dicendū fm q̄ alīq̄ est supra se cōuersuum. sic cōperit sibi vt sit pncipiu actus intelligēdi. v̄l immediātē v̄l pncipaliter. puta si est potentia cōperit sibi immediātē. si est substancial cōperit sibi pncipalē. q̄cum nō immediātē. Et iā nō oportet q̄ tale quid intelligat nisi ipm esset separatum et q̄ se existens. si autem est cōiunctū magnitudini nō p̄prie intelligit. h̄ est ratio sive pncipium intelligēdi. Propter qđ dicit primo de aīa. Si q̄s dixerit animaz intelligere. dicit ea texere v̄l edificare. cui⁹ ratio esse p̄t. quia p̄ se agere p̄supponit p̄ se cē. q̄zī aīa nō habet p̄ se esse. nō habebit per se agere. **A**d octauū dicendū q̄ nō est sile de partib⁹ vestigij et partib⁹ imaginis. q̄ par tes vestigij sumunt penes q̄dam cōmuniā q̄ omne ens simpliciter cōsequunt. et ideo nec differunt a suo fundamēto. nec inter se nūt solā rōne. sicut ḡ loquimur de bono et vō et certis cōsimilib⁹ q̄ totū ens cōsequunt. sic loqui dum est de partib⁹ vestigij. cū ipē in ente v̄l repiantur. partes autē imaginis cōsequunt natūram specialē. et ideo tam a scīnūce q̄ a suo fundamēto poterūt differre realiter. **A**d no nū diceret doctor n̄ q̄ intellect⁹ nullo modo p̄ separab̄ cēntia aīe. quia in scđo suo super sentētias dist. xix. q. iij. exp̄sse dicit q̄ qualitates ab omniū subiecto separari implicat cōtradicōnē. De hoc tamē ad p̄sens nō curo quia alīb̄ forte oppositum tenebo ad honorem diuine omnipotentie quā metiri nequimus. **D**urādus

dam alter doctor dicit q̄ si separat nō intelligeret. sicut diaphonū. q̄ntū q̄ntitatē est ratio recipiēdi lumē. sī m̄ a q̄ntitate separat non posset lumen recipere. **S**ed illud nō valet. quia lumen non est aptū natū recipi nisi in re

Auctorita
tes ad idē.

Lōtra h̄c.

Ad rōnes
henrici

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

Lōtra eū.

divisibili. et ideo in sepeato a quanto non recipitur. Hoc autem in pposito non obstat. cum intelligere sit accidens individuabile. et id quod quis sit actus manus in elicite. possit intellectus separari ipsum elicere. nisi aliud obster. Dato igitur quod de intellectu ab entia anime separare. et dato quod talis intellectus separatus intelligeret. dico quod adhuc non esset bonus. prie loquendo de virtute. quia non esset ibi fructus. et pfecte dilectionis placetia. sine qua non potest esse prie loquendo virtudo. quia fructus et complacetia sunt proprii actus voluntatis. hic autem intellectus esset separatus a voluntate. **B**ed forte dices. dato quod tunc sepe intellectus cum voluntate. utrum tunc talis intellectus esset bonus. **D**ico quod non. quia eo ipso quod est separata ab entia. et non haberent subiectum commune in quo coniungeretur. id actus unius potest in nullo posse alteri cooperatori. ita quod complacetia voluntatis in nullo causaret aut augeret delectationem intellectus. nec speculatio intellectus quantum ad omnionem obiectum diligibilis in nullo posset cooperatori dilectioni voluntatis. et hinc stante illa ypostasi quod est penitus separata a subiecto. et nullum habet subiectum commune. **A**d x. dicendum quod sicut non quilibet res materialis est sua potestia passiva. sed sola prima materia. sic etiam non quilibet actus substantialis vel quilibet forma substantialis est sua potentia activa. sed unus primus et purus actus suae prima substantialia que est ipse deus. **A**d tertium commentatoris dico quod quis transmutatio faciat nos scire quod materia est pura potestia. nulla tamquam opatio facit scire quod aliqua forma citra deum sit purus actus. Et id licet in aliquo sit simile. in illo tamen quod ratio concludit non est simile. **A**d xi. nego minor. Ad probatorem prius dico quod forma substantialis est principium agendi principale. accidentalis autem est principium immediatum. nulla enim substantialia creata est principium agendi immediatum. ut per ipsum. vii. metaphysica. explesus commentator. et idem per ipsum philosophum. de leni et sensato. ubi sic ait. Ignis et terra et quodcumque aliud secundum id quod est entialiter non est natura agere vel pati. sed secundum quod habent operationem. **A**d probatorem dico. quod licet simul agere et principaliter et immediate sit maioris pfectio nis. hoc tamquam prie in nulla creatura reputatur sed in solo creatore. quia in creaturis substantialia agit mediante accidente. et id non immediate. et accidentis agit in virtute substantiali et id non principaliter. Dato igitur quod simul non concurrat in eodem sed necessario sumunt disticto. tunc agere principaliter est multo maioris pfectiois quam a

Instantia
Solutio

Ad. 10.

Ad. 11.
Ad primaz
probatioem

gere immediate. **B**ed forte dices. accentia in instantia sacramento altaris sine subiecto subsistunt. et tamen agunt immediate. et per se ipsas concurrent in eodem creato agere immediate et agere principali. cu nullum sit subiectum virtute cuius agat. **R**u deo quod non minus agit in virtute sustentantis. cu separatus est a subiecto quod est p. quia sicut singulariter a deo sustentat. sic specialiter virtute dei agit. **P**osset etiam dici quod tale accidens cu separatur in suis naturalibus in nullo penitus corrumperatur aut mutatur. et ideo separatur cu illa virtute quam habuit prius ex illa naturali. coniunctio cu subiecto. **H**ic igitur semen animalis ab eo decimus dicimus generare non in virtute propria sed in virtute illius animalis a quo decimatum est. dato etiam quod talis animalis corruptum. sic tale accidentes quibus sit separatum agit in virtute illius subiecti in cuius virtute competit sibi agere quod prius etiam erat. **E**xemplum etiam de graui quod per physicos dicitur se deorsum mouere in virtute generantilis. quod tamquam graue suo generanti principium se mouet non appareat esse coniunctum. quod genera ratione potest esse corruptum. **A**d secundam probatio nem dicendum quod illud quod dat immediate est esse substantiale cu sit substantia non debet immediate agere sed principaliter. ut iam patuit. **A**d tertium dicendum quod tam intellectus quam etiam voluntas potest dicimus principium vitale. eo quod immediate fundatur in essentia anime que principali. dicimus principium vitale. eo quod omnis vitalis operatio principaliter sit ab ea. **A**d quartum dicendum ut superius dicatum est. Ut per dico quod non est simile. quia actus ad quem materia est potestia primo et principali est forma substantialis. et ideo sua potentia potest esse substantia. **B**ed actus ad quem anima est in potestia est accidentes. et ideo anima potestia dicitur dicimus. **A**d quintum dicendum quod illud in quo producens assilat sibi. productum est principium principale non autem immediatum. **A**d confirmatorem dicendum quod non repugnat alicui in virtute alterius agere vlera suam speciem. quibus habebit sibi repugnat in virtute propria. **A**d sextum nego etiam. ad probatorem dico quod illud quod est perfectus attribuitenti pfectiori. pura agere principali. quod est nobilis quam agere immediate. **A**d septimum dicendum quod quia natura principali dicitur de forma substantiali. id talis forma est principale principium per se ipsum et motus et quietus eius in quo est. **A**d octauum dicendum quod non tollimus a forma substantiali propriam operationem. quia dicimus quod sit principium principale ei. quibus non immediatum. **A**d dictum Augustini dicendum quod anima pdcatur de suis

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad confit matorem

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad auctor

potentis p̄dicatōe causalī. quia p̄dicatōe qd̄ liber subiectū p̄dicari p̄tē sua p̄pria passiōe. Isto enī mō dicit Arist. in de sensu et sensato p̄ odor est fumalis evaporation. Q, autē au- gustinus dicit. vna mēs vna a vita vna natu- ra. p̄ h̄ vult excludere plētē aīaz. q̄ si dicerz. he tres potentie nō sunt tres aīe. sed sunt tres p̄prietates eiusdē natural' anime. Consimili ter enī possit aliq̄s dicere. Caliditas siccitas et leuitas sunt vnius ignis. q̄r sunt p̄prietates eiusdē ignis. P̄tēt etiā dici p̄ triplex est to- tū. sc̄z totū vniuersale. totū integrale. et totū virtuale. Primum totū. s. totū vle reseruatur in qualibet sua p̄fim se sumpta et fm̄ essentiaz et fm̄ virtute. Scđm nec fm̄ cēntū nec fm̄ vir- tūc. Et ideo p̄mū p̄dicat de qualibz sua par- te cēntial' et virtual' sine causaliter. scđm uoc cēntialiter nec causaliter. tertium q̄uis nō cēn- tialiter enī causaliter sine causaliter de q̄libz sui p̄tē p̄dicari. Ad alius dicendū q̄ ille lib- ter nō reputat autētius. dicit enī q̄ ille liber nō sit factus p̄ augustinū sed p̄ quedam fra- trē ordinis cisterciē. Posset tamen ad illam auctoritatē eodē modo r̄ndē sicut iā dictuz est ad auctoritatē augus. Est etiam adhuc opinio mediū tenens inter p̄dicata. q̄ ponit p̄ aī respectu illaz opationū quibz nō cōmu- nicat corpori est sua potētia. sed respectu illarū quibz cōmunicat corpori dīt realiter a sua potē- tia. Ratio primi est illa. Si intellectus intel- ligere p̄ aliquā q̄litatem determinatā et nō im- mediate p̄ seipm̄. tūc intellect⁹ nō est oppo- sitorū. nec posset oīa intelligere. cōseqn̄s ē sal- sum. q̄r potētiae rōnales sunt ad opposita. et iī. de aīa dicit. Necesse est intellectu q̄r oīa in- telligit immixtū esse. p̄bas oīa. quia agēs de- terminatū p̄ aliquā q̄litatem nō agit nisi fm̄ de- terminatam rōem. & si anima intelligeret p̄ po- tentiā que est q̄litas determinata tūc nō posset in oīa. P. nature rōnali ex hoc q̄r est separata a materia cōuenit intelligere. sed aīa p̄ sua es- sentiā est separata a materia. quia fm̄ s̄bstantiā suā nō est educta de materia. Rōes secide- p̄clusiōis obmitto. quia cōclusionē cōcedo. Sed p̄ma cōclusio nō valer. q̄ intellect⁹ possibilis est oīa fieri. iī. de aīa. et ibidē aīt cō- mentator. q̄ intellectus possibilis est pura po- tentia in genere intelligibiliū. Intellect⁹ vero agens est oīa facere. et est actu ens. ut dicitur ibidē. sed impossibile ē q̄ vñū et idē realiter i- distincū sit actu ens i aliquo genere. et sit pura potentia in codē. ergo ipa anima nō est rea-

Petrus de
alūnia.

Cōtra pe-
tri.

siter idem omnibz suis potētibz quaz opatio- nibus nō cōmunicat corpi. Ad p̄mū q̄ ne- go p̄seqn̄tia. p̄tē distingui p̄pter p̄barōe z cō- leqt̄ie hoc nomē determinatū. quia v̄l dicit q̄/ litas determinata ex hoc q̄ est certi generis et certe speciei. v̄l ex h̄ p̄ est p̄tractioz suo subiecto et limitat suū subiectū ad certā mensurā r̄spe- ctu aliquorū q̄ vniuersalū respiceret h̄mōi subiectū si tali qualitate nō limitaret. Primo mō intellectus est determinata q̄litas. nō aut̄ scđo mō. quia intellectus ē eque v̄l̄ set equa- lia ambiutis sicut cēntia. et iō cēntia p̄ intelle- ctū in nullo limitat respectu obiectoz intelli- gibiliū. Ad scđm dicēdū q̄r fm̄ cēntia est leparā. ideo fm̄ essentia cōuenit sibi intellige- ret aīaz p̄ncipio radicali et p̄ncipali. Ad. 26

Solutio
Ad. 1.

Terci⁹ ar-
ticulus

Quātūz adterciū

principale qualibz p̄tes imaginis se habeat ad se inuicē. hic esset multa videnda. Viden- dū enī esset qd̄ sit memoria. qd̄ intelligentia. et qd̄ volūtas. que sunt p̄tes imaginis. et vīz memoria realē differat ab alijs duabz. et quoq̄ memoria diversimode sumitā in p̄tē sensiti- ua q̄z in p̄tē intellectua. q̄z tñ de his m̄gr spe- ciale facit mentem libro. q̄. di. xxiiij. et disti. xxxix. igitur ad p̄sens hec dīns intendō ea cū suis opārōibus sp̄ealiter p̄tractare. Solūmo do iīg ad p̄s volo tāgere p̄ quē modū relati- ceat in eis imago sc̄tissime trinitatis. Curia qd̄ est aduertendū q̄ sicut in dīnis credim⁹ esse tres p̄sonas in vna natura diuina. quaz scđa gignit a prima p̄ modū vībi intellectual. s. ter- cia p̄cedit a p̄mā scđa p̄ modū p̄fecti amor. sic iā anima huana ex specie q̄ est in memoria gignitur vībū actualis noticie i intelligentia. et ex istis duobz tanq̄z ex gignēte et genito p̄cedit cōplacētia sine amo. volūtatis q̄ ples- penti copulat. s. specie genita in intellectu. cū specie gignēte in memoria. Et hec imago habi- tibz nobilibz recorat. sicut p̄ triū habitibz vi- ciosis et ignobilibz deformat.

Ex his et aliis que

dīxi in primo articulo isti⁹ questiois inseri- pt̄ quartū principale. sc̄z q̄litter intellectus a- gens p̄tineat ad imaginē. Quia si sumitima- go. put habitus aliter est in nobis. et p̄ p̄ns im- p̄fecte. ut posui similitudinem in p̄mo articulo q̄ stionis de imagine nō colorata. sed solis line- amēns disposita. sic intellect⁹ agēs nō p̄tinet

Quart⁹ ar-
ticulus

ad imaginē quia ut sic nude cōsistit imago i
tribus viribus supradictis. s. mēmoria intelle
ctū et volūtate. H̄i aut̄ p̄siderat imago p̄t
pfecta et decorata ē in nobis actib⁹ et habitib⁹.
cū tales actus elicere nō possum⁹ nec p̄
dīs habitus acq̄rere. nisi mediātē lumē ipi
us intellectus ageris. et mediātib⁹ speciebus
p̄ eādem intellectū a fantasmatib⁹ abstracti
p̄t̄z intellectū agēt̄ necessario p̄tinere ad ima
ginē sic accepta. Nō tñ ex hoc intēdo p̄clude
re p̄ intellectus agens p̄ se sit p̄s imaginis. s.
q̄ sit quedā fūtus sine q̄ imago nō pot̄ c̄ p̄se
cta. n̄s deus miracloſe ipaz pficeret p̄ter cur
sum nature aīaz actib⁹ et habitib⁹ venustād̄o

Contra

- I**llud cui com
petit species cōtinere est ipa mēmoria. s. intel
lectus agens p̄tinet virtualiter om̄es species.
qđ p̄t̄z. q̄ ip̄e est oīa facere. vt dicit. iij. de aīa.
2 P̄ illud cui p̄petr̄ plē gignere in intelligē
tia ē mēmoria. vt p̄t̄z p̄ multa dicta aug. i. li
de tri. sed intellect⁹ agens plē. suū enī
est causare vniuersale qđ ē obiectū intellect⁹.
3 a q̄ verbū cōcipit et intelligēt̄ gignit̄. **P**
fm bīm Aug. imago attendit̄ q̄ntū ad ea q̄
sunt nobiliozā in ipa aīa. sed fm p̄m. iij. d. aīa.
agens est p̄stanti patēt̄. ḡ r̄. **S**ed illud
nō valet. q̄ intellect⁹ agens nō est illud quod
formaliter recipit sp̄m et sbiective ipam cō
seruat. sed mēmoria est h̄mō. ḡ r̄. **A**d p̄
mū dicendū q̄ intellect⁹ cōtinet species effecti
ue. mēmoria aut̄ p̄tinet eas sbiective. et ido
equocat̄ in p̄mo argumēto. **A**d scdm dicen
dū q̄ intellectus agēs nō p̄t̄re gignit̄ vnu
sale fed seq̄strat et abstrahit̄ ipm ab individuali
alib⁹ conditōib⁹. Et iō p̄bi gignit̄ p̄p̄e at
tribuit̄ secūde memorię. q̄ tam secūda nō c̄t̄
nisi mediātē abstractiōe intellect⁹ agēt̄ spe
cie recepisset. Nec etiā mēmoria sūtūdīnem
specie lue. s. specie genitā in intellectu possibi
li posset p̄ducere. nisi intellect⁹ possibil̄ lumi
ne intellectus agēt̄ ad hoc disponeret. ḡ mō
quo dixi intellect⁹ agens ad pfectā imaginē
est necessario reçitut̄. **A**d terciū dicendū
q̄ eo ip̄o q̄ p̄stāt̄o est nō reçitut̄ ad imaginē
quomodo cūq̄ sumpt̄. s. ad imaginē pfectā

Cōtra op̄i
mōnē

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad p̄nc/
pale

Ad argumentū p̄ncipale dicendū. q̄ quis
infinitas dei in creaturis deduci possit demon
stratue. tñ q̄ infinitas in deo sumit̄ p̄ modū
abnegatiōis illius quod necessario in oī crea
tura rep̄t̄. p̄ta p̄ abnegatiōe finis et limita

tōis. ideo infinitas nō p̄t̄ habere imaginē in
aliq̄ creatura. q̄ ratio imaginis cōsistit in q̄/
dam assilatōe. ppter qđ repugnat p̄dictē ab/
negatiōi. que simp̄z tollit sūtūdīne. **F**orte

Instantia

Solutio,

vices. cognitio sit p̄ assilatōem. cū iīt̄ infini
tas cognoscit̄ et nō trinitas. maior videt̄ esse
assilatio infinitatis ad nos q̄z trinitas. **R**ū
deo p̄ aliqd̄ duplicit̄ p̄t̄ p̄gnosci. s. positivē
v̄l remouēt̄ sūtū negatiōe. **L**ognitio p̄mi est
p̄ assilatōem. **S**ed cognitio sc̄di est p̄ dissila
tōem. **L**ognitio aut̄ infiniti est in nob̄ secū
do modo. nō aut̄ p̄mo modo. quia cognosce
re infiniti est cognoscere rēq̄ nō est finita. si
ue nō habent̄ finē. **S**ed illa modica noticia
quā habem⁹ te sc̄ta trinitate p̄supposita fide
nō est pure negatiua. nec est p̄ abnegatiōe e
quod in om̄i creatura rep̄t̄. iō p̄t̄ ei⁹ imago
in creatura rep̄t̄. **A**d cōfirmatōem dicen
dū. q̄ duplex ē imago. s. naturalē et artificialis
Prima est in dīns species cū illo cui⁹ ē. cūz sit
euīdē nature cū eo. sic filius est naturalūma
go patrii. **S**c̄da aut̄ differt species ab eo cui⁹
est imago. cū sit p̄ducta in aliena natura. sic
imago hercūlē in lapide. **D**e prima iīt̄ ima
gine detet̄ intelligēt̄ v̄bū hilarij et nō de secūda
Et quia imago creata assimilat̄ imaginē arti
ficiali. iīt̄ r̄.

Distinctio quarta

Hic oritur que
stio r̄. Postq̄ mḡ determinauit
de deo quantū ad ecentie diuīe vni
tatem et p̄sonar̄ trinitatē. hic incipit tractare
de eo quantū ad p̄sonalē originē. et p̄ dīs q̄n
tum ad distinctōis alterat̄. Et diuidit̄ i du
as p̄tes. quia p̄mo determinat̄ mḡ de generati
one filiū. **S**c̄do de p̄cessione sp̄issanci. distin
ctōe. x. ibi. **N**unc post filiū eternitatē. **P**riā in
duas. q̄z p̄mo tractat̄ de filiū generatōe. **S**e
cūdo de generatōe et genitū coetera durat
ne. dist. ix. ibi. **N**unc ad distinctōis p̄sonar̄
Priā in duas. q̄z p̄mo tractat̄ de generatō
ne diuīa. **S**c̄do de potētia generativa. dist.
vii. ibi. **H**ic solet̄ quā q̄busdā. **P**riā in duas
quia p̄mo tractat̄ de generatōe et genitō. **S**e
cūdo de generatōi mō. di. vi. ibi. **P**reterea q̄
ri solet̄. **P**riā in duas. fm q̄duas q̄stīōes
monet de termino diuīe generatōis. Quarū
priā est. vt̄z deus genuit̄ deū. **S**c̄da vt̄z di
uīa essentia possit dici gignens v̄l genita
Sc̄dam q̄stionē mouet circa p̄ncipiū quāt̄

distinctis. ibi. Post hec querit. Prima dividitur in quatuor ptes. Nam pmo mouet questionem. Seco arguit ad ea. Tercio indicit ad qstionem. Et qarto ponit argumenti solutio- nem. Seco ibi. Si enim deus genuit deus et c. Tercia ibi. Ad quod indentes et c. Quarta ibi. Nunc ad pmissam questionem. Ita quod tercia pte dividitur in tres ptes. qz pmo ponit mfr suu missionem. Seco contra missionem adducit qz runderam garrulorum obiectos. et indicit ad ea. Et tertio tollit circa ista materia qz undam erozem. Seco ibi. H3 adhuc opponunt. Tercia ibi. Quidam in virtatis aduersarij. Dic quero hanc questionem.

Tru generatio ppter dicta sit di- nis. Tevidz qz non. qz vltal gene- ratio est finita vlt infinita. no infinita qz infinitu nullu habet terminum. et pco se- quens generatone infinita nihil constituet in ec. nec pte esse finita. quia omne qd ppter in deo repur est infinitu. **L**atra. vnuqdz est tunc pfectu qn pte generare alteru tale quale ipsu est. vt d. viii. metheoroz. Seco de est totaliter pfectus. vt ptz. v. metz. g. tc. **H**ic sunt quatuor videnda. **P**rio id qd questio que. **S**ecundo vtr generatio sit in libet diuina p- sona. **T**ercio ppter dicta mfr in hac distincione videndum e vtr hec sit vna. deus gene- rat. **Q**uarto vtr hec sit vera. deus genuit aliud deum.

Prim^o ar- ticularis.

Quantu ad primu

vtr generatio ppter dicta sit in diuinis. dicen- dum qz sicut supius patuit. realcm diuis pso- naz distinctionem necessariae roe. pbare n pos- sum. ipa tm p fidem psp posta possimus in diuinis pbare veru generatios. qz vbiqz a pducte natura omnia p modu naturae ibi est vera generatio. Iz vt infra declarabis in diuinis coic pducto a pducte natura p mo- dum nature. g. tc. maior. ptz. q. phisicoz vbi d. qz generatio est via in natura. et vma. di- cit qz generatio est op nature. **H**z gra ex- critu volo instare contra illa ocluem fidelem- ve ex solutibz argumentorv vtae claru elu- cescat. **P**rimo sic. Si in diuinis esset generat- hoc vlt est p rato qz entia generare. vlt rela- tio. vel vtrqz illa ptz p sufficiente diuisiobz. quia nihil est in diuinis nisi entia. vlt relatio. vel constitutu ex vtrqz. sed vt pbabit infra. cen- tia no generat nec generat. relatio etia nec pte esse pncipiu actis nec terminu. vt ptz. v. et

Latra co- clusionez.

vii. phisicoru. g. nec constitutu ex vtrqz. quia oeqd puenit pstituto vlt covenit ei roe virtus qz pstitutu. vlt rone alteru tm. Iz in pposito nec sic nec sic. vt iā patuit. g. tc. **P**. vbi ppe est generatio. ibi genuit in aliquelde specie al- silat generati. sed fili in nullo eiusde specie al- silat patri. qzno in entia diuina. qz fm entia am est ibi identitas. nec fm relatorem. qz pni- tas et filiatu dnt specie. **P**. vbiqz est vera generatio ibi aliqd generat. sed in diuinis non generat aliqd. qz dato qz ibi sit fili. no est ali- qd sed adaliqd. sed no aliqd et nihil epollct. quia negatio pposta signo piculari facit ea epollere suo tradictorio. aliqd aut et nihil sibi tradicunt. **P**. qn aliqd inuenit pfectu 4 et imperfectu in creaturis. si vt pfectu est in deo no repur. nec d3 ibi repiri vt imperfectu est. **H**z generatio in creaturis pfecta dnt ilia que sit p comixtione sexu. et ea qfit sine tali co- mixtione imperfecta generatio est. cu g prima no possit esse in diuinis. g. nec seda. **P**. a qz cungs vne negat supi. ab codice vere negat inse- rius sub illo superiori sententia. Sed ois motus et transmutatio vne negat deo. vt ptz Jac. i. et viij. phisico. et. viij. metaph. g. vne negat deo generatio. cu ipa sit spes motus. vt ptz in post pdicamentis. **P**. si in diuinis est generatio. illa vel est vnuoca vlt equoca. No equoca. nam in generatone equoca pducta est nobilis pducto. quia ptnet ipm virtualis. nec vnuoca. qz pducto vnuoca pncipia pstituti- na pductis et pducti sunt vnius speciei. sed pncipitas et filiatu quibus costituunt pte et fili dnt specie. **P**. in omni ha generatone geni- tum dnt a generare. sed in diuinis filius non differt a patre. ut pbabit. g. tc. maior. ptz per phm. q. de aia. vbi ait. qz nihil generat seipm h saluat. Et aug. i. de tri. vult. qz nihil sit ab huius qz aliqd seipm pductat vel sit. minor pte pbabit. qz qd est in persona diuina no pte differe ab ea. sed fili est in pte et pater et filio. intra illud qd ait dei fili ad philippum Ioh. viij. Necis qz ego in pte et pater in me est. **P**. id qd repit in creaturis inferioribz et no 8 in superioribz. no pte formalis in deo repur. quia cu creature superiores sint deo filiores qz crea- re inferiores. no videt qz aliqd pfectio formalis repia in deo que sic pueniat inferioribz qz de- ficiat superioribz. h generatio repit in corporibus et no in spiritualibus. g. tc. **P**. si in diuinis esset ha generatio ipm genuit et copositum. qns est falsum. qz fm btm Aug. quelibz pso na diuina est eq simplex sicut diuina centia. h 4

propter sequentiam. quia in omni genito optet datur aliqd in quo genitum duciat cum generante. quia omne principiatum in aliquo assumulat suo principio. et optet dare aliqd in quo genitum differat a generate. cum nihil generet seipsum. sed in quocumque datur aliqd et aliqd illud non est simius sed cōpositum. **P.** omne quod sic se habet per quicquid habet ab alio habet. sed si se consideratur nihil habet. quia secundum Aquinum. quoniam aliq res habet aliqd tantum ab altero illi rei secundum se considerate attribuitur oppositum illi. eo enim ipso per aer lumine non habet a se sed a sole. id aer secundum se consideratus caret lumine. sed si in diuis est vera generatio per quicquid habet genitum hoc haberet a generante. ergo tale genitum secundum se consideratum tenderet in nihilum. et per se esset creatura. quod erat error antiquorum. **P.** ubi cumque est ratio generatio ibi auctoritas principij reputur in generante et non in genito. et sic aliqua pfectio est in parte quoniam est in filio secundum diuis est ratione generatio. **P.** opposita apta nata sunt fieri circa idem generato et contraria sunt opposita. sed si in diuis est generatio ibidem est corruptio. **A**ct. affirmat. quod secundum ipsum secundum principium patrum. Si aliquid dicitur de qualibet. et sicut alia duo dicuntur de qualibet. si unum versus combinatur in conuentis cum uno altero combinatis. sicut alia duo conuentis inter se. Exempla ibidem posita sunt corruptibile et incorruptibile. genitum et ingenitum. sed oecum ingenitum est incorruptibile. et omne genitum erit corruptibile. et secundum eiusdem secundum principium celum et modum dicuntur. quod ingenitum et incorruptibile conuenit cuius eterno. quod nullum genitum erit eternum. **P.** te. viii. meta. probat quod non general nisi cōpositum. **G**esu illa non concluditur. Ergo ad primum dicendum. quod sicut secundum ipsum. viii. metaphysica. nec materia generat per se nec forma. sed cōpositum ex vitro. sic in diuis nec essentia generatur nec relatio. sed constitutum ex vitro. **A**ct. probatio eiusdem dicendum quod secundum quod conuenit constituto duciat ei ratione alterius constitutum. non tamen optet per eum modo quo conuenit constituto conuenit constituti. quod quod conuenit constituto in ratione quod conuenit constituti in ratione quo. et sic est in proposito. quod sic pater est illud quod generat. et essentia diuis est principium quo generat. sic filius est suppositum quod generat. et essentia est illud quo filius generatur. cum ipsa essentia sit formal terminus generacionis. **A**ct. secundum dicendum quod largus loquendo unitas sive conuenientia in substantia dividitur similitudo. propter item loquendo debet dici idem unitas. ut pater. v. metaphysica. **A**ct. tertium dicendum quod filius ratione essentie que est sibi principium quod

generatur est aliqd. cum essentia sit res absolute. **A**ct. quartum dicendum quod quando loquendo dicitur generatio corporis illa dicitur pfectio que fit per mutationem sexuum recte. hoc tamen locum non habet quando de generatione spiritualem. quia corporalium ad spiritualia quasi nulla est comparatio. **A**ct. quinto dicendum quod motus non est quod super resp ectu generatio in diuis. De ratione enim generatio solus est quod per ipsum genitum capiat ab alio secundum naturam per modum nature. quod autem fiat per motum vel mutationem hunc non est de ratione generationis ut generationis est. sed ratione imperfectioris annexa. puta ut generatione creature est. **A**ct. sextum dicendum quod propter loquendo generationis in diuis nec est equiuoxa nec similis virtuoxa. sed large per vitro modo dici. **A**ct. septimum dicendum quod ratione diuis est certe que una existens communis est tribus personis. una persona dicitur esse in alia. et ratio eiusdem certe una persona est idem realis cum alia. sed ratio relationum soli differunt. **A**ct. octavo dicendum quod in creaturis superioribus putatur intellectualibus binis est aliqd ad modum generatio rum. quia in eis dignitatem habet intellectuale. et perducit amorem. et secundum hoc etiam in eis regitur imago trinitatis. **A**ct. nonum dicendum quod persona est realis. ad probandum dicendum quod licet secundum aliquid in quo genitum in diuis conuenit cum generante. non tamen damus aliqd in quo differat. sed soli ad aliqd sive relationum. quod nullum penitus facit cōpositorem cum illo aliqd puta cum essentia. **A**ct. decimum dicendum quod illa ratio unum falsum per supponit. scilicet quod filius possit considerari secundum se. nam enim secundum filium secundum ratione habet ab alio habet. id nullo modo filius per considerari secundum se. Explus etiam non est ad propositum. quia aer per considerari secundum se sine lumine. sed filius non per considerari sive eo quod habet a patre. **A**ct. auctoritatez Aquinum. dicendum quod vero est de tali per ducto quod producit a perducere natura disticto ab eo. **A**ct. undevicesimum dicendum quod auctoritas in patre dicit relationem principij. Relatio autem propter rationem dicit pfectio em licet dicat modum habendi pfectio nem. **Cadem** enim est pfectio in parte et filio. licet alio modo sit in patre quam in filio. **F**orte dices saltem filius non erit equal patri si non habet talen auctoritatem. **R**endeo cum beato Augustino. quod secundum rationem non dicitur aliqd equaliter vel in equalitate. sed secundum quantitatem. ergo filius est equalis patri cum habeat eandem magnitudinem. licet eandem potentiam cum patre. licet non habeat per dictum relationem per principium. **A**ct. duodecimum dicendum quod corruptio non operatur omni generatio. sed soli generatio qui fundatur in materia habere priuationes annexas.

Non firmatur**A**ct. rōces**A**ct. i.**A**ct. 2.**A**ct. 3.**A**ct. 6.**A**ct. 7.**A**ct. 8.**A**ct. 9.**A**ct. 10.**A**ct. 11.**I**nstantia**Solutio.****A**ct. 12.

et que subiecta est cōtrarie trāsimutatiōi. At illo modo loquit̄ phus de generatiōe in istis confirmatiōibus.

Secundus articulus

Quātū ad secundū

principale. vtrū generatio sit in qlibz perso/na diuina. dicendū q̄ generatio in diuis su/mitur v̄l actiuē v̄l passiuē. Si actiuē. tuc est in patre. quia illō quod sine motu et trāsimu/tatiōne hec generat actiuē habz in se generatiōne actiuā. pater est h̄mōi. ergo tc. At eadez ratiōne siue phili. pbat q̄ filius habz in se gene/ratiōem passiuā. qz id quod de generat̄ habz in se generatiōem passiuā tc. Sed in sp̄sūl/eto p̄p̄riōnō est generatio. qz si in eo esset ge/nératio. illa v̄l esset actiuā v̄l passiuā. nō actiuā. cū nō sit generatiō. nec passiuā cū nō sit ge/nératio. Sed cōtra iā dicta vident̄ esse due opinioēs. Quedā antiqua negat generatiōne passiuā in diuis. At alia moderna q̄ dīc tam generatiōem actiuā q̄ passiuā cē in filio i diuini. Motuā prime opinioē sūt hec Illud quod sūt suā ratiōem formalē dīc im/pfectōem nō debz pon in diuini. sed genera/tio passio dicit im/pfectōem. qz. iij. phisiocor. 2. iij. de generatiōe. et. ix. metaph. pati reducit in materiā. agere vero in formā. cū iigit genera/tio passiuā sit quoddā pati de pdicamento passiois. ergo tc. P. em. Augus. boc. et alios doc. sanctos. in diuini nō sunt nisi duo pdicamenta. s. substātia et relatiō. s. genera/tio pas/sio nec est substātia nec relatiō. cū sit de pdicamento passiois. ḡ tc. P. omne passiuā depēdet ab actiuo a quo idiget ut i actū reducat. sed in diuini nulla ē depēdētia. ḡ tc. H̄ illud nō valer. quia p̄ncipiū distinctiuū quo/vna p̄sona diuina ab alia distinguit necessari/o habz esse in ea quā facit esse distincā. H̄ filius p̄ generatiōem passiuā distinguit a pa/tre. ḡ tc. maior patz. qz op̄z p̄ncipiū distin/cuum esse in eo qd̄ distinguunt. minor nota ē p̄ Dama. q̄ ait. Omnia in diuini sunt idē p̄ter ingeneratoē. genera/tioem et p̄cessioem. Et loquit̄ ibi de genera/tōe q̄ filius. in esse p̄sonali cōstituit. que nō p̄t ee actiuā cū filiū nō generet. ḡ passiuā. Ad p̄mū dicendū q̄ mi/nor est fallā. qz nō minoris p̄fectōis est genera/tio passiuā in filio. q̄ generatio actiuā i pa/tre. qz sicut generare est p̄petras p̄ris. sic gene/rari est p̄petras filij. Ad p̄batōem dicendum q̄ quis pati cū motu et trāsimutatiōe dicatiō/pfectōem. genera/tio tñ passio cū in diuis di-

cat simplicē emanatiōem sine motu et trāsimu/tatiōne nullā penitus implicat im/pfectōem

Ad. 2.

Ad secundū dicendū q̄ sicut in diuis quātitas et qualitas trāseunt in substātia. sic actō et passio trāseunt in relationē siue in modum relatiū. maxime cū etiā in creaturis necessari/o circūcēmant respectū. quia nō dicūt enti/ta tem simpliciter absoluuta. sed dicūt absolu/tum sub respectu. a quo respectu nec in eē nec in intelligi poterū separari.

Ad. 3.

Ad tertū dicen/dū q̄ vez est de passiuo qd̄ recipit esse post non esse. et qd̄ prius fuit in potētia ad esse q̄ haberet esse. tale autē passiuo non reperiatur in diuini. cū filius sit coeterus pati.

Heraldus
mior q̄ ge/nératio a/crīna sit in filio

Mo/tua autē illorū qui dicunt tam generatoē aciuā q̄ passiuā esse in dei filio vident̄ esse illa. Quia actio et passio sunt in patiente. vt patet in sex principijs. sed genera/tio actiuā et passiuā se habet p̄ modum actōis et pas/sionis. et filius habet in se genera/tōem passiuā. ergo actiuā.

2

P. actio qua aliquid in esse producit trāst in productum. quia si maneret in producēt nihil cōstitueret differens a producēt. sed genera/tōne actiuā pater p/ducit filiū. ergo tc.

3

P. opposita non pos/sunt esse simili in codē. led in genera/tio est in patre. et est p̄ patris p̄petras. ergo non erit in eo genera/tio. et p̄ collegens est in solo filio.

4

Ad. 4. Cōtra cū.

Motus non inest nisi in eo quod mouetur. vt patz. iij. phisiocor. ergo a filiū genera/tio non est nisi in eo quod genera/tio.

Solutio
Ad. 1.

Sed nec illud valet. quia quis generatio vt dicit motu v̄l mutatiōem timmodo sit in genito. tñ vt dicit relationē necessario ponit aliquid in v̄troqz extremerū. quia phus. v. metaphysice dicit relationē modo numeri et modo potētie ponere aliquid realiter in v̄troqz extremerū. sed relatiō inter genera/tans et genituū est relatiō modo potentie. vt ibidē pater. Num ergo genera/tio in diuini nec motus nec mutatiōem dicat. sed dicat formaliter relatiōem sumptam modo potentie oportet nos conce/dere q̄ dicat aliquid reale existens in v̄troqz suoz extremerū. s. i patre et filio.

Solutio
Ad. 2.

Ad secundū dicendū q̄ quis actio tran/seat et attingat constitutum. non tamen o/poret q̄ transeat in constitutum sub modo actionis sed sub modo passionis. et ideo genera/tio vt passiuā est in filio. si enim actio transat in constitutū hoc solum est quia fun/datur in motu. et sicut tñ in diuis.

5

Ad. 3.

Cōtra cō/clusione

Q. gene/ratio passi/ua nō sit i diuini

Cōtra

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

In generatio nihil aliud dicat quod esse in genitum
sive non productum non opponit generatio actinum
sed generatio passiva. et ideo non potest esse simili eo
de supposito cum generatione passiva. **A**d
quatuor dicendum quod si situdo illa currit de generatore
que est motus vel mutatione non ante ea que
est relatio sive etiam simplex emanatio.

Tercius articulus

Quatuor ad tertium

principale. utrum hec sit vera. deus non generat. di-
cendum quod unusquisque in talibus propriebus prescribit
artem. quis enim per artem propriam indefinita si-
ue affirmativa sive negativa sumat et proponat
sp. proponi particulari. tunc unusquisque tenet cum arte
quod ad affirmativas non aut quantum ad negationes.
quia negativa indefinita per uniusquisque equi
pollit universalis negatione. ubi ergo dicendum sic
habet secundum babylonie. hec per artem et unus
equipollit particulari. **H**ec dicendum sic. habet non fecit
celum. hec per uniusquisque equipollit vni. id nullus habet fecit
celum. Illa videtur esse causa quae illa absolute ab
omnibus concedit. deus generat. sed illa a multis
similes negat. deus non generat. **A**n doctor
Ammonius dicit ea esse fallaciam. quod hoc nomine deus sup-
ponit per naturam nisi aliquid sibi addatur quod ipsum
faciat stare per persona determinata. ut cum dicitur. deus
generat. tunc intelligitur per patrem. **H**ec cum dicitur. deus
non generat. nihil addatur quod ipsum faciat stare per
filio. id intelligitur quod generare repugnat simili-
citer nature dicens. **H**ec istud non videtur bene
dictum. quia quicunque una per dictoriarii est falsa.
optet reliqua esse vera. et hoc dico per artem nisi
si unusquisque in oppositu videat. sed hec de-
us non generat tradidit huic. ois deus non generat
et hec est falsa. sed ois deus generat. quod filius non
generat quod tunc est deus. quod prima erit vera. **P**. an
cedente exinde vero necesse est prius esse verum.
Hec hec. deus non distinguunt realiter a deo. est vera.
et est anno ad illam. deus non generat deum. quod et illa
erit vera. minor prior. quod impossibile est aliquid esse
genitum ab aliquo nisi ipsum sit distinctum ab eo.
cum nihil possit seipsum generare. quod a destructione
prioris ratione. **P**. illa propter deus non generat ha-
bet duas causas rationis. quod verificatur per filio et
spiritum. ergo est manifeste et similes vera. Et
ista puto binum concludere per artem. sed ubi unus
loquitur ab aliquo anno aliud introduceret. nihil talium
concluderemus.

Contra thomam

Quartus articulus

Quatuor ad quartum

principale. utrum hec sit vera. deus genuit aliud
deum. dico cum magis in terra quod hec est neganda. de-

us genuit aliud deum. quod ly aliud cum sit relativus
distinguitur. cuiusque termino adiungitur in illo no-
tar distinguitur et diversitas. sed hic terminus
deus non potest esse diversus. quod tunc certe per plures dicitur.
quod tunc. **Q**uidam distinguunt dicentes quod ly aliud
potest teneri adiectum vel substantivum. **H**i adiectum
naturae propositio. deus genuit aliud deum est falsa.
Si substantivum tunc potest esse vera. quod per ap-
positum construi. puta deus genuit aliud deum. id est
genuit aliud quod est deus. **H**ec illud dictum dupli-
citer deficit. Primum quod adiectum non potest stan-
tiari quoniam actu est adiectum suo substantivum. quod
nisi absolute positum substantivum possit. ubi gra-
dicendum sic. Ego dabo tibi aliud. ly aliud enim est
tum substantivum. et teneat substantivum cum non sit
distinctum actualiter alicui alteri substantivo. Sed
dicendum sic. Ego dabo tibi aliud lignum. ly aliud
necessario tenebit adiectum. cum sit actu prius
et cum suo substantivum. **H**ic cum dicitur. deus genuit
aliud deum. ly aliud est actu coniectum suo substantivu-
mo. quod necessario tenet adiectum. **V**ana ergo est
distingutio quam isti ponunt. **S**ed non valit illud
quod dicunt illa constructio apposita. quod si pro-
pter hoc velles illud dicere verum. deus genuit
aliud deum. quia hec est vera. deus genuit aliud quod
est deus. tunc equaliter ratione illa erit vera. deus pa-
ter est deus filius. quod hec est vera. deus pater est
deus quod est deus filius. cum ergo illa appositiio non
valeret ad hoc quod hec sit vera. deus pater est deus
filius. ergo nec illa appositiio faciet quod illa sit
vera. deus genuit aliud deum. **H**ec contra co-
clusionem posset argui sic. Hec est vera.
deus genuit deum. vel ergo genuit se deus
vel aliud deum. Non se. quia Augustinus primo de tri-
ca. id dicit. quod hoc est impossibile. ergo genuit
aliud deum. **P**. Generatione est quasi nota
personalis distinctionis. sed deus genuit aliud
deum in persona. **P**. cum dicitur. deus genuit
deum. ly deus non stat pro essentia sed pro per-
sona. quia essentia non generatur nec generatur.
Cum ergo in persona divinitas sit alietas. er-
go videtur quod deus genuit aliud deum.
Hec ista non concludit. **A**d primum igit
tur magister respondet in littera. quod nec genuit
se deum nec aliud. non se propter distinctionem ne-
cessario requisitorum inter dignitatem et genitum.
nec aliud deum. propter unitatem divinitatis nature.
que principaliter intelligitur in hoc termino de
us. **H**ec forte dices quod Augustinus ad maximum vi-
cit quod pater genuit de se alterum se. Et propter de tri-
ca. pater tantum seipsum dicens verbum genuit. non
enim se integrum perfectum dixisset. si amplius vel

Cotra opinione

**Cotra co-
clusionem veram.**

z

Instans

Solutio

Ad 2. et 3

Ad argu-
mētū prin-
cipale

minus esset in ſōba q̄ in ſeipſo. Et ſup Joh. ait q̄ pater mitrē filiū ſe alterz misit. **G**ed illa ſōba ſoluunt ſeipſa. quia aug⁹ nō dicit abſolute ſe. ſed dicit alterz ſe. ut p̄ hoc oñderet gi- gneſa ⁊ genitū in diuīs cū eentie vnitate pſo nailem h̄re diſtinguoem. **A**d aliud dicēdū q̄ l̄ generatio ter intelligi pſona. t̄n de natura iſti⁹ dictōis ali⁹ eft. q̄ cuique termiño iungit ſiue ſi eentialis ſiue pſonalis ſiue noſionalis illius termini inuit diuerſitatem. et q̄ b̄ nomē deus eft termin⁹ eentialis. iō illa pp̄o nō pōt eſſe vera. Et q̄ idem patr̄ ad terciū. **A**d ar- gumentū p̄ncipale dicēdū. q̄ illa generatio ē infinita. Ad p̄batōem dicēdū q̄ b̄n ocludit te infinito ſuccesſu. nō autē de infinito vtr̄ ali. tali enī infinito nō repugnat h̄re terminū infinitū. l̄ ipm nō poſit h̄re terminū finitū. ſed terminus illi⁹ diuīe generatōis eft infinitus. puta fili⁹ dei. q̄ eft termin⁹ totali illi⁹ ge- neratōis. ac eentia terminus ei⁹ formalis qui eſ- ſentia diuīa.

Distinctio q̄nta

Dicitur tc. Hic m̄gr querit an diuī na eentia generet v̄l generet. **E**t diuīdit in tres ptes. q̄ p̄mo m̄gr pponit p̄dictas q̄ſtiones. **G**ed rindet ad eas. **E**ter- co oñdit quō ſint intelligēde auctoritates di- cētes q̄ fili⁹ eft genit⁹ de ſba patr̄. **G**eda ibi. **A**d qđ catholicis tractatorib⁹. **T**ercia ibi. **D**ē qđ tc. **G**eda pars diuīdit in duas. **N**ā p̄mo oſtendit q̄ eentia diuīa nō generatur. **S**ecundo oſtendit q̄ non generat. **G**ecūda ibi. **I**raq̄ etiā nō eft dicendū tc. **P**rima i du- as. q̄ p̄mo ponit ſuā determinatioem. et cofir- mat ea ratōib⁹. **G**ed adducit q̄ ſe qndā ob- iectōem. et rindet ad eam. **G**eda ibi. **V**nicvi def contrariū tc. **T**unc ſeq̄ illa pars. Ita q̄ etiā tc. in q̄ m̄gr oñdit q̄ eentia diuīa non generat. **E**t diuīdit in duas. q̄ p̄mo oſtendit m̄gr q̄ eentia diuīa nec generat eentiam nec generat filiū. **G**ed ex dictis ſc̄toꝝ obiicit in contrariū. ibi. **P**redic⁹ aut̄ videt. **E**t hec di- uīdit in q̄truoꝝ. q̄ p̄mo obiicit ex dict⁹ aug⁹. **G**ed exponit h̄mōi dicta oñdes ea nō eſſe ſtria p̄dicte ſitati. **T**ercio obiicit ex dict⁹ hila- ri⁹. **E**t q̄to oñdit quō ſōba hilari⁹ debet intel- ligii. **G**eda ibi. **S**z hec ita determinamus. **T**ercia ibi. **V**nic v̄o tc. **Q**uare ibi. **G**ed q̄ hec ſōba. **V**ic quero hanc questionē

Trū fili⁹ generatī diuīs de ſba p̄ris. **E**t videt q̄ nō. q̄ illud cui⁹ ſb̄ statia nec eft materia nec q̄ ſi materia gene- ratōis fili⁹. q̄ tc. maior p̄z. q̄ te notat circū ſtatiā cauile materialis. minor etiā p̄z q̄ ad b̄ q̄ eentia diuīa n̄ ſit materia. cū ipa ſit pur⁹ act⁹. nec etiā eft q̄ ſi materia q̄ nō eft ſbiectū alioꝝ for- me ipi genito cōicate. **I**n p̄riū ēbtū aug. q̄ illud aſſent in multis locis. **D**ic ſūt q̄ tuor vidēda. **P**rio vtr̄ act⁹ notōnales cō- ueniat diuīa eentia active. puta vtr̄ genera- re poſit v̄l ſpirat. **G**ed vtr̄ ſibi ſuenniat paſſive. puta vtr̄ diuīa eentia generet v̄l ſpi- rat. **T**ercio vtr̄ diuīa eentia dēat diuīa forma- lis termin⁹ act⁹ notōnal. **Q**uarto illō qđ queritur in p̄ſenti.

Quantū ad primū principale

p̄ncipale vtr̄ act⁹ notōnales ſuenniat diuīe eſ- ſentie active. dico q̄ alioꝝ active ſe h̄re resp̄cū actua notōnalū dupl̄ p̄t intelligi. **U**no mō v̄t p̄ncipiū qđ tles act⁹ p̄ncipiat. puta gene- rat v̄l ſpirat. **A**lio mō v̄t p̄ncipiū qđ tles acutus p̄ncipiat. puta q̄ generat generat. **P**ro mō dico q̄ act⁹ notōnales n̄ ſuenniū diuīe eentie active. q̄ p̄ncipiū qđ p̄ducit neccio diſtinguit realiꝝ eo qđ ſua actōe p̄ducit. l̄ eentia diuīa nō diſtinguit realiꝝ realiꝝ a filio v̄l a ſp̄ſcē. q̄ p̄ actōe notōnalē p̄ducit. q̄ act⁹ n̄ ſperit diuīe eentie active tāq̄ ei qđ p̄ducit. **S**o. gene- rāt et gētū adiuicē referit oppoſitū relatiōib⁹ vtr̄. v. met̄. l̄ eentia n̄ referit ad filiū nec ad ſp̄ſcē relatiōne oppoſita. q̄ nec generat nec ſpirat. **S**i eentia generarz. l̄ generarz eentia diuīa. v̄l pſona diuīa. cū ſi ſp̄ gigneſ Ŋ geni- tū ſit diſticta realiꝝ. q̄ ſi eentia generarz eentia am. eet diſticta a ſeipſa. ſi pſona eet diſticta a pſona. q̄ vtr̄q̄ eipſiſble i diuīs. **S**z op- poſitū illi⁹ poſlit abbas Joachim dices. q̄ eentia generat eentia. q̄ v̄tait. nō min⁹ illa e- ſōa. eentia generat eentia. q̄ illa. deus generat deū. cū deū ſit eentia. **G**ic iḡ illa ſcedēdē. de⁹ generat deū. nō tñ ppter b̄ ponūk plesdij realiꝝ abiuicē diſticti. ſic illa b̄m̄ cū ē ſcedēda. eentia generat eentia. nō tñ ppter b̄ erūt due eentia realiꝝ diſticta. **E**t ſi d̄ ſibi illō aug. i. de trini. c. i. q̄ ipoſſible ē p̄ducēs et p̄ductū n̄ ee realiꝝ diſticta. ipē ſndz dicel. q̄ aug⁹ d̄ ſtelligi ſ̄ p̄ducēte et p̄ducto cū ſumū ſuppoſitāl. n̄ aut̄ cū ſumū eentiaſ Ŋ ſicut patr̄ in illa. deus.

Opio Jo

achim

Loclo. I.

2 genuit deū. **D**ossemus etiā illā opinionē
erroneā sūcāre sive apparetē facere alīqbd lo/
phismatib. **P**rimo sic. **C**ū dico cēntia ge/
nerat. vñ pdicatu est realz idem cū subiecto. vñ
dīfert ab eo realz. **E**i pmo mō tūc erit pos/
tio necessario ha. qm̄ possiblē est ppōz; eē
fallam in qua idem pdicat de leipo. **G**leido
modo. tūc erit alīqd in diuis quod realz dī/
fert a diuīa cēntia. et pōns cum ipa faciet cō/
positiōem. **P**. sicut se habz actus essential
ad psonam. sic act⁹ psonal ad cēntia. bz actus
cēntialis quis sit cōis verificatamē de qlibz
psona fin se lūmpa ppter vnitatē cēntie cu⁹
psona. Illa enī est vera. p̄ intelligit. quis
intelligere sit actus cōis tribus psonis. ergo
et actus psonal p̄uta generare qzus sit psone
pprius. verificabī de cēntia fin se lūmpa p̄
pter idētitatē psone cū cēntia. **P**. id qd est
pater generat filiū. cēntia diuīa est p̄. ḡ ge/
nerat filiū. **P**. Aug⁹. vii. de tri. dicit. q̄ fili⁹
est cēntia de essentia. Et. xv. de tri. c. xx. ait. fili⁹
est sbstantia de subiectia. **S**ed illa op/
nio est erronea. et ab ecclia catholica adēna/
ra. ideo dimissi rōibus et auctoritatib quas
erā in gr̄ hic adducit in līa q̄ plurimū copio/
se. capiam solū ad psonā p̄ba sancte mīris eccl/
sie. extra de lūma trinitate et fide catholica. c.
dānamus. vbi sic dicit. **S**acro approbante
cōcilio cōfitemur cū petro q̄ vna quedā sum/
ma res est in diuis. que nec generat nec gene/
rat. nec p̄edit. sed est p̄ q̄ generat. filius qui
gignitur. et spūstus q̄ p̄edit. **K**um ḡ dicat
Aug⁹. Euāgeliō rei no credere nū inquit
ab ecclia dei fuerit approbatū. q̄ patz illā op/
nione a cūctis fidelib⁹ mentib⁹ eē penitus re/
spūndā. cū a dei ecclia non solū nō approve/
tur. sed erā manifestissime reprobat. **A**d il/
lud ergo qd dicit Joachim. q̄ eq̄ vera est illa.
essentia generat cēntia. sicut hec. deus generat
deum. nego. et ad pbatōem dico q̄ quis de/
sit termin⁹ cēntialis sicut cēntia. et idē signifi/
cer qd cēntia. habz tñ alīu modū significandi
q̄ cēntia. rōne cuius alīqd vere p̄ affirmare
de ipo. quod tñ false affirmat de cēntia. habz
enī hoc nomen deus modū significandi teno.
minatiū sive concretū rōe cuius implicat sib/
iectū. et ideo cū sibi adiungit actus notōnāl
talis adiunctio facit ipsius determinate stare p̄
supposito cui pprie conuenit talis actus. **H**z
hoc nomē essentia habz modū significandi
abstractū. ppter quod fin sib⁹ modū signifi/
cādi nō implicat subiectū. et iō quis act⁹ no/
tionalis sibi adiungat. nō tamē determinat

ad standū p illo supposito cui pprie conve/
nit talis actus. bz manet iuxta suum modū si/
gnificādi in sua absoluta abstractiōe. qm̄ si gi/
tur illa sit vera. deus genuit deū. quia cū in sib⁹
recto stet p supposito patria. et in pdicato p
supposito fili⁹. gignens et genitū sunt ibi di/
stincta realz. nec p dñs generat scipm. **I**sta tñ
est falsa. essentia generat cēntiam. quia idē in/
distincte ponit in subiecto et pdicato. **B**losa
etiam corū qua glosant dictū augus. corrūpte
textū. quia aug⁹ eodē ca. ait. nulla oīno res ē
que scipam gignat vñ sit. vñ ergo tu dices q̄
essentia diuīa nulla oīno res sit. quod es/
set absurdū nīmis. et etiā cōtra tñ p̄positū.
quia tūc nō generaret. quia qd oīno illa res
est generare nō p̄. **T**el dices q̄ sit aliqua res.
et tūc exp̄sse p̄ dictū augus. excludit ab ea pos/
se scipam generare. **A**d secundū dicendū
q̄ vt ait phus pmo p̄yermērias. nosa et p̄
ba idē significant. q̄ hoc p̄bū generat et bz no/
men generatio qntū ad rem significatā idē si/
gnificant. bz drant qntū ad modū significan/
di. **L**um iiḡ generatio in diuinis pdicet idē
tice de diuīa cēntia. iō possimus dicere q̄ in
hac p̄positōe. cēntia generat pdicatū ē idez
realiter quod subiectū qntū ad rē significatā.
nō tñ quantū ad modū significādi. quia hoc
p̄bum generat significat p̄ modū cuiusdam
egressus quo generās alīqd in esse p̄ducit. qd
eo ipo quod p̄ductū est necessario dīt a pro/
ducente. et hoc cēntie diuīe repugnat. cum
nihil sit in diuinis a quo cēntia diuīa reali/
ter distinguat. **S**ed hoc nomē generatio cū
sit sbstantiū nomen. habz modū significan/
di fixum. iō ratōe sui modū significādi nō im/
pedit quin idētice possit pdicari de essentia.
Vnde cum dico. cēntia est generatio. vñ essentia
est ipm diuinū generare. nō nota h̄c trā/
situs de cēntia in alīqd p̄ductū. bz notatur q̄
daz reciprocatio sive quedā idētificatio ad es/
sentia. **A**d tertīū dicendū q̄ quis act⁹ cēn/
tiales cōuenitēs essentie p̄ueniat etiā psonis.
aliquē tñ habitudines p̄ueniūt essentie que
tamē repugnat psonis. **E**ssentia enī est ad
se et psona nō est ad se. **S**ic omnia pdicata q̄
sim pliciter dicunt pfectōem cōuenitēs sup/
posito cōueniunt etiā essentie. puta si pater ē
deus sapiens bonus. sive sapientia bonitas h̄c
omnia et cetera cōsimilia pdicant de essentia.
Aliqua tamē quozū esse magis consistit in
quadam habitudine sive relatione ad aliud
q̄ in entitate simpliciter et perfecōne. pot/
erunt supposito conuenire et tamē repugnare

**Cōtra Jo
achim.**

**Solutio
Ad. 1.**

Ad. 2.

Ad. 3.

Quād ad locum

Instantia

Solutio

Ad. 4

Loclo 2

Ad. 5.

Secundus
principale

essentie. cuiusmodi sunt omnes actus notiones
les ut notionales sunt. qz vt sic sicut formaliter
relationes qdā. et ideo nō pñt dicere pfectio/
nē simpliciter. **F**orte dices qz generate dicit pfecto/
ez simpliciter. cū dicat. uij. metaph.
Unūquodqz tūc pfectū est cū poterit sibi sile
generare. **R**ideo dicendū qz actus genera/
di nō dicit pfectio simpliciter. s̄ habere po/
tentia generati h̄ poterit dici pfectio simpliciter.
et ideo ph̄s nō dicit. cū generari sibi simile. s̄
cū potest sibi sile generare. et iō nō possumus
arguere ibi aliqua pfectoem simpliciter conueni/
re lūposito. que deficiat eentia diuina ex abne/
garione actuū illorū notionalium de essentia.
Ad qrtum dicendū negādo maiore. pñni
tas enī diuina est p̄. et velle diuina est pater.
et tamē nō generat filū. qz licet aliqua sint idē
realiter. ppter alii tñ m̄dū eēndi aliqd pote/
rit cōuenire vni et repugnare alteri. **G**ed
si ille p̄mis articulū illi p̄ me questionis intel/
ligitur scđ modo. puta vtz actus notionales
cōueniat diuine eentie actus tanqz principio
quo tales actus eliciunt. tūc dico qz sic. quia
illud quod formaliter est potētia generativa et
potētia spirativa. illi v̄e attribuunt oēs actus
notionales actus tanqz principio quo o. sed eentia
diuina est h̄mōi. qz vt p̄batu in feru in di/
stinctioe. vii. eentia diuina est v̄e potētia gene/
rati actus spirādi et oīa pducēdi. que ad intra
realiter pducuntur in diuīs. In productōibꝫ aut
ad extra eentia diuina non solū estribus p/
sonis principiū pductiū quo. sed h̄m se et p/
seipam est principiū pducens qd. quia in tali
pductōne nihil impedit qn eentia possit pducere.
cū ipa sit realiter distincta ab h̄mōi produ/
cto. **P**er iam dicta p̄ glosari verbū augu/
sopus in quinta rō positiū. cū dicat. filius ē
eentia de eentia. d̄ intelligi de eentia nō tā
qz a principio pducēte. sed tanqz a principio
pducendi.

set genita a se. v̄l ab aliquo diuino supposito
non a se. quia sic iā pbarū est ipa non pducit
aliqd ad intra. nec etiā p̄ esse distincta a seip
sa nec ab aliqd diuino supposito. qz nec a seip
a diuino supposito p̄ esse diuinā eentia pro/
ducta. **B** si essentia diuina est pducta vel

generata tūc ipa esset creatura. ipa est falsuz.
qz ei anī. p̄bō cōseqntiā. quia si esset pducta a
deo esset pducta. et p̄ seqns differret a deo p
pter distinctōem pductēti a pducto. cum qz
omne qd nō est deus sine creator. sit creatura.

ergo tē. **F**orte dices qz nō sequit. differt a do.

ergo est creatura. qz fili⁹ in diuīs differt a deo
patre. et tñ nō est creatura. **R**ideo qz nō est

sile de filio et de eentia. qz filius p filiatoe dif/
fert a deo p̄. nō vt deus est. sed vt ille pater ē

et vt ille filius est. **H**z eentia si differret a do.
opter qz seip̄a et eentialiter differret. et p̄ qz
necessario est creatura. quia qzquid eentialiter

differt a deo h̄ est creatura. **B** si eentia

diuina generaret. ipa nō esset prima eentia. qz
sicut persona genita nō p̄dici persona prima. sic

eentia genita tē. **B** p conclusione est de/
terminatio ecclie. extra de summa trinitate et fi/
de catholica supius recitata. **I**tem pro ea

sunt rōnes et sanctoz auctoritates p̄ ingrm
assignate in illa distinctioe. **H**z xtra illaz
veritatem sūt due opinioes. una directe et a/
lia indirecte. Quaz prima dicit qz quis eentia

diuina vt est cōis tribus personis nō gene/
retur. tamē vt est in filio pp̄ne generalit. quia

filius nō est aliud qz eentia genita. **C**redem
mo dicunt qz pater est eentia generans. t̄ sp̄s
sanct⁹ eentia spirata sine pcedens. ita qz h̄m
eos trinitas nō est aliud qz eentia triplica/
ta. ppter hoc tñ vt dicunt nō distinguunt eentia
ab eentia realiter sed personaliter. **L** illō
pabant sic. **P**ro auctoritate richardi. vi. d
trini. c. xxv. vbi ait. nihil aliud est patr̄ pso/
na qz substantia ingenita. et nihil aliud est fili⁹
persona qz substantia genita. **C**libidē eodē ca.
iuehī contra illos qui oposita p̄tenebant
in diebus sua dicens. **M**ultū p̄tibꝫ nostris
surrexerūt qui non audent hoc dicere. et multo
picioles contra sanctoz patrū auctorita/
tem illud audēt negare. **A**d illud autē qd
dicunt auctoritatē invenire nō possunt. **A**d
hoc aūre quod nos dicim⁹ etiā ipi auctorita/
tes multas adducūt. et more golye gladiū qz
iungulent referentes ad certamē procedūt.
Credo qz richardus ibi notet magistrū li/
brisinarum. qui multas auctoritates etiā p̄
illa nō p̄a p̄clusōe adducit. **L** seq̄lē eodē ca.

Instantia

Solutio

4

5

Op̄i. petri
10hīs

Quartū ad secundū
principale cū p̄tēt. vtrū p̄dicti actus notiones
les cōueniat diuine eentie passiuē. ita qz dñi
na eentia possit v̄e dici genita. dico qz nō. qz
manet te eadē causa manet idē effectus. s̄ pñ
cipalis causa repugnatē quare supius dice/
bat qz diuina eentia nō generat erat. quia esset
distincta ab aliqz ad intra in diuīs. quia gi/
gnēs realiter distinguunt a genito. sic etiā codex
mō nō p̄tēt genita. qz genitū realiter disti/
guīt a gignente. **B** si ipa esset genita. v̄l es-

In diuina natura vni⁹ sub statia est ingenita et alteri⁹ genita, non tñ sñs est ut sit alia et alia substantia. s; alia et alia persona. **P.** Aug. defide ad perz ait. p^r genuit illud qd est. sed hoc nō p intelligi de filio. qz pater nō est filius. ergo intellige de entia. **Ite** codem li. aug⁹ dicit. **H**ecitas christi nara ē de nata patris. Item ait. qz quid habz filius natum est.

3 **P.** in diuinis ppe d^r sapientia genita. g. p priept dici entia genita. pna p^r. quia qz qd pdici. p se qz etiam p dizi contra ans. cu esentia et sapientia sunt termini entiales. et sunt eqz lis abstracto^{is}. **Sed** ans concedit ab oibz doctoribus modernis et antiqz. g. rc. **P.** m^r expones in lra illud aug. **In** diuus est esentia de entia. ait qz hoc est dictu. filius ē de patre. ergo etiam m^r videt geminare essentiam in diuia personis. quis eam vna et indistincta dicat esse entialiter. **P.** que sunt vnum et idem reali^s si vnu generali et reliquu. **Sed** entia est idem realiter qd filius qz prie generali. g. rc. **Sed** illa opinio directe videt esse ptra determinatio^{es} sc̄tē m̄ris ecclie. id tanqz erronea est penit⁹ responda. **O**mne enim qd generali accipit esse ab alio. et relata ad ipm. sed diuia essentia nō d^r relata sine ad aliud sed ad se. nec accipit esse ab alio sed oia habet esse a diuia entia. ergo rc. **F**orte dices. ut in filio ē accipit ē ab alio sc̄z a p^r non valz. quia etiā fm te eadē entia penitus indivisa qz est i filio est in p^r. et i parente nō habz esse ab alio. si g in filio habz eeb ab alio. tunc vnu erit penitus in diuisuz et sim plicer absolutū habebit esse ab alio. et non habebit ēē ab alio. qd est euident p tradictō.

Ad ratōes opinionis **Ad. 1.** **A**d primū dicendū qz maior est auctoritas ecclie orthodore que i generali p̄cilio de terminauit hanc opinionē ēē erroneous. qz sit auctoritas richardi v^l cuiuscumqz alteri⁹ doctoris sancti. p̄ tñ richard⁹ excusari. qz determinatio cōciliū videt venisse post illa dicta richardi. quis illi nō sint excusabiles qz p̄ illā cōciliū determinatōem temere assererē plūmūt opinionē pdictā. **A**d secundū dicendū. qz au gustinus p talia vba non intēdit dicere essentiam ēē genita sed cōcicata. Etia p̄ sic exponi. p̄ genuit illnd qd est substantia. quia sic p̄ ē in filio fm substantiam. vt p^r Joh. xiiij. sic p̄ est fili⁹ substantia. sive fm substantia. qz sunt vna substantia. **E**t cum ait. **D**eitas christina ta est. debet exponi. i. p naturitate cōcicata est a natura p̄tis tanqz a principio quo p̄ pdicit. vt si quis etiam expolui alias auctoritates. Et

codē mō dicendū ē ad dictū hilarij filii mō. **A**d tertū dicendū qz sapientia supponit p̄ p sona filij et nō entia. et hoc nō rōne minoris abstractio^{is}. sicut videt argumētu p̄tendere. sed rōe appropriatōis. qz licet sit omnis tribus approbatūr tñ filio. **E**ssentia autē sic est cō munis qz nulli appropiat. **A**d quā dicendum qz ingrō nō accipit ibi entia p̄ persona. sic qz entia sit cognitio v^l genita. sed vult per h̄ exprimere qz cognitio v^l genita et sunt idem in entia. qz uiliora realiter relatōe diuina. **A**d quā dicendum qz p̄tiz eius solutio p̄ ea qz dicta sunt in prima articulo. solutōe terciū et quarti argumēti. **H**ecdo contra pdicta vita tem sunt qdām quis non ita directe sicut illam dicti dicentes. qz diuia entia nō generat p̄ se sed generali p accīs. **P**rimā conclusiō nem cu huius rōibz p̄cedo. et iō motuia corū qz ad hoc nō adduco ad p̄sens. **H**ecdaz autē p̄clusionē ipi^s p̄bant sic. Ubiquoz p̄positū v^l habens se ad modū cōpositi generali p̄ se. ibi componētia v^l habetia se ad modū componētū generali p̄ accīs. illa p^r. quia dato bene qz componētia sunt hora cōposito. tñ fm ēē qd habent in cōposito sunt posteriora cōposito. zp̄ sñs ut sic generali ad generatōez cōpositi. **H**ec filius qz p̄ se generali in diuinis fm nostrū modū intelligēdi cōponit ex diuia essentia et relatōne. ergo rc. **P.** quis fm nostrū modū intelligēdi entia p̄telligat h̄re esse anteqz sit in filio. tñ fm modū entia quo ēē in filio nō potest p̄telligi. quia fm illū modū essendi non est in patre. ergo salte fm talē modū essendi entia generali. **P.** id quod generatiōni fm nostrū modū intelligēdi p̄existit. et p actum generatōis accipit in se formā cu qua vnu suppositū cōstituit qd p̄ prie generatur. illud videt esse sbiectū generatōis. zp̄ p̄sequens p̄ accidens generali. entia diuia ē h̄moi. ergo rc. p̄batio illi⁹. quia p actū generatōis accipit in se filiatōem. cu qua constituite suppositū ipsius filij. **P.** phus. v. phisi corum ait. qz cōpositū generali p̄ se. forma vero et materia generant per accidēs. sed entia diuina in generatōne filij videtur habere ratōem materie. cum sit eadem in virtutē termino generatōis. pura in patre et filio. **E**t confirmatur. quia omni potētia actiua correspondet aliqua potentia passiua. sed in patre generante est aliqua potētia actiua qz generat. g in filio genito erit aliquā potētia passiua quia generali. hec autēnō p̄ esse nisi essentia diuia ergo rc. **I**te si in diuina generatōe entia

Lōtra op
tionem

Instātia
Solutio

Ad ratōes
opinionis

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

4

Lōfummat

non teneret locum materie, tunc filius non generaret sed potius crearet. **N**on falsum est et hereticum probatur contra. quia illud quod non sit ex aliquo illo sit ex nihilo, et per seipsum creat, sed illo ex eo sit aliquid habens locum materie. **P**ropter passiva generatio in aliis signis positatis procedit sicut genitum, igitur ut sic procedit aut subsistit in se ipsa aut in entia. **N**on in seipso, quod est Ang. nulla relatio per seipso subsistere, ergo in essentia, et per seipsum essentia saltus per accidens generalis, quod omne illud in quo est passiva generatio aliquo modo generalis. **P**ropter si pater genuisset filium de substantia aliena, illa substantia per accidens fuerit genita, quod cum genuit et de substantia propria sua substantia aliquo modo dicetur esse genita, quod significat generari alicuius de sua substantia, non minus sua substantia dicere, generari, quod dicatur generari aliena substantia si ex ea ignis alicuius generabit. **S**ed illa non excludunt, quod quod generaliter accidens non habet esse per se, sed solum sibi competit esse per se ipsum illud quod generatur per se, sed entia divina non habet esse per se ipsum, sed magis ex conuerso. **O**mnia enim natura qua accedit esse in supposito non est suum esse, nec per seipsum est de se formaliter necessaria esse, quoniam sunt falsa loquaciter de divina essentia.

2. **P**er entiam per generatorem comunicata, in quod nullum esse quod prohibuit corruptum, nec aliquod nouum esse inducit, illa non generat per accidens ad modum materie, entia divina in generatore si licet huiusmodi, ergo recte maior per hoc quod est dicitur materia naturalis per accidens generans, quia esse prohibuit corruptum, et nouum esse in ipso inducit, illarum igitur conditionum dato opposito debet etiam concludi oppositum, minor per hoc quod ad illam pertinet, quod nullum esse essentia divina corruptum per divinam generatorem, pro eo quod ad alteram premere, quod illa generatorem nullum esse nouum in ipso inducat, quod actus infinitus actuari non per aliquam supuenientem actualitatem, quod infinitum non caput additorem, sed entia divina est actus infinitus. **A**ffirmo hoc idem sic, quia omne perceptibile et recipiens esse habet rationem potestive que actu purum simpliciter repugnat, et per se ipsum necessario repugnat entia diversa, quod est actus oio purus, ut per hoc, xiiij. metaphysica, id quod generat per accidens non habet esse nisi in eo quod generat per se, sed divina entia non habent esse in solo filio sed illud id est quod habet in filio habet in pte et spousante. **P**ropter quoniam aliquid generat per accidens necessaria esse suum differre ab esse generantis, sed esse divina entia non differt ab esse patris, ergo recte.

3. **P**ropter id quod generat per accidens non habet esse nisi in eo quod generat per se, sed divina entia non habent esse in solo filio sed illud id est quod habet in filio habet in pte et spousante. **P**ropter quoniam aliquid generat per accidens necessaria esse suum differre ab esse generantis, sed esse divina entia non differt ab esse patris, ergo recte.

Littera hec
nuncum

Confirmat

primum ergo dicendum quod si aliquid componitur sic se habet quod nec dimittit esse quod habuit an illud compotum, nec acquirit esse in compotio. **D**icho maior est simpliciter falsa, sed entia divina est huiusmodi, ut patuit, ergo recte. **C**ontra possit dici quod filius non est compotus, nec habet se ad modum compotum, quod sicut infra patet, persona divina est eque simplex sicut entia. **A**d secundum dicendum quod hoc illud modi estentia divina ut est in filio dicitur amictata, non enim propter talenmodum teber dici genita. **A**d tertium dicendum quod maior est haec id quod appellas ibi subiectum recipit esse a tali forma, et actualiter per se citur ab ea, sed entia divina non recipit esse a similitudine, nec actualiter nec per seipsum per eam, quod non vallet. **A**d quartum dicendum quod forma et materia dicunt generari per accidentes, quod per generatores, capiunt nouum esse quod prius non habuerunt. **A**d minorem et ad suas confirmationes patet in quod principali. **A**d quintum dicendum quod nullum prius est in divinis in quod passiva generatio an substantia est quod filius sit genitus, sicut infra patet cum materia de pte et posteriori in divinis tractabo. **A**d sextum dicendum quod si per aliquid produceret de aliena substantia illa possit dici producta, eo quod caper nouum esse per talen productum, sicut autem est in pte.

Quatuor ad tertium

Tercium principale viri divina entia rebeat dici formaliter terminus, ac notionaliter, dico quod entia divina est formaliter terminus ac notionaliter sive ipsius generatores, de quod ad prius loquimur, quod id est formaliter terminus generationis quod a generante ipso genito taliter coicat quod genitum generanti in ipso principaliiter assilat, entia divina est huiusmodi, quod recte maior per hoc quod nullum est in substantia finaliter intercedens generant, videlicet huiusmodi termini generationis, sive finis generantis, est causam trahit sibi genitum sive producere sibi filium, minor per hoc quod filius in relatione a predicto distinguitur, sive in entia sibi perfectissime assilat. **F**orte dices, quod in entia non est in divinis assilatio sive totaliter identitas, quod unitas in substantia est identitas, vnu autem in qualitate est similitudo. **P**ropter quod qualitas in divinis puta bonitas ipsa est sive similitudo in quod nihil dissimile repit per se debet dici identitas, et ex conuerso. **P**ropter id divisa est haec generatio, quod terminus est formaliter sive causa, sive effectus, sive productus, sive finis generantis, quod recte, v. phisico, sive via altiorum timet ad qualitatem et augmentatum ad quantitatem, sive haec genitio ad substantiam, quod in divinis non sive substantia divina entia, quod recte.

Instantia

Solutio

Aureol⁹. **S**ed contrariū isti⁹ qđā tēnētēs arguunt
multipliciter cōtra illā p̄clōeꝝ. **P**rimo sic
Dīs termin⁹ formal⁹ alicui⁹ p̄ductōis capit
esse p̄ talē p̄ductōem. sed cōntia diuina non
capit esse p̄ generatōem. tū qz v̄e est in p̄e et
fīlī idē essi quo postea habz esse in filio. illō
autēquod actu est ens. generari nōp̄t. ut p̄t
p̄mo ph̄icorū. tū etiā qz ad oppositū isti⁹ mū
norū lequīl cōtradictio. s. qz cādēres haberet
esse a se et haberet esse ab alio. et vñū et idē ca
pet esse et nō caper esse. **P**ip̄ ponūt im
mediate alias duas rōes que solū vidēt esse p̄ba
tio maiori⁹ iā dicte rōmis. **P**rimo sic. qz quis
termin⁹ relatōis nō capiat esse p̄ relatōem. tñ
formalis termin⁹ p̄ductōis necessario capit
esse p̄ p̄ductōem. Hāc dīnītia inter relatōem
et p̄ductōez ponit simplici⁹ sup̄ p̄dicamētis.
sed generatōis diuina est v̄a p̄ductō. ergo r̄c.
Tēsīc formale p̄ncipiū acrōnis cillud q
agens agit. sic formal⁹ termin⁹ est q actū agit.
Sed ppter qd vñūqdgz tale et illud magis.
qz formalis termin⁹ p̄ductōis magis capit q
sit ex vi p̄ductōis qz ipm p̄ductū. **E**t cō
firmant hoc p̄ cōmentatoꝝ. q. vij. metaphysi
ce cōmēto. xxxi. ait. qz qz subiectū forme nō h̄z
esse nī p̄ formā. i. actio agēns nō dependet
a subiecto nī fīm q depēdet a forma. i. inde ē
qz generat formā. imo nō generat subiectū nīl
quia generat formā. **T**allud qd in altero
p̄existens alicui genito coicat nō est formalis
termin⁹ generatōis. ppter h̄ enī cū ex aere fit
ignis. raritas p̄existens in aere postea exīs i
igne nō est formal⁹ termin⁹ istius generatōis.
Et idco fīm p̄mīcatorē in de suba orbis. et p̄
mo celi et mūdi. dimēsiones sunt i generab
iles et in corruptibiles. p̄ eo q manēt cēdēi ge
nito que p̄existebat in corrupto. **S**ed cōntia
p̄existens in p̄e cōicali filio. qz r̄c. **P**. sicut
in mortuōz resurrectōe qz quis aia vñat cor
pi et ipm vivificādo cōstituat psonā hūanā.
nō enī dicit in tali vñione ania esse terminus
alicui⁹ generatōis. ex eo q p̄existebat an illaz
vñiōem. sic qz diuina essentia vñia filiatōi
ad constitutōem psonē filij. nō tñ diceat termi
nus generatōis. eo qz in p̄e p̄existere intelli
git tali vñiōi. **O**mne p̄ducē habz habi
tūdīnē realē ad terminū sue p̄ductōis. sed
p̄nō h̄z aliquā habitūdīnē realē ad essentia
vt est in filio. qz extrema realē habitūdīnē dif
ferunt realiter. pater autē nō differt realē ab es
sentia. ergo r̄c. **Q**uidā alij ad idē arguunt
sic. formalis termin⁹ generatōis generat sal
tem p̄ accidēs. s. cōntia diuina nec generat per

se nec p̄ accidēs. **S**idem nūero nō p̄ cēp̄n/
cipiū generatōis et termin⁹. sed cōntia diuina
est p̄ncipiū generatōis. qz r̄c. **P**. termin⁹ ge
neratōis realē distinguīt a generatō. sed essen
tia diuina nō distinguīt a p̄e. ergo r̄c. **H**z
istam doctrinā nō capio posse stare salua v̄i
tate. qz si cōntia diuina nō esset termin⁹ gene
ratōis ipm̄s filij. tūc fili⁹ ex vi p̄m̄ generatō
nō esset deꝝ. cōseqns est falsum. et qz vñ
digz cōtra dicta sc̄toꝝ. ḥnam p̄bo. qz fili⁹ nō
est deꝝ nīl rōe deitatis quā habz a p̄e. h̄ au
tem deitas vt est in filio nō respicit generatō
nīl sub rōe p̄ncipiū. qz vt sic est in p̄e. nec sō ra
tōne generatīs. qz ipa nō generat. nec sub rōe
totalis termini. qz tal terminus est ipm̄ filius.
igūl nō poteris fingere aliquā habitūdīnē sub
qua cōntia diuina vt est in filio respicit generatō
nīl sub rōe p̄ncipiū. qz vt sic est in p̄e. nec sō ra
tōne termini. qz tal terminus est ipm̄ filius.
R. relatio diuina pu
ta filiatio nō p̄ elle formal⁹ terminus genera
tōi. ergo essentia erit h̄mōi termin⁹. cōseqntia
p̄t qz i filio nīl poteris assignare p̄ h̄mōi
termino nīl filiatōeꝝ v̄l cōntia. **A**ns p̄bo. qz
vt p̄t. v. ph̄icorū. Relatio nec p̄ e p̄ncipiū
actōis nec terminus. **A**d p̄m̄ igūl dicen
dū qz maior nō est v̄a. nīl in tali p̄ductōe v̄
bi. p̄ductū prius fuit i potentia ad eē qz actū
existeret. et vbi natura p̄ducti que ē terminus
p̄ductōis alīq mō dīt realiter a natura p̄du
centis. qz est p̄ncipiū p̄ductōis. sed oīa ista de
ficiunt in p̄posito. qz p̄ductū in diuīs nūng
fuit in potentia ad esse. cū ab eterno actualē ha
buerit esse. et sit purissimū necesse esse. **E**tiam
natura p̄ducti in diuīnis est cādē realē cū na
tura p̄ducentis. eo qz p̄ducentis et p̄ductū sola
relatōe differat in diuīnis. **E**t cū addūt dictuꝝ
ph̄i qz actū ens generari nō p̄t. bñ volo qz cō
ntia diuina nō generat. sed dicere. h̄ nō generat
qz non p̄ e p̄ncipiū generatōis. est fallacia cō
sequitū. nec sequitū v̄i p̄i inferūt alīq cōtradi
ctio. qz nō sequitū ex dictis nīris qz diuina essentia
habeat esse ab alio. s. qz fili⁹ cui virtute ge
neratōis essentia diuina coicatur rang⁹ for
mal⁹ terminus generatōis habeat esse ab alio
Ad p̄m̄ p̄baōez maioris dicēdū. qz for
mal⁹ termin⁹ p̄ductōis nō capit eē p̄ p̄ductū
onē vbi. p̄ductū nūng fuit in potentia ad eē.
sed in diuīnis suppositi nulla talis cōntec
sio qz p̄duces qñg fūerit in actū. cū p̄ductū

Solutio
Ad. i.

ad huc esset in potestate. Pr. n. non est pro filio nec
tamen nec natura, nec etia naturali intelligentia.
qz relativa sunt solum naturarum naturali intelligentia.
Id etiam quod adducitur de relatōe qz termino ei p
ipsa non caput esse videtur eē ē eos, qz generatio di
uina non minor relatio qz sit actio. Igitur secundū dictū
ez non optet qz solum terminus capiat eē p ea, qd ē
extra id quod intendit pbarere. Ad secundū pbari
onē dicendū qz sicut agens agit p principiū acti
uum sic actu agit p principiū passuum, p terminū
igitur non agit solum in actu esse vel in pducto esse.
du. n. res agit non ē in termino, solum ē in via ad ter
minū. Itē cu etiam secundū p terminū formalē non
pducit nisi p actibus, sed ipz ppositū pducit p
le, igit valde miror te illatione quaz ille facit
hic cu ait, qz magis caput terminus formalē qz sit
ex vi productionis qz ipsum productū. Existo
nāqz sequit qz illud quod ē p accīs tale magis di
catur tale qz illud quod est p se tale, quod ē oīm ūanā
doctrinā tā philosophicā qz theologicā. Ad
terciā probatōz dicendū qz auerois ibi loquunt
actōe qz res materiales producunt. qz pntū ne
gocio locū non hz, cū oīm tales res materia
les pntū sint in potestate ad eē qz actu capiat eē.
Ad secundū rōem dicendū qz maior vlt̄ non ē
vera, etia ipsa exempla qz adducit tāz de raritate
qz de existentia falsa sūt, nec in hz teneo ūmēato
rē, qz destructio ūbēt naturālē non pnt accī
tia eadē numero remanere. Etsi dī mīhi
qz doctor, noster frater Egidiū hz idē tenet cuz
omētatore. Pr. cu pho. i. ethi. qz duobz exī
tibz amicis lētēt est phonorare veritatem, dato
tā qz eadē raritas maneat ē igne genito qz fuit
ē aere corrupto, non tā optet tale raritate esse
terminū generationis ipz ignis, qz ens multo
nobiliū acqrit p generationē ignis qz sit tal' ra
ritas, pura forma subtilis ipz ignis vel etiā
ipsa igneitas, et illud quod ē nobiliū in genito dī
ē formal' terminus generationis, tō argumētū
tuū peccat p assignationē non cā p cā, p exi
stere, n. illi' raritatis non ē cā qz non possit eē
formal' terminus generationis p dīcte, sed ex hz est
qz nobiliū aliqd acqrit p hmoi generationē, hz
centia dīna est nobilissimū quod p diuinā gene
rationē genito cōicat, qz valde ē dissile quod tu
addis pro sūt. Ad tertīā rōez dicendū qz in
mortuoz resuscitatione alia non ē formal' termini
nus aliquā generationis, qz ibi non ē generatio.
dato tā qz ibi ē tā generatio, alia vere ē et
min' formal' tā generationis. Unū si ētēt circu
latio alia modo qz posuit plato, qz quis alia p
steret, tā ipz hūane generationis alia ētēt for
mal' terminus, tā qz in diuinā ē vera generatio, tō

non ēsile quod tu adducis de resuscitatione mor
tuoz. Ad quartū dicendū qz maior non ē vera
qz terminus non ē pducit, solum cōicat. Ad
terminū, n. ūmūtū sufficit qz pducēs refe
rat p terminē, qz idē p cōicare leipm. Ad 4
quintū dicendū qz maior ē falsa, nisi fuerit tal' ter
min' respectu cuius genitū pnt fuit p potētia qz
ē actu ipz hēt, ita qz aliquā modō ē generatione fu
it pgressus de non ē ad esse. Ad sextū dicē
dū qz quā terminus generationis non ē pducit
solum cōicat, tūc idē sub alio tā modo se hñ
di pē principiū generationis ē terminus. Hz
ēcētia quis sit eadē ē generatē ē genito, est tā
sōlō alio modo se hñdi, qz vt ē in pē ē incoica
ta sed tā ūcabilis, vt ē in ūpūctō ē cōicata, solum
ēcōcabilis cū ūpūctō non possit diuinā p
sonā pducere cui diuinā centia valeat cōicare
solum ē in filio ē cōicata tā ūmēabilis cōicata, s.
a pē, tā ūcabilis ūpūctō. Ad 7
Opinio qz
terminus ge
nerationis
dīne sit re
latio.

Ad 2 Instantia
Solutio.

Ad 3 Instantia
Solutio.

Ad 4 Instantia
Solutio.

Ad 5 Instantia
Solutio.

Ad 6 Instantia
Solutio.

Ad 7 Instantia
Solutio.

Contra il
cūdā op.

Ad 1

Ad 2

absorbet ab ea. **relatio.** n. nihil potest addere super essentia. nec per modum actus. cu[m] centia sui similius actus. nec per modum poteris cu[m] essentia sit purus actus. et quoniam non partis sibi addi aliquod passim potest. Ad probatorem dicitur quod id quod magis distinguuntur magis habet rationem actus. expando absolutum ad absolutum. non autem expando relativum ad absolutum. **Etsi** per dico quod est quod distinguuntur sit aliquid in modo actus. nihil tamen probat actu in quo aliquod distinguuntur esse minoria perfectio[n]is et actualitatis; quod actu in quo vniuersitatem. **Minoris.** non actualitas et perfectio[n]is sunt principia individualitatis quod sortes et plato distinguuntur quod natura specifica in quo vniuersitatem. **N.** at dicuntur in similitudine principali[m] interdum ratione non distinctione. quod principali[m] attendit universalita. dominatio non quod est per accidens. quod per se. quod in distinctione similitudinis ponitur ratione in obliquum. cu[m] de differentiis. sed phantasia in recto cu[m] de eadem qualitate.

Quartus principale

Quantum ad quartum

tum principale dicitur quod cu[m] generatur. ut si filius sit de subiecta patris. Illud propter lepra per hanc duplicitatem intellectus eius. Uno modo per ly de insinuat circumstantiam originis subiectus principijs subiecti productus. Alio modo per insinuat suam tenorem circumstantiam principijs materiali. vel quod materialis subiectum. **Primum** intellectum habeo et secundum nego. **Primum** per se sic. Ubicunque producatur eadem natura numero quam habet coicat ipsi producendo per modum nature. ibi ne cesset enim producere esse de subiecta productus. sed primum divisionis coicat eadem ipsi filio natura numero quam habet. quod tamen maior per se. minor autem per se ex catholica fide. **Tripla.** b. aug. intedit hanc dictio. xv. de tri. c. xii. ubi sic ait. quod per existentia natura infabiliter simplici. quod nihil est aliud quam est subiecta. si vero non nisi de subiecta patris est genus. **Contra** isto intellectu ait augustinus. et maximinus liber. Nullo modo vero dei filium cogitatis si cum natu esse de subiecta patris negari. **Secunda** scia prius est subiecta sua sed obiectum divinum nascitur de scia patris. quod de subiecta patris. maior et minor patet per Aug. xv. de tri. c. xiiij. **Secundo** dicitur si ly de insinuat circumstantiam causalem materialis vel quod principijs materialiter subiectum. sic filius non est de subiecta patris quod in actu simplicissimo et uno per se non potest esse materia proprie dicta. nec aliquod se habens quod principijs materiali. **Hed** etiam est actus simplicissimus et uno per se. ut per philosophos et theologos. quod tamen. **tertia** scia divinum ut est in patre est formale principiū productus. ut patet de dist. viij. ut est in filio est formalis terminus productio[n]is sive generalis. ut patet in iij. ac-

ticulo illi questionis. quod nec ut est in patre nec est in filio poterit tenere vicez cause materialis. **Hed** primum illi secundum conclusionis ponunt quod de do **Venitius** et ceteros dicentes. quod omni imperfectione postposita et durata. cu[m] filius de subiecta patris. ly de dicit circumstantiam causalem materialis vel quod materialis. Quillud quod sum nosmodum intelligendi persistit filio producendo. et inexistentiā producendo habet rationem materialis productio[n]is. quod secundum dicitur ad nullam per nullam imperfectionem videtur pertinere. sed subiecta dei patris est homo. quod tamen. **P.** quoniam aliquid est tuis ex pluribus tunc vnu videtur habere productionem formae et alterius secundum dictionem in materie. **Hed** filius est tuis ex relatione et essentia. et relatio in hoc magis videtur habere rationem formae. quod ipsa fundatur in essentia. et per ipsum suppositum substitutum distinguuntur ab aliis. actus autem est quod distinguuntur. quod videtur essentia habere secundum dictionem in materie. **P.** sicut superius arguitur fuit. omni potestate actus in productu. sed in patre est potestencia activa. ergo in filio tamen. **P.** si in generatione filii nihil esset quod secundum dictionem in materie haberet tunc filius producatur ex nihilo. et per quoniam esset creatus. cuius eternarius posse fides catholica in simbolo Athanasius dicens filius aucto solo patre est. non factus nec creatus sed genitus. **Hed** illud non intelligo. quod nulla secundum pure passione potestencia potest attrahiri actui puro in quo nihil de potestencia passiva potest repiri. sed materia est pura potestencia. et in divina purus actus. quod tamen. **P.** illud quod dat suppositum genito esse simpliciter non habet conditionem in materie in sua generatione. **Hed** etiam in divina dat filio esse simpliciter pura esse divini numeri. quod tamen. **Maior** per se. quod id quod dat esse simpliciter est actus subiectus. **Ad** primum ergo motuum horum dicendum quod maior est vera si preexistit ut aliquod existens in potestencia ad esse. sed sic non intelligitur essentia divina. quod etiam ut in patre est equus est actus ens cum eodem actu est. sicut facta generatione existit in filio. **Ad** secundum dicendum quod maior solus habet veritatem in tabulis ubi substitutum est suppositus principijs constitutentibus seu substitutiis. et ubi vnu constitutum non transit in alterum sum tota suam realitatem. sed suppositum divinum est equus simplex sicut essentia. et relatio sum tota suam entitatem transit in essentia. ergo nihil valet hoc argumentum in proposito cum de quod relatio magis habet rationem formae et essentia. nego. quod essentia est actus infinitus sive forma infinita. nihil autem potest exceedere infinitum. et tu probas. quod relatio fundatur in essentia. dico quod non fundatur in essentia per modum

4)

Contra hoc
nihil et dura

Bolatio.
Ad

Ad

Ad

Ad

2. **Contra** isto intellectu ait augustinus. et maximinus liber. Nullo modo vero dei filium cogitatis si cum natu esse de subiecta patris negari. **Secunda** scia prius est subiecta sua sed obiectum divinum nascitur de scia patris. quod de subiecta patris. maior et minor patet per Aug. xv. de tri. c. xiiij. **Secundo** dicitur si ly de insinuat circumstantiam causalem materialis vel quod principijs materialiter subiectum. sic filius non est de subiecta patris quod in actu simplicissimo et uno per se non potest esse materia proprie dicta. nec aliquod se habens quod principijs materiali. **Hed** etiam est actus simplicissimus et uno per se. ut per philosophos et theologos. quod tamen. **tertia** scia divinum ut est in patre est formale principiū productus. ut patet de dist. viij. ut est in filio est formalis terminus productio[n]is sive generalis. ut patet in iij. ac-

Ad 3

Ad 4

Ad argu-
mentū pri-
cipale.

pficientis essentia. qz ppter infinitā entitatez
z actualitatē essentie nō condistinguit essen-
tia sicut actus potentie vel pfectio pfectibili.
sed transit in entia. Et cu dicas qz relatio di-
stinguit. dico qz distinctio relativa nō arguit
actualitatē z pfectionē in principio distincti-
uo. Ad terciū dicendū qz potentie active cor-
rīder potētia passiuaz ecōuerso iustis natura
libo qz sunt de actiuoz z passiuoz genere. Ad
quartū dicendū qz quis aliqd nō fiat materi-
ali de aliquo non trā creat. nisi sic se habeat qz
sunt nō esse pcedat suu esse natura vel tpe. z qz
ipm producat in aliena natura realr differen-
te a natura producētis. sed filius in diuis nū
qz habuit nō esse. cu sit coetern⁹ patri. z pdi-
ctus est in eadē natura cu patre. Ad argu-
mentū principale patz p iam dicta. qz de nō
semp insinuat cam materialē. sed pōt notare
etia actū puz ergo tc.

Distinctio. vi.

Reterea solz
qz tc. Postqz mgr̄ determinauit
de dina generatoe qz ad gene-
ratē z genitū. hic determinat de ea qz ad gene-
ratōis modū. Et dividit i tres pres. qz pmo
mouet circa modū dīnīe generatois vnam
qz. Secundo ponit debita rīsionē. Tercio
pdicte rīsionis adiūgit explanationē. Secū-
da ibi. Nec volūtate nec ncitātē. Tercia ibi.
Predicta in verba. Scda istaz ptiū dividit
tur i tres pres. Nā pmo mgr̄ mndet ad rem z
sim veritātē. Scda dat instantiā ad hoīem.
Et tertio obiectit p dīctā rīsionē. Secunda
ibi. Dicam⁹ igil ſbz. Tercia ibi. Sz p hec
opponit. Et hec in duas. qz pmo ponit hmoi
objecōz. Scda annectit ei⁹ ſolutioz. Scda
ibi. Nec aut facile ērefellere tc. Qz mgr̄ iſta
dīſt. dīſt. qz de nō oī. vult sua volūtate que
scit sua ſcia. gratia iſtuſ quero.

Tru ſcia z volūtates ac cetero pfectoēs
qz formalr̄ i deo dīcuſ eē dīſterat inter
ſe formalr̄ ex natura rei. Et videt qz
ſic. qz extrema ſdictōis ſil ſificari nō pnt de
vno z codē penit ſdīſtincto realr̄ vel ſaltē for-
malr̄ ex natura rei. Sz extrea ſdictōis ſificant
de iſtis pfectiōib⁹ formalr̄ i deo ex iſtib⁹. qz ſic
ait mgr̄ ilra. de ſua ſcia ſciit mala. z tu ſua vo-
lūtate nō vult mala. Tora. in re qz omīno
ſimpler ēnulla diſtinctio ex natura rei eē pōt
sz de eē res oīno ſimpler. vt patebit. j. id. vñj

z tc. Hic qz tuor ſūt vidēda. Lū. n. ſcia z Quattuor
volūtas ac cetero ſiſles pfectoēs ſimplr̄ qz for
malr̄ i deo ponunt ſci i vſitato noīc attributa
dicant. Jo pmo vidēdu eē qd ſit attributū
Scdo vidēdu eē eo qd qz qrt. Tercio
dato qz ſunt i deo attributa diſticta forma-
lit ex natura rei. vtz diſtigui poſſant p intel-
lectū ſcipiēt diuinā entia fm ſe ſunt oī ſpa-
tōe. Et qzto dato qz nō vtz taliū attribu-
toz diſtictio fm rōz p quētūqz intellectū ſue
creatū ſue increātū ſuccio ſumāt p ſpatōz eo
tu ad creatures in qbz realr̄ diſtinguunt.

Articul⁹ 1

Quantum ad pri-

mū qd ſit attributū. Dico qz attributū nihil
aliud eē videt niſi pfectio ſimplr̄ ſciis crea-
tori z creature fm qndā analogiā ex inoreſcē-
tia creaturez inuestigata i creatorē. Per h̄ qz
dr̄ pfectio. attributū diſtigui a ſuppoſito di-
no qd n̄ p̄ h̄ ſe ſe ſpectoē ſ respectu dīne eēn-
tīe. Per h̄ qz dr̄ pfectio ſimplr̄ diſſert ab ill' qz
i creatori n̄ diſſert pfectiōne vbiqz. ſicut eſſe
ridibile eē alſino pfectoēi. i hoīetni ſi ponereſ
diſceret impfectoē. Per h̄ qz dr̄ ſciis creatori z
creature. diſſert ab his qz creature ſuuenire nō
pnt. ſicut deitas. imēitas. oipotentia z cetera
ſilia. Per h̄ qz dr̄ fm qndā analogiā tc.
diſſert ab his qz ſide credim⁹ deo ſuuenire. z ma-
xime qz ad ea qz ex mere diuinie libertatis ar-
bitrio diſoſcim⁹ depēdere. ſicut eē icarnatū
de ſgine natū. z ſilia. talia nāqz ex creaturez
nequaqz poſſumus inuestigare.

Articul⁹ 2

Quantuſ ad ſecun-

dū principale. vtz ſcia z volūtates ac cetero pſe-
ctoēs qz formalr̄ diſcuſ eē i deo diſſerat inter ſe
formaliter ex natura rei. Diſcuſ qz hmoi pſe-
ctoēs attributales non pnt eē in deo forma-
liter diſtincte ex natura rei. qz vbi non p̄ da-
ri alia talia forma. ibi non p̄ dari ex natura
rei formalis dīntia. Scda in deo non p̄ dari
alia z alia forma. g. tc. Maior p̄ ſlocū a co-
iugatis. qz ſicut aliqua nō pnt diſſerere ſubā,
liter niſi p̄ alia z alia ſubſtantia. ſic non pnt
aliqua diſſerere ſormaliter niſi p̄ alia z alia for-
ma. Minor ē nota. qz vbiqz in codē ſunt
plures forme. v̄l ambe pli ſupponit. quādā ter-
ciā potētia quā informāt. vel vna ē in poten-
tia ad aliaz z pfectibilis eſt p̄ ea. g. neceſſario
faciunt ſpositionē. z p̄ ſequēs in deo eſſe nō
pnt. Pſi attributa diuinā diſſeret forma
liter. tūc i diuis eſz diuerſu ſe formale. ſi

1 2

Cōfirmat**Scotus
sui seq̄ces.**

ē falsum. q̄ r̄ aīs. 2̄ntia p̄z. q̄r oppositor̄ op/ posite sunt cause. sed id quo res ē formalia

hoc est sibi ratio vni ēste formalis. q̄ id q̄ res ē formaliter distincta: erit sibi ratio distincti ēste. falsitate sequetis p̄bo. q̄r quanto plura distincta eē lunt in aliquo. rāto ē p̄posit̄. ma

xime loquendo te eē absoluto. Lū igit̄ diuina at tributa sunt infinita. sequeret q̄ de eē compo sitior̄ oī creature. q̄r h̄c̄t̄ infinita ē formalia formaliter distincta. quoq̄ q̄d̄l̄t̄ fm̄. s̄yā for

malē rōem diceret entitatē ab soluto. **L**et̄ firmo illā probatioñē. q̄r tres dīne p̄sonē h̄nt vnu & idē ēste. q̄ attributa diuina nō p̄n̄ dif ferre in eē. **A**ns ponit Aug. & om̄i sancti do ctores ipm̄ profert̄. 2̄na p̄z. q̄r ea q̄ in diu ina differunt realr̄ magis vident̄ accedere ad diversitatem in eē q̄q̄ sunt idē realr̄. **H**ed fm̄ fidē sanctā diuine p̄sonē differunt realr̄. attri

buta r̄o sunt idē realr̄. **H**ed h̄n̄ istius po

nūt quidā doctores diceres. q̄r p̄fectoēs attri

buteles i diuīs sunt ex natura rei formaliter di

stincte p̄ter oīm̄ actū cuiuscunq̄ intellectus.

Nō p̄bat multipl̄r̄. **P**rimo sic. Nullum

ens reale p̄supponit nōcō id factum p̄ in

tellectu. **S** p̄sonē filij & sp̄uscl̄i q̄r q̄libet est

ens reale & sunt realr̄ distincte p̄supponit di

stinctionē intellect̄ diuini & voluntatis. q̄ tal

distinctionē intellect̄ & voluntatis nō poterit eē

p̄actum. intellect̄ siue distinctionē rōis. & p̄

2̄na erit formalis & ex natura rei. **M**aior est

nota. q̄r ens reale non depēdet ab his q̄ sunt

p̄actū rōis. **N**on: etiā p̄z. q̄r si intellect̄

diuīn̄ nō distinguere a voluntate dei forma

liter non possit alīgri ratio q̄r p̄fūllat̄ p̄ce

dūt p̄ modū voluntatis & non intellect̄. & q̄r

filij̄ p̄cedit p̄ modū nature siue intellectus &

non p̄ modū voluntatis. **T**o. quecumq̄ dis

tinguitur & differunt formaliter & ex natura rei diffe

runt. q̄r distinctionē indicat qd̄ ē ēssere rei. vt p̄z

vi. topicoz. sed si diuina attributa debet̄ dis

tinuit̄. distinctionē distinctionē de eis darent̄. &

z̄c̄. **T**eus cognoscit distinctionē attribu

tor̄ cognitionē intuituā. q̄ tal distinctionē est

ex natura rei. an̄s p̄z. q̄r nobilissima cognitio

ē deo attribuenda. sed intuituā est nobilissi

ma. 2̄ntia probat̄. q̄r sup̄ius in prologo ostē

sium est q̄ intuituā noticia p̄cēnit actualitā

reī & existentia rei. **T**o. si nō differt̄ formaliter

tunc noīa attributor̄ ēnt̄ synonima. qd̄ ē

petra & metatorē. x̄. metha. vbi exp̄sse dicit̄ q̄

vita & sc̄ia in deo non sūt synonima. p̄bat̄ 2̄na

q̄r synonima dicunt̄ ea quoq̄ plura sunt noīa

rāto m̄ formalē ēeadē. sic tuncīa & indumentū.

To. si distinctionē attributor̄ attributū intel lectū & nō natura rei. aut̄ q̄iḡ intellect̄ differt

a natura rei aut̄ nō differt. si nō. tūc q̄cqd̄ p̄ue

n̄t̄ intellectū p̄uenīt̄ natura rei. & sic ista di

stinctio q̄ ē p̄ intellectū erit ex natura rei. si dis

fert. aut̄ tal dīa ē ex natura rei formaliter. & tūc

h̄r̄ int̄erūz. q̄r q̄rōe intellect̄ differt formaliter

a natura cadē rōe voluntas differt ab intellectū. & sic d̄ alijs attributū. **A**udices q̄r a natu

ra differt sola rōe. H̄ eē non p̄. q̄r nullā disti

ctio p̄cedit suū p̄m̄ p̄ncipiuū distinctiuū ī ta

lu genere distinctiois. h̄ p̄m̄ p̄ncipiuū distincti

uu ī distinctioē rōnis ē opinio intellect̄. q̄ an

oīz actū intellect̄ tu dabis distinctioē q̄ disti

guet̄ intellect̄ a natura. & p̄ 2̄ns a ceteri attributis. **T**o. si sapia infinita ē formaliter iustitia

infinita. sapia fm̄ se rōi erit iustitia. 2̄ns fal

suū est vt apparet̄ i creaturis vbi sapia nō ē ius

titia. 2̄na p̄z. q̄r grad̄ infinituū ī finitū tollit

formalē rōem alic̄ p̄fectionis. H̄i ḡrōe alic̄

p̄fectionis ē distinctia fm̄ se & in rōi. etiā tales

formales rōes manebūt distincte. 2̄ns acci

piat̄ fm̄ grad̄ infinitos. **T**o. ac̄r̄ ēq̄ distingu

it̄. metha. h̄ attributa sunt actualissime ī deo. &

z̄c̄. **T**o. in q̄cungz signo 2̄dictoria p̄fican̄ d̄

alīq̄ optet̄ q̄ i co ex natura rei sit alīq̄ multitu

7

8

9

10

Cōfirmat

vult. q̄ d̄ens totū c̄ē in seipso p̄phendit velut quoddā pelagus sube infinitū. **H**ec diuina c̄ēntia non p̄t dici pelaḡ infinitū p̄ hoc q̄ intellectus circa c̄ā p̄t c̄ōp̄te multas rōes. **I**te Aug. 5. **M**aximini ait. q̄ sicut plures p̄f̄ctiones p̄nt eē in vna diuina p̄sona sive p̄positōe. ita plures diuine p̄sonae p̄nt eē in vna diuina c̄ēntia sine p̄positione. **I**lla autē vna nula c̄ē si attributa diuina sola ratione c̄ēntia distincta. cū p̄sonae diuine sint realr̄ distictae. q̄a nō sequit̄. fīm rationē distincta nō faciūt̄ p̄sōz. ḡ fīm rei sive realr̄ distincta non faciunt̄ p̄poem. **P** h̄ idē ex dictis cuiusdā alterius doctoris p̄t arguisic. **S**i attributa diuina non differt̄ formaliter. tūc intellectus nō posset intelligere ea differre reformaliter. nō ēst illū. vt i nobis ipsis exprimur. p̄bat vñtia. q̄r̄ sicut ea q̄ nō differt̄ realr̄ intellectus nō p̄t intelligere ea differre realr̄. q̄r̄ qd̄ nō ēnon convenerit nos intelligere. vt p̄tz. i. posterioz. sic a sili tc. **P** p̄fectio attributalis ē formaliter finita. q̄r̄ als nō ēt̄ cōc̄abilis creature. **H**ec c̄ēntia diuina ē forma littera infinita. als ipsa posset cōicari creature. ḡ p̄fectiones attributales differunt formaliter ab c̄ēntia diuina. z p̄t vñtia formaliter differunt inter se. non. n. p̄nt magis convenerint se q̄z cū diuina c̄ēntia. **P**. que sic se habet q̄ inter ea nulla cadit formalis diuina z ex natura rei. vno eoz cognito necessario oia cognoscunt̄. **H**ec beatus videt vnuz vel plura attributa nō p̄pter hoc videt omnia. cū sint infinita. ḡ tc. **S**ed illa mīmē cludunt. Ideo aīq̄ ad ea respondē adducā aliquas ratōes aliquid doctoz. p̄tra pdictaz opīonē. Arguit̄ em sic. **V**nū z multa. idē z differens. sunt passiones entis. sicut ergo nulluz ens est nec esse potest qn sit ens reale vel ens rōis. sicut nō poterit eē aliqua differētia que mediet ut differētia realē z dīntiam ratiōis quā tu appellas formalē sive ex natura rei. **P**. diffinitō dicit quid est res. vt p̄z. vi. topicoz. ergo si attributa differunt diffinitōe. oport̄ q̄ differat re seu reali quidditate. **P**. sicut se habet̄ realitas diuinitatis ad realitatem sapientia vel cuiuscunq̄ alterius attributi. sic se habet̄ formalitas seu formalis ratio diuinitatis ad formalitatem seu formalē rōem sapientia. sed realitas diuinitatis est realitas sapientia et omniū aliorū attributoz. ergo tc. **P**. maior est dīntia qd̄ ditatua q̄z differētia numeralis. q̄r̄ que differunt numero convenerit quidditate. sed attributa diuina nō differunt numero cū sit unus deus. ergo nec quidditate. nec p̄sequēs sozma

li ratione seu diffinitōe. **P** attributa diuina sunt vnu realiter ppter hoc q̄ in vna diuina sunt c̄ēntia que ē infinita realiter trascunt. ergo sunt vnu formaliter. co q̄ trascunt i cantem diuina c̄ēntia que ē infinita formaliter. **S**equētia p̄z. q̄r̄ stante eadē rōne iāncēde te debz vnfōrmiter idē inferri in p̄sequente. **S**i ergo ppter hoc q̄ c̄ēntia diuina est realiter infinita attributa transcut̄ realr̄ i c̄ā. z sūt realiter idē. cum eadē sit formaliter infinita attributa erit formaliter idē. **P**. fīm beatū Aug. deus est eo sapiēs quo iustus. **H**ec si formaliter differt̄ sapientia et iusticia. alio formulariter ēt̄ sapiēs et alio iustus. **P**. sicut se habent plura ad vnu. sic se habet vnu ad plura. sed illa que sunt realr̄ plura nō p̄nt esse vnuz nisi fīm rationē. ergo vnu deus nō poterit in se habere plura attributa nisi fīm rationē. **P** quecūq̄ sunt idētice vnu sunt summe vnum. z p̄sequēs nō p̄nt differre formaliter. sed attributa diuina sīm doctores cōtra quos hic arguit̄ sunt idētice vnu. **P** illa nō differunt formaliter que sic se habet q̄ ab uno cui reduplicatōe siumpō no verenegat aliez. sed illa nō est vera sapientia diuina inq̄tu sapientia diuina nō est iustitia diuina. ergo sapientia dei non differt formaliter a sua iustitia. **P** q̄cūd̄ convenerit rei ex sua natura circumscpta omni opatione intellectus convenerit sibi realr̄. **S**i igit̄ ex natura rei diuina attributa distinguunt. tūc realiter distinguunt. quod ētra illos met. z p̄tra catholica fide. ḡ tc. **A**d prūmū igit̄ motiuū illius opinōis dicēdū q̄ minor non est vera. **A**d p̄bationē dicēdū q̄ q̄suis intellectus z voluntas nō differat ex natura rei formaliter. tamē possim⁹ ostēdere quare filii p̄ducēt p̄ modū intellectus. z spūscūs p̄ modū voluntatis. **N**ā vt videm i nobis ipsis actus amoris p̄duci non p̄t nisi p̄supponat aliqd̄ p̄ductū q̄ intellectus. ideo spūscato qui p̄cedit tam a p̄sona producta q̄ a nō producta puta a p̄re z filio appropiare debem⁹ emanatiōz p̄ modū amoris. sed filio qui ab uno tm̄ procedit z soluzā nō producto tanq̄ nullū productū p̄supponēti debem⁹ appropiare emanatiōz p̄ modū intellectus sive nature. **E**tā illud i quo fundatur illa rō stare non p̄t. s. q̄ intellectus z voluntas sint due distincte formalitates. p̄t sūt p̄incipia illaz emanationū. q̄r̄ si vna formalitas tm̄ esset p̄incipium generationis filij. cum om̄s formalitates filio genito p̄ generationē cōmunicent. tūc cōmunicatū p̄ generationē excederet formale p̄incipium generādi quod est

Solutio
ronū scoti
Ad

Cofirmat inconveniens, sicut inconveniens est principiatus excedere suum formale principium. **E**t si rimo hunc sic. Nullum uero productum ex vi productis sue capere potest quod virtualiter vel formaliter non pertinet in suo formaliter principio productivo secundum etiam formale principiis, sed formalitas voluntatis quod per se est distincta ab alias formalitatis ut distincta est non continet per se nisi quod pertinet ad velle et amare. **S**i ergo ut sic est principium proprium, tunc spissatum est ut utrumque productum non habet intellectum, et eadem ratione filius non habet voluntatem. **A**d secundum dicitur quod quis donatur sapientia et ceteris attributis assignent alie et aliis distinctis in quantum distincte repinguuntur in creaturis. si tamen per se sunt manifesta ut sunt in deo, sic ex eo est yna cum distinctio sicut ex ea est yna quoddam yna natura. **N**on si aliquis ut in deo sunt multiplicata distinctio ea distinctur, hoc est per ratio, quod ea imperfecte cognoscere, ideo ipsa distinctio ad instar eorum quae in creaturis videret. **A**d tertium dicendum quod illa ratio est quod facientes ea, quae cum formam eos intuitiva noticia sit ipsius rei formam realiter et actualiter et primitus existentia, agit ut deus cognoscit distinctos attributorum cognitione intuitiva, optet quod talis distinctio est realiter ex deo, quod est causa eorum, quod ipsi haec negantur, et bene, quod salua illa decretaliter summa trinitate et fide catholica, necesse est negare reales distinctos enim attributorum diuinorum. **A**d formam igitur rationis dicendum, quod deus cognoscit ipsa attributa cognitione intuitiva, distinctos tamen attributorum non cognoscit esse nisi formam rationis, puta in ordine ad creaturas, quod aliter non sunt distincta, ideo a vero intellectu non cognoscuntur aliter esse distincta. **E**t licet illa distinctio sit cum formam rationis, a deo tamquam clarissime cognoscuntur, et si omnis est clarior noticia appellata intuitiva, accedo tecum haec noticia dei esse intuitiva. **S**i autem solus appellas illam intuitivam, quod terminatur ad realiter extra intellectum existentiam, tunc talis noticia non est intuitiva, quod haec distinctione ad quam terminatur non existit intellectus extra intellectum. **A**d quartum dicendum quod talia nomina non sunt synonyma, quod eisipso significativa talium nominum significamus per compositionem ad creaturas in quibus realiter et quod ditatis sunt distincta, haec attributa significamus sub diversis rationibus. Intellectus tamquam perfectus qui talibus attributorum significatus perfecte significat sine omni comparatione ad ea in quibus realiter distinguuntur, non imponeret eis plura nomina, sed unum nomem tantum, etiam dato quod ut sic imponeret eis plura nomina, illa nomina penitus essent synonyma. **A**d quintum dicendum quod formam

illos doctores qui ponunt quod distinctio attributorum non causatur a divino intellectu sed ab humano dicere, quod talis distinctio non attribuitur divino intellectui nec nature. **H**ed dato quod intellectus divinus significat essentiam suam in ordine ad predicationes perfectiores in creaturis distincte representatas, et formam haec significat distincte suam perfectionem, adhuc talis distinctio attribuitur intellectui ratione nature, non per ratio, quod intellectus diuinus ibi aliquid faciat quod non faciat natura, sed per ratio quod in his verbis intellectus distinguuntur a natura, talis distinctio rationis attribuitur intellectui non nature. **A**ttia predici ad quantum quod distinctio attributorum eo modo quo attribuitur intellectui puta effectus et causas, sicut in modo per attributum diuine nature. **S**i autem ex hoc inseritur quod distinctio attributorum sit in deo ex natura rei, tunc propter alios defectus quod hic possit assignari, committit duplex fallacia, scilicet equivoicationis, quod mutat medium, et figure distinctionis, quod mutat effectum in subjectum, non enim nego quoniam omne quod efficit diuinus intellectus efficiat etiam diuinam naturam, et per dominum efficit illam distinctio rationis, sed propter hoc attributa non sunt intrinsecum in natura diuina formaliter distincta, ita quod natura subjectivae partak in se illam attributorum distinctionem, si enim habueret in se haec distinctionem, tunc non efficeret eas. **T**ota igitur ratio procedit ex suppositione fallacia, scilicet quod distinctio attributorum ita proveniat intellectui ratione nature. **A**d sextum dicendum quod licet propria bona accipiendo in quantum sapientiam et iustitiam indistincte, quod tunc verificabiliter per sapientiam et iustitiam diuinam. **S**ic enim accipiuntur distributueret velut tunc propria et fallax ratione iustitiae et sapientiae humanae, et illo modo proba sonare videtur, igitur simile nego propria. **A**d probationem dicendum quod sapientia et iustitia accepta in corde, sic per se mundi apprehenduntur et res deo et creaturis, tunc nec sicut id est formales rationes nec distinctum est formam formales rationes, sed velut in deo sunt idem, ut aut sicut in creaturis, sic differunt. In minore igitur huius probatio supponit falsum, scilicet quod sapientia et iustitia sumpta est sicut tota conscientia differat formaliter seu est formales rationes. **A**d septimum dicendum quod quis accusus distinguatur, non tunc distinguuntur se a se, sed distinguuntur se alicuius alterius. **E**t hoc ergo quod attributa diuina sunt unum summum accusum qui est diuina essentia, bene sequitur quod talis accusus sit maxime distinctus ab omni eo quod non est talis accusum, non tam sequitur quod sit distinctus in seipso. **A**d octavum dicendum quod memoria diuina et voluntas sunt una diuina entitas, et ut sic non proveniunt sibi contradictione perdi-

cata. ista tñ vna res simplicissima. puta dñna c̄ntia vt p̄fecta respectui generatōis actiue ē secūda memoria. vt sic est p̄cipiū dictiuū si ue vbi generatiū. s̄z vt p̄fecta spiratiōi actiue ē p̄cipiū spiratiū siue sp̄uscti p̄ductiuū et vt sic posset dici secūda volūtā. Ex q̄ p̄z q̄ nō vñscit de mēdiora et voluntate p̄dicata p̄dicto respect⁹ origis. Ad ix. dicendū q̄ tales acceptus neclūt facti nec vani. q̄n c̄cipiū in ordine ad extra. vbi eis vera et realis distinc̄o corīdet. Si autē intellectus p̄fecte cognoscet c̄ntia de: vane formaret de eo diuersos accept⁹ absq; p̄dicta p̄fatione. Ad x. dicendū q̄ minor et falsa q̄ntia ad ambas suas p̄tes. Ad pmā p̄bationē dico q̄ intelligere diuīum nec scipio formalis distinguit ab alijs attributis nec p̄ aliud intelligere. s̄z distinguit ab eis fm q̄ de suū intelligere p̄par ad creatū intelligere. qd qdē creatu intelligē realis differt a ceteris p̄fectionibz. ex q̄ p̄patōne c̄cipiēt diuīum intelligere diffire a ceteris attributis fm rōz. Ad 2firmatōz dicēdū q̄ ac̄ realis dñs a potētia p̄supponit potētia et natura rei. Si autē nō differt tūc nō p̄supponit potētia nisi idē dicat p̄supponere scipm. Ac̄ autē dñs nō differt a sua potētia. Ad altera p̄tē mīo us dicendū. q̄ si fiat alī distinc̄o p̄ nr̄m intellectus ex h̄ non sequit⁹ q̄ p̄fēctio diuīa sit respect⁹ rōis. sed bñ sequit⁹ q̄ distinc̄o talū diuīaz p̄fēctionū sit qd rōis vel respect⁹ rōis. Ad auctēz Dñm. dicendū q̄ c̄ntia dñna dīr pelag⁹ non cuiuscūz s̄z sube. et q̄ dicit sube satis dat intellegere q̄ non intelligit de infinitate multitudinis distinc̄te. et ideo non facit ad p̄positū illi⁹ doctoris. dñna. n. c̄ntia dīr pelag⁹ sube infinituz. eo q̄ suba diuīa omnē p̄fectionez baliter et vñitissime p̄pendit q̄tūcūz sparsa sit et distincta in creaturis. Ad auctēz Aug. dicendū q̄ non opt̄z q̄ silūdo currat p̄ oēs pēdes als auctēs et p̄tra testicūz me. q̄ tu metegas p̄fections diuīas distingui realis. et tñ habes et fide occidere diuīas p̄sonas differ. reales. sufficit igit̄ q̄ sit ibi aliq̄ silūdo. Nec itēdū ibi Aug. nccio cludere. q̄ articul⁹ setē trinitatis non p̄t necessaria ratōe p̄bar. Est igit̄ i hoc silē. q̄ sicut diuīe p̄fections non derogant simplicitati p̄sonae. sic diuīe p̄sonae non derogant simplicitati c̄ntie. q̄ non maiore p̄positionē faciunt relativa realis distinc̄ta in ea dē c̄ntia q̄s absolute fm rationē distinc̄ta in ea dē p̄sona. Ad xi. dicendū q̄ q̄uis intellectus possit intelligere sapiam et iusticiā differ.

Ad 9

Ad 10

Ad 11

reformaliter. non tñ intellectus versus intelligit ea vt in deo sunt differre formaliter circūscripta om̄i p̄fatione ad extra. Ad xij. dicen dū q̄ quelibet p̄fectio attributalis vt i deo est cu sit idē qd diuīa c̄ntia ē formaliter infinita. nec vt sic ē cōicabilis creature nisi i quadā siu similitudine p̄cipiata. s̄z ve vnu attributū p̄ nr̄m intellectū alteri distinguit et diuīa natura et inter se. Illud autē totum procedit ex actu rationis. et ideo non p̄t ex hoc argui dñna formalis et ex natura rei. sed sola dñna rationis. Ad xij. dicēdū. q̄ essentia dei q̄ uia vñitissime oēz p̄fēctionē c̄tineat sine om̄i distinctōe ex natura rei. i ipa tñ obiectu oīa relucet. et hac relucētia obiectiva ipsa voluntas diuīa siue ipse tens plena habet domīnū libertatē respectu om̄is intellectus creati reuelaci vñicūz p̄te vult. Hec tñ magis clare patēbit circa finem. uij. libri. vbi hec mate ria ē sp̄aliter p̄tractāda.

Quantū ad terci

Articul⁹ 3

um principale. utruz attributa diuīa distingui p̄nt p̄ intellectu c̄ipientē diuīa essentiām fm s̄līne om̄i compatione ad extra. Dicēdū q̄ nullus intellectus p̄t ponere distinctionē diuīoz attributoz s̄tēdo i templūo diuīe c̄ntia q̄ ad intra absq; om̄i p̄patōne ad extra. q̄ ens simplicissimum nō p̄t c̄cipi fm senīs sub vna rōne. dñna c̄ntia est simplicissima. ḡ tē. H̄z h̄ istā c̄clusiōz s̄tē ali qui solēnes doctores. dicētē p̄ distinc̄to attributoz sumēt a diuīo intellectu p̄ compationē ad intra circumscēpto om̄i p̄ducto ad extra et p̄ducibiliter creato siue creabili. Istud tñ vt dicūtē s̄tē intellectu simplici. sed intellectu p̄ferētē essētia diuīa sub vna ratione ap̄ prehēsam. ad seipsum ap̄prehēsaz sub alia ratione. puta accepta sub ratione veri. p̄t p̄pari ad seipsum sub ratione boni. Et illud p̄bat multipli. Primo sic. q̄ ea q̄ principalius p̄ueniūt deo q̄ creaturis nō debet deo attribui i ordine ad creaturas. sed sapia. bonitas et cetera attributa p̄cipitalius p̄ueniūt deo q̄z cuiuscūz creature. ergo tē. Sicut sapia et bonitas differūt in deo rōne. sic sapia et deitas differūt ratione. Hed distinc̄to sapie et deitas non p̄t colligi ex compatōe ad distinctionē reprē i creaturis. cu deitas nō sit i creatura per modūz alicui⁹ creati. ḡ nec distinc̄to sapie et bonitas sumēt i ordine ad creaturas. Pqd 3
1 4

Hēc et seq̄ces sui.

est cā maioris distinctōis pōt esse cā minoris distinctōis. sed secūditas diuine cēntia est cā suerō distinctōis psonaz q̄ ē maior distinctōis attributoz. ḡ tc. ¶ **P**o obiectū act⁹ ponētis ⁊ reflexiō plura includit vel fm rē vel ad min⁹ fm rōem. q̄ ois ppositio vel reflexio aliquo mō implicat plura vel simpli vel fm qd. vel fm rē vel fm rōem. **H**ed deus vnico actu suo q̄uis simplex ⁊ rectus intelligit oia obiectue que nos possumus intelligere actu componēt ⁊ dividēt. sive etiā actu reflexo. circumscripta em quacūz creatura adhuc de us intelligerz se esse qd primit ad obiectū act⁹ ponētis ⁊ intelligeret se intelligere qd primit ad obiectū act⁹ reflexi. ḡ plura cēnti deo ad mi nus rōem distincta circumscripta omni ppatō ad extra. ¶ **P**ea q̄ petūt deo i ordine ad creaturā dicunt̄ sibi caliter puenire ⁊ nō formaliter. sed attributa diuina pueniunt deo formaliter. vñ si de⁹ nō diceret sapīc vñ bonus nisi caliter nō possem⁹ dicere q̄ magis ess̄ formaliter sapīc vel bonus q̄ formaliter lapis vel lignū. ¶ **N**isi nulla ess̄ creatura. adhuc deus intelligeret se sub rō veri ⁊ diligere se sub ratione boni. ¶ **P**o. quasi hoc idē arguit quidam alius doctor sic. Illa natura i qua pueniunt̄ oēs rōes attributales pōtētia distingui biles. **G**i obiectū intellectui pfecte ⁊ distincte ipsa intelligeti. oēs tales rōes reducēt in actu. **H**z essētia diuina respectu intellect⁹ dei ē h̄moi. igit̄ sicut plitas fm rōem obiectue ponit̄ in cēntia diuina intellecta. sic corādētēt subiecti ue deb̄z ponit̄ in intellectu intelligibilitate. ¶ **P**nō minus absolutū ē intelligere diuīnū q̄ sit suū esse. sed distinctū ⁊ pfectū esse diuīnū nō coēgit creaturam. ergo nec suū intelligere quo distincte ⁊ pfecte in telligit seipm. als̄ dei beatitudo depēderet a creaturis. ¶ **P**sicut posterius nō pōt esse cā prioris. sic distinctio posterioris nō pōt esse cā distinctōis prioris. sed p̄fectiones attributales vt sūt i creaturis sūt posteriores seip̄is ut sūt i deo. **H**apīa em creatā ē cāta a sapīa que ē deo. ¶ **D**icit ḡille doctor q̄ rōes attributales sūt pōtētia distingui biles i cēntia diuina. ⁊ p̄ hoc differt ab alijs de formalitatib⁹ q̄ dicunt̄ q̄ sunt actu formalēt distincte. **P**er h̄ aut̄ q̄ dicunt̄ intellectū diuīnū ea di stigere ab itra. differt ab ill̄ q̄ ponit̄ talē distinctōis fieri solū i ordine ad creaturā. **L**e ad dit̄ tercio q̄ talē distinctio fiat p̄ simplicē in tuitū ⁊ nō p̄ intellectū p̄partē diuina essētiam sub ratione vnius attributi ad seip̄as sib̄ rōe alterius attributi. q̄ coiplo q̄ p̄tētia

sūt i diuina cēntia q̄tū ad istā distinctōis rōnis p̄ simplicē intuitū intellectus pfecte essen tā cognoscētis. talis distinctio reducēt i actu ⁊ p̄ hoc differt ab illis quoq̄ rōes adduxi. pxi meā i istū. ¶ **H**ed nec ista vident̄ esse vera. Deficit em fūdamētū p̄mi doctoris. q̄ omis p̄patō p̄supponit distinctionē compabilū. vel fm rē vel saltē fm rationē. **S**i ergo ex cōpatione diuina eſſētia ad seip̄a innasceret di stinctio rōis attributoz. tūc eſſēt distincta an q̄ distin guerent̄. quod est contradic̄tio. **F**ūdāmētū etiā sedī doctoris videſt reficere. q̄ in actu purissimo nō pōt esse intrīsec aliqd pōtētia distingui bile quod nō sit actu distinctū. quia q̄uis hec p̄positio. iij. phīcoz. q̄ in p̄te nō differt esse ⁊ posse pāiat̄ calūmā q̄tū ad ceteras intelligētias. tñ q̄tū ad ipm̄ teum ⁊ maxime quo ad ea q̄ sibi pueniunt̄ ad intra. iam dicta p̄positio ē fallibilis̄ vera. **L**ū ergo essētia diuina sit actus purissimus. nō poterit esse i ea aliquid i pōtētia distingui bile quod ab intra reducat̄ ad actu. **I**deo r̄n̄deo rōibus eōm. ¶ **A**d primū dico q̄ q̄uis en tītas ⁊ p̄fēctio attributoz p̄cipalius conueniat deo q̄ creaturis. distinctio tñ eōrum p̄cipalius puenit̄ creaturā q̄ deo. q̄ respectu co rūdē distinctio rōis rēb̄z sumi ad in star distinctōis realē ⁊ nō econū. ⁊ iō ad ipfētōz rēi cēderz q̄ talē distinctio p̄cipali⁹ cēt̄ i ipo q̄ i cēt̄ atūris. q̄ tūc opteret talē distinctōis realēt̄ esse i deo. ⁊ p̄ vñs valde derogaret̄ diuina simplicitati. ¶ **A**d scđū negādo minorē. q̄ eo ipso q̄ vidēt̄ i creaturis sapīam seu qualib⁹ alia p̄fectioz reala sūt differre subiecto. possum⁹ p̄cipitalia vt ponūl̄ i diuīna differre fm rōem a reitate. q̄ fm n̄m modū intelligētēt se brep̄ modū subiecti respectu h̄moi p̄fēctionē. ¶ **A**d. iij. dōm q̄ minor poss̄ negari. q̄ essētia ē cā suerō vnitātēt sive pueniūtēt psonaz. ⁊ iō n̄ p̄tēt cā distinctōis ⁊ dōm̄ psonaz. hoc em puenit̄ ipsi relatōi. iuxta illud boetij. **L**ēt̄ia p̄tinet vnitātēt. ⁊ relatio multiplicat trinitatē. Pōt̄ etiā dici q̄ maior ē vera solum ubi maior ⁊ minor distinctio sūt eiusdērōis. **H**z distinctōes psonaz ⁊ attributoz nō sūt eiusdērōis. tūc vna sit fm rē. alia fm rōem. ⁊ vna sit relatiōnōz. alia sōt̄ absolutez. **E**tīa p̄tēt̄ dic̄t̄ q̄ ex p̄patō maior ⁊ minor distinctōis ad inuicē. nō bñ arguit̄ te vno ad alterz. nisi sint eiusdērōis. s̄z distinctio realē psonaz ⁊ distinctio rōis attributoz nō sūt distinctōes eiusdērōis ⁊ iō nec p̄p̄esit̄ p̄p̄abiles. nec bñ excludit̄ te vno p̄ alterz. ¶ **A**d q̄tū p̄scđū q̄ ois p̄iūsi/ Ad 4

Alexāder
ordis. s. au
gustini

tas rōis siue iactu spōnēte siue iactu refexo
de nūcitate sumit et oī ex aliq distinctione vñ
diūlitate reali. ex hoc emq intellectus nō vi-
det distinctionē realē i illa pōe cū dī homo ē
vel homo ē albo. ipse ponit distinctionē saltem
fm rationē in illa qua dī deus ē. vel deū deus.
vel deus ē lux. **A**d eodem modo de actu refexo.
Nā pīmū qd a nō intellectu cipit non p̄t ec
ipse intellect⁹. nec etiā act⁹ eius. sed ē aliq res
extra realiter differēt tam ab intellectu qz ab
actu suo. et hoc qz sic videt se aliquid intelligere
quod realiter differt ab ipso. cū seipm in
telligit ponit differentiā rationis inter seipm
ut intelligit et ut intelligit. vnde si solū in-
telligeret seipm. tunc impossibile esset qz se
ipsum distingueret a seiplo. **O**mnis em vñ
ratioṇ optet qz sumat ab aliquo appare
re. ad qd aspīc̄s intellect⁹ causet h̄moi dñi
tiam. **H**ed tale appr̄es reficeret h̄moi intel
lectui qui nihil aliud intelligeret qz seipsum.
Sic eodem modo dico qz de⁹ nihil aliud in
telligeret qz seipsum. qz quis intelligeret se esse.
et intelligeret se intelligere. qz in omnibus ta
libus nō intelligeret aliud qz eius simplicē es
sentia. p̄ tale suū intelligere nullā ponere dif
ferētiam rationis. **A**d quinū dicēdū qz si
nuqz creatura facta fuiss. adhuc de⁹ ēt forma
liter sapiens et bonus. et sic de alijs attributis.
Vn attributa nō dicunt deo suenire ex hoc
qz possit ea carē. qz tūc eadem esset ratio attri
butalis et idealis. **H**ed oī pfectio attributa
lio deo suenire ex hoc qz ipse etalis. pura sapia
in qz attributū est suenire deo ex eo qz est sa
pies. et licet intrinsece deo sueniat omnis talis
pfectio. distinctionē tñ talū pfectionū cū sit qd
rationis sine compatione ad creaturas sibi n
poterit suenire. **A**d sextum dicēdū qz si
nulla eſz creatura. adhuc in intellectu diūm
posset essentia suam intelligere sub ratione ve
ri. et diligere sub ratione boni i ordine ad cre
aturas quas deus producere posset cū veller.
in quibz intellectus et voluntas tendētē i
verum et bonū realiter essent distincta. si deus
huiusmodi creaturas in esse pdinceret. **A**d
pīmū alterius doctoris dicēdū qz rationes
attributales nec sunt actu distincte nec potē
tia distinguibile nisi in compatione ad ex
tra. qz sic sunt actu distincte ex hoc qz actus
ad extra compant. sic sunt potētia distinguib
les ex hoc qz p̄t ad extra compari. bñ qui
dem entia diuina ḡphendit omnia. sed vnicis
sime qz est ex p̄t sui. et ideo quicqz mul
tiplicitatis ibi poterimus cogitare qz ad ab

soluta hoc totū sibi p̄petit in p̄atoe ad extra
Ad sedz dicēdū. maior; possz negari. qz nō
et inconuenies dicere qz intelligere diūnū ali
qd ɔnoter. qd tamē nō connorat esse diūnū.
Ad minorē dico qz esse diūnū quis non co
rigat esse creature. ita qz ab eo dependear. im
possibile tamē est esse ipm diūnū ec n̄lī ipm
comprehēdat omne esse. sic impossibile est ec
diūnū intelligere nisi ipm ḡphendat om
ne intelligere. **P**ropter qd si de⁹ nō intelligeret
creatūrā ipm nihil intelligeret. **V**n sicut deus
nō p̄t h̄re impotentiā respectu pductōis crea
turaz. sic nō p̄t h̄re ignorantia respectu cogni
tionis creaturaz. **I**nd tñ nullā dependentia
arguit i deo sed lūmā pfectionē. hoc em ēma
rime pfectionis omnia dependere a seipso et se
a nullo penitus dependere. **A**d tertium dicē
dū qz sicut posterius nō potest ec causa p̄oris
qz ad ec realē. sic nec qz ad distinctionē
nō realē. **H**z sicut posteri p̄ ecā p̄oris qz
ad esse rationē. multa em fm rationē ponit in
tlectus noster esse in deo et sibi ex parte p̄ue
nre. que tñ nullū esse realē ponunt in deo. cuz
ipm sit immutabilis. sic distinctionē rationis i
priori potest ori⁹ ex distinctionē reali que est
in posteriori.

Quantuʒ ad quar

Articla 4

tū p̄ncipale. vtz attributoz i diūnū distinctionē
fm rationē p̄ quēcūqz intellectu siue creaturaz
siue incretaū sumat p̄ p̄ationē eoz ad crea
turaz i quibus realē distinguishingit. **D**icēdū qz
veritas illius articuli p̄t conclidi ex pcedē
tibus. **N**ā cū attributa diuina nec distinguā
tur ex natura rei formalē. vt patuit i. qz articu
lo. nec possint distinguiri ab intra. vt patuit in
ii. sequit̄ nōcio qz eoz distinctionē sumat a qz cun
qz intellectu i p̄atoe ad creaturas. **P**h idē
pbo sic. **N**ihil imperfectōm includes esse p̄t
in diūnū nīlī in compatione ad creaturas.
sed oī distinctionē p̄ absoluta includit aliquā ipse
ctōz. qz vbiqz cōdistinctionē p̄ absoluta. siue sit
distinctionē rei siue rōis. optz nōcio qz vtrūqz sit fi
nitū seu ad minū alterz siue finitū seu ap̄phēdat
ad modū finitū. qz neqz p̄t ec plāfinita ab
solute et fm pfectōz ēentialē. cū igit̄ distinctionē
attributoz sit distinctionē absolutoz. g. tē. **C**ā
āt isti⁹ distinctionēs i ordie ad nīm intellectu sic
dicit doctor noster et bñ. ē excessus diūnū ēn
tie et defectus nī intellectus. **H**z otra p̄di
cta quidā doctor arguit sic. **G**ideon s.
Locon 5.

Ad 5

Ad 6

Ad 1. alex.

predicere esse etiā vel ex parte dini intellectus. non p
mo mō qz tūc nec creat⁹ intellect⁹ poss⁹ i dīna
essētia apphēdēre pfectōes. Nec scđo mō. qz
fīm p̄m en. xij. metaph⁹. intellectus aptus na
tus ē dīnidere etiā adunata i esse. distinguit
em⁹ intellect⁹ ppter sui pspicacitatem bī sensus
nō p̄ distingue. Cū igit⁹ intellect⁹ dīn⁹ sit in
finite pspicacitatis. ex pte sui non appetit ali
2 qd⁹ impedimentū pdicere distinctionis. ¶ P. sic
ea qz sūt real⁹ dūlā se hñt ad vnitatē rōis. sic
ea qz sūt real⁹ idē ad diversitatē rōis. h̄z duo
individua real⁹ diversa pnt c̄cipit vñū fīm
rationē sp̄ci⁹ absqz hoc qz compenſad aliquod
vñū fīm rē. ergo ea que sunt vñū fīm tem pos
sunt c̄cipi vt differētia fīm rationē absqz eo qz
compenſad aliqua diversa fīm rem. ¶ P. in
3 intellectuū qz virtual⁹ plura contineat qz vege
tatiū. ideo distinctionis pōt c̄cipi qz vegetatiū.
cū ḡ essētia diuina virtualiter in finitas pſe
ctiōes p̄tineat. videt qz possit c̄cipi distinctionis
4 ſime. ¶ P. si intelligere t velle eſſt idē in deo
re t ratione intrinſece cōſiderata circulcripta
omni c̄patione ad extra. tūc ſequit qz deus eſſt
malus quia cū intelligat mala ipſe vellit ma
la. ſed qz mala vult malus eſt. ḡ t̄. ¶ P. ſi in
5 intellectus noster ex hoc formaret te diuina eſſe
tia diuersos c̄ceptus quia excedit ab ea. ea
dem ratione te quolibz attributo formarbz di
uersos c̄ceptus. qz eque bñ excedit a diuina po
tētia ſue ſapientia ſicut a diuina eſſentia. t ſic in
6 vno attributo eſt infinita attributa. ¶ P. re
ctū ē iudeſ ſui t obliqui. vt dī. i. de aīa. cum er
go pfectiōes vt ſunt in diuina magis habeat
rationē recti i creaturis. aut ratione obliqui t
imperfici. ideo nō debemus iudicare de diuīis
pfectiōibz qz iudicū quod habem⁹ de creatiis
7 pfectiōibz. ¶ P. dato qz nō pſſimus co
gnoscere trinitatēni p̄ imaginē creataraz. non
nī debemus dicere qz pſonei trinitate ſunt
8 ſtincte niſi p̄ compatiōne ad imaginē crea
tā. ſic t̄. ¶ P. cū creature ſuſtinet ab eter
no. ſi deus diceret ſapiēs t bonus ſolū i com
patione ad creaturas. tūc ab eterno nec fuſſiz
ſapiēs nec bonus. ergo t̄. ¶ Sed illa nō cō
cludit. ¶ Ad primū ergo dicēdū qz ppter inti
mā ſeu oīmodā ſimplicitatē dīne eſſtē. t p
pter pfectā dīni intellect⁹ adeqtiōz reſpectu tal
eſſtē de nō c̄cipit ea niſi ſubvna pfectiōne
ratione intrinſece ea c̄cipiendo abloz oī ſpati
one ad creaturas. nec ex h̄z dīn⁹ intellect⁹ emīo
ris pspicacitatis ſed maioriſ. Dis em⁹ intelle
ct⁹ dīnides ea qz ſunt real⁹ t eſſential⁹ vñū. vel h̄
facit ex ſua imperfeciōe. vel hoc facit ad aliqua

Solutio Ad I

aspiciēs qz real⁹ ſunt vel poterunt eē ſtincta
¶ Ad ſcdm dicēdū qz minorē falsa. qz cx h̄z qz
intellectus videt orz t hoīem eſſe idē ſim rē. igit p̄ci
pit ſortem t platonē ſt hoīem eſſe idē inter le ſim illam
vnā rōem ſp̄ci. cū qz quilibet ſcolū c̄ceptus ē
idē real⁹. ¶ Ad terciū dicēdū qz qz uia aīa ſc̄l
lectiū ſtudiat ſhalter ſcholū vegetatiū
ura qz nō ſunt ples forme ſbales i homie. poſſu
mus tñ ipſa ſtincte c̄ipe aspiciētes ad ſu
as porētias. ſtatu ſt obiecta. i quib⁹ oīb⁹ rea
lē multitudinē inuenim⁹. Nihil em⁹ intellectus
aliqz appetit ſeu moriū ex alio illo accipe
ret. puta vel ex porētis vñl ex acib⁹ vñl ex obie
ctis ipm intellectuū i ſe ſtincte nūqz c̄ipe
ret qz ſtūlibet intellectuū multa ſtualt ſtine
ret. maximē ſt intellect⁹ pfecte intelligerz. alī ſt
p̄ter ſu ſtfectiōez nō valē qz dīdātē ſt pſe
cte ſphēdēre poſſz te eadē re multas c̄ceptio
nes formare. i qua formatōe adhuc innumerat
alīciū reali multitudini. puta diuīis acciden
tib⁹ eiusdē qz dīdātā. a qz ſcipet tales diuer
ſas c̄ceptiōes. ¶ Ad qz ſtū dicēt nr̄i uniores
doctores volētes ſaluare venerabilē doctores
nr̄i ſt gidiū qz ibi ſalfū assumit. qz intellige
re t velle i deo differūt ratione. ¶ Sed iſtī nō
bñ ſtndēt pñxēnec ad dicta ſua. nec ad di
cta ſtſ ſt gidiū. qz ſim qz iſtī met dīcūt. t ex di
ctis doctoris nostri habet expſie distinctione
rationis ſt attributis diuīis in nascit ex compati
one ad creaturas. circulcripta qz ſi compatiō
tūc intrinſece ipa attributa nee erūt ſtincta re
alr̄ nec rōe. Bñ igit pſato argumēto. tūc cui
dēter appet qz illud ē difficult⁹ qd̄ in hac mate
ria p̄t adduci. Ad formā ḡ argumēti ſtndēdo
negoznam. Ad p̄bationē dīco qz ſicut ſol per
vnīc ſuū acū cera ſibi obiecta calefactit t liq
facit qzdu ſo calefactib⁹ t liqfactib⁹ in tali
cera inuenit. ceflātē tñ ſonē liqfactib⁹. puta
cū cera ſt totā ſt liquefacta. t manēt ratione
calefactibilis. idem ſol vñformiter ſe habet
in actu ſuo eadē ſeram calefactit t nō liq
facit. immo depaſit t exiccat. Hic intellect⁹
diuīus t volūtas diuīa ſue intelligere di
uīu t velle diuīu ſunt intrinſece vñū t rōe.
variationē tamē capiat extrinſec⁹ rōne muta
tōis facie in obiectalib⁹ rōib⁹ ipſius intellect⁹ t
volūtātē. Cū em⁹ bonū ſit obiectuū volū
tatis. t ver ſue enī ſit obiectuū ſt intellect⁹. ergo
manēt eadē extrinſeo obiecto vñformit ſub
eisdē rōib⁹ donatā t entitatē. de p̄ ſuū eſſenti
am qz eſſential⁹ ſt intellectus t volūtas talem
rem intelligit rōne entitatē t vñtatis. t vñt

Ad 4
Dyonisius
D'burgos
dis. 8. Au
gustini.
Cotra cu

Ad 5 ratione cognite bonitatis. mutata tñ eadēz re rōne bonitaz. et suata rōe entitat̄. de² eadē rez intelligit q̄ quis eam nō velit. **N**unḡigit de us vult malū. cū ordinata volutas i malo nō rep̄iat aliqua rationē volibil. q̄ quis ipm intel ligat. cū rōe entitat̄ q̄ illud malū fūdat rep̄iat rationē intelligibil. **H**ic ḡ nō p̄t argui di uersitas rōis intrinsece i radio sol. ex h̄ q̄ s̄l et sel luti excitat et cerā liqfacit ppter alia zaliā rationē obiectatē i ipsi rep̄at rōe suaq̄ dūlaz dispōnū. si non p̄t argui aliq̄ dūlitas rōnis intrinsece i dina volutate et intellectu. sine in suo itelligere et velle ex h̄ q̄ intelligit et n̄ vult siue nō diligit. sed poti⁹ odit eandērē. in q̄ ser uata ratione intelligibil dep̄dit ratio volibili siue diligibil. et inuenit ratio odibil. **A**d q̄ntū dīcēdū negādo dñaz. **A**d probationē dī cēdū q̄ rō formal attributū n̄ exceedit eque bñ n̄m intellectu. sic ut rō formal dūlē entit̄. q̄ attributū sup̄t fm̄ sua p̄p̄ia rōe fm̄ quā al teri attributo et etiā dīne entit̄. distinguit. sic n̄ ē infinitū. imo nccio vt si ē finit̄ rōis. **N**ō p̄z ex duobz. p̄mo q̄ dīne sapie vel cuiuscq; al teri attributo n̄ p̄uenit ifinitas nisi inq̄st̄ dīne entit̄ idētificat. **H**ecdo q̄z pp̄ia et disticta rō cuusq; attributū non p̄t sumi nisi i sp̄atione ad extravbi tales pfectōes nccio sit fini te. t̄d n̄ op̄z de uno attributo ut attributū ē n̄m intellectu formare multa attributū. **A**d vi. dīm q̄ si attributa dīna considerat q̄tū ad suā entitatē et veritatē seu oia illa q̄ ip̄is realē p̄ueniūt. tūc intellect⁹ pfect⁹ seu pfecte cognoscē debet; p̄ indicū de eis hītū iudicare de ceteris. q̄ quis ecōverso fieri possit de rō intellectu h̄ i via. cui sensibilia sit p̄mo et magnitudo q̄ non sit eadē nob̄ magis nota et nature ut p̄z i. phīcoz. **H**ic em̄ se h̄z ocul⁹ nocte ad lucē sol. sic aie nostre intellect⁹ ad ea q̄ sit manifestissima i natura. vt dr. q̄. merh. **H**i aut̄ attri buta considerat q̄tū ad eoz distictioz. tunc tal distictio eis n̄ sueniat nisi fm̄ rōe. ois at̄ tel lect⁹ illō qd̄ ē mere fm̄ rōe zcipit i ordine ad aliqd realr̄ sic se h̄ns. iō vt sic ois intellect⁹ iu dicū dī pfectōibz attributalibz dī sumere ex iudicio qd̄ h̄z dī talibz pfectōibz i creaturis realr̄ sit disticto. **L**ū dī minor q̄ attibuta ut i dinis sit hītū rōe recti. dīco q̄ vez ē q̄tū ad id qd̄ realit̄ eis p̄uenit. h̄z q̄tū ad eoz distictionē q̄ solū fm̄ rationē eis p̄uenit et econiūso q̄ id qd̄ ē realit̄ tale magis h̄z rōe recti q̄ id qd̄ ad sp̄ationē siu ē fm̄ rationē tale. h̄z illa di stinctio i creaturis ē realr̄. t̄d dinis ē fm̄ rōe

Ad 6 **D**icitur q̄ non ē sile. q̄ sile tenem⁹ p̄

Ad 7 **D**icitur q̄ non ē sile. q̄ sile tenem⁹ p̄

sonas dīnas ē realiter distinctas. n̄lī. n̄. fidē h̄ reqreret. nullaten⁹ ponerem⁹ p̄sonas realēz distinctionē. h̄ attributis realē distinctōz n̄ fidēce rōe tenem⁹. **A**d. viij. dīm q̄ signifi catū oīm attributōz n̄ min⁹ dīcōueniebat ab eterno q̄z nūc. distinctionē tñ attributōz vel nō p̄ueniebat sibi ab eterno. qz ea q̄ fm̄ rōe sūt i deo poterū sibi aduenire i tpe. vel si tal' distictio sibi p̄ueniebar ab eterno h̄ optebat inq̄z tñ de h̄moi attributa p̄pabat ad ipsa creabilia p̄ eundē tēu i tpe p̄ducēda. **F**orte dices q̄ tūc intelligere tēi distinctionē q̄ distinguit sua attributa rep̄ederat n̄ ente puta a creabili bus nondū creatis. **R**. q̄ intelligere dei n̄ de p̄cedet ex h̄ ab ipsa creabili. sicut nec nūc ab ipsa creatura. q̄i non coguit ab eterno illā distinctionē p̄ ipm creabile sicut nec nūc p̄ ipsā creatura. ita q̄ creatura vel creabile sit deo me dī. coglēcēdī h̄moi distinctionē. **I**pse. n. co. q̄ scit tale distinctionē p̄ seipm. licet ipsā cognoscat i ordine ad creabile vel creatuz. quis em̄ aliqd p̄ueniat alicui p̄ se. p̄t tñ sibi p̄uenire in ordine ad aliud. siue p̄notato q̄dam respectu ad aliud. **E**ntia em̄ dīna ē q̄ seipm oīm rep̄tatiua. et tñ h̄ sibi nō p̄t p̄uenire nisi p̄notato respectu ad ipm rep̄tatum. **I**te quis dīp se ipm intelligat entia sua. non p̄t tñ cā intelligere nisi intelligat creaturas. **H**ic ut nō bñ infert q̄ ex h̄ diuinū intelligere dep̄deret ex creaturis. sic etiā in p̄posito tē. **A**d argumētū p̄ncipale p̄z p̄ ea q̄ dicta sūt ad forma q̄tē rationis posite p̄tra quartū articulū.

Ad 8**I**nstantia**Solutio.**

Predicta tñ **D**icitur q̄ ba. Postq̄ m̄ḡ circa modū dīnū generationis mouit q̄dēm et hītū gl̄tionis assignavit rūsionē. nūc in ista parte p̄missē responsionis adiungit declaratiōnē. **C**edū dividit in duas partes. q̄i primo ma gister circa istam declarationē suam intentio nem p̄metit. **H**ec dūcō veritatē declaratā cōclūdit. ibi. **D**icamus ergo q̄z pater. **P**rima ē duas. quia p̄mo magister ostendit sub quo sensu hec p̄positio qua dīcīt. **P**ater volēs genuit filiū sit neganda. **H**ec dūcō sub quo sensu sit p̄cedenda vel affirmāda. ibi. **V**olēs tamē genuit. **A**t hec est diuisio et sua istius lectionis i generali. **C**irca quam quero in spe ciali.

Qui p̄ genuerit filiū necessitate vel volūtate. **C**et videt q̄ nccitate. q̄i ilud p̄ p̄ducit nccitate qd̄ n̄ p̄t non p̄ducere

sed p̄t hō p̄t filiū non p̄ducere. **Maior** p̄t
ū. p̄i hermenias. vbi i q̄rto ordine modalitūz
nō possibile n̄ eē. **Querit** cū ncē eē. minorē de
claro. qz s̄i poss̄ ipm nō p̄ducere. tūc p̄tingē
ter p̄ducere ipm. **Nā** possibile nō eē p̄t p̄tin
ges eē q̄p̄ollēt scđo ordine modalitūz. s̄i nul
lū p̄tingēter productū ex visue productōis ē
formalr ncē eē. nec p̄t eē de. q̄ si pater
poss̄ filiū nō producere filiū nō eēt de. Ex q̄
p̄t q̄ illa ē falla. p̄t p̄t filiū non producere. t
p̄t eē dicitura erit vera. s̄. ista. p̄t non p̄t
filiū nō producere. qz p̄ma ēi scđo anglo mo
dalitū. tālā i q̄rto. q̄ sp̄ dicitur. **Contra** de
lectabilissima opatio non p̄t eē sine actu vo
lūtatis. led generare diūnum ē delectabilissima
opatio. ḡ tc. maior p̄t. qz nullā p̄t esse delecta
tio absq̄ placētia volūtatis. minorē p̄bō. qz
opatio p̄fectissima ē delectabilissima. vt p̄t. q̄
z. et h̄. led generare diūnum ē opatio p̄fectissi
ma. **Nā** act̄ opatio cū specificēt ex termi
nis. tātō q̄libet opatio ē p̄fectior. quātō termi
nis p̄ ipsa product̄ ē p̄fectior. sed filiū q̄ ē ter
min⁹ dīne generationis ē infinite p̄fectionis.
Hic q̄ttuo breuit faciā. **Pri**mo ad declara
tōz termiōz p̄onā duas distiōes. **Hic** dō
ostēdā quō p̄t necessitate dī generare filium.
Tercio quō volūtate. **Quarto** adducāz
aliq̄ me t̄respondēt ad ea.

Contra**Primum**
p̄ncipale**Nota** mo
dos necessi
tatis

Quantū ad primū
p̄mo distingua de nc̄titate. scđo de voluntate
Nc̄ciū. n. multis modis dī. vt p̄t. v. meth. tñ
qz p̄t q̄ vide ērere dī nc̄titate p̄ respectū ad
cāz siue ad p̄ncipiū. iō ceteris modis p̄termis
sis ē scđedū. q̄ p̄m. uij. cāz genera q̄druplē p̄ re
lationē ad p̄ncipiū siue cāz aliq̄ dicunt nc̄cia.
t̄ fm h̄. uij. erūt modi nc̄titatis. **Pri**m⁹ re
spectū cāe materialē. t̄ hec nc̄titas dī indigētē
puta illō h̄z materiā p̄t s̄i. siue i isto ē aliq̄d
ad modū matiē puta potētia passiū. iō ncco
indigz p̄suatē. qz s̄i derelictū nc̄cio destruet
Hic mod⁹ respectū cāe formalē. t̄ hec nc̄ci
tas dī exigētē. puta ignis ē nc̄cio calidus. qz
natura sua h̄ exigit. **Terci⁹** attribuit cāe ef
ficēti. t̄ h̄ duplē. qz vel tale agēs h̄moi nc̄ci
tate p̄sequit̄ ex p̄ncipio s̄ibi intrisece inēxīte.
t̄ hec p̄t dici nc̄titas imutabilitatē. **Sicut** ig
nis q̄zū ē ex p̄t s̄i imutabili calefacit. quis
p̄ accēs poss̄ i pediri. puta si desicer s̄ibi mate
ria. **Vel** tale agēs p̄sequit̄ h̄moi nc̄titatē a p̄nci
pio extinseco nullā s̄ibi p̄tētē intrisece p̄ferē
te. t̄ hec dī nc̄titas coactōis. puta lapis q̄rež

nc̄cio mouet. qz a p̄jciētē īmpellēt violenter.

Quar⁹ respectū cāe finalē. t̄ hec dī nc̄titas
p̄ditōis siue īditionata. puta si talē finē vis
p̄seq̄ ncē ētē talib⁹ medijs vti. **Voluntas**
erā v̄ ad p̄tis spectat duplē p̄sumi. vno mō
p̄ potētia volūtua siue p̄ncipio volūtuo. Alio
mō p̄ actu p̄fecto ipsi⁹ volūtatis siue p̄ncipi⁹
volūtui. mō q̄ dī ethicis. q̄ volūtatis cip̄lius
finis. electio eoz q̄ sunt ad finē.

Hic premissis quo **Hic** p̄
cipale.

ad icđz p̄ncipale. s̄. quō p̄t dī filiū nc̄titate ge
nerare. dico q̄ p̄m⁹ mod⁹ nc̄titatis ī dīo nullo
mō p̄t p̄oni. qz cū ipē sit pur⁹ act⁹. ī ipo n̄ erit
matia nec aliqd matiale. t̄ p̄tis nihil. pueni
ens ex nc̄titate matie ī ipso locū h̄z. **Nec** q̄r
tus mod⁹ p̄p̄tē ī dīo p̄t p̄oni. qz te⁹ cū oīno sit
ī leipso s̄ibi sufficiēt. t̄ dīz h̄cat p̄fectōz. ipse n̄
agit. p̄pter aliquē finē p̄seq̄ndū. tñ qz bñ agit
te⁹ p̄pter bonitatē s̄uā p̄cādā aliq̄d mō necessi
tas q̄rto mō dīcta cū sit ī dītōata p̄t dīo v̄ue
nire. pura si te⁹ v̄tē s̄uā bonitatē p̄icare homē
necessē ētē h̄oiez p̄ducat. qz ei qd̄ oīno nihil
ē nihil p̄icari p̄t. **Hic** dō p̄ticula terci⁹ mō
di penit⁹ ī dīo dīz excludi. qz cū sit om̄pōtēs a
nullo extinseco violētari p̄t. **Quæstio** igit
p̄ his p̄dicētis exclusis. t̄p̄ scđo mō necessi
tatis. t̄ sup̄ prima p̄ticula terci⁹ modi vertēt.
Ideo dico q̄ loq̄ndo de scđo mō nc̄titatis
tue generatio filiū ē necessario ī dīmis. qz natu
ra dīna q̄ ē forma purissima siue pur⁹ act⁹. h̄
necessario exigit q̄ ī trib⁹ subsistat p̄sonis. s̄i
trinitas ī dīmis ēc non p̄t nisi p̄t generat̄ filiū.
t̄ vterq̄ producat sp̄m̄scim̄. ḡ de necessi
tate naturalē siue formalis exigit̄ filius ī dī
missa p̄tētē generat̄. **Loq̄ndo** erā de p̄ma
pticula ipsius terci⁹ modi. p̄t necessario ī gene
rat̄ filiū. qz imutabili determinat̄ ad generat̄.
onē filiū p̄ s̄uā naturalē p̄prietatē. **Un** h̄os dīz
os modos nc̄titatis videat ī dīmis approba
re Rich. vi. de tri. c. i. sic dī. **Nihil** itaq̄ ibi est
sc̄z ī dīmis īuxta donū largiētis ḡre. led totē
īuxta p̄prietatē exigit̄ nature. **Eth** q̄zū ad
primū modū nc̄titatis quē posui esse ī dīmis.
Et subdit immediate Rich. dī. **Sicut**. n. ī na
scibili naturale ēab alio nō procedere. sic lane
ei naturale est ī se procedentē h̄re. **Cum** igit
fm p̄m. v. meth. potissim⁹ mod⁹ nc̄titatis
sit ī eo qd̄ imposibile ēalēt̄ se h̄re. igit̄ cum ille
mod⁹ v̄troḡ īā dicto mō ī dīmis impliceat
videat mihi salvo sp̄o meliori iudicio q̄ posuit
sane p̄cedi h̄ p̄p̄o. p̄tētē generat̄ filiū nc̄titate.

Tercium
principale.

Prima p̄clo

Tho. p. i.
q. xi. ar. ii

Imprimitur

Secunda
cuius.Quartus
principale**Quantum ad terci**

um principale. s. quō pater dī filiū voluntate generare. **D**ico ex scđa distinctōe qđ voluntas sumis p potētia pductiū eius qđ p modū voluntatis pcedit. tūc p̄ nō generat filiū voluntate. qđ illa psona diuina q̄ nō est amor vel nō pcedit p modū amoris. nō pductiū h̄ mō voluntate. filius nō pcedit p modū amoris s̄ p modū verbi intellectualis. ḡ r̄. **P**rima psona pducta n̄ p̄ procedere nisi p modū pme potētia. s̄ fm̄ nrm̄ modū intelligēti intellegit̄ ē p̄ potētia qđ voluntas. t̄ filiē p̄ma psona pducta. ḡ r̄. **I**sta ār̄ p̄ma p̄cloz pb̄t q̄daz s̄ medio imptineti. dicētes q̄ eoz tm̄o voluntas ē p̄ncipiū q̄ p̄nt esse t̄ non eē. t̄ q̄ p̄nt alr̄ se h̄re. sed generatio filij nō p̄t alr̄ se h̄re. **H**illa ratio ē h̄ seipsoz. qđ ipsi met ponit q̄ voluntas ē p̄ncipiū productōis sp̄llati. t̄ tm̄ p̄ductio sp̄llanti nō p̄t non eē. t̄nō minus ēmutabilis q̄ filij generatio. **H**i aut̄ voluntas sumis scđo mō. puta p actu pfecto voluntas. sic currunt ad generatio filij. qđ illa nobilissima generatio eē nō p̄t sine pfectissima cōplacētia. **I**sta aut̄ q̄ tal pfecta cōplacentia ē p̄ p̄act voluntatis. t̄ maxime respectu sumi boni. **C**et illo modo poss̄ intelligi h̄bū Rich. vi. de tri. c. xvii. cū ait. Ingenitū velle de se habere p̄formāqđ dignū. idē videat mihi qđ ḡnere. **P** h̄bū pfectū pductiū nō p̄t sine amore. qđ p̄m̄ aug. h̄bū ēnoticia cū amore. **L**uz ḡ h̄bū pductio sit h̄bū generatio. t̄ amor sit actus voluntatis. **I**sto etiā mō p̄ficiat dictū euangelicū q̄ p̄ filiū pfectat dī. Dicē filiū mō dilectiō q̄ mibi bñ cōplaciū ipm̄ audite. **C**et iuxta hūc sensu vult aug. xv. de tri. c. xx. q̄ sicut de natura ē de. t̄nō cōplaciū sibi in eo q̄ est deus sic pater filiū natura genuit. t̄nō in sui generationes sibi cōplacuit.

H contra illā pri
mā p̄cloz posset argui q̄ dīna voluntas habeat rationē p̄ncipiū i generatio filij. **N**uia si actio nature pcederet i dīnis actōis voluntatis rō libertatis totalē tollere. qđ cū natura sit determinata ad vnu. si natura pueniret voluntate ē ipsa determinate mouebit voluntate advnū em. Nihil igit libere a deo poss̄ procedere. si ipsa generatio q̄ ē prima dei actio esset natura lis voluntas. igit erit ei p̄ncipiū. al's nullā creaturā deus posset libere producere. quod ē

erroneū. **P**btūs Aug. expōhens illud ps. 2

Ipse dixit t̄ facia sunt. ait sic. id est verbū genit in quo erat vt fieret. **A**x quo dicto vult Aug. q̄ verbū sit ratio producēdi creaturas. **S**ic verbū a patre naturalē procederet t̄nō p̄ impū voluntatis oīs creatura a deo procederet necessario. **P** Dilarū dicit. Si q̄s nō

lēte patre natū dicit filiū. anathema sit. ergo p̄ genuit volens. **N**re idē Dilarus ait. q̄non naturalē ducit. necessitate pater genuit filiū. **T**re Dyon. in de di. no. ait. **D**ivinus

amor nō p̄mitit ipm̄ esse sine germe. igitur

pater genuit volens. **G**ed illa non cōcludit

qđ sicut ait Aug. vi. de tri. c. i. filiū dei pcedit a

patre naturalē sicut sp̄lēdor ab igne. **P** si

voluntas eset p̄ncipiū generatōis filij. vel h̄

ēt voluntas accedens. vel aīcedens. vel coe-

ua. Non p̄mo modo. qđ ille fuit error. **A**nō

mī. qui vt ait Aug. xv. de tri. c. xx. dixit filiū

est filiū voluntatis voluntate accedēre. **C**ōtra

quē errore ibidē disputās Aug. ait. q̄ de esset

mutabilis. qđ alīq̄ voluntas sibi de novo adue-

nret. Nec scđo mō. qđ voluntate aīcedente

a deo pcedit creatā sūt. t̄ sic eset error arrī. q̄

filiū aīceruit esse creaturā. **N**e tertio modo.

qđ vt sic sc̄q̄ error fabellū. q̄ p̄solutionē posuit

psonaz. **N**ā voluntas deo coena q̄tū ad ema-

nationēque est ad intra ēadequata p̄ produc-

ctionēs sp̄llantī. **H**i. n. non adeq̄ret h̄mōi

productio suū p̄ncipiū. tūc nō ēt omīno p̄

fecta. qđ ipsiū p̄ncipiū cā excedēs poss̄ ali-

quid pfect⁹ producere. **G**ed a principio ade-

qto alicui producto n̄ p̄t alīqd procedere dif-

ferēs a tali pducto. **H**i igit filiū generet a p̄

p̄ voluntate coenā. ipse a sp̄llētō ect penit⁹ in-

distinctus. **F**ore hic diceat q̄ si sp̄llanc⁹

procedit p modū voluntatis t̄nō filiū. tunc

nobilior cōf̄ processio sp̄llācti q̄ filij. qđ pro-

cessio cui p̄ncipiū ē voluntas est libera. liberū

autē est nobilis non libero. **T**re id quod

procedit p modū artis videat esse voluntariū.

Ista pater dupl̄. **P**rimo. qđ quod procedit

p modū artis non p̄t procedere p modū na-

ture. cū ars z natura sint p̄ncipiā p̄ distincta.

vt p̄z. vi. ethicoz. igit procedet voluntarie. **S**ecō

qđ voluntas ē p̄ncipiū artificialiū. vt p̄z. ii.

de aīa. t̄. vi. ethicoz. sed filius procedit p mo-

dū artis. cum ipse sit ars omnipotēs dei.

plena rationib⁹ omnī videntiū. vt ait Au-

gust. in lib. de trinitate. **T**em generatio fi-liū vel est voluta a patre. vel non ē voluta. **S**i

est voluta. tunc t̄ genitum erit volutū. t̄ p̄ con-

sequens voluntas erit p̄ncipiū ipsi filij. qđ

Instantia
primaInstantia
secunda.Instantia
tertia.

de quod procedit ut voluntu illi voluntas principium
Si autem non est volunta: tunc non est delicia sed
penosa. et hoc dicere videlicet esse anathema. ut per
ad Hilarium lib. de sinodis. igitur ab his delista-

Solutio.

Ad i

mus. **I**ste autem instanti non infringit predi-
cata ratione. **A**d primum igitur dico quod sicut spissatum
processio sic est litera quod non est contingens ad virtutibus
sed immutabiliter determinatissima. sicut filius gene-
ratio sic est naturaliter et necessaria quod est liberum. non in
liberitate huiusmodi sed libertate perfectissime expla-
cit enim multo maior libertas et nobiliores quam ea
quod est huiusmodi. **A**d secundum dominum quod aliquid procede-
re per modum artis duplum. **U**nus modo quod est ars procedens. modo quod
est creatura salis. id est creatura quod est alia. **P**ropter modo
procedens per modum artis est ipsam artificialitatem. et omne
tale sic est voluntas. quod est voluntas est suum principiu-
m. **S**ed modo licet obiectum possit diverso
littera. non tamen productio ita voluntas sit sine pro-
ductionis principiu. **S**ed filius secundum modum procede-
re per modum artis. ipse vero creature primo modo
Ad secundum probato maiori domini quod illud quod pro-
cedit per modum artis secundum modum est illius naturae est princi-
piu. quod est naturale ingenii inuenit arte. et cum est
natura et ars sunt principia distincta. dico quod ipsa
sunt distincta principia ratione distinctorum suorum produc-
torum. non tamen proprie debet dici distincta principia
illa. nam propter dicimus distincta principia quoniam
neuter est ex altero. **H**oc utriusque natura est proprium
artis. **A**d secundum probato et dominum quod quis
voluntas sit principium ipsorum artificalium. non in
proprietate ipsius artis principium. filius autem non est arti-
ficiatum. sed est ipsa ars prius. **A**d tertium dominum
quod generatio filii est voluntas per modum obiectum voluntatis.
et eodem modo ipse filius generatur est voluntas. non tamen
ex hoc sequitur quod sit per voluntatem productus. quod si illa
bona est bona. tunc ipse per eum a voluntate productus
cum ipse per modum obiectum sit voluntas. immo voluntas
productus seipsum. cum ipsa velut seipsum. est ergo probato
ratione fallacia rationis. putata est voluntas. ergo procede-
re ut voluntas. quod dato quod filius procedat ut volun-
tati obiectum. non in procedere voluntatis. productio
putata quod ipsa voluntas sit sine productio principiu-
m. **A**d secundum eorum quod adduxi hanc primam defensionem
tertii articuli dominum quod natura quod est essentialiter libe-
ra non tollit libertatem. **S**ed natura divina est essen-
tialiter libera. **E**tiam per negari prima ratione. quod est
ut in nobis ac natura procedat actu voluntatis. non
in tollit libertas a nobis. **E**tiam dato quod natura
determinat creaturam voluntatem respectu ultimi
finis. non nec tollit respectu ultimi finis libertas
ex placitione. nec respectu eorum quod sunt ad finem li-
bertas huiusmodi. **E**t sicut nec teo respectu eo

non quod productum ad intra tollit libertas ex plac-
tione. nec respectu eorum quod productum ad extra libertas
huiusmodi. **A**d secundum dominum quod filius est produ-
ctus creaturas. sicut ars est productus artificis
alia. scilicet proposito et determinatoe voluntatis
ad tertium per ex parte productis. **A**d quartum dominum quod
hylianum ibi loquitur de necessitate coactis et violen-
tiae. quia etiam ego a deo penitus excludo. **A**d quartum dominum quod
quoniam dicendum quod dyoni. ibi loquitur de producti-
one creaturarum. **A**rgumentum posita principia
ad argumentum ambo procedo iuxta ea quod di-
xi in distinctionibus supradictis. **A**d argu-
menta par-
cipalia

Distinctio. vii.

Dicitur. Postquam magister determinauit

divisa generatio quantum ad modum
generandi. in parte ista determinat de ea quantum ad poten-
tiam generandi. Et dividitur in duas partes. quod primo
de potentia generandi magister mouet quedam dubitum
Sed quod homo potentia est ipsa divina na-
tura. ideo sequenter magister tractat de quibus
est distinctionibus et proprietatibus divinae nature
distinctione. vii. ibi. **N**unc de veritate sine pro-
prietate. **P**rima in duas. secunda quod de poten-
tia generandi mouet duas rationes. Nam primo
inquirit an potentia generandi pertinet prius. **S**ecunda
cum vero talis potentia reparet in filio. **S**ecunda
ibi. **I**te queritur a quibusdam. **P**rima in tres. quod
primo mouet illa questionem. **S**ecunda ponit sit
am determinatio. **E**t tertio ex dictis augustinis idu-
cit quidam causulationem. **S**ecunda ibi. **L**ui versu-
tie. **T**ertia ibi. **S**ed vehementer tecum. **E**t hec di-
viditur in tres partes. quod primo ponit quoddam di-
ctum Aug. quod predictis videtur esse contrario. **S**e-
condo ostendit quomodo quidam negant illud dictum Aug. **E**t tertio declarat qualiter sit intel-
ligendum. **S**ecunda ibi. **N**on autem videtur
tertia ibi. **N**on ergo sic intelligi. **S**equitur illa pars. **I**te queritur tecum. **E**t dividitur in duas
quod primo magister mouet questionem tres respon-
det ad eas. **S**ecunda sua rationem explanat. ibi.
Ita etiam cum dicit tecum. Nec est nisi magistrum in
generali. **M**ulta in ista septima distinctione
tractat de potentia generandi. igitur quero ista
questionem.

Dicitur potencia generandi in divinis dicat
notiones sive relationes. **E**t videtur quod sic
quod principium distinguatur a principiato. cum
nihil possit seipsum producere vel principiare.
Lucigitur distinctio in divisionis solu fiat penes

Ad 3

Solutio
primum et
secundum et
tertium

primum et
secundum et
tertium

notionalia sive relativa optet q̄ potētia gene
rādi q̄ ē idē qd̄ pncipiū generādi sit ad aliqd̄
sive qd̄ notionale. In h̄iū ē m̄gr̄ i l̄ra. q̄ potē
tia generādi dicit esse dīna cīntia. ḡ t̄c. H̄ic
fūt q̄truo vñdēda. P̄o de eo qd̄ qnt̄. H̄e
cūdo vñz potentia generādi vere tralit̄ si fi
lio. L̄ercio dato q̄ sit i filio. vñz ex b̄ fili⁹ pos
sit exire actū generatiōis. Et q̄to vñz sit
eadē potentia q̄ p̄ gignit̄ & filius gignit̄.

Articul⁹ I

Concl⁹ I

- D**icitur vñz.
Isc̄ soler que
vñz potentia generādi ī dīnis dīca notiona
lit. sic p̄cedā. P̄o ondā q̄ potētia generādi ī
dīnis n̄ p̄ eē relatio. H̄cō q̄ potētia gene
rādi q̄ ad lūu p̄cipiale significatū dīc̄ simpl̄
re absolūta. L̄ercio q̄ de suo p̄significato sive
gnorato nccio ipl̄cat sive icludit̄ respectū. Et
q̄to dūcā aliqd̄ doctoz dicta in h̄iū. t̄mde
bo ad ea. Dico iḡl̄ p̄mo q̄ potētia generādi
ī dīnis n̄ p̄ esse relatio. Q̄ illud qd̄ nec p̄ esse
termin⁹ nec pncipiū actōis n̄ p̄ eē potētia ge
nerādi. s̄z relatio ē h̄moi. vt p̄. v. ph̄c. ḡ t̄c.
maior p̄. q̄ potētia generādi nccio ē pncipiū
actōis v̄l̄ imediatū v̄l̄ saltē pncipiale. q̄z neu
trū relatiōi poterit̄ s̄uenire. P̄ si p̄nitas eset
pncipiū sive potētia generādi. aut generatiō
tal̄ eē vñiuoca aut equoca. Si vñiuoca tūc
pncipio generat̄ prez. q̄i generatōe vñiuoca
gignit̄ & genitū s̄uenit̄ i pncipio pducti
uo. Un̄ si forētās eē pncipiū generādi ipsi
sortiūnq̄s sorēs poss̄t̄ generare nisi sorēt̄ ma
rie si sua generatiō dēterz̄ ē vñiuoca. H̄ic. n̄
sortes n̄ p̄ generare nisi hoiez̄. dato q̄ h̄uani
tas sit sibi pncipiū generādi. sic t̄c. H̄iā tal̄
generatiō es̄z eq̄uoca. tūc p̄ es̄z nobiliorz̄ di
gnior filio. q̄i oī generatione eq̄uoca in q̄ gi
gn̄s ē totale pncipiū genitū sp̄ gign̄s ē nobi
li genitū. P̄ si p̄nitas es̄z i patre pncipiū
generādi. tūc formal' termin⁹ generatōi geni
to a generat̄ s̄icat̄ exceedez̄ pfectōe & digni
tate ip̄m pncipiū generādi. q̄is ē falsūz̄. ḡ t̄
años. fallit̄ s̄it̄ appaz̄. q̄z q̄cqd̄ genitū p̄ ge
neratōz̄ s̄icat̄. H̄t̄ totu v̄l̄ formal'rel̄ s̄tual'r̄ cō
tinei i pncipio pductiō sive i potētia gene
ratua q̄ generat̄ sive generat̄. H̄z qd̄ formal'r̄ v̄l̄
s̄tual'r̄ i aliq̄ s̄tinei. n̄ est pfectōe co. q̄ia appet
immediate. q̄ essentia dīna p̄ generatōz̄ filio s̄i
cal. q̄ fm̄ suā formal'eōe & pfectōis infinite.
qd̄ de p̄nitate dicere n̄ possum⁹ cū fm̄ suā for
mal'eōe vel sit pfectōis finite ut aliq̄ di
cūt̄. vel ad min⁹ n̄ pfectōis infinite ut aliq̄ di
cūt̄. P̄ id qd̄ non p̄ dare virtutē cēn̄i dīsum

p̄l̄ n̄ p̄t̄ etiā dare vñtē agēdi simpl̄. q̄ age
re p̄supponit̄ ec̄. s̄z relatio n̄ p̄t̄ dare vñtē cēn̄
di simpl̄. cū n̄ heat̄ ee s̄z ad ee. nec sit aliqd̄.
s̄z ad aliqd̄. P̄ si potētia generādi es̄z ipsa
p̄nitas tūc fili⁹ dei n̄ es̄z oipotēs. q̄is ē here
tiū. q̄i simbole catholice fidei d̄. Dipotens
p̄ oipotēs fili⁹ dipotē. s̄. p̄bō pñaz̄. q̄ ille n̄ ē
oipotēs cui defic̄ aliq̄ potētia. s̄z p̄nitas n̄ p̄
p̄cār filio. ḡ fili⁹ n̄ p̄ h̄re oēz potētia. P̄
si p̄nitas es̄z in patre potētia generādi. p̄nita
tas es̄z pfectōe filiatiōe. q̄is ē falsū. q̄tūc fu
l̄ ec̄ impfectio p̄t̄. N̄a qñcūq̄ duo suppo
sita sic se habet q̄ pncipiū p̄stitutū vñi⁹ est
nobili⁹ & pfecti⁹ pncipio p̄stitutū alter⁹. il
lud ē nobili⁹ & pfecti⁹ qd̄ nobili⁹ i mōstutui
tur. s̄z pater p̄stitutū i eēsuppositali paternitate
& filiatiōe. ḡ si paternitas es̄z pfectōe filiati
one. fili⁹ eēt̄ ipfectōe patre. pñam p̄bō dupl̄
P̄o q̄ qñcūq̄ illud q̄ generat̄ sive generat̄ non
est forma eiusdē speciei cum forma geniti. tūc
nccio est pfectōe ea. q̄z s̄t̄ et eaz̄ vñualit̄. sed
paternitas & filiatiō noī s̄t̄ forme eiusdē sp̄e.
p̄l̄ n̄. differt paternitas & filiatiō q̄ paterni
tas & paternitas. s̄z due paternitates differunt
nūero. ḡ paternitas & filiatiō differunt specie.
H̄cō. q̄ qndocūq̄ due forme sic se habent
q̄ vña dat suo supposito p̄agat̄. & altera non
dans est nobili⁹ n̄ dante. sed fm̄ te qui di
cis paternitatē esse pncipiū generādi. pa
ternitas dat suo supposito agere ad intra fm̄
nobilissimā opationē. sed filiatiō hoc filio da
re non pot̄. ḡ t̄c.

Concl⁹ 2

Secundo dico q̄

potētia generādi ī dīnis q̄tū ad suū pncipiale
significatū dicit rē simpl̄ absolūta. s̄. dīmā
centia. Q̄ in oī generatōe vñiuoca illō ē pncipiū
generādi in q̄ genitū assilat̄ generādi. s̄z
b̄ in patre ē dīna centia. ḡ t̄c. maior p̄. q̄z cuz̄
in generatione vñiuoca generat̄ & genitū sint
eiusdē nature. op̄z̄ t̄mīn⁹ pductōis assilat̄
pncipio pductiō. Ōre dices p̄ illa genera
tio noī sit vñiuoca. N̄ē dices sic aliq̄ dīce
rūt̄ q̄ i centia n̄ ē ē dīnis assilat̄ s̄z idētās
P̄ ad pr̄mū r̄ideo q̄ sic dīcēdo tu toll̄ oēm
eclitat̄ inter gign̄s & genitū seu inter prez̄
& filiū. q̄ generatiō equiuoca n̄ requirit̄ eq̄
litarē inter gign̄s & genitū. nec in pfectōe
nec in quacūq̄ alia p̄dictōe ad dignitatē & no
bilitatē speciāt̄. P̄ ad sc̄d̄ dīco q̄ vt d̄: in
p̄dicamentis sc̄d̄a substātia n̄ est s̄z aliqd̄ s̄z
quale quid̄. idēo q̄z q̄ueniunt̄ in subā secunda

Instantia

2

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Dicunt filii. qz pprū ē q̄litas fm ea simile vel dissimile dici. Sed essentia diuina sic se h̄z q̄ ipsa vere est hoc et hoc aliquid. et in h̄z conuenit cū p̄mis substatijs. et in h̄z quāda similitudinē cū sc̄dis substatijs. eo q̄ sit reibilis in pluribz. ideo rōne p̄me aditiois q̄ p̄uenit cū p̄mis substatijs supposita dīna dicū fm cā idē. rōe s̄o sc̄de aditiois q̄ p̄uenit cū sc̄dis substatijs p̄nt dici filia. t̄qz ut repū generatē et genito q̄ nōcō differat. ipsa h̄z modū sc̄de sube. ḡ gigiens et genitū fm cā p̄nt dici 2 filia. P̄ in oī productione sc̄balī p̄ncipū p̄ ductuū c̄luba. sed filij dei generatio cū nō sit 3 acc̄ntalis optet q̄ sit productio subalii. P̄ in om̄i productioe vbi natura producēt cōi- et al productio. ibi natura i producētē c̄rō pro- ductiois. h̄z i filij dei generatioe natura p̄ducētis p̄cas productio. als filij non eēt de. h̄z esset creatura producta i aliena suba. maior p̄z p̄ inductionē i singul' talibz producioibz. P̄ illō qd̄ ē p̄fēcta rō intelligēdi illud ē p̄fectū p̄ncipū v̄bū producēdi. H̄z essentia ē sibi p̄fecta rō oia intelligēdi. ḡ t̄c̄ maior p̄z. qz v̄bū producēt cū obiectuz p̄fecte intelligit. mior etiā ē nota. qz p̄ nihil aliud qz p̄ sua cōtiā p̄fēcte intelligit. P̄ si dīnis esset distinctio nature fm numerz. t̄vinitas fm spēm. rō pro- duendi attribueret nature et non relatioi. sic nūc apparet i creaturz. h̄z idistictio suavinitas nature nō tollit aliquā p̄fectionā natura. ḡ et nūc rō producēdi sibi d̄z attribui. P̄ no- est minoria dignitatē p̄fectoibz t̄tinēta p̄ ducriua dīna p̄sonē qz t̄tinēta creatua cuius cūqz creature. H̄z sc̄da t̄tinēta p̄uenit dīno supposito rōne essentie et non rōe relations. ḡ et p̄ma sibi p̄uenit rōe essentie. P̄ aug. dicit 7 xv. de tri. c. xx. filiu dei ēē natura genitū. P̄ te- dam. i. li. c. viii. loqns de generatioe dīna ait q̄ generatio ē sine initio et eterna natura opus 9 eris. P̄ Rich. vi. de tri. c. i. ait. Naturale est i nascibili de se producentē h̄re. Et. c. q. ait. Processio prol' a parēte i deo est fm p̄ncipale procedendi origine et fm nature opatōz. Lū igit̄ generatio nō possit p̄uenire nature tāqz ge- nerati ut fuit sup̄ declaratū dis. v. optet qz p̄ h̄moi auctes intelligat sibi p̄uenire tāqz p̄ncipio productuo. ḡ t̄c̄.

Tertia cō-
clusio.

Tercio dico q̄ q̄z uis potentia generati i dīnis q̄tū ad suū p̄n- cipale significatū dicat diuinā essentia. q̄tū tū ad suū p̄significatū p̄notat respectū seu p̄-

nitate sine q̄ respectu nullatenus progredit i actū generationis. Ad cuius evidentiā ead uertendū q̄ sicut i creaturis aliq̄ sunt entia q̄ p̄bs. vñ. meth. appellat acc̄ntia copulata q̄lē p̄dictionis esse vident. q̄ quis fm eoz p̄nci pale significatū significatē vñ p̄dicamentū p̄notat tñ rēalteri p̄dicamenti. a c̄ exigentia et p̄notatione fortius q̄sdā modos. a q̄bō si ab soluū etiā a sua entitate specifica trānmutat. s̄bi grā. Pulcritudo cuī sit quidā habet est de p̄ma specie q̄litatis. t̄p̄ dīns fm suū p̄ncipū p̄ significatū est entias absoluta. p̄cēnit tñ quandā modū ex p̄notatō et respectū grūtē. a q̄ si absoluū mutabilis i oppositā q̄litatē. da- to etiā p̄ possibile vel impossibile q̄ absolutū p̄notas illum respectū remaneat fm totā suā entitatē. Dato. n. q̄ cadē numero albedo que est in dente pulcritudo. fm totā suam absolu- tā entitatē p̄ potentia dei transferat in oculū. ipsa eadem numero erit oculo turpitudō p̄pter solā carentiā respectus grūtē. cui ut- dente fuit p̄tuta. et a quo in oculo erit disum- cta. Et eodē modo sc̄teria p̄notat respectū ad sc̄ibile. quis ipsa sit in p̄ma specie qualitatis. qui quidē respectus si p̄ quācunq; potentiaz auferret a sc̄ia. manente etiā toto etiā absolu- to qd̄ dicit sc̄ia. tale absoluū non esset sc̄teria. q̄r anima habet illa qualitate absolutā nihil sc̄iret. qz nullū respectū ad sc̄ibile h̄re. Est etiā v̄lteri sc̄iendū q̄ tale accidens copulatur q̄tū ad suū p̄priū significatū nō deb̄ sumi- in sensu copulativo. puta q̄d̄cat absoluū et respectū. qz tunc esset ens p̄ accidens. et p̄ dīns nec esset ens determinati generis nec speciei. vt patz. vñ. meth. H̄z dicit absoluū sub respe- ctu. Sc̄ia. n. nō dicit q̄litatē et relationē. sed dicit q̄litatē sub relationē. et ideo nō obstat il- la p̄notatō q̄ p̄cēnit respectū ad sc̄ibile. ipsa tñ simpl̄ loquendo d̄z q̄litas absoluta. Sic poterū generatiā simpl̄ et p̄ncipalē dicit di- unā essentia. quis p̄notat respectū ad genitū puta p̄mā p̄pretatē. q̄ p̄notatō nō obstante simpl̄ loquendo potentia generatiōi d̄z dici etiā dīna suores absoluta. et nō relatio. nec d̄z dici essentia et relatio. sed magis essentia s̄b re- lationē. Est etiā notādū q̄ licet q̄tū ad p̄- sens p̄positū spectat. aliq̄ modo s̄le sit de illis accidentibz copularia et potentia generatiōi i di- unis. qrtū nulla similitudo currat p̄ oēs pedes et singulariter vbi similitudo de creaturis trāfser- tur ad diuinā. igit̄ sciendū q̄ i h̄z ē dissimile inter p̄dicta. qz h̄moi accidētia p̄cēnit tales respe- ctus. et q̄tū ad suū esse et q̄tū ad suū agere. si

ipsa ducit agere ita q̄ sint rō alioq̄ actiois
Hublato. n. respectu scie ad scibile. nec māet
scia q̄tū ad ec̄ scie. nec q̄tū ad scire. q̄ vt sup̄
us dixi. dato q̄ absolute illa q̄tū sine respe-
ctu in aliq̄ remanerz. ille tñ p̄ hmoi q̄tūtē ni-
hi scire. H̄z c̄ntia diuina inq̄tū d̄ potētia
generati c̄ernit sup̄ radicū respectum. nō q̄
tū ad ec̄ potētia sed q̄tū ad agere fm̄ eā. t̄ ideo
nō repugnat q̄n potētia generati possit esse i
aliq̄ cui tñ repugnat generare ppter carētiaz
hmoi respectus p̄notati.

**Uarro et
m̄lti alijs
p̄māc̄loz**

B3. Strariū prime

1. **D**icitis alioq̄ docto re tenetes arguit sic. Q̄n
cūq̄ alijs act̄ inest alioq̄ supposito t alteri re
pugnat. optet q̄ tal act̄ inist fm̄ talē rōem p̄
qua vñ suppositū differt ab alio. Unī phis
i. eth. volēs pbare q̄ beatitudo in hōe nō sit
opatio sensitue d̄rūtis. arguit sic. B̄titudo
inest hoi et nō bruto. ḡ inest hoi fm̄ id p̄ qd̄
differt a bruto. hoc aut̄ non ē sensus s̄z intelle-
ctus. Sed generare puenit p̄i t non filio. ḡ
puenit sibi fm̄ p̄ncipiu relatiu p̄ qd̄ differt
a filio. **D**. ex imp̄fectione puenit q̄ aliq̄ for-
ma dat actū p̄mū t nō dat actū scđm. sed p̄/
nitas dat supposito p̄is actū p̄mū. l. esse p̄so/
male. ḡ etiā si bi dabit actū scđm puta genera/
re. M̄tor p̄z. q̄ valde est et imp̄fec̄ calor q̄
sic daret ē calidū. qd̄ tñ n̄on posset calefacere
M̄nor p̄atebit inferius vbi pbabil q̄ pater
nitas p̄stituit p̄sonam p̄is. **D**. sicut actus
cois req̄it p̄ncipiu om̄ne. sic act̄ p̄p̄i p̄nci-
piu p̄p̄i. s̄z generare ē act̄ p̄p̄i p̄ni suppo-
si. ḡ erit a primitate q̄ est p̄p̄ia forma patris.
4. **D**. sicut se h̄z p̄ ad creare inq̄tū deus. sic
se habet ad generare inq̄tū p̄i. q̄ sicut crea-
re est p̄p̄ia dei t puenit soli deo. sic generare i
diuinus ducit soli patri. sed pater creat deita-
te. ḡ generat paternitate. **D**. p̄ducēris t for-
me q̄ p̄ducit eadem est relatio ad p̄ductu. vt
ait Arist. v. meth. sed h̄z possim⁹ saluare in ge-
neratione diuina ponēdo p̄initatē ē formā q̄
p̄ generat. t non ponēdo c̄ntia. q̄ c̄ntia nō
referit ad filium. ergo tc̄. **D**. omnis actio de-
bet habere p̄initatē ad sūmū p̄p̄i p̄ncipiu
uni. s̄z generare diuinū ē qd̄ relatiu. ḡ sūmū
p̄p̄i p̄ncipiu d̄z esse relatio. **D**. actiones
duceray rationū requirūt distincta p̄ncipia
fm̄. ratōz. sed generare spirare sūt actōes rōe
differētes. ergo eoz p̄p̄ia p̄ncipia erūt p̄ini-
tas t spiratio actua. t non c̄ntia diuina. q̄ ē
vnius rationis vbi cūq̄ inuenit. **D**. vñ,
quodq̄ agēs agit eo quo fōmaliter ē. sed sup-

positū generās ē diuinus formaliter est p̄initate
D. s̄ aliquia cā sūtēz quare negaret pater
nitas esse p̄ncipiū generati i diuinus. H̄z ma-
xime ect̄ p̄ tāto. q̄ vidēmus q̄ in creaturis re-
latio no p̄ esse p̄ncipiū actōis. sed illa cā est
insufficiēs. q̄ sicut s̄chz agēs absolute ad p̄n-
cipiu absolute q̄ elicit actōz absolute. p̄ qua
actionē absolute ponit in esse p̄ductu absolute
tū. sic se d̄z h̄fē p̄ducēs relatiu ad p̄ncipiū
p̄ducēs relatiu q̄ elicit actionē relatiu. t̄ p̄
ducēs suppositū relatiu. sed in diuinus gene-
rās. generatio t genitū om̄ia sūt relatiu. ḡ t̄
p̄ncipiū generati erit relatiu. **E**. p̄firmat
q̄ si illa cā negatōis est sufficiēs. partē rōne de-
beres negare relationē in diuinis ec̄ p̄stitutuaz
suppositi. q̄ nec h̄z in creaturis poterim⁹ inueni-
re. **D**. b. aug. i. de fi. ad px. ait. q̄ generare est
op̄ p̄ne p̄uerat. **H**. sc̄daz p̄cloz sunt
qd̄a dicētes q̄ c̄ntia absolute sūpta no p̄ ec̄
p̄ncipiū generati. **E**. addūt q̄ sic c̄ntia di-
uina ē p̄ncipiū hmoi act̄ q̄ ē shape inq̄tū est sa-
pia. sūne vt inducit rationē sapie. t ē p̄ncipiū
act̄ volēdi vt ē ipsa volūtas. t̄ sic de alijs. sic ē
p̄ncipiū sūne potētia generati vt induit rōz
primitate sūne vt ē ipsa p̄nitas. Rōes illorū
non inueni. posset in iste modus dicēdi p̄ba-
ri sic. **D**. ale debet esse p̄ncipiū p̄ductu
in om̄i productiōe reali. vt rationē sūi nō so-
lum productū producēti assilēt. sed etiam ab
eo reali distinguat. Nā oppositū distinctio-
nis p̄ducētis a p̄ducto maḡ repuḡt p̄ductio
in q̄ oppositū assilatiōis. cu simpli sit impos-
sibile idē a seipso produci. sepius aut̄ produ-
cēs t productū dissimilia esse ḵtingit. vt ap-
paret in aliquib⁹ mōstruosis productōibus
in quibus p̄s aut̄ nulla apparet assimilatio
realis t̄ distinctio. Sed essēria vt absolute
est ca assilatiōis. essēria vt ē p̄nitas ē nota
t̄ cā distinctiois. ḡ tc̄. **D**. c̄ntia amb̄tū d̄z esse
act̄ generatiōis quātū amb̄tū ē sūmū p̄p̄i
p̄ncipiū productu. Sed c̄ntia absolute
sumpta est maioris amb̄tū q̄ generatio. q̄
est i filio et sp̄ūstō. qui generare nō possum.
D. Idem manēs idē semp̄ facit idē. vt d̄z
ij. t̄ generatōe. si vñ manēs vñ tñ produ-
cēt vñ. Si ḡ c̄ntia absolute sumpta est p̄n-
cipiu p̄ducēdi diuina p̄sonā. cum ipsa semp̄
sitiva t eadēno posset in diuinus produci n̄
si vñ p̄sona. **C**. tra terciāz p̄clusionēsunt
qd̄a qui dicēt hāc copulatiā. l. q̄ potētia
generati in diuinis dicēt c̄ntia t relatiōem in
diuinis. cu em̄ vt dicēt p̄ diuinā generationes
recitat du-
aliquid p̄mūcēt quod tamēnō producīt. rā. t̄ vñ eaz
k tenere.

Cōfirmat

**Contra. 2.
p̄clusionē.**

Contra. 3.

Contra. 4.

puta eentia dina cu omibus attributis et ceteris cennialibus. aliqd vo producit putapptetas filij. optet pncipiū generatiois talr assigri q aliquid ex pte pncipiū correspōdeat ei qd genito p generationē cōicaf. taliquid ei qd i ipso genito pdiscit. quod probat sic. ¶ In generatione et genito pncipiū et termini sibi inuicez cornēct. s i genito aliud ēq pdiscit terminat scz ipa filiatio. et aliud q cōicatio terminat puta natura dina. g pportionabilr i pdiscere pñitas erit pncipiū pdiscitoris et eentia pncipiū cōicitoris. ¶ P emanatoes dñe i talia principia debet reduci qbz positis immediate appetat statu diuinaz emanationū. sed mō pdiscito apparēt statu due emanatioes et nō ples. vna scz cui pncipiū erit pñitas. talia cui pncipiū erit spiratio actua. Sed si sola essentia est pncipiū qua rōne vna exis nō est pncipiū vnius emanationis tm sed duaz. eadē ratione posset esse pncipiū pluriū emanatio nū vel infinitaz. Eraddunt isti qz qz genera tio formalius respicit productionē qz cōicati onē. igil relatio qbz rationē pncipiū produc triu magis hz rōem poterit generādi qz ipsa essentia que habet rationē pncipiū munici tui. ¶ Sed licer illi duo modi qz pñitas du abus pclusiōibz ḥdicūt deficiat. vt apparuit supius rōnibus introductis. Ille m̄ tercū modus magis videſt esse defectuosus. qr qz quid defectuositas apparei i alijs. hoc ipsi cat ille cu additione pñi defectus. ¶ Deficiat em pmo. qr ee pncipiū pdiscēd i dinis dicit pfectoz. s i m̄ istos relatio nullā dicit pfectoz. q relatio nō poterit ee pncipiū pdiscēd i dinis. ¶ P ppter qd vnuquodz tales ipm magi. s tu i illa eadē distinctōe dicas q reflectus hz a diuina eentia q possit ee pncipiū pdiscitoris. g nō debebas rationē pncipiū pdiscitui excludere ab eentia. s ibi pncipiū pdiscit alijs tribuere. ¶ P in pdiscitione nō vnuoca pncipiū pdiscitoris nobili? pfectoz ē termino formalis ipi? pdiscitoris. maxie si tal terminus ē pdiscit. s i g fm te formalis terminus? pdiscitoris pñne sit filiatio. et terminus? pdiscit. et euā fm te tal pdiscito non est vnuoca. g pñitas q fm te ee pncipiū tal pdiscitoris ent pfectio filiatōe. qd ḥtradicit alijs dictis tuis.

Solo pp 4. ¶ In nullo genere oppositiois vnu oppositor est pte immeditate pncipiū alteri. s filia ma pñce. Adi q si pñem intelligis poterit generādi. tuc nō oportet q talis actus insit supposito gene

rati fm illā rōem p quā differt a pdiscito. sed sufficit q illa ratio pnotet aliqd in pdiscere p qd producēs distinguit a pdiscito. Als sic in uenit. Ad primū dicendū q maiornō est vlt vera. qr si illa supposita le hnt ut producēs et productū. tuc nō ē necesse q talis actus insit supposito generati fm illā rōem p quaz differt a pdiscito. sed sufficit q illa rōem pnotet aliqd i pdiscere p qd producēs distinguit a pdiscito. ¶ Ad secundū dōm q vel p actu pñmū intelligis ee hypostaticū et incoicabile. vlt ē subsistēta et naturale. si pmo mō tuc maior ē falsa. qr filiatio nō min⁹ talē actū dat filio qz pñitas pñi tm nō dat filio actū scđm de q loqris. cuz tm filiatio non sit minus pfecta qz paternitas. Isto mō etiā i creaturis maior est falsa. quia si pncipiū individualē ee pncipiū pdiscitū. tuc individualū produceret seipm. lortes ei p sorteitatē nō produceret nisi sortem. et sic de alijs individualiis. Hic dō mō tuc maior ē falsa. qr pñitas nō dat patri ē subsistēta et naturale. qr tale esse haber p sua deitate. ¶ Ad tertium dicendū q nō optet actū pñmū hre pñmū pncipiū. s sufficit q hēat cōe appropriatū p hoc q concernit in supposito pdiscente aliqd pñmū sine quo nullo mō in actū progeditur. ¶ Ad quartū dicendū ad maiorē q nō est simile. qz deitas forma absoluta. qz se quēs sibi nō repugnat ee immediatū pncipiū actōis. hoc aut repugnat paternitatis. ¶ Ad quādū dōm q forma q producēs pdiscit non dr referri ad pdiscitū. ita q ipsa sit de generē relationis. sed pro rāto hoc dr. qr ipsa ē relatiōis fūdamētu. q producēs referit ad pdiscitū. Cu igit eentia diuina sit fūdamētu paternitatis qua pater referit ad filiū. g meli⁹ saluamus dicū pñi ponēdo eentiam esse pncipiū generationis qz ponēdo relationē. ¶ Ad. vi. dōz q ois pñformitas pñrie actōis ad suū pñmū pncipiū pñsupponit possibilitatē. ita q nō implicez repugnatā naturā. s ut dictu est relatio repugnat q sit virtus actua. et cuz dōz q generare diuiniū est qd relatiū. dico q idō ē ab absolute pncipio pnotate tm pñrietate relatiū. ¶ Ad. vii. dōm q actōes diuiniū rō. nū pñt esse ab uno coi pncipio diuersimode tm accepto fm diuinos modos sortitos et nō tatos a diuisis proprietatibz dñtibz rōe. vicez a pñritate et actua spiratore. ¶ Ad. viii. dōz. q maior ē vera loqndo dō forma naturalis coi cabili. et nō de forma individuali et incoicabili. et tuc maior ē falsa. qr pñ deitate ē tāqz forma naturali et coicabili. paternitate pñ est tanqz

Ad 9. forma incoicabili et ad modum idem idem. **Ad 10.** dōm. qz i dinis generas et generatio et genitū sur relativa. iō pncipiū generatōis qz nō sit relatio. non autē relatio. nec ē sile qd assumit de absoluto. qz cū absolutū sit vel possit et actiuū. sibi nō repugnēt et pncipiū produciū. hoc autē repugnat relatio cū nō sit actiuā. **Ad 11.** confirmationē dico qz hoc captiuo intellectū meū i obsequiū fidei. qz fides catholica ponit trinitatē plonaz cū vnitate cēntie. qd nullo mō saluare possum⁹ nisi ponēdo diuina suppositū ostiūtū prieratib⁹ relatiuis. **Si** em̄ sc̄i p̄s̄ potuissent saluasse diuise cēntie vnitate cū trib⁹ suppositis absolutis nūqz ipsi possuissent aliquā relatio et suppositi ostiūtū. **Hoc** posito qz relatio nō sit pductua nō minus bñ saluamus om̄ia que saluare debemus qz̄tū ad diuinas pductiones. sive sint ad intra sive ad extra. tido nō debem⁹ ea dērōne negare relationē i dinis et suppositi ostiūtū qz negam⁹ eaz pductua. qz p̄mū ē i obsequiū fidei. sc̄d̄ autē ad nihilū deseruit. ideo zc. **Ad 12.** x. dicēdū qz h̄ vult aug. qz p potētia generatōi nō sit pgressus in actu generatōis nūlī put̄ eternit i supposito generate p̄mā prierat. qz si sic non intelligere illud dictū. Aug. tūc ipse sibi p̄si sepius p̄dicet. et specialiter. xv. de trin. c. xx. vbi dicit filium dei natura genitū. **Forte** dices si sine relatione nō potest et generatio. ergo relatio est pncipiū generatōis. **Dico** qz sicuti creaturis dām̄ cām̄ ppter quā sic et cām̄ sine qua nō. ista tñ verius negat et cā qz affirmet absolute loquēdo. qz nō debet dici cā nūlī cū hac p̄ditione apposita sine qua nō. et cum hec sit aditio distractiōs nō bñ inferit simplit. **Albedo** em̄ nō disgregat sine qualitate. et tamē absolute loquēdo illa est falsa. qualitas disgregat. **Hic** respectu dinis generatōis partititas possit dici pncipiū sine quo nō. sed simpli loquendo tūc d̄ negari. **Ad 13.** sc̄d̄ ad locem dicēdū qz agens p̄ se intēdit as̄ silare sibi pductu. qz autē distincū a se producit. h̄ p̄ accidēs qz ad intēriōne producēt. as̄ silat em̄ sibi productū in qz̄tū p̄. cū p̄p̄iū sit vinciqz sibi sile generare. vt p̄. qz. de aia. Et vnumqd̄qz tūc est pfectū. cūz poterit sibi sile generare. vt d̄. uij. metheoroz. Et cūz d̄. qz se p̄ productū ē dissilē producēti. dico qz h̄ nō est ex intēriōne generatū sile ex inobedientia materia vel ex defecū potētia pductu. **Forte** dices. qd oīno ē cēntū nō videſ et ē interū p̄ accidēs. sile distictio pductu. et pducto omnino ē

ncēia. cū ip̄ossible sit ali se h̄re. **Dico** qz nūcī ras nō ip̄edit intētōz p accīs. agēs em̄ naſale p se intēdit generare. et totalē p accīs intēdit corrupe. tñ ip̄ossible ē qz generet nūlī corrūpat. qz cū generatō vnu⁹ sit corruptio alterius cēntio erit tot corruptōē qz generatōes. **Ad 14.** sc̄d̄ dōm qz cēntia dīna ut s̄bstat p̄nītatis pncipiat actū generatōis. et vt s̄cīnō ē maior⁹ ambi⁹ qz tal' ac̄. **Ad 15.** dōm qz licer eadē cēntia sit pncipiū generatōi et spirali. m̄ alioz alio mō se p̄vredit abaliz et alia p̄petat quā nonat. **Ad 16.** p̄mū ē tercia cēloz dicēdū qz minor ē falsa. qz relatio nec p̄t et termin⁹ p̄ductōis nec pncipiū. **Si** em̄ termin⁹ dīne p̄ductōis et cēntia sit relatio. suppositū pductu et vi p̄ductōis termināte ad h̄moi terminū nō etē de us. cēntia igī dīna qz in p̄e exīs ē pncipiū ilī dīne generatōis. ipsa eadē i filio ē termin⁹ generatōis. **Forte** dices. h̄ cēnon p̄t. qz termin⁹ pncipiū debet etē disticta. **Dico** qz ve nū ēn his in qbz producēs et pductu natura liter distiguit. i talib⁹ nāqz termin⁹ pductōis ē producti⁹ i genito et nō soluz genito p̄icar⁹. et iō realē differt a pncipio pductuo. sile i dinis producēs et productū nō dīnt naturalē. et termin⁹ productōis nō ē producti⁹ i genito. **Ad 17.** igī i dinis ē termin⁹ productōis et p̄icatōis i genito. tēdē ē pncipiū pductōis et p̄icatōis i generatē. Daro em̄ qz ignis generas igni genito sua natura eadē nūero p̄icare. tūc terminus generatōis nō etē producti⁹. nec differrit a suo pncipio productuo. nec etē i igne genera te aliud pncipiū pductōis et aliud p̄icationis sic cū fideteneam⁹ p̄ez eadē sua natura filio p̄icare ideo. **Ad 18.** dōm qz nos n̄ min⁹ salua m̄ statū dīna emanationū qz tu. cū dicam⁹ h̄moi pncipiū generatōi qd ē dīna cēntia n̄ p̄gredi in actu nūlī ut nonat pductas p̄p̄etas. Et h̄ de primo pncipali.

Solutio.

Ad 2

holo p
loc.

Ad 3

Instantia
Lolutio.

Ad 2

articul⁹ 2

Quātū ad secūdū
articul⁹ qz qz̄tū. vt̄z potētia generatōi sit i filio. Est breuiter aduerēdū qz h̄ gerundiu⁹ gene rādi p̄ duplē accipi. Uno mō vt̄z gerundiu⁹ sibi actui. et̄ potētia generatōi ēi solo p̄e. qz sol⁹ p̄t et̄qz actue generat. Alio mō vt̄z gerundiū sibi passui. tūc ēi filio. qz in solo filio ē generatio passua. Tercio mō p̄t accipi vt̄z ē ger undiu⁹ sibi impsonal. et̄ sicut ḡne p̄t dici qz potētia generatōi non solū est in p̄e. sed etia in filio et̄ sp̄sante. Nā impsonaliter accipiēdo potētia generatōi. tūc idē ēqđ potētia p̄ quā

Ad confi
matōem

Ad 10

Instantia

Solutio.

holo p
loc.
Ad 1

Instantia

Instantia sit generatio. et hec est dina essentia. quod vere et realiter est in tribus personis. **F**orte dicet quod nullum ad aliud quid sine relatio per esse coemtribus personis. sed sum. inquit hic in sua posse generare non est posse quod sed est posse ad aliquid. quod potencia generandi non est eius tribus.

Solutio. **R**endeo dicendum quod si in genere per posse generare intellexit potentiam generandi. tunc non est locus de potentia generandi quantum ad suum principale significatum. sed solu quantum ad suum notarium. quod est relpectus. ut per ex dictis i.e. arti. Dato etiam quod possit generare sit ad aliquid. ex hoc non sequitur quod potentia generandi sit ad aliquid. quod in aliis per esse potentiam generandi.

Articls 3 **Q**uatum ad tertium principale. utrum filius possit exercere actum generationis. posito quod eo sit potentia generandi. est dicitur quod sicut natura in creaturis quod est potentia generandi ipsorum creaturarum in actu generando non prouipit sine accidentibus mediante quibus actualiter determinata ad actu generando. ubi ergo dato ei quod aliquis ignis habet perfectam ignorantiam. si enim per diuinam potentiam pueretur calore. nesciret ut sic possit alii ignes generare. quis in se habet potentiam generandi ignem putat ignorantem. sicut dina natura quod est perfecta potentia generandi in actu generando non prouipit nisi per se sub proprietate generationis et genitute. puta sub primitate. **L**umen igitur in filio sit diuina natura sub opposita proprietate. puta sub similitudine. igit quis filius habet in se perfectam potentiam generandi. nesciret in poterit generare. sicut non ignorans hinc perfectam ignorantiam subiectas frigiditatem poterit alium ignem generare.

Articls 4 **Q**uantum ad quartum principale. utrum sit eadem potentia quod per gignit et filius gignit. dico quod eadem est potentia quod per ipsum gignit et filius gignit. et hoc secundum de potentia quantum ad suum principale significatum. quod ubi gignes et genitum in nulla re absoluta differunt. ibi necesse est eadem esse potentiam quod gignes gignit et genitum gignit. sed pater et filius in re absoluta sunt idem omnino. ergo idem. **M**aior per te. quod potencia ut ex superioribus est manifesta in suo principali significato dicit absolutum. **M**inor per te ex catholicis fidei. **A**d argumentum principale dicitur quod maior est vera de principio quod non aut de principio quod est. potencia aut generandi est principium quod non quod.

Ad principale.

Distinctio octaua.

Anc de veri

Atate recte. Postquam in genere determinavit de potentia generandi quod est ipsa dina natura. hic manifestat quod sit in proprietates pertinentes illi in nature. **E**t dividitur in tres. quod primo tractat de dina nature entitate et veritate. **E**t secundo de eius incomutabilitate. **E**t tertio de eius simplicitate. **S**cda ibi. **P**er etiam soli essentia. **T**ertia ibi. **A**d eam sola. **P**rima in tres. quod primo ostendit quod hoc nomine essentia proprieatis ipsi deo. **S**cdo ostendit quod ex dicto. b. huius ratione omnis quoddam dubium in proposito. **E**t tertio responderemus dubio. **S**cda ibi. **H**ic diligenter recte. **T**ercia ibi. Illud quod recte. **L**ucis quis illa per. **A**d eam recte. In quod in genere tagit de divinitate essentiae simplicitate. **E**t dividitur in duas partes. quod primo declarat divinitate essentiae simplicitatem per compositionem ad extra. **S**cdo per compositionem ad intra. **S**cda ibi. **H**ic diligenter prima in duas. quod primo declarat huiusmodi simplicitatem per compositionem ad creaturas corporales. **S**cdo ad incorporeas. **S**cda ibi. **C**reatura quod spiritualis. **P**rima in ista. viij. dist. magister tractat de divinitate simplicitate. ideo quero.

Tertius in deo sit aliquid positione. **E**t videtur quod sic. quod est secundum sicut per plures forme actu in illo est. **P**ropter hoc in deo sunt plures forme actu quod secundum est. **M**eth. **O**nes forme actu sunt in proprio motore quod est potentia sicut in materia prima. **C**ontra. **I**n nulla parte est passiva potentia in illo nulla per se est. **P**ropter quod secundum sicut faciunt positionem. **V**el unum est in potentia ad alterum. **V**el ambo sunt in potentia ad tertium. **S**ed in deo nulla est potentia passiva. ut per se est. **M**eth. **G** et recte. **H**ic primo videtur est in deo sit proprio subtilis. **S**cdo utrum proprio accidentem. **T**ercio utrum proprio modalis. **Q**uarto in tres conclusiones existens elicitas adducatur aliqua. et respondendum ad ea.

Quantu[m] ad primu[m]

Primum principale. utrum in deo sit proprio subtilis. est sciendum quod proprio subtilis dupl[er] sumi potest. scilicet secundum rationem. **P**rima est ex forma et materia seu ex actu subtili et pura potentia. **S**cda ex genere et subtili dina. **S**ed neutra illa per se est deo. quod nulla proprio subtilis poterit esse deo. **P**rima igitur secundum quod non sit realiter proprio subtilis in deo. scilicet manifesta est apud omnes philosophates. quod quae posuerunt deum esse purissimum actu. cui nihil admiscetur de potentia. ut per se est. **M**eth. **P**ropter quod ait prophetus Iesu Christus. Accedit itaque oia principia et malum. scilicet potentia

primum principale.

longo 1

tatēpter vnu. s. pter dñi. Quāuis em̄ qlibz in
telligēria hēat lūm̄ hylachiz. vt ait auctor de
causis. de tñ de h̄ penitē imunis. planū ē igit
q̄ i deo nō ē materia. cū i ipso nulla sit potēia
passiva. nec p̄ q̄s erit i ipso p̄ ex materia. t
forma. Ergo hāc p̄cē tāq̄ p̄ se nota supponē
do. p̄o scdaz p̄cē pmisse distinctōis sic. ¶ Il
lud nō ē p̄positū ex genere t dñi q̄d nullo ge
nere claudit. tē sup̄ om̄e gen̄. sed de h̄moi.
igitē. Maioz p̄z a destructōe m̄ntis. q̄ si ali
qd ē p̄positū ex genere t dñi. q̄s est q̄ ip̄siz
sit i genere. Minoz possib̄e multipli. ¶ Prio sic.
Ild q̄d cā ois entitatis t verita
tis repibilis in quo cūq̄ genere. nō posse clau
di i aliquo genere. deus est h̄moi. Maioz p̄z
quia i quo cūq̄ genere ponere nō posset cā
omnis entitatis repibilis in illo genere. al's
em̄ ipm̄ esset causa sui p̄p̄s. Minoz ponit
om̄e. q̄. metaph. dices. Et em̄ quoddā ens
p̄ se ens t p̄ se verū. entitate t veritate cuius
om̄u alia sunt entia t vera. ¶ P. id q̄d p̄pre
hēdit in se cūntaliter pfectōes oim̄ generi in
nullo genere claudit. de h̄moi. Maioz p̄z
q̄i quo cūq̄ vno genere clauderet ceteroq̄ ge
nere pfectōes cūntalit nō h̄et. Minoz p̄z. v.
metaph. vbi d̄r q̄ ē quoddā ens pfectū vli pfecti
one. in q̄ gregant pfectōes oim̄ generi. t illud
3 ens dicit om̄e. ibidē ee ipm̄ dñi. ¶ P. ens sim
pl̄ illimitatū nō potest cēi genere. q̄ om̄e q̄d
claudit i aliquo genere limitatū illius
generis. Sed de h̄moi illimitatū. cū sit ro
tali indepen̄dē. vt p̄z. viij. phicor. q̄. me
taph. ¶ P. si deus esset in genere. tūc aliquid
posset pfectus deo cogitari. q̄s ē falsum. q̄n
ia p̄o. Si em̄ esset in genere ipse cēt p̄distin
ctus ceteris sp̄eb̄is eiusdem generis. t p̄ q̄s p
fectōes illaz speciez de nō p̄phēderet. h̄ intellectus
p̄cipet t cogitaret entitatē illius gene
ris q̄ ois pfectōes suaz speciez comp̄hēderet
q̄. falsitas p̄ntis p̄z p̄ Ansel. qui ait q̄ deus
ē quo maius cogitari nō p̄t. Et planū ē q̄ nō
loquīs de magnitudine molis. sed pfectōis t
virtutis. ¶ P. hoc p̄firms. q̄ de h̄moi infinitē
tutis. vt p̄z. viij. phicor. h̄ infinito nō p̄t esse
mai. vt p̄z. i. viij. phicor. ¶ P. qd ē forma
liter infinitū nō p̄t h̄bi ad cēfinitū vel ad ra
tionēfinitū. h̄ de h̄moi infinitū. rō. q̄o cu
sulibz generis formalitēfinita. q̄. ¶ P. il
lud q̄d cū nulla alia re h̄z p̄uenientia cēntia
lē. non p̄t esse i genere. deus est h̄moi. Ma
ioz p̄z. q̄t ait Boetius in om̄eo sup̄ Por
phirū. Genus ē cognitio collecta ex speciez
sulibz silitudine. Si em̄ gen̄ nō diceret ali

quā cēntiale seu subalē p̄uenientia eoq̄ quoq̄
ē gen̄. tūc nō posse pdicari de ipsis i eo q̄d.

Minoz p̄z. q̄ illa que nō h̄n̄ eundē mo
dū esendi nō habet aliquā cēntiale p̄uenien
tiā. sicut appetit de substātia t accidente. sed
modus cēndi dei plus differt a mō cēndi cu
iuscūq̄ creature. q̄ modus subea modo acci
dētis. cū modus esendi dei sit infinitus. mo
dus nō esendi creature finit⁹. ¶ Et illud in
tēdit Minoz. i. de di. no. dices. q̄ de h̄m̄ nihil
exītū est exīs. t m̄ cā quidē esendi est om̄i
bus. ¶ P. que sunt in codē genere p̄ueniunt
in vna forma t natura fīm̄men. iij. metaph.

sed de cū creaturis nō p̄uenit i aliqua vna na
tura. nec p̄cipiat cum creaturis aliqua vna
formā vel naturā. ¶ Sed h̄ pdicra potest in
stari. t primo h̄ primā p̄tē illius p̄elusionis.

Minoz p̄p̄s effectus aliquid sui p̄supponit i
sua cā. h̄z materia p̄ma ē p̄p̄ effect⁹ dei. In h̄

em̄ ipse solus trāscendit omnē creaturā. q̄ ipē
deus solus potuit causare materiā. Sed in q̄

cūngs est aliquid de materia. illud est compo
sitū ex materia t forma. cu materia se ipsa esse

nō posse sine omni forma. ¶ Cōtra scdaz cō
clusionē sic. In quo cūngs pot vere p̄cipi aliquid
cōe indistinctū t aliquid distinctū. illo p̄t
p̄cipi rō generis t dñi. t p̄ sequens ipsum

erit p̄positū ex genere t dñtia. Sed i deo pos
sumus p̄siderare essentia diuinā ut om̄ne t

indistincta cōtrahibilēa psonali p̄prietate. t
ipsam p̄prietatē ut p̄p̄iū principiū distincti
ū. q̄. ¶ Contra minore q̄ assumit q̄ deus

nō sit generē p̄t argui multipli. ¶ Primo
sic. Uniqdōs mēsurat p̄mo t mino sui gene
ris. vt d̄r. q̄. metaph. sed vt ait om̄e. ibidē. de
ē illud quo ois sube mensurant. q̄ deus est in

genere substātia. ¶ P. cuicunq̄ p̄prie conue
nit ratio alicuius generis hoc est i illo genere

sed deo p̄prie p̄uenit rō sube. q̄ ep̄le ee t alter
ti nō inniti. ¶ P. quicq̄d differt ab aliq̄ dñi

subali illud em̄ genere. de h̄ differt a creatura
dñi subali. Maioz p̄z. q̄ ois dñi subali

ē diuinissima alicuius generis. p̄mo minore. q̄ ois q̄d

differt ab altero aliq̄ dñi differt. ois autē dñi

aut est accidētā aut subali. deus aut nō p̄t

a creatura differe dñi accidētā. cū i deo nul
la sit accidēns. vt ait Boetius. i. de trini. q̄ dif
fert dñi subali a quocunq̄ differt. ¶ P. aut

deus p̄uenit cū creatura genere. aut differt ab
ea genere. si p̄mo modo tūc habet p̄positū. si

sed mō tūc erit in genere. q̄uis in alio ge
nere. q̄ ois diuisitas p̄supponit multitudinē

igīs diuisitas i generē p̄supponit diuisa genera
k. 3

Scda co
cūlio

D. de h̄m̄
sūt i genere

2. h̄edit in se cūntaliter pfectōes oim̄ generi in
nullo genere claudit. de h̄moi. Maioz p̄z
q̄i quo cūq̄ vno genere clauderet ceteroq̄ ge
nere pfectōes cūntalit nō h̄et. Minoz p̄z. v.
metaph. vbi d̄r q̄ ē quoddā ens pfectū vli pfecti
one. in q̄ gregant pfectōes oim̄ generi. t illud

3. ens dicit om̄e. ibidē ee ipm̄ dñi. ¶ P. ens sim
pl̄ illimitatū nō potest cēi genere. q̄ om̄e q̄d
claudit i aliquo genere limitatū illius
generis. Sed de h̄moi illimitatū. cū sit ro
tali indepen̄dē. vt p̄z. viij. phicor. q̄. me
taph. ¶ P. si deus esset in genere. tūc aliquid

4. posset pfectus deo cogitari. q̄s ē falsum. q̄n
ia p̄o. Si em̄ esset in genere ipse cēt p̄distin
ctus ceteris sp̄eb̄is eiusdem generis. t p̄ q̄s p
fectōes illaz speciez de nō p̄phēderet. h̄ intellectus
p̄cipet t cogitaret entitatē illius gene
ris q̄ ois pfectōes suaz speciez comp̄hēderet
q̄. falsitas p̄ntis p̄z p̄ Ansel. qui ait q̄ deus

ē quo maius cogitari nō p̄t. Et planū ē q̄ nō
loquīs de magnitudine molis. sed pfectōis t
virtutis. ¶ P. hoc p̄firms. q̄ de h̄moi infinitē
tutis. vt p̄z. viij. phicor. h̄ infinito nō p̄t esse
mai. vt p̄z. i. viij. phicor. ¶ P. qd ē forma
liter infinitū nō p̄t h̄bi ad cēfinitū vel ad ra
tionēfinitū. h̄ de h̄moi infinitū. rō. q̄o cu
sulibz generis formalitēfinita. q̄. ¶ P. il
lud q̄d cū nulla alia re h̄z p̄uenientia cēntia
lē. non p̄t essere i genere. deus est h̄moi. Ma
ioz p̄z. q̄t ait Boetius in om̄eo sup̄ Por
phirū. Genus ē cognitio collecta ex speciez
sulibz silitudine. Si em̄ gen̄ nō diceret ali

Dyonis⁹.

Cōtra pri
mā p̄cloz.

Contra se
cūdā p̄clu
sionem.

D. de h̄m̄
in genere.

Rō iaco.

Sed compō sm rōnem sufficit ad hoc q̄ ali
qd sit in genere. q̄ albedo est in genere. et tamē i
sua cōntia nullā habet realē p̄ositionē. sed in
deo est p̄positio sm rationē. cū i eo multa sint
dīna sm rōnem. sicut patuit de attributis. **P**o
mne qd̄ haber p̄ceptū determinatū et qddi
ratū sub aliq̄ coi sibi et alijs ē genere. h̄ de
dicit p̄ceptū qdditatū distictū ab oīb̄ alijs
p̄ceptis sub h̄ pdicamēto coi qd̄ est suba. ḡ tc.
Pomētator dicit q̄ primus motor q̄ emi
mū mensurās oīa q̄ sunt i pdicamēto sube. ē
cūlē nature cū eis quoq̄ est mensura. ḡ tc.
Poetius in li. de trin. dicit duo pdicat
mēta manere i diuis. subam. s. et relatōz. **P**
Dama. in de duab̄ naturis in christo ait. q̄
substātia que dīnēt in creaṭā dītātē et omnes
creatura genus ē generalissimū. **P**oquā
ē vnius p̄cept⁹ vniuoc⁹ illa sūt in eodē genere.
h̄ dei et cuiuscūq̄ create sube ē vñ p̄cept⁹ vni
uoc⁹. Maio. p̄z. p̄b̄ minorē. q̄ plus distat
albedo et deus q̄ lapis et deus. cū ḡ albedinis et
dei possit ē vñ p̄cept⁹ analog⁹. puta p̄ceptus
entis. lapidis et tererit vnius p̄ceptus vniuo
cus. ḡ tc. **P**o quib⁹ est vna scia illa sunt
vnius rōnis. et p̄ sequeq̄ vnius generis. sed
dei et creature ē vna scia. puta metaphysica. q̄
speculat ens inq̄stū ens. vt p̄z. iij. metaph. ḡ
deus est in genere. **S**ed illa no p̄cludunt.
et sunt exp̄le h̄ intentionē Aug. i de cognitōe
vere vite. vbi q̄ multa vba Aug. p̄bat deum
no esse aliquo deē pdicamentoz. tibi p̄clu
dit sic dices. **D**eēigit pdicamētū cūcta hūa
na p̄ditio includit. tab his oīb̄ p̄prietas su
me cōntia euidentē rōne excludit. **A**d illud
igit q̄ arguit h̄ p̄mā cōlusionē dōm. q̄ no op
tet q̄ materia sit materialis in deo cāntē. sed q̄
et entitas vñal sit in deo. Quo aut̄ pura po
tēria vñal p̄phēdat̄ i puro actu. et vñal hēat
idea i puro actu. inferi p̄tēbit cū tracauero
dydeis. **A**d illd̄ h̄ sedaz p̄cloes dōm. q̄ ma
ior no ē vera. nisl illd̄ coe indistictū aliqd̄ p̄
tētialitat̄ icludat. et sit determinate ac limitata p̄
fectioz. et sic mior ē falsa. q̄ cōntia dīna ē p̄u
rus act⁹ et īfinitē p̄fectioz. **A**d p̄mū argumē
tū h̄ illā minorē dōm. q̄ phs et mē. accipit
ibi gen⁹ large p̄ suba analogice pdicatē d̄ s̄a
finita et īfinita. sicut em̄ qnq̄ restringit no
mē generis īfra gen⁹ pdicamētale. sic cū i eo
dē. f. d̄. corruptibiletico. corruptibile d̄ mē plus
q̄ genere. sic etiā qnq̄ extēdūt nomē generis vñ
tra gen⁹ pdicamētale. Doctor dōm̄ cōis ppter
illud argumētu i q̄oīb̄ de potēria dei dicit. q̄
de ē genere sube q̄ reducioz. sic p̄ncip⁹ et vñi

Contra**Holo p̄
1. p̄clone.****Holo pro
2. p̄clone****Holo rō/
nū. p̄bāriū
deū ec̄ in p̄/
dicamēto.****Thomas**

tas sūt i genere q̄ntitas. **I**stud tñ mīhi nō. **C**ōtratho
videt salua sua reverentia. q̄ siue aliqd̄ p̄ lesi mā
ueq̄ reducioz sit i aliq̄ genere determinato. im
possibile est ipm̄ p̄phēdere cōntialr p̄fectoem
cūiūlibet generis. q̄ qnq̄ p̄ accides sit in ge
nere. claudit tñ sic īfra lūmētes illius generis
q̄ p̄fectiones aliq̄ genez sibi cōntialr nō po
terūt īuenire. **S**ed p̄fectoem oīm aliq̄ gene
rū cōntialr ipm̄ deo īueniūt. ḡ ipse nec directe
nec p̄ reductionē d̄ in aliq̄ genere collocari.
Nec īnc̄citas aliq̄ q̄ nos cogat ad cōcedendū
mēsūra sp̄ ē eiusdē generis cū īmensurato lo
quēdo de genere pdicamētali. **S**cible. n. mē
surat sciam. et tñ nec directe et p̄ se. nec p̄ redu
ctionē est in pdicamēto q̄litatis i q̄ est ipa sc̄i
entia. nisl p̄ accides h̄ ītingat. puta inq̄stū d̄
aliq̄ q̄litate esset scia. **A**d sc̄dm dicendū **Adz**
q̄ de rōne sube ut est vñ d̄. x. generis est q̄
sit finite et lūmētate p̄fectionis. als genus sub
stātē no esset aliq̄ p̄distinctū. et vt sic ratō ge
neris pdicamēto sube nō pdicat deo qui est
infinitus et īlūmētus. **A**d tertiu dicēdū. **Adz**
q̄ sicut p̄z. x. metaph. principia ppter sui sim
pliçatē no dicunt̄ differre aliquā dīna; led
sunt sc̄p̄sis diversa. ḡ deus cū sit simplicissi
mus no differt ab eo qd̄ no est deus p̄ aliquā
dīntia additā. sed immediate ḡ suā essentiaz
differt ab omnib̄ alijs. loquēdo i ḡtē de dīntia
subali que ē dīmīlia generis zaddita generi
constituit sp̄em. tūc minor ē falsa cū sua p̄ba
tione. **A**d quartū dicendū q̄ de no p̄pue
d̄ dīuersis generis creatura. sed d̄z dici dī
uersis plus q̄ genere. si em̄ corruptibile et in
corruptibile differunt pl̄q̄ genere. multo ma
gis de et creature. sed q̄ noia sunt ad placitū
tu poteris exēdere hoc qd̄ dico dīuersi gene
renō solū ad ea q̄ sunt ī dīuersis generibus
sed etiā ad ea q̄ sunt extra gen⁹ vel sup̄ omne
genus respectu coz q̄ sūt genere. et sic cōcedo
p̄pōem. q̄ no est p̄tra me. **A**d q̄ntū dōm. **Adz**
q̄ no q̄libet p̄o sm̄ rōz sufficit ad h̄ q̄ aliqd̄
sit i genere. Dīmēm qd̄ ēl generē vel ēpōsi
tū realt̄ ex his. vel est p̄ponibile huic. **A**d **Adz**
sextū dicēdū q̄ no sufficit q̄libet determinatio
p̄ceptus. sed op̄tēt p̄ceptū sic esse determina
tū q̄ ipsa res p̄cepta sit finita et īlimitata. Et
iam no sufficit quodlibet īmēne. sed deb̄t esse
īmēne vñuocū. de ipso qd̄ dīcēt esse i genere
et de alijs eiusdē generis vñuocē pdicatu. hec
aut̄ oīa deficit in p̄posito. **A**d septimū di
cēdū q̄ īmēne sumit ibi natura analogice et no
vñuocē. **A**d viij. dōm̄ q̄ dicēt duo pdi
camēta manere i diuis ppter aliquā silitudi

Dist. VIII

- Ad 9** nē istoz p̄dicamētoz quāi dīnis videm⁹. sba
em i dīnis ep̄ se. t̄ relatio ē ad aliud. in ceteris
tū nēccio req̄litis ad rōez gener⁹ nō repūl̄ hec
genera i dīnis. **A d. ix. ddm.** q̄ dictū dām.
dāz sic exponi. Generalissimuz gen⁹. i. maxie
cōe. **U**n dām. nō loq̄t ibi de genere p̄dicamē
tali. s̄z accipit̄ ibi large genus. p̄ q̄cūz cōi. qđ
p̄z p̄ s̄ba sua. Aut. n. sic. **S**uba q̄ trinet sup,
subalz in creatura deitac̄. cogscibili aut̄ t̄ cō
tentiu oēz creaturā generalissimū gen⁹.
- Ad 10** **A**d. x. ddm. q̄ mino n̄ ē vera. **A**d. pbatoz di
co q̄ h̄ n̄ arguit̄ cōceptu vniuocuſ anologicū
de natura. n. ip̄i⁹ analogie ē q̄ vnu analogorū
pl̄d̄ stet q̄ alterz a p̄mo sub q̄ analogat̄. qui
buscūz. n. duobz talibz datis vel vnu depen
det ab alio. v̄l̄ ambo tependent a tercio donec
deueniat̄ ad p̄mū oīm a q̄ dependet̄ oia cetera
ad ip̄m ordinata. ex q̄ appetet̄ q̄ cōceptibus
analogis possim⁹ multos t̄ varios q̄d̄ assig
re. **A**d. xi. ddm. q̄ si ē scia dīs. tūc nō optet
q̄ te q̄b̄ evna scia esse vnu rōez vnuocā sed
analogicā. t̄ talia nō sūt vnu gener⁹ p̄dicamē
talz vnu generis scibil̄. vnu gen⁹ scibile p̄ esse
lati⁹ t̄ stricti⁹ q̄ sit gen⁹ p̄dicamentale. **I**n tota
em ph̄ia naturali determinat̄ de vna porto p̄
dicamēt̄ sube. in. v. met̄. determinat̄ d̄ om̄ib⁹
p̄dicamēt̄. **E**quocat̄ i ḡl̄ argum̄to gen⁹ p̄
ut sumū p̄ generis scibili t̄p̄ generis p̄dicamēt̄
- Ad 11**

Sed; p̄n
cipale

Quātū ad secundū

- p̄incipale. vnu i deo sit p̄p̄ accīntal̄. dico q̄ in
deo nō p̄ esse aliq̄ p̄p̄ accīntal̄. Q̄ in illo i
q̄ nullū accīns nō poterit esse aliq̄ p̄p̄ accī
ntal̄. deus est h̄moi. ḡ tc. **M**aior p̄z. prot̄
minor. q̄r om̄ne accīns aut̄ c̄. p̄priuſ aut̄ cōe.
sed ta q̄ se habet vt p̄p̄. q̄ ea q̄ se habet vt
cōia i deo sit penit⁹ idē q̄d̄ sua dīna natura. q̄r
oē tale p̄ participationē reduci dāz ad aliqd̄ tale
p̄ centia. sed h̄moi accidentia siue sint p̄p̄a si
ue om̄nia substātūs creatis siue sint p̄ p̄ici
panonē. ḡ in p̄ma suba erūt cēntial̄ idē cū
suba. **E**t hec est intentio boetij in li. de tri. vbi
ait. **D**e⁹ cū sit forma simplex substātūs cē non
p̄t. **E**t idē boetij ait q̄ i deo null⁹ est nūr. **P**
si in deo ēt p̄p̄ accīntal̄. vel illa ēt ex esse t̄
centia. vel ppter cetera accīntia ēt cēntia dei
p̄fēcti. **N**ō p̄mo mō. q̄r tūc de⁹ nō ēt p̄z
nēce esse. qđ est h̄phos t̄ theologos. t̄ tūc op̄
teret ip̄m habere alia cām sup̄a se a qua eius
esse t̄ centia dependeret. t̄ sic nō posset dici pri
mus motor. cui⁹ trānū remōstrat̄. viii. phi
scorū. **V**inc est qđ ait Dylarins in li. de tri.

Essēnō est accidēs deo s̄z subſtātē vñitas. n̄c
scō mō. q̄ cuž om̄ne tale adesse t̄ abesse pos̄
sit p̄ter subjecti corruptionē. si in deo talia es
sēnt accidēta. ip̄e nēccio mutaret̄. cui⁹ trānū
um habet. xij. metaph. t̄ viii. ph̄icorū. vbi dī
cif. q̄ deus ē immob̄lis p̄ se t̄ p̄ accidēs. t̄ ab in
tra. **E**t Iaco. i. Apud quē non ē trālmutatio
nē vñcūtūdū obumbratio Propter qđ ait
p̄menta. xij. metaph. **J**usticia. sapia. t̄ cetera
h̄moi nō significat̄ i deo intētōes additas su
p̄a suā subaz. **E**t. b. aug. vii. de trini. ait. **H**i
qđ de illa simplicitate dixeris ei⁹ s̄ba significat̄

Sed h̄ has duas pres illi⁹ minoris p̄ in
stari. **C**ontra prūmā sic. **Q**uecūz sūt vnu rea
liter penit⁹ t̄ oīno quicūq̄ cognoscit̄ vnu co
gnoscit̄ t̄ reliquū. sed deū ēt cognoscim⁹. t̄ ei⁹
essentiā nō cognoscim⁹. ḡ eē eius realiter dif
fert ab cēntia. **M**aior patz. qđ totaliter est
simplicē t̄ indistinctū. vel totalē cognoscit̄ vel
penitus ignorat̄. **M**inor est **D**ama. i. li. vbi
scit̄. **O**m̄ quidē de⁹ est manifestū est nobis
qđ de⁹ est fīm subam t̄ naturā incomphēnsi
bile est oīno t̄ penitus ignotū. **P**. vnuqđ.
q̄ diffinīt̄ p̄ id qđ est idēm qđ sua cēntia. sed
fīm ph̄m p̄ ens t̄ esse nihil diffinīt̄. q̄r cum sit
om̄ib⁹ om̄nū. diffinīt̄ p̄ hoc a nullo peni
tus distinguere. **C**ontra scdāz p̄p̄t̄ argui
sic. **E**adē est distātia sube ad accīns q̄ est accī
ntis ad subam. sed a substātia non p̄ fieri
trāsitus in entitatis. q̄r quod vere est
nulli accidēt. vt dī. i. ph̄icorū. ḡ etiā econīso
qđ est accīns i vnu in nullo poterit cēsuba. vt
ait ḡmen. i. ph̄icorū. **A**lexandri qui posu
it caloz̄ esse formā substātiale ipsius ignis.
Luz ḡ oia talia q̄ sunt posteriora cēntia t̄ esse
rei sunt in creaturis accidēta. ipsa i deo nō po
terū ēt substātia. **P**. fīm **D**yoni. de di. no
mi. c. iiiij. **O**ia p̄cipiat̄ diuinam bonitatē. sed
nulla creatura videt̄ p̄cipare diuinā subam
cum ipsa emīmō repātī tribū dīnis p̄sonis. ḡ
ei⁹ bonitas differt ab ei⁹ suba. **P**. sicut qnti
tas est cā eq̄litas. t̄ qltas similitudis. sic sub
stātia est cā idētitatis. **H**i ergo sapia et̄ idēz
qđ t̄ substātia fīm attributū sapie creatura
non debet dici sūlīs deo. sed eadē deo qđ ē im
possible. **P**. vbi cūz est eq̄litas t̄ similitu
do ibi est qualitas t̄ qualitas. q̄r ve dicat̄ in p̄
dicamēt̄. p̄priuſ est qualitas fīm ea eq̄le v̄l̄
inequale dici. t̄ p̄priuſ est qltas fīm eas sile
vel dissimile dici. **E**sd in symbolo Athana
sū dicit̄. Equalis pater equalis fili⁹ equalis p̄
ritus sanctus. **E**t Aug. dicit̄ q̄ filius est simili
mus p̄ri. ergo tc. **P**. id sine quo res potest

4

5

6

7

8

9

- Pro. 2. conclusione** Intelligi non est suba sua. et per se accidens. deus potest intelligi sine bonitate. ut per se per hoc ipsum in libro de ebdomadibus. et sic. **Sed illa non coeludit.** Nam omne actus plausponit eam effici. ente aliam a suo subiecto. **Nam efficiens et materia** non coincidunt. ut patet. q. physicoz. si subiectum in quantum recipit suum accidentem est in genere cause materialis. ergo est aliquid agens per nos deo a quo illud quod formaliter est in deo causaliter dependet. et sic. **Ad primū** q. dicendum q. per se ipsum. v. metaphysice eius et res mul tiplex dicuntur. quoniam enim significat essentia rei siue actu essendi. quoniam vero significat veritatem propositionum. **Primo modo** non intelligimus hic in via esse dei. sed secundo modo. ex ipsis. n. effectibus cognoscimus hanc propositionem esse veram deus est. **Ad secundū** dicitur q. quoniam nulla creatura propriè diffiniatur per esse simpliciter. quod hoc est esse creature per se. et hoc sibi soli pertinet quod esse est esse simpliciter et causa omnis alterius est idem ex his penitus quod sua essentia. et ideo deus secundum noialiter explicit per esse cum dividitur ad Moysen X. iij. Ego sum qui sum. Et iterum. Qui est misericordia tua me ad vos. **Ad tertium** dicendum q. illud quod est accidentes in uno non potest esse substantia in alio. sicut ait Averrois contra Alexandruz. qui posuit quod calor esset forma substantialis ipsius ignis. Illa est vera similitudo. sicut calor in igne et in alijs viuis ceteratur. **Sed si equivoce sumis vel saltet** non viuoce. nihil prohibet aliquid esse accidentem in uno et substantia in alio. **Lupus enim est que** dam infirmitas i pede. et per sequentes accidentes. et est substantia in genere animalium. **Lupus non** habet dicatum viuoce de deo et creaturis. ideo quoniam sapientia in creaturis sit accidentes in deo tamē potest esse suba. **Ad quartū** dicendum q. sicut bonitas creature est quaedam participatione diuina bonitatis. sicut substantia creature est quaedam participatione substantiae diuine. et sic divina substantia est essentia liter in tribus personis. licet participantur sit in creaturis quasi in suo exemplario. sicut divina bonitas est in tribus personis essentialiter. in alijs autem participative. **Ad quintū** dicendum q. si eadem sapientia esset in deo et creaturis. tunc creatura posset dici eadem deo. quia ipsa esset divina substantia. sed quia sapientia dei et creature non solum non est eadem. sed nec est eiusdem rationis. ideo nihil excluditur. **Ad sextū** dicendum q. quoniam in diuinis non sit quantitas nec qualitas. et nam aliquid ibi est in nostro modum intelligendi admodum quoniam

titatis et qualitatis. ratione cuius potest ibi admitti predicatione equalitatis et similitudinis. **Hoc** enim similes propter tantam bonitatem et sapientiam. et equalis propter eadem virtutem et omnipotentiā. **Ad septimum** dicendum q. illud est accidentes si neque res perfecte potest intelligi. sed **Boetius** loquitur de imperfecta dei cognitione. viator. n. cognoscens deum ex creaturis tanquam per suos effectus per deum cognoscere eum in quantum ipse est causa eendi omnibus creaturis. preter hoc quod actualiter apprehendat bonitatem dei a qua causa est omnis beatitas creature.

Quantum ad tertii

Tercium principale.

um principale. ut in deo sit positione modalis. **Poco** quod modos diversos eorum diuinis potest duplum intelligi. vel quantum ad modos relativos. vel quantum ad modos absolutos. **Primo modo** potest et diversi modi reales in diuinis relative differentes. quod ubi sunt diversae res ibi potest et diversi modi correlative illis rebus. **Hoc** in diuinis secundum esse relationes reales realiter differentes. **Igitur** et modos predictos procedere possunt fore diuinis. **Diversitia** autem talium modorum non arguit aliquam positionem in deo. sicut nec diversitia relationum. **Hoc** loquendo de modis ab solutis. vel per definitionem talium modorum intelligi. sola differentia rationis quod immaterial est alia et alia compatione unius rei absolute que est diuinam essentiam. ad aliam et aliam creaturam. sic potest dici positione modorum esse in diuinis. quod sicut diversitia modorum illo modo sumptuose non est nisi diversitia rationis. sic positione modorum est immenso positione rationis. quod obiectum per esse in diuinis. licet subiectum sit in ipso intellectu. **Vel** per definitionem talium modorum absolutorum intelligi definitionem realiter intrinsecus diuinae nature in extremitate per oculum actum intellectus. et sic nego positionem modalem in diuinis. **Illud** enim derogaret definitione simplicitati que summa est. sicut patet per auctoritates scotorum. quas magister in libro adducit in illa dicta. viij. nec hic volo adducere aliquos de non ratione. quia illa auctoritate evidenter affirmat ratione illeroribus quod superius adduci de attributis. **Sed** est quod doctor quod plurimum subtiliter. quod aliquis modus videtur tenere oppositum isti. Ponit enim ille doctor modos absolutos in diuinis quos aliquos appellat modos attributales. aliquos vero fundamentales quod sunt fundamenta personalium proprietatum. **De illis** modis propriis personaliis nihil intendit dicere ad prius. quod huiusmodi materia spectat ad dictum. xxvi. ubi tractat de definitione personalium distinctio.

Jacobi de vitriaco. s. ql. q. 6.

Demodis igitur cōib⁹ dicit ille doctor q̄ modi attributales sūt modi absoluti reales aliquo mō realē dñntes an oēz actū intellect⁹. **R**atio aut sua fūdāmētalē hec. **M**odis significandi sequūt̄ modos intelligendi. t̄ modi intelligenti di sequūt̄ modos cēndi. huic igitur diversitati modō intelligēdi quo intelligūt̄ dñna atrībūta diuina dñsimodē p̄ diuina noīa signifīcata. aut m̄d̄ aliqd̄ i re. aut nihil. si nihil. tūc talia sunt signēta ipsius intellect⁹. si aliquid cum nō possint hoc esse diversae res absolute. quia tales nō sunt in diuis. ergo erūt diversi modi absoluti reales. **A**ddit ille doctor: dīces. Attributa itaqz dñna distinguit̄ t̄ fin modos intelligēdi t̄ fin modos cēndi. t̄ eū distinc̄to recte etiāz p̄t̄ dñ realē ppter diuinos modos realitatē t̄ intellectuālitas. **O**stos tūc diuerlos modos cēntia dñna st̄inet vnitissime. sicut diuisitatis lineaēz q̄s i suo p̄ncipio vel termino i cētro indiuisibili st̄inet. t̄ sicut oīs varietas nūerorū vnitissime t̄ indiuisibili taqz i sua origine st̄inet vnitate. **A**t paucis interpositis subdit. q̄ si nullus intellect⁹ intelligēri attributor̄ distinc̄to. nihilomin̄ eccl̄ h̄ distinc̄to modos cēndi ipsa re q̄ te⁹ est. **N**ō em̄ q̄ intelliḡ ideo ē ibi. sed q̄ est ibi. iō vere intelligē. **E**t addit q̄ distinc̄to attributo rū nec rependet ex compatioē eoz ad creaturas. nec ex comparatioē eoz ad intra inter se. q̄ nō ex eo q̄ compant̄ distinc̄ta sūt. sed p̄s sūt̄ intelligūt̄ distinc̄ta. t̄ cōsequēt̄ sp̄abilita vel ad extra vī ad intra. **H**z illa nō teneo. q̄ vt mihi videt̄ ip̄ossibile est aliquid absolute q̄ formalis sūt in aliquid quocūq differre realiter si ne p̄positō reali derogate summe simplicitati. **H**z ille excesso dicit q̄ distinc̄to illoz attributor̄ q̄ appellat modos absolutos cōes tribus p̄sonis est aliquid mō realis t̄ ppter omnē actū intellectus. q̄ aliquid mō in diuis erit re alis p̄positio. quātū em̄ ponit̄ absolutos distinc̄to. em̄ ponef̄ i eo i q̄ distinc̄ta sunt sp̄o. **A**tiū ille doctor in eadē q̄one paucis interposis post p̄dicta videt̄ sibi eidēt̄ dicere. **D**icit em̄ sic. **H**ūt igitur hi modi absoluti. q̄ signifīcat p̄fectionē aliquā. sūt aut̄ respectui. q̄ ppter vnitatē rei in q̄ fundat̄ nō accipit̄ coruz distinc̄to. nīl ex comparatione rei ad seip̄sam. ita q̄ comparatio rei ad seip̄sam causat̄ distinc̄tionē. t̄ hāc distinc̄tionē in aliquibus conse quis aliqd̄ respectus. **I**lla verba p̄cedētib⁹ ut mihi videt̄ manifeste cōtradicunt. **D**icta igitur p̄cedētia in q̄ntum sine p̄baōne assumūtur omnia nego. t̄ respondet̄ ad illam vnaž

rationē t̄ duas similitudines quas adduxit.

Ad ratōz igitur dico q̄ distinc̄ti modi intelli-

gendi p̄supponit̄ distinc̄tos modos essendi

in ipsa re intellectu. si talis res vero intellectu

intelligit̄ esse distincta in seabsq; omni com-

paratione ad ea que realiter distinguunt̄. **H**i

aut̄ vero intellectu distinc̄to talis re nō ap-

prehendit̄ nisi in comparatione ad aliqua re

aliter distincta. tūc nō oportet ppter diversi-

tate modos intelligēdi in illa re esse diversita-

tē modos essendi. sed sufficit q̄ talis diversi-

tas modos cēndi sit in rebus illis ad quāz co-

parationē distinc̄to app̄hendit̄ i illa re simpli-

cissima. **H**umilitudines etiā q̄s iste do-

ctor adducit̄ nō sunt ad p̄positū. q̄ linee non

sunt formalis i centro fin totā suam entitatem.

nec numeri sunt formaliter i vnitatem. **H**i em̄

linee fin totam suam entitatem essent in pū-

co centri. impossibile esset eas ab unicem dis-

tingui. **A**t dato p̄ impossibile q̄ distinguerē

necesse esset ipsum centrum distingui t̄ esse

compositū. **E**t eodemodo dico de vnitate re-

spectu numeroz. **H**z iste modi absoluti sūt̄

diuina attributa sūt̄ diuina essentia forma-

liter fin totā suam entitatem. ideo non possunt

distingui intrinsece absq; omni comparatione

intellectus. nisi diuina essentia ponat realiter

esse composita. **A**d argumentū principale

dicen dū. q̄ forme dicunt̄ actu eē in p̄mo mo-

to re. nō tamē sunt in eo distinc̄te. q̄ creatura

in creatore nō est aliud q̄ ipsa creatrix essen-
tia diuina.

Ad roem
iacobi.

Ad silici-
diel docto-
ris.

Ad p̄ci-
pale argu-
mentū.

Q Reatūra quo

Qz tc. Dic m̄gr oñdit̄ dñmē essen-

tie simplicitatē respectu creature

spūal. q̄ est aia rōnalis. **C**edividit̄ i duas p̄-

tes. q̄ p̄mo ostēdit̄ aia rōnale ēē p̄positā. t̄ i

se aliquid mō esse multiplicē t̄ mutabilē. **H**co

ecōtra excludit̄ diuinā essentia totaliter eē sim-

plicē. **H**ecida ibi. Deus ḥo z si tc. **P**riā

i duas. q̄ p̄mo ostēdit̄ quā ania respectu cor-

pis quādoqz apparet simplex. **H**ecido ostē-

dit q̄ nō obstante illa appetēta ipsa rōnalis

ania vere ē p̄posita. **H**ecida ibi. **H**z tū nec tc.

Lūc sequit̄ illa ps. Dic diligēter tc. i qua

m̄gr declarat diuine entie simplicitatē p̄p̄a-

tōz ad intra. **A**t diuidit̄ i duas p̄tes. q̄ p̄mo

oñdit̄ diuine entie simplicitatē i ordine ad diuina

attributa. **H**ecido facit hoc idē i ordine ad diuina

attributa. **H**ecida ps ibi. **H**uius autē cē-

Dicitur aia intellectua sit tota in toto corpore, et tota in cibis pte corporis. **E**t vnde dicit qd nō, qz ipossibile est unum et idem sit et semper in corpore, qz nō mole diffundit p spaciū loci, sed in uno quocqz corpe et in uno tote tota aia et in qua libet pte eius tota et. **H**ic qttuo faciat. **P**rimo in qz vtrū aia rationalis sit extēta extētione corporis qd informat. **S**ecundo datus qd nō, vtz qlibet forma corporis pter aiam rationalem sit extēta. **T**ercio mēdebo ad id qd qd querit. **E**t qz o veritatē tercie clusiois assignabat aliqz instātias et ipsis mēdebo.

Primum
principale.

Prima ra-
tio.

Scda ra-
tio.

Instantia
2.1. ratio 3.

Instantia
prima o se-
cunda rōez

Instantia
scda

Instantia
tercia

Quantū ad prīmū

vtz aia rationalis sit extēta extētione corporis qd informat. dico qd nō. Quia omne qd extēditur extētione corporis, hoc diuidit diuisiōe corporis, sed anima rationalis nō diuidit diuisiōne corporis, qz omne qd naturalē diuidit ad diuisiōne alicuius hoc etia corūptit ad corruptiōne eius, anima autē rationalis est penitus incorruptibilis. **P**ut tunc cognitione intellectuā nō excederet cognitionē sensitivā, qz spēs intelligibilis recipetur in anima extēta, et p consequētis extēta, ppter quod nō posset ducere reniū in cognitionē rei ptcularis, ad quā naturaliter potest pertinere p̄tus sensitivus. **S**ed has rationes quidaz infringunt instātias assigndā. **A**d p̄mū ei dicitur qd nō sequit, diuidit, ergo corūptit, qz dato qd celū diuididet adhuc tamē quilibet p̄s celī maneret incorrupta. **A**d scdām dicitur, qz sicut caliditas recepta in lacte albo nō est alba, eo qz albedo nō sit sibi ratio recipiēdi caliditatem, sic dato qz species recipiāt in anima extēta, ipsa tamē nō erit extēta, quia quātitas sine extētio nō est ipsi anima ratio recipiēdi hmoī specie. **S**ed cudo dicūt ad idem, dato qz anima sit extēta, nō tamē oporet qz intellectus qui est imme-
diata locus species, vt p̄z. iij. de anima, sit extēta. **S**icut em aia p̄mū suā essentiā est actus corporis, et tamē intellectus cū sit potētia immaterialis nō est actus corporis, sic dato qz anima sit extēta, nō oporet intellectū et extēta. **T**ercio dicitur, dato qz species sit extēta, adhuc poterit representare p̄mū vniuersale, qz esse singularē directius opponiāt ipsi vniuersali qz

esse quātum vel extēta, et tamē nō obstante qz species sit singularis, qz recipiāt intellectuā

qz est res singularis, tñ ducit in cognitionē ipsius vñis, sic rō.

Rūndeo ad instātias primā

qz dato qz celū est diuisibile naturaliter, tñ to-

tum celū esset corruptibile, et omnes sue par-

tes essent corruptibles. Sed dato qz celū re-

mancat in eadē dispositiōe ī qua nūc ē, et tamē

miraculose p̄ dei omnipotēti diuidit tñ nūc

hil arguit ad p̄mū p̄positū, qz loquimur de diui-

sōne naturalē, tñ cessat silitudine, tñ ex hac

celone sue instātia sequit, qz vna aia rōnalis

p naturalē diuisiōz fiat ples aie rōnales. Nā

si diuididet, et tñ ples maneret incorrupte sic

p̄tes celī diuisiōz, tñ qlibet p̄s anume fieret tota

anima, aut totaliter frustra p̄maneret. Hoc em̄

communiter videm in omnibus formis quarū

p̄tes maneret facta diuisiōe totius, qz quelibet

p̄s sit tota forma et dat esse totale. Illud autē

hereticū est dicere de aia rationali que a solo

deo creat. **I**n p̄mū quod dicitur ad scdāz

roem nō valet, qz p̄ncipalis rō eoz qz probat

instātia ī aia humana siue rōnala esse extētam ē, quia

recipiāt extēso, et tñ planū est qz extēsio non

est ratio recipiēdi ipsam aia in materia, cuz

hyle sit p̄pū subiectū generatōis, vt dicit, i.

de generatiōe. **H**ic si ratio tua aliquid valet,

atra te optimē p̄cludit qz si species intelligibili

lis recipit in extēso ipsa erit extēsa, quis ex-

tensio nō sit ratio qua recipitur talis species.

Et p̄ idem pater qz secunda instātia nō valet,

quia intellectus esset extēta p̄mū rationē p̄dictam.

Et qz additur qz intellectus est virius imma-

terialis. Dico qz intellectus sua imaterialitatē

h̄z ab imaterialitate ipsiā aie rōnali, i. qz sic in p

p̄pō subiecto immediate fūdat, cuz igit, ppter qd

vñūqz tale et ipm̄ magi, si intellectū rōe tal'

immaterialitatē nō ē extēta nec cēntia anie-

ent extēta. **N**ecc tercia instātia valet, qz nō

qlibet singularitas impedit rep̄nitatoz ipsius

vñis, sed tal singularitas puta situālis et extē-

ta, talis em singularitas implicat editōnes

individuationis, puta hic nūnca a quibus

abstrahit ipsū vñueriale. **P**ut p̄mū scdāz

tercia rō

p̄bō tercio sic. Nulla forma sup̄ seipsum cōver-

sua est p̄tibilis vel extēta, qz sicut ait Procl⁹

xv. p̄positione. Omne ad se p̄uerius ē cēntia

potētū. Et in omēto eiusdem p̄positōis dicit sic

No em totum toti copulas partibile p̄ parti-

um separationē alijs alibi iacentibus. Nulluz

g p̄tibile aptū natum est ad seipsum cōver-

it totū p̄uerit ad totum. **S**i quid g ad se-

Solutio
ad instātias
p̄maz rōz

Ad p̄maz
rōem nō valet, qz p̄ncipalis rō eoz qz probat

instātia ī

Ad scdāz
instātias

Ad terciā
instātia

tercia rō

clūsiois.

Quartarō

Ipsm est quersiuū incorporeū est et imptibile. **S**ed idē p̄c p̄pōe. c. vi. ait. q̄ aia itellectua sup seipsum est quersiuū. ergo ipsa non poterit esse exēcta. **P** forma q̄ nō dependet a materia. nō extendit extensio eis materia. quia eo ipso q̄ nō dependet ab ea nō oportet q̄ ipsam consequatur extensio vel alia accidentia que se in materia sequuntur. sed anima rōnalis non dependent a materia. cū possit ēē naturaliter a materia separata. etiā q̄ i materia exīs sibi p̄petit talis actio in qua omne materiale trascendit

Quinta rō.

P forma q̄ ē essentialiter et formaliter spūalis nō potest ēē exēcta. quia spūale cum sit totum simul nō potest habere partē extra partē. **S**ed aia intellectua est centraliter et formaliter spūal. ḡ t̄. **S**ed oppositū isti h̄c lois qdā p̄bat sic. Om̄ne illud qdā subiectū quantitatis nō exēcta. qdā subiectū afficiat suo accidēte. sed aia rōnalis sicut et qibz alia forma substatialis ē subiectū quantitatis. qdā vel totū p̄positū sicut quod totū ē subiectū quantitatis. et sic habet p̄positū. quia veraq; pars cōpositi erit subiectū quantitatis. vel totū dicit ēē subiectū sicut alteram sui partē. hec pars nō poterit esse materia. ergo erit forma. **N**on autē nō posse ēē p̄cipi generis. hoc p̄bat q̄ntupl. **P**rimo sic si materia recipit quantitatē sicut se et nō mediata for:na subali. tūc materia p̄us haberet ēē alterius generis. puta ēē quantū. quod est ēē genere quantitatis. qdā ēē p̄cipi generis puta ēē substāiale quod habere nō p̄t nisi phabita forma subali. cū igit̄. **S**ic ēē impossibile oportet q̄ materia subiecta quantitatē ēē mediate forma subali. sicut corp⁹ subiectū colorū mediate sup ficie. **S**ecundo sic. Quātitas n̄ē et qibz aliud accidēte requiri subiectū exīs in actu sim p̄pl. i potēta in ad actu sicut qdā. **S**ic cuiuslibet supposito p̄dicam ēē sub illa magis competente rōne forme q̄rōne materie. **T**ercio sic. **E**ffectus cois aliquibz req̄rit cam cōem i eis cōiter republē. sed quātitas rep̄is cōiter i inferioribus corpibz et celestibz. cū igit̄ i celo nō sit materia. oportet q̄rōne tam istis qdā illos insit ratione forme. **Q**uarto sic. Hub statia prima est subiectū om̄i accidentiū. ut p̄z in li. p̄dicam ēē. **S**ic materia cū forma ē subā p̄ma. ppter qdā dī. i. physicoz. q̄ materia cum forma est cā om̄i accidentiū que sūnt in ea. sicut mater. **Q**uinto sic. Idem est subiectū dimensioniū terminataz et intermitataz. **S**ic materia nō ē subiectū dimensioniū terminataz ni si p̄ formā. qdā suppositū nō habet ēē terminataū nūlī p̄ formā. ḡ nec intermitataz. **P**. om̄e

Q, mafia
n̄ sit subie/
ctū quantitas?

qdā informat subiectū quātitū extēsum. **H**op̄pet eē quārum et extēsum. qdā om̄e qdā recipit ad modum rei recipientis recipit. etiam quia oportet esse formitatem inter p̄fectionem et p̄ficitatem. **S**ed dato q̄ anima rationalis non ēē subiectū quātitatis. tūc oportet necessario q̄ ipsa recipit in materia quāta. et informando eam coaparet se cuilibet parti eius. ergo necessario ēē extensa. **P**. si alicui māco tri bueret a deo miraculoſe vna manus. aut huiusmodi manū aſabitur p̄ animā de nouo creatam. et sic vnu hō habret duas manus eiusdem rationis. qdā ēē inconveniens. Aut aia p̄xistē mouebit ad illā p̄tem de nouo creatā dērelinquēs aliam p̄tem quā primo informabat. et tunc illa p̄s moreret et fieret inanimata. qdā similiter est inconveniens. aut manus in p̄ima parte extendet se ad partē de nouo creatam. et tūc habetur intēctum. s. q̄ vere sit exēcta. **S**ed illa non concludit. quia om̄ne extēsum quātitate naturali que est de spera actiū et passiū. et si vnu est actu. est tamē multa potētia. si ex sua diuisione nō corrupit. **E**t dico notāter quantitatē naturali de spera actiū et passiū. ad remouendū instatiāz de celo. quod quis sit extēsum. sicut tamē est vnu in actu. qdā nō est multa in potentia. **D**ixi etiā si ex sua diuisione nō corrupit. ad remouendum instatiām que possit fieri de forma equi et ceteris consimilibus. quesi diuidunt corruuntur. **S**ed si anima humana esset extensa. hoc nō fieret p̄ quantitatē celestem. sed per quantitatē existente in spera actiū et passiū. ipsa sicut fides est incorruptibilis. ergo quis anima sortis esset vna actu. ipsa tamen esset multa in potentia. **A**d primū dicō ad minorē. qdā anima nō ēē subiectū quātitatis. ita q̄ recipiat in se quātitate subiectinē. **P**ropter probationē autē sciendūz q̄rōnum dicis extēsum ratione vtriusq; partis. aliter tamen et aliter. **D**icit em extēsum ratione materie. eo q̄ materia suscipiat quantitatē. ipsa enim est ratio suscipiendo quātitatē. forma vero est ratio suscipiendo quātitatē. eo q̄ ne cessiter materia ad habendā quātitatē et cetera accidēta. sine quibus ipsa anima ī h̄moi materia nō potest conservari. **N**ō tamē est simile de anima et superficie. licet pro simili ab istis accipiatur. quia superficies sic est corpori ratio suscipiendo colores. q̄ etiam in se est ratio suscipiendo colorū. ppter quoc̄ etiam am segata a corpore adhuc informatur colores. ut p̄t in sacramento altaris. **A**nima vero

Tercia rō
principal
ger.Cōtra op̄l
m. Ber.Solo rō
nū Ber.
Ad 1Sedā rō
principal
ger.

Intellectua sic ē corpori hūano rō recipiēdi qn
titatē t cetera acentia corpea. qz tñ nō recipit i
se h̄moi accidētia. als anima rationalis a corpore
separa maneret extēsa. sicut supficies separata
manet colorata. Dōt i ḡl dīcī compositū ex
tēlum ratione forme hūane. qz ppositū rōe ta
lis forme erigit i materia qnūtitatē. Et sic etiā
intelligēdū cillud p̄hi. i. p̄hic. Materiā sub
iecta cū forma ē cā oīm accidētūz q̄ fūr in ea.

Ep hoc p̄z ad alios p̄barōes. Alsumūm i

Ad 2

Instantia

Solutio.

Ad 3

**Hoc p̄n
cipiale.**

tercia pbatōe falsū. qz in celo ē materia p̄prie
dicta. vt patebit l. q. l. d. xij. Ibi em̄ hāc ma
teriā tractare intēdo. Ad scdaz rationē dū
cedū qz minor ē falsa. qz aīa p̄us naturali isor
materiātia materie. qz quis i codē instātiā matia
recipiāt qnūtitatē. cui⁹ recepiōis rō ē ipsa for
ma modo quo iā dictū ē. Dīces forte cum
aīa informat materia qnūtā opt̄z qz coapt̄z se
ptib⁹ materie qnūtā. als nō eē p̄prio pfecti
onis ad pfectibile. Dīco qz sic coaptat̄se qz
ē tota in toto. t tota i q̄libet pte. sicut patebit
in tercia scdōe. t h̄ sufficit ad saluādū h̄moi p
portionē. Nō em̄ opt̄z qz aīa rōnālē sequaz cū ipa
sit i materialē t incorruptib⁹. nec educat̄ te po
tētia materie. t in h̄ differt ab alīis formis ma
teriā informātib⁹. Ad terciū dōm. qz sic cū
alīq caro acq̄rit p̄ nutrimentū tota aīa incipit
in ea ec. eo qz tal⁹ caro h̄ ordinē ad totū. t hoc
fit sine motū extēsione ipsi⁹ ale. sic t̄ tali ma
nu miraculose creata aīa incipet ec sine motū
t extēsione formalī qdā pntia. eo qz tal⁹ man⁹
effecta ec̄ ps illi⁹ toti⁹ corporis. in cui⁹ q̄libz pte
fin sui naturā ē tota aīa rōnālis. t ipm p̄mot̄
p̄ se informat. t p̄ns quālibz pte eius.

**Quantūz ad secun
duz principale.** Vt̄z quelibet forma corporis
pter animā rationalē sit extēsa. Dīco qz forme
corpis hoc est forme q̄ sunt in corporib⁹ sunt
duplices. Quedaz em̄ sunt intēionales. t de
his nihil ad p̄n. qz in scdō distincōne. xij.
cū determinabo de luce corporali de eis aliquid
dicā. Aliē sunt reales. t de his omib⁹ q̄ sunt re
ales forme realī materia informātes siue sunt
subales siue accidentales p̄ter animā intellectuā.
dīco q̄ sunt vere qnūtā. vel p̄ se. sicut ille q̄
sunt in pdicamēto qnūtatis. vel saltem p̄ ac
cidētis. sicut aliē omib⁹ forme corporales. que si
accidētias sunt fundant i materia mediāte
qnūtitatē. t p̄ sequēs quēdam modū qn
titatiū lozūq̄ p̄ diūctionē carūm cū mate
ria quāta. Si vero substātiales sunt. tū recipiē
cipiūt qnūtitatē sicut t ipsa materia. cum ita
possint ec ratio recipiēdi qnūtitatē ipsi mate
ria q̄ etiā p̄nt ec ratio receptiūa. t in se recipi
qnūtitatē. Sed qz p̄n questio mōra fuit nō
de quācūq̄ forma sed de substātiali. nec de qz
cūq̄ qnūtitatē. sed solū de extēsia. que ma
gis p̄prie videt̄ ec̄ ɔtinua. idō pdictos termi
nos ad ppositū restringēdo dico qz oīs forma
subalis t extēsa p̄ter aīas intellectuā. Quia
oīs forma q̄ vere diūidit diūisione qnūtitatē
ɔtinua vere exēdīt extēsione qnūtitatē cōti
nue. Sed oīs forma subalis i spera actiūoz
t passiūoz vere diūidit diūisionē qnūtitatē ɔti
nue. ḡ tc. maior ē nota. etiā minor p̄z de alīib⁹
puta de formis elemētōz. Diūisa em̄ qnūtitatē
ipsi⁹ qz diūidit ipsa aq. t p̄ns diūidit etiāz
forma subalis aq. als p̄ ipsi⁹ diūisionē gener
at. qd̄ ē terisiū dicere. Et eodē mō p̄z dōz
mis mixtorū in vegetabilib⁹. qz p̄tes decise a
suis totis retinēt aliam vegetatiūā. Pat̄z eti
am in animalib⁹ annulosis. quoq̄ p̄tes etiāz
decise vnuit. Sed qz dubia alīib⁹ spāliter
videt̄ illa minor in animalib⁹ pfectis. ideo p
t̄o eam sic. Illa forma que corrumpit ex diūi
sione qnūtitatē aīcīi⁹ subiecti vere diūidit
ex diūisionē h̄moi qnūtitatē. Sed anima vere
corrumpit ex p̄tinua t multiplicata diūisionē
qnūtitatē cuīscūq̄ pfecti aīalis. ḡ vere diūi
dit. minor ē nota ad sensū. maior etiā satis p̄z
qz nō appetet q̄ p̄ talē diūisionē corum
pfectiūi p̄ h̄moi diūisionē forma attīnget.

Dī forma q̄ sic educit̄ de potētia materie v̄l
de materia qz rota educit̄ de tota t ps de parte.
vere extendit̄ extēsione subiecti. sed omis for
ma substātialis i spera actiūoz t passiūoz p̄
ter nām rōnālē est h̄moi. ḡ tc. Ista est rō
doctoris nostri. t impugnat̄ sic. Forma suba
lis naturalē p̄us dat ec̄ materia qz ipa extēsia
ḡ educit̄ de materia n̄ qnūta. t p̄ns minor ē fal
sa. qz nec forma nec materia h̄z p̄tes nisi p̄ qn
titatē. Ad h̄z doctor iuxta p̄ncipia sua de fa
cili p̄t̄ relpōdere. qz ipse cuīz p̄metato retenet
qz materia nūnq̄ totalē separat̄ a qnūtitatē. t iō
fin eum in nullo priori. forma substātialis
informat materia nō qnūtā. H̄z dato qz p̄oī
subiecto corrupto in p̄ucto generatiōis omia
accidentia corruptā corruptionē subiecti
sicut ego magis credo. tū quis instantia sic
multū apparet. tamen potest dici qz adhuc
partes forme dicunt̄ educte de prib⁹ mate
rie. qz nulla mōra intercipit nec temporis nec
instantis inter corruptionē ipsa generatōz.

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio.

Instantia

Præ op.

q; ergo nec tēpe nec instanti materia fuit sine forma subali. nec eriam sine quantitate. ergo rē. **D**icēdū q; an prioris subjecti corruptionez tota materia disponebat ad hoc grotta forma de ipsa educeret. et ps materie disponebat ut ps forme de ipsa educeret. ideo forma sic educta vere erit extensa. q; vere erit educta tota forma de tota materia. et pars de parte.

Forte itez dices. si nullū internullū est in ter generationē et corruptionē nec tps nec instantis. tūc generatio et corruptio erit in eodē instāti. **D**octor nr̄ negaret sequentiā. q; ut p̄z i scripto suo sup. viij. phisicoz. ipse vult q; vt timū tempis correspōdet corruptionē. **H**ed instas ad quod immediate tale tps copulae corrīdet generationi rāq; dignius digniori modo inter tale tempus et hmoi instas nullū cadit mediū. **H**ed q; corruptio ē eq; istanca sicut generatio. nō video q; tps qzūlibet vltimū vel brevissimū possit corruptioni corrīdere. ideo cedo qnāz ad p̄s. nec repuro n̄s ē impossibile. **H**ed impossibilitas forte p̄ bat m̄hi sic. Ternū incōpossibilis nō p̄nt ee simul i codē instāti. generatio et corruptio sūt termini incōpossibilis. **R**ideo q; generatio et corruptio p̄nt capi dupliciter. Uno modo respectu viuis et eiusdērei. t̄ sic sūt incōpossibilis. natura em̄ rei non patit q; i codē instāti quo ignis generalis i codē instātēz ignis corruptiā. Alio modo respectu alterius et alii rei. t̄ sic sūt impossibilis naturalit. qnūlā ad inuicē hñt repugnatiā. **L**ū igit generatio te q; loquimur et corruptio non sūt respectu eiusdērei. ergo m̄ior fuit falsa. **S**icut n̄. motus augmenti et motus alterationis simul sūt i codē subiecto. eadē em̄ res simul p̄t augeri et calcificari. eo q; illi duo motus nullam habet ad inuicē repugnatiā. **N**ecessē em̄ est q; sūt in codē instāti generatio et corruptio isto modo sumptē. quia natura nō generat vnuz nisi corruptendo alter. ideo expulso viuis forme et introductio alterius oporet q; simul sūt. **S**icut em̄ cum clavis clavo expellit. simul cuz viuis impelliā alter expellit. sic rē. **S**ed contra cōclusionē in se sunt due op̄iones. Una antiqua q; nulla forma substancialis sit extēla. quia omne quod exēdit. aut extendit sim se. et sic sola quantitas est extēla. aut exēdit ex eo q; recipitur i extēlo.

sic albedo est extēla. **H**ed forma substancialis primo modo nō exēditur. cu non sit quantitas. nec secūdo modo. cu recipiat immediate in nuda materia. **H**ed illa opinio sensu contradicit. q; nulla generatione facta ipsius aquae. vna aqua diuidit in duas partes aquae que ab inuicē depo rātatur vtraz partē manēte aqua. quod esse nō posset nisi forma substancialis aquae fuisse extēla. **R**atio etiam procedit ab insufficiēti divisione. quia si et lūs faciens: tunc materia nūq; posset exēdi. quia ipsa nec est quantitas nec recipitur in quanto. cum ipsa sit omnī receptiva. et in nullo posset recipi. **N**ō igitur solum aliquid exēditur eo q; fm se sit quantū. vel quia recipit i quanto. sed etiam q; ipsum recipit in se quantitatē sicut materia. vel quia educit de quanto sicut forma substancialis p̄ter animā intellectuā.

Cōtra op;

Holo rō
nis.

Hecūda est opinio q; nulla forma anima tovi est extēla. **Q**uod probat primo sic. q; forma nō equaliter respicēs totum et partē. nō est extēla. sed nulla forma animatoꝝ equaliter respicēt totum et partē. quis em̄ quelibet pars ignis equē vere dīcat ignis sicut totus ignis. tamen quelibet pars animalis nō dicitur animal. ergo nulla forma animatoꝝ ē extēla. **H**oꝝ forma requirens partes diversarum rationū nō poterit esse quāta. quia de ratione quāti ut quātum est. est q; habeat p̄tes eiusdem rationis. sed omis forma animatoꝝ requirit p̄tes diversarū rationū. igit rē.

2

Cōtra tho
māHolo rō.
nūthome.

Hoꝝ forma nō habens easdē op̄ationes in toto et singulis partibus nō est quāta. forma animatoꝝ nō habet easdē op̄ationes i toto et in singulis partibus. ergo rē. **H**ed nec ista opinio videt esse vera. quia ad sensum videamus q; plāte et quedā animalia decisa viuunt tanq; in his aia existēre acutē vna. potētia vero plures. ut dicit. q; de aia. **I**llud autē nō hñtungeret in nisi forma subalī in illis est extēla. **A**d rationes dicēdū. q; si forma educit de potentia materie et diuidit divisione materie. tūc nccio optet q; exēdatur exēsio materie. nō obstat inēquali tenacitati et quo ad p̄mā rationē. nec partū diversitate q; ad secundā. nec varietate op̄ationū quo ad tertiacā rationē. **S**i em̄ p̄ma rō cōcluderet. tūc forma circuli nō esset extēla. quia non equaliter tenimatis totum et partē. nec equaliter omes partes. **N**ō em̄ quelibet pars circuli est circulus nec q; libet ps circuli ē semicircul. **P**iscida cōcluderet. tūc forma celi nō esset extēla. cum p̄tes sūt dīversarū rationū. ut patet ex

varietate catorum. Aliq; em ptes celi sunt ca' sanguinis. aliq; no caloris. Et sicut forma dom. et de multis alijs. Si tercia cluderet. tunc forma grani tritici no esset extensa. quia planuz est in cuspidi e' altero opacoris q' in alia sui pte. Experiencia em docuit q' forme quadam naturali industria grana q' portat corrodere in cuspidi ne germinet.

Tercium principale.

Quantus ad tertium
principale dico q' aia humana est tota in toto
corpe. et tota in qualibet eius pte. Quia illa forma
q' inclusibilis permanens informat totum et quam
libet eius partem. illa est tota in toto. et tota in q'
libet eius pte. Sed aia intellectua est huius.
ut p3 ex pcedentibus. igitur re. **Ter. b. Aug.**
i sermone de imagine illud expesse ponit. et vi-
de tri. c. vi.

Quartus
principale.
Ber. car/
melita et q/
dā alijs

tate quidam arguit multipli. **Primo** sic.
Si tota anima esset in una pte. tunc nihil ipsius
anima esset in alia parte. sequitur probat. qz
totum est extra qd nihil est. **S**abscisa manu
ab humano corpore si tota anima esset in illa ma-
nu. tunc aut tota contumperet. aut manaret in
illa manu. aut iter ad aliud corpus. aut redu-
ret ad corpus a quo abscondit. **N**o modo mo-
di sit incorruptibile. et tota remaneat in residuo
corpe. **N**ec secundo modo. quia
nihil mouet ad illud in quo perfecte est. sed an-
ima perfecte manet in corpe residuo. no obsta-
tem manus abscissione. ergo no fuit tota anima
in predicta manu. **S**ic pte corporis sunt in-
finite. id est creatu' indivisiabile esset in infinitis pte-
bus. quod est impossibile. q' re. **S**ic illi da-
tur esse actuale in quo est tota anima. si ergo to-
ta anima est in qualibet parte. quelibet pars ha-
beret esse actuale. quod est contra rationem partis
ut pars est. quia pars pte sunt potentia in
toto. **S**ic ad quod est in aliquo ita modico. qd
no potest esse in minori. no est indivisiabile. nec
p' sequitur potest esse in qualibet parte ei' in
quo est. **S**ed anima humana poterit ifor-
mare ita modicum corpus q' no possit min' in-
formare. ergo re. **Maior p3.** q' receptuum ei'
quod est indivisiabile nunc potest esse minus mo-
dicum. **M**inor etiam patet. q' de anima. vbi di-
cit. q' omnia natura statim certa est mensura
et magnitudis. **S**ic anima sensitiva hois no-

est tota in qualibet eius pte. ergo nec intellecti-
ua. antecedens supponit esse non. neque nostra pba-
tur. qz q' sunt idem realiter illud quod conve-
nit vni et alteri. sed sensitiva et intellectiva sunt
idem in homine realiter. cu' in homine immixta for-
ma subtilis. **S**ic aia humana est tota in to-
to corpe. et tota in qualibet eius pte. tunc com-
nes potest anima erunt in qualibet parte corpo-
ris. quia vbiq' est subiectus. ibi necessario
sunt naturales proprietates subiecti. sed poten-
tiae sunt sue proprietates naturales. **T**re
posset aliquis dicere q' hec conclusio dicatur pri-
me. qz anima hic appellatur tota. cu' ergo ratio
toti' sumatur in ordine ad partes. nec possit ali-
quid esse totum quod nullum pte habet. videt q' hec
conclusio destruat primum. in q' dicebat q' est in
divisibilis et penitus inexclusa. **D**omine totum
est maius sua pte. sed anima no pot dici maior
aliqua pte. cu' nullum habeat. inulta positum p'
me exclusio. ergo idem quod prius. **S**icut
qd est hic non est alibi. sic qd est in se totum in aliquo de-
terminato situ. nihil sui poterit esse alibi seu in
alio situ. **S**ed manus hominis tenet alium
situm a pede. igitur si tota anima est in manu. ni-
hil sui erit in pede. ideo re. **S**ed ista sophis-
mata no decluduntur. **A**d primum dicendum q'
rationum anima esse tota in aliquo potest intelligi du-
pliciter. Uno modo sicut in proprio pfectibili. Altero
modo sicut in eo quod ordinatur ad proprium pfecti-
bile. **P**rimo modo vbiq' est tota aia extra il-
lud nihil est ipsius aie. qz ut sic totum corpus
humani mndet ipsi aie tanq' suum proprium et p'
se pfectibile. **S**ecundo modo tota aia potest esse in
aliquo. et tamen ipsa tota potest esse extra illud. ut sic
est tota anima in qualibet pte. et tamē a nul-
la pte determinata. anima ad eē immodo
in illa pte. cu' sit per accidens fera. **A**d secundum Ad
eo q' finit etiam forma argumenti eadem difficultas
sequitur contra te qui dicas iam eē extensam. qz
querio de parte aie que est in manu tamen abscin-
ditur. aut illa pars anime corruptibilis. et sic to-
ta aia illa est corruptibile. qz eq' rōne alie ptes
p' huius divisione eānt corruptibilis. qz omne
totum est corruptibile e' q'libet pte est corruptibilis
Aut reuertitur ad corp' tunc due partes forme
eiusdem etiam informantur id est siue eaē pte pfecti-
bile. **D**ico q' ad formam argumenti q' aia p' se eē
in toto corpe. in nulla aut parte eānt in quantum il-
la pars habet ordinem ad totum. **S**i ergo aliqua
pars nūc huius ordinem ad totum postea decidit
a tali ordine. siue per abscissionem. siue per a/
factionem. siue per quamcumq' aliam viam
hoc fieri. tunc anima resinxit esse in tali parte.

- Ad 3** non p̄ motū vel mutationē sui. sed p̄ mutatio n̄ illius pris. **¶ Ad tertū dicēdū q̄ quis p̄ teo mathematice s̄upte s̄int īfinita. t̄n p̄tes na turales corp̄is humani finite sunt. q̄ est d̄a remūmā carnē. vt pz. i. phisicoz. **¶ Post̄ iḡ dīci q̄ partes habetē ordīne ad totū na turale s̄unt partes naturales. t̄ in illaz qua libet parte est tota anima. t̄ cū nō sit in pte ni si vt̄ habet ordinē ad totū naturale. nō optet ēa esse in qualibet parte mathematica distin cte. q̄ nec ille p̄tes distincē signari possunt. sed totā eaz multitudinē. **¶ Posset etiam di ci q̄ nō est inconveniens aliquod creatū simul esse infinitis q̄ in potētia t̄m s̄unt t̄ nō actua le iquo est ipsa tota anima p̄ se t̄ tanḡ in pro priō pfectibili. **No autē illi i quo est tota aia p̄ accidēs. puta vt̄ ordinē habet ad suū p̄priū pfectibili. Primo mō aia est in toto corpe or ganico phisico. vt pz. q̄. de aia. **Sed mō est i parte. **¶ Ad quartū dicēdū q̄ maiorē ve de eo q̄ est in aliquo fīm īmenſuratiōem lo calēm. nō autē de eo quod est i aliquo fīm pro portionē formalē s̄ue pfectiōnē. **Hic em anima rationalis q̄ quis nō sit qualis seu acci dētalis sed substātialis forma. requiri tamē debitas qualitates suū susceptibile disponen tes. sic q̄ quis nō sit quāta. requiri tamē debitas quantitatē in suo pfectibili. cū oīm natura cō statūm sit debita mensura magnitudinis et augmēti. vt̄ dīci. q̄. de aia. **¶ Ad sextū dicē dū q̄ aia sensitūa in homīc p̄test sumi. p̄ es sentia anime. t̄ sic est idē quod intellectuē. t̄ vt̄ sic nō extēditur. **Alio modo sumi p̄ potētia sensitūa. t̄ sic extēditur extēsione organi in quo fundat̄ subiectuē. **¶ Ad septimū dicēdū q̄ sequētia est falsa. loquēdo de potētia sensitūa. quia ille nō sunt i anima sicut i subiecto seu subiectuē. sed solū sicut in radice. i organis autē fundant̄ subiectuē. De itel lectu autē t̄ voluntate p̄t̄ dici q̄ mediatē est ētia aic̄ i qua immediatē fundant̄ sunt i toto cor porē humano t̄i qualibet parte corporis. vt̄ ha bet ordinē ad totū. **¶ Ad octauū dicēdū q̄ cum dīci tota anima. ly tota īfītū ad p̄lēs spēcat. p̄test intelligi duplēciter. **Uno modo de toto integrali compōsito ex p̄tibus quātūta eius. **Alio modo d̄ toto virtuali cōposito ex p̄tibus potestatiuis. Primo mō nō p̄test dīci anima humana i aliquo esse tota positiū. cum nullas habeat p̄tes quātūtūas. sed priuatū. puta tota anima dīci esse i aliquo quia nihil est ipsius q̄is quod nō sit i eo. **Si****************************

cuit etiā de dīci ēs̄t totus i aliquo. q̄ quis nul las habeat p̄tes quātūtūas. **Sed** modo aia p̄test dīci totū positiū. t̄ p̄test dīci tota i aliquo inq̄tū nulla potētia immediate ī ea fundat̄ excludit̄ ab illo. **¶ Ad nonū di cēdū. q̄ ut̄ aia habet p̄tes positiū. sic ē maior qualibet sua parte. t̄ q̄ tales p̄tes habet virtu ales. bñ sequit̄ p̄ania sit maioris virtutis q̄ q̄cūq̄ sua potētia p̄fēlump̄. **¶ Ad x. pz. p̄ ea q̄ dīcta sit ad primū t̄ ad octauū. **¶ P̄t̄ etia dīci q̄ aliquid ēs̄t ī determinato situ p̄test intelligi duplēciter. **Uno modo situaliter. ita q̄ cōmensurē loco illius situs. **Alio mō nō situaliter. t̄sto sedo mō maiorē falsa. nā to tu corp̄ xpi ē h̄ determinato situ. puta in hoc altari. **¶ Attamē q̄ nō ē ibi situaliter. ideo non obstante q̄ sit in isto aleari. etiam ēst in plus ribus alijs locis. **Hic anima intellectuā si ue rationalis ī nulla pte corporis ēst situaliter. q̄ nō obstatē q̄ tota sit i vna pte. sibi nō repugnat simul ēs̄t in alijs partibus. **¶ Forte di cetur q̄ anima etiā i toto corpe quod p̄ se ī format nō ēst situaliter. ergo fīm īstam respō sionē simul ēs̄t posset in pluribus corporibus. **¶ Respōdeo q̄ q̄ quis anima nō sit i toto cor porē situaliter t̄ circūscriptuē. tamē ēst i toto diffīnitū t̄ determinatiū. **P̄opter qd̄ dūz ēst in isto corpenō p̄test ēē in alio. t̄ hoc via nature. **¶ Ut̄ autē aliqua p̄ diuinā potētiam possit simul ēs̄t in pluribus corporibus. p̄tebit domio p̄cedente in lectura quarti libri. **¶ Ad argumentū p̄ principaliē oppositū dicē dū. q̄ nō ēst inconveniens vnu t̄ idē moueri p̄ rīs motib⁹ dū mouet̄ p̄ accēns. **¶ Forte dices clau⁹ infīx⁹ nauī mouet̄ p̄ accidē ad motū nauī. t̄tū ip̄ossible ēy sil moueat̄ surſū t̄ deor sum. **Rn. q̄ aliquid p̄t̄ duplēr moueri p̄ accidē. **¶ Uno modo q̄ sic mouet̄ p̄ accidēs q̄tū motū formalē ip̄m attīgit. t̄ ip̄ recipit̄ subiectuē. t̄ sic vnu t̄ idē q̄ quis moueat̄ p̄ accēns. t̄n nō p̄t̄ naturaliter sil moueri ūis motūs. q̄ rūc ūia sil recipit̄ ī eodē. **Alio modo p̄ ip̄m sic mouet̄ p̄ accidē ad motū eoz i q̄b̄ ē. q̄ tamē motū ip̄m nō attīgit. nec ūie motū ūis motūs simul t̄ semel. **¶ Ut̄ si due lūne copulate ad eundē punctū possent taliter dispōni q̄ vna moueret̄ altera quiescente. idem punctus possit dīci moueri ad motū vniū. t̄ quiescere ad quietē alterius sine aliqua repugnatiā. eo q̄ motū nō recipit̄ ī se subiectuē. **¶ Et codē mō de morib⁹ ūarijs. si vna ūicārum moueretur surſū. t̄ alia deo;sum.************************************

Ad 9
Ad 10

Instantia

Rn.

Ad argu mentū p̄n cipale.
Instantia

Solutio.

Solutio.

Alia solu-
tio. **E**gidij
Ad argu-
mētu p̄in-
cipale.

Cū ḡ clau⁹ infix⁹ natu recipiat̄ se motū subie-
ctuē ⁊ non aia. ideo non est sile de clauo ⁊ de
aia. **V**el posset dici q̄ sicut aia nō est in pre-
nisi i ordine ad totū. sic nō mouet p accidēs
ad motū p̄tis sed ad motū totius. **A**ū i ḡ to-
tu non possit simul moueri. h̄is motib⁹ ergo
nec aia. Illa est solutio doctoris nostri. ⁊ caz
possim⁹ exemplo declarare. **P**lanū ē em⁹ q̄ lo-
cus formaliter sumptus nec mouet p se nec p
accidēs. quis loc⁹ materialis sup̄ mouet p
accidēs. vt p̄z. uī. phīcoz. cui⁹ nō possum⁹
alii cāz assignare nisi q̄ loc⁹ formaliter sumpt⁹
nō fundat̄ in corpore ambicēte simplē ⁊ absolu-
te. sed solū vrellud corpus h̄z ordinē ad vni-
uersū. ⁊ ideo ad motū talis corporis nec mouet p
se nec p accidēs vniuerso nō trāsmutato. loc⁹
vero materialis sumpt⁹ puta ultima superficies
corpis ambiētis. q̄ absolute fundat̄ in tali cor-
pore. ideo mouet saltē p accidēs ad motū talis
corpis. **H**ic q̄ aia nō ē in pre. nisi inq̄stū
talis p̄ ordinē h̄z ad totū. ideo nec p se nec p
accidēs mouet. nisi moueat totū. **E**t ut di-
xim⁹ q̄ vnu ⁊ idē simul ⁊ semel mouet motib⁹
h̄is p accidēs scđo mō dicū. p̄z i corpore xp̄i
qd̄ vt h̄z ē in sacro sil mouet h̄rlū ⁊ deorsum.
sicut qn vnu sacerdos eleuat corp⁹ xp̄i. alter sa-
cerdos eleuat̄ inferi⁹ reponit. **H**ic aia d̄ mo-
uen p accidēs ad motū corporis qd̄ informat.
q̄ tñ subiectuē ipse mot⁹ nō recipit in ipa aia
ipsa. n. nō p̄tē subiectuē mot⁹ corporal. cuz ipsa
sit indiuisibil. ⁊ mot⁹ p̄tin⁹ sit indiuisibilis

Distinctio nona

A **U**nc ad di-
stinctionē psonaz̄ r̄c. **D**ost
q̄ mḡ determinauit de di-
uina generatōne. i ista pre-
determinat de generatoris ⁊ geniti coeterna du-
ratōe. **E**t diuidit i duas p̄tes. qm̄ p̄mo r̄tigē
coeteritatē p̄tis ⁊ fili⁹ q̄zum ad modū essen-
di. **S**cđo q̄tū ad modū pdicādi ⁊ significā-
di. ibi. **V**ic queri p̄ r̄c. **P**rima diuidit in q̄
tuor p̄tes. Nam p̄mo p̄mitit diuinaz psonaz̄
distinctionē. **S**cđo annectit p̄tis ⁊ fili⁹
equalē durationē. **T**ercio xtra hāc veritatez
inducit hereticor̄ obiectiōne. **E**t quarto refel-
lit obiectōis p̄sumptionē. **S**cđa ibi. **H**enit̄
ē em⁹ r̄c. **T**ertia ibi. **S**ed h̄ hoc dicit. **Q**uarta
ibi. **S**ed q̄ris inquit. **C**ū sequit̄ illa p̄s.
Nic queri potest r̄c. **E**t diuidit in duas. q̄
p̄mo p̄mitit quādaz̄ shāq̄i disp̄putabile ⁊ diui-

biā. **S**cđo infert vñā p̄clusionē determinate
tenēdā. ibi. **D**icamus ḡ filiū. **P**rima i duas.
q̄ primo ponit dicta doctor̄ q̄ vidēt̄ sibi mis-
tuo repugnare. **S**cđo nitit̄ h̄moi dicta i ve-
ritate cordare. **S**cđa ibi. **S**ed netāti. **P**ri-
ma i duas. q̄ primo ponit auctores affirmātes
q̄ nō semp nascit̄ filius. **S**cđo illas q̄ dicunt̄
q̄ semp gignit̄ seu nascit̄ filius. ibi. **O**rigenes
p̄o. **D**ic quero circa distinctionē nona.

Tū p̄ sit p̄o; filio. **E**t vide q̄ sic
qr̄ oē generās ē p̄us genito. pater est
generās filiū. ergo r̄c. **M**aior p̄z. q̄
agere p̄lupponit esse. q̄ optet q̄ p̄ sit anq̄ ge-
neret. **M**inor p̄z ex fide. **C**on p̄taratu em̄a
gister ilra i illa. ix. dist. vbi ait. **H**enit̄ ea p̄re
filius. ⁊ ideo fili⁹. nec tñ an pater fuit q̄ fili⁹.
coeterne em̄a sibi sunt tres p̄lane. **N**ic p̄mo
ē vidēdū. vt̄ generatio actua sit p̄o; p̄nitā-
re. **S**cđo vt̄ h̄moi generatio sit p̄o; pro-
cessione. **T**ercio vt̄ paternitas sit p̄o; sp̄i-
rationē actua. **E**t q̄to vt̄ p̄ sit prior filio
Ad quoq̄ oīm̄ intelligēt̄ ēnotadū q̄. vii. **S**eptem-
sunt modi p̄oritatis. vt̄ p̄z. v. metaph. **P**ri-
mo mō d̄ aliquid p̄ius fm̄ tps. puta p̄r̄du-
ratio. **S**cđo d̄i p̄ius fm̄ locū. sicut ignis
ē p̄ius seu prior aere. q̄ pp̄inqui⁹ ē primo lo-
co puta circūferētē celi. **T**ercio fm̄ motū.
sicut illud qd̄ pp̄inqui⁹ ē primo mouēt̄. sic eti-
puer p̄t̄ dici prior seipso exire viro. q̄ minus
distat a suo p̄mo principio motiuo. **Q**uar-
to fm̄ potētiam. sic ages ē p̄ius patiēt̄. ⁊ vlt̄
mouēs p̄t̄ est moto. **Q**uarto fm̄ ordinē. sic
dix p̄t̄ dici prior milite. q̄ ē pp̄inqui⁹ regi.
Serto d̄i aliquid p̄r̄ cognitōe. sic diffini-
tia sūt̄ p̄ora diffinito. **S**eptimo aliqd̄ est
p̄r̄ altero natura. sic vnu ē p̄r̄ duob⁹. ⁊ suba
ē prior accidēt̄. **D**e p̄mis qn q̄ modis cō-
corditer oēs p̄sentūt̄ q̄ i dñis nec sit p̄r̄ nec
posteri⁹. de sexto tñ ⁊ septimo dicta doctoruz
dissentūt̄. io q̄tū ad illos duas modos p̄di-
cas q̄t̄m̄ clausulas p̄tracato.

Quantum ergo ad Articul⁹ I
Londo I
prīmū. vt̄ generatio actua sit p̄ior p̄nitā-
re. **D**ico q̄ inter generationē ⁊ p̄nitatē nō est
aliqd̄ p̄ioritas fm̄ modū septimū puta natu-
re. q̄ vbi nō est distinctio nature ibi non p̄t̄
esse p̄r̄ natura. sed generatio actua ⁊ paterni-
tas nō sunt distincta natura. q̄ r̄c. **M**aior p̄z.
q̄ q̄lis ē p̄ioritas inter aliqd̄ talis ē distinctio
inter ea. **M**inor etiā p̄z. q̄ generatio actua
z paternitas p̄icūt̄ q̄dērēt̄ simplē indistincta

Si esset inter ea p̄oritas nature, aut gene
ratio est p̄o: p̄initare, aut eōuerio. **N**ō p̄mo
mō: qz agere plupponit ēc, v. el saltē nō poterit
ēc p̄us eo, sed p̄ generas i ciss psonali i stitui
tur ipsa p̄initate, ergo generatio q̄ est sua p̄
p̄ia actio nō poterit esse prior p̄atinitate pa
trem in ēc psonali i stituentē. **N**ec scđ mō:
qua paternitas & filiatio sunt simul natura,
cū sint opposita relatiua, ḡ respectu cuiuscumqz
filiatio nō potest esse prior, nec p̄initas respe
ctu eiusdem poterit esse prior, sed filiatio nō po
test esse prior generatione, ergo nec paterni
tas poterit esse prior ea. **S**ed quantu: ad
scđ mō p̄oritatis putap̄rōe, dico q̄ gene
ratio poterit dici vno mō p̄o: p̄initate, et alio
modo posterior ea. **Q**uia p̄initas diuina p̄o
duplē i siderari. **T**uo mō vt est relatio. **A**lio
mō vt p̄prietas psonae i stitutiva. **N**ā paterni
tas vt relatio, tūc respicit p̄ se terminu: ad
quē est, sed vt est p̄prietas, tūc respicit p̄ se sup
positu: in quo est. **O**, em̄ relatio psonaz diu
nam i stitutua, hoc nō habet vt relatio est, sed
vt diuina est, et id realiter existens cū diuina
ēcita, ergo alio modo cognitionis intelligit
paternitas vt relatio est, et alio mō vt i stitut
ua est. **H**ieroḡ intelligit vt relatio est, tunc
modo nostro cognoscēdi est posterior genera
tione, qz mō nostro cognoscēdi relationes di
ctemodo poterit exactōibus innascunt, vt
p̄z, v. metaph̄, sed p̄initas & filiatio sunt rela
tiones mō poterit, vt p̄z ibid, ḡ tc. **H**anc
p̄initas accipit vt ē i stitutua p̄prietas sup
posita generatis, sic modo nō cognoscēdi ē p̄
or generato, qz modo nō cognoscēdi actus
scđ est posterior actu p̄mo, sed generatio mō
nō cognoscēdi etiā in diuis se h̄z vt actus se
cūdus, p̄ncipiū aut i stitutiu: psonae genera
tis se h̄z vt act̄ p̄m, ḡ tc. **H**ec tñ nullā ar
guit p̄oritatē ex natura rei, qz isto modo idē
potest ēc p̄ius scđ, sub alia & alia rōne ad
scđum compatu. **N**ā paternitas i siderata
vt relatio, est prior scđ i siderata vt est p̄o/
ne i stitutua, qz illud f̄m nostz modū cognos
cēdi p̄ius rei dūcunt quod est intimus sibi
za qui p̄ intellectu minus potest absolui, sed
p̄ nullū intellectu paternitas p̄t absolui a ra
tione relationis, p̄t tamē ab solui a ratioē co
stitutue p̄prietatis, ergo tc. **M**aior p̄z, pro
to minore, qz nullus intellectus p̄t rem ab
soluer ab eo quod directe p̄dicat de ea in pri
mo modo dūcidi p̄ se. **S**ed relatio p̄dicat de
paternitate in p̄mo modo dicendi p̄ se, & per
consequēs ē de intrinseca sua ratione seu for

mali, sed esse i stitutiu: psonae non videt p̄di
cari p̄ se, nec i primo nec in scđ modo de ipsa
p̄initate, qz ois p̄positio p̄ se d̄z eē de oī, vt p̄z
i posterioz, sed illa p̄positio paternitas i sti
tuit psonam, nō est de omni, cuz i stitutere nō
p̄ueniat omni paternitati. **S**ed forte dice
tur mihi q̄ illa dicta destruunt scđ, qz quic
quid est p̄ius prior etiā ē p̄ius posteriore.
ḡ si p̄initas i siderata vt relatio, est p̄or seip̄a
vt p̄prietas i stitutua, et adē p̄initas i siderata
vt relatio, est p̄or generatoe, sequi q̄ eadē p̄initas i siderata vt relatio sit
p̄or generatoe, cui⁹ oppositū tñ exp̄sse ponis.

Rūnde & dico q̄ q̄cquid ē p̄i p̄roze ē p̄us
posteriore, manēdo infra eūdem modū com
pationis, qui tamē modus si mutat nihil cō
cludit, quia fallacia accidētis p̄mutat. sed in
p̄posito modus compationis mutat, qz ali⁹
ēmodus compationis qua p̄initas i sidera
ta vt relatio p̄atur ad scđ p̄tētū vt ē i stitutua.
& ali⁹ p̄t paternitas sub hac duplē rōne
p̄pat ad generatoz. **E**t licet nullū sile creatū
ad illi⁹ summe deitatis mysteriū declarādum
sufficiat, possumus tñ illud aliquiliter exemplo
manuducere. **H**ō em̄ albus si compas ad eē
rationale ad esse albus, tunc certū est q̄ p̄ius
sibi suenit ēcōnaleḡ ēc albus, si tamen idem
homo f̄m hos duos modos essendi compas
ad vñ modo agendi puta ad disgregare, tūc
certum est q̄ hoc p̄ius conuenit homini vt
est albus q̄ vt ē rationalis, sic tc. **P**otest
enam dici q̄ nō ē in conuenies idem esse p̄ius
scđ p̄ ratione f̄m aliā & talia p̄ rationē facta p̄
intellectū, ergo tc.

Instantia

Solutio

Quātū ad secundū

Scđ p̄n
cipale.

principale, vt̄ generatio actua sit prior pro
cessione. Pono p̄formiter ad p̄cedentia duas
exclusiones. **P**rima ē, q̄ generatio in diuis
nō ē p̄o natura p̄cessione sp̄issit. **N**ā si esset
prior natura tūc ēt dignior & p̄fectior ea, q̄n̄
ē falsum, qz emanationu: dignitas & p̄fectio
pensanda ē ex termis. **S**ī ḡ generatio ēt p̄fe
ctior p̄cessione, tūc fili⁹ q̄ ētermi⁹ generatois
ēt p̄fectio: sp̄issit, qd ēt fidē, ontra patz, v.
metaph̄. Dato eriā q̄ ista p̄ntia aliqui in rebus
materialibus patiat calumnia, tamē in sepa
tis a materia de quibz ad p̄nis loqmur simpli
citer ēvera. **N**, autē sit prior ratione p̄ atz
qz mō nostro intelligēdi, p̄ductio q̄ aliqui p̄ pro
ducit, semp̄ videt ēc prior illa productioe qua
tale productū altez p̄ducit. **S**ed filius pro

Prima cō
clusio.

Secunda
cōclusio

Quantum ergo ad
modū p̄initatis p̄tētū
vñ, vt̄ generatio in p̄cessione p̄tētū
qz mō nostro intelligēdi, p̄ductio q̄ aliqui p̄ pro
ducit, semp̄ videt ēc prior illa productioe qua
tale productū altez p̄ducit. **S**ed filius pro

Instantia ducit generatōe. t̄ ipē p̄ducit spūmsem acti-
na p̄cessione. q̄ generatio videc eē p̄o; proce-
siōe. t̄ maxime apud n̄m intellectū. q̄ ratioē
iā dicta simultāchaz emanationū neq̄ p̄/
hendere. **H**ed forte dicec q̄ generatio diui-
na sine verbi p̄ductio. cū sit fīm pfectū intelli-
gere. videt p̄supponere actū amoris t̄ copla-
ccie. q̄ pfectū intelligere non potest esse sine
pfecta voluntatis intētione. q̄ pfecta intētio eē
non poterit sin e amore t̄ placētia. **L**ū ergo
spūsancti emanatio sit p actū amoris. videc
q̄ etiā fīm n̄m modū intelligēdi pfectio spūs
sancti nō sit posterior diuina generatōe. **Q**uā
p̄firmas p. b. Aug. ix. de trini. c. vlti. vbiait.
Partū mentis ancedit appetitus. **R**̄ndē-
do dico q̄ cū bonū cognitū sit obiectū volun-
tatis. n̄cē est cognitionē pcedere ipm amore.
nō igū requiris actus voluntaris absolute p/
pter cognitionē. sed magis ecōuerso. licet req̄
rat ad t̄inuandā ipsā cognitionē. q̄ nisi co-
gnitio placeret cūtius dissolueret. **T**ē sū-
gēs p̄supponit ea q̄ iungit. sed actus amoris
p̄iungit ex pte intellectus p̄olē parēt. q̄ modo
nre cognitionis ac̄ amoris p̄supponit genituz
plē. **Q**uānis etiā instantia ista h̄ec aliquē
colorē q̄ ad nost̄ intelligere. qd̄ pcedit de im-
pfecto ad pfectū. t̄ p̄ oīs p̄ma nostra noticia
nō ē verbi p̄ductua. in diuīs tamē hec instā-
tia modicā haber apparentiam. q̄ noticia dei
patris non p̄gredit de impfecto ad pfectum.
ideo p̄ primū suum intelligere quia pfectus
simū erat potuit s̄bus producere. **A**nctas
Aug. intelligēda est de nostro intelligere. qd̄
quis pcedat appetitus fīm p̄mos motus seu
fīm. siū esse impfectū. sequitū ipm q̄ ad sua
p̄tinuationē pfectam.

Tercium
p̄ncipale.

Quantū ad tertīū
p̄ncipale. vtr̄ paternitas sit prior spiratione
actiū. Dico q̄ paternitas et spiratio actiua
cum in psona patris dicant eandē rem. scut
infra patebit. vbi pbabitur q̄ quis dicat du-
as relationes reales ratione dñor̄ suorū ter-
minoz realiter distinctoz. qui sunt fili⁹ t̄ spi-
ritu sanctus. nō tamē sūr̄ dues sed vna t̄m-
ratione vni⁹ immediati fūdamēti qd̄ est psona
patris. iā qua immediate fundant. ideo in
ter paternitatē t̄ spirationē actiū non potest
ēc aliqua realis p̄oritas. q̄ oīs realis p̄oritas
p̄supponit distinctionē reales illius quod dñ
pus a suo posterori. sed illa nō sūt realiter di-
stincta. **A**st m̄ paternitas p̄o; spiratione

mō nostre cognitionis. **Q**uā q̄nīcūq̄ intelle-
ctus p̄cipit aliq̄ i codē. vnu vt suppositi p̄sti-
tutū. t̄ alter⁹ vt nō p̄stitutes sed p̄supponēs
suppositū p̄stitutū. illud qd̄ p̄stitutus p̄cipit
prius. t̄ nō p̄stitutes vt posterius. **H**ed p̄ri-
tas psonā partis p̄stituit. t̄ spiratio ipaz cō/
stitutam p̄supponit. ergo tc. **H**ed forte di-
cetur q̄ cum nostra cognitionē p̄cipiat a magis
confusis t̄ vnueralibus. t̄ spiratio sit cōmu-
nior paternitate. cā sit cōmunita patr̄ t̄ filio.
videt q̄ mō nostre cognitionis debeat dici p̄/
or. hac em ratione essentia mō nostre cogniti-
onis est prius omni psonali p̄prietate. q̄ omni
p̄prietate essentia videt esse p̄minior. **R**ān
Solus. deo q̄ hic dupl̄ equivoct. **P**ro. i. de cogni-
tione. qz nō querimus hic quid p̄mo cognos-
cat noster intellectus. t̄ d̄ hoc procedit in sta-
tia. sed querimus duobus vel pluribus obla-
tis intellectui. quod saluum oblectoz intelle-
ctus dicat prius esse alios. **Q**uānis em intel-
lectus necessario prius cognoscat creaturā q̄z
deum. tamē naturali sua cognitione dicit de-
um esse p̄orem creatura. **H**ic dato q̄ cōmu-
nis spiratio eset prius a nobis cognita q̄z ge-
neratio. quia tamē cōmuni notio fīm nostrū
modū intelligēdi videt quasi aduenticia esse
psonē constitut p̄ paternitatē. ideo intellect⁹
adhuc dicter paternitatē esse priorē spiratio-
ne. **H**ec dū equivoct te cōmunitate. q̄ il-
lud p̄mū quod est magis notū vel pri⁹ no-
tum nobis noticia intellectua est cōmune p̄
abstractionē. puta illud quod est magis con-
fusum. **H**ed spiratio actiua nō est magis ab-
stracta q̄z generatio. **E**t cum dicit q̄ essentia
diuina intelligit esse prior p̄prietatis. q̄a
cōmunita. Dico q̄ illa cōmunitas nō ē cau-
sa huius prioritatis. sed p̄suppositio natura-
lis quam videt intellectus in creaturis. vbi
omnis p̄prietas suum fundamentū natura-
liter p̄supponit. ad quaꝝ creaturaz similitu-
dinem cōcupit in diuinis h̄mōi prioritatēz.
nō obstante reali identitate p̄prietatis cū h̄mōi
diuino fundamento.

Quantum ad quar-
tum p̄ncipale. vtrū pater sit prior filio. di-
co fili⁹ ad tres pcedētes p̄clusiones. **P**rio
q̄ nulla inter patr̄ t̄ filii potest esse realis p̄/
oritas. q̄ summe t̄ sim pliciter eterno nihil re-
aliter pot est esse prius. sed vt dicit in symbolo.
Ecclēsias pater eternus filius eternus spūsā
ctus. **E**cibidē Neḡ prius neḡ post̄ neḡ

- Lötra cōcluez due opiones**
- Hotfrid?**
- Rō durā.**
- Lötra gotfridū et du radum**
- mai⁹ neqz minus, sed tot tres psonae coeterne sibi sūt et coeqles. **S**ed dico q̄ psona patris poterit, aliquo mō eē p̄or rōe respectu psonae filii. qz eo ipso q̄ noster intellectus in omnibus creaturis videt vniuersaliter omne generāt̄ eē naturaliter p̄us genito. q̄ in diuis inter gignēs et genitū h̄mōi p̄oritate poterit ponere saltem fm rationē. **S**ed sic dicēdo habeo t̄ me duas solēnes opiniones. **N**aturū prima negat p̄oritatē inter pārē et filium. etiā fm rationē. **S**ecunda nitr̄ ostendere aliquaz p̄oritatē esse inter eos p̄ter p̄oritatē rationis. **P**rima opinionis doctores arguunt sic. **Q**ue sunt simul naturali intelligētia vñū nō potest eē prius altero fm rationē. sed relatiue opposita sunt h̄mōi. vt patet in pdicāt̄. **P**. illud quod est p̄us altero fm rationis p̄ot intelligi sine eo. sed pater nō potest intelligi sine filio. ergo zc. **H**atoz patet. p̄batur mino. qz qui intelligit patrē. v̄l intelligit eum ut ad se. vel vt est ad aliud. **P**rimo modo eē falsus intellectus. qz vt sic pater intelligere et suppositū absolutū. **S**i secundo mō. sic necessario intelligi filius. **N**ocidē ar- gut quidā alius doctor sic. **S**i pater eē prius filio. vel hoc esset ratione essentie. vel ratione relationis. qz nō possumus dare plura in patrenis cēntia et relationē. sed nō p̄mo modo. quia cēntia est penitus eadez in patre et filio. **N**ec secundo mō. qz relatiue opposita sunt simul natura et naturali intelligētia. **S**ed illa nō excludit. quia intellectus distinguēs aliqua p̄ compationē ad aliqua distincta. q̄ tamē in seip̄is sunt omnino realiter idem et penitus indistincta. ille in quā intellectus potest p̄cipere p̄us et posterius inter ea q̄ omnimodā habent coextēgiam simultatis. **I**sta pat̄. qz magis opponuntur distincti et indistincti cū sint contradictionia. qz p̄us et posterius quevidē eē desperata. **S**ed fm istos doctores humanus intellectus distinguat inter diuis attributa. quei seip̄is intrinsece omnino sunt idē realiter. ergo zc. **P**. vbi est dare p̄mū secundū et tertium. ibi saltē fm rōe eē dare p̄us et posterius. illa p̄z. qz scđm est p̄mo p̄pinqū qz terciū. et p̄ p̄ns eē prius. vt p̄z. v. meth. sed nos cōcedimus patrē esse p̄mā psonā in diuis. cum sit sonora deitas fm Dyonisiū. Et filii secundaz psonā tāqz p̄imē ediatē pdictā. et sp̄mā fāciū terciū quasi ab vtrōqz p̄cedentē. qz saltē fm rationē si ne nostro mō cognoscēdi poterimus ibi assignare prius et posterius. **P**onē p̄ducens fm rationē prius p̄cipit eē qz p̄

ducat. q̄ p̄p̄cōcīp̄ generatōe fm suū eē p̄sonale. sed generatio fm nostrā rōe eē p̄or filio. qz via fm rōem eē prior termio. q̄ p̄ fm rōem eē p̄or filio. qz q̄cqd eē p̄p̄p̄o eē etiā prius posteriore. **A**d p̄mū q̄ dicēdū q̄ q̄ntūlibz aliqua simul intelligent. tñ si intellect̄ disserit vñū eē productu et altero p̄ducens. ip̄e p̄to ducto rationē posterioris. nō ratione qua relativa sunt. sed rōe qua vna psona produces et altera producta. et maxime. qz i omnibus creaturis ex quibz nostri intellect̄ oris cognitio. sp̄ producū posterio eē producente. ergo a simili p̄cipē in diuis. **A**d scđm nego maiorē. qz q̄ntūlibet cā vt ca est nō possit intelligi sine causato vel causabili. intelligent tñ naturalit̄ cā fore prior cāto. qz zc. **A**d tertium nego minorē. qz cēntia vt est i patre p̄cipi sub ratione p̄or. et vt ē in filio sub ratione posterioris. qz sicut in realiter distinctis illud qd addit sup̄ altero. si additio est realis. tñ realis ē posterio eo. sic in nō distinctis realis illud qd h̄z se p̄ modū additiois ad seip̄m. ad minus fm rōem eē posterio seip̄o. **S**ed cēntia vt est i filio addit sup̄ seip̄az vt est in patre eē p̄mū catū. ergo filius ratione cēntie p̄cipi eē posterio patre fm humāna rationē. **E**tiam nego minorē q̄tū ad alterā sui p̄tez. qz (sicut isti doctores met̄ dicūt et vñ) qualem ordinē realem habet aliqua inter se vbi differunt realiter. talem ordinē rationis habet cum differunt ratōe. vñ qz vidēmus q̄ vbi intellectus et voluntas differunt realiter in intellectus realis est prius voluntate. ideo i deo vbi solū differunt rōe dicūt intellectū rōe eē p̄or voluntate. **H**z i his vbi p̄prietas cōstitutua suppositū generatōis differt realis generatorē. ip̄a talis p̄prietas ē realis p̄or generatorē. q̄ in diuis vbi p̄mū q̄ ē patrē cōstitutua p̄prietas differt fm rōem a generatorē. ip̄a fm rōem p̄dici p̄or generatorē. **H**z qd ē rōe prius generatōe. etiā ē rōe prius genito. q̄ psona pris etiā p̄pter sua p̄prietate relativa p̄dici prior filio salte fm rōem. **A**lh etiā vt p̄dici ponūt p̄oratē i diuis q̄ nō ē prioritas rōnis tñ. sed fm aliquos dicit prioritas realis fm qd. fm alios dicit prioritas naturalis p̄suppōdis. **D**e hac tñ p̄suppone ad p̄nū nihil dīca. qz locū h̄z circa distinctōz. vñ. **E**t fm alios dicit prioritas originis. **P**rimi dicūt suū declarat sic. **S**icut in multitudine simpliciter reali est ordo simpli realis. et p̄sequēs prius et posterius simpli realia. sic vbi est multitudine realis fm quid. possimus l z

Holōrō,
nū gotfr.
z durādi.
Ad

Ad 2

Ad 3

Op̄io. 2.

Jacobus
goe. zo. te
pdicāt̄

Contra iacobum

D, i

diui
nis sit prius
origine.

poterit prius et posterius realis fm qd. **H**z vbi ali
qua multa differunt fm ece multitudo simplis
realis. vbi aut sunt multa non fm esse. **H**z immo
fm modul ecendi sicur i

diui

s. ibi emultitudo
realis non simplis sed fm qd. go in diuis. propter
diversitate realium modorum ecendi erit ibi prius et
posterior realis fm qd. **H**ed illud non in
telligo. quod aut ille pro modos illos reales intel
ligit modos absolutos. **T**sic pro eos argui supi
us dicit. viij. ergo quo ad hoc ad presens dimic
to. **A**ur intelligit modos relativos. **T**sic dico
quod in quantum oppositi sunt utique realis differunt.
sed cum hoc realiter simul sunt. nec aliqua realis
prioritas poterit ponи inter homini relationes.
Si autem tales modi sunt desperati tunc adhuc
realiter coeteri sunt ratione coexistente qua
coexistunt modis directe relativis oppositis.

- 1 **A**lique dicentes quod in diuis sit prius et posterius
originis seu fm originis naturalis. probat hoc
primo aucte Aug. in li. de tripli habitaculo
vbi sic dicit. **L**ux iusti fuerint i patria videbunt
qd interest inter generationem et processione. et
videbunt quod pater pcedit filium non natura sed ori
gine. **I**te Richar. vi. de trini. c. vii. loques
de priori et posteriori in diuis sic ait. **P**rius et
posterior in hoc loco intelligi volumus non
tupis successionis sed ordine nature. **P**. i. po
steriorum dicit. **P**rimum est quod sic se habet quod
alteri suenit aliquid pro ipm et si bino per alte
ru. **H**ed filio et spulsancro suenit esse pro prez
et patri non pro eos. ergo tc. **P**. pater est pric
pium filii. vt pz pro Aug. v. de trini. c. xiij. **H**z
vt dicit. i. posteriorum. primum et pricipium idem sunt.
S ergo pater est prior filio. **P** posset gratia di
sputator argui quod pater esset prior filio dura
tione. quod sicut se habet corruptio ad resuere ee
ita generatio ad incipe esse. **H**ed omne cor
ruptum desinat esse. ergo omne generatum incipit
esse. quod aut incipit esse non est eternum. ergo fili
us non est eternum. **P**. quod docum aliquantum sunt
idem si vnum haber principium et reliquum. sed esse si
lium in diuis et duratio sua sunt idem. cum er
go filius habeat principium sui esse. etiam habe
bit principium sue duracionis. **O**mne aut quod
habet principium duratiom est trapale. **P**. vbi
cuique est numerus ibi est prius et posterius. **In**
8 diuis est numerus cu ibi sit eternarius. **P**.
pprium naturalis est posterior eo cum ec priprium. **H**z
i deo ec priprium puta propteras prosonalis. et illud
cum est priprium puta prosona. etiam cu ibi propteras
ecentialis et essentia. **P**. vt pz in pdicam etis
vno modus prioritatis est quod aliqua contraria
fm existendi sequentia. et tamem vno est ca al

terius. **S**ed pater et filius tc. **P**. quicque est so
primo propterius hoc est realiter prius. sed fi
lius est immediatus patri. quod spulsancus p
cedit a patre mediante filio. ideo tc. **H**ed contra illud
istud non valet. quod prius origine non ponit nu
mero cu propter natura. et cu propter fm cognitiom si
ue roem. quod quod aliqd originalis ab aliquo
vel distinguuntur in numeris natura in produc
te et producto. et tuc prius origine est idem quod prius
natura. vel sic producit quod tamem manet in eadē
natura cum producete et capite idem esse cum eo
tunc prius origine non est aliud quod prius rati
one. Et pro hoc ad auctoritatē Aug. pz quod filius
in diuis si producitur quod manet in eadē na
tura cu patre. et capite idem esse cu eo **Ad scd**
dicēdū. quod quod i diuis sit ordo nature. quod fili
us hab natura a patre et non profera filio. tun ille or
do non ec diuisitate nature. **H**z fundat sup eadē
natura et sup codicē. et i om quod filius sit a pa
tre. quod in idem diuinū caput cu pre. i om non est
posterior patrem nisi fm quod intellectus pricipit pa
tre et filium in proptere eo et in quibu productū ta
liter originalis producere. quod etiā ab eo numera
ta natura distinguuntur. et est simile de ista propter
posteriori. sicut iupius dictum est de attributo
rum distinctione. **Ad tertiu** dicēdū. quod filius
accipiat esse a patre. accipit tamē idem
esse. ergo non est posterior eo nisi procepit ratio
nis. **Ad quartu** dicēdū quod primum. pricipium
et ca. idem sicut i rebus creatis. quod etiā creatis ca sive
principium ec illud ad cuim esse sequitm aliud. et i om
in talibus pro esse primū et prius et posterius. non
aut i diuis. quod filius non est aliud a patre. sed est
idem patris ee et i natura. et ideo est sibi totaliter coe
ternus. **S**icut em idem non pro ee prius seipo ni
si fm ratione. sic nec pro filio propter idem
tate. et propter oppositionis relationis simultane
et mutua coexistencia. **Ad qntu** ddm quod non
est sile de generatione et corruptiom. nisi loque
do de illa generatione qua genitum accipit natu
ra et esse distincta realiter a natura et ee genera
tiom. Etiam pro dici quod quis res genita pro generatom
accipit ee. quod in incipiat esse pro accidentis est. quod h
pro seno suenit ei donec generatiom. **H**z roanne
propteratios cu suo pricipio materiali propter quā
lium non ee processit lium ee. **Ad vi**. ddm quod sic
filio taler hab pricipium lium ee. quod en accipit idem ee
quod est sui pricipium ee. sic hab pricipium sue durati
onis. quod accipit eadē duracione realiter et prople
quod est sui pricipium duratio puta dinā eternitate.
Ad formā argumenti ddm quod ibi equocat d
pricipio duratiom. quod in propteris accipit pri
prium quod est duratiom coexistentiū. **H**z i vltia illatom

cu^z d^r. q^d h^z p^{cipiu} duratōis ēt pale. ibi ac
cipiū p^{cipiu} q^d ē duratōis limitatiū q^d ē
limes et termin^z duratōis q^d formaliter et int̄ri
sece q^{nqz} cepit ē duratio. Et isto scđo modo
nulla diuina psone h^z p^{cipiu} duratōis cu^z
oēs tres psone habeat vñā duratōz q^d est sim/
plex eternitas. q^d ab e q^d ē extra et termio. q^d
extra termios oīno cares limite. et pte an et
ex pte post. Prio tñ mō fili^h p^{cipiu} dura
tōis sue. q^d sicut illa ineffabili generatio p^r
cōcitat filio suā deitatē. sic etia cōcitat ei suā etet
nitatē. Ad. vii. dōm q^d sicut i diuis ē sapia
et magnitudo noī tñ q^d itas vel q^d litas. sicut i di
uis p^r eternari. noī tñ est ibi numerus p^pe
dict^r. Ad. viii. dōm q^d maior noī ē vera nūl
i his vñi p^priū ē real^r alteri^r nature ab eo e ē
p^priū. Ad. ix. dicendū q^d p^r noī d^r dici cā fi
li^q. q^d cā ē ad cui^r esse sequit alius. fili^q autē q^d
ius possit dici ali^r a patre. noī tamē d^r aliud.
(Ad. x. dōm q^d p^r d^r producere sp̄m sc̄m me
diatē filio. n^r q^d p^r noī imediate p^ducat sp̄m.
h^z d^r pro tāto. q^d fili^q virtutē spiratiuā
h^z a pte. Ad argumentū p^{cipiale} nego ma
iore i his vñi generās et genitū solū distingui
tur relativē. et genitus i nullo absolu^r fūr di
stincta. Ad probationē dico q^d i relativis esse
relativum innascit vel resultat ex ipso agere.
ergo in his q^d sola relatione distinguunt^r esse
noī potest p^ccedere ipsum agere. quis sit et co
eternum.

Ad 7
Ad 8
Ad 9
Ad 10

Ad argu
mētu pnc
iale.

Distinctio decima.

Anc post fi
li^z. Postq^r m^r determinauit d^r
filii i diuis generatioē. h^z incipit
determinare de sp̄isci processione. Et diuidit i
duas ptes. Nā p^rmo determinat de sp̄isci a pa
tre et filio eterna emanatioē. H^z d^r de eiusdem
sp̄isci et pali processione. dist. xiiij. ibi. Prete
rea diligēter tc. Prima in duas. q^d p^r te
minat de processione sp̄isci fm se. H^z d^r de
terminat de ea compatiue. puta compando
spiritus sancti processione ad filii generatioēz.
dist. xij. ibi. Itē querit. Prima in duas. Nā
primo tractat magister de modo quo spiritus
sancti procedit. H^z d^r de p^{cipio} a quo pro
cedit. distinctio. xi. ibi. Hic dicendū est tc.
Prima in duas. Nā p^rmo tangit modū pro
cedendi ipsius spiritus faci. H^z d^r ostendit cur
ip̄e solus nominalis nomine p^muni. ibi. Hic no
tandum tc. Prima in duas. q^d p^rmo ostendit

q^d spiritus sanctus p^prie d^ric^r amor. et p^r conse
quēs habet q^d p^r modū voluntatis procedit.
H^z d^r sacerdotū auctoritatib^r probat q^d dixit
ibi. Nunc vñ. Hic querit.

Tru sp̄issact^r p^ccedat p^r modū volū/
tatis. Ervidet q^d nō. q^d si p^ccederet p^r
modū volūtatis. nūc possit ēc ples sp̄is
sc̄ti. īmo q^d ifiniti. dñs ē fallū. probō dñaz. q^d
volūtas sequit formā apphēla. cu^z g^d tales for
me possent apphēdi infinite. tales forme pos
sent ēc ifiniti. g^d tc. **C**ontra. illō quod p^ccedit
vt amor procedit p^r modū volūtatis. Sp̄issā
et^r procedit vt amor. vt dicitū sci doctores. g^d
tc. **H**ic p^rmo vidēdū ē vñz aliq^r dñna p^s
na p^pre dicat sp̄issact^r. **H**ec vñz tal p^s
na procedat p^r modū voluntatis. Tercio da
to q^d emanet p^r modū voluntatis. vtz tales p
sone possit ēc ples. **E**t arto ppter vñb^r beatū
Aug. vidēdū ē vñz sp̄issact^r p^pre dicat ne
p^s patris et fili^r.

Quantū ad primū

Primum
p^{cipiale}

ē aduertēdū q^d grāmatical^r loq^rndo. sp̄is
vno mō d^r a sp̄ialitate. alio mō a spiratione.
Prio mō ē nomē cōenō solū ob^r diuis p^s
nis sed etiā ob^r subq^r sepatis. ac etiā multis
corpib^r. Corp^r. n. S^rtilia sepiissime i phia spi
rit^r appellat. Et lō illo mō sumptuz h^z nomen
sp̄is nō sit nomē p^priū aliq^r dñe psone. ē
in appropriatū ex vñi scripturaz tercie psone.
L^ro possit ēc. q^d i rebz nob^r notis illō sp̄m
appellam^r. h^z amore nibilē penetratiūz i pulsū
uius. q^d psone diuia q^d ē ipse amor. produce^r ap
propriate d^r sp̄is. Etia appropriate d^r sanct^r
Nā fm Enstruciū sup. i. ethic. iustū cōsi stiti
equitate ad alter. sc̄tm autē ordine ad teum.
L^rum q^d dona q^d i teuz ordinamur attribu
antur amori dñi. q^d illa psone q^d est ipse amor
product^r diuis appropriate solū d^r sp̄is
h^z etiā d^r sp̄issact^r. **G**z si h^z nomē spirit^r d^r
a spiratioē. tunc nō solū appropriate h^z etiā
p^prie vñnit psone pdicre. q^d illa psone pro
prie d^r sp̄is. prout spirit^r d^r a spiratioē. cui^r p
sonalis proprietas ē ipm spirare. sed psone di
uina pdicita est hmōi. g^d tc.

Quātū ad secundū

S^rcd^r p^{cipiale}

principale. vtz spiritus sancti procedat p^r mo
dum voluntatis. dico q^d voluntas diuia p^r
duplē considerari. Uno mō vt discernit liberta
tē p^rtingentie siue p^rdictōis. Alio mō vt con

13

cernit libertatem placere et dilectionis cum necesse sitare immutabilitatis, sicut deus eum matris placenta et liberrime vult suam bonitate et tamē vult eam necessitate immutabilitatis, quia non potest eam non velle. **P**rimo modo spūscūctus non procedit per modum voluntatis, quia ut sic sole creature procedunt. **H**ec secundum modum spūscūctus procedit per modum voluntatis, quod sicut se hunc verbum seu sapientiam dñm ad intellectum, sicut se habet spūscūctus qui est amor productus ad voluntatem, sed ut infra pateatur verbum dñm procedit per modum intellectus immutabiliter, quod tamen. **H**ec etiā istius exclusionis quidam doctor ponit, et hoc modo procedit. **P**rimo enim probat quod filius in dñmis non producat per actum intellectus, nec spūscūctus per actum voluntatis. **H**ec dicit quod filius non procedit per modum intellectus, nec spūscūctus per modum voluntatis, imo ut dicit circumscriptus per intellectum a natura dñna intellectu et voluntate cum actibus suis, adhuc esse in dñmis generatio filii et spiratio spūscūctus. **P**rimū probat sic, quod si sic, tunc aut tales actus continent ipsam productionem, etiam aut hinc ac continent principia talium productorum. **P**rimū dicimus non potest propter tria. **P**rius quod productores personarum sunt actus notionales, sicut intelligere et volle sunt actus essentiales, ergo intelligere et volle non sunt ipsa productiones. **U**nquam propositum est dicuntur, propositum per sententiam. **H**ec dicit quod cuiuscumque dñni alijs actus quam persona producit, sibi dñni producere personam ad quam talis actus terminat, sed intelligere et volle dñni omibz dñmis personis, ergo quod hinc dñna persona generaret filium, et spiraret spiritum sanctum. **T**ercio quia productores filii et spūscūcti dñni realiter, sed intelligere dñmis et volle non dñni realiter, quod nec re absoluta nec re relata. **N**ec potest dici secundum, sicut tales actus sunt principia talium productorum, quod illud est quod dicitur est opposita fecunditati non potest principium actus quod producit, quod oīs productio puenit ex fecunditate, et quod dicitur actum voledi et intelligendi est opposita fecunditati, quod ex ipsius nihil constituitur, ut p. ix. metr. **H**ec etiam dictum probat sic.

Durādō

Priā pro/
batō **D**u/
randi,

Hec dā po/
litio durā.

lē ex fecunditate nature sive sicut nūc facit, nec ad hunc aliquid cooperari sive intelligere et velle, sicut natura dñna. **P**er quod cordo rex inter dñm et rōe, sive ubi intellectus et voluntas dñnt a natura, ibi productio est realiter in nature et non in intellectu aut voluntate, quod tamen teo tamen. **P**er ex dictis aliquoī Alijādīs alioī per hunc idē argui sic. **F**ilius quod est spūscūctus p. tri. et v. tūtus est productus sibi cōscientia natura, id est procedere per modum nature, sive spūscūctus non minor est p. tri. spūscūctus p. tri. nec sibi minor dñna natura sicut. **G**enera procedit per modum nature. **P**er spūscūctus procedit per modum alii que creatura, sive creatura procedit per modum voluntatis, iuxta il lud hylarī in libro de syno. **N**obis creaturis subaz voluntas dei artulit, filio vero natura dedit. **L**oſimātātē. **C**onfirmat quod productio spūscūcti maiorē cōuenienter hunc cum productore filii quod cum productore creature, quod productio est dñnt enim dñm ter minor productor, maior autē dñra et in spūscūcti et creatura quod inter spūscūcti et filii, sed productio filii est per modum nature, et productio creature per modum voluntatis, quod tamen. **P**er intellectus et voluntas se habent ad opposita cum sint potest rationales, sive productio dñne sicut determinata ad unum. **P**er si aliquod determinata perfectio pura intellectus vel voluntas est ratione producēti aliquā dñna personarum, tunc nulla perfectio est in illa persona nisi illa finis quam producit, quod ipsa perfectio determinata non possit esse ratione perfectio alias perfectiones, quod eas nec formaliter nec formaliter p. tri. **T**ertia quod productio non potest excedere suum principium productum, sive finis est falsus, quod nulla perfectio per deficere alicui dñe personae. **P**er principium quod producēti alicui naturaliter est ipsa natura, sive spūscūctus est productus naturaliter, sive sit productus dñna respectu respectu cognitio, sive spūscūctus est productus naturaliter, sive cognitio non possit esse abstractio, quod oīs cognitio quia hunc persona dñna respectu dñnoz constituita. **L**et g. in virtutia terminetur ad rectum actu existit in propria natura, sive spūscūctus anquid per voluntatem produceretur existet quod est impossibile, quod tamen. **P**er quod procedit per modum voluntatis sunt artificata, sive illa opinio a dictis secundum doctoz videlicet exposte devenire. **E**t atque enim augustinus in primo libro contra noīt amorem sive caritatem, iuxta illud, vi. de tri. c. v. Spūscūctus est aliquod cōsiderans filium, quod cōsiderans et coeterna si amicicia dñni dicitur per dīcaſ, sed aptius dīcaritas, quod tamen. **I**te xv. de tri. c. xix. ait. Non frustra in illa trinitate solus spūscūctus caritas non cupat, **I**te idē augustinus de cognitio et vere vīte

est. Nihil aliud spūssance^q amor dei intelligit. Et hīero. sup p̄s. xiiij. ait. Spūssanc^q nec p̄c. nec fili^o. sed dilectio quā hīz p̄ in filiū et filius in patrē. Idē possit deduci ex dicti cetero. dimitto tñ cōtra breuitatis. Hīz ɔstat q̄ amor p̄ modū voluntatis procedit. q̄ r̄c.

2 isti i declaratō sc̄de positōis assumūt alioq̄ nūta vera. q̄ illud i cui^o rōne formalē includit̄ tur noticia q̄ est exp̄ssuā declaratiua noticie simpliciū nō ē possiblē produci nisi p̄ncipio intellectuū t actu itellecuālī. Hīz sp̄bū qd̄ ē s̄li^o dei p̄tis ē h̄moi. vt p̄z p̄ Rich. ij. de trini. c. xij. vbi sic ait. Recte verbū dei patris dicit p̄ que p̄tis q̄ fons sapie est noticia manifestat. Et. j. codē ca. Dei filius verbū patris dicit. q̄ a solo patre ois p̄ que paterna claritas manifestat. in patre ois veritatis p̄ceptio. in verbo ois veritatis prolatio. P. qd̄ ē ip̄e actuū intelligēti vel termiū st̄titut p̄ actuū intelligēdi. nōc̄ requirit intellectuū tanq̄ suū p̄pauz p̄ncipiuū productiuū. verbū ē h̄moi. q̄ circucripto intellectuū non posset esse verbi genera-
tio. sicut isti assūperūt. **3** Et oīdēm p̄t argui de amore q̄ spūssanc^q respectu voluntarii. Ad p̄mū ḡ eoꝝ argumētū dico q̄ intelligere t velle p̄nt dici productioes sp̄bū t sp̄ssanc^q. Ad p̄mū p̄ batōz dico q̄ intelligere t velle dinū p̄nt sumi vel centuāl vel notionalēt. t prout sumūt cēn-
trali sit actuū cēntriales. prout autē sumunt noti-
onales sunt actuū notionales. Ad. ij. ddm. q̄ soli patri p̄uenit intelligere notionale quo intelligere sp̄bum producit. t soli patrī t filio cōuenit velle notionale quo amor p̄sonaliter subsistens producit. **4** Ad tertium dicendū q̄ intelligere notionale t velle notionale differe-
rūt realiter eodē modo quo ip̄e emanatioes differunt. **5** Utia falsum assumūt in proba-
tione alterius p̄tis cū dicunt. q̄ dicitio actuū intelligēti t volendi ē opposita secundi-
tati. q̄ etiā bīm p̄m. ex frequētatis actibz ge-
nerat habitus. quis em p̄ actus immanētes
maxime vi speculatiū sunt nō constitutūt alii
quid ad extra. tamē ad intra p̄t aliquid co-
stutūt. sicut iā patuit de h̄itu. **6** Et tamē hic aduertēdūt. q̄ intelligere notionale aliquā
lē sūlititudinēhīz cuz actu trāseunte. t cuz actu
immanēte. **7** Nā i eo q̄ terminat ad terminū sup-
positiū exētē extra p̄sonā p̄ducētē hīz alioq̄
sūlititudinēhīz cuz actu trāseunte. Hīz i eo q̄ tal-
terminū ē eiusdē nature cuz producere aliquo
mō p̄uenit cum actu immanēte. q̄ qcqd̄ p̄ actuū
intellectus cōstitutur ut est manēs totū ma-
net in intellectu. t est intellectuālī nature. se-

ue sit sp̄bum siue habit^o siue quicq̄d aliud sit

At eodē modo ē te velle notionali. **8** Ad p̄. Holatio inūz sc̄de siue positōis ddm. q̄ q̄uis creaturis rōnū sc̄de

nō p̄uenit producere p̄ intellectum t volun-

tate talia q̄ nō h̄nt ordīnē p̄ se ad intellectū t

voluntate. tñ ip̄ossible ē aliquā creaturā gene-

rare sp̄bum intellectuale sine intellectu. vel p̄

ducere amorē p̄fectissimū sine voluntate. sic i

p̄posito. q̄ fili^o dei ē sp̄bū intellectuale. t sp̄ssanc^q

ē caritas vel amor sine dilectio. iō eoꝝ pro-

ductōes dēbet ē p̄ modū intellectū t volun-

tatis. **9** Unū si calor ignis h̄ret intellectum. vno-

luntate vtu p̄onis q̄uis calefaceret tunc sic

nūc. tñ si sp̄bū v̄l amoře produceret. certe nō

producersi nūc. h̄nccio i talū productōe

intellectū t voluntas cēnt sibi p̄ncipium et rō

producedi. sic r̄c. **10** Ad sc̄dm ddm. q̄ etiā in

hiꝝ vbi intellectus t voluntas differūt a na-

tura sp̄bū t amorē p̄cedunt ab intellectu t vo-

luntate. **11** Ad. ij. ddm. q̄ q̄uis tā fili^o sp̄i

rituſſācē p̄cedat a natura. q̄ intellectū t vo-

luntas p̄ modū quo procedunt sunt idētice

ip̄a dīna natura. fili^o tñ magis dicit p̄cedere

re p̄ modū nature q̄ sp̄bū actū. **12** Vro q̄ si

liū generat. generatio autē ē op̄ nature. vtait

Dam. **13** H̄co q̄ natura ē determinata est ad

vnu. t̄dēs in generatione filiū qui procedit

ab una p̄sona tñ magis obseruat nodus natu-

re q̄s in productione spirituſſanci qui proce-

dēt a duobus. **14** Ad quartum dicendū q̄ ali-

ter procedit creatura p̄ modū voluntatē. t ali-

ter spirituſſancs. q̄ voluntas diuīa ē p̄nci-

pium creature bīm q̄ habz libertatē p̄tingētē

t ūdictionis. t v̄tē dīna sui actus. ita q̄ p̄t

producere t non producere iuxta bīn placitū

voluntatis. **15** Sed v̄tē p̄ncipiuū spirituſſā-

cētē est libera libertate complacētē que cōcertit

necessitatē in mutabilitatis. **16** Ad affirmati-

onē dico q̄ maiore p̄uenientia hīz productio-

sp̄ssanci cum productione filiū q̄s cū producti-

one creature. quia productio filiū t productio

spirituſſācētē sunt amētētē t̄mutabiles. q̄z

q̄uis sp̄ssanc^q procedat p̄ modū voluntatis

tñ ea excitatē t̄mutabilitate p̄cedit. q̄ pater

diligent filiū. t filius diligit patrē. creatura ve-

ro contingenter procedit. **17** Ad quintū par-

p̄iam dīcta. Uel dicēdūt q̄ q̄uis potētē

rationales sint ad opposita respectu eoꝝ q̄s sūt

ad finē. determinate tamen voluntātē finēm.

18 Ad sextū dicendū q̄ si intellectū t volūtas

ent h̄moi p̄ncipia ut p̄cindūt a natura t cū

exclusione exp̄sa ipsius nature. tūc bī p̄c-

der argūmenū. **19** Sed sic nō dīcimus. immo-

psupponim⁹ intellectū ⁊ voluntatē diuinis cēpe
nū id ē real⁹ qđ ipsa diuina natura. nec ipaz
natura excludimus i p̄dicti p̄ductiōib⁹. imo
dicim⁹ qđ ipsa natura ē p̄ncipii vtriusq; p̄du
ctōis. vnu⁹ n̄ vt hz modū intellect⁹ eo qđ talis
productio terminā ad vbi. ⁊ alter⁹ vt hz mo
dū voluntat⁹ eo qđ tal⁹ p̄ductio t̄minat ad amo
rē. **F**orte dicet mihi tu dicas qđ spūssact⁹
producit amorem qđ pater diliguit filium ⁊ fili⁹ pa
ter. ⁊ ite⁹ dicas. qđ productio spūssact⁹ t̄minat
ad amorem. ḡ amor terminabit ad amorem. ⁊ sic
amoris ē amor. **R**e. qđ illud ē ppter penuria
vocabulor⁹. qđ vbi ex pte intellectus habem⁹
duo vocabula. pura intelligere qđ cīpa actio
intellectus. ⁊ vbi qđ ē termin⁹ tal⁹ actiōis. ibi
ex pte voluntatis h̄cīn⁹ solū vnu⁹. ido amor si
nit⁹ pro actu qđ p̄termio ip̄⁹ act⁹. ppter qđ
spūssciōib⁹ qđ spūssact⁹ produci amor. quādoq; dō
amor producit. **A**d. vii. dōm qđ quis spūs
scūs sū p̄ductū natale. tñ qđ amor ē. io p̄ mo
dū voluntat⁹ procedit. **A**d. viii. dōm qđ actus
voluntat⁹ p̄ pari ad obiectū ⁊ ad t̄minū p̄ ipz
p̄ductū. P̄tio mō sp̄ ē respectu cogniti. l̄z nō
sc̄do mō. vñ n̄lī de⁹ coḡiceret sua bonitatē qī
productōe spūsscti⁹ ē obiectū diue voluntati⁹ p̄pe
nūq; p̄ducerz spūssctm. **H**z et h̄n o⁹ qđ spūs
scūs sit cognit⁹. cū i tali productioe ip̄⁹ sūt ob
iectū voluntatis. l̄z termin⁹ actiōis ip̄⁹ voluntat⁹.
Ad. ix. dōm. qđ quis ea qđ sic procedit a di
ui voluntate qđ i aliena natura subsistit possint
dici artificata. non tñ spūssciō qđ sua processi
one eādē naturā nūero capit cū patre ⁊ filio qđ
ipm producunt.

Tercium
principale

Quantū ad tertium
p̄ncipale. dato qđ spūssciō procedat p̄ modū
voluntat⁹. vtz tales p̄sonae possent cē p̄les. dico
qđ quis spūssciō p̄ modū voluntatis procedat
nō p̄nt tñ cē p̄les spūsscti⁹. qđ nullū productū
pfecte adequas p̄ sua productionē p̄p̄riū sūū
p̄ncipii p̄ductiū p̄ptū ad modū sūe emanatōis
p̄t multipli carī. da oppositū tūc p̄ncipii
p̄ tale productū nō fuit⁹ adequt⁹. Sed spūs
scūt adequt⁹ natura diuina qđ ad emanatōis
immutabilē qđ aliquid immutabilē producit p̄
modū voluntat⁹. Ita minorez p̄bō sic. qđ co
mō qđ pcedit spūssciō ab eodē p̄ncipio pcedē
ret aliud suppositū. tūc spūssciōis n̄ cē ihūtū
p̄ductū nec ifinitē pfectōis. infinitū em̄ p̄
ductū adequt⁹ infinitū p̄ncipii productū sal
tē qđ ad sūū modū producēdi. **P**. i diuinis
suppositis nō ē multitudō nūli fm̄ oppositas

relatiōes. qđ vt ait ansel. oīa i diuinis sunt idēz
vbi nō obuiat relatiōis opositio. l̄z si plura
supposita procederēt p̄ modū amori sūcu vo
luntatis. tūc nō caperēt oppositas relatiōes.
qđ qūnq; fm̄ cūndē modū procederēt cape
re formas siles ⁊ nō oppositas. ḡ talia suppo
sita cēnt plura ⁊ nō plura. quod ē tradictio.

Sed forte dicet. si duo angeli vel duo ho
mīnes mutuo se diligunt ip̄i nō elicunt sūe p̄ma
p̄ducunt eundē amorē. cur ḡ pater ⁊ fili⁹ mu
tuo se diligētes alii amorem non producūt cū

sint realiter distincta supposita. **T**ez sicut
ea qđ sic producunt qđ in materia recipiuntur;
multiplicant̄ multitudo principi⁹ receptū
ui. sic ea que taliter producunt qđ in nulla ma
teria recipiunt̄ debent multiplicari multitudi
ne principi⁹ productū. **S**ed pater et fili⁹ qđ

sunt duo distincta supposita p̄ducunt sp̄m
sancti in nulla materia receptū. ḡ nō erit⁹

spūssact⁹. **T**ez spūssact⁹ nō ē minoris virtu
tis qđ cerere diuine p̄sonae. l̄z ceterē diuine p̄so
nes sunt p̄ductiū ad intra. ḡ ⁊ ip̄e spūssact⁹

Sed nō producet seipm. cum nihil possit se
ipm producere. ergo producere alii spūssciō
ctū. **R**īdeo ad primū qđ plures homīes
habet p̄les amores. qđ absolute distinguit⁹. ⁊
habet plures voluntates. i quib⁹ voluntatib⁹

distinctis distincti amores cītēt. **S**ed p̄
⁊ fili⁹ se diligunt fm̄ vnu⁹ ⁊ eandē volunta
tē. **A**d sc̄d⁹ dico qđ pater ⁊ filius quis sup
positaliter sint distincti. tñ i p̄ductiōe spūssciō
occurrit ut vnu⁹ p̄ncipiū rōne vnu⁹ spirat⁹ spi
ratū qđ ē diuina cētia. ⁊ ratione vnu⁹ spirat⁹
actiue qđ vna ⁊ diuina cētia p̄t p̄re ⁊ filio. ⁊ ido
cū sūt vnu⁹ p̄ncipiū spūssciō spirat⁹ vnu⁹ spūssciō
ctū ⁊ nō p̄les. **A**d. ix. dico qđ spūssact⁹ nō ē
minoris virtutis cererē diuine p̄sonae. qđ hz i seā
de p̄tētia sūe virtutē spiratū qā hz p̄ ⁊ si
li⁹. l. diuina cētia p̄ modū voluntat⁹ immutabilē
diligētē diuina bonitatē. nō tñ spirat⁹ sūe nō p̄
rūp̄t i actū p̄ductōis alter⁹ spūssciō. qđ hmoi
x̄tutēnō habet sub respectu nētō req̄sito ad
actū spirat⁹. puta sub spirat⁹ etiua. l̄z po
tius hz tālē virtutē sub oposito respectu pu
ta sub spiratione passiū.

Quātuz ad quartū
p̄ncipale. vtz spiratū sūt p̄p̄ie dicatur ne
xus patris ⁊ filij. Dico qđ spiratū sūt p̄p̄ie
dic̄t nexus patris ⁊ filij. qđ illud qđ ē pfect⁹
amor aliquor hoc p̄p̄ie dici⁹ nexus eoz. sed
spiratū sūt est p̄fect⁹ amor patris ⁊ filij.

- Maior p3 p Dyon. iiii. de di. no.** vbi dicit.
q̄ pfectus amor trāformat amatūz
Ex q̄ p3 q̄ amor h̄z virtutē maxime p̄nxiā
2 minor patebit inferi⁹ dist. xxxii. **P.** illud in
quo d̄sistit vnitas t̄ cōio aliquo; idēz videt
ec̄ nez̄ eoz. **Hed. b.** Aug. vi. de tri. ca. v. dicit
sp̄flancet esse cōionē t̄ vnitatē patris t̄ filij
Forte dicit h̄z Aug. q̄ vnitas p̄ris t̄ filij cō
sistit i natura diuina i qua realiter p̄ueniunt.
2 non in sp̄flanceto a quo realiter differunt. **P.**
atra cōclusionez arguit sic. **Nexus** videt esse
eorum que fm̄ se sunt separata. sed trinitas p̄so
naruz est inseparabilis. vt ait Aug. xv. de tri.
3 ca. xxi. **P.** sp̄ nexus mediat inter ea q̄ nec
tit. led filius qui a patre productus p̄ducit
4 sp̄flancet est media in trinitate psona. **P.**
omne quod necit aliqua videt habere ratio
nē p̄ncipij aliquo mō sup illa. sed sp̄flancet
nullo modo habet rationē p̄ncipij sup patrē
t̄ filij. cum ipse sit p̄ductus a patre t̄ filio. ergo re.
Ad primū dicēdū q̄ quis p̄t t̄ fili⁹
differat psonaliter a sp̄flanceto. tamen in hoc
vnū sp̄flancet p̄ diligite se sp̄flancet qui est
mutuus amor patris t̄ filij. t̄ h̄z sufficit ad il
lud p̄positū vt sp̄flancetus p̄prie dicāt nēz.
In essentia auctepater t̄ filius nō sic vniūtūr.
sed potius idēntificāt. ppter quod cōentia diuī
na p̄prie nō h̄z rōem nexus respectu diuīaz
psonaz. q̄ fm̄ q̄ aliquid sunt idē. vt sic nō dicū
tur ḡnēa. nexus em̄ diūgit ea q̄ distinctionē sūt
pter qd̄ optet q̄ nexus ut distinctionē ab his q̄
necit. t̄ que eidem sunt eadē illa inter se sunt
eadē. cū ergo dīna cōentia sit eadē p̄t t̄ filio. et
sp̄flancetus differt ab vtrōz. ideo sp̄flancet cō
uenit ratio nexus respectu p̄ris t̄ filij t̄n cō
tie. **A**d secūm dicēdū q̄ nō ēnēce ea q̄ necit
tū fm̄ se cō separata. q̄ suffici p̄ sint distinctionē
modo p̄ t̄ filius q̄ amorose necit sp̄flanceto.
q̄ quis nō sūt separata. sunt tamē psonaliter dī
stincti. **A**d tertīū dicēdū q̄ quis nēz vt
i p̄posito accipit sit mediū inter amās t̄ amā
tu. tñ nō ē mediū inter p̄duces t̄ productū p̄
modū suppositi p̄duces t̄ producti. q̄le me
diū ē ipē fili⁹ diuīs. **A**d q̄rtū dīz q̄ quis
maiō sit vera de eo qd̄ necit efficiēter t̄ mo
dū cāc mōuctis. nō tñ ēvera de inēctētē p̄ mo
dū amoris. quo modo necit sp̄flancet p̄ t̄ fili⁹.
Ad argumētū p̄ncipale nego ḡnāz. Ad
probatoz dico q̄ voluntas n̄ ē p̄ncipiū sp̄flancet
put apphēsionē vni⁹ forme q̄ cōbonitas dei i finita.
q̄ quis cōsecutiue ad apphēsionē illi⁹ diuīn⁹ in
selectus apphēdit oēm formā.

Distinctio vndeclima.

Dic dicēdū ē

b Postq̄ mō tractauit de p̄
ectionis mō. hic prosequitur de
hmoi p̄cessōis p̄ncipio. Et dividit i du
as. q̄ p̄mo mō oñdū q̄tū ad sp̄flancet p̄ncip
piū cordiam latīnoz. **S**ecūdū oñdit quo ad
hoc discordiā grecōz. ibi Greci tamē tē. P̄i
ma in duas. quia p̄mo mō p̄mittit suā in
tētōnē. **S**ecūdū probat eā. ibi. Qd̄ autēz de
vtrōz procedat. Et hec possit diuidi in p̄les
pres fm̄ q̄ pluribus auctoritatibz scripturep
bar que p̄misit. Et p̄tes patent. Circa istam
vndeclimā distinctionē q̄ro hāc questionē.

D Trū sp̄flancetus producat a solo pa
tre. Ervidet q̄ sic. q̄ p̄ter aut p̄fecte
spirat. aut nō. **G** p̄mo modo. tūc su
p̄flue t̄ fruſtra spirat ipē fili⁹. De autē t̄ natu
ra nihil faciūt fruſtra. vt dī. i. celi t̄ mō. **S**i
scō modo. tūc aliq̄ ipēfectio cē i patre. **O**n
trū ē Aug. xv. de tri. ca. xvi. **H**ic primo vi
dicēdū ētē eo qd̄ q̄rit. **S**ecūdū dato q̄ p̄t t̄ fili⁹
producat sp̄flancet. vñdēdū ē vtrz sūt vñū p̄r
cipiū respectu illi⁹ productiois. **T**ercio dato
q̄ sic. vñdēdū ē vtrz h̄z obſtāte ipi possint di
ci p̄les spiratores. **E**t quarto vtrz potēta
spiratiua dicat quid vel ad aliquid.

Quantūz ad p̄mū **P̄mūmū**
p̄ncipale.

vrum sp̄flancetus producat a solo patre. sic
procedā. Primo ponā vñā catholica cōclusi
ōnē. **S**ecūdū aliqua motuua grecōz.
q̄bus moueri poterāt ad negādā hmoi cōlu
sionē. **E**t tertīū ad ea r̄ndēt. **D**īo iñt̄ dī
co q̄ sp̄flancetus procedit a patre et filio. q̄a
p̄ter generāto fili⁹ oia cōicat filio i quibus
ad fili⁹ nō h̄z oppositionē. **I**lla p3 p Augu
xv. de tri. ca. xxi. vbi ait. **P**ater nō integre
se perfecteq̄ dixisse si aliquid minus vel am
plius esset in eius verbo q̄ in ipo. **H**ed nullā
oppositionē habet p̄ter ad fili⁹. nec fm̄ respectū
libz quo talis virtus in actū spirationis pro
rumpit. qui respectus cōspiratio actua. q̄ pa
ter generāto fili⁹ libz cōicat ūtē spiratiua
cū respectu p̄posito ad spirādū. puta cū spir
atione actua. **H**ed h̄z rationē arguit q̄
dā sic. **O**me qd̄ h̄z fili⁹ ut genēt̄ h̄z cui⁹ oppo
site respectu ad generātem. sed ome qd̄ h̄z fi
li⁹ a patre h̄z ut genēt̄. q̄ cū ipaz virtutē

Cōclusiō.
Kō egidiū

**Venue⁹ p
egidiū**

spiratiū h̄ebit ip̄e filiū cuz opposito respectu ad spirādū. Sic etiā ſtū generatiū cu op̄oſto respectu ad generādū accipit a patre.

Alij ad id **C**ontra istat qdā alij ſic. Si i dñis p̄ducens omne illud cōicat p̄duco in q̄ ſibi nō oppoſit, tūc p̄ cōicare ſpūſctō ipm generare actiuū. qz in eo pater ſpūſlancio nō oppomit. t ſic ſpūſctū filiū generaret. t etiā filius cōicare ſpūſctō generationē paſſiuā. qz in ea ſibi nō opponiſ. Sed illa nō intrinſicū rōem ſupradicta. **A**d p̄mū ergo dico q̄ filiū h̄z omnia cu op̄oſto respectu ad generātē vt generātē ē. **H**ed op̄oſtō respectū ad generātē vt generātē ē. ē ſola filiatio. qz p̄poſitō respectū generātis ut generātē ē. ē ſola p̄mitas ſine generatiō actuā. **N**ō cludit igil iſtā tua qd̄ intēdīſ. ſc̄z q̄ filius ut genitū capiat velle ſine potētiaꝝ ſpiratiū cu op̄oſto respectu ad ſpirātōz aciua q̄ eſt i patre. qz p̄ potētia ſpiratiū p̄ non dicit generātē. **E**tia iſtā tua eſt xtra te. qz tu met poniſ q̄ pater cōicat filio potētiaꝝ ſpirādū cu p̄poſto respectu. qz alſ filius nō ſpirare ſpūſlactū. qd̄ ē error grecorū. **A**d ſcdm dñm q̄ pſona p̄ducēs i dñis pſone p̄ducere cōicat oia in qbz ei non opponiſ q̄ ſunt cōicabila. **H**ed p̄prietas pſonalis rā i creaturā q̄ in dñis eſt in cōicabilis. qz exq̄ pſonalis eſte pſonalis ſtituit. ſi cōicaret tūc eſte ſtū ſilio plo/naꝝ. **C**ū igil generatiō aciua pſonalis patris ſtituat. t generatiō paſſua pſonam filiū. ſpiratio aut ſumunis nō ſtituat. ideo ſpiratio ſumunis ē ſumunabilis. nō aut generare vel generari. **P**redicta etiā iſclusionē ſirmoſic. Ubiquiſ aliqua plura ſunt ſine omni ſuſiōne. ibi neceſſario inter illa ē ordo. vñ origis putat q̄ hoc ē ab hoc. vel ordo p̄oris t posteroris. pura q̄ hoc eſt post hoc. **H**z p̄ t filiū et ſpūſctū ſunt plura ſuppoſita abſq̄ omni ſuſiōne ſine ordine p̄oris t posterioris. q̄ hoc dī eſte post hoc. vt patuit ſupiuſ. q̄ inter qualli bet duas diuinas pſonas eſt ordo originis. **P**ater ſumunis filio omne illud qd̄ filio nō repugnat. ſed ſpirare non repugnat filio. ergo tc. **M**aior p̄z. qz quecūq̄ res nō ha/bet omnia que ſibi nō repugnat illa nō com/nino pfecta. quia nō dum habet aliqd qd̄ tam/pen/ſiſible eſt ipaz habere. ſed filius i dñi mis eſt pfecte a patre p̄ducens. ergo h̄z a pa/tre omni illud quod ſibi nō repugnat. **M**inore p̄b. quia omne qd̄ repugnat filio vel re/pugnat ei ratione eſtentia. vel ratōe relationis. pura ratōe filiationis. quia omne quod eſt i filio vel eſt eſtentia vel relatio. ſed ſpirare nō re

pugnat filio rōe eſtentie. quia tūc etiā repugna/re patri. cu eadem eſtentia que eſt i filio ſit i pa/tre. **N**ec ratione filiatōis. qz nullā oppoſitiōnē h̄z ad filiatōz. **P**illud firmiter tenere debem⁹ ad cui⁹ oppoſitu ſequiſ heret māifesta

Quarta ratio.

Sz ad oppoſitu illi⁹ p̄poſis. ſpūſctū pcedit a filio ſeq̄t heretis māifesta. qz ſi ſpūſctū a filio nō pcederet. ſpūſctū a filio nō eſt pſona diſtincta. vt patebit i qōe p̄fima ſequēti. q̄ ſim/fidē ſtāz firmiter telem⁹ aſſerere ſpūſlanciū a filio procedere. **P**allō veritate ponit exp̄ſ. ſe Augu. xv. te tri. t i multis alijs locis. Illa em veritas. q̄ ſpūſctū pcedit a patre t filio. tpe Aug. ita vniſormiter tenebaſ. q̄ tpe Aug. oppoſita op̄imo videt nō fuſſe. quia Augi. nulq̄ videt feciſſe mētionē de oppoſita opinione. **C**ū igil noue ſantias deriuātes ab hiſ q̄ vñ tota dei ecclia tenuit ſint penitus repudiande. ergo tc. **P**redicte etiā veritati ſentientiunt ceteri catholicū doctores quos mār alle/gari līra. s. Athanasius. Didimus. Cyrillus Chryſostom⁹. t ples alij. **S**z p̄nū iſtū te/ner error grecorū. t p̄ pbariſic. **N**ō min⁹ pue/nit ſpūſctū cu p̄eq̄ filiū. ſz ſpūſctū nō pue/nit cu patre i productōe filiū. q̄ ne filius pue/nit cu patre i productōe ſpūſlacti. **P**. vñ ſimplex productū req̄ui ſvñ ſimplex produ/cēs. da oppoſitu tūc ſim ſe totum t totali ac/ceptū dependeret a pluribus. qd̄ ē imposſibile. **H**ed pſona ſpūſlanciū ē vñ ſimplex produ/cū. q̄ tc. **P**. ſi ſpūſctū pcederet a p̄re t fi/lio. tuc vñ ſi idez p̄ eādem relatiōem referret ad duos termiſos. pura idē ſpūſctū p̄ candē ſpirātōz paſſiuā referret ad p̄rez t filiū. vñ ē ſallū. q̄ t anis. **P**. illo mō telem⁹ loq̄ de diu/naz pſonaz emanatōe. q̄ mō h̄moi emanatōe exp̄mit ſcriptura ſacra. **S**z ſcriptura ſacra de ſpūſctō dicit q̄ pcedit a p̄re. t nulq̄ ſi ea legim⁹ q̄ procedat a filio. q̄ tc. **P**. illud nō eſt te/ndū cui⁹ oppoſitu inuenit i dictis ap̄loruz t ſc̄toꝝ doctoz. ſed ſpūſlanciū pcedere a filio ē h̄moi. q̄ tc. Maior patz. minore p̄bo. qz ſacerdotes achiae dicebant ſe hanc fidē a ſancto Andreo apostolo didicisse. ſ. q̄ ſpūſlanciū a patre pcedit t in filio requiescit. **H**ed i quo quis requiescit ab eo nō procedit. **E**t Hamaſe. li. i. ca. x. Credimus i vñ ſpūſlanciū deū viuificatē. ex patre pcedentez t in filio quielcēre. **E**t ca. xi. ait. ſpūſlanciū ex pa/tre dicim⁹. t ſpūſ patr̄ nominam⁹. Ille aut liber a ſumō potifice ē approbatus. vt p̄z i p̄logo eiusdē libri. q̄ tc. **I**te iſta minor p̄z a Dyonizo. q̄. x. vi. no. vbi ait. P̄ eſt ſotana

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Scda ro.

Tertia ro

Error gr/ cor q̄ ſpūſlanciū no p/cedat a filio

2

3

4

5

Contra er
rorē grecō
rum

Solutio
erorē.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

deitas. fili⁹ aut̄ et spūsc̄us pullulatiōes dīmē nature. **H**ymna pullulatiō nō pcedit ab alia sed c̄libet immediate pcedit ab arbore. q̄ t̄c. **P**ed isti pestiferis p̄suastionibus nulla mens catholica deb̄z astentire. q̄ ex sancto dei euāgelio iste error poterit apte reprobari. nul la em plena dīma accipit aliquid ab alia nisi p̄cedat ab ea. **H**ec filius dicit de spūsc̄to. ip̄e de meo accipiet. igit̄ t̄c. **I**te eplis aplicis ip̄e sepissime dī spūs filij. vel igit̄ ip̄e est spiritus filij formaliter vel originaliter. **N**on for maliter. quia tūc filius et spūsanctus nō c̄nt psonaliter distincti. ergo ip̄e est spūs filij ori ginaliter et pductuē. **A**d prūmū igr̄ dicēdū q̄ spūsanctus nō poret occurrere ad verbū pductiōnē. q̄ illud q̄d pcedit p̄ modū amoris p̄ supponit illud q̄d pcedit p̄ modū verbī et co gnitionis. sed tal̄ p̄suppositiō nō impedit q̄t filius possit occurrere ad pductiōnē spūsc̄ti q̄ verbū nō p̄supponat amorem sed econuerso. **A**d sc̄dū dicēdū q̄ vñū simplex productū requit vñū simplex producēs vel plura. **P**ueri nicta tñ i vno simplici pncipio productiō et sic esti p̄positio. q̄r filius q̄i patre est vñū simplex pncipiū spūsc̄tī vñū plura pncipia p̄ueniūt i vna v̄tute spiratiōnē et i vna cōi notionē. sive actua spiratiōnē. q̄ c̄ vna et pene indiuisa in patre et filio. ppter q̄d spūsc̄tū a p̄e et filio non pcedit p̄ lib̄ pductiōb̄ hymna tñ. ḡ t̄c. **A**d tertium dicēdū q̄ pater et fili⁹ respectu spūsc̄tī n̄ hñt rōez plurim̄ terminoz. sed vñū tñ. sicut em̄ tota trinitas terminat et̄ re latiōne creature. sub ratione tri vñū terminū. eo q̄ i omnib̄ tribus psonis sit vna virtus creatiua sic t̄c. **A**d quartū dicēdū q̄ fili⁹ dei q̄ semet ip̄m exinanuit formā serui accipies. volēs i omnib̄ profundissimā humilitatē sua ondē re. et patr̄ bl̄umissimā dignitatē. nō dixit. q̄ a me procedit. sed q̄ a p̄e pcedit. dixit tñ ip̄lici te equalētē istius cu ait. Ip̄e me clarificabit. q̄ de meo accipiet. Nihil em̄ ab ipso accipet si ab ipso nō procederet. **A**d quintū nego mūoz. **A**d probationē cum dicit de sc̄o andrea t̄c. dico q̄ p̄ talia v̄ba nō excludit ratio pncipij respectu spūsc̄tī ab ipso filio. Et tñmō exp̄m̄ pncipalitas aūctio q̄ ēi p̄e. puta dāk intelligi q̄ v̄tute producēdi spūsc̄tī fili⁹ h̄z a patre et non a se. pater aut̄ h̄mo v̄tutē h̄z a se ip̄so. **E**t cū addis. q̄d quiesci i aliquo nō pcedit ab eo. illa est falsissimā i diuis. quia i sa cto euāgelio filius dicit̄ quiescere i simū patr̄ et tñ p̄ eternā generationē pcedit a p̄e. In diuis em̄ licei psona pducta pcedat a p̄du

ceterōne origis h̄moi psonas psonalit̄ distin gueris. q̄el c̄rit̄i producēta i producēte ratiōe vñius et eiusdē penit̄ incluſe nature. **A**d di cū dām. p̄z p̄ ia dicta. **A**st tñ ibi sciēdū q̄ sicut dicit̄ doctores magni. i greca lingua hec p̄positio ex. sonat̄ i qndā pncipalitatē. sicut i latino hec p̄positio apud L̄ouenici⁹ em̄ latino sermonē dī. Miles ē apud regē. q̄ rex ē apud milie. **E**t ideo habem⁹ h̄ac i vñu nostro. v̄bū ē apud deū vel apud patr̄. q̄uis eā nō querit. insinuat̄ p̄ hoc auētē productiōnā quā pater h̄z respectu filij tñō econuerso. eadez ḡ ratione ḡreco more dām. dixit spūsanctus ex filio nō dicim⁹. p̄ hoc insinuās filiū h̄moi auētēz a semetipso nō habere h̄z a patre. **E**t q̄ p̄ v̄ba p̄dicta nō fuerit int̄ctio dāmas. negare spūsc̄tī pcedere a filio. p̄z p̄ verba sequētia in eo. li. i. ca. xii. vbi sic ait. Spūsc̄tū est vir tus sanctificariua emp̄stales. i. in hypostasi existēs. a patre et filio undistincte proceſsēs. **E**t ideo idē dāmas. ca. xi. postq̄ dixit spūsanctum ex filio nō dicimus. vt daret intelligi p̄ talia verba se nolle negare originē ipsius spūsc̄tī respectu a filio. sed tñmō pncipalitatēz originis importatā p̄ h̄ac p̄positionē ex. s̄bdit ibidē post v̄ba p̄dicta. Sicut ex sole ē radi⁹ et splēdor. sic a patre ē filius et spūsanctus. p̄ radū tñ nobis splēdor tradit⁹. **A**d dictū dyo nish p̄z p̄ iam dicta.

Nota.

Secundū
pncipale.

Quantum ad secū dū pncipale. vtz pater et fili⁹ sint vñū pncipij respectu pductiōnē spūsc̄tī. **D**icēdū q̄ quis possit dici q̄ p̄ et fili⁹ in spūsc̄tī pductiōne sint ples. pductētes. eo q̄ sint singulat̄ seu sup̄positiūl̄ disticti. et actioes sint singulat̄. vt p̄z. i. meth. tñ non dī dici q̄ spūsanctus producat vt plures sūt. sed vt vñū pncipiū sint. Quia ly vt est nota reduplicationis. reduplicatio aut̄ respectu h̄z ad cām seu pncipiū pductiōnū. qd cūm sit vñū in patre et filio puta vna diuina essentia vt volūtas fecunda sumbra sub respectu p̄posito ad spirandū. pura sub actua spiratiōne. ideo pater et filius sint vñū pncipiū spūsancti. et debet dici q̄ ip̄sum spirat vt vñū pncipiū sunt rōe vñū us virtutis spiratiōne indiuisibiliter existētis in v̄troq̄s quo ad talē productionē. **P**. sicut se habet tota trinitas i actu creationis ad creaturā. sic se habet pater et filius in actu spiratiōnis ad spiranctū. **H**ec tota trinitate dicit̄ vñū tñ vñū pncipiū creature

eo p̄ceptia diuinā cū respectu ad creaturā sit
vna toti trinitati cōis. agit p̄r z fili⁹ sūt vnum
p̄ncipiū sp̄isscti ppter vna vtricē spiratiū q̄
ē ambō cōis. Et illa ē int̄ctio bti Aug. q̄ ait
Hic pater z filius z sp̄issctus relative ad
creatura hunc vnu p̄ncipiū. vnu creator. vnu
Dñs. sic pater z filius relative ad sp̄mancetū
sunt vnu p̄ncipiū. Istā p̄clustonē etiā qui
dā doctor declarat sic. Voluntas em̄ vt aut p̄fe
cta fecunditatē habere nō p̄t ad p̄ducētū spi
ritūsc̄m nū i duab⁹ existat glōnis. q̄ fecundit
as volūtatis s̄sistit i plenitudine pfecti amo
ris qui esse nō p̄t nū ad minus i duob⁹. dī
cēte Rich. iij. de tri. ca. iij. Nō potest ē amor
socidus nū ipse sit mutuus ve. s. sit q̄ amore
impēdat qui amore repēdat. Et sic p̄dictus
doctor excludit q̄ pater z filius sunt vnu p̄n
cipiū sp̄isscti inq̄tū p̄cordātū vno p̄ncipio
eliciūtū actus spirādi. s. i vna volūtate fecū
dā modo p̄dicto. quod tñ p̄ncipiu rōe qua
dicit volūtates p̄cordē in amore impenso et
repenso exoriat distinctionē. H̄z p̄tra istā
declarationē arguit sic. In quoq̄ signo na
ture vel origis i supposito vel suppositi ē dare
p̄ncipiū p̄ductiū pfectū. necesse ē extali p̄n
cipio p̄duci terminū nū impēdat. H̄z p̄us
natura q̄ pater amet filiū vel amet a filio. p̄r
z fili⁹ h̄nt volūtate fecundā ad spirādi sp̄mā
ctū. nec i diuis obuiat aliqd impēdat. ḡ
an p̄duc̄t est sp̄issctus q̄ sit ille amor i
p̄ficiū et repēciū. q̄ tu ponis sp̄isscti esse p̄
ductiū. Dñior p̄z minoꝝ p̄bat. q̄r in illo si
gno i quo pater z filius h̄nt cēntia diuinā p̄n
tēsibi sub rōne summi diligib⁹ h̄nt p̄ncipiū
pfecte fecundū ad producendū amore infinitū
adequatū tali p̄ncipio. sed anq̄ pater z fili
us mutuo se diligat et cēntia diuinā p̄n volū
tati eoz sub rōne summi amabilis z vt actu ama
ta amore cēntia. P̄. ratio q̄r i nobis rea
matio requiri ad pfectū amore ē. q̄r aliqd ad
dī diligēt. Statim em̄ cū alīcū amāti con
stat q̄ reamat̄ int̄ctus diligēt p̄dilectū. Sed
in diuis nihil addit supposito diligēt ex ipa
reamatōe. q̄r tota ratio pfectio illius dile
ctōis ē cēntia diuinā exis i infinitū diligib⁹
ḡ ex reamatōe nō fecundat volūtas. P̄. si te
ratioē amoris tocūdissimi ē q̄ sit mutuus. cū
tali amore pater sit btūs. sequit q̄r p̄ formaliter
sit beatus dilectōe fili⁹ z nō dilectionē essen
tie. z sic dependere pater a filio q̄d ad suā beatit
udinē pfectā. P̄. reamat̄ nō facit ad di
lectiōne amātis nū cognoscat. quātūcūq̄. n.
aliq̄s dilectus q̄ me reamat̄ me. nūl cognoscā

sp̄m reamare me. nō p̄fici nec augēt̄ mea di
lectio ex sua reamatōe. si ergo reamat̄ faceret
ad p̄ductōem sp̄isscti. tūc pater z filius p̄du
ceret sp̄māctū inq̄tū sc̄tēs seu cognoscētēs
z vtrumata z p̄plerūa ratio spirādi ent̄ cogni
tio. z p̄ vnu sp̄issctus non p̄cederet libere z p̄
modūz volūtatis. sed magis ex necessitate sc̄tē.

H̄z illa nō p̄cludūt. Ad primū igit̄ Solutio.

Dico q̄ ratio illa p̄supponit p̄r z posterius i Ad 1

diuis ex natura rei. hoc aut̄ proxime supius

improbauit dist. ix. Etia p̄supponit q̄ pater p̄

us diligat cēntia diuinā q̄s filiū. z filius p̄r

diligat cēntia diuinā q̄s patrē. z hoc fili⁹ nego

q̄ cū cēntia diuinā nō possit cognosci seorsum

a suppositis. q̄r nullū h̄z esse p̄ter qd̄ h̄z i sup

positis. idē nō p̄t p̄us amari q̄s amēt̄ sup

posita. Nō ḡ est ibi naturaliter prius amato

q̄ reamat̄. nūl sumat̄ prius rōne solū q̄ mō

supius ē declaratū prius cē in diuis. Ad se Ad 2

cū dīcēdū q̄ reamat̄ in diuis nō addit̄

realr̄ aliqd̄ sup̄ amationē. q̄r nō ē ibi realr̄ pri

us dare amore q̄s reamat̄. sed sil̄ naturaliter

sunt ibi amor z reamat̄. sicut aut̄ amor i diui

nīs p̄cedit reamat̄ fm̄ rōne. sic reamat̄ p̄t

addere sup̄ amore aliqd̄ fm̄ rōne. Ad ter

cū dīcēdū q̄ nō sequit̄ q̄ pater sit formaliter be

atus filio. xl. q̄ patria btūtido p̄pēdat̄ a fili⁹. sed bñ sequit̄ q̄ p̄r nō possit ei btūs sine fi

lio. q̄r nullus sine socio cīocūda possessio. si

cut ait Boetius. hoc aut̄ nō arguit̄ aliquā p̄

rogariā i filio q̄ patrē p̄pēdat̄. nec i patre ali

quā dīpendētiam derogate sue dignitati. q̄r

sicut pater cognitōtū btūtida nō potest nō cog

scere creaturā. vt sup̄ declarauit dist. vi. n̄ in

dependet a creatura. sic rc. Et qd̄ mir̄ si pa

ter nō p̄t diligēt nō diligēt filiū. z nō re

amat̄ filio cū pater nō possit ē nō expte filio

Ad quartū dīcēdū q̄r hoc nō sequit̄ q̄

pater z filius p̄ducāt sp̄māctū v̄ sc̄tēs. sed

vt amātes. quis ex h̄z bñ possit p̄cludi q̄ p̄

ductio sp̄isscti p̄supponit noticiā z h̄bi p̄du

ctiōne. in om̄i. n. amore p̄supponit cognitio.

cū bonū cognitū sit obiectū volūtatis. Et i

am̄ ratio nō est ad p̄positū. q̄r in diuis nō est

ex reamat̄ augmentū amoris sicut rō p̄sup

ponit. H̄z amor z reamat̄ z noticia vtrūsq; oia

sūt vnu i diuis z sil̄ natura. Quicqd̄ igr̄ sit

te dīct̄ istiꝝ doctoris ad p̄n nō curo. cū non

sit h̄ me. p̄z m̄ q̄ illerōes nō p̄cludūt.

Quantū ad tertium principale

Egidius. spūlī possint dici ples spiratores. Dicit do-
ctor nō sicut vna deitas vnit tres diuis plo-
nas i creādo. sic eadē deitas vnit p̄rē et filii i
spirādo. differētē tamē. **N**ā p̄t tres diuine
psōne creant. ita hoc eis competit p vna de-
tate in qua vniuitur. q̄ ipsa deitas creat. sed
prout p̄r et filius spirat ipsiā lācū sicut hoc eis
competit p vna virtutē spiratiā q̄ est ipsa dei-
tas. q̄ tri ipsa deitas non spirat. t̄ ideo nō di-
cunt plures creatorēs ppter vnitatē vñ̄ cre-
atricis cēntia q̄ ipsa creat. sed p̄t̄ dīc̄ plures

spiratores. cu diuina cēntia nō spirat. **H**z
atra ista dicta q̄uis rōnabilitē posita arguit
quidā doctor. **A**d primum probat q̄ illa nō est
ppria. cēntia diuina creat. q̄ actus sunt sup-
positoz. vñ̄ p̄z. i. methaph. t. h. ethicoz. sed es-
sentia diuina s̄m se nō est suppositū. quia als-
h̄rem̄ q̄tuor supposita i diuīs. ḡ diuine cēn-
tienō competit p̄e creare vel agere. **H**z aia
rationalis q̄uis sit separabilis a corpore. dū tñ ē
in corpore. nō conuenit sibi aliqua operatio per se
quia si aliquis dixerit aiam p̄e intelligere dī-
cit eam texere vel edificare. vñ̄ dīc̄. i. de anima.
ergo multo fortius cum essentia diuina non
possit separari a diuinis suppositis. ergo tanq̄
agenti nō potest sibi attribui aliqua operatio.

Tercio ipse p̄uenit responſionē ad hec dicta
zalt q̄ nō valeat si dic̄. **C**reare est actus essen-
tialis. t̄ ideo p̄t̄ p̄uenire cēntie que est princi-
piū essentiale. quia sicut actus notionalis est
a virtute generativa vel spiratiā. nō q̄ vir-
tus h̄moi talē actus eliciat suppositū. sed so-
lū formaliter est ratio eliciendi actū notionā-
lem. sic t̄ si creare sit actus cēntialis. nō tamē
debet attribui cēntie diuine tanq̄ agenti. sed
tanq̄ rationi agēdi. **S**ed illa nō videtur
esse vera. quia omis cēntia que p̄ se habet ē p̄
se potest agere. maxime quo ad actus cēntia-
les. quoq̄ h̄moi natura poterit ē p̄ principiū
ipsiā supposito. **H**i em̄ natura ignis p̄ se habe-
ret ē. ipa posset ē p̄ principiū quod siue produ-
ces respectu ois operationis cui est principiū
quo siue p̄ principiū productū. sed cēntia diuī-
na p̄ se habet ē. **N**ō. n. diuina cēntia capit ē
ex eo p̄ producat in supposito. q̄ ipsa impro-
ducibilis est. **H**i em̄ caperet ē ex eo q̄ ē i sup-
positis. tunc necessario cēntia numerare. nūme-
ratione suppositoz. quod ē hereticū dicere. ḡ
diuine cēntie competit p̄ leagere s̄m actū cēn-
tiales. **H**z de quoq̄ vere et p̄prie p̄dicas
nomē verbale terminatū a verbo significatē ali-
quē actum illi. p̄prie p̄uenit elicere talē actuz.
sed creatrix est nomē verbale descendē abyl-

timo supino illi verbi creo. as. que grāma-
ticaliter sicut creator. t̄ p̄prie p̄dicas de diuīa
cēntia. quia oēs sancti doctores dicunt deita-
tē s̄e cēntia diuina ē creatrice. ḡ actus q̄ di-
cīc creare p̄priesib⁹ conuenit. **A**d primū
ergo cum dīc̄ q̄ actus sunt suppositoz. di-
co q̄ textus Aristotelis nō habet suppositoz
sed singulariū. modo licet cēntia diuina non
sit suppositū absolutū. potest tamē sine omni
incōuenientia dici hoc singulare absolutū. eo
q̄ p̄ se h̄z hoc ēē puta diuinū. **E**t si in aliqua
trāslatione quā ego tamē nūz recordor me
vidisse. inuenire q̄ actōes sunt suppositoz.
dicerez q̄ Aristoteles pro tāto sic scriberet. q̄a
loquebat ibi de rebus quāz nature p̄ senō ha-
bit ēē. sed acquiruit ēē in suppositis. t̄ ideo per
senō poterunt agere. **A**d secundū dicēdū q̄
anume humane dū esti corpore p̄ senō compe-
tit agere. q̄ dum esti corpore p̄ se nō habet esse
sed dato q̄ p̄ se haberet ēē sicut negare nō po-
tentis de cēntia diuīa. tūc dicerem q̄ haberet p̄
se agere. t̄ nō minus per se ageret. dym esti
corpore q̄ dū est separata a corpore. **A**d tertii
um dicēdū q̄ nō est simile de actū cēntializ
notionali. quia ex p̄te actus notionalis est ma-
nifesta contradictionis implicatio. q̄ om̄e pro-
ductū differt necessario a producēte cu impos-
sibilest idē producere sc̄p̄m. sed cēntia diuīa
nā nullo producito i diuinis potest differre.
q̄ a quoq̄ realiter differt cēntia diuīa. il-
lud nō potest esse deus. ergo si cēntie diuīe co-
peteret actus notionalis. tūc ipsa a produc-
to differt t̄ nō differt. q̄ p̄sequēs produc-
ret t̄ nō produceret. **I**stor autē incōuenientiū
um nullū sequit. posito q̄ cēntie diuīe com-
petat p̄ se agere fīm actus cēntiales. **A**ddit
etiā dīc̄ doctor ad dicta p̄cedētia quibus mō-
rīsum est. q̄ cā quare nō p̄t̄ dīc̄ plures cre-
atorēs est. quia vis creativa puta cēntia diuīa
nā nō multiplicat nec 2notat aliquā disticti-
onē suppositoz. q̄ si cēti vno tm adhuc illud
suppositū crearet. **S**ed illud exp̄sē ūdīc̄it
alij suis dīc̄. q̄ p̄sp̄e manifeste ponit q̄ emā
natio creaturæ necessario p̄supponat emanā-
tionē p̄sonaz. quod si vez est. tūc nō est possi-
bilis creatio si cēntia diuīa tm habet ēē in
vno supposito. quia tūc nō est p̄sonaz emā-
natio. **Q**uidā etiā alij dīc̄ q̄ hoc nomen
spirator vel creator potest teneri adiectivē vel
substantiē. Primo modo stat talia nota pro
suppositis. t̄ sic possunt dici duo spiratores et
tres creatorēs. **H**z sedo modo debet dici vñ̄
creator et vñ̄ spirator. **S**ed isti falsum
m

Golutis
rōnūhen.
Ad

Ad 2

Ad 3

Opi. h̄c.

Cōtra eū.

Alla op̄i.

Cōtra cā.

Cōtra h̄c
nūm

Quām ad cercu

assumunt. qz nomē verbale ē tñmodo nomen
substatiū. licet suū pncipiū possit dici adie-
ctiuū. co qz moueā de genere in genus. vñbale
tamē nomē ē mere substatiū. qz nec mouet p
terminaciones nec p genera. qz in motio ē de na-
tura noī adiectiuū. g. tc. **T**itz doctor cois
i hac materia videt libi tradicere. qz in scri-
pro sup pñmū sñiaqz dicit. qz act⁹ significantiō
lo. pncipio znoie vñbali. cū iugil act⁹ sine sup-
positoz. vt dz i pñhemio meth. iō ad multitu-
dine suppositoz sequit̄ multiplicatio actuū.
z iō nō possum⁹ dicere qz pñz z fili⁹ spmst̄ spi-
rat. vel ē spiras. vel ē spirator. sed telem⁹ dice-
re qz spirat. z qz sū spirates. z qz sū spiratores
z iō cludit qz pñz filiū sunt duo spiratores
sicut sūt duo supposita. **H**ec i prima pte. q.
xxvi. arti. iii. i soluto exultimo argumēti dicit
qz cū spirans sit nomē adiectiuū. spirator no-
mē substatiū. iō pñz z fili⁹ sunt duo spirates
pter pluralitatē suppositoz. nō aut̄ duo spi-
ratores ppter vñ spiracem.

Quartus
pncipale.

Ad pnci-
pale argu-
mentum.

Quātuz ad quartū
dico p oia fili⁹ sicut dictū ē distinctōne. viij. de
potētia generādi. **A**d pncipale argumēti
in oppositū dicēdu qz nec pñ impfecte se habz
nec filius supfluit in spirādo. qz cum vna sit
virtus spirativa sub eodē respectu ad spirā-
du requisito in patre z filio penitus indistin-
cto. ergo nec pater sine filio. nec filius sine pa-
tre spirabit spūsanctū. cū ambo sint vñ pñ-
cipium spūsancti.

G Reci tamien
tc. Dic mñ ostēdit discordiaz
grecoz a doctrina latinoz. At
dñuidit in duas. qz primo ostēdit i quo greci
pcile dissentiūt a latinis. **H**eo manifestat i
quo doctores grecoz cōuenit cum latinis.
Hco ibi. Scindū est tñ. Prima in duas.
qz primo ponit grecoz tra latinos argumē-
tatores. **H**co rñder ad eoz rōnes. ibi. Nos
aut̄ illa verba. Tūc sequit̄ illa ps. Scien-
dū ē tñ. At dñuidit i duas. qz pñmo ondit i qz
oēs greci cōuenit cum latinis. **H**eo in qz ca-
tholici grecoz cōcordat cū latinis. Unī etiā q
dā eoz. **L**ira istā lram quero.

Tru spūsactus distinguere a filio
si non procederet ab eo. **E**t videſ
qz sic. qz p illud res psonalē distingui-
tur p qd in eē psonali cōstitut. sed filiatōe p
sonalē filij cōstitut. qz dato qz fili⁹ qz tū ad pdū

etō eō spūscti nō h̄et spiratoz actiū oppoſi-
ta spiratoi passiua. adhuc p sola filiatiōe dis-
ferret a spūlacto. **M**aior p. qz p idēz res h̄z
ē ē distinctū etiā minor ē nota. qz genera-
tio passiua vt oēs dicēt est psonalē filij pprie-
tas. **C**ōtra. oia i diuisiūt idēvbi nō obuiat
relatiōis oppositio. vt dicit ansel. i de pcessiō
spūscti. led si spūsctus nō pcederet a filio. tūc
inter filij z spūsctm nulla eēt relatiōis oppo-
z tc. **D**ic pñmo ē vidēdu vtz hec qd sit rō-
nabil. **S**cdō dato qz sic tenet̄ te hac qdē p
tē negatiāz z pbalo cā rōibz aliqz reuerēdoz
doctor. **T**ercio adducā aliqz instatiās z
hmōi rōes z tollā eas. **Q**uarto ponā mo-
tina opposite opiniōis z mñdebo ad ea

Primum istius sordia

Primum
pncipale.

niō articulū pñmito ppter aliqz doctores q
dicēt. qz illud qd h̄ p qdē pponit nōē qd. qz
qd ē dubitabil. ppō. h̄ illud nō ē dubitabile
nec in qdē dignū. ad qd nē ē possibilia se
qui. illd aut̄ ē hmōi. qz hvñ i impossible pñsup-
ponit ad qd multa alia impossibilia z h̄dicto
ria seqrēt. **H**z istud nō valet. qz suppo qzis
cūqz impossible. relinqns tñ formalēz subie-
cti sic se h̄z qz gō formari pōt circa ipsā. h̄ ista
suppo ēt hmōi. g. tc. **M**aior p. qz supposi-
to qz h̄ nō sit rōibil. manēs tñ rōnal. adhuc
multe qdē possit fieri te hoī. pura virtuz sit
aīal. z vtz adhuc differat ab eq. z sic dealiqz.
Mic etiā p. qz supposito qz spūsctus nō pce-
deret a filio. h̄ no videſ tollere roez spūscti. cū
spūsctus pfecte pcedata pte. dato qz pñ hēat
vim spiratiā. **H** illa qd ē rōnabil. disputa-
bil. z dubitabil. qz formalēz p pōe ypoterica cō
kathegorica ē dubitabil. materiēsi ē kathego-
rica cōpōles hmōi ypoterica. h̄ pdicta ppō i
qōe posita ē hmōi. g. tc. **M**aior p. qz ista p
positio ē disputat̄. vtz alīn̄ possit volare si
h̄ret pēnas. qz ista kathegorica ē dubitabil.
vtz oē hñs pēnas vel alas possit volare. ppē
aliqz qz videm⁹ ēc pennata. z tñ raro vel nunqz
ipsa volare videm⁹. vt pñ te strunctione z mul-
tis aliqz. **M**inor p. qz illa kathegorica
ē dubitabilis. vtz filius distinguat a spūlacto
generatione passiua vel sola spiratoe acti-
ua. z ex hoc supdicta ypoterica reddit̄ dubi-
tabilis. qz si distinguif̄ filius a spūlacto gene-
ratioe passiua. tūc dato qz spūsactus nō pro-
cederet a filio adhuc distinguere ab eo. **S**i
aut̄ filius distinguif̄ a spūlacto p sola spira-
tionē actiū. tūc si non procederet ab eo non

3 distingueret ab eo. **D.** ex similibus filia iudicamus, sed sancti patres lepius sp̄siles p̄positiōes sup̄dictae p̄positōi formauerunt, et de ipsiis multo sermōe disputauerunt. sicut p̄z p̄ aug. q. xv. de trin. c. xl. ponit hāc p̄ poem. si sp̄sūstā, cē diceret filius, amb̄z v̄t̄z filius diceret.

4 **I**te Ansel. de p̄cessiōe sp̄sūstī. c. x. aut. **N**ihil diffinitur rariū nature si plenitudo sapientie possit subsistere in singularitate p̄sonae. nam quantum videtur si solavina persona in deitate est, nihilominus plenitudine sapientiae potest. **C**ū igit̄ lib̄z antecedēte illaz p̄pōn̄ ip̄lī cē simplē ip̄ossible. qz ei⁹ oppōsītū cōsumēne cessariū. miror qz isti doctores tādā difficultatē faciūt de titulo illius questionis.

Secundū
p̄ncipale
Rō egidij

Quātū ad secundū
p̄ncipale dico qz si sp̄sūstā nō pcederet a filio ip̄e nō differeret ab eo. qz cū relatio fm ē trāsferre atī dīna cēntū. oīs distincōe qz p̄ relatiōes fit i dīniis op̄et q̄ fiat fm qdditatē relatiōis, sed qdditatē relatiōis solū sumū i ordine ad oppositū. qz relatio i dīniis solūmō distinguit ab opposito. sed si sp̄sūstā nō pcederet a filio, tūc nullā oppōz̄ h̄ret ad ip̄m. qz tē. **D.** generatio actiua t̄spiratio actiua i p̄edicit eadērē. qz als ēcēt q̄tuor res i dīniis. qz fil's generatio passiua t̄spiratio passiua inq̄stū de se ē dicūt eandērē, qz nō haberet sp̄sūstā p̄ quid differeret a filio si nō procederet ab eo. **P.** si cēsp̄ratio actiua p̄supponit generatione actiua. sic t̄spiratio passiua p̄supponit generatione passiua. Aut qz p̄supponit eā in eadē p̄sona, aut in aliis p̄sonis. t̄p̄ sequēs p̄ modū originis. Nō p̄mo modo. qz tūc habere ē intentū. nā tūc nō differeret sp̄sūstātus t̄ filius. qz ēcēt vna p̄sona. qz p̄supponit eam p̄ modū originis.

4 **D.** si sp̄sūstātus nō pcederet a filio. tunc idē ēcēt generare t̄spirare, sequēs ēfaliū. probat sequēta, qz si sp̄sūstātus nō p̄supponeret verbū. t̄ab ipso nō procederet. tūc procederet p̄ modū nature. **P.** si sp̄sūstātus nō procederet a filio differeret ab eo. aut talis dīnitā ēcēt ratione intellectus t̄volūtatis. puta qz filius procederet p̄ modū intellectus sive nature. t̄ sp̄sūstātē p̄ modū volūtatis. Aut p̄ relationes despatas. Nō p̄mo modo. qz cū natura t̄ volūtatis in dīniis differerat sola ratōe. filius t̄ sp̄sūstātus nō possent differre realiter nisi p̄ aliqua alia distinguant. Nec secundo modo, quia si p̄ relationes despatas possent fieri personalis distincōe, tūc pater distingueret perso-

naliter a seipso. cū vere habeat̄ se duas relationes despatas. s. paternitatē t̄ spirationē actiua. **D.** quecūqz p̄ relatiōes realiter a se inveniēt distingunt̄. illa realiter ad se inveniēt refertur. qz cēntialē cē ipsi relatiōi fm̄ cam referri qz p̄ cam distingui. qz distingueret est cōcē sibi et absoluētis. referre aut p̄prie vnuēt sibi. ergo si filius filiatōe distingueret a sp̄sūstātō. tūc filiatōe referret ad sp̄mīcē. t̄ sic sp̄sūstātē ēcēt p̄prietē ḡ fm̄ spirationē actiua ad ip̄m referat. t̄p̄ z̄ns p̄duce sp̄mīcē. **D.** distincōe nō vnuēt relatiōibz despatis nūl ex suis fundamētis. **G**ūlitudo em̄ t̄eq̄litas ex h̄ dīnit̄ re aliter. qz qualitas t̄ quantitas i quibz fundamētū realiter dīnit̄. vbi ḡ idē fundamētū eq̄ pfecte est in productis sicut in producētibz. si producēta nō differerūt rōnibus despatis. nec producēta ab ip̄sibz differerēt. sed pater et filius nō differerūt in dīniis relationibus despatis. qz nec filius t̄ sp̄sūstātus.

Ad primas quattū

or rōnes m̄det alexāder ordinis. s. Augusti m. iij. suo quolz. q. iij. **A**d p̄ma dicit q̄ sicut

relatio h̄z p̄pria qdditatē sicut h̄z p̄prium esse. als ēcēt dare aliquā quidditatē sine p̄prio in dīniū. qd̄ est incōueniens. Et addit q̄ qd̄ ditas relatiōes nō est nūl cē relatiōnis i ordine ad terminū. video si manet fm̄ qdditatē etiā manet fm̄ ē. **U**nū ad quicqđ compāt̄ relatio. semp manet fm̄ suam p̄prium realitatē q̄ sp̄cificat̄ p̄ aliud. Et tūt̄ cocludit̄ dīcēs. qz cū ita sit q̄ relatio nō solum in comparōe ad oppositū. sed etiā ad quicqđ compāt̄. semp tenet suam realitatē. ideo nō solū relatio opposita distinguunt̄ sed etiā dispata. **E**st ille multa dubia t̄ forte min⁹ vera assumit̄. qbz tū om̄ibus dīmissis. dico qv̄l timū suuz cōclusuz est simplē falsum. s. q̄ relatio ad qdcūqz compēt̄ semp refineat p̄prium realitatē. qz relatio nec quidditatē nec realitatē retinet̄ in comparōe ad quodcūqz. sed realitatē halēt̄ i ordine ad fundamētū. qdditatē vbo in ordine ad terminū sibi relatiōne oppositū. t̄ illud declarabitur dist. xxvij. **D.** id qd̄ sp̄ tenet realitatē suam vniiformiter ad qdcūqz compēt̄. hoc ē simplē absoluētū. relatio fm̄ te est h̄mōi. qz ēcēt simplē absoluētā. quod est contradictionis implicatio. qz esset ad se t̄ nō esset ad se. t̄ esset ad aliud. t̄ nō esset ad aliud. **D.** dictū illius videat̄ esse exp̄sse p̄tra p̄lm̄ in p̄dicamentis. vbi ait. **A**d aliquid sicut quibz hoc ipsum qd̄ sunt ēad.

Tercium
p̄ncipale.

Solutio
Alexādri.

Ad i

Contra eū.

- Solutio secunda.** **Contra** aliquid se habere. et ut expresso p[ro]tib[us] ibidem per aliud non notauit Aristoteles. sed soluz terminum oppositum. respectu cuius relatio fortis sua quidatur. a cuius compatione dum decidit non potest seruare propriam quidditatem. nec per eum vir turam distinctuam. **P**er quicunque res recedit ab aliquo respectu cuius propriam distinctam. tunc potest per propriam quidditatem. nec per eum retinet propriam realitatem. et hoc sum te. quod tu pro eodem sumis quidditatem relationis et realitatem. qui non deberes sic sumere. quod relatio summa ratione habet veram quidditatem. non tam vero realitatem. relatio vero summa dicitur habet veram realitatem. non tam vero quidditatem. **Sed** non obstante quod relatio competit ad quicunque aliquid pertinet ad terminum ipsum recedit ab eo respectu cuius propriam distinctam. quod non poterit in hominibus compositionibus retinere propriam quidditatem. **P**er te ipse dicas quidditas relationis non est nisi esse relationes in ordine ad terminum. **A**d secundum dicitur quod si h[oc] nomine res accipit absolute. tunc in diuisim est una res. **H**omo accipit relationem. tunc sunt ibi res quae sunt relationes. **S**i suppositum. tunc sunt in tres res. **H**oc nec illud valet. quia ut patet dist. xxvij. relatio non potest dici alia et alia res. nisi sit in alio et alio fiduciam primo. **C**ontra illud est contra illa decretale de summa trinitate et fide catholica. c. d[icitu]r namque ubi expresso negat ois realiter quaternitas in diuisim. **P**er res distinctas existentes in diuisim ab homine catholicus ut distincte debet adorari. sed nullus catholicus adorat quaternitatem in diuisim. ergo tecum. **A**d tertium dicitur quod non potest quod spiratio passiva sic per supponat generatores passiuam per modum originis. quod una persona originetur ab alia. sed sufficit quod ambe originentur a tercya. **P**er te neque h[oc] valet. quod ex eo quod ambe sunt ex tercya non resultat aliquis realis distinctio inter personas productas. nisi ex vi productis personas productas aliquod conciderint. ratione cuius ab inuicem distinguantur. verbi gratia ex eo quod omnes creature sunt ab uno deo. non distinguuntur creature inter se nisi ex vi creatoris distinctione nature et principia distinctiva creaturarum conciderint. sed istius duabus personas communicaerent una natura et duae relationes. ex parte naturae non distinguenter. quod est in una. nec ex parte relationum. quod in eadem persona est in possibilius. Non nam plus repugnat passiuum passivo quam actuuum actuuo. Sed actua generatio et actua spiratio non ponent distinctionem in productente. ergo nec passiva generatio et passiva spiratio in producto. **A**d quartum dicitur. quod non potest quod si amor pluperponat regnum. quod per
- Solutio secunda.** **Contra**
- Solutio tercya.** **Contra**
- Solutio quarti.**

pter hoc verbum debeat ponni principium amoris effectuum. **Sed** quis illa solutio valeret de **Contra** verbo et amore. quod si verbum et amor re absolute ab inuicem distinguuntur. puta putuntur in nobis. loquendo tamquam de verbo et amore quod sola ratione originis distinguuntur. optet necessario quod amor sit verbum. plus ponat quod etiam ab ipso procedat. ut ex tali processione innascatur distinctio relationis. **A**d quintum responderet quidam alij. tamen **Solutio** minor quod ad ambas suas ptes. **Ad** quintum. primam probationem dicunt quod falsi assumunt. quod intellectus siue natura in diuisim et voluntas non differunt sola ratione sed formaliter in natura rei. **S**ecundo dicunt quod datus quod ita est. adhuc non sequitur quod filius et spissans et sola ratione differat. quod non potest tantam distinctionem esse in principiis si est in principiatis. **D**uenique ideas sola ratione non differunt in mente divina. et tamquam duo idea et realiter differunt. **A**d probationem secundum ptes dicunt eodem modo quod non potest relationes quae sunt in principio in distinctu illud in quo sunt sicut relationes quae sunt in principiatis. et addunt quod non est simile. quod similes est impossibile eadem persona accipere bis et in duas perfectas productores. h[oc] non est impossibile unam personam productare duas personas in duas perfectas productiones. et ideo quis relations productor constituit distinctas personas. non sunt relationes quae sunt in producere. **Sed** prima eas solutio non valet. quod superius dicitur. vi. probatu est quod in diuisim inter absolute non est dare distinctionem nisi sola ratione. **N**ec secunda soluta valet. quia quoniam aliqua productum in distincta sunt naturaliter a productis. ac etiam inter se. tunc non potest esse maior distinctio in productis quam in productis. **Sed** supposita diuisim producta sunt eiusdem nature et inter se et cum productis. quod ex eo quod etiam exempla non sunt ad productum quod ideata et inter se differunt naturaliter et a suis ideas. et ipsius ideatis coicant principia quibus formaliter distinguuntur. et quibus unum alterum repugnat. quod non fieret in proprio. sicut p[ro]p[ter] predicta. **A**d illud quod dicitur extra alterum meum probatum est. dico quod non volo quod in producere non distinguatur relationes desperantes. **Sed** h[oc] volo quod si distinguatur in suo modo passivo sicut in personis. quod tunc necessario distinguatur in suo esse seu modo actuuo. quia cum actus sit qui distinguuntur. impossibile esse videtur quod aliqua summa esse passiuum sicut magis distinctiva quam summa oppositum modum. puta summa suum modum quo actua appellatur. **E**t cum dicas quod sequitur hoc impossibile. quod idem producere bis duabus productis pfectis. dico quod hoc impossibile.

Ad 627 sequit ex radice positionis tue. puta q̄ fili⁹ nō producat spūmā sanctu⁹. et nō sequit ex dictis meis. **¶** Ad sextū et septimū nō inueni solu-
tiones que sunt alicui⁹ ponderis. ideo eas nō conscripsi.

Quartus
p̄ncipal. **Opi. p̄ua**

- 1** Sed multi doc-
trarie opinionis suā p̄em nitunt multi-
pliciter p̄uaderē. **P**rimo sic. Quocūq; dis-
serūt a tertio alia et alia dñna reali. illa sunt di-
stincta inter se. s̄z dato q̄ spūscūs nō p̄cedet
et filio adhuc fili⁹ et spūscūs differet a p̄e
alia et alia dñna reali. differet em̄ fili⁹ ab eo p̄-
filiatō et oppositā sue p̄nitati. et spūscūs p̄ spi-
ratō p̄assuā oppositā sue spiratō i actiue. **¶**
2 **D**istincte relationes reales req̄rūt terminos re-
aliter distinctos. sed p̄nitatis et spiratio actiua
sunt distincte relationes. q̄ dato q̄ spūscūs nō p̄ce-
det et filio. adhuc ille due distincte relationes i p̄-
sona p̄is ex istis terminabunt ad duos terminos
realis distinctos. q̄ nō poterūt eēalij q̄s fili⁹
et spūscūs. q̄ tc. **P**. vnuq̄d̄ maḡ et forma-
li distinguunt ab alijs q̄ illud q̄d̄ ēsibi maḡ p̄
prii. sed nūc i filio tria. p̄sidero. s̄. eēentia. spira-
tionē actiua. et filiatō. Eēentia aut ē cōis tri-
bus. spiratō cōis duobus puta sibi et p̄ri. s̄z fili-
ato ēsibi. p̄pria. psonal et incōicabili p̄petas.
q̄ fili⁹ p̄ sua filiationē distinguunt ab oībō alijs
4 **D**ato q̄ p̄ nō procedet spūscūs a filio. ad
hoc distinguere ab eo. q̄ tc. **P**. impossibili-
tē est q̄ vna psona accipies vna et eandē natu-
rā duobus processionib⁹ pcedat. **N**ā etiā fili⁹ p̄-
cedit generatiōe eterna et p̄pali. hoc tñ non est
in eandē naturā. **H**z i diuis sūt due proces-
siones. q̄ dato q̄ spūscūs nō procedat a filio.
adhuc psonae pcedētes erūt distincte realiter. q̄
tc. **P**. relationes eternae i diuis nō sunt acce-
dētes nec assūstētes sed subsistētes psonae. illid
q̄d̄ sufficit ad h̄ et sint ples relationes i diuis
h̄ sufficit ad distinctionē psonaz i diuis. sed
diversitas illaz actionū. s̄. generatōis et spiratiōis
sufficit ad diversitatem relationū. q̄ ad il-
lā q̄ ē generatio sequit p̄nitatis p̄ducēte. et
filiano i producto tc. **P**. fili⁹ p̄ hoc q̄ a pa-
tre generat est psona in diuis. ergo spūscūs
p̄ hoc q̄ a patre spirat erit psona distincta cir-
cumscripto quocūq; alio. **S**equētia p̄z a fili⁹.
6 **P**. illud quod i diuis in vna psona stat cū
vno oppositor. in alia psona p̄tare stat cū alte-
ro oppositor. nūc ex se habeat ad ipm natu-
ralem repugnatiam. vñ eadem p̄mūnis no-
tio stans i patre cū paternitate stat in filio cū

filiatione. eo q̄ ad filiationē nō habet natura-
lem repugnatiam. **S**ed generari in psona fi-
lii stat cū spirare. et i nulla psona generari pot-
est cū spirari. quod est oppositū ipsius spir-
are. ergo generari et spirari ex se sibi mutuo re-
pugnat et ab inuice distinguunt. et p̄ se quis
psonam filii et spūscūti p̄ne distinguere. da-
to q̄ vna ab alia nō procedat. **P**. si spūscū-
ctus pcederet a solo filio et nō a patre adhuc
distinguere a patre. q̄ dato q̄ pcedat a solo
p̄e et nō a filio. adhuc distinguere a filio. co-
sequētia p̄z a fili⁹. antecedēs probat. q̄ si spūscū-
ctus non differret a p̄e. tñ ipse et pater fili⁹
a quo tamē supponit processus. que non so-
lū sunt impossibilia. verumētā incompos-
sibilia. **P**. distincte relationes reales inco-
cabiles et inco possibiles i codē supposito suffi-
ciunt ad realē distinctionē psonaz. sed genera-
ri et spirari sūt h̄moi. **D**, em̄ sunt distincte re-
lationes p̄z. q̄ vna formalē nō includit aliam.
Sunt etiā reales. q̄ constitutivē sūt realiū pson-
az. s̄. fili⁹ et spūscūti. **D**, sunt inco possibiles p̄z.
q̄ oīs psonalis p̄prietas est inco possibilia. sed
ipsesūt prop̄prietates psonales. **S**unt etiā i co-
dē supposito inco possibile. q̄ impossibile ē idē
suppositū p̄duci duobus productōib⁹ simplē
et eq̄ pfectis. **P**. illa v̄dicūt ē int̄ctio Ans/ 10
el. in de processione spūscūti vbi sic aut. **H**abet
v̄tios etiā a patre et fili⁹ et spūscūctus. alter nascē-
do et alter procedēdo ut alij sint p̄ hoc ab inui-
cem. Et subdit. **N**ā si p̄ aliud nō cēnt dinē-
si p̄ hoc solum cēnt dinēsi. **S**ed illa non
excludit. q̄ rōmnis inco possibilitas et repu-
gnatia aliquor optet q̄ innascat ex alij op-
pone. **H**z inco possibilitas dinēs psonaz n̄
p̄ innasci ex op̄pone et traria aut p̄uatua. q̄a
tales nō sunt i diuis. nec ad hoc sufficit oppō-
affirmationis et negationis. q̄ pura negatio n̄
p̄tē suppositū et stituerē. etiā oppositō illa po-
test ē inter ea que sola ratione differunt. psonae
autē diuis realiter differunt. q̄ sola relatiua op-
positio faciet distinctionē diuinaz psonaz. et
p̄ sequeas vbi cūq; illa deficit i diuis ibi neces-
sario deficit psonal distinctionē. Et hec cēten-
tio ansel. i de pcessione spūscūti. vbi sit. **D**ia i
diuis sūt idēbū nō obuiat relationis opposi-
tio. **P**. si i diuis cēnt aliquē due distincte
psonae. quaz vna non ēt ab alia. tñc in diuis
et aliquē inordinatio sive ordinis defectio.
Sequētia ē impossibile. q̄ antecedēs. falsitas con-
sequētia p̄z et apud phos et apud theologos
p̄bō cēntiam. q̄ oīs ordo que nos possumus
imaginari possibile in diuis. vel erit ordo

Contra
hācopi.

perfecis vel ordo originis. H₃ p_mus ibi da-
ri non p_t, cū om̄s tres p_sone sint q̄ p_ffecte. er-
go si ē ibi ordo, oportet q̄ sit ordo originis q̄
est huius ab hoc. vel hoc cē ab hoc. t̄ hec est
Aug. int̄io 2 Maximinū. ubi aut̄ q̄ ordo
originis solū ē inter p_sonas quaz vna cē ex al-
tera. non tamen prior altera. ¶ Ad. ansel. in de-
processione spūsceti. c. h. circa principiū. ait.
Hypothetis relatiois oppō q̄ ex hoc innascit.
q̄ deus ē de teo. philet patrē t̄ filiū t̄ spūscitm
ppria singulorū attributū alijs. q̄ aquitas si bñ
atcedis manifeste cludit p_positū. ¶ Illud aut̄
qd̄ supius fuit adductū p_textaria. h̄ dixit
ansel. disputarue h̄ aduersariū. qd̄ p_z et h̄ q̄
post illa verba excludit oppositū illoꝝ verbo/
rū ex int̄ctione ppria sic dicēs. Iaq̄s filius et
spūscus quō sint ab inuicē speculemur. intel-
ligamus spūsanctū ēē de filio. q̄ filius non
est de illo. t̄ econuerso filiū nō ēē de spūsancto.
quia spūsanctus ē de illo. ¶ Ad primum ergo
argumētū istiꝝ opīmōis dicēdū q̄ minor nō
ēvera. q̄ si spūscus n̄ pcederet a filio spūssā
et nō ēēt. nec ēēt aliq̄ i diuī spūctio n̄ sola
generatio. nec ēēt dare duas dñtias q̄b̄ sup-
positū patris producēt differret a duob̄ pro-
ductis. ¶ Ad quoꝝ oīm intelligētiam est no-
tandum q̄ p_sona producēt in diuī p_sone p/
ducētūnūcible in quo produc-
to non opponit nec repugnat. Si em̄ aliqd̄
p_municabile producēt producēt nō cōmu-
nicat. tūc inter duo necessario dab̄t vñi. s. v̄l
q̄ producēt nō ēēt simpliciter zysq̄uaq̄ p/
fecta. vel illud tale in producētē nō habetur.
Sed manifestū est q̄ p_munis spiratio ēētō
cabilis. cū nō sit pprietas p_sonalis p̄s. En-
am nūc tenem̄ q̄ de facto cōicata sit filio. Eti-
am in illa cōi spiratioē p̄t nō oppom̄t filio. q̄a
sola p̄nitate t̄ filiatōe opponit. etiā si oppo-
neret p̄t filio fm̄ eā. de facto nūc nō poss̄t sibi
cōicare eā. q̄ sequit nēccio si p̄t filio non cōicat
p_munis spiratioē. v̄l q̄ producēt filiū n̄ sibi
plū pfecta. vel q̄ p̄t nō habeat illā cōem̄ spir-
atioē. Cū igit̄ p̄m̄ dari nō poss̄t. q̄ tūc filiū
non ēēt deus. q̄ nullā diuīna p_sona p̄t pdu-
ci. p_ductione impfecta. q̄ dabim̄ scdm̄. s. q̄ si
filius nō recipit a patre p_munis spiratioē. q̄
tūc pater non habet eā. Sed planū est q̄ si fi-
lius nō spiraret spūscitm. ipse non haberet a
p̄t p_munis spiratioē. q̄ de p̄mo ad ultimū
si spūscus non procederet a filio. spūscus n̄
ēēt. q̄ cōntia diuīna in patre nō ēēt p_munis
p_munis spiratioē sive spiratioē actiue. t̄ per
psequēs pater nō posset producere spūscitm.

Solutio
rationum

Ad 1

Nota

Quibus bñ intellecti plane patet q̄ tunc etiā
am i diuīnis nō ēēt aliqua productio nisi so-
la generatio. t̄ q̄ non ēēt dare duas reales dis-
ferentias quibus duo producta realiter differ-
rent ab uno producētē. Et etiā in illa mino-
ri petitiō principij. q̄ plū pponit illa p_ducta
esse plura. t̄ psequēs cū om̄s pluralitas
immaculat ex distinctōe plū pponit ea ēēt distin-
cta. hoc aut̄ est quod hic queris. puta si fili-
us nō producere spūsanctū. verū tūc duo
producta supposta possunt ēēt in diuīnis ab in-
uicem vere distincta. ergo nō valet. ¶ Ad se-
cundū patet p̄ iam dicta. q̄ posito q̄ spūsan-
ctus nō procedat a filio. tūc non cōnt in patre
tales distincter relationes. Date etiā q̄ essent
ad huc nō haberet distinctos terminos. quia
nō maiorē distinctionē requiriunt due relatio-
nes passiue i suis immediatis fundamētis q̄
due relationes actiue directe opposite illi pali-
siuis. ¶ Ad tertium dicēdū q̄ maior nō est
vera de relationis relative sumptis. q̄uis vera
sit de absolutis. Abolutū em̄ p̄ vna naturaz
suum absoluta differt a quoq̄ ad quod po-
terit compari. Sed relationū ve relationū cum
suum ēēt ve sic distat in respectu ad alterū. nisi
p̄ vnam relationē referat ad plura. nō potest
p̄ vnam relationē differre a pluribus. t̄ video
q̄uis i eodē relatione sint plures relationes q̄nū
vna cōuenit sibi magis p̄prie t̄ alia min̄ p̄prie
illud t̄n̄ relationū p̄ illā q̄ sibi minus p̄prie
cōuenit distinguunt a sibi opposito fm̄ il-
lā relationē. et non fm̄ eā q̄ magis p̄prie sibi
cōuenit. q̄ ve relationū est tūc p̄ illā cōem̄ rela-
tionē referit ad illud t̄ nō p̄ppriā. ¶ Ad q̄r-
tu cōcedo maiorē. q̄. s. ipsoſibile sit vna p_sona
accipiente vna natura pcedere duab̄ pfectis
processioneb̄. h̄ hec ipsoſibilitas nō seq̄t ex po-
sito meo. sed ex tuo vt sup̄ dixi. Etia suppo-
nit fallsum. q̄ si filius nō producere spūscitm.
tūc nō ēēt duieritas actionū in diuīnis. Et
dato q̄ et. sicut nō argueret ex pte p_ductis
pluralitatē suppositoꝝ i diuīnis. sic nec ex pte
p_ducti. ¶ Ad letruz dicēdū q̄ i p̄nti suppo-
nit fallsum. puta q̄ p̄spiret spūscitm. dato q̄
spūscus a filio nō pcederet. qd̄ ego p̄stanter
nego. q̄ dico q̄ hoc posito pater nec spiraret
nec spirare posset. quia spiratiū virtutē cuꝝ
respectu actiue spiratioē nō h̄ret. ¶ Ad se-
primum dicēdū q̄ generare t̄ spirari n̄ p̄t pro-
nūc regiri i vna p_sona. non ppter aliquā na-

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad 7

turalē vñ formalē repugnatiā que sit inter ea.
sed ppter hoc q̄ incoicabiles t̄ p̄tiales p̄p-
tates sūt duas p̄sonas i dinis. **A**d formā
ḡ argumēti dico q̄ maior ē insufficiens. q̄a d̄z
addi ad finē maiors. vñ illi ipm t̄ oppositū
illius cū quo se compatit sūt p̄sonales. t̄ per
sequēs incoicabiles p̄prietates. **S**i aut̄ hic
ordo quez nūc creditus esse in dinis ex tua
suppositione mutaret. p̄ita q̄ sp̄ūsc̄tū a filio
no procederet. tūc dico q̄ ipm spirari n̄
hil eff̄. eo q̄ pater n̄ hil spiraret. **A**d octa
nū dicēdū q̄ in sequēte no solum assumit
impossible sed incoicibile. q̄ cū filio omne
posset agere habeat a patre. dicere q̄ filius ad
intravel ad extra aliquid producat qd̄ p̄ no
producit ē planissima contradictione. q̄ dīcere
filii no esse filii. **C**ōcessis tñ his adhuc dico
q̄ no est simile de illo sequēte ad illud ante-
zens. quia si solus filius produceret sp̄m san-
ctū. tūc sp̄ūsc̄tū t̄ pater se haberet sicut pro-
ductū t̄ improductū. t̄ video necessario differ-
ēt. sed si solus pater. tūc sp̄ūsc̄tū t̄ filius
ambō ēent producti a patre. **S**i ergo vis q̄ si
militido currat. tūc addas impossible ipso-
sibili. t̄ supponas q̄ filius producat patrē et
sp̄m sanctū. tūc diceret tibi cōncēde ad p̄ceden-
tia q̄ pater t̄ sp̄ūsc̄tū no ēent nisi vna p̄so-
na producta. quia hoc dato sicut tunc i filio
compareretur se due relationes actine. sic i il-
lo vno producto se compareretur due rela-
tiones passione. **A**d nonū dicēdū q̄ minor
est falla. quia supponit ipm spirari else. dato
q̄ sp̄ūsc̄tū no procederet a filio. quia vt pro-
bani spirare no maneret ex parte pris. **S**ed
vno relationoz no manet. no manet reliquū.
Omnes etiā probationes eius deficiunt. Pri-
ma quia no sequitur. a no includit b forma-
liter. ergo est distinctuz ab eo. loquēdo de di-
stinctione reali de qua i p̄senti loqueris. pater
miras. n̄. diuinā no includit diuinā essentiaz
formaliter. t̄ tamē no differt ab ea realiter. et
eodē modo de sapientia diuinā respectu bonita-
tis. In alijs ho duab̄ p̄batōib̄ p̄tēs qd̄ est
i p̄ncipio. **A**d decimū patet p̄ iam dicta.
Ad argumēti etiā p̄ncipale p̄z. **D**icitur eti-
am dici q̄ licet spirare no sit de ratione filij ut fi-
lius est. est tame de ratione et filij ut a spirituā-
cto distinctus est relatione. sicut licet albedo
no sit de ratione sortis ut somnis ē. etiā de ratione
eius ut a platonē nigro distinctus est.

Ad p̄nci-
pale argu-
mētu.

Distinctio duodecima
t̄ decimatercia.

Ter. Postq̄ m̄gr̄ determinauit de
filii generatōe. t̄ sp̄ūsc̄tū p̄cessi
one fm̄ se. nūc prolequis de eis compatiue. **E**t
diuidit i duas pres. q̄ p̄mo in q̄ritaliq̄ de p-
cessiōis ordine. **S**edo de distinctōe p̄cessio-
ni a filii generatōe. di. viij. ibi. **P**ost hec p̄f-
terādū. **P**rima l̄duas. q̄ p̄mo simul mouet
duas q̄oēs. **S**eda ibi. **V**is thmōi. **E**t hec
diuidit in tres pres. q̄ p̄mo q̄zū ad primaz
q̄oēm ondit q̄ sp̄ūsc̄tū no procedit p̄us a pa-
tre q̄z a filio. **S**edo quo ad secundaz q̄oēz ondit
q̄ sp̄ūsc̄tū no p̄cedit magis a p̄. **E**tercio
ondit sub q̄ sensu intelligeſe sūt aliq̄ auctes
q̄ p̄dictis vidēt obuiare. **S**eda ibi. **N**ūc aut̄
tracēdū. **T**ercia ibi Augustin⁹ m̄ i. xv. li. de
tri. **T**ūc sequit̄ dist. viij. **P**ro hec p̄siderādū
ter. q̄ m̄gr̄ inuit̄ distinctōe inter generatōe
t̄ p̄cessiōe. **E**t diuidit i duas pres. q̄ p̄mo on-
dit q̄ sp̄ūsc̄tū no d̄z dici genit⁹. **S**edo ostē
dit q̄z sp̄ūsc̄tū no sit genit⁹. ex h̄m̄ n̄ d̄z di-
ci ingenit⁹. ibi. **N**ūc p̄siderādū ē. **P**riam i tres.
q̄ p̄mo ondit q̄ nasci seu generari n̄ p̄t p̄pete
respūsc̄o. **S**edo ondit q̄ p̄cedere vuenit fi-
lio. cui tñ p̄prie vuenit generari. **E**t tercio ex
his inuit̄ d̄rāz inter generatōe t̄ p̄cessiōe. q̄z
uis sufficiet̄ hm̄i distinctōe attigeret̄ pos-
sum⁹ ista vita mortali. **S**eda ibi. **L**uz autē
sp̄ūsc̄tū. **T**ercia ibi. Int̄ generatōe ho filij.
Tūc seq̄ illa ps. **N**ūc p̄siderādū. vbi p̄mo
sp̄m sc̄m n̄ debere. dici ingenit⁹ ondit ex dictis
aug. **S**edo obiect̄ ex dictis hiero. **T**ercio m̄
det hm̄i obiectōi. **S**eda ibi. **H**iero. m̄ in re-
gul. **T**ercia ibi. **H**z vt ista r̄c. **E**t hec i duas
nā p̄mo ponit p̄dictē obiectōis solutōe. **S**e
cundo addit̄ sue solutōis p̄firmatōe. ibi. **D**icit
aut̄ r̄c. **Q**uātū ad istas duas distinctiōes
querō hāc questionē.

Tru generatio filij sit p̄o spiratione
sp̄ūsc̄tū. **E**t videt̄ q̄ sic. q̄ illud cur⁹
termin⁹ ē p̄ncipiū spiratiois h̄z ē prius
spiratiois generatōis termin⁹ pura filij in di-
uis ē p̄ncipiū spiratiois. ḡ r̄c. **L**ontra. sic se
h̄z filij ad sp̄m sc̄m. sic se h̄z generatio ad spi-
ratiois. h̄z filij n̄ p̄t eē p̄o sp̄ūsc̄o. ḡ nec genera-
tō erit p̄o p̄cessiōe siue spiratioe. maior p̄z. q̄z
sic se h̄z termin⁹ ad terminū sic se h̄z via advi-
am. minor filij p̄z. q̄z no maior p̄oritacē h̄z fi-
lii respectu sp̄ūsc̄tū. q̄z p̄ respectu filij. h̄z sup̄
vñ. ix. p̄batū ē q̄z p̄ no ē p̄o filio. ḡ r̄c. **D**icit
m̄ 4

q̄t̄ uō sūt vīdēda. **P**rimo te eo qđ querit
S̄c̄do q̄t̄ ad dist. leq̄ntē vidēdū ē. v̄t̄ ge-
neratio et spiratio differat realē. **T**ercio v̄t̄
eaz distictio magis assūlet distictio specifice v̄l-
nūerali. **A**et q̄to v̄t̄ spūsc̄us possit dici si ge-
nūerā sicut videt dicere. b. Hiero.

Primū
p̄ncipale.

Opinio

Instantia

Solutio

Cōtra op-
nione

Solutio
Ad i

Ad 2

q̄ hō pl̄ differat relatio i creaturis a suo fūda-
mēto q̄ i diuis. Illa est falsissima. q̄ dato q̄
relatio creata trāeat q̄t̄ ad eē i suū fūdamē-
tū ad ipm p̄parta. nō tñ recipit pdicatōz fūda-
mēti. sed dīna cōntia s̄balter et idētice pdicat
de q̄libet diuina relatioē pdicatioē dicēre. hoc ē
hoc. **L**ū ḡ tal pdicatio v̄biciq̄s inuenit nccio
cōcernat maiore q̄ueniētā pdicati ad s̄biectū
q̄ vbi inueniri nō p̄t. ergo nccio sequit̄ p̄
differat relatio creata z luū fūdamētu q̄ rela-
tio diuina. **A**ria nō ē sile qđ assumūt. q̄t̄ re-
latioēs creaturaz sint t̄pales. z quasi tota die
q̄t̄ ad actualē denominatōem sui fūdamēti
adueniat z recedat. quid miz si suū fūdamē-
tu tanq̄ naturaliter presuppōnūt. Relatioēs
vero diuinesunt simpl̄ eternē z immutabiles.
z ideo nihil est ad proposito quod assumūt.

Cōtra m̄
siōz eoz.

Ad 3

Respōsio etiā eoz cu dicunt q̄ in diuinis
sunt trez res exēdendo nomērei ad absoluto
z relatiū est p̄iculosa valde. quia si res abso-
luta i diuini ponaret numeru cuz re relata cum
sunt tres res rclate z vna aboluta ponēs cum
eis numeru. nū cēt realis quaternitas in diui-
nis. qđ fuit error Joachim. qui error est ex-
p̄esse damnatus extra de summa trinitate et
fide catholica. ca. damnamus zc. **N**os autē
sacro approbante cōcilio. **M**ec terciū eoz
dicū valer. quia etiā fm̄ eos paternitas nō
est p̄io filiatione. sed simul sūt natura et na-
turali intelligētia. **H**ed filiatio nō potest eē
prior spiratione actua. ergo nec paternitas.
quia quādōcūq̄ aliqua simul sūt q̄cquid nō
est posterius uno nō p̄t eē posterius altero. p̄
lo minorē. q̄ nihil eoz que p̄t cōicat filio est
posterior filiatōe. q̄ om̄iale qđ p̄t cōicat in
le phabz. cu nihil tet qđ nō habz. sed patēn
solii cōntia. veructia cōem notionē vel ipsam
spirationē filio cōicat. ḡ h̄mo spiratio nō po-
terit eē posterior filiatōe. **T**ie cu talis cois
notio equalē habeat relatiū oppōez z simul-
tate cu spiratoē passiuā q̄ ē spūsc̄i z stitutiua
p̄petras. q̄lē habet p̄nitātē z filiatio. liquido
apparet q̄ i diuini nulla p̄t eē realis p̄nitātē
nec p̄sonaz nec relationu. sive oppositaz. nec
disputaz. nec processionu. sive originu. **L**e cu
dicūt q̄ cōmuni notio nō zstituit. de hoc sūt
opiniones. vt infra poterit patere. cuz tracta-
bo de zstitutiis p̄ncipijs p̄sonaz. **A**d p̄ns
tñ dico q̄ dato q̄ nō zstituat patris p̄sonam
in eē distictiō quo ad filium. nō tamē eē po-
sterior paternitate. sicut nec cōntia diuina que
p̄sonā patris nō zstituit i eē distictiō respe-
ctu cuiuscūq̄ diuine p̄sonē.

**Secundū
principale.**

Quātū ad secundū

Pincipale, utz generatio et spiratio differat re aliter. **D**icēdū q̄ oēs catholici doctores in h̄ p̄ueniunt q̄ d̄uelint vere et reales productōes ī diuis, puta productio filij q̄ dicit generato, et productio sp̄us et q̄ dicit spiratio. **H**̄z ī mō declarādi istaz processionū distinctoꝝ docto res varianꝝ. **D**icit em̄ doctor n̄r̄ relationes oppositē ī diuis distinguunt̄ s̄m se. supposita vero distingunt̄ p̄ tales oppositas relationes, respate vero relationes distinguunt̄ eo q̄ im mediate fūndātur ī suppositis distinctis oppo sitis relationibꝝ, et ideo cuꝫ generatio et spiratio sint ī dñob̄ suppositis relationibꝝ opposit̄ realis distinctus, puta ī filio et sp̄us sancto. ideo b̄moi processiones realis sunt distincte. **H**ec dīra istū modū quē credo ēē vez̄ arguit̄ qui dam doctor sic. **N**qua tu als dixisti q̄ rotacā quare generare et spirare p̄nt stare simul. ē. q̄a nō habet ad unūcē oppositionem. sed nō plus opponit̄ generari et spirari q̄ generare et spirare. q̄ et illa poterit stare simul si illa ē cā sufficiens quaz assumta. **P**. tu pluries dixisti q̄ relationes respate nō multiplicatur seu distinguitur nisi assit distinctio s̄m ē. cū ergo ī diuis etiam s̄m tenō sic distinctio s̄m esse. ergo s̄m dicta tua processiones s̄ne desperata relationes nō erit ibi distincte. **P**. si relationes de sperate distinguunt̄ realis ex hoc q̄ s̄ut ī distinctis suppositis, tūc omnis notio erit realiter distincta a seipso. eo q̄ sit in parte et filio. probatio p̄sequitur, q̄ existere eadē causa semper se quis id effectus. sed s̄m te cā distinctionis realis relationū desperata in diuis ē. q̄ sunt ī distinctis suppositis. **H**̄z istis nō obstatibꝝ dicta n̄r̄ doctoris manet incoculta. loquit̄ cīn̄ do ctor de talibꝝ respatis q̄ ambe s̄nt personales p̄ prietates et incocabiles, ex cui⁹ ignorātiā p̄cedit argumēta p̄dicta.

A d i **D**idū q̄ cā q̄ generare et spirare s̄nt s̄m ē nō op positiō, tamei hoc nō ē rota causa, etiā s̄m dicta doctoris nostri. **E**st em̄ interio doctoris n̄r̄ q̄ cū p̄dicta nō oppōe, cā hui⁹ p̄ possibili tatis ē, q̄ spirare nō cīncoicabil' personal' p̄ prietas, ī generari et spirari s̄nt duaz personaz in cīcables et personales, p̄petates. **T**uā minor videt̄ ei falsa, q̄ coipso q̄ p̄ ipm̄ generari coi cat filio ipsa spiratio actua q̄ directe opponi tur spirationi passiu, ergo salte in directe magis opponunt̄ generari et spirari q̄ generare et spirare. q̄ p̄ generare uibl̄ cōmunicat pati quod directe spirationi actiue opponit̄

Egidius.

Cōtra egi diū arguit̄ q̄dam do cto.

Pro Egi dio.

Solutio

A d i

Ad secundū dicendū q̄ est dare gradus ī **A d 2** relationibꝝ dei patis, q̄ quedā nec directe nec indirecte opponunt̄, tille verem dicunt non multiplicatur nisi multiplicato ipso esse rei ī qua fūndātur. q̄ quis multiplicari possint ut relationes sunt. si ad distinctos terminos res serātur. Ille sunt quæ saltez indirecte aliquo modo opponunt̄, sic iam patuit te generari et spirari. et hept̄ multiplicari etiā ut res sunt distinctis et multiplicatis suppositis in quibus sunt nō multiplicato ipso cē. **A d 3** **C**et ter cīi dicēdū q̄ cōis notio non est ī patre et filio ut duo s̄nt, sed ut vñ p̄ncipiū sunt ipsi sp̄us sancti, ut patuit superius distin. xi. et. xii. **O**p̄i, tho, docto etiā cōis in diuersis suis dictis et scriptis diuersimode nitū declarare modū distinctio nis illaz processionū, quādoq; nāg; dicit q̄ distinguunt̄ p̄ compatōes ad terminos, quia processiones se habet p̄ modum motus, oēs autē motus et mutatioes specificant̄ et distinguit̄ ex terminis, q̄ cuꝫ illarū processionū ter minis realis distincti, puta filius et sp̄us sanctus, ergo et ipse processiones realiter distinguunt̄.

Hec istud impugnat̄ p̄mo a doctore nostro sic. **N**o motus nō s̄nt sp̄em ex termino ad quē cīnq̄tū suppositū h̄z rationē termini q̄ ut si dealbari et denigrari cēnt eiudēz specieci, quādo dealbari terminaret ad suppositū tum sortis, et denigrari ad suppositū platonis

Item due albedines differet specie cum terminaret vna ad hominē, alia ad lapidez. **D**istinguit̄ ergo motus ex terminis inq̄tuz forma seu natura haber rationē termini, ut patet in phisicorū. Differit em̄ denigratio et dealbatio specie, quia albedo et nigredo que sunt termini formales illoꝝ motuum differunt specie, et dealbatio et dealbatio differunt numero, q̄ albedo et albedo differunt numero. **L**ū ligil ī diuis termini formalis s̄t vnu putat natura diuina. q̄uis termini suppositales differat, ergo ex termino q̄ motus specificat̄ nō possim⁹ p̄bare realē distinctionē processionū in diuis. **E**tia illud p̄t̄ p̄bari sic, sicut se habet emanationes ad terminos emanationū, sic se habet p̄ncipia emanationū, puta intellectus et voluntas ad ipsas emanationes, q̄ emanationes mediāt̄ inter p̄ncipia et terminos. **H**̄z in diuis p̄ncipia nō distinguunt̄ realiter ex emanationibus, ergo nec emanationes distinguunt̄ realiter ex terminis. **A**b eodēz res habet ēē et distinctum esse, sed ipsi motus nō habet ēē ex terminis, q̄ s̄m sūi ec̄ ipsi mot⁹ p̄cedit terminos, ergo et. **P**. si omnis motus specificaret̄

4

3

5

Egidio thomā

- ex termino.** Nuc motus curvus et motus rectus
eunt eiusdem speciei. Sequens est salutem. quod non
minus dicitur quod distinguunt divisiones principali-
um quod sedaria. puta quod dicitur ex subdivisione vnu-
us membrum primae divisionis. Sed motus in loco
primo dividitur in motu rectu et circulare. motus
autem rectus dividitur in motu sursum et deorsum.
qui dicitur species. Et secundum. sequentia per se. quia mo-
tus rectus et motus curvus sunt circulariter. sicut
Thomas ad idem ubi terminari. Propter quod do-
ctor predicate ponit adhuc tres alios modos pri-
ter iam dictum modum. Primum emanatio per ta-
lis distinctionem emanationem sit ratione modos
rum emanandi. puta quia una est modo intellectus
sunt naturae. talia modo voluntatis. Secundo
quod una emanatio est ab uno puta generatio. et
alia est a duobus. puta ipsa spiratio sunt spissata
et processio. Tercio dicitur quod distinguunt ratio
ordinis. ex eo vice quod velle habet ordinem ad intelligi-
gere. Sed primus illoz trius modorum non va-
let. quod cum natura et voluntas in diuinis sola rati-
one differantur. nisi aliud dicatur. ex eis dicitur que
est per modum nostrorum intelligendi non poterimus
arguerre realem distinctionem ipsorum processionum.
Contra p. m. Nec secundus modus valer. quod procedere ab
uno vel a pluribus non in eo quod pluram etiam
magis in eo quod vnu. hoc per se non facit distinctionem.
Contra tercium. Nec tertius modus valet. quod talis ordo quod
est inter velle et intelligere diuinum. non potest esse
ordo realis. quia ordo realis presupponit ordi-
nata realiter distinctionem. sed intelligere tunc dei
sunt idem realiter. ergo tecum. Dixerunt ergo quod
dam alij quod ille emanationes non sunt distin-
guiri. nisi ponatur per earum principia puta in-
tellectus sunt natura voluntas sunt formaliter
distincta ex natura rei. quod probatur sic. Quod
idem manens idem semper facit idem. id est de gene-
ratione. ergo si principium illarum emanationum
est indistinctum realiter et formaliter. tunc soluz
vnam emanationem produceret. Impo-
sibile est quod vnu indistinctum realiter et forma-
liter duorum productorum sit principium. quorum
vnu procedat libere et alter necessario. sed spissus
sanctus procedat libere et filius necessario. er-
go tecum. Agitur quodcumque secundum principium in-
distinctum formaliter non determinat sibi certum
numerum productorum. sicut patet tam in agente
vnuoco puta in igne producere ignem. quod in
agente equinooco. puta de sole producere ignem.
Si igitur principium productuum in diuini est
est indistinctum formaliter. tunc unmoderata es-
set diuina productio. Sed quis illa distinc-
cio formalis sit sanguis reprobat. tamquam huius

ad prius spectat negotium arguo protra eam sic
Ubique repertur ratio omnis entitatis sed una
ratione entitatis unitissime et simplicissime quod
est ex natura rei et ab intra. ibi nulla ca-
dit distinctione formalis ex natura rei. et per con-
sequens ois ratio actunitatis ibidem poterit uniti-
ssime repiri. sed in diversis est homo. ut declara-
tum est superius. ergo tecum. Non minus emira-
bile est singulare oppositas relationes fudari in
vno penitus indistincto fundamento quod id est sim-
plex et formaliter indistinctum est principium dua-
rum emanationum realiter distinctionem. maxime
cum motus et emanationes etiam naturae loque-
do non numeratur per ea a quibus sunt. motus et
vnus natus unus existens possit esse a mille
viris. Hedi diuinis oppositer relationes sunt in
codice simplicissimum et indistincto fundamento.
ergo tecum. Ad ipsum per dicti quod per haec per illa pro-
positionem intendit excludere ab codice produc-
tere quod possit plura producere. sed intendit produc-
tere producere perpetuitatem. puta si tale ager est
invariabilis. tunc si semel producit per producere. et
sub illo sensu tunc procedit per ipsum etiam in diuini.
quod per invariabilis per ipsum genuit. generat et in semper
tempore generabit filium suum. Et eodem modo dico de
prote et filio quo ad spumam. Ad secundum di-
cendum quod filius sic procedit naturaliter et nascio. quod tunc
procedit libertime. quod nullatenus procedit coacte. et
spissus sic procedit liberum et tunc procedit determinate
et necessario. determinate quidem. quod per suam
processionem sibi concitat eadem natura que et filio
communicat per generationem. et necessario procedit.
quod immutabilis procedit. et impossibile est cum non
procedere. Ad tertium dicendum quod quis ma-
ior aliquam veritatem habet de agentibus secundis. non
est tunc vera de agente primo. Agentia namque secunda
determinatur ad distincte agentium per certa
principia sibi indita. ab agente primo. Primum
autem agens non expectas impressionem seu deter-
minationem cuiuscumque alterius agentis per vnam
suum simplicem entitatem ex seipso est determina-
tum ad producendum omnia que producuntur
ad intra quod ad extra. unde ex infinitate perfe-
ctionis diuinae nature contingit quod ipsa omnino
existens indistincta est principium distinctionum.
Etiam ipsa diuina entitas in quantum est secun-
dum principium illarum duarum emanationum sic con-
notat paternitatem et communem notionem. que et si
non sine distinctione res sunt tamen distincte re-
lationes. Posito enim quod voluntas et intelle-
ctus in diuini essent distincti modo quo ipsi
ponunt. adhuc talis distinctione oportet per
immediate ostendetur ab ipsa diuina essentia.

Solutio
Ad

Ad

Ad

Ad

omino et penit' in distincta. abs est processus in infinitum. tideo pari ratione standū ē i primis. s. q ipsa diuina essentia formaliter et realiter in distincta est principiū productiū duorum suppositorum fū duas distinctas emanationes.

Tercium
éncipale.

Quantū ad tertium

principale. utrum distinctio generatioꝝ et spirationis magis assimileꝝ distinctiōni specificē vñ numerali. debet triphane procedere. pmo em̄ deterr̄ istū articulū tractare de ipsis emanationibꝝ. Hic dō te ipsis relationibꝝ seu plonalibꝝ proprietatibꝝ. et tertio de ipsis diuisiā suppositis atq̄ rō breuitatis q̄tū ad hec oīa istū articulū simil' et indistincte tractabo. pmo recitabo doctoꝝ opinioꝝ. et ī fine qd ego sentiā breui ter insinuabo.

Opiō q i
diuissit di
sticu spe
fica.

Puma rō

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Scolarō.

4.

Op̄ia p3. ¶ T. s̄m Aug. xv. de trini. c. xxvij.

producta diuina suppositū determinat sibi productiones specieꝝ differentes. cū ergo productiōnes specificē ex termis. nccē est terminos ipsos p modum speciei ē distinctos. ¶ Eti

am sūnt quidā hic mediū tenetes. qui dicunt q̄ relatōes diuine pnt dupl̄ considerant. Uno modo vt sunt mere et simpl̄ relationes. et vt referunt ipsa supposita. et sicaliꝝ modo differeunt specieꝝ. Alio modo vt h̄būt a diuisiā cēntia vñ formaz subalium. et sic sunt forme eiusdem speciei. et ɔstituunt plonas i genere subesso lo numero differentes. et q̄ ordine nature supposita pnt sunt stitura q̄z relata. id eo nō difserunt specieꝝ.

Hic nec illud videt valere. qz si relatio nō ɔstituit nisi vt p̄trahit ab cēntia vñ formae subalium. tūc nō ɔstituit suppositū relatiū sed simpl̄ absolutuꝝ. et sic haberem⁹ tria supposita absoluta i diuinis quod ē ɔtra fidē.

Alij dicunt q̄ respiciendo ad relatōes p̄ suen̄ter ɔcedi q̄ differat spē. et respiciendo ad naturā diuinā nō debet dici differre spē sed nūero solū.

Hic etiā illō nō ē ver. qz respiciendo diuina natura. tūc supposita diuina nō dīn̄t nūero. et sūt vna res nāero simplicissima.

Et ideo dico q̄ quis n̄ possit prie loqui de dīn̄tia numerali vel specie applicando sermones nostros ad diuinā.

In si ad vnu istoz nos volumus determinare. debemus magis dicere q̄ distinctio diuinorū suppositorū assūetur distinctiōi nūerali q̄ spe-

cifice. qz q̄tuz possum⁹ salua semp̄ veritate dicta nostra sic moderari debemus ut hereticē n̄ tem⁹ occasione sue heretice pūitatis.

Hic disti-
ctio suppositorū specifica fū visitatū modū lo-
quēdi sonat̄ diuisitatē et distinctiōem nature.

qñā diuisitatē posuit artū diuina. q̄ magis de-
bem⁹ assūtere dīn̄t suppositorū distinctiōi nūe-
ralē q̄ specifica. Et eodem mō dicere nos oꝝ de
pcessiōibꝝ. cu pcessiōes nō sine distincte. nū
q̄i distinctiō sit suppositus et dicitur opiniō.
vel q̄ terminat̄ ad distincta supposita. ut dic̄ alia opiniō.

Opi. scđa

Contra cā

Durādus

Cōtra cū.

Opi. q̄rta
z propria.

T. om̄ agēs pfectū pducit si-
bi simile in natura. nū assit aliquod impedi-
mētū vel ex pte agētis vel ex pte recipiētis. ut
p3 p ɔmēta. vñ. metaph. et illa est vera loquē-
do de agētē nō eq̄uoco. sed in diuina est agens
pfectū. et nullū est ibi impedimentū. pductū
aut̄ in silūtū dīn̄tū et nature ē eiusdē speciei cu p-
ducētē. q̄z. ¶ Avbūcūq̄ producēt et produ-
ctum in omnibus suen̄t p̄ter solam actionē
producētis et passionē producti. ibi producēt
et productuz sūnt nccē eiusdem speciei. q̄a in

di pductōe quicūq; vniuoca producēs et pductū dñi penes hmoi actōz et passiōz. s; sic ē iouis teste Damas. qui ait li. i. c. i. q; iouis omia sūt idem pter generatōem. in generatōz et processionē. ¶ Supposita omnino eiusdem et equalis perfectio nō differunt specie. quia i simpliciter differētibus specie nō possunt dari due species equalis perfectiois. sed supposita dñi na sunt omnino equalis immo eiusdem perfectiois. quia cuiusq; suppositoꝝ deficeret aliqua perfectio illud nō esset deus. cum hoc intelligatur nomine rei quod est perfectio omni perfractōe. ut patet p om̄inatoreꝝ. v. metaphysice. ¶ Illa est expressa in tēto Damas. li. iij. c. vi. vbi ait. Numerō et nō natura dicuntur differre hypostases. ¶ Ad primū ergo pterarie opinionis dicēdum ad minores. q; quis patruitas et filiatio fm se considerate distinguunt specifice. tñ ut constituit diuinā supposita induit modū individualū proprietati. iḡ ut sic distinguunt ipsa constituta supposita solū individualē. Hoc etiā videm⁹ i creatur⁹ puta q; aliqua individualē pncipia fm se consideratae specie differunt. atq; ut distinguunt sua individualia sub una cō natura nō distinguunt ea spē s; solo nūero. ¶ Ad secundū dicēdū q; maior solū verificat de talib⁹ pncipijs distinctionis q; distinc⁹ p ipsa dāt ē similitudine. nō aut de his que dāt ē individualē et incōicabile. ¶ Ad. iij. dicēdū q; dato q; duo hoīes nascēt quoz vñ ē et triangulare. et alter quadrangularis. nō obstante q; tales figure differat spē fm se considerante. tñ hi duo hoīes p tales figurās tāq; p sua pncipia in diuidūta differentia solo nūero et individualit. sic rc. ¶ Ad quartū p; p idē. Ad quartū dicēdū q; Aug. loquuntur de pductōib⁹ rōe q; sūt idē relatoib⁹ constitutū. qd̄ cū diligētia q̄sū i illo caplo. s; nec hec v̄ba nec aliq; ip̄sis sitia inueni. Si tñ alicubi talia v̄ba vel his sitia inueniret̄ i dictis Aug. tūc dico q; si alicubi talia v̄ba vel his sitia inueniret̄ i dictū est.

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4 et 5

Quartū
pncipale.

Ad pnci/
pale argu/
mentum.

Quātuꝝ ad quartū

pncipale. vt spūscancrus possit dici ingenitus. Dicēdū q; quis hec sit falsa. spūscancrus est genitus. hec nō est vera. spūscancrus ē ingenitus. accipiēdo ingenitū p̄uatū. q; affirmatiua de pdicato p̄uatū nō sequitur ad negatiuam de pdicato finito. nūli spūposta ostia subiecti cū aptitudine ad formā oppositā illi p̄uatōi. s; spūscancrus nō sic caret generatōne q; hec aptitudinē ad eā. ¶ Ad argumentū pnci-

pale dicēdum q; quis termin⁹ generatōis sit pncipiū spiratiois. m̄ q; spiratio et generatio sūt psonales p̄pectates duoz suppositorum simpliciter coeteroz et relative oppositorū. idē nō est ibi prioritas nisi rōis.

¶ Distinctio. xiiij.

Reterea dili-
gēter. Ista ē distinctio. xiiij. in q; magis postq; tractauit spūscancrus de spūscancrū emanatōe eternali. Et determinat̄ ē eius de spūscancrū p̄ceptōe et p̄alī. Et dividit̄ ē tres p̄tes. q; primo magister tractat de istius sp̄alis processionis seu missionis pncipio. Secō d̄ ei⁹ modo. Tercio de quodā spūscancrus p̄pro rationabulo. Secōa incipit distinctio. xvi. ibi. Nūc de spūscancro. Tercia distinctio. xvij. ibi. Preterea diligēter considerandum. Prima in duas. q; p̄mo oñdit quō spūscancrus sp̄aliter procedit et p̄e et filio. Secōdō quō etiā procedit a leipo. dix. v. ibi. Hic considerādū. Pria i duas. q; p̄mo oñdit quō spūscancrus sp̄aliter procedit a p̄e et filio. Secōdō inquit utq; dari possit ab aliq; hominē sc̄to. Secōdō ibi. Hic q̄rit utq; viri sancti. Pria i duas. q; p̄mo q̄rit ad pncipiū sp̄alis processionis ponit sua determinationē. Secundo excludit̄ a suo proposito quādā falsaz opinionē. ibi. Hūt autē aliqui. ¶ Sequit̄ illa pars. Hic querit utq; viri sancti. Et dividitur in tres p̄tes. q; primo ostēdit q; spiritus et̄ tuus non datur nec dari potest ab aliq; pura creatura. Secōdō ostēdit quomō huic veritati auctoritas apli videt esse p̄traria. Ettercio manifestat q̄liter illa auctoritas sit intelligenda. Secōdō ibi. Hid huic videt̄ h̄ru. Tercia ibi. Hid intelligendū est aplim dixisse. ¶ Circa istā distinctionē q̄ro hāc questionē.

Tru spūscancrus inueniat sp̄al p̄cessio. Et videat q; nō. q; ei qd̄ ē similitudine. Et nū nō inuenit procedere sp̄al. s; spūscancrus ē similitud eterni. g. rc. Maior p̄bas. q; sic se h̄z illud qd̄ ē similitud sp̄ale ad eternā processione. sic illud qd̄ ē similitud eternū ad sp̄alem processionē. sed impossibile ē similitud tempale eternāter procedere. g. impossibile videat similitud eternū sp̄aliter procedere. minor p; ex fide. ¶ In h̄ru ē magis i līa q; dicit q; gemia spūscancrus p̄cessio. eterna. s; et sp̄alis. ¶ In illa qd̄ est q̄rit. q; sunt vidēda. ¶ Primo de eo quod querit. Secōdō ut procedere seu processio sit propter sp̄al spirituū suū. vel sit amissib; et filio.

Terciorum processio tripalis ipsius spūssicē ponat numerus cū eterna sua processio. **E**t quod overz in talis tripali processione est spūssancē personaliter, vel dona sua tamen.

Primus articulus.

Quantus ad primum

principale. s. ut spūssicē ueniat processio tripalis. sic procedā. **P**rimo emponā illud quod teneare propono circa istud quatuor. **S**ed oportet aliquid alias instatias contra me et indebat ad eas. **T**ercio adducā modos dicendi aliquā doctor in ista materia. et dicit eoz obuiabō inquit mihi vident̄ straria. **D**uo ad primū dico quod spūssicē uenit tripalis processio. quod illa processio est ad terminū tripalem seu ad terminū qui in tpe cepit ēē. dici debet tripalis. sed spūssancē cōuenit processio ad terminū quod in tpe cepit ēē. g. tc. **M**aior p̄z. quod omne quod sebz p̄ modū fluxus siue processus inter duos terminos. quoque unus se habet ut terminus a quo zalius ut terminus ad quem. semper illud determinat a termino ad quem est. video motus et mutationes semper denominat a terminis ad quos sunt. ut pater p̄ phm. v. physicoz. sed processio ut p̄ p̄z evī vocabuli mediatis inter duos terminos. requirit em̄ aliquid a quo procedat. et aliquid ad quod procedat. **M**inor etiā p̄z. quod pater et filius diligunt nos spūssancē. ergo amor qui est spūssancē procedēs eternaliter a p̄te et filio. aliquo modo terminat ad nos qui ceperimus ēē in tpe. sequētia p̄z. sed antecedēs ponit m̄gr ī lra infra distinctionē. xxxv. ubi etiam intēdo aliqua circa illā materiā seriositer tractare. **E**t illa processio p̄t sic describi. Processio tripalis spūssancē est progressus amoris a patre et filio ad creaturā pro sanctificatione eius. In hac descriptione progressus ponit pro genere. cetera autē ponit pro dñis. Et quia processio ad tria potest comparari. s. ad terminū a quo. et ad terminū ad quem et ad effectus quod sequit̄ h̄moi processioz. g. ut ab oib⁹ h̄moi dñtie cōcernent. igit̄ quod ad primū ponit p̄te filius. quo ad secundū ad creaturā. et quo ad tertium ponit p̄e sanctificatione. **N**is p̄missis p̄mo p̄t hic instari extra celum. **S**ed ī lra dicit̄ descriptionē. **C**ōtra cōclusionem arguit sic spūssicē spiratio nō ē tripalis. g. nec eius processio. ancedēt ab omnib⁹ cōcedit. ñna probat. quod ē idē si uenit quicqđ uenit vni et alteri. s. spiratio spiratio est idē quod eius processio.

Quid ē p̄cessio tripalē

Sed p̄b articuli
Cōtra cō-
clusionem

1. **P**rocessio etiā cōnotat terminū ad quem. qd si eternus ē processio dicit̄ eterna. sicut cū amor procedit a patre in filium et cōuerlo. et si est temporalis. processio potest dici tripalis. **A**d secundū negat sequentiā. Ad probationē dico.

2. **P**rocessio spūssancē accipit ēē sua processio p̄t eterna ē. nō ut tripalis ē. **P**oss̄ etiā dici quod tripali processio cōlucit nō accipiat ecē nouū. accipit tamē quendam modū ēēdi nouū. puta esse qualiter uero erat. s. sanctificatio creaturam. nō tamē p̄

quod in symbolo dicit̄. Eternus pater eternus filius eternus spūssancē. sed nullū eternum. capit ēē in tpe. cōntia etiā p̄z. quia spūssancē sua processione accipit ēē. **P**. Illud p̄ quod cōcreatura eleuā supra tempus nō rebz dicit̄ tē porale. sed p̄ virtutē spūssancē procedēs in nos eleuā supra tempus. g. tc. **M**aiorē nota. qd p̄ tripale nō trascendit tpus. **M**inor p̄z. qd fm̄ Aug. il. de tri. cū aliqd eternū men tecapimus. iam nō in hoc modo sumus.

Pomne tempale est mutabile. g. spūssicē nō cōuenit tripalis processio. cōntia p̄z. qd cui cōuenit hoc quod est mutabile hoc de se ē mutabile. nā mutabile nō p̄t ēē dīcio immutabilis.

P. nullū mutabile p̄t ēē idē realē cū cōntia diuina. sed processio spūssancē ē realiter idē quod cōntia diuina. qd fm̄ Ansel. oīa in diuis sunt idē. vbi nō obuiat relationis oppō. s. inter esentia et processione nō est oppositio relativa.

P. processio sic sebz ad spūssicē sicut gene ratio ad filii. sed filiū nō dī generari tripalit nisi rōne assūptē hūanitatis. g. spūssicē non dī attribui processio tripalis exq nullā naturā assūpsit. **C**ōtra descriptionē p̄t arguit sic. Si processio spūssancē ad creaturā effectus est sanctificatio. tunc columba que apparet christo baptisato fūiss sanctificata. et h̄l̄r̄n̄ bes que apparet in monterhalo. vbi assūpto Petro. iacobo et Johāne christus transfiguratus est aī eos. sed illud nullus poneret. cōsequētia probat. quia spūssancē apparet in illis creaturā. sed nī processisset ad eos nō apparuisset in eis. **P**. sanctificatio creature ē effectus totius trinitatis. g. nō bene attribui tur processio. que cōuenit soli spūssancē.

P. in dono p̄phete spūssicē videt̄ processio. tñm hoc donū stat qnq̄ sine sacrificiō. ut apparet in Balaā. p̄pheta qd nō sicut sanctus. **S**ed illa nō cōcludit. **A**d primū g. dicendū qd licet spiratio et processio sint idē ē significato. tñm ēēdī ēē significandi. ex eo qd aliquid cōnotat processio qd non cōnotat spiratio.

Nam spiratio solū cōnotat p̄cipiū a quo. sed processio etiā cōnotat terminū ad quem. qd si eternus ē processio dicit̄ eterna. sicut cū amor procedit a patre in filium et cōuerlo. et si est temporalis. processio potest dici tripalis. **A**d secundū dum negat sequentiā. Ad probationē dico.

qd si spūssicē accipit ēē sua processio p̄t eterna ē. nō ut tripalis ē. **P**oss̄ etiā dici quod tripali processio cōlucit nō accipiat ecē nouū. accipit tamē quendam modū ēēdi nouū. puta esse qualiter uero erat. s. sanctificatio creaturam. nō tamē p̄

4

5

6

Contra de-
scriptō pro-
cessiois.

Solutio
rōnū ēē
cōclusionez.

Ad 2

mutatio^z sui. sⁱ tūmō pmutato^z rno uitatē
se tenentē ex pte creature. **H**icur. n. de^o ex tpe
d^r creator^r d^r nō p mutationē sui. sed p^r lo
lam nouitatē se tenentē ex pte creature. sic ex
tpe p^r spūsceti pcessio terminari ad creaturaz.
z p^r cōsequē ipse incipiet eē in creatura aliter
q^r fuit. seu qualiter non fuit. sine omni mutati
one z nouitare sui sed solam creature. ita q^r na
scit quodāmodo quedā mutua relatio. q^r q^r
uis sit realis ex pte creature. nū solū ē rōnis ex
p^r spūsceti. co q^r hmo^r reducas ad rela
tionē tercij modi. q^r vt p^r p^r phm. v. metaph.
quis sit realis ex pte mētrati tamē estrōnis
tm ex parte ipsius mēture. **A**d terciū dicē
dum q^r aliquid potest dici temporale dupl^r.
Uno modo eo q^r ipm sit subiectū tpir motui
celesti. Alio modo eo q^r ipm sit vel est quādo
tempus est. **P**rimo mō nō est tpiral processio
i pūsceti sed scdō mō. quis autē p^r primū
nō eleuēmnr sup tempus. p^r secudū tamē pos
sumus eleuari. **A**d quartū p^r p^r iam dicta
quia tempale scdō modo dictruz nō optet esse
mutable. nam ad solam mutationē alterius
tale tpirale potest incipe^r et cessare. ut patnit i so
lutione secudi argumēti. **A**d quintū dicē
dū q^r quis oia que i diuino sūt sint idē diu
ne centie. tamē ppter hoc q^r aliqua habitu
do puenit alijz quenō puenit centie sept^r co
cedit aliquid de alijz quod non pcedit de cen
tia. **E**tia maior nō est vera loquēdo de tpa
li scdō modo dicto supius. de quo semp loqr
in pposito. **A**d sextū dicēdū q^r minoz nō
est vera. q^r filius dei mente spūaliter concipi^r
z spūaliter signif. **U**nde de beata virgine dī
cū beatus Bernardus. q^r p^r concepit dei fi
lium mēte q^r ventre. **E**t sic spūaliter genitus
etiam ipse filius dicit spūsalutis. iuxta ill^r
Isiae. xxvi. **A** timore tuo dñe cōcepimus. et
quasi parturiūmus spiritū salutis. **A**d p^r
mū d^r tra descriptio dicendū. q^r pcessio spū
sceti nō fuit i illa columba vel nute. vel etiam i
igne cu^r mutabat spūscetus apostolis in lin
guis igneis tāq^r i termino. sed solū tāq^r in si
gno. z ideo nō oportebat talia recipere hunc ef
fectū sanctificatiōnis. q^r talis effectus tūmo
do relinquit ex vi processionis i creatura rati
onalī seu intellectuali que est illius processionis
termin^r susceptiōnis. **U**nū sic doctrina ma
gistrī seu doctoris aliter est i verbo docētis. z
aliter in mēte discipuli audiētis. q^r i verbo est
transitorie tanq^r in signo. sed in mēte discipuli
suum effectū relinquit. sic i pposito. **A**d
scdō dicēdū. q^r quis sacrificatio sit effect^r

Ad 3**A**d 4**A**d 5**A**d 6

Solutio
rōnū z de
scriptione.

Ad 1**A**d 2

toti^r trinitatis. tñ appropria^r spūsalento. **N**ā
sicut opa i quibus claret sapia diuina appro
priant filio. co q^r filius sit sapia genita i diui
nis. sic illa i quibus bonitas z misericordia eluce
scit appropriant spūscacto. co q^r spūscacto sit
amor procedēs in diuīs. **P**osset etia^r dici
q^r quis simplr loquēdo sacrificatio sit ton^r
trinitatis effect^r. tamē isto modo sacrificare
puta p modū amoris procedēt terminati ad
mentēhois est pprū ipsius spūsceti. q^r i diui
nis non est amor procedēs seu amor notiona
lis nisi amor qui ē ipse spūscactus. **A**d ter
cium dicēdū q^r licet donū gratiūtū gratiū
facies. puta gratia seu caritas nō deē nū spū
sceti pcessione. alia tamē dona nō gratiūtū
nō gratiū facientia sic dari pnt q^r in eo^r dona
tione spūscactus nō dicit procedere. sicut in
fra patebit. ideo talia dona possūt alicui con
ueniri abloq^r sacrificatōe. **D**enumero autē ta
lium donoz est pphetia. ideo argumētū nō
ocludit. **Q**uo ad terciū promulz in isto
articulo esclēdū. q^r multi doctores multipl^r
loquunt circa istud questū. quo^r vñ ponit
hāc pposito. q^r spūscetus i tot pcedit tanq^r
terminū. in quot pcedit amor diuin^r tanq^r
obiectū. **C**et ad declarationē istius ppositi
onis ipē ponit ordinē obiectoz ipsius diuini
amoris dices. q^r diuin^r amor tēdit pmo z p^r
cipaliter in centiam diuina z in psonas diu
nas. q^r vt ait idērice participat centiam. se
cūdarie vero z picipiatue. immutabiliter ta
mē z formaliter tēdit in quidditatibus rōnes
omni creaturaz z in pfectiōnes eaz. sed muta
biliter z contingēt z nō formaliter tēdit in exi
stētias creaturaz finē cōdditatiū. ac etiam
finē cō accidētale quod capiūt p proprietates
naturales. z finē et morale quod capiūt ex p
fectionibz ſtuosis. z finē et gratiūtū qd capiūt
ex picipatione donoz gratiūtōz. **E**st b
dit. q^r finē hoc spūscetus qdā generali pcessiōe
pcedit in omni realitatē creature immutabiliter.
quia tanq^r terminū formaliter respicit omnes
realitates rerum. processione vero spūali pro
cedit in pfectiōnes gratificantes tanq^r in ter
minū i quē tēdit immutabiliter z ab eterno. In
aias vero sanctas procedit mutabiliter. pnt
participare incipiūt dona gratiūtū q^r sunt ter
mini immutabiles eterne processionis. **S**ecundū
in his dictis multi videntur esse defectus.
Primo in hoc q^r dicit glōnas diuinas idē
tice participare centiam diuinan. quia illud
quod habet in se totam centiam diuinaz finē
omnem suam virtutēm z pfectiōnēm. z est

ipsa cōntia diuina hoc nō p̄cipiat cōntia diuina, sed quilibet p̄sona diuina ē h̄moi, ergo r̄c. **M**aior probat, q̄ p̄cipare est p̄tē cāpere, dicit em a p̄te, t̄ capio capis, ergo vbitum fīm omnē suam virtutē t̄ p̄fectionē habeatur ibi nihil p̄cipiat. **M**inor etiam patet, quia n̄ om̄ne dei intelligit ens p̄fectū vniuersali seu om̄ni p̄fectione, vt p̄z. v. methaphysice ergo si aliqua diuina p̄sona totam diuina es̄sentia fīm omnē suam virtutē t̄ p̄fectionē nō habet, illa nō ēt deus. Item si aliqua persona non ēt diuina cōntia illa nō ēt deus, sed p̄cipiat nō ēt p̄cipatum. **N**ec iuuatur illud dictū p̄ hoc q̄ adiungitur idētice, quia nihil p̄cipiat seipsum. **A**lbedo em nō p̄cipiat albedinem, sed subiectum partici-
p̄t albedinem, quādo quasi partes capit al-
bedinis, sumptu albedine fīm totā suā intē-
sionē. **I**nde si aliquod ēt subiectū habens
in se albedinē fīm omnē gradum t̄ p̄fectionēz
albedinis, hoc nō p̄ciparet albedinem, eo q̄
ipsam hateret fīm omnē totalitatē sue virtutis.
Hic in p̄posito r̄c. **U**nde illa duo voca-
bula, s. p̄cipare idēticevident sibi mutuo
repugnare. **H**ec dūo in hoc q̄ ponit p̄ua-
rūm t̄ secundariū obiectū diuini amoris, et
dicit diuini amoris secundario termīnū ad ra-
tiones quidditariuas creaturaz, t̄ad p̄fectedio-
nes earū t̄ad existentias, nō concordat cum
alijs dictis suis que ponit inferius distincti-
one, pccv. vbi dicit q̄ diuina cognitio nō ter-
minat ad aliquā creaturā tanq; ad obiectū
secundario cognitū. **E**t ibidē aut q̄ cū diuinus
intuitus ferit in diuina cōntiam t̄ creaturaz,
nō fertur tanq; in duo cognita seu duo in-
tuita, sed t̄ modo in vnu. **L**e his arguat
sic. **D**iuinus amor non fertur in aliqua obie-
cta, nec terminat ad aliqua, nisi in ea ferat et
terminat diuina cognitio, quia amor p̄suppo-
nit cognitionē, t̄ bonū cognitū est obiectū vo-
luntatis, sed fīm illum doctorē cognitio diuini
na nō tendit i aliquid tanq; obiectū secundariū,
nec terminat ad aliquam creaturaz, ergo
quidditariuas creaturaz t̄ p̄fectedioes eaz nō
possunt ēt obiectū secundariū diuini amoris
ad quod diuinus amor immutabiliter termi-
nat, cui op̄positū hic asserit ille doctor. **T**er-
cio deficiunt illa dicta, quia sibi mutuo videt
repugnare. **D**icit em ille doctor q̄ spiritus sanctus
procedit immutabiliter in omnē realita-
tem creature, t̄c p̄no sub illa maiorē h̄ac mi-
norē, sed existēti creature t̄ anime sācte sūt
alique realitates creature, ergo sp̄us sanctus ī

terum existētias t̄ animas sāctas p̄cedit īm-
mutabilē. **O**ppositū aut illius p̄clusiōs ille
doctor hic ponit, vt p̄z in pdictis. **A**ū iſī ma-
ior sit sua t̄ vera, addita minorē debita forma
syllogistica, infraſt̄ oppositū dicti p̄ ipm īme-
diata, ḡ p̄z q̄ dicta sua mutuo sibi repugnat.
N, aut minor illi syllogismū sive vera p̄z, quia
qd̄ nulla res est om̄no nihil est, sicut dicit be-
atus Aug. sed nequaq; est dicēdū q̄ aie sācte
t̄ rex existēti om̄no nihil sint, ḡ r̄c. **Q**uar-
to ille doctor videt incidere in opinione quā
ipse met reprobatur. **C**rat em op̄inio que dixit.
q̄ sp̄us sanctus dicēt procedere in animā solū
inq̄stum dona sua recipiunt in aia. **H**āc opi-
nione ipse reprobatur, q̄ sic dicēdo pater
et filius dicerent p̄cedere, quia talia dona sūt
a tota trinitate, cum in diuina sint opera trinita-
tis. **S**ed q̄zis p̄clusio sua verbis dissenseret
p̄dicta opinione, realē t̄m videt ēt eadez, quia
si sp̄us sanctus nō procedit in aiam sanctā n̄
si inq̄stum aia p̄cipiat dona gratuita q̄ sunt
terminus immutabilis eterne p̄cessiōis, tūc
de plano sequit q̄ sp̄us sanctus nō procedit in
alias sanctas n̄ illi inq̄stum dona sua recipiun-
tur in aia, quod sūt p̄clusio opiniois p̄ eam
reprobate. **C**illud cuiudēter apparet ex dictis
suis dis. viij. arti. q̄ questionis lyc. vbi sic ait
"Nō est aliud sp̄us sanctus ī alias sanctas p̄cedere
q̄ terminū processionis eternae animabus ēt
poni ex ipse. Patet igit q̄ finaliter hic aliud
nō ponit q̄ illud quod ante reprobavit, ergo
r̄c. **A**lia opinio ī isto p̄posito ēt sp̄us sanctus
p̄cedit in animas p̄ modū amātis t̄ dingē-
tis t̄ p̄ modū amati t̄ cogniti. **S**ed nec il-
lud valet, q̄r in hoc nō sūstinet r̄o processionis
sp̄us sancti, q̄ cōēcōibz diuini p̄sonis, sed q̄libet
duia p̄sona amat aiam sanctā t̄ amāt ab ea,
t̄ cognoscit animā sanctaz, t̄ modulo huma-
ne capacitatē cognoscit ab ea. **C**tiam quelibet
duina p̄sona dirigit t̄ gubernat animaz
sanctā, ergo r̄c.

Iho.**L**otra cu.**S**ed s ar-
ticulus

Quātū ad secundū
articulū. s. vnu processio īueniat t̄m spiritui
sanc̄to. **A**st adiuerēdū q̄ sp̄us cōmuniter
t̄ large loquendo quilibet diuine p̄sonae ema-
natio possit dici processio, iuxta qd̄ etiam fili-
us loquēs ī seipso ait Johānus. viij. **E**go au-
tem ex deo processi īueni in mundū, tamen il-
lud vocabulum pro emanatione sp̄us sancti
tenet tanq; p̄prūm, eo q̄ emanatio filii p̄pri
ūm nomine habet t̄ p̄ generatio, t̄ hoc iuxta

regulā topicā q̄ dicit. q̄ qnū vñū nomē ē omnia
ne duobz quoz vñū haber nomen p̄prium &
nō alterz. tunc p̄ altero tenet nomen p̄mune. rā
q̄ p̄prium. Exemplū de diffinitio & p̄pria pas-
sione quoz vñuz dicebat p̄prium. q̄ tamē
diffinitio habuit nomē distinctū. ipsa passio
retinuit hoc nomen p̄mū tāq̄ p̄prium. Si au-
tem arta hoc nomen processio ad processionē
amoris. tūc dico q̄ nō solum appropriate ve-
rūciā p̄prie uenit spūsc̄to. siue accipiat p̄-
cessio eterna siue p̄alis. De eterna p̄z. quia si
cū se habz generato in diuis ad filiū. sic pro-
cessio amoris ad sp̄mū sanc̄tū. sed illa est p̄prie
tas filij. q̄ est idēz quod filiatio. ergo illa erit
p̄prieras sp̄ūsc̄ti. q̄ est idem qd̄ spiratio pa-
ssiva. Hę p̄alis aut̄ processionē possum⁹ loqui
dupl̄. Uno mō fm̄ actū. Alio mō fm̄ apti-
tudinē. Primo mō nō est p̄prietas sp̄ūsc̄ti.
q̄ illud qd̄ alicui nō s̄p̄ uenit hoc nō ē eius
p̄prietas. loquendo de ultimo mō p̄prietatis.
quo mō dicit Porphir⁹ q̄ aliquid dicit p̄prie
p̄prium. Hę p̄alis processio fm̄ actū non sp̄
ueniebat sp̄ūsc̄to. q̄ non sp̄ fuerū crea-
ture sancte que h̄mōi processionē terminarē
ḡt. Hędo mō p̄dici p̄prietas sp̄ūsc̄ti.
q̄ sibi soli & sp̄ uenit & uerius eis h̄z ad ip̄z.

- Instantia**
- 1 Fosan dicit q̄ nullū tpale p̄t dici p̄pri-
etas cū qd̄ ē simpl̄ eternū. sed illa processio ē
& dicit p̄alis. & sp̄ūsc̄us ē simpl̄ eternus. ḡ
zc. **A** p̄. qd̄ sp̄ uenit eterno hoc est eternus.
sed p̄alis processio nō est eterna. q̄ nō p̄t sp̄
uenire eterno. **A** p̄. quod uenit p̄ & filio
hoc nō uenit soli sp̄ūsc̄to. sed p̄aliter proce-
dere ad creaturā uenit p̄ & filio. iuxta illud
quod ait Johis. xiiii. Qui diligit me manda
ta mea seruabit. & p̄ meus diliget eū. & ad eū
veniem⁹ & māsiōz apd̄ eū faciem⁹. **A** p̄. nullū
tpale uerit̄ cū eterno. deficit. n. subsistētia tē
poralis respectu eterni. sed vt sepe dictū ē sp̄ū-
sc̄us ē eternus. ḡ p̄alis processio non h̄z se
uerit̄ ad sp̄ūsc̄m. **A** d p̄imū dicēdū
q̄ quis tpale actuali sumptū nō possit ē p̄o-
prietas eterni. tñ tpale sumptū fm̄ aptitudi-
nē p̄t esse coeterū eterno & p̄prie sibi uenire
& ideo lic̄ processio actualis sp̄ūsc̄ti ad creatu-
ram nō possit esse eius p̄prietas. tñ q̄ ab eter-
no sic processit a p̄ & filio q̄ aptitudinē ha-
buit procedēdi in creaturā posita aliqua crea-
tura q̄ terminare poss̄t eius processioz. & q̄ pos-
set ip̄m cū donis suis recipere. ḡ talis processio
sic aptitudinali sumpta ueniebat ab eterno
ip̄sī sp̄ūsc̄to. Et hec est int̄cio. b. Aug. xv. d
mīni. c. xvii. vbi agt. Ab eterno procedebat
  - 2 Ad 1

et quoddā donabile. ideo donū erat etiā an-
q̄ cū cui daref. **A** d scđm dicēdū q̄ p̄alis **Ad 2**
processio sumpta fm̄ aptitudinē est eterna. iō
sp̄ p̄t uenire eterno. **A** d. iiij. dicēdū q̄ p̄
cedere vt amor. nec cōuenit nec p̄t & filio. sed
tm̄modo sp̄ūsc̄to. Et iā nulla processio pro-
prie dicta uenit p̄t. q̄ sicut sup̄ius dictū est
procedere & uenire terminū a quo & terminū
ad quē. mō p̄ nō h̄z terminū a quo. cū ipse
nō sit ab aliquo. **A** d quartū dicēdū q̄ illo **Ad 4**
tpale de quo loquimur fm̄ aptitudinē sum-
ptā vēdicat sibi & dicitōem eterni. & p̄ p̄s po-
terit p̄uerti cū eterno

Quantū ad tertium

Lectio a/
tūciūs.
Lectio b/
tūciūs.
Forte dicit q̄
ex vi istius probatōis sequit̄ oppositū istius
cōclusionis. q̄ motus & processiones numer-
ant̄ ex terminis ad q̄s sunt & specificant̄ ex eis.
vt p̄z. iij. phicor. sed termin⁹ etern⁹ & termin⁹
tpalis nō solū differunt̄ numero. imo differunt̄
plus q̄ generē. q̄ dicit ḥmen. x. metaph. cor-
rupibile & incorrupibile differunt̄ plus q̄ ge-
nere. ḡ tc. **R**ādeo q̄ lic̄ processiones num-
ren̄ ex terminis q̄n procedēt̄ realē referit̄ ad il-
los distinctos terminos realibz & distincti re-
latōibz. tñ si aliqd̄ illoꝝ defecerit. nō optet q̄
numerent̄. l. z fm̄ Aug. v. de tri. c. vi. sp̄ūsc̄us
ad obiectū eternū referit̄ fm̄ eē. ad tpale fm̄ ra-
tionē. ḡ processio eterna fm̄ quāz referit̄ ad ob-
iectū eternū. & tpalis fm̄ quam referit̄ ad obie-
ctū tpale nō debet dici due processiones pro-
prie loquendo. sed vna processio dupl̄ dicta.
Si quis tñ vellet adeo large & impropriē **S**ed a/
accipe numerari. mō quo ea q̄ sola rōne diffe-
rit̄ dicēndū cōnumerari. tūc possent̄ dici due p̄-
cessiones. **Q**uia eadē processio sp̄ūsc̄ti vt p̄alis
dicit̄ & cōnīt̄ quēdā respectū fm̄ rōem ad ter-
minū tpale. **N**ā ex hoc q̄ h̄mōi termin⁹ nō no-
uo realiter referit̄ ad sp̄ūsc̄m. sequit̄ q̄ sp̄ū-
sc̄us q̄ talē relationē terminat̄ q̄ realis ē
p̄eūstus termini tpalis ad minūs fm̄ rationē

ecōtra referat. Exemplū de scibili et scia. et vlt de mēsura et mēsurato. Hūc autē respectū ratio nis eadē processio ut eterna est nō cernit. iō eadē processio a scipia differt fm rōem. et qā fm q̄ aliq̄ differunt sic p̄nt numerari saltelar geloquēdo. igit̄ ille processio p̄nt dici due fm rationē. **E**x hoc tñ non dñz inferri. ergo sūt due. q̄ ex positione alicuius cū aditione distractē non licet inferre simplē. quia nō se quīt. est homo pictus vel mortuus. ergo est hō. sed cē fm rationē tñ est cē distractū. ergo nō sequit̄. sunt due fm rationē. ergo sūt due.

Lorelari um.

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Articls 4

Pūnclo

um p̄teriti tpis. ideo nccio significat tēpus?

Sed donū cū sit nome iō n̄ significat cū tpe t̄ p̄n̄ cū abstrahat a tpe eternitas sibi nō repugnat. **S**ed q̄ donū liberaliter procedit a donāte. id ī p̄prio suo significato p̄scindit a retributione. **S**ed datū ab h̄moi retrubuti one nō p̄scindit. **T**ercio quia donū cū sit nome significat p̄ modū qualitatis et aptitudinis. significat. n. rē talez q̄ ex sua natura ha bit aptitudinē ad hoc q̄ def. **S**ed datū cū sit principiū significat p̄ modū ac̄t̄ sive sit talis aptitudinē ī eo quod datū sive nō. **E**x his po test inferri talis descriptio donū. **D**onū est quod liberaliter est tribuibile sine tempe. ex se habeat aptitudinē ad hoc vtribuat. **E**t quia illa descriptio p̄prie cōuenit spūlancē. ideo patet illa minor q̄ sūt declarada. **P**. illud donū quo singulis mēbris christi p̄pria dona datur hoc vere dat ipsis homib⁹ sc̄is. s̄ spūlancē h̄moi donū. vt pat̄z p̄ Aug. xv. de tri. c. viii. vbi sic ait. Per donū quod est spūl sc̄is omnibus mēbris xp̄i quibulcūq; dona p̄ p̄zia diuidunt. **P**tz etiā illa cōclusio p̄ apostoli ad Ro. v. vbi ait. Caritas dei diffusa ē ī cordibus nostris p̄ spūlancē qui datus ē nobis. Quod verbū p̄tractās b̄tūs Augus. xv. de tri. c. viii. ait. q̄ spūlancē dat nobis vt nos faciat dei et proximi amatores. **E**t subdit infra. q̄ spūlancē p̄ quē diffundit ī cordib⁹ caritas cū sit deus etiā vocatur donū. **F**or te dices p̄tra illam cōclusionem. Illud qđ datum est alicui. hoc est in p̄tate illius qui recipit ipm. sed spūlancē nō est in p̄tate homis. ergo p̄sonaliter nō dat h̄moi. **R**n. q̄ donū pot̄ esse duplex. Uno mō naturale. Alio mō sup̄naturaler simplē sup̄eminēs. De p̄mo p̄cedit argumētū. sed nō te secūdo. q̄ q̄uius donū naturale trāfserat ī p̄tate recipietis. tñ donū sup̄eminēs hoc op̄at vt recipiēs quod ammodo extra se trāfserat ī p̄tate largiētis. **E**t q̄ spūlancē cū sit amor et caritas p̄fectissime nobis datur quādo p̄fecte teū diligim⁹. ideo plenē nobis dat spūlancē cū p̄ extati cum amore in h̄moi doni largitorē sup̄natiū raliter trāfserat. **Q**d attēdēs. b. **H**yonis sius. iij. de di. nomi. ait. Amoris fortis fuit extrāsim faciēs trāfserat amorem ī amatuē. **P**osset etiā minor illi⁹ īstātē aliquo mō negari. quia hoc agit vis feruentis amoris q̄ nō relinquit amatorē cēsūp̄sius sed amati. vt ait Hugo de sancto victore in libro de ar/ra sponse. Et leatus Augu. ait. O ania mea attēde quid diligas. **S**i diligis terram terraQuid est
donū.

Instantia

Solutio

Forte dices adhuc q̄ quis illud sit bñ dictum vbi vtrūq̄ differētiū est tempale. tamē si vñ est eternū et alter tempale. tūc lics sim pliciter inferre q̄ duo sūt. quis sola ratō differat. maxime cum eternū et tempale differat plus q̄ genere. vt patet. x. methaph. **R**e spōdeo q̄ his q̄ fm rationē tñ modo habet cē nō competit genus p̄prium. nec sp̄es p̄pria. s̄ reducūtur ad genus et sp̄cm illaz rerū a quibus cernūtur. et ideo dato q̄ eternū et tempale sola ratione differat. tūc simpliciter loquēdo nec differūt genere nec specie nec numero. q̄ illud quod est ibi fm rationē. reducit ad illud quod est fm re. **F**orte dices q̄ impossibile est q̄ eternū et tempale sola ratione differat. ideo in declaratione tua temp̄ p̄supponis falsum. **R**ūdeo q̄ aliquid et tempale po test duplicitē intelligi. Uno mō intrinseca. puta q̄ aliqd aliud cepit cē tpe qđ vererēferat ad ipm. cui⁹ relationē incipit terminare ī tpe. Primo mō ipso possibile ē eternū et tempale sola ratione differere. **S**ed mō ē valde possibile. Hic em̄ eternus deus dñs cepit cē tpe. et tñ illud qđ est deus a scipio differit sola ratione vt deus dicit dñs pura p̄ respectū rationis quē cernit ex eo q̄ terminat relationē serui qui ce pit cē ī tempore.

Quātuē ad quartū

articulū. s. vtrū ī processione tempali spūlētū ipse def̄ p̄sonaliter vel dona sua. ponaz duas cōcluſiones. **P**rima est q̄ sanctis homib⁹ non solum dant dona spūlēcti. verū etiā ipē spūlēctus p̄sonaliter dat eis. q̄ illō cui p̄p̄q̄ sime cōuenit nomine doni hoc homib⁹ sanctis nō debet tenegari. sed spūlēcto p̄p̄q̄ sime cōuenit nomine doni. **M**aior p̄tz. minore declaro. **U**bi est aguerēdū q̄ donū et datū dif ferunt tribus. **P**rimo q̄ datū cū sit principi

ea si diligis celum. celum es. **A**ndeo dicere quod si diligis deum deus es. **T**alibus non dedit deus potestat filios dei fieri. ut patet Joh. i. **L**etio tales pfecte diligentes aliquiliter habent potestatē in patre. iuxta quod ait filius in euangelio. **H**i manseritis in me. et verba mea in vobis manerint. quodcumque petieritis a patre non minime meo sicut vobis. Ergo pie potest dici quod tales hoies habent amicabilem potestatē etiam in spiritu sanctissim. **H**ecda cōclusio est quod spūscūs non dat nisi dono suo. quod quicquid spūscūs datur. tunc recipiēs sanctificat. vel si lancetus ē in sanctitate augmentat. illa p̄ ex descriptiōe processiōis spūscūtū supius habita. **S**ed qdā sunt dona spūscūtū i quibus nūc p̄ferit sc̄ritus. qdāz qbus qnqz p̄ferit qnqz nō p̄ferit. qdāz qbus sp̄ferit. **I**n p̄mis p̄cise sc̄do nūc dat spūscūs. In sc̄dis qnqz sic et qnqz nō. **S**ed i donis tertio mō dictis sp̄ dat. **M**inor hic assūpta p̄tz. quod fides informis tremor servilis quod uis sint dona spūscūtū. tamen in ipsis p̄cise sistendo nulla p̄ferit sanctitas. **T**e opatio miraculoz. gratia linguaz. p̄phetia. et his similia qnqz collata sunt malis. qnqz bonis. et id qnqz sine sanctitate. qnqz cū sanctitate. **H**ec caritas et gratia nūc p̄serunt nisi cū sanctitate. ideo tc. **E**t illa est int̄ēto b̄i Augu. xv. de trini. c. xvii. ubi loquens de hoc dono spūscūtū quod ē caritas. sicut. Nullū donū est illo dono excellētius. **F**ola em̄ ē quod diuidit iter filios regni eterni et filios p̄clitoris eterne. **E**cce ibidē innuit. solū cū h̄i dono dāt spūscūtū

Instantia **F**orte h̄i illā sc̄lūtū dicit p̄ nullū bonū potētē in nobis nisi ex eo quod de nos diligis. sed omne donū spūscūtū quod dāt hoīb̄ ē aliquid bonū. ergo nullū donū spūscūtū dāt homib̄ nisi astare dei dilectione. cū ḡ spūscūtū sit dilectio. itē videt quod spūscūtū dāt in oī suo dono.

Holutio **R**indeo quod argumētū pcedit de amore cōnti ali qui ē eōis tribus plonis. Ex hoc nō sc̄lūdit p̄ amor procedēs quod est spūscūtū in oī dono dāt nobis. sed solum in donis gratuitis.

Dubium. **H**z forte dubitaret h̄i aliquid. dato quod spūscūtū factus tētē i oī suo dono gratuito. qd̄ p̄us dāt dona an spūscūtū? **R**ū. quod dīcī potest quod diuersio respectu virtūtū dāt prius. Nam qd̄ est ex parte donatris prius dāt spūscūtū? **H**z qd̄ tum est ex parte recipiētis p̄us recipiūtur dona. Nā pater et filius nō dānt nobis dona ḡ tutia nisi dādo nobis amor sc̄lūtū quod ē spūscūtū. **A**mor. n. ē p̄mū donū mediātē quod amans dāt omne qd̄ dāt. **E**cce lācta nō recipit tētē donū nisi mediātē dispositō et grua qd̄ fit p̄ dona

gratuita. **S**icut h̄i si aliquid clauū infixum ligno expelleret alium clauū impellēdo. quis impulso et expulso cōntētū duratione. tētē qd̄ est ex p̄te agētis p̄us naturali in intelligētia ē impulso qd̄ expulso. qd̄ nō expellit nisi impellet. tētē qd̄ est ex p̄te recipiētis prius fit expulso qd̄ impulso. qd̄ nō recipit nisi dimittēdo. sic in p̄posito tc. **R**atio p̄mū ē. qd̄ cā naturaliter ē p̄p̄ effectu. **H**ec spūscūtū pcessio ad nos ē cā genitorū donoꝝ i nob. ḡ tc. **R**ō sc̄di ē qd̄ dona ḡtūta spūscūtū sit qd̄ qd̄dā mediū p̄ qd̄ p̄ūgūmūr spūscūtū. h̄i p̄us puenit ad me diu qd̄ artigaf extremū. ḡ tc. **A**d argumētū p̄ncipale dōm p̄ qd̄ qd̄ illud qd̄ ē simplētētū nō possit pcedere palī mutatiōe i nū. tētē h̄i p̄t sibi p̄petere sine sui mutatōe. tētē ad solā mutatōe illū ad qd̄ pcedit. **A**d p̄batōe dōm p̄ qd̄ nō ē sile. qd̄ p̄palī nō p̄t p̄petere eterna pcesiō. qd̄ nihil p̄cedit nisi dū ē vel fuit. sed p̄tale nec ab eterno nec fuit ab eterno. sed p̄tale p̄t p̄petere eterno non intrinsece sed extrinsece cēsive appellatiōe extrinseca. p̄ut supīus p̄tū ē declaratū. ideo tc.

Ad argu-
mētū p̄ci-
pale.

Distinctio decimaquinta.

Dicit cōsiderātū tc. Postqz oñdit m̄gr sp̄m̄ sc̄m̄ nō solū eternāl. veruētā p̄palī pcedere a p̄te et filio. h̄i oñdit eūdē sp̄m̄ sc̄m̄ p̄palī pcedere a seip̄o. At diuidit i tres p̄tes. qd̄ p̄mo oñdit sp̄m̄sc̄m̄ qnqz mutere seip̄z. **H**ecdo declarat h̄i p̄sile ex missiōe filiū sit medo exemplū. Tercio inquit virz p̄rez vere possum⁹ dicere missū. **H**ecda ibi. Ne aut mireris Tercia ibi. Dic qnqz cur p̄i. Itaz p̄tū sc̄da diuidit i duas. qd̄ p̄mo m̄gr qd̄tū ad missiōe filiū oñdit missiōis multiplex ē p̄ncipiu. **H**ecudo oñdit eiusdem missiōis dīshū ē modū ibi. **H**ic qnqz virz sel. P̄tia i duas. qd̄ p̄mo p̄mitte suā infētōz. **H**ecdo p̄sequit̄ cā ibi. **H**ec spūscūtū cā legit. **A**t hec i qd̄tuor. qd̄ p̄mo oñdit p̄tē mutere filiū et sp̄m̄sc̄m̄. **H**ecdo oñdit p̄rez et sp̄m̄sc̄m̄ mutere filiū. Tercio p̄bat p̄aliter sp̄m̄sc̄tū mutere filiū. Quarto oñdit filiū dare et mutere seip̄m̄. **H**ecda ibi. Quo circa qd̄ redū ē. Tercia ibi. **A**t p̄a sp̄m̄sc̄o. Quartā ibi. Deinde oñdit ec dātū. **A**t hec i qd̄tuor. qd̄ p̄mo oñdit filiū dare seip̄m̄. **H**ecdo oñdit qd̄ filiū mittit seip̄m̄. Tercio obijcit in ū. Quarto ponit recapitulatōe p̄dictoz. **H**ecda ibi. **N**on aut qd̄ se mittat. Tercia ibi. **H**z ad h̄i opponit.

Quarta ibi. Et superdictis. **T**unc sequitur illa p[ro]p[ter]e. **D**ic quid cur p[ro]p[ter]e. **E**t dividit in duas p[ro]p[ter]es. q[uia] p[ro]p[ter]e excludit a patre o[mn]i[us] p[er]missum nullum. **S**e cudo remouet vna fallaz opinionem ibi. **I**o[nas] putauerunt tamen. **C**irca ista distinctione. xv. q[uia] ro-

Tri cuilibet diuine p[er]sonae conueniat miti-
ti. **E**t videat q[uia] sic. q[uia] f[ab]m. b. aug. iij. d[icitur]. **T**ri. c. vii. **D**uo sunt modi missio[n]is di-
uinar[um] p[er]sonar[um]. Unus visibilis. cu[m] p[er]sona diuini
na apparet in aliquo visibili creatura. Alius inuisi-
bilis. d[icitur]. p[er]sona diuina p[re]cipit et cognoscit in me-
te deuota. **S**ed o[mn]is diuine p[er]sonae apparuerunt in
visibili creatura ab ea. cu[m] ipse[re] vidit et vnu[m]
adorauit. **E**t filii in morte transfiguratio[n]is. s[icut] p[re]i-
voce sp[iritu]scus in nube. et filii h[ab]uimus a carne. **E**t
etiam o[mn]es tres p[er]sonae q[uia] p[er]cepit sunt a deuota
mente. q[uia] tamen visibilis q[uia] inuisibilis missio[n]is modi
vident conuenienter cuilibet diuine p[er]sonae. **C**ontra
f[ab]m. b. Aug. iij. de tri. c. vi. illi repugnat miti-
ti q[uia] h[ab]et autem v[er]is principijs. sed pater in diuinis
h[ab]et autem v[er]is principijs. q[uia] patri repugnet miti-
ti. **C**irca ista distinctione. xv. q[ui]nto sunt vi-
decda. **P**rimo an missio sit in diuino. **S**ed cudo quid sit h[ab]m[us] missio. puta ut sit aliqd
essentialis vel notionale. **T**ercio. ut cui libet
diuine p[er]sonae conueniat missio actiue. **M**uar-
to utrum cuilibet diuine p[er]sonae conueniat missio
passiu[m].

Articulus 1

Quantu[m] ad primu[m]
principale. ut missio sit in diuino. **D**icendum quod
vere procedere possumus in missione esse in diuino.
q[uia] vbi cunq[ue] est dare plures p[er]sonas quaz una
h[ab]et virtutem et au[tem] est alia. ibi vera p[ro]p[ter]e dicunt missio.
sed filius in diuino virtute et au[tem] est a p[re]ce.
et sp[iritu]scus ab utroq[ue]. q[uia] tamen. **N**atio[n] p[er]p[et]u[um]. p[ro]pter
hoc. n. radius solis dicitur mitti a sole. q[uia] vir-
tute habet a sole. et legat dicitur mitti a papa. q[uia]
h[ab]et au[tem] a papa. **M**inor etiam p[er]p[et]u[um]. q[uia] q[ui]c[um]q[ue] h[ab]et
p[er]sona p[ro]ducta hoc habet a p[ro]ductente. **V**nus de
missione filij dicitur ad Gal. iiiij. **M**isit deus fi-
liu[m] suu[m] tamen. **E**t de missione sp[iritu]scit dicitur Joh.
xvi. **S**i ego non abiiero paclitus non veniet ad
vos. si autem abiiero mitti cu[m] ad vos. **F**orte
dicit q[uia] f[ab]m. Dyoni. i. de ange. hierar. angelis su-
piiores semper assistunt deo. et non mittunt p[ro]pter
sui dignitate[m]. h[ab]et quelibet diuina p[er]sona est di-
gnior omni angelu[m]. ergo inter p[er]sonas diuinas
nulla erit missio. **D**icendum quod licet in creaturis
mitti sp[iritu]scit aliqd indignitas et mutabi-
litatis. q[uia] cu[m] creatura mittit. tamen cu[m] sui aliqui
mutationem mouet illuc ubi p[ro]p[ter]e non erat. non ro-

uale est ut sup[er]iores angelis non mittantur. **S**ed
q[uia] deus ubiq[ue] est. q[uia] sine sui mutatione. et p[ro]p[ter]e
absque omnium imperfectione et persona diuina mutari potest.
q[uia] non mutatur ubi non erat. sed solu[m] quod non erat
nouum. s[ed] effectu causas in creatura sine sui mu-
tatione. sed mutatione solius creature. q[uia] mitti
nihil indignitatis dicit in persona diuina.

Quatu[m] ad secundu[m]

Articulus 2

p[ri]ncipale. ut missio sit aliqd essentialis vel no-
tionalis. est aduertens d[icitur]. q[uia] nota in diuino videtur
est triplex. **N**a quedam sunt pure notionalia. ut
pater et filius. quedam pure essentialia. ut
deus. deitas. essentialia. et filia. quodammodo q[uia] f[ab]m.
se sint essentialia. non tamen respectu ad p[er]sonas
ratione cur aliquo modo notio alia dici possit. sic
potentia generandi. de quod dictum est super dist. vii.
Et de nominibus isti tercius ordinis videtur esse missio
importat enim respectu p[er]sonae missio ad suu[m] pri-
cipiu[m] p[ro]ductiu[m]. maxime si missio sit p[ri]ncipa-
lis et auctoritative. talis autem respectus est notionalis.
Importat etiam respectu eae ad effectu r[es]pa-
le q[uia] respectus est essentialis. q[uia] cois estribus p[er]sonis.
Et q[uia] nomine missio ab effectu p[ro]p[ter]e potest
impositu[m] q[uia] ab emanatione eterna p[er]sona a p[er]-
sona. non missio in diuino potius dicitur q[uia] essentialis
est q[uia] notionalis. **S**ed h[ab]et illud est quod opinio
quod dicit q[uia] missio p[ri]ncipaliter importat intellectu[m]
cu[m] notionalis est q[uia] missio sp[iritu]scit est ei[us]
processio. q[uia] essentialis. **N**on tamen p[ro]p[ter]e. q[uia] processio
est q[uia] notionalis. **T**ertius illud q[uia] importat origi-
ne ab altero notionali est missio est h[ab]m[us]. q[uia] iij.
de tri. c. xx. dicit Aug. **M**ittit filius est cognosce-
re ab alio sit. **E**t ibidebat filius missus a patre
non q[uia] ille maior est. iste minor. sed q[uia] ille geni-
tor est. et iste genit[us]. **D**icendum ad hec et cetera
coisilia. q[uia] quis excludat missione dicere q[uia]
notionalis non notione. tamen h[ab]et non excludit q[uia] ad
p[ri]ncipale suu[m] significatur. missio. n. significat
effectu reali ex parte creature. et o[mn]iale est essentialis
ut p[er] p[er] Dyoni. i. multis locis. **T**ercio omne q[uia]
est de tribus diuinis p[er]sonis essentialis. sed missio
actiue sumpta est cois tribus diuinis p[er]sonis.
ut patebit in tertio articulo. ergo tamen.

Op[er]atio

Solutio

Articulus 3

Quatu[m] ad tertiu[m]
utrum cuilibet diuine p[er]sonae conueniat missio
actiue. sic procedat. **P**rimo enim ponam illud quod
in illo articulo mihi videbit esse tenendum. **S**ed
cudo videbis ut sp[iritu]scit conueniat mittere fi-
liu[m]. **T**ercio ut sp[iritu]sancto conueniat mittere
seipm. **N**ono ad primu[m] igit[ur] cu[m] petet utrum

Instantia

Solutio

B 2

Loco 1 cuiuslibet diuine psonae conueniat missio actiue. Informando me dictis sanctoz et magistri in lra. dico q sic quia quando aliqua sicc se habet q omnia eoū opa sunt penitus indiuisa. nihil in talibus opibus potest vni ceterae actiue nisi alteri competat actiue. sed fm Damas. et Aug. exceptis solis productionibus ad intra. omnia alia opa trinitatis sunt omnia tribus psonis et penitus indiuisa. ergo tē. **Forte** dicit extra illā exclusionē sic. In omni ordinata legatō et legat⁹ sine missis recipit auctoritas seu prācē a mitreto seu delegāte. sed sicut dicit Ansel. quicqđ a deo sit ordinate sit. et spūssancrus nulli psonae diuine tribuit prātem. ergo spūssancrus nulli psonae diuine mittere potest delegare. **Maior** p3. et silt minor q̄stum ad p̄mā sui prem. Altera sic pbatur. quia sicut psona diuina producēt et nō producta se habet ad recipere prātem ab alia diuina psona. sic se habet psona producta et nō producēt ad cferre potestatē alteri psonae diuine. sed ppter primū psona patris a nulla psona diuina recipit potestatē. ergo ppter scđm persona spūssancrus nulli psonae diuine tribuit potestatem. **P.** mittere et mitti habet ec in diuinis ex producēt et producti. sicut patet p Aug. uñ. de trini. ca. x. sed cuiuslibet psonae nō cōpetit producēt. et cuiuslibet psonae diuinenō competit mittere. **Ad** p̄mū dicēdū q̄ mittere faciue potest intelligi duplīt. Uno mō p̄ncipaliter et auctoritatue. Alio mō sequenter et determinatiue. **P**ro mō mittit solus ille q̄ tribuit prātem legato seu missio. **S**ed mō mittit oēs illi qui talē legatū destinat ad vsum et executōem iaz accepte prātis. Unde posito q̄ solus impator alicui legato tribueret impiale auctoritatēt cui p̄tātis vsum et exercitū impator nō immediate vellet pcedere. assessores aut et amici impatoris vna cu impatore determinaret q̄ndo vbi et circa quid talis legatus iā dicta potestatē ab impatore recepta ceteret exercere. quis h̄mo legat⁹ p̄ncipaliter et auctoritatue a solo impatore mitteret. Inter tñ et determinatiue mitteret ab omnibz q̄ talē legatū ad sue legato nis officiū exercendū destinatē p suam determinatōz. **C**re isto scđo mō mittēdī loquido maior nō ē vera. et io nihil excludi p̄posito. q̄ quis psona pducēs mittat psonā pductatōq; auctē ei tribuit. q̄ psona pducēs maiestate et potestia quā h̄z in se cōcīat psonae pductatō. tñ illa omnia p̄tās nō ponit in executōe quo ad extra. nisi de cōi volūtate et determinatiōe oīm triū psonar. io scđo mō p̄dicto oīm

Instantia 1 In omni ordinata legatō et legat⁹ sine missis recipit auctoritas seu prācē a mitreto seu delegāte. sed sicut dicit Ansel. quicqđ a deo sit ordinate sit. et spūssancrus nulli psonae diuine tribuit prātem. ergo spūssancrus nulli psonae diuine mittere potest delegare. **Maior** p3. et silt minor q̄stum ad p̄mā sui prem. Altera sic pbatur. quia sicut psona diuina producēt et nō producta se habet ad recipere prātem ab alia diuina psona. sic se habet psona producta et nō producēt ad cferre potestatē alteri psonae diuine. sed ppter primū psona patris a nulla psona diuina recipit potestatē. ergo ppter scđm persona spūssancrus nulli psonae diuine tribuit potestatem. **P.** mittere et mitti habet ec in diuinis ex producēt et producti. sicut patet p Aug. uñ. de trini. ca. x. sed cuiuslibet psonae nō cōpetit producēt. et cuiuslibet psonae diuinenō competit mittere. **Ad** p̄mū dicēdū q̄ mittere faciue potest intelligi duplīt. Uno mō p̄ncipaliter et auctoritatue. Alio mō sequenter et determinatiue. **P**ro mō mittit solus ille q̄ tribuit prātem legato seu missio. **S**ed scđo mō destinat ad vsum et executōem iaz accepte prātis. Unde posito q̄ solus impator alicui legato tribueret impiale auctoritatēt cui p̄tātis vsum et exercitū impator nō immediate vellet pcedere. assessores aut et amici impatoris vna cu impatore determinaret q̄ndo vbi et circa quid talis legatus iā dicta potestatē ab impatore recepta ceteret exercere. quis h̄mo legat⁹ p̄ncipaliter et auctoritatue a solo impatore mitteret. Inter tñ et determinatiue mitteret ab omnibz q̄ talē legatū ad sue legato nis officiū exercendū destinatē p suam determinatōz. **C**re isto scđo mō mittēdī loquido maior nō ē vera. et io nihil excludi p̄posito. q̄ quis psona pducēs mittat psonā pductatōq; auctē ei tribuit. q̄ psona pducēs maiestate et potestia quā h̄z in se cōcīat psonae pductatō. tñ illa omnia p̄tās nō ponit in executōe quo ad extra. nisi de cōi volūtate et determinatiōe oīm triū psonar. io scđo mō p̄dicto oīm

Solutio 2 **Ad** 1 **H**oc dicit extra illā exclusionē sic. In omni ordinata legatō et legat⁹ sine missis recipit auctoritas seu prācē a mitreto seu delegāte. sed sicut dicit Ansel. quicqđ a deo sit ordinate sit. et spūssancrus nulli psonae diuine tribuit prātem. ergo spūssancrus nulli psonae diuine mittere potest delegare. **Maior** p3. et silt minor q̄stum ad p̄mā sui prem. Altera sic pbatur. quia sicut psona diuina producēt et nō producta se habet ad recipere prātem ab alia diuina psona. sic se habet psona producta et nō producēt ad cferre potestatē alteri psonae diuine. sed ppter primū psona patris a nulla psona diuina recipit potestatē. ergo ppter scđm persona spūssancrus nulli psonae diuine tribuit potestatem. **P.** mittere et mitti habet ec in diuinis ex producēt et producti. sicut patet p Aug. uñ. de trini. ca. x. sed cuiuslibet psonae nō cōpetit producēt. et cuiuslibet psonae diuinenō competit mittere. **Ad** p̄mū dicēdū q̄ mittere faciue potest intelligi duplīt. Uno mō p̄ncipaliter et auctoritatue. Alio mō sequenter et determinatiue. **P**ro mō mittit solus ille q̄ tribuit prātem legato seu missio. **S**ed scđo mō destinat ad vsum et executōem iaz accepte prātis. Unde posito q̄ solus impator alicui legato tribueret impiale auctoritatēt cui p̄tātis vsum et exercitū impator nō immediate vellet pcedere. assessores aut et amici impatoris vna cu impatore determinaret q̄ndo vbi et circa quid talis legatus iā dicta potestatē ab impatore recepta ceteret exercere. quis h̄mo legat⁹ p̄ncipaliter et auctoritatue a solo impatore mitteret. Inter tñ et determinatiue mitteret ab omnibz q̄ talē legatū ad sue legato nis officiū exercendū destinatē p suam determinatōz. **C**re isto scđo mō mittēdī loquido maior nō ē vera. et io nihil excludi p̄posito. q̄ quis psona pducēs mittat psonā pductatōq; auctē ei tribuit. q̄ psona pducēs maiestate et potestia quā h̄z in se cōcīat psonae pductatō. tñ illa omnia p̄tās nō ponit in executōe quo ad extra. nisi de cōi volūtate et determinatiōe oīm triū psonar. io scđo mō p̄dicto oīm

diuine psonae vere dicunt mittere. **Forte** ex Instantia his dicit extra roēz quā feci p̄clusiōe. q̄ ex quo collatio p̄tās actiue solū 2uent psonae producēt. ergo q̄uis indiuisa sint opa trinitatis. tñ actiue aliquid 2uent vni psonae qđ actiue nō 2uent omni bus psonis. cui oppoſitū videt ec assumpū in maiori rōis tue R. **Solutio** q̄ oīs p̄tās seu auctas q̄ serf psonae pducta et pductatē. illa 2erit ex vi pductōis. Unde per actū generatōis p̄ munīcat diuina cōntiaz et ipotētā filio. et p̄ filius p actū spiratio nis hec cōcīant spūscō. fm istos vō acr̄ nō est indistinctio vel indiuiso in diuinis. immo est realis distinctio. licet igit actiue 2erit au toritatē 2uent vni psonae et nō alteri. h̄t nō est extra illā maiore quā assumpsi. q̄ ex vi se ibi loquor de ista actiuitate q̄ talibus cōuenit fm opa que ab ipsis pcedūt indistincte. **A**d ex his p̄z qđ sit dicēdū ad scđm. q̄ q̄ us mittere p̄mo mō hēat ec p̄ pducere. eo q̄ p̄tās cōcīet psonae producēt ex vi pductōis. tñ scđo mō h̄z ec ex coīs voluntatis determinatiōe oīm triū psonar. **Quo** ad scđm. ppo siū illi terciū articuli dico q̄ spūssancrus mittit filii. nō p̄mo mō sup̄ dico. cū sibi nullā tribuat auctē. sed scđo mō. q̄ filius est legat⁹ dei patris. **I**xtra quod ait Abdias in principio sui libri. Legatum misit deus ad gentes. **A** hic legatus accepit auctoritatē ab eterno a deo patre ut mētes hominū valeat illustrare. **A** tales em̄ opationes exercendas dicēt mitti filiis. eo q̄ p̄formes sint sapiētē q̄ est approp atū filij. **S**ic etiā spūssancrus mittit dicit q̄ siuit in nobis opa pietatis et misericordie. q̄ respicuit amore et caritatē. **L**icet igit ex hoc p̄misit p̄ncipaliter et auctoritatue. tñ q̄ determinatiō illi auctis ad vsum et executionē facia ēp̄ dīna voluntatē q̄ vere ē voluntas spūssancrus et eq̄ sicut pris et filij. io vt sic. s. determinatiue et ad vsum destinatiue nō solus p̄. verū etiā spūs sanctus mittit ipm filiū. **C**re illa videt ec expl̄a intēcio Aug. uñ. de trini. c. v. vbi ait. Mitti a patre filius sine spūscō nō potuit. **N**ā pater intelligit eū misisse q̄ ex semina eū fecit. non vtiz sine spūscō hoc fecisse dicit. **C**re codex ca. Aug. exponē illud Ia. xv. **M**isit me dīs et spūs eius. dicit hoc ē intelligendū te missione filij dei in mūdū p̄ carnis assumptiōne. **H**ec huic exclusionē 2edit quorundā doctoz opinio. **D**icūt em̄ q̄ verbū diuinū tripliēt mittit. **U**no mō in carnē. **A**lio mō in mente. **T**ercio mō ad faciendū pdcariōne. **P**rimis duobz modis ut dicūt mittit filius

Scot⁹
qdā ali⁹.

- a solo patre. sed tertio mō mittit a spūsancto.
- 1 **P**ro quo ad h̄ ē. q̄mīssī auct̄as depēder a mītēre. sed filius dei i nullo depēdet a spūsancto nūlī assūmptā hūnā naturā bīn quāz pdicauit i mundo. ḡ t̄c. **P**. mīti t̄ mittere sūt op̄osita relatiue. t̄ sūlī p̄duci t̄ producere t̄ c̄argūlī sic. **N**īcūlī vñns termin⁹ relati⁹ includit altr̄z terminū relati⁹. t̄c termin⁹ corelat⁹ includētis includit terminū correlat⁹ inclusi. sed mīti includit p̄duci. ḡ mītēre includit p̄ducere. cū ḡ spūscūs nō producet filiū. ergo nō mīti eū. **P**. si op̄ositorū in oppositorū. t̄ p̄positū i p̄posito. **S**3 mittere t̄ mīti sūt op̄osita. t̄ mīti bīn Aug. est originari. ergo mittere est originare. sed spūssanctus nō originat filiū. ḡ neḡ mittere ipsum.
  - 4 **P**. si nō est de ratione mitteris p̄sonae q̄ originet missam. t̄ ppter hoc spūscūs p̄t mittere filiū. t̄c pari rōne filius posset mittere p̄tre. quod est ḡtra om̄ne veritātē. **P**. p̄sona mittere dicit operari p̄ p̄sonam missam. pater em̄ dicit diffundere caritatē p̄ spūsanctū. t̄ illustrare ac erudire p̄ filiū. sed spūsanctū nō op̄atur p̄ filiū. ergo t̄c. **S**ed bīn intellecta distinctōe quā p̄missī sup̄ius. illa oia labōrat i equoco. oia em̄ arguit de mitterente p̄ncipalē t̄ auctoritatue. nō aut̄ de mitterē sequēter t̄ determinatiue seu ad vñsum destinatiue. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ maior nō est vera loquēdo de mitterē scđo mō dico. **A**d scđm dicēdū q̄ quis mīti includat p̄duci. nī nō includit p̄duci a mitterē determinatiue t̄ destitutiue. s̄z includit p̄duci a mitterē p̄ncipalē t̄ auctoritatue. ois igit p̄sona q̄ mīti illa etiā p̄ducis. s̄z nō p̄ducis a qlibz mītēte sed soli a p̄ncipali.
  - 5 **E**t idē p̄z ad tertium. q̄ dato q̄ mīti a p̄ncipali mītēte est originari. nō t̄n a sequēter t̄ determinatiuo mītēte. **A**d quartū nego cōsequētiū. q̄ cū de rōne legati sit q̄ ab alio habeat p̄tatem t̄n nō precise a seipso. pater aut̄ p̄cile a seipso t̄n ab aliquo alio habet p̄tatem. ergo repugnat patri q̄ mītēt. hoc autē nō repugnat filio. cum filius nō seipso sed ab alio puta a patre habeat p̄tatem delegataz. patri igit repugnat vterq; missionis modus passione sumptus. **P**rim⁹ quidē q̄ nō habz au- cītutatē ab alio. t̄ scđs q̄ nō cuiuscūz auctoritatis determinatio dicit missi. sed soli determinatio auct̄is seu p̄tātē delegate ab alio. **D**ato. n. q̄mpator a seipso vel ab alio determinia reūr ad exercitiū sue p̄testatis. ex hoc t̄n nō diceret mīti vel legari. maxime si ille imperator est talis q̄ a nullo genitus depēderet in

cuiuscūz p̄fectionis collatōe. sic de p̄sona patris t̄c. **A**d quintū dicendū q̄ maior nō ē Ad 5.

vera nī sit p̄sona mītētis principaliter. illa em̄ dicit op̄ari p̄ p̄sonā missam. sed nō p̄sona mītētis sequēter. **N**uo ad tertium hic in

Conclu 3

quirendū dico q̄ p̄sona diuina mīta ab alia p̄sona principaliter t̄ auctoritatue. mīti se ip̄la sequēter t̄ determinatiue. **S**icut. n. si ro-

tū capitulū mīti vñformiter vñ qui est d̄ corpē capituli. t̄c missus mitteret seip̄la. sic h̄c i p̄posito t̄c. **D**ic trāleo. q̄ applicatio isti us p̄z ex p̄cedētibus. **S**ed ḡtra illā cōclu-

Scot⁹ t̄q
dā aliq.

sionē arguunt q̄dē doctores qui t̄ sup̄ius ar-

guebat ḡtra secundā cōclusionē sic. **H**emp in-

ter mītēte t̄ missu oportet dare distincōne

sed eadē p̄sona diuina nō potest esse a seip̄la

distincta. ergo t̄c. **P**. subordinata est p̄te-

stas missi respectu mītētis. sed idē respectu sui

nō habet p̄testatē subordinatā. **P**. mītētis

respectu missi h̄z auctoritatē. sed t̄c. **S**ed

ad illā t̄ cetera ḡsilia dico breuiter q̄ oia p̄ce-

dūt de mītēte p̄ncipalē. vt sup̄ius dictū est.

Articls 4

Quantum ad quar

tū. vñrum cuiilibet diuine p̄sonae p̄ueniat mis-

sio passiue. teneo cōclusionē negatiuā. q̄ p̄ter

nō mīti. ergo mīti nō p̄uenit cuiilibet perso-

ne diuine. sequētia patet. **A**ccēdēs ponit. b.

Aug. iiiij. de trini. ca. vlti. t̄ probatū est etiam

sup̄ius. t̄ adhuc potest probari sic. **P**ersona

habēs in se auctoritatē vñuersalis p̄ncipij. il-

la nō potest mīti. pater est h̄moi. ergo t̄c. **C**

T. si pater mitteret. vel ipse mitteret p̄mo mo-

sup̄ius dicto vñscđo. **N**ō primo. q̄ nō h̄z

p̄tatem ab alio. **N**ec scđo. q̄ missio scđo mō

dicta p̄supponit p̄mā. quecūz em̄ p̄sona mī-

tiū vel destinatē determinatiue. eadē mīti au-

ctoritatue. q̄ vñ sup̄ius dictū est p̄tātē deter-

minabilis i missi vel in legato non est p̄tātē

primordialis p̄ se aurētā. sed est p̄testas de

legata. t̄ p̄sequētia habēs talē p̄testatē mīti-

tū a delegeatē qui ei contulit p̄testatē. **S**3 Contra.

forte dicit q̄ actio reciprocā p̄uenit cuiilibz p̄

sonē diuine active t̄ passiue. sed mittere ē actio

reciproca. ḡ. **M**aior pater. q̄ p̄ tanto q̄ intel-

ligere est actio reciprocā. ideo p̄uenit p̄tātē ac-

tive t̄ passiue. **N**am pater intelligit se t̄ intelli-

git a se. **P**inoz pater. q̄ illa actio est recipro-

ca que cōuenit alicui reflexe supra seip̄m. sed

sic p̄uenit missio p̄sonē diuine. q̄ vñ patuit ī

tercia cōclusionē tertii articuli. diuina p̄sona

mīti seip̄la. **P**. beatus Aug. iiiij. de trini. 2

n 3

ca. xx. ait. q̄ fili⁹ mitti dicas ex eo q̄ cuiusq; mē
te ex ipse p̄cipit. si igit̄ illa est cā sufficiens missi-
onis. cū pater nō minus q̄z filius mēte percipiat.
sequit̄ q̄ etiā pater mittat. Ad primuz
dicenduz q̄ licet missio possit aliquo mō dici
actio reciprocā. tamē passiue nō p̄t p̄uenire
nisi psone habeti auctoritatē delegataz seu ab
altero cōicata. hoc est em̄ de rōne missi seu de-
legati. q̄ habeat auctoritatē delegata. z iō mis-
sio passiue patri p̄uenire non potest. cū ipse a

Ad 2 nullo habeat potestate. Ad secundum dicendum
q̄ ad hoc vt psone vere dicat missa: nō sufficiens
cittalis mentalis p̄ceptio. sed oportet q̄ sic p̄-
cipiat q̄ ab alio aliq̄ mō esse cognoscat. Pro
pter qd̄ in codē ca. dicit Aug. Pater cum ex-
cepta quoq; cognoscit nō dicit missus. Et s̄
dit cām dices. Nō em̄ habet d̄ quo sit. aut ex
quo p̄cedat. Ut ergo de illa in uisibili mis-
sione finalr̄ p̄cludamus. est aduertēdū q̄ il-
la materia nouē p̄pones p̄nt formari. quarū
tres sūt om̄i mō false. tres om̄i mō vere. z tres
vno mō vere. z alio mō false. Iste tres. p̄-
mittit seipm. filius mittit patrē. spūscūs mit-
tit patrē. sūt oīo false. q̄z p̄ nec p̄t mitti au-
ctoritatē nec determinatiue. H̄z iste tres
p̄ mittit filiū. p̄ mittit spūscūm. fili⁹ mittit
spūscū. sūt oīo vere. s. auctoritatēz de-
terminatiue. Iste aut̄ tres. fili⁹ mittit seipm.
spūscū mittit seipz. spūscūs mittit filiū. sūt
vno mō vere. s. determinatiue. z alio mō false. s.
auctiatue. Ad argumētū p̄ncipale p̄z ex his
q̄ dicta sūt sup̄pus. q̄z nō oīo app̄itio diuine
psone est missio. Nam app̄itio q̄ debet esse
missio p̄supponit emanationē psone apparen-
tis. q̄z nisi eet psone producta. tūc nō haberet
auctē delegata. z ab altero cōicata. quod ec̄
pt̄ rationē missi seu delegati. z sic argumētū
nō p̄cludit quod int̄edit.

Ad argu-
mētū p̄nci-
pale.

Distinctio decimasexta.

Anc de spū
scđ tc. Postq; m̄gr̄ determina-
uit de t̄pal missione p̄ncipio. h̄
incipit determinare de ciudē missiōis mō. Et
dimidif̄ duas p̄tes. fm̄ q̄ dupl̄ mittit spūscū
ct̄. s. v̄sibl̄ z inuisibl̄. Pr̄o igit̄ h̄ determi-
nat de spūscū missione v̄sibl̄. Scđo de iui-
sibili. di. xvij. ibi. Iā nū accedam⁹. Pr̄ima ī
duas. q̄z p̄mo p̄missa distinctiō de v̄sibili z
inuisibili missione. m̄gr̄ p̄sequit̄ p̄mū memb̄z
z v̄sibili missione. Scđo iter missiōis fili⁹ z

missionē spūscū facit h̄patōez. ibi. H̄z p̄pus
q̄rdū ē. Et hec diuidit̄ i tres. q̄z p̄mo oīndie
q̄ spūscū ex h̄ q̄ mittit nō d̄z dici minor pa-
tre. Scđo q̄ fili⁹ fm̄ q̄ h̄ ē minor tota trinitate.
Et tertio oīndit̄ q̄z p̄ etiā considerata dei-
tate maior ē filio ex donatis aucte. Scđo ibi
Notādū aut̄ q̄ filius. Tercia ibi. Hylarius
aut̄. Circa istā distinctionē quero.

Qrum species in quibus spūscū
tempaliter missus apparuit fuerint
imaginari vel vere reales seu corpo-
rales. Et videt̄ q̄ fuerint imaginari. Qz
fm̄ Augustini. q̄. de trini. ca. v. Missio visi-
bilis ppter hoc fit. vt corda hominū om̄ota
ad occultam eternitatēz. sed a fantasmatisbus
et imaginariis speciebus mouet intellectus.
iḡz tc. Contra. in euāgelio dicit̄ q̄ colum-
ba in qua apparuit spūscū descedit corporali
specie. q̄ habuit̄ corpus z nō fantasticum
sui imaginariū. Dic quartuor sui videnda.
Pr̄imo vtrū missio v̄sibilis conueniat ali-
cui diuine psone. Secundo vtrū psone v̄sibi-
liter missa fm̄ q̄ appareti corporali specie sit mi-
nor psone que mittit cā. Tercio de eo quod
querit̄ Quarto vtrū tales species formetur
misterio angeloꝝ.

Quantū ad p̄mū

Articlo 1

Vtrū missio v̄sibilis conueniat alicui diuine
persone. est aduertendū q̄ missio predicta sic
desciri potest. Missio v̄sibilis est diuine p̄-
sonē ad aliquem hominem destinatio sub talī
v̄sibili signo quo manifestat̄ vel manifesta-
ri potest aliquo mō emanatio psone que mit-
titur. z seritas homis ad quēmittit. Ex qui-
bus patet q̄ missio v̄sibilis tria includit. sc̄z
diuini psone eternā emanationē. z anime deuo-
te internā sanctificationē. z vtrūsc̄z. s. eman-
ationis z sanctificationis externā apparitiōez
seu manifestationē. z hoc de facto vel fm̄ apti-
tudinē. quia licet talī signo hec duo nō semp̄
manifestetur. tñ h̄moi lignū est aptū natum
ad hoc vt mediante ipso hec manifestent̄.

Ex his etiam appetit quid dicenduz sit ad
illud quod querit̄ in isto articulo. Nā p̄i nō
p̄t p̄terere v̄sibilis missio. q̄z cui repugnat
inuisibilis missio. eidē repugnat v̄sibilis mis-
sio. sed patri repugnat inuisibilis missio. vt
pater ex p̄cedētibꝝ. ḡ tc. Maior patet. quia
cui repugnat inclusum eidē repugnat inclus-
tēns. sed missio v̄sibilis inēcludit missione in-

Dist.

XVI

2. visibilē. sicut ex iā dictis patet. **P.** cui repugnat emanatio ei non compete visibilis missio. Illa patet. quia cui repugnat emanatio ei deus repugnat potestatis delegatio passima seu communicatio que necessaria est in missio vñ legato. Sed patri repugnat emanatio. cuz nō habeat perlonā origine priorem se a qua possit emanare. Unde si quādōg̃ legitur q̃ persona patris manifestauerit se in aliquo sensibili signo. hoc nō debet dici missio sed portus apparitorum. quia q̃uis ei qui habet auctoritatem autēnīca a se et nō ab alio repugnat meti vel legari. sibi tamē nō repugnat apparere vel manifestari. **D**e filio autē et spiritus sancto planū est in scripturis q̃ eis copet missio visibilis. **D**e filio enī dicit apostolus ad Galath. iiiij. Missis deus filii suum factū ex muliere factū sub lege. vt eos qui sib⁹ lege erat redimeret. **E**t Baruch. iij. dicitur de filio dei. Post hec in terra vñsus est: et cū hominibus pueratus est. Etiaq; spiritus sanctus ī sancto euāgelio quater legit missis visibiliter. scz in colubre specie circa christi baptismationē. **V**ob. i. In nube circa christi trāfigurationē. **D**at. xvij. In flatu post christi resurrectionē. cū insufflauit ī discipulos dicēt. Accipite sp̃m̃c̃m̃z̃. **J**o. xx. Et ille quis igneis post christi ascensionē. Actuū. q̃. **R**atio autē illaz visibilium apparitionū ex causa finali potest assignari. Apparuit. n. circa baptismū ī specie columbe in lignū innocētē quā debemus recipere cum baptizamur virtute illius qui tunc baptizabat. qui erat agnus dei qui collit peccata mundi. **L**ucā trāfigurationē appuit in silentiū ne nubis lucide ut signū habemus futore glorie que reuelabil in nobis. dona em̃ gratie et glorie appropriant sp̃ūsc̃io. Post resurrectionē autē cū xp̃s dedit aplis potestatē remittendi peccata. missus ē eis sp̃ūsc̃io ī specie veritatis. flatus. ī signū q̃ apli tate potestē receperut ibi virtutē quā oia peccata nostra possit exufflare. **V**nū dictū est eis a christo. Accipite sp̃ūmsanc̃tū: quoꝝ remiseris peccata remittunt eis. et quoꝝ rū remitteris retenta sunt. **S**ed post ascensionē missus est aplis ī linguis igneis. vt ex visibili signo appareret q̃ apostoli cē debebant verbis p̃lui et caritate feruidi. q̃r in oēz terrā debebat exire sonus eoꝝ: et in fines orbis terre verba eoꝝ. **E**d forte illa cloēm̃ dicēt sic. Illud qđ oīno ē inuisibile. h̃ nō p̃r visibiliter apparere sine fictiōe. s̃ sp̃ūsc̃i p̃sona est simpli inuisibil. iuxta illud qđ d̃. i. ad Th. vi. **L**ucā īhabitac̃t inaccessible. quē null⁹ hoīm

vidit. sed nec videre pot. **E**t sp̃ūsc̃io nō quevit aliq; fictio. cū ipse sit sp̃ūs veritatis. vt d̃ in enāg̃. et sp̃ūsc̃io discipline effugiet fictū. vt d̃. **H**ap. i. **P.** si sp̃ūsc̃io ē et missus ī alia quā visibili creatura. tūc preter modos cōes quibus deus est in om̃i creatura p̃ c̃ntiaz. potentia et p̃ntiam sp̃ūsc̃io ē et in illa creatura in qua mitteret. hoc autē ē et vel p̃ gratie insuſionem. vel p̃ illius creature in uniate suppositi assumptionē. vel p̃ representationē. pura et esset in re sicut in signo. **N**on primo modo quia talis creatura cū non sit rationalis non est capax gratie. **N**ec secundo mō. quia tūc creatura irrationalis ē et assumpta a diuino supposito. quod null⁹ sane intentis ponet. **N**ec tertio modo. quia vel ē et ea sicut in signo naturali vel universalī. et tūc mitteret in om̃i creatura. q̃r in om̃i creatura reputur vestigium creatoris. vt paruit sup̃ius distinctio. i. vñ sicut in signo gratuito. et tunc in om̃i sacramento mitteret sp̃ūsc̃ius. cū sacramentū sit signū gratiū. **R**indeo. ad p̃mū dicēdū q̃ aliqd̃ visibiliter apparere pot intelligi dupl̃. **U**no mō formaliter denotatōe intrinseca. Alio mō denotatōe solū denotatōe extrinseca. sicut cā q̃ñ q̃ denotatōe ab effectu. **P**rimo mō maiorē vera. sed nō sedo mō. **V**nū sp̃ūsc̃io d̃ visibilit̃ apparere. nō q̃ ipse videat. sed q̃r aliqd̃ aliud videat p̃ cui⁹ exp̃lorationē nos manuducimur ī cognitōz aliqd̃ emanatōis sp̃ūsc̃i. et manifestatōz scribat̃ illi⁹ ad quē mitterit. g̃. **A**d. sedm̃ dicēdū q̃ appetib⁹ sicuti signo. **A**d p̃barōz dicēdū q̃ tens tanq; signo multipl̃ pot apparere. **P**ro sicut in signo naturali. et sic reluet in om̃i creatura tāq; vestigio. **S**ecundo sicuti signo reuelatio seu illuminatio. et sic appuit prib⁹ in veteri testō. **T**ercio sicuti signo gratiū. et b̃ tripl̃. **O**r vel illud signū nullo mō est causa gratie. licet ipm̃ cōsequat̃ gratia. et tale signū fuit circuifis et aliqua sacramēta veteris legis. **V**el aliqd̃ mō est cā grē et tale signū ē sacrī noue legis. quod aliquo mō efficit qđ figurat. vt p̃ p̃r m̃gr̃m li. iij. dī. i. **V**el h̃moi signū p̃supponit gratiā quā de mōstrat̃ seu ostendit. et tale est signū quo fieri p̃ p̃lone diuine visibilis missio

Solutio
Ad

Ad z

Articls 2

Quantū ad secundū

dū articulū. vtꝝ p̃sona visibiliter missa s̃m̃ p̃ appare ī corporali sp̃ēste minor p̃sona que mitit cā. distinguendū est de creatura ī q̃ apparet p̃sona. **V**el q̃ illa creatura est assumpta ī

Lōdo 2

Lōtra cōdū
clusionē.

1. p̃ter reuelatio. q̃ cui repugnat visibilis missio. et p̃sum̃ missis missis. vt ex postū. et. **P**ro p̃p̃o. qui repugnat ad reuelatio. incluso. q̃d̃ missio.

Vnitatem suppositi divini apparetis in ea. vñ nō
Si sic. tūc pono & cloz affirmatiuā. q: qnīcū/
g: due nature sūt eiusdē suppositi. illō qd p se
pdicat de una salte ex &nti pdicat de altera. ma
xime si lle due nature i terminis &cretis profe
runt. q: vt sic implicat suppositū qd est utriqz
cōe. H: planū ē q natura assūpta ē minor: p/
sona diuina q ipsā nō assūpsit. g: ppter &ca
tionē ideomati psona assūmens dicit minor
psona non assūmēte. immo filius dei vt sic di
cetur minor seipso. iuxta quod ait apostolus.
Ex inaniuit semetipm formā serui accipiens.

Instantia

Solutio

Instantia

Rn. aliqz

Contra

Solutio
propria.

H: sed forte dicet q: illud sit &tra Hylariuz
in li. de trini. vbi ait. q: pater est maior filio. fi
lius tamē nō est minor: patre. Dicendum
ad hoc q: illud non est &tra illud ppositū. q: a
Hylarius loquit ibi de filio dei fīm le. t nō qz
tū ad assūmpā naturā. H: sic dicens orē
duplex difficultas. q: tunc dictū Hylarij eē
&tra dictum Augustini. q: stādo p̄cise in di
uina natura. filius est equalis patri fīm dicta
bī Aug. Itē cū manus relatiue dicas respectu
minoris. ergo maior dicas mōre maior. H:
vñ relatiū nō potest ponī sine reliq. g: dicē
do &tra Hylariū nō videſ q: pater possit dici
maior filio. nisi filius dicat minor p̄c. Fū
erūt igis quidā qui hāc difficultate ex dictis
Hylarij resultātem euadere cupiētē dixerūt
q: quia i patre sunt plures relationēs q: i filio.
accipiendo relationē negatiue. puta inascibili
tas ē p̄c. cui nō corrider aliq relatio i filio.
iō p̄d: maior filio. quis ex hoc filiū nō dicas
minor p̄c.

H: isti deficiunt hic tripli. Prio
q: cū relatio nullā p̄fectionē dicas. ideo p
pter relationū pluralitatē nō potest aliquid ma
ius dici. Secō q: sic dicens filius eēt maior
spūscō. qd tñ nullus ponit. pbatio &ntie. qz
spūscūs h: sola vnā relatiō p̄put spirationē
passiuā. s: filiū h: plures. fūlitationē q: referat
ad patrem. t cōem spirationē seu actiū spirati
one qua referat ad spmstēm. Tercio deficiunt.
q: cui positiū est cā q̄re aliquid dicas manus
eiusdē negatio erit causa quare aliquid dicas
minus. igis si pluralitas relationū i patre est
causa quare pater sit maior filio. negatio illi
us pluralitas seu paucitas relationū erit cau
sa quare filius sit minor patrem nisi aliud dica
tur. E: ideo posset dici q: i illo pposito ma
ius est idē quod dignius. vbiqz ergo cōdi
ctio dātis spectat ad dignitatē. ita tamē q: con
ditio recipiētis nō spectat ad aliquā indignitatē.
sed ad psonalem p̄petratē. tūc ille qui
dat ita diceret maior recipiēt. q: tamē recipiēt

ens nō debet dici minor dātē. maxime si reci
piens recipit omnē p̄fectionē a dante. t can
dem naturam que est in dātē. sed sic est in pro
posito inter patrem & filium. ergo tc. Unde nō ē
differētia inter patrem & filium p̄sum ad p̄fectio
nē habita. quia omnē p̄fectionē quā habet
pater habet filius. sed soluz differit in modo
habēti. quia pater habet a patre. sed pater nō
habet a filio sed a seipso. Et illa etiā videt ec
inētio Hylarij. Quia ibidē sī ait Hylarij.
Maior itaqz donās. sed nō mōr filius cui
vnū esse donat. cui tm̄ donat esse quantus ē
ipse qui donat. filius igit est equalis patri in
re habita. qm̄ pater dicas maior filio i mo
do habendi. Et hoc de prima conclusione
secudi articuli. Lōclusio secuda. Si autē
creatura i qua apparet psona diuina nō est as
sumpta in vnitate suppositū a tali psona. tūc
illa psona nō est minor ceteris psonis diuina
pter hoc q: i tali creatura apparet. quia ea
que distincte subsistunt nō &municāt sibi mutuo
sua ideomata. sed cum psona diuina ap
paret in aliqua creatura nō assūmendo eam.
tūc psona diuina & illa creatura distincte sub
sistunt. ergo nō &municāt sibi mutuo sua ideo
mata. t p̄ sequētē nō p̄t inferri q: illa perso
na sit mōr ceteris diuini psonis. ppter hoc
q: talis creatura minor est eis. Et illa est inē
tio beati Augustini. iij. de trinitate. ca. vi. vbi
ait nūqz scriptuz esse q: deus pater sit maior
spiritu sancto. vel spiritu sanctius minor deo
patre.

Quātuz ad tertius

articulum. vtrum species in quibus apparu
it spūsanctus temporaliter missus fuerit ima
ginarie vel vere reales seu corporales. est aduer
tendū. q: de aliquibus speciebus in quibz ap
paruit spūsanctus est magnū dubiū vtrum
fuerint reales vel fantastice seu imaginarie.
Unde de linguis i quibus apparuit i die p̄
theostes Augus. mouet illam questionē in
ppria forma. iij. de trinitate. ca. vi. Et propterea
difficultatē dimittit eam insolūtā. Unde ait
sic. Quisqz de illo igne disceptare potest. vñ
oculis an spiritu vñlus sit. Et causam huius
dubitacionis trahit Augustinus ex libro actu
um apostolor. Vbi em̄ nos habemus. Ap
paruerunt illis disparsitē lingue. alia transla
tio quā allegat Augustinus: habet. Vnde sit
eis diuise lingue. Et ideo post pdicta subdit
Augustinus. Nō em̄ viderūt linguae velut

D., lingue
igneue hue/
tut reales.
Ad 1
ignē, sed vīse sunt eis. **Nō** em̄ sub eadē signi-
ficatione solemus dicere, vīsum ēm̄bi. q̄ dī-
cim̄ vidi. **E**t in illis quides spūalibus vīlis
imaginū corporaliū solet dici. t̄ vīsum ēm̄bi t̄
vīdi. In illis vō que p̄ expressam corpalem
spēm oculis demonstratur nō solet dici. vīsum
est m̄bi sed vīdi. **E**t quis beatus Augu-
neutrā partē hic afferat determinate, sunt ra-
mē quidā qui dicūt q̄ ille lingue ignē nō fu-
erunt imaginarie sed reales, q̄r vē dicunt veri-
tas nō d̄z fictōib⁹ manifestari. nā i opib⁹ vī-
tatis nulla d̄z cēfictio. sed appitōes fātastice
sūt qdā sicut es. **P**. illud qd̄ ēi imaginatōe
vni nō appetit alteri. s̄ ille lingue nō solū ap-
paruerūt aplis q̄b⁹ i illo signo mittebat spū
sc̄s. sed, t̄ plib⁹ alijs apparuerūt q̄ cuz aplis
in illa domo fuerūt. **H**ed quid sit hic tēn-
dum. determinate afferere nō presumo. maxi-
xime cuz tāt⁹ doctor sicut erat Aug. neutrā p̄
tem determinate afferuerit. **H**ed nec rōes
illoz cēludūt. igit̄ ad p̄mū dīcēdū q̄ minor
nō est vera. q̄r multi p̄phete receperūt verita-
tēs p̄phetie p̄ spēs fantasticas t̄ imagina-
rias. q̄a t̄ p̄phetia nulla fuit fictio falsitas.
Ad 2
Ad secūm dīcēdū q̄ illō signū vīture di-
uina vel angelica poterat multiplicari in fan-
tasias oīm illoz quib⁹ apparuerūt ille lingue.
He colubā vō i qua appūt spūlētūs ba-
ptizato d̄no. dicit beatus Aug. libro supius
allegato. nō cēdubū quin fuerit vez corpus
reale. cu scriptura eam corporali specie afferat
descidisse.

Articls 4 Quantus ad quar
tum articulū. vīrum tales species in quibus
spūlētūs missus est formetur mīsterio an-
geloz. **D**īcēdū q̄r deus amīstrat corpo-
ralem creaturā mediante spūali. **L**ex em̄ dei-
tatis est infima p̄ media reducere suprema-
tē patet p̄ Dyonisii t̄ angelica hierarchia.
ideo cōgrue dici potest omnes illas species i
quibus modo p̄dicto diuine psone apparēt.
ita tamē q̄ nō sūt assumpte in vītate suppo-
siti diuini. cē formatas mīsterio angeloz.
Lōculo 2 **G**ia autē aliqua illaz rerum assumere a diu-
no supposito. tūc ratione sic dignitatis sine
aliquo creato agere medio formare immedi-
ate p̄ ipm̄ deum. sicut factuz fuisse creditur de
humanitate dñi nostri iēsu ch̄risti. **F**orte
dicetur p̄tra p̄mū cōclusionem. q̄ cum ange-
lus format aliquod corpus. tūc ipse angelus
apparet in tali formato corpe. t̄ideo si angles

lus formaret predictas species. tūc i talib⁹
speciebus nō fieret missio diuine psone. s̄ po-
tius angeli qui i talib⁹ specieb⁹ appareret
Gōsolito
Rēndo q̄ hoc nō sequit̄. quia licet angel⁹
habeat causalitatē sup talis rei formatiōe. nō
tamē habet causalitatē sup dono gratuito qd̄
a solo deo intus formatur. refficitur in mēte
illius ad quē dīcī fieri h̄moi missio. quod q̄
dem donu significat p̄ specie extrinsecus mi-
nisterialiter formatā p̄ angelū. t̄ideo licet an-
gelus former h̄moi corpus mētāte motu lo-
cali facto in aere t̄ ceteris elemētis ad hoc cō-
grētib⁹. tamē si donu significatū h̄moi cor-
pore seu specie nullo mō subest p̄tāti angelice.
sed t̄mmodo depēdet a diuina p̄tāte. t̄c non
debet dici apparet vel mitti angelus. sed po-
tius psone dipina cuius appropiatuz respi-
cit h̄moi donu. puta si illud donu se habet p̄
modū sapientie. tūc mitul filius. cuius appro-
priatū est sapientia. si p̄ modū amoris vel cari-
tatis. tūc mitul spūfact⁹ cui bonitas appro-
priatū diuīs. **H**i autē tale donu respicit singu-
lariter p̄tāte vel maiestatē diuīnā. tūc q̄ po-
testas appropiatū p̄tā. p̄tā dici q̄ in specie tūc
apparet pater apparet. tamē ex hoc non de-
bet inferri q̄ pater sit missus. quia apparatio
in plus se habet q̄ missio. q̄r sicut patet ex pre-
cedētibus supius. psone nō produce repu-
gnat miti. quis sibi nō repugnet apparet.
apparuit em̄ p̄tā in voce dicere. **H**ic ē fili⁹ me-
us dilectus. tamē ex hoc nō debet dici missus
Ad argu-
mēta p̄ncipalia p̄tā. q̄r neutrū est p̄
ca que hic dicta sunt.

Ad argu-
mēta p̄nci-
palia.

Distinctio decimaseptima.

Tām nūc acce-
dam⁹ tē. **H**ic m̄gr determinat de
invisibili missione ipsi⁹ spūfacti
Et diuidit̄ i duas p̄tās. q̄r p̄mo circa h̄ ponit
sua intēcōz. **H**ecō recitat sibi h̄uā opinōz
ibi. **S**uō dictū ē. **Q**uātū ad p̄mū ē sciēdū q̄
tūc spūlētūs invisibilē mittit̄ cu caritas i cor-
dib⁹ nūl diffudit̄. iō m̄gr duo facit. q̄r p̄mo ē
caritate ponit suā p̄pria opinōz q̄tū ad eēn-
tiā caritati. **H**ecō q̄tū ad augmētu caritati.
Hecō ibi. **D**ic q̄tū si caritas. **P**ris p̄tā p̄n-
tis lectōis. **E**t diuidit̄ i duas p̄tās. q̄r p̄mo p̄
mitis suā intēcōz. **H**ecō remouet qndā ca-
nullatiōez ibi. **H**ed ne forte. **P**rima i duas.
Nā primo ponit suām opinionem. **H**ecun-
do adiungit sic opinionis confirmationē ibi.

Instantia

Mea autem retata. Et hec duas. simus quod duo sumuntur. si. quod caritas est deus. et quod est spissus. Nam primo probat quod caritas sit deus. Secundo quod caritas sit spissus. ibi. Cum autem frater tecum. **T**unc sequitur illa pars. Hoc ne forte. Et dividitur duas. quod primo ostendit quod caritas non solus causali dicitur. ut quod dicere voluerunt. verum etiam centraliter dicitur deus. Secundo manifestat quod ex hoc spissus inuisibiliter dicitur missus. ibi. Tunc n. nobis. Circa istam lectionem quo.

Tertius alius est in caritate possumus habere. Et videtur cogitare se esse caritatem. Et videtur quod sic. quod. viij. de tri. dicit. s. Aug. quod diligenter fratres magis non videtur dilectione quam diligenter fratres qui diligunt fratres quod diligunt. et loquitur de dilectione caritatis sed fratres per euidenter cogitare. et de caritate. **C**ontra ecclesias. ix. dicit. Nec scilicet viri odio vel amore dignus sit. sed oia in futuris reservatur in certa. **N**ec traducitur secundum quod sicut ait prophetas. ij. posteriorum. questiones sunt ecclses numero his quod est secundum. Questiones autem sunt quod duplices sicut ibidem probatur. putatis. an est. quod est. et propter quod est. Illaz in questione non dubibus ad prius dimisis. duas tamen de caritate tractabo. **P**rimo igitur videtur est. utrum possimus cognoscere quod est caritas. **S**ecundo utrum possimus cognoscere an in nobis sit caritas. **T**ercio datur quod in nobis sit caritas. utrumque enim caritatem possumus extremerum in actu meritorum eternae beatitudinis sine speciali motore spissus sancti. **E**t quarto utrum caritas et gratia sint duo habitus realiter differentes.

Articulus

Quantus ad primum

utrum possimus cognoscere quid est caritas. et ad uerendum quod duplex est noticia quantum ad quod est. Una quantum ad quid nominis. et illa est facilis. quod communis enti et non enti. et enti possibili et prohibito. et ideo quod ad id facilis est ratio. quod caritas ut sic est quedam virtus. quia mediana voluntas elicet perfectum actum meritorum dilectionis in via et punitiorum in patria. Alia est noticia quantum ad quid rei. et hoc de caritate est multum difficulter. et hoc probat summa disputationis opinionum quantum ad istum articulum. quod quidam dicunt quod sit virtus creata. quod est habitus formaliter inherens voluntate. Alio dicunt quod sit virtus increata. que est ipsa spissus actus mouens voluntatem ad actuum dilectionis. **M**ultitudini igitur doctorum me ad prius affirmando teneo primam opinionem. que probat sic. Si caritas non esset habitus creatus formaliter inherens voluntati. actus meritorum dilectionis non esset voluntarius. quod sicut motus rei naturalis non ex his a principio intrinseco non potest dici naturalis sed violentus. sic motus voluntatis non potest a principio intrinseco non potest esse voluntari. **P**otest illud quod mouet unum a principio extrinseco. mouet ad modum instrumenti. et per se non mouetur libere. quod non est in proprio instrumento agere vel non agere. sed de necessitate agit iuxta imperium impellens. **S**ed si caritas non est habitus inherens voluntate. tunc in actibus dilectionis meritorie voluntas mouetur a principio extrinseco non conferente aliquam vim inherentem ipse voluntati. ergo actus voluntatis non possent esse meritorum. quia non est liber. **P**otest non potest aliquid non alibi fieri alibi formaliter nisi per albedinem sibi formaliter inherentem. sic non potest aliquid deo non carus fieri deo carus formaliter nisi per caritatem sibi formaliter inherentem. sed per eum. et uestius de non caro sit carus. **P**otest impossibile est de opposito transire fieri. **I**n opposito nisi mediate aliquod mutatione. sed in proprio uestimentis per transire de eo quod est non carum et deo. ad eum carum. aut ergo mutatione fieret ex parte dei. aut ex parte personae uestis. Non enim cui deus sit immutabilis. ergo erit aliiquid intrinseco inherens formaliter ipsi uesti ratione cuius non dicitur esse carus. quod non appellamus habitum caritatis. quod si solus actus est. tunc talis dormies non est deo carus. cum pertinet actum caritatis non eliciat. **P**otest signum est acque sunt habitus habere delectationem in opere. ut per ipsum ethico. sed in actibus divinitatis dilectionis estima rima delectatio. quod nobis erit habitus caritatis ratione cuius in hominibus operibus delectemur. **S**ed opio ma gister. **O**pere in lira. quod caritas est ipsa spissus assistens bone voluntati ad elicendum actuum dilectionis siue caritatis. quod ipse et alii sunt sequaces probat multipliciter. **P**rimo sic. quod non minus de imedi ate operat in nobis quod ad ea quod sunt genere quod ad ea que sunt nature. sed deus non ut in aliquo modo in opere creationis quod naturam instruit. nec in opererecreationis et gratie ut in aliquo modo. **P**otest si ad actu meritorum dilectionis non mouetur immediate humana voluntas a spirituali. tunc tali actu de digno seu de iustitia non dare vita eterna. non est falsum. iuxta ille lud. ij. ad Thimo. viij. De reliquo reposita est mihi corona iusticie. quia reddet mihi in illum dic iustus in die. probat scriptura. quod cum voluntas nostra sit finita. et actus suus finitus. quod si habens virtus qua mediante actuum meritorium elicet etiam esse finita. tunc in nullo meritum

Quod caritas sit habens
creatus.

I. habitus creatus formaliter inherens voluntati. actus meritorum dilectionis non est voluntari-

nost̄r̄ adequat de digno ipsam vitā eternā
sine donū glorie. q̄ op̄et q̄ talis actus imme-
diatus sit a sp̄ūctō. ¶ sicut deus i creatōe p-
dixit aliqua p seipm immediate ppter cor̄ ex-
cellētiam. pura angelos seu substātias sepa-
tas. aliqua nō mediatē vi productiū natu-
re cōicata. sic con gruū esse videſ ut in gratui-
tis opib⁹ nostrae recreationis ad ea q̄ sunt ex-
cellētissima nos moueat immediate. hec autē
4 sunt actus dilectionis et caritatis. ¶ fru-
stra sit p plura qd eque bñ fieri potest p pau-
ciora. sed posito habitu creato ipsius caritas
adhuc ut cōter dicit nō possimus mereri si-
ne speciali motio sp̄ūctō. ¶ Igit nō ma-
gis possit sp̄ūctō nos monere st̄ate tali ha-
bitu q̄ ipso nō exēte. quia eius virtus a nul-
lo creato depender. t deus t natura nihil faci-
ant frusta. ergo zc. ¶ actum ppheticie rati-
one sue excellētiae immediate sine aliquo ha-
bitu medio elicit sp̄ūctō i mēte ip̄i ppheticie.
sed actus dñis dilectionis ē excellētior q̄ actus
ppheticie. illa minor p̄z. quia apl̄us. i. ad Lo-
rinth. xij. pfert actū caritatis t ipsam carita-
tem ip̄i ppheticie. Maior etiā patet. q̄a nul-
lus habit⁹ creatus p̄t intellectu. pp̄here du-
cere i noticiā futuroz. ¶ si caritas p cuius
pūctōnez ad nos dicimur deo cari. cēt aliq̄s
habitū creatus. tūc aliquid accidēt existēt
in anima sancta et carius deo q̄ ipsa anima.
sed sequens est falsum fm̄ omes doctores.
sequētia pba. q̄ ppter qd vñiqd̄qz tale et
illud magis. vt patet. i. posterior. ¶ nihil
est bonū p eentiaz nisi solus deus. led caritas
est bona p eentiam. Maior patet. q̄ om̄e qd
est circa teum sicut est ens p participationē.
sic est etiā bonū p participationē. Minor p/
ba. q̄ illud est bonū p eentiam qd non po-
test intelligi nō bonū. sed q̄uis om̄is alia v̄
tus possit intelligi nō bona cū possit eē infor-
mis. sola tamen caritas nō potest intelligi nō
bona. cuz impossibile sit eam esse informē

8 ¶ p. viii. de trini. ca. viii. ait August. Deutz
dilegit qui dilectionē diligat. q̄ deus est dilec-
tio. led illud nō sequeret nisi ois gratuita di-
lectio cēt deus. sicut nō sequit. hoc est sensu-
ū. ergo ēāl. nisi om̄e sensuū sit animal.

Multas etiā alias auctētias adducit magi-
ster tam de sacro canone q̄ de dictis sanctoz.
quas ad p̄sens dimitto. q̄ vna r̄nstone piter
ad oēs r̄ndet. ¶ Sed q̄uis illā opinioz nō
teneā ob reuerentiaz multoz doctoz oppo-
sita partē tenentū. fateor tamē q̄ predicta opi-
nio non est adeo p̄iculosa sicut multi eam vi-

den̄ estimare. tria inconuenientia magistro mi-
nis iuste imponētēs. Primo vice q̄ act⁹ dile-
ctionis a voluntate elicitus sit sp̄ūctō. cū
talis actus caritas siue dilectio dicit. ¶ He-
cūdo q̄ ex puris naturalib⁹ in terri possemus
si sine habitu caritatis infuso elicere actus
meritorie dilectionis. quod fuit error pelagi.

¶ Tercio q̄ sp̄ūctō assumet etiam rōna-
lē in vnitate suppositi. si ipse eēt in mediatur
principiū actus nostre voluntatis. quod dici-
tur fuisse error manicheoz. ¶ Primū nō est
xtra magistrū. q̄ ut p̄z i textu istius. xvij. di-
stinctiōis. ipse expresse ponit dilectionē in q̄
tum sumit p actu nre voluntatis cēt quid crea-
tū. q̄uis ad eliciendū hm̄i actū nō requira-
tur fm̄ ei habitus creatus qui caritas nomi-
net i ipsa voluntate. ad hoc em fm̄ magistrū
sufficit immediate ipse sp̄ūctō. q̄ sine aliq̄ cari-
tati hitu ipsa voluntate ad eliciendū hm̄i actū
perficiuntur poterit incliare. ¶ Nec scdm̄ est h̄
magistrū ppter duo. Primo q̄ magistrū nō posuit q̄
ex nris puris naturalib⁹ possem⁹ elicere hm̄i
actū. s̄ vñtē sp̄ūctō. h̄ autē nō posuit pelagi.

Sed q̄ q̄uis magistrū nō posuit hitu caritatis
creatus. posuit tñ habitu ḡe a deo creatū t aie
infuso. dante ipsi anime eē spirituale. t ipsaz
eleuant sup om̄ia sua naturalia. Propter qd
appet q̄ nō valeat illud cōe argumentuz qd
fit xtra magistrū. q̄ aia exīs in puris naturalib⁹
non p̄t vñtē obiectū simpl̄ supnaturalē
¶ Nec potest aliquē actū supnaturalē elicere cir-
ca hm̄i obiectū. sed si nō haberet in se habi-
tū caritatis create. tunc eēt in puris naturali-
bus. hic magister diceret q̄ ista minor est fal-
sa. q̄ aia talis nō est i puris naturalibus. q̄
p̄ habitū ḡe p̄stitut⁹ in eē supnaturali. iuxta
illud apl̄. Ratione tñ sum id qd sum. ¶ Nec
terciū cēt magistrū. q̄ ad positionē magistrū h̄o seq-
tur q̄ sp̄ūctō assumet talcātaz in vnitatem
suppositi. s̄ solū q̄ iugal hm̄i aniēsīc motor
supemētis iugal ipsi mobili. ¶ Quāvis igit
bis bñ intellectus rōeas q̄cūq̄ fuit h̄ magistrū
solubiles apparet. t ei ut mihi videt posito
sine piculo poss̄ sustineri. tñ vñtē me p̄formē po-
sitōib⁹ modernoz. ad rationes inductas p̄ ma-
gistro breuiter r̄ndet. q̄uis rationes alterius
ptis eque reputē solubiles sicut istas q̄ indu-
cte sunt pro magistro. ¶ Ad pm̄ ḡ dicēdū
q̄ deus t naturalib⁹ t in sp̄ualib⁹ immediate ē
cāl genere cause efficiēt. nō tamē in genere
cause formalis. Non. n. potest dare eē huma-
nū sine forma humana. tido dicet p̄similiter
q̄ deus nō potest dare esse cariū sine for-
ma.

caritatis datus tale est. sicut nec daret esse albus quod est effectus formalis albedinis sine albione.

Ad 2 **C**ad secundum dicendum quod nihil est sic pro prium amicorum sicut uiuere. ut dicit. viii. ethicae. ideo lex iusticie ipsius amicicie hoc regreditur. ut deus amicis suis firma caritate ipsum diligenter suum impetrat iocum dum uiuendum qui est vita eterna. quia aplus appellat coronam iusticie. **V**el potest dici quod talis habitus creaturae est donum spissanci. ac etiam quod spissanci motio specialis requiri ad actum meritorium. ut patetur in tertio principali. ideo virtute spissanci acquiremus et digno illam coronam iusticie glorie semperiter. **A**d tertium dicendum sicut ad primum. **C**ad quartum dicendum quod illud non potest eque bene fieri sine caritate. **A**d probationem dico quod quis spissacis possit quilibet effectu producere in eis sine agere sed. non tamen potest dare quodlibet esse formale sine forma. et ideo dicitur quod non posset dare esse causam sine caritate. **A**d quintum dicendum quod maior non est vera. quod donum propheticum doctores est quidam habitualis influens factus a spissanco. rōne cuius etiam cessante actu propheticum adhuc talis habere vere et formaliter est propheta. **A**d probationem dico quod prophetia nostra futura habet dispositiorem per huiusmodi habitum sed effectu per spiritum influtum sibi huiusmodi habitu.

Ad 6 **C**ad sextum dicendum quod illa regula quod dicit. propter quod vniuersaliter tale et illud magis. non tenet in causis formalibus quam in ad denomi nationes quod sunt in effectibus formalibus. **N**on enim sequitur. lignum est albus. propter albedinem. quod albedo est magis alba. **S**ic propter locum caritas non est caro. sed est illud quo anima formaliter est caro. sicut similitudine non est simus. sed est illud quo natus formaliter est simus. **A**d septimum dicendum quod minor non est vera si uniformiter sumit sub maiori. **A**d probationem dico quod non sufficit quod non possit intelligi non bonum ad hoc quod tales sint per eentiam sicut est ipsi deus. sed optet quod sit purus bonum in se comprehendens omnes bona. **A**d octauum dicendum quod de causa causaliter et exemplariter est omnis dilectio gratuita. quod est per priusima causa. **L**et igitur quod cuius ordinata dilectione diligit aliquem effectu quasi in causa huius diligere propriam causam. ideo quodcumque diligit dilectionem deum diligit. quod deus est omnis dilectio. vel formaliter si est in creatura. vel caritas si est ab ipso influxa aie amore.

Ad 7 **C**ad septimum dicendum quod minor non est vera si uniformiter sumit sub maiori. **A**d probationem dico quod non sufficit quod non possit intelligi non bonum ad hoc quod tales sint per eentiam sicut est ipsi deus. sed optet quod sit purus bonum in se comprehendens omnes bona. **A**d octauum dicendum quod de causa causaliter et exemplariter est omnis dilectio gratuita. quod est per priusima causa.

Ad 8 **C**ad novimum dicendum quod de causa causaliter et exemplariter est omnis dilectio gratuita. quod est per priusima causa. **L**et igitur quod cuius ordinata dilectione diligit aliquem effectu quasi in causa huius diligere propriam causam. ideo quodcumque diligit dilectionem deum diligit. quod deus est omnis dilectio. vel formaliter si est in creatura. vel caritas si est ab ipso influxa aie amore.

Articul² **Quantum ad secundum** principale. ut possimus cognoscere in nobis sit caritas. **D**icendum quod quantum ex nobis est. pri-

ta sine dei speciali revelacione impossibile est nos sci re certitudinaliter nos habere caritatem in sua seu meritoria dilectionem. quia non noticia talis habitus non possumus deuenire nisi ex actibus dilectionis. vel igitur noticia de tali habitu habere mus ex subiecto. vel ex modo actus. **N**on primo modo. quod etiam nuda potentia sine omni habitu potest in subiectum accipi. per nudam enim voluntatem sine omni habitu infuso vel acquisitione possumus naturaliter diligere deum. **N**ec secundum modo. quod ille modus vel puerus actum ratione habitus. puta quod ex habitu inclinante ille actus dicitur facilis et delectabilis. vel ille modus puerus actum ratione ipsius rei. pura quod ex acceptatione diuina ille actus dicitur gratius et acceptius. et per consequens meritorius. **P**rimus modus quodvis in actu certitudinaliter possumus percipere. non tamen possumus scire utrum illa facilitatio seu delectatio puerat ex habitu infuso vel acquisitione. quod habet diuine dilectionis naturaliter acquisitionem ex frequenti actibus faceret actus tales delectabiles etiam in pagano vel in deo. **S**ignum enim est acquisiti habitus dilectionis huius in ope. iij. ethicae.

Sed secundum modum non possumus ex nobis ipsius aliquo modo scire nisi deo revelata. propter quod dicit apostolus. i. Cor. viiiij. Nihil mihi precius sibi nisi non in hoc iustificari sum. **S**ed forte diceris aliq. quod per me questione quod est presumponit questionem an est. cum quod sic se habeat scire ad sci re sicurum quod est ad questionem. nos autem possumus scire quod est caritas. cum sit quidam habitus creatus ut patitur in predicti articulo. quod etiam poterimus scire an sit in nobis. **T**. iij. posterior dicit. quod est impossibile nos habere nobilissimos habitus et lateros nos. **T**. viij. de trinitate. c. iij. dicit beatus iij. Aug. Hoc enim aliqd non diligi potest. diligia autem quod in se est nequaquam. sed caritas diligitur ab habente caritate. quod sicut perfectum scire est scire se scire. sic perfectus diligere sicut perfecta dilectio est diligere se diligere. caritas autem est perfecta dilectio.

Sed per hunc dicendum quod est loquendo de **Solutio** quod rei. plus ponit scire an est. et hoc vel in se vel in sua causa. **N**on tamen scire quod est per se presumponit re esse in propria existencia. possum enim scire quod est non. nulla tamen actus existere. **E**t etiam remittit fallacia figure dictioris. quod cum debetur inferri quod sciremus caritatem esse. infert quod sciamus eam in nobis esse. **E**t similiter est ibi fallacia sequentis. puta caritas est. quod est in me vel in nobis. **A**d secundum dicendum quod per hunc loquimur ibi de habitibus cognitivis. illi enim non patet nos latere. et ideo per me **A**ug. viij. de trinitate. c. iij. fidem videt vnuusquisque in semetipso. quodvis non possumus cognoscere utrum huiusmodi fides

Ad 3 sit in nobis informis aut formata, quia in hoc fides reponeret caritatem.

Ad 3 **tertium** dicendum quod ad hoc quod caritas diligat, sufficit quod addititius cognoscatur. **Dato** enim quod quis diligat se diligere, nescit tamen virtus talis dilectionis sit supernaturalis.

Articulus 3 Quatuor ad tertium

principale, posito quod in nobis sit caritas, ut per hanc caritatem possimus exire in actu meritorum eternae beatitudinis sine spissati motione. **Pro** mo ponam conclusio[n]em quam tenere propono. **Sed** adducatur distinctiones cuiusdam doctoris in materia propria. **D**istinctio[ne]s vnu[m] m[od]o q[uod] ipse multipli firmat est h[ab]et me. **T**ercio r[esponde]do ad sua motiva. **Q**uartu[m] ad p[ri]mo dico quod h[ab]ens caritatem non potest exire in actu meritorum sine spissati motione spissati, quod h[ab]et finis alius agens et magis sua natura excedens, tanto h[ab]ens i[us] agens sublimiori ac spissati indiget mouere sive dirigere, sed finis deifice diligenter sive caritatem habet est sublimissimus, et tota sua natura excedit, ergo non obstat quod habeat caritatem et gratia indiget motione et directione singulari ipsius spissati.

2 illud idem arguit doctor in excepto satis familiari dicens. **H**ic puer h[ab]ens penas in manu in actu scribendi se habet ad magistrum ducentem manu suam, sic se videbat h[ab]ens caritatem ope meritorio ad ipsum spissatum sed puer talis quis pennaz habeat in manu, non tam ordinare scriberet nisi magister manus suaz duceret. g[ener]aliter.

3 plus requirit ad exercendu[m] opa meritoria quod ad prosequendu[m] opa naturalia, sed h[ab]ens caritatem non potest exercere opa naturalia nisi sibi suffraget v[er]ba influentia, quod ad opa meritoria indiget spissati assistentia et influentia spissati. g[ener]aliter. **D**o ad Ro. viii. dicit. Qui sp[iritu] dei agunt, hi filii dei sunt. Et Iacob ait. Omnia opa nostra opa res dñe. **H**ec quod ab aliis agit ab eodem mouet. **H**ec est quod doctor ut p[ro]missi quod circa haec materiam distinguuntur, vel intelligi quod illa influentia spissatis sic sit necia quod sine ea h[ab]ens caritatem nullo modo possit meritorie operari, vel quod sine ea non possit firmiter et perseveranter operari. Prior negat predictum scilicet sed mo[der]no ipsaz affirmit. **P**rimu[m] probat sic. H[ab]et res constitutae in ceteris naturali cuius principiis naturali opatiis se habent ad operationem naturalem, sic res constitutae in ceteris naturali cuius principiis naturalibus se habent ad operationem naturalem. **H**ec res naturales et pluperponit solu[m] influentia vel. g[ener]aliter.

**Bonifacius
7tra.**

**Prima p[ro]p[ri]etatis
distinctionis**

Dicit nullares est destituta sua propria opatiode. **Ad** hoc enim Augustinus de civitate dei capitulo xviii. dicit sic res ammiratur ut eas propria cursus agere sinat, sed potest illa propria motione subtrahere remanente gratia et caritate, et per hanc gratia et caritas habebut operationem sine h[ab]endo motione. **H**ec quod operario procedens a gratia et caritate est meritoria.

Do opera de genere bonorum sine caritate facta non sunt meritoria, quod tamen si sunt cum caritate meritoria sunt. **Sed** dicere quod h[ab]ens caritatem non possit elicere talia opera sine spissati motione, quod prius sine caritate potius elicere est inconveniens. g[ener]aliter.

Dicit h[ab]ens spissatum non indiget spissati motione spissati, et h[ab]ens caritatem h[ab]ens spissatum, utra illud ad Ro. v.

Caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spissatum quod dare est nobis. **Sed** ad distinctionem probat sic. Ad p[ro]mulgandum in mobilitate et perseveranter in talibus opibus quibus magna patimur difficultate nescio indigemus spissanti auxilio. **Sed** propter corruptionem nature per primi paremus peccatum, et inclinationem somnis, et multitudinem temptationum, quibus homo sit in caritate, tamen patitur magnam difficultatem in opibus meritorib[us], ergo generaliter.

Sed illa secunda distinctionis primum vero nego, quod sic illud quod est per misericordiam disponens ad introductionem forme naturae pura celum, illud idem est post introductionem coadiuvans in omnibus naturalibus opibus quod sunt in illa forma, sic primum disponens ad introductionem forme supernaturalis est coadiuvans in omnibus opibus que sunt in illa forma.

Hec primum disponens ad introductionem forme supernaturalis est ipse spissatus summa speciale motione et singulari influentia, quod ad hoc non sufficit influentia generalis, alioquin homo posset se naturaliter disponere sufficienter ad infusionem gratiae dei et caritatis, cui oppositum probabitur in libro iij. i[ust]ificatio opatiis meritoria nescio occurrit spissatis motione spissati, sicuti opatiis natura

l[ogical] nescio occurrit influentia celum.

Ad p[ro]mulgandum dicitur quod maior est vera cum habendu[m] quod sic se habent res naturales summa influentiav[er]e seu naturaliter ad suas operationes naturales, sic se habent res spissates summa influentiav[er]e seu spissati ad operationes supernaturales, et tunc sequitur oppositum illud quod arguit in contradictione. **A**d q[ui] dicitur subtrahere influentia v[er]ba dato quod forme naturales manerent, res tamen summa nihil agerent, sicuti p[ro]posito, subtracta tali spissati motione spissati, dato quod caritas maneret, homo tamen summa nihil operaretur. **A**d iij. dictum est quod talia opera sine predicto influxu non esse meritoria. **I**lle non in fluxu est totius trinitatis.

Sed ad distinctionem

Contra goes fridu[m].

Ad

Ad

Ad

Ad

quis approparet spūscitō. Propter qđ q̄stuz
ad perlonā pris ait filius Joh. vi. Ne p̄ ve
nire ad menis p̄ meus traxerit eu. Et q̄stuz
ad leīqm idē filius ait Joh. xv. Sine me n̄
hil potest fācere. Et q̄stuz ad spūscim dicit
in ps. Spūs tuus bonus redūct me in ter
rā rectā. Et in Joh. vii. Spūs vbi vult spirat
Ad q̄stuz dōz ē qđ ē p̄ nob. q̄ p̄ m̄bitarōz
spūscit l̄ nobis debem̄ intelligere spālē influ
xū spūscit q̄ spālē allūt̄ nobis.

Ad 4

Articls 4

Quantum adquar

tū p̄ncipale. vt̄ caritas & grā sint duo habi
tus realē d̄ntes. dico q̄ h̄r̄ caritas & grē sūt
duo h̄r̄ realē d̄ntes. q̄ isti h̄r̄ q̄ vñ p̄ se
respicit c̄ntia aie taq̄ sbiectu p̄pūl̄ t̄ media
tū. t̄ alter respicit potētia. illi n̄ccio d̄nt. s̄ ha
bit̄ grē s̄c̄ immediatu & p̄pūl̄ sbiectu respicit
c̄ntia aie. & caritas volūtate q̄ ē potētia cui
dēcentie. ḡ tc. Maior p̄z. p̄b̄ m̄ioz̄. q̄ grā
dat ēaie. iuxta illō apli. Br̄a dei sū id qđ sū.
Caritas dat opari fm̄ op̄avtū. iuxta qđ ait
Br̄e. Magna qđē opaf si amor est tc. Lū ḡ
ē respiciat c̄ntia & opari potētia. iō tc. Ad
argamētū p̄ncipale dōz q̄ ille q̄ diliḡ mag
nouit dilectiōz q̄ fr̄z q̄stuz ad c̄ntia act̄. nō
t̄n q̄stuz ad modū act̄ q̄ ē acceptatio de. & q̄s si
ne tali mō quis dicas dilectio. nō t̄n p̄p̄e d̄r
caritas. ideo quis aliq̄s possit fescire diligere
deū. n̄t̄ p̄ scire vt̄ h̄moi dilectio sit caritas
p̄p̄ne dicta siue dilectio meritoria. iō n̄ valet

Ad argu
mētū p̄nci
pale.

Dic queritur
si caritas tc. In ista p̄te m̄gr̄ in
q̄rit de augmēto caritatis. Et ma
facit. q̄ p̄mo circa h̄ mouet q̄dem. Sed o
nit suaz m̄isionē. Et tertio addit m̄isionis sue
p̄firmatōem. Sed aibi. His itaq̄ indēmus
Tercia ibi. Ut aut certi tc. Tūc sequit̄ il
la ps. Sup̄dictuz est tc. In q̄ m̄gr̄ adducit
opiniōz supradict̄ ū. Et diuidit̄ in duas
pt̄es. q̄ p̄mo ad h̄ & caritas q̄ deū & p̄mūz
diligim̄nō sit spūscit adūct̄ istī opiniō
nis p̄barōz. Sed adūgut quādā alia q̄stuz
one. ibi. Dic q̄n̄ cū spūscit. Pr̄ma diuidi
tur i tres. fm̄ & tenētes opiniōez ista tripl̄ p̄
bat suā intēdōz. Pr̄mo. l. ex caritas diuine &
h̄uane distincōe. Sed ex spūscit opatōe
seu cauſatōe. Et tertio ex caritas h̄uane del̄ci
ptōe. Sed aibi. S̄z alud ē inq̄unt. Tercia
ibi. Als q̄z inducūt. Quelibet istaz p̄mū d̄v
uidit̄ i duas. fm̄ qđ m̄gr̄ p̄mo adducit istī

opiniōhis p̄batōem. Sed ecōtra opponit
suā m̄isionez. Et partes de se patēt. Tūc
hāc lectionē quero.

Tūc habit̄ caritas augmētū possit
fūscipe. Et videt̄ q̄ nō. q̄ mor̄ aug
mētū termiñā ad q̄titatē. sed caritas
nō ē q̄titas. ḡ tc. Maior p̄z l̄i. p̄dicamētōz
z. v. meth. munoz̄ s̄l̄r p̄z. q̄z caritas cū s̄t habi
tus. oport̄z q̄ sit i p̄ma sp̄e q̄lūrat̄s. Tōtra
si caritas nō fūscipe augmentū. tūc vna cari
tas nō eset maior alia. S̄is est fallū. ḡ t̄ance
dēs. falsitas p̄nt̄ p̄z. q̄z cū fm̄ mensurā cari
tas sit mētū p̄mū i vita b̄tā. si vñ nō h̄r̄
maiore caritatē alio. om̄s fm̄ eandē mensurā
gliaz possiderēt. cuī oppositū salvator̄ insinu
at cū ait. In domo pris mei māsiōes multe
sūt. H̄ic p̄mo videndū ē. vt̄ caritas possit
augeri. Sed p̄mo vidēdū de mō augēndī seu
fūscipēdi magis & min̄r̄a caritatis q̄z cetera
nū formaz q̄ intēdūt ac remittūt. Tercio
vt̄ caritas augeri possit in insinuū. Et q̄
to vt̄ possit in inq̄ui.

Quantū ad p̄mū

dicit̄ p̄mūnt̄ q̄ caritas potest augeri. q̄ for
ma cuī p̄pūl̄ p̄ncipiu productiuū ē liberū
& p̄ncipiu fūscipētiū est variabile. & poterit ē
aliter & aliter dispositiū q̄stum ad receptōez il
lius forme. illa poterit augeri. sed caritas est
h̄moi. ḡ tc. Maior p̄z. Nā agēs ppter sūli
teratē p̄t̄ aliter & aliter influere. & subiectū p̄
pter suvariabilitatē p̄t̄ aliter & aliter influixū
agētis fūscipe. & p̄lequez forma poterit vari
ari seu augeri. Minor de se nota ē. q̄z deus est
p̄pūl̄ p̄ncipiu p̄ductiū caritatis q̄ in oī sua
p̄ductōe ad extra agit p̄tin gēter & libere. Enī
q̄z aia nostra siue voluntas sit variatiōt̄ subie
cta experimur quasi om̄i hora. P̄ois for
ma creatā habet modū quātitatiū potest su
scipere augmētū. sed caritas habet modū q̄
titatiū. ergo. Maior p̄z. Minor p̄z. q̄z oī virtus
p̄t̄ compari vel ad subiectū in
quo est. & sic dicit̄ qualitas. & vt̄ sic p̄t̄ fūscipē
re magis t̄mū fm̄ & subiecto dat magis
seu intēius & remissius esse. fm̄ maiorem vel
minorē dispositiū subiecti. vel potest p̄pari ad
obiectū i quod cedit. & sic induit quēdam mo
dum quātitatiū. eo & mensurē ab obiecto
& vt̄ sic dicit̄ vna virtus maior alia etiā in ea
rem specie. fm̄ & fortius cedit̄ in obiectū. Tūc
igil caritas sit p̄fectissima virtus om̄i virtutū
ergo tc. Sed p̄tra illud videt̄ esse quedā

Lōtra cō
clozopio.

Solutio

2 opinio q̄ dicit q̄ motus ad caritatem nō dicitur
ci augmentum sed alteratio. q̄ oīs motus ad qualitate est alteratio. sed caritas cū sit virtus est bona qualitas mētis. **P.** oīs motus ad aliquē terminū q̄ fit per recessus a hōlo est proprie alteratio. vñ p̄hs i topicis loquens de alteratoe q̄ est ad albedinē dicit albius ēē qd̄ ē nigro impermixtus. sed motus ad caritatem est hōmī. ḡ tc. Probatio assūpte. q̄ ratiō aug. lxxxvij. q̄stionū. q. xxvij. vel. xxvij. fm̄ alia caputulatōne. fm̄ q̄ augēt caritas minus cupiditas. q̄r caritatis venēnū ē spes adipiscēdoꝝ. nutrimentū tūz ē minutio cupiditatis. pfectio aut̄ nullā cupiditas. **S**ed illa i nullo in fr̄nū gūt il lud qd̄ p̄mo dixi. **A**ncras etiā i allegata exp̄sse ē p̄ me. q̄r māifeste ponit augmentū fieri i caritate. **U**nū idē Aug. ait ad Bonifaciu. t̄ hōr in glo. i. **A**or. xij. q̄ caritas mereat augeri ut aucta mereat p̄fici. **A**d primū ḡ dīcēdū q̄ motus augmenti p̄t esse ad qualitatē fm̄ q̄ hō modū quantitatū. caritas aut̄ vt iā partit habuit modū quantitatū. Propter. n. hōmī modū caritas nō solum dicit int̄ēior sed etiā dicit maior. iuxta quod ait saluator. **J**oh. xv. Maiorē caritatē nemo hōz tc. Ad scđm patet p̄dicta.

Secundū
p̄ncipale.

Egidius.

Cōfirmat

2 q̄liter augeat caritas. sūt dīvīsi modi doctor. quib⁹ declarat formas int̄ēiales et remissibiles suscipit magis et minus. **D**octor em̄ nr̄ ponit formā magis et min⁹ suscipit nō fm̄ gradus i eentia. q̄r illos nō habet. cuz forma sit simplici et invariabilē eentia consitens. vt ait auctor sex principior. **G**z vt ipse ait forma suscipit magis et minus fm̄ diuersos gradus inesse fm̄ q̄ dat magis et minus eēscēto. ppter maiore et minore dīspōem ipsius subiecti. **E**t cōfirmat illa opinio sic. **H**ic ut sebz virtus ad agere. sic eentia ad eē. sed eadē virtus i nullo variata fm̄ grad⁹ eentie magis et min⁹ agit i passū fm̄ q̄ ē magis et min⁹ dispositiō. ḡ eentia eentialē et intrinseca sicut fm̄ grad⁹ i eentia i nullo variata. eidē subiecto dat magis et minus eē. fm̄ q̄ ipm̄ subiectū ē magis et minus dispositiō. **P.** grad⁹ forme mutat⁹ i eentia mutat spēm. q̄r forme sunt sicut numeri. vt p̄. viij. metaph. **H**ic ut. i numeris q̄cūq̄ vnitate addita vel remota mutat spēs numeri. sic quoq̄ gradu mutato q̄stū ad eentia forme mutat spēs fm̄ talē formā. sed caritas vel albedo et cetera p̄similia accidētia i ea/

dem specie materia suscipit magis et minus ḡ hōmī suscepit nō erit q̄stū ad gradus i eentia. sed solū q̄stū ad gradus in eē. **P.** si caritas et cetera hōmī i forme suscipit magis et minus fm̄ eentiam suaz. tūc in abstracto dīcerent fm̄ magis et minus. p̄ns ē falsū. ḡ et antcedēt falsitas p̄ntis p̄. q̄r dicit p̄hus i pdica mētis q̄r iusticia nō dī magis et min⁹ iusticia. p̄bat p̄ntia. q̄r q̄cqd̄ cōuenit forme fm̄ eentia suaz. h̄ cōuenit sibi i abstracto. **P.** si caritas augere fm̄ p̄tes eentiales sibi additas successe. aut ille p̄tes differtēt numero solū. t̄ hoc non. q̄r plura solo numero dīntia nō possunt ēē simul i codē subiecto. aut differtēt specie. et tūc caritas aucta nō esset eiusdē rōnis. quo rum vtrūq̄ est irrationalē. **P.** simplicius sup̄ pdicamenta dicit. p̄ntētio Aristot. sicut p̄ formēnō suscipiat magis et minus in se. sed p̄ ut p̄cipiunt i subiectis. **A**d illas rationes r̄ndet quidam doctor qui est contrarie opinio nis. **A**d p̄mū dicit q̄ nō est simile de agere et virtute. et de eē et eentia. tūq̄r agere differt a virtute. tūq̄r plura requirunt ad agere. vi delicti subiectū dispositiō. **S**ed illa solutō nulla est q̄stū ad ambas duas p̄tes. quia si cut agere differt a virtute. sic esse differt ab eentia. sicut doctor noster probauit in multis suis questiōib⁹ et tractatib⁹. nec valet scđa nota solutiōis. q̄r cū actus actiūoꝝ sint i patiēte p̄disposito. nō minus requiriſt dispositiō i subiecto ad hoc q̄ recipiat eē ab eentia q̄z ad hoc q̄ recipiat agere a virtute sive porētia. sic ergo nulla. **A**d scđm dicit q̄ pars adueniēs nō facit caritatē auctā esse alterius specie. q̄r nō affert nouā rationē. sed ēaliqd̄ eiusdērōis cū p̄ma. **S**ed oppositū istū dīcti. p̄bat rō. iō nīl ad p̄batōnē r̄ndeat solutō nō valet. **A**d terciū dicit q̄ forme in abstracto p̄nt dici maiores. sicut dicit maior iusticia i uno q̄z in alio. sed magis et minus aduerbialiter de ipsis nō dicit. q̄r talia inherētia p̄dicati determinat. Nullū autē eentiale p̄dicatū inest suo inferiori fm̄ magis et minus. **S**ed nec illud valet. q̄r q̄ iusticia dicit magna vel maior vel maxima. hoc nō est propter aliquē gradū essentialē qui sit in ipsa iusticia. sed est propter modū quantitatū quē sicut iusticia i ordine ad obiectū. sicut dixi i primo articulo illius questiōis. **E**t cū addūt scđo q̄ nūlū eentiale p̄dicatū inest suo subiecto fm̄ magis et minus. dico q̄ vez est. et cā illius veritatis ē. q̄r nō haber gradus essentiales. si em̄ haberet hōmī gradus. tūc posset p̄dicari fm̄

4

Aureolus
solvit.

Ad 1

Cōtra au-
reolum.

Ad 2

Cōtra eū.

Ad 3

Cōtra eū.

Ad 4 eos etiā l'abstrato. **A**d q̄ntū dicit q̄ reali-
tates s̄m quas sit formaꝝ intenſio nec distin-
guunt ſpecificē nec numeraliter, nec aliq̄ mō
pſcindunt v̄e diſtincta in actu. ſicut nec ptes
ſtūni dicunt actu diſtingui. dicunt autē diſ-
tingui i potētia in q̄ntū minoꝝ gradus potest
eē exēluta realitate maiori.

Lötra eū.

Hed nec illa ſolū iufficit. q̄r q̄nīcunq; aliquā ſic ſe habent
q̄ ab innicē ſunt ſcpabilitiaꝝ t̄ ex pte anꝝ t̄ ex pte
poſt. neceſſario ſuincunt ab innicē realit̄ diſ-
ſerre. ſed ſim ſe minor gradus p̄cedit hm̄oi re-
alitatē additā t̄ ſequit eam. q̄r vt dicis poſt
manere exēluta rali realitate. q̄r nccio ſunt ali-
quo mō diſtincta. oīa aut̄ q̄ diſerit aut diſfe-
rit numero. aut ſpecie. aut genere. aut anolo-
gia. q̄cūq; aut iſtoꝝ dato. appet t̄ ſtat argum-

tū i vigore ſuo. **H**vnūqđq; q̄ntū hz de enti-
tate tm̄ hz de vnitate. q̄ cū hm̄oi gradus cen-
tie ſupuenieꝝ ap̄gelleſ realitatē. ſois realitas
ſit entitas. nccio dabis ſibi aliquā vnitatē. qđ
em̄ nō ſignificat vnū nihil ſignificat. vt dicis
uī. meth. **H**ic iiḡ illud ſupuenieꝝ dicit ad/
diſta entitatē. ſic dicit additā vnitatē. t̄ p̄ q̄ntū
etiā iuxta tua p̄ncipia illa erūt ſe aliq̄ mō di-
ſticta. **A**d q̄ntū dicit ſic ad terciū. t̄ addit q̄
rō albedis nō magis inēſt maiori albedini q̄
minor. nec pſectiū inēſt q̄p̄fectior ſit albe-
do.

Hz illud qđ hic addit multipliſtē clu-
dit defectū. **P**rimo q̄r vna albedo nō ē maior
alia loq̄ndo de magnitudine eentiali te q̄ ille
doctor ad p̄n̄ ſolū loq̄t. hz ſolū magnitudine ma-
teriali ſiue fudamētali. **P**rop̄t qđ dixit arift. i
p̄dicamēt. **Q**uāta eſt ſup̄ficies tantā albedinē
dices. q̄. dicas. **N**ō ex magnitudine eentie ſe
tit talib⁹ formis p̄dicatū hz q̄dīcat magne. hz
ſolū ſe exēſiōnis quā ſorūt ab exēſiōne ſuo-
rū ſubiecoꝝ. ſe c̄tī ē de v̄tutib⁹. vt patuit ſu-
peri.

Dicere q̄ rō albedis pſectiū nō ſue-
niat vni albedini q̄ alteri. poſto q̄ vna albe-
do pſectior ſit alia. loq̄ndo de pſectōe eentiali
te q̄ ad p̄n̄ ille loquit̄. c̄ tollere adeq̄tioꝝ iter
diſſiūnioneꝝ t̄ diſſiūnū. t̄ ē dicere q̄ diſſiūnō
nō ſit ſermo exp̄ſiū ſe diſſiūtatis t̄ eſſentie rei. q̄
oīa ſit hz arift. i li. topicoꝝ t̄ multis alijs locis

vñ. ſegid. **H**ut etiā quidā alijs q̄ direcete arguit̄ hz p̄-
dictā opiniōꝝ nr̄i doctoris. **P**rio ſic. ſi cari-
tas q̄ntū ad eentia ſe in diſſiūnib⁹. q̄ quicūq;
hō eīns i caritate h̄et tanta caritatē q̄ntā hz
xps. q̄ntū ē falſū. **S**i caritas auget ppter
diſpōeſ ſubieci cū tal diſpoſitio intēdaſ. aut
hm̄oi diſpoſitio hz grad⁹ eentia. aut intēdī
rōne alteri diſpōnis. t̄ ſic vel erit pcessus i in-
ſiūnū. vel dabis aliquā formā h̄tē grad⁹ iſi-

eentia. qua data eadē rōne q̄llet alia forma
gradus habebit i eentia. **H** si caritas poſt
augeri ppter diſpōem ſubieci. eadē rōne poſt
ſiūnū ppter in diſpōem ſubieci. q̄ntū ē ſal-
ſū. q̄ntū p̄. q̄r vi dī. i. poſte. **H**i affirmatio
ēcā affirmatio is. tūc negatio erit cā negatio-
niſ.

H ē accidētis nō diſſert ab eentia ac
cidētis. q̄ ſi luſcipit aliqđ accidēt magis et mi-
nus ſim ec̄. etiā luſcipiet ſim eentia. q̄ ſit ea
diſtincta. q̄cūd ſuientivni t̄ reliquo
q̄r. **H** ſi ex ſola maiori vel minor diſpō
ne ſubieci forma luſcipet magis t̄ min⁹. tūc
acer equi diſpoſit⁹ egliter illumiare. ad p̄ntū
lune ſicut ad p̄ntū ſolis. cui ſe oppoſitū euidē-
ter exp̄imur. **H** arguit̄ qđā alijs ſic. **S**i ca-
ritas eq̄ pſecte q̄ntū ad eentiam eet in quoli
ber beato. tunc oīs egliter p̄miarent. q̄ntū ē ſal-
ſū teſte xpo q̄ in Iohē ait. In domo patris
mei māſionē multe ſunt. pbat q̄ntia. q̄ pre-
muū nō r̄ndet actui ſed habitui caritas.

H capacitas ſup̄oꝝ angeloz eft maior q̄ ſi infe-
rioz. ſi pſectio debet ce p̄portionata pſectibili.
q̄ ſi angelus ſup̄ior nō h̄et maiore caritez
eſſentialiter q̄ ſi infeſor. tunc infeſor existē-
te. ppter repletionē ſue capacitatib⁹. ſup̄oꝝ
nō eē beatus. q̄ penes ſua capacitatē non eſ-
ſet repletus.

H amētator. vi. phisicoꝝ ait.
q̄ ſi aliquid mutat de albo in nigro. p̄im ha-
bet de termino a quo. t̄ p̄im ſe termino ad quē.
q̄ ſi forme eſſentialiter h̄nt ptes.

H ar-
guunt alijs hoc idē ſic. **H** tales formenō ha-
beren t̄ gradus in eentia. hoc eſſet pro rāto. q̄a
eſſentie eaz ſunt ſimplices. ſed eſſenō eft mi-
nus ſimplex q̄ eſſentia. ergo nec habet̄ gra-
du in e.

H ſi ſe realis alteratio terminat
ad verā qualitatē. ſed motus in eentia ſi quo
forma luſcipit magis eft vera alteratio. q̄ ter-
minat ad aliquā qualitatē. ſed talis qualitas
nō poſt eſſe illa que p̄fuit. q̄ ad illud quod
eſſet actu nō eft motus. cū motus ſit actus en-
tis i potētia ſim q̄ i potētia. vt p̄. uī. phisicoꝝ

Nec p̄t eē totaliter altera forma a p̄ma. q̄ p̄
hoc p̄ma nō intēdere. etiā due forme ſolo ni-
mero d̄ntes eent i codē. q̄ erit ſim aliū gradū
i eentia eiusdē forme. qui vera q̄litas dici po-
tent. **H** relatio nō p̄t intēdi niſi intendat
ſiu ſfundamenta. ſed p̄cipiatio forme ē qđā
relatio cui ſuidentivni ē ipſa forma. q̄ non po-
t̄ maior vel minor p̄cipiatio eē. niſi forma iſe-
ſentia ſua habeat gradus t̄ ptes. **H**ed illa
q̄ui ſint diſſiūnia. t̄ ſolū p̄n̄ ex dictis do-
ctoris noſtri bñ intellectus. Ad cui ſe intellegit
eadētēdū q̄ nō q̄ oīa q̄lī ſit ponit doctoꝝ. nē

Alexander
augustinē
ſis. 2. q̄. 12.

7

8

Alij adidī
9

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

susceptionē fieri l' caritate t̄ i ceteris formis. q̄a
licet eidē aīe magis disposite uno tepez̄ alio
eadem caritas det magis esse. vt dixit ille do-
ctor distinctōe. xvij. q. viij. tamē deus r̄ eſue
libertatis sine omni nra coopatōe p̄t aīe infū-
dere caritatis. t̄ ipsā disponere iuxta libitū ſue
volūtatis. ſicut dixit ille idē doctor eadē di-
ſtinctōe. q. xl. **A**d p̄mū igit̄ argumētu di-
cēdū q̄ quis ī ipso no ſint ples ptes cēntie ca-
ritatis. q; tales ptes caritas nō h̄z. ē tñ in eo
ē cariſſimū t̄ deo maxime gratū. q; ſicut dicit
doctor: nroſt̄ dīſt. xvij. q. xi. aīa xp̄i tantā re-
cepit gratiā t̄ caritatem qua ſic replebat eius
capacitatis taz̄ actualis q̄ ſi talis
anima vlt̄erius fuſſet aucta in gratia. nō re-
māſſet in eadē ſpecie. **A**d ſedī dicēdū
q̄ quis illud argumētu aliquā apparetia ha-
bitat de alijs acentib⁹ magis t̄ min⁹ uſcipien-
bus via naturali. de caritate tñ t̄ grā t̄ ceteris
ſt̄rib⁹ a deo p creationē iuſſis nihil ſclu-
dit. quia oēm tālē formā deus pōt̄ fm̄ magis
t̄ minus int̄imare ſubiecto nulla p̄uia requi-
ſita diſpoſitōe. ita q̄ eadē cēntia caritatis ſidi
uiſib⁹ fm̄ grad⁹ eſſentiales fm̄ q̄ magis a
ſuo creatore int̄imā ſubiecto et int̄imā ra-
diat in eo. fm̄ hoc dat magis t̄ nobilium eſſe
ſubiecto. t̄ magis pparticipat a ſubiecto. **H**z
q̄tum ad ſuſceptionē magis t̄ minus prout
eſt i rebus naturalib⁹. tunc doctor n̄ met fa-
ci illud argumētu ōtra ſe. q; ſuo quolz. q. xij.
Et m̄de ad ipmū ſic. Dicit em̄ q̄ int̄enſio t̄
remiſſionē que eſt in ſecūdīa qualitatibus redu-
ciſt̄ int̄enſionē t̄ remiſſionē que eſt i p̄mīs q̄
litatibus. t̄ illa reduciſt̄ vlt̄erius i int̄enſionē
t̄ remiſſionē que eſt i raritate t̄ densitate. hec
autē que eſt in raro t̄ denſo no reduciſt̄ vlt̄er-
ius in aliquā accidentalē diſpoſitionē. ſed im-
mediate reduciſt̄ i partes quantitatibus mate-
riæ. q̄ ex ſua natura hoc habet q̄ p̄nt ab agen-
te ſtr̄ingi. t̄ ſic int̄edīt̄ densitas. t̄ poſſunt
ab eodem agēte diſtēdi t̄ dilatari. t̄ ſic int̄en-
ditur raritas. **E**t per hoc ceſſant multe cauſa-
tiones que a modernis doctoribus indu-
citur cōtra doctorē noſtrū. que oīmā proce-
dunt ex ignōtātā iſtū ſolutōis. **E**t ſi ali-
quis in ſtarē dīces q̄ calidū t̄ frigidū. humi-
dū t̄ ſiccum no debet reduciſt̄ ad raro t̄ den-
ſum. quia qualitatē prime no debet reduciſt̄
ad ſecūdā. **R**espondeo doctor ibidem. q̄
quis calidū t̄ frigidū ūt̄ ſint priora raro t̄
denſo p compatiōe ad agens. quia agēs ca-
lefaciōe rarefacit. raritas tamen et densitas
ſunt p̄iora quātūm ad materiā. quia mate-

ria rareſiendo caſefit. **E**t quia illa ſolutio ſit ē
ordine ad materiā. igit̄ ūt̄. **A**d tercūm
patebit i quartō iſti⁹ queſtiōis articulo **A**d
dīcēdū q̄ eſſe accidētis ē quidā mod⁹
pfectiuus qū ſorū ſubiectū ex p̄uictōne ſui
q̄ accidēt. qui quidē mod⁹ nō eſt eſſentia ac
cidētis. quia ille modus int̄edīt̄ t̄ remittit̄
t̄ ſuſt̄ fm̄ q̄ ipm accidēt magis t̄ minus ſubie-
cto int̄umat. **A**d quintū ſolop̄det noſter
doctor. i. ſnīaz. disti. xvij. q. viij. in ſolutione
quarti argumētu dīces. q̄ nō eſt ſile de luce et
de formis realib⁹ de quib⁹ ad p̄mī ūt̄ ſermo.
q̄ ſumē infectionaliter eſt i medio. q̄ pbat.
q̄ due int̄ētōes ſolo numero dīcēt a duab⁹
cādēt̄ teriuate p̄nt ſil eſte i eadē p̄t̄ mediū.
q̄ ſi tales candele i eadē linea ex oppoſito po-
nat. hō eſt i vna p̄t̄ videt illā q̄ ſibi op-
ponit. t̄ eſt i alia p̄t̄ eiusdē linea videt alia.
quod nō ſt̄ungere nō i omni p̄t̄ illius linea
eēt̄ int̄ētōes ambaz cādēt̄. que tamē ſolo
numero diſerūt. **E**t q̄ talia int̄ētō alia depē-
det q̄ ſi totaliter ab agēte. q̄ nō ſolum in fieri.
ſed etiā i facto eſte i ſeruari depēdet a ſuis
productiūs. hinc eſt q̄ a fortiori agente pa-
ta a ſole aer etiā minus diſpoſitus potest ma-
gis illumīnār q̄ ſa luna vel tebiliōri agente
aer purior t̄ magis diſpoſit̄ illuminat̄. **H**inc
eſt etiā q̄ plura lumina ſimul p̄t̄ia eadem ae-
ri magis illuminat̄ eū q̄ vñ ſum lumē. **D**uo-
rum omnīū oppoſitiū videmus in formis re-
alib⁹. **F**orte dīces q̄ idē videmus in for-
mis realib⁹ realiter a ſuis agētib⁹ inducitis
i ſubiectis. **P**oſtis em̄ duob⁹ calefactibili-
bus p oia eque diſpoſitib⁹. t̄ vñ illoꝝ ponat̄
iuxta vñ ſolū cartoneꝝ. t̄ aliud iuxta mati-
mū ignē. nō obſtāt equalitate diſpoſitiōis i
eis. illud i quod agit ille maxim⁹ ignis magis
calefit q̄ illud i quod agit ſolus carto. igit̄
non ſolu ſōne diſpoſitiōis ſubiecti maioris t̄
minoris forma realis dat magis t̄ minus eē
veruetiā ex virtute agētis. ſtante eadē diſpoſi-
tiōe ſubiecti. poſſimus q̄ dicere q̄ nō ſolum
q̄tū ad formas infectionales. veruetiam quā-
tū ad formas reales maior effectus inducitur
ex virtute agētis ſubiecti codēmodo diſpo-
ſitib⁹. **R**espondeo q̄ predicto caſu poſto q̄
uis talia paſſa in p̄incipio ſunt codē modo
diſpoſita. pſuerante tamē actione predicto-
rum agentiū circa hm̄i paſſa immediate ſit
diſformis diſpoſitio. quia ille magnus ignis
ratione ſuſt̄ predominiꝝ ſup tale paſſum ve-
loce diſpoſit̄ ipm ſuſt̄ ſuſt̄. propter quod
tale paſſuꝝ q̄uis nō recipiat plures gradus

Ad 3
Ad 4

Ad 5

Solutio
Ad 1

Ad 2

als actua-
lem

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

- Instantia** quantū ad essentiā caliditatis q̄ passum alterum. **A**lla tamē caliditas tribuit sibi magis esse calidū ratione maioris dispositionis recepte p actionē ipsius ignis ipsum alterantis.
- Solutio** **F**orte iterū dicitur mihi, posito q̄ pdicta duo calefactilia ambo sint summe disposita, ita q̄ nullum illorū est ulterius disponibile ad calorē, quia utrumq; est summe dispositum. **R**espōdeo q̄ casu positō carbo ita perfectū daret calorē palo quod ipse contingat, sicut maximus ignis immovnā sola scintilla contingēt, materiā summā calorem in ea induceret, quia ipsam incenderet, et dare formā ignis. **A**d sextū nego cōsequentiā cū sua probatione, quia nō varia p̄miū eternū ppter variationē essentiē ipsius caritatis, sed varia h̄moī premiū penes maiorez & minorez intimationē ipsius essentiē caritatis in mēribus beatōrū, iuxta quā intimationē maiore vel minore quilibet beatōrū est magis vel minus carus ipsi teo. **A**d septimū dicendū q̄ si ex p̄portione angeloz vis argere p̄portionē caritatis coꝝ, tunc sicut in angelis differunt specie, sic oportet te dicere q̄ caritates coꝝ differunt specie, tūc dōctor nō st̄ cederet tibi gradus essentiales in caritate, q̄ tales gradus ponit in omnibus differētib⁹ spezie. **H**ec illud nō oportet, q̄ dato q̄ nullus sit gradus in essentiā caritatis adhuc deus replebit capacitatē cuiuslibet angelī sīm q̄ forma caritatis creādo & influendo ipsam intenſius v̄l remissius intimat cuiuslibet menti in extra sua capacitatē. **P**osset etiā dici q̄ quilibet sīm q̄ habet maiorez capacitatē sīm hoc etiā habet maiorez dispositionē, ppter qd caritas equis quo ad gradus essentie dat talibus angelis varios gradus q̄tū ad esse, ppter qd vñ carior est teo q̄ alter sīm magis et minus esse quo participat caritatē, ratione cui? etiā a teo diversi mode p̄miant. **A**d octauū dicēdū q̄ omē, nō dicit p̄nō aliter sed primū aduertialr. **E**x quo p̄z q̄ nō est intētio omē, q̄ ipz mobile habeat partē vniuersitatis & p̄ alterius cōplicatiō terminoz, sed intēdit dicere q̄ mobile nō sit totaliter elongatū a termino ad quē sicut sicut anq; incipet motus, nec sit totaliter elongatū a termino a quo sicut erit postq; cōplexus est mot⁹, sed q̄ sit in quodā fluxu virtū q̄ aliquo modo attingēt. **A**d nonū dicēdū q̄ illud nō est ppter minorez simplicitatē ipsius esse, sed ppter varietatē dispositionū ex quibus contingit q̄ eadē essentiā forme virtualiū et minus virtualiter dat esse, sicut em̄ post
- Ad 6** to q̄ ager non sit minus simplex q̄ virtus a qua procedit, eadē tñ virtus nō mutata fortius ageret in materia magis dispositā q̄ min⁹ dispositā, sic tēt. **A**d decimū dicendū q̄ mōtus intēsionis terminas ad eandē qualitatē q̄ p̄fuit, quis nō sīm id ēt̄ esse quo p̄fuit, sed sīm nobilis & virtuatus esse quod tali motu acquirit in subiecto. **A**d vndecimū dicēdū **A**d q̄ forma est fundamentū illius p̄cipiationis nō quōcunq; sed vt virtualiter p̄met plura literat gradū in esse, quos gradus formaliter cōcat subiecto cū capaz eoz efficit p̄ ḡuenēt̄ sui dispositionē, tido vt sic sibi mutuo corindēt̄ fundamētū & relatiō, puta eē sīm grad⁹ ī esse, t̄ ipsa p̄cipiat. **H**ec ī predictā doctoris nostri positōz sūt ī hac materia etiā m̄toz doctoz op̄inōnes, quis aliqua magis dī recte, aliqua nō minus. **D**icit em̄ quidaz doctor de nostris q̄ forma suscipiens magis & minus, suscipit nō soluz participationē subiecti magis & minus, sed etiā sīm sc̄. q̄r materia est ppter formā, t̄ nō ecōuerlo, q̄ diuersa dispositio in materia ē ppter diuersū gradū p̄fectio, nis qui est ī forma, puta q̄r forma sic requirit ideo materia sic est disposita, ergo forma nō suscipit magis & minus, q̄r p̄cipiat sīm magis & minus a subiecto, sīz ecōuerlo. **A**d mōtus sīm formā nō est aliud q̄ forma incoptēta in ordine ad cōplementū, cuz ergo motus sit partibilis, igit̄ forma que acquirit per motū sīm se habet gradus sīm magis et minus. **U**nde ait p̄mētor, q̄ in alijs generationibus a generatore sube partes oppositi successiue recedūt a subiecto, t̄ finit ī ipso partes generati. **T**o id quod suenit alicui sīm sūt eē actuale & sīm sūt eē potentiāle, h̄ cōuenit sibi sīm se & sīm cōntia sūt, sīz suscipe magis & minus conuenit forme sīm sūt esse actuale, quia actu sit in subiecto per actionē agentis sīm magis & minus. **N**ihil autēt sit actus nisi potentia prius fuerit, ergo sīm sūt eē potentiāle etiā habuit prius esse magis & minus, & p̄ consequēt̄ cū sibi conueniat sīm utrūq; esse, sueniet sibi sīm se & sīm essentiā sūam. **H**ec nec illa excludit. **A**d p̄mū q̄ dicē **Solutio** dū q̄ quis materia dicat esse ppter formā rōne dignitatis & p̄fectiois q̄ magis sunt in forma sīm se considerata q̄r ī materia, tñ q̄tū ad mutuā coextingentia nō solū materia est, ppter formā, sed etiā forma ppter materialū, nec valet p̄nō, q̄r quis materia sit ppter formaz, ramēnō oportet q̄ diuersi sint gradus in essentiā forme ppter diuersos gradus q̄ sunt ī

dispositioē materie. qz hmoī dispōēs sunt ad hoc vt ipsa materia diuersimode p̄ficiat fm diuersos gradus ī esse v̄tualē p̄ctos in eadē cēntia forme. Ad scdm dicēdū q̄ motus p̄ prie loquēdo non est forma. sicut via nō est termin⁹. qz mot⁹ ē via ī formaz. Et si aliq̄ mō

Ad 2 fm suū ē materiale motus diteret idē qđ for ma. vt sic ipse mot⁹ nō ēē diuisibil. nec h̄c p̄tes cēntialē distictas. H̄z fm suū ēē forma/ le mot⁹ ē quidā flux⁹. & quid formalē successiū. & vt sic nō est idē qđ forma. cuz forma sit fm suā naturā ens formalē p̄manēs. Lōmē. etiā videt ibi loq̄ de p̄tib⁹ q̄titatiūs. qz si ali qua magnitudo q̄ est calida d̄z frigefieri. illa magnitudo nō s̄l̄ relinq̄ calorē in oīb⁹ suis p̄tib⁹. & successiū. Ad terciū dicēdū q̄ for ma sit p̄ agētis actionē actu ī subiecto fm magis & min⁹. inq̄stū subiecto magis & min⁹ di/ sposito p̄ actionē ipsius agētis forma dat magis & minus ēē. tisto mō fm magis & minus etiā fuit in potētia anq̄s ell̄. i actu. sed nec nūc actu suscipit magis et minus ī cēntia. nec tūc ad tales gradus fuit ī potētia. Magis etiā p̄ p̄ediceret q̄ forma dat esse fm magis & mi nus. qz q̄ suscipiat esse fm magis et minus. quia forma nō suscipit esse sed dat esse. & sub/ iectu per formā suscipit esse. Minor ergo est neganda modo quo ille ponit eā. Et igitur alia opinio que ponit q̄ forma suscipiat magis & minus p̄ additionē partis eiusdem ra tiois cū p̄cedēt. puta caritas per additionē noue caritatis. & sic de alijs. Et probatur sic.

Scoms. H̄c trahēs sive tendes arcū curvitatē ad/ dit curvitatē. sic intēdens albedinē sive angēl cantatē. albedinē addit albedini. et caritatem cantati. Ad videmus ad sensuī q̄ plūbuī additūz plumbō. totū efficitur ponderosius ex hoc q̄ grauitas addit̄ grauitati. tignis ad ditiss igni toro efficitur calidius p̄ additio/ nē vnuis caloris ad alii. H̄c igitur codem modo est in alijs. Ad can dela superueniēs cādel magis illuminat aere. Sicut se ha bet augmentatio quāritatiua ad quāritatē. sic se habet alteratio intēsua ad qualitatē. sed il/ la nō potest fieri sine additōe none quāritatē. Nec illa sine adūetu none q̄litatē. H̄z illa opinio stare nō p̄d. qz vel caritas supueniēs faceret vnu cū caritate p̄exire. & tūc vna cari tas ell̄ forma & pfectio alteri⁹. & altera ēē sb/ lectu istius. vel maneret ab ea disticta. & tunc duo accētia realia solo nūero dīna cēnt siml̄ in eodē. Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ qz p̄ hmoī

ultra suam medietatē. et p̄ p̄sequens ad cur/ uitatē melius disponit. ppter quod eadem q̄ prefuit sine aliqua alia de nouo superuenientē dat rali subiecto magis esse curuū. H̄ivero p̄ continuationē hmoī tractus extrema totali/ ter diungētur. tunc dico q̄ prima curvitas tolleret & inducī forma circularis figure que specie differt a prima curvitate. Ad iij. dicē

Ad 2

dūz q̄ sicut si alba superficies adiungitur albe

superficiei. ex hoc nō suscipit magis intēsue.

sic eodē modo ex plumbō & igne. In eadē cēn

parte plumbi nec est maior; grauitas nec ma

gis graue esse qz ante fuerat. H̄ic eadē plus

res homies simul tūcti fortius trahūt nauē.

nullius tamē eoz proper p̄iūctionē talem ad

alterū est fortio; in seipso intrinsecē. H̄ic li

cet illi plures ignes simul vici extinsece pos

sent ī fortiorē actōem. intrinsecē ī ex hoc nul

lus eorū eset magis calidus. q̄ si oppositum.

qz apparet hoc eset p̄ tāto. quia materia

nullius eoz vel saltē alterius nō erat perfecte

intēsa vel summe ad caliditatem disposita an

hmoī p̄iūctionē. & facta p̄iūctione perfecte di

spōnt. & p̄ sequens intēsus ēē recipit. Ad

Ad 3

terciū dicēdū q̄ nō est ad p̄positū. vt patuit

supius. qz lūmē forma intēsionalis. Ad

Ad 4

quartū dicēdū q̄ nō est simile de q̄ntitatē &

alijs formis. qz sola quātitatis ē p̄ se diuisibilē

p̄tē eiusdēratiōis. ideo ipsa fm tales p̄tes

p̄prie augmentat. Nulla autē alia forma est

diuisibilis in hmoī p̄tes nisi p̄ accidēs. puta

rōne quātitatis. put fundat in quarto. & ideo

nō p̄nt tales forme intēdi vel augeri intrinse

ce fm cēntias. sed soluz fm esse intēsum et re

missum penes dispositionē subiecti. Ad

Instantiā

forte dices. Si te separat duos calorē. quo

ruzvnus suo subiecto dat magis esse calidū.

& alter minus esse caliduz. adhuc illi calorē

segati tenerent gradus suos qz quis essent sepa

ratia subiecto. & consequē ab omni dispo

sitionē subiecti. H̄ic diceret doctor nōster

q̄ nulla qualitas pot̄ separari etiā p̄ potētā dei

ab oī subiecto. qz hoc implicare īdictōes vt

ipse p̄bat. iij. lxiij. dist. xix. q. ii. Dato tamen

q̄ ita fiat. tunc dico q̄ deus virtute sua cōser

vian s hmoī accidēs supplet omne illud qđ

hmoī acciden̄s in tali gradu perfectionis cō

seruant ī subiecto anteq̄ separetur. ppter qđ

virtute dīvina conseruant. tale esse et opera

ri. aut saltē equīvalens habebit separū. qua

le habuit cum era subiecto & dispositiōibus

subiecti coniunctu. Alij dicunt q̄ prima

Solutio

Opi. q̄ta

Cōtrasco. Solutio in eodē. Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ qz p̄ hmoī

tracū subiectu curvitatē flectit ī extremis

introducit primā & terminis ī virtute. et sic susci
piat magis. quia i omni motu reali terminus
a quo & terminus ad quos sunt in cōpossibiles.
ita q̄ necessario unus abijicit altero acquisito.
Sed i omni motu intensionis terminus a quo
est forma remissa. & terminus ad quem ē for
ma intensa. ergo acquisita intēla abijicitur re
missa. **P.** nō minus sunt incompōsibiles
terminus a quo & terminus ad quē i motu ad
formā q̄ i motu ad vbi. **Sed** i motu ad vbi
cū terminus ad quē acquirit necessario termi
nus a quo relinquit. ergo idē qd̄ prius. **P.**
contraria nō p̄t̄ esse simul. sed phis. v. phisi
coz dicit. q̄ minus albuz & magis albū suūt
contraria. **Sed** illud dictum non solum est
falsum. verum etiā periculōs. quia fide cre
dimus christi corpus manere tādiū sub spe
ciebus hostie q̄diū manet ibi h̄mōi species
z nō vltra. sed planū est q̄ illa hostia in accu
tentibus sive speciebus suis suscipit magis
& minus. ergo si in tali motu species p̄me coz
rumpere. tunc intensa vel remissa huius
modi speciebus nō remaneret vlt̄ius sacra
mētum. quod est cōtra fidē. **P.** frigidū p̄
sens calido remittit calorē. Si ergo calor re
missus ēt̄ essentialiter alia forma a calore pre
cedēti. tūc frigidū generaret calidū p̄ se. quia
ages naturale per accidē corrumpt. nō em
corruptit nisi in q̄tu. p̄ se inducit aliquid
in materia. vt pater p̄ cōmētōrē. xij. metha
phīce. sed ipm̄ frigidū nō potest inducere fri
giditatē. quia illa stare nō potest cū calore in
illo secōdo gradu remisso primo. nec tepidita
tē eadē ratione. ergo per se solum induceret ca
lorē. quod est impossibile. **Ad** p̄m̄ igitur
dicēdū q̄ terminus a quo nō est cōntia forme
absolutē simpliciter. sed est ipsa forma fm̄ ēē
quod dat subiecto penes dispositōes protūc
in subiecto existētes anteq̄ talis motus incip
iat. terminus autē ad quē est eadē forma es
sentialiter fm̄ ēē acquisiti ex dispositōib⁹ in
ductis p̄ talē motu. nō oportet ergo q̄ forma
prima tollat. s̄ sufficit q̄ cesset i materia q̄ ad
ēē primū. & incipiat ibi ēē quo ad ēē scđm.

Ad 2 **Ad** scđm dicēdū q̄ maior est vera lumen/
do ipm̄ ēē pro termino. nō autē lumen ēē cōntia
am forme p̄ termino. etiā minor ēē falsa. quia i
motu circulari idē pūctus p̄t̄ ēē terminus a
quo & terminus ad quē. **Ad** tertium dicēdū q̄
cū quis maneat eadē cōntia albedio q̄ p̄mo stas
cū imperfectis dispositōib⁹ dat minus ēē albū. &
postea inductis p̄sectorib⁹ dispositōib⁹ dat
magis ēē albū. nō tamē manet lumen minus

albū & magis albū. eo q̄ iam ēē trāsierit fm̄
q̄ erat minus albuz. et tāmodo sit ēē fm̄ q̄
actu est magis album. **A**lij dicunt q̄ cari
tatem augeri q̄stum ad essentiam suaz potest
augustin.

intelligi dupliciter. **U**no modo fm̄ partes
formales. & appellat partes formales talia si
ne quibus impossibile est rē ēē. sicut est diffe
rēta re. vel genus. **A**lio mō fm̄ p̄tes accidē
tales q̄ adueniunt̄ recedūt. sicut dicim⁹ carnē
fm̄ formā q̄ p̄maner. fm̄ materialia autē q̄ flu
it & defluit. **D**rumo modo vt dicūt forma nō
recipit magis & minus. **S**ecundo modo reci
pit magis & minus. **S**ed nec illud valer. **C**ōtra ale
quia forma simplex nō habet p̄tes materiales p̄andū.
in cōntia sua. nū p̄ accidē sibi competat. pu
ta ratione subiecti i quo fundatur. si illud est
quantū tūc talis forma extendit̄ et habbit
partes accidētāliter sibi competētes. **S**ed ca
ritas de qua ille loquīt̄ in illa questione ē for
ma simplex. & nō fūdatur in subiecto quāto.

Est igitur quidaž aliis qui ea que ponit
videt radicaliter ex iam dictis traxisse. **D**icit
em̄ q̄ omnē formā que intēdit̄. ncessē ē in
tēdi per acquisitionē aliquis realitatis parti
cipatus forme illius specificā rationē. q̄r om̄e
qd̄ mouēt̄ est in potētia ad illud ad quod mo
uet. q̄r motus ē actus enī i potētia fm̄ q̄ i po
tētia. vt dicit. iij. phīcoz. **O**m̄ autē quod est
i potētia caret aliquo actu in quē ēēt̄ per mo
tū. vt pater. ix. methaphīce. **S**ed subiectū exi
stēs sub forma remissa. vere mouēt̄ ad realita
tē aliquā p̄tinente ad genus qualitatis. ergo
necessēt̄ est q̄ aliqua realitas illius generis per
intentionē acquirat̄. **A**ddit tamē postea q̄ re
alitas illa fm̄ quā minor caritas p̄ficitur. nō
potest esse intēta caritas. & p̄cile distincē
participās realitatis aut rationē specificām si
cū vnu indiuiduūz caritatis. sed participat
rationē caritatis p̄ quādā redūctōz. ita q̄ po
test dici cōcaritas. **E**st em̄ illa realitas oīno
imp̄cibilis & re i intellectu. vñ nec p̄ diuinā
potētia est facibilis p̄ se q̄ capiat̄ ēē p̄cī
sum & remonstrātū. nec est intuitiue intelligi
bilis etiā ab angelico intellectu sed solum est co
intelligibilis. **S**ed illa nō videt̄ ēē vera. **C**ōtra
q̄ talis realitas augens essentiā caritatis. ne
cessario a deo creabis postq̄z creatā fuit cōntia
caritatis. & p̄ sequēt̄ ita terminabitur actus
creationis ad h̄mōi realitatez. q̄r nō termina
bitur ad cōntia caritatis. q̄r nulla factio termi
nat ad illud qd̄ an factū est q̄z incepit talis fa
ctio. sed cōntia caritatis ante facta est. q̄z ince
perit factio istiūs realitatis. **O**m̄ autē qd̄

Solutio
Ad 1

Ad 2 **Ad** scđm dicēdū q̄ maior est vera lumen/
do ipm̄ ēē pro termino. nō autē lumen ēē cōntia
am forme p̄ termino. etiā minor ēē falsa. quia i
motu circulari idē pūctus p̄t̄ ēē terminus a
quo & terminus ad quē. **Ad** tertium dicēdū q̄
cū quis maneat eadē cōntia albedio q̄ p̄mo stas
cū imperfectis dispositōib⁹ dat minus ēē albū. &
postea inductis p̄sectorib⁹ dispositōib⁹ dat
magis ēē albū. nō tamē manet lumen minus

Ad 3

- distincte terminat actū diuisiōē creatōnis. sed distincte potest a deo produci p̄ sui op̄ectiāz. et distincte p̄ oī ab angelo cognosci. et potest eē ens remōstratiū. que oīa p̄cile sunt p̄tra te. § 2. Tē. P̄. oīs realitas vel ē materia. vñ forma. vel p̄positū ex vtrōz. vel modus alicui⁹ illo. rū. sed illa realitas quam tu ponis nō est ma/teria. quia tūc caritas cuius rationē specificaz participat eē ens materiale. nec formavet cō positiū. quia tunc posset precise produci et co/ gnosti. quod tu negas. nec modus. quia mo/dus nō augmentat essentiā rei. sed illa reali/ta superueniens augerit essentiā caritatis fm̄ q̄ tu dicis. ¶ 3. quado aliqua sic se habet q̄ vñ est maioris p̄fectionis vel entitatis q̄ al terū. si illud quod est minoris entitatis potest habere entitate p̄cīam et distinctā sine illo qd̄ est maioris entitatis. tūc et ecōuerso nō repugn̄t illi quod est maioris entitatis. habere entita/tem precisam ab eo quod est minoris entita/ris. et maxime potentia dei in talibus operan/te. Sed si caritas augeretur in essentiā modo quo tu ponis. tunc potest contingere q̄ cari/tas superueniens est maioris entitatis q̄ pre/existens. quia vñ puer qui hodie haberet mi/nimū gradū caritatis. cras deus posset infun/dere maiorem caritatē q̄ habeat quicunq̄ b/a torū. tunc plane pateret q̄ caritas superueni/ens quam appellas concaritatē. esset maiors p̄fectionis et entitatis q̄ caritas preexistens. Ergo illa p̄existēs habuerit entitatē p̄cīam. § 4. P̄. aut gradus p̄ceptis et gradus supueni/ens sunt essentia liter ordinati. aut nō. Si sic. tunc tales gradus necessario differunt specie. quia impossibile esse essentia liter ordinati inter ea que sunt eiusdem speciei. et sic gradus supueni/ens nō p̄ciparet eadem rōem specifica cu p̄/cedēt. cui p̄positū tu affirmas. H̄no sic essentia liter ordinati. tunc ita p̄cīam entitates poterit habere sc̄s a p̄mo sicut p̄mus a sc̄do. q̄ i nō essentia liter ordinatis sicut deus vel na/tura pot. p̄ducere p̄mūz absq̄ sc̄do. sic sc̄dm. absq̄ p̄mo. ¶ Ad rōem suā dico q̄ illud qd̄ mouē motu intēsionis ē i p̄rectiā ad ulterio/re gradū in esse. nō autem in essentiā. et illo eē caret. et ideo tendit ad ipsum p̄ talem motuz. Est etiam in minori manifesta petitio p̄anci p̄p̄. quia hoc iste debet probare. vic̄ p̄ sub/lectū existens sub forma remissa vere mouē ad realitatē aliquā pertinente ad genus qua/litaris. accipiendo realitatē p̄ parte eētie ip̄i us qualitatēs.

Solutio
rōis sue.

Quātuī ad terciū

terciū
p̄ncipale.

Cōcluō.

principale. utrum caritas augeri possit in in/finitū. Dico q̄ caritas simpliciter et absolu/tenō potest augeri i infinitū. fm̄ quid tamen et respectiue potest augeri i infinitū. et sumo/huc argumentū intēsive et nō extēsive. Pri/mū probo sic. Omne quod recipit in aliquo limitato et finito. fm̄ suam naturā est limite/atum et finitus. et p̄ sequens nō potest simpli/citer creceret in infinitū. caritas est h̄mōi. er/go tē. ¶ P̄. oī in naturā q̄ est intēsibilis et au/gibilis in infinitū. illa est remissibilis et di/minuibilis in infinitū. Unq̄ q̄nto vt q̄ntū est nō repugnat augeri i infinitū. q̄ quantuī vt quantuī est puta mathematice lūptū est diuisibile et di minimuible i infinitū. Sed nec caritas creata nec aliqua alia forma suscipi/ens magis et minus est remissibilis in infinitū. als calefaciens posset per infinitū tem/pus remittere frigidum. q̄ nunq̄ induceret aliquem calorem. eo q̄ semp aliiquid frigid/atis remanerer in illo subiecto. ¶ Esi instā/tia ferretur de numeris contra maiore p̄posi/tionē qui augenē in infinitū. nō tñ diminu/tur in infinitū. eo q̄ statum habeant ad ipsa z/vnū icātem. ¶ R̄ideo q̄ hec instātia nō est ad p̄positū. quia nos loquimur de gradibus forme eiusdem speciei. numeri autē differunt spe/cie. ¶ Sedam cōclusiōz p̄bo sic. Hic ut se ha/bet noticia abstractiū vie ad noticiā intuiti/ua patrie. sic se videt habere caritas reside/ratiua vie ad caritatē fructuā patrie. sed si ab/stractiū vie augeretur sive intenderetur i in/finitū. nunq̄ tamen posset q̄ntum ad p̄fes/iōnē noticie equari noticie intuitiue pa/trie. ergo si tē. ¶ P̄. q̄cunq̄ aliqua sic se ha/bent q̄ actus vñius quisiliq̄ intēdā nō p̄t eq̄ni actui alteri⁹ nec eius p̄fectōem attungere. atq̄ sp̄ p̄ lui intensionem sibi poterit magis ac magis conformari. tūc illud cui⁹ actus sic intēndit p̄t dici aliquo mō augibile sive in/tensibile in infinitū. sed actus caritatis vie isto modo sic se habet respectu actus caritatis patrie. q̄ tē. ¶ Datoz p̄z. q̄cū habet cognosci/mus p̄ p̄p̄os eorū ac̄. ideo ex cōditionibz ip̄orum actuū iudicamus de adiotionibz ip̄o/rū habituū. Minor p̄z. q̄ ac̄ p̄p̄i⁹ carita/tis vie est amor desiderij qd̄ necessario est cuz motu et affectōe ipsius animi. ppter quod di/pic August. in confessionibus suis. Ad te feci/sti nos dñe. et inquietū est co; nosstrū donec

Instantia

Solutio

Cōcluō

requiescat in te. Sed actus proprius caritatis patris est delectabilissima et beata fructus et plena mentis quietatio. Sed planus est quod predictus actus caritatis viae, cum nullo modo possit habere perfecta declarationem et plena quietationem, nullo modo poterit equari beatitudine fructu. Quod autem homini actus caritatis viae possit super magis conformari actu caritatis patris, patet, quod viator existens in statu pfectiori, illius operationibus non est minoris efficacie quam ex his in statu penitentium leui de novo operiorum, sed existens in statu penitentium tante fuit efficacie gratia dei sibi cooperante, quod ex merito suo actus sue caritatis magis fuit depuratus, et persequens actioni patrie magis conformatus, quod patet, quod alio de statu penitentium non perveniret ad statum perfectum, ergo eadem ratione vel potius hoc viterius continue poterit promereri. ¶ Idez confirmo sic. Perone viatorum est quidam manet viator si inutiliter oculos non fuerit, semper suo termino poterit magis appropinquare, nam quicquid non contingit terminum potentiam propinquius accedere ad terminum, sed sola intentione caritatis facit nos appropinquare termino nostre peregrinationis, quod sicut sola caritas finis augmentum dividit inter filios predicationis et regnum, sic sola caritas iuxta suum augmentum nos facit appropinquare ad hominem regnum, hoc enim nulla virtus potest finis excepta sola caritate, cum omnis alia virtus possit esse informis, et per consequens sine merito. Dato igitur quod deus iustus viatorum in infinitum tempus dimitteret viatorum caritas in infinitum posset augmentari, quis nunquam excepta caritati beatorum. ¶ Sed propter hanc conclusionis tenet quidam doctor ponit absolute quod caritas potest augeri in infinitum, quod nec finis ratione, propter speciem caritas habet terminum, cum sit participatio quidam caritatis infinite quod est superfluitus, nec ex parte ageris, quod deus qui est in infinito producere caritatem, nec ex parte subiecti, quod quanto magis caritas intendit tanto magis capacitas subiecti augetur, nunquam enim vas aliquod posset impleri liquore, si quanto plus suscipiat tanto habilius fieret ad suscipiendum, propter quod ut dicunt in infinitum poterit fieri augmentum caritatis. ¶ Ceterum dicere conclusionem quidam alii probant sic. Super et mensura habetur similitudine ab obiecto, cum igitur bonditas diuina quod est proprium obiectum caritatis sit in infinitum diligibilis, quod est. ¶ Propter perfectibilem per caritatem poterit fieri in infinitum super nobilium, quod caritas potest in infinitum semper augeri et intendi. Omnia prout, quia super debet esse proportionatio inter perfectibilem et perfectibilem, antecedens probatur, quod deus potest infinitum creare.

Thomas

Alij ad id

re angelum nobiliorum, quod nulla creatura potest, haurire potest creatoris, cumque voluntas angelorum sit proprium subiectum caritatis, quod est. ¶ Propter vim in infinitum ad quem accedit per intentionem aliquam formae distat in infinitum, ibi clementer illius intentionis potest esse in infinitum, sed terminus per quem accedit, minus per intentionem caritatis distat a nobis in infinitum, ergo recte. ¶ Sed illa opinio expesse esse contra videtur Ang. ench. c. vi. vbi ait sic. Mitigatur thomam autem cupiditas caritatis expresse, donec eveniat ad tantam magnitudinem qua maior esse non possit. ¶ Non nullus motus alteratōis potest esse infinitus, ut patet, viij. physicoz, sed omnis motus intentionis est motus alteratōis, quod est. ¶ Propter si super intentionem caritatis, tunc nullus potest esse beatus, quia nunquam repleta capacitas, nullus autem beatus esse potest, nisi tota sua capacitas sit plene quietitia, et persequens repleta, ergo recte. ¶ 4 causa formalis non potest dare materie seu substantiae causalitatem materialē seu accidentem, sed receptibilitas seu capacitas est conditionis materialis, ideo capacitas non potest augeri subiecto ex collatione caritatis, ergo recte. ¶ Talis capacitas voluntatis quam ponis, vel est idem quod natura voluntatis, et tunc sicut natura non potest crescere in infinito, ut per illud auctoritate, iij. super Gen. c. iiij. Omnis natura est certis limitibus circumscripta. Et iij. de anima. Omnis natura constans est certa mensura magnitudinis et augmenti. Hic talis capacitas idem existens quod voluntas non poterit crescere in infinitum. Aut dicit perfectionem additam voluntati, et tunc sequitur idem quod prius, quia perfectio et perfectibile sunt proportionata, finitum autem et infinitum non sunt homologoi, ergo recte. ¶ Non magis habet deus ratione infinitum, sed causa productiva caritatis, et in quantum est causa cuiuscumque alterius creature, sed ratione infinitatis divina non arguit aliquod productum a deo crescere in infinitum, ergo nec de caritate hoc arguere debemus propter dei productivitatem infinitatem. ¶ Propter si caritas non haberet terminum finis ratione, propter speciem ex hoc quod est quidam participatio infinitae caritatis tunc cum omni creatura participet diuinam continentiam que est formaliter infinita, sequeretur quod nulla creatura esse terminata finis ratione, propter speciem, prout, quia posita eadem quod sequitur idem effectus. ¶ Ad ipsum igitur dicendum quod ratio et mensura caritatis create sumitur ab obiecto non finis adequatione, quia sic deus solus habet caritatem, sed finis conformitatem obiecti ad potentiam, cum igitur capaci-

Solutio
Ad

Ad 2 caritas nostrae voluntatis sit finita. ergo caritas non potest crescere in infinitum similius. **Ad secundum** dicendum quod illi qui ponunt quod caritas Christi in diversis angelis dicitur specialiter sicut et ipsi angelii. illi vero qui hysent dicere quod si deus in infinitum semper produceret nobiliora angelorum. quod si produceret nobiliora caritatem. **Hed** dato quod caritas eiusdem speciei sit in omnibus angelis. tunc potest negari omnia. quod cum in eadem specie possint dari infiniti gradus nec in caritate nec in esse. non videtur quod aliquid possit in infinitum in eadem simpliciter et absolute nisi mutet speciem. Propter quod dicunt solliciti doctores. quod talia fuerat gratia et caritas in Christo. quod si amplius aucta fuisset non manisset in eadem specie. **Ad tertium** probatum est dicendum quod quasi in hominibus propositio perfectionis ad prescribibile requiriatur perfectis naturalibus. non tamen in supernaturaliter insulatis. **Unusquis** anima Christi quod tamen ad sua natura sit inferior quamque in gelo. iuxta illud Propterea. **Munusti** enim paulom in angelis. caritas in Christi maior est quam sit caritas omnium angelorum simul et vnde sumpta. **Ad tertium** dicendum quod maior est verabri accessus ad terminum successus. sed sic non est de accessu ad obiectum caritatis. quoniam est in actu caritatis tale obiectum attingitur. **Ad quartum** dicendum quod quis naturaliter et entitatiue de distet a nobis in infinitum. est tamquam cuiuslibet creature uniusquam creaturae sibi ipsi. nam quod ait beat Angelus in libro perfectionis. propter quod cuiuslibet creature potest obiectum suum in beneplacitu sive voluntatis. **C**ontra se secundum hoc dicitur. **Virtus** etiam sede inclusio in pugnat ab aliquibus sic. Omnes in finitum potest maxime ab eo quod est eiusdem rationis cuiusque existens in patria est finita. et eiusdem rationis cum caritate vie. ergo attingi potest quo ad sui equaliter omnium intentionem caritatis ipsius viae.

2 **P**ropter quod aliquis in patria habeat tres gradus. et unus viator habeat unum. et idem viator per opera meritoria acquirat secundum gradum. non apparet quare non possit illum secundum gradum attingere. maxime cum sit eiusdem rationis cum isto secundo quecumque tamquam adeptus est.

3 **P**ropter quod doctor noster hic ponit exemplum de angulo origine resultante ex diametro et linea semicirculi. **R**espondet illi quod exemplum non est ad propositum. quod illi duo anguli sunt diversar rationum. ideo per clementiam unius non puenit ad equalitatem alterius. **Hed** caritas vie et caritas patriae est caritas eiusdem rationis. Imo in eodem hominem sumpta est eadem caritas numero. sed in his que sunt eiusdem speciei. per intentionem unius puenit ad similitudinem.

et equalitatem alterius. **Sed** illa non coclusa contra illa

dicitur. nec est mea. nec est doctor meus. **P**resupponit enim doctor quod ille proficiens in caritate manifestat viatorum. qua hypothesi supposita arguit sic. **O**nus aliqua duo sic se habent quod eius rea littera annexa a quibus absoluti non sint sunt diversar rationum et quodammodo impossibilia. tunc talibus sic permanebit: per intentionem seu clementiam unius non puenit ad equalitatem alterius. sed caritas vie et caritas patris sunt homini. ergo recte.

Maior potest. quod non potest fieri coequalitas inter

aliquam statum repugnans iterum ea quod ipsi sunt inse-

pabilitate annixa. sed minor potest expesse per

Augustinum. **I**omelia quod legitur in festo Johannis euangelista. **A**nd primum quod dicendum quod licet caritas

vie et patris sunt eiusdem rationis. tamen potest est in via-

tore. est inseparabiliter unita his que differunt

ratio ab illis quod necessario sunt requisita quo ad

perfectionem caritatis quod est in patria. puta hinc est

unita enigmata fidei. ibi autem clare visibilis ob-

lectum diligibile clarissime demonstratur. **H**ic

autem viatoris reclusa est in carcere molis corpora-

lis. de quo dicitur **G**ap. ix. **L**ocus quod cor-

rumpit aggrauat animam: et deprimit terrena

habitationem sensum multa cogitare. ibi autem exi-

ta est ab omni molestia corporali. **D**is talibus mul-

tis plurimis statibus et permanentibus in via

planus est quod subiectum caritatis nunquam

nam nobiliter disponit in via qualiter in pa-

tria. propter quod eadem essentia caritatis nun-

quam daret esse tam nobile et intellendum quale da-

ret in patria. cum ergo caritas non suscipiat ma-

gis et minus in essentia sed solus in eadem sequi-

tur necessario quod viator manens viator nun-

quam per sue caritatis augmentum caritati corpore-

hensionis poterit coequari. **H**ic enim linea

unius cubiti signata in circulo tecum cubitorum

crecente circulo semper magis dirigitur et acces-

tit ad rectitudinem. et quoniam circulus cresce-

ret in infinitum. nunquam pars illa manens in circu-

lo fieret plene recta. **H**ic tamen separetur a circu-

lo in brevissima morula posset perfecte dirigiri

ita quod totaliter esset recta. **H**ic quis caritas

viatoris annexa statui punitis misericordia que cir-

culo simulatur. eo quod id est respondeat per fine et

pro principio. quia viator de terra oritur et iterum

revertetur. quis in qua talis caritas inten-

datur. manens tamen infra periodo illius per-

sentis misericordia nunquam erit plene recta sicut illa

que est in patria. rapta vero extra statum pre-

dictum quasi in ictu oculi perfecte dirigetur.

Iter hoc patet ad secundum et tertium argumentum.

Solutio
Ad 1

Quartus
principale.

Quātum ad quar.

- Cōclu** 1 tū p̄ncipale, vtr̄ caritas possit minui. dīcđū q̄ caritatē posse minui p̄t intelligi tripl'r. Pri mo ex pte caritatis fīm se dō ex pte dei. Tercio ex pte opatōis nře. **¶** Quātū ad p̄mū dī co q̄ hītū caritatis fīm sēnō repugnat qn mi niū possit. q̄ habitū cui competit augeri illi fīm se non repugnat minui. sed caritatis p̄ tuuit in primo articulo p̄pet̄ augeri. ḡ sibi fīm sēnō repugnat minui. **¶** Sed dō q̄ non repugnat caritati minui ex parte dei. q̄ agēs liber habēs plenū dominiū sup aliquē habi tū. si ipm̄ p̄t augere ipm̄ etiā potest diminue re. sed deus p̄ suam gratitudinē & liberam influēti am nō solū causat habitū caritatis. s̄ etiā au get & intēdit. & habet plenū dominiū sup ipz. **Conclu** 3 ergo z̄. **¶** Tercio dico q̄ ex actib⁹ nostr⁹ ca ritatē possum⁹ totaliter pdere sīue amittere. sed caritate manēt p̄ nullū acū nīm̄ possumus caritatē minuire. **¶** Prūmū p̄atz. q̄ p̄ peccatū morale caritas totaliter tollit. sed nostri actib⁹ possum⁹ peccare mortaliter. ergo z̄. **¶** Hec cūdū probādo vñ p̄suppono. puta q̄ cum actus nostri sint triplex. s̄. boni. mali & indif ferētēs. per bonos actus & indifferētēs caritas nō minuaf. **¶** Tūc arguo sic. Omnis act⁹ no ster malus vel implicat peccatum veniale. v̄l mortale. sed mortale nō minuit caritatē. q̄ omne quod minuit aliquid adhuc relinquit. sed mortale p̄ctū nihil reliquit de caritate. q̄ ipsā totaliter tollit. **Nec** veniale. q̄ omne fini tū totaliter p̄t consumi p̄ ablationē frequen tē alicuius finiti ab ipso. sed caritas ē res fini ta cū sit creata. ergo si p̄ vnum peccatū venia le posset diminui. tūc p̄ frequentationē & multitudinē talium peccatorū venialū posset tota liter p̄sum̄ seu corrumpi. & p̄ sequētū cūz nō habet aliquid de caritate necessario dāmnef. sequeret̄ q̄ ex solis venialibus sine omni pecca to mortali necessari homo dāmnef. **¶** Si aliquis nuper puerus habens minū gradū caritatis peccat venialiter. aut tale veniale p̄ctū diminuit aliqd̄ de caritate aut nihil. **H**i diminuit. tūc q̄ minū gradū fuit. tūc nihil de caritate manebit. & si cū tal' hō moreref tūc ppter vñ p̄ctū veniale ppter dāmnef. **H**i nihil diminuit pari rationē nec aliquid aliud peccatū veniale diminuere potest. **H**3 contra illam veritatē est opinio quorundam qui dicunt q̄ caritas minuit in sua essentia ppter peccata venialia. quia homo multiplicā

do hīm̄i peccata acquirit habitum cupiditatis. & quātū magis multiplicat actus hīm̄i modi peccatorū. tam magis intēditur inclinatio ad peccādū. & p̄ cōsequens minor inclinatio sine habitatio ad bonū. habitatio autem ad bonū v̄e dicunt est ipsa caritas. ergo peccata venialia diminuit caritatem. Et ad dūnt q̄ sic peccatū veniale diminuit caritatē & ipsam tamē nō tollit. quia in peccatis veni alibus est deuenire ad tale terminū. v̄lta quē si eliciuntur aliquis actus malus qui alsē vē malis extinc̄t̄ esse mortalit̄. **E**t illud multipliciter probat. Primo sic. **S**icut peccatū mortale est totalis auersio a deo. sic peccatum veniale est aliqualis auersio a deo. **S**ed in totali auersione amittit tota caritas. ergo in aliquali auersione aliqualiter amittit caritas. ita q̄ minus diligēt̄ deus q̄ debet diliḡ. Propter quod ait August. in libro p̄fessionū. O magne deus minus te amat qui aliquid tecū amat quod nō ppter te amat. **P**. illud qd̄ i p̄ncipio puta i p̄ma caritatē infusio facit p̄ minor caritas infundi. **H** post infusioz caritatis facere p̄t vt caritas minuit. sed multū do venialū p̄ctū. si fuerit in homī qn p̄mo sibi caritas infuditur facit vt ei minor caritas infundatur. ergo z̄. **P**. posito q̄ nūc sint duo in equali gradu caritatis. si vñus illorum cōmitit veniale peccatū & nō alter. p̄cas minus car⁹ erit deo q̄ nō peccās. sed qui est minus carus deo minus habet de cantate. ergo ex peccato veniali caritas diminuta est in tali homine. q̄nūs totaliter nō sit sublate.

P. omē malū vt malū est tollit aliquid de bono. sed p̄ctū veniale est malū. ergo z̄. **P**. post maiorē caritatē contingit aliquē ē minus dispositū p̄r caritatē q̄ antea fuerat. sed caritas sicut tu dicas suscipit magis & minus fīm maiorē & minorē dispositioz subiecti. ergo z̄.

P. lxxvij. questionū. q. xxvij. ait Aug. 6. **L**um augerur cupiditas minuitur caritas. **S**ed illa nō videtur esse vera. q̄ sicut eisdem actibus generalē & auger habitus. ut p̄t ij. ethicoz. sic ex similibus actibus corrum pit & diminuit habitus. sed nullū p̄ctū veniale p̄t corrumpe habitū caritatis etiā vt tu ipse dicas. ergo nullū peccatū veniale potest ipm̄ minuire. **A**d p̄mū dīm̄ q̄ licet cū pec cam̄ venialū nō auertamur ad deū tato conatu sicut debem⁹. nō tñ auertimur a deo. q̄ nō p̄stū nobis alii finē quē deo p̄feramus. nō ppter ergo dī p̄ctū veniale auersio a deo. **F**orte dices q̄ ex illa solutione illi habent instantia

Contraria

Solutio

Ad

1

Solutio

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad argu-
mētū pīcī-
pale.

ppositum. quia cum dilectio sit qdā zuersio
mētis in deū. ḡ si p̄tm̄ veniale h̄mō ī zuersio
nē retardat. ḡ diminuit caritatem. ¶ R̄n. q̄ lic̄
p̄ ipsa venialia p̄tā actus caritatis q̄ ad h̄m̄
feruorē tepeſcat. habit̄ tñ caritatis integer p̄
seuerat. ¶ Ad scđm̄ dicēdū q̄ maior p̄t nega-
ri. q̄ multa sūt q̄ rē p̄nt impēdure dū ē in fieri
que tñ ipsā nō diminuit cū est in facto eē.

¶ Ad terciū dicēdū q̄ licer̄ q̄tū ad extērīoē
apparētiām̄ deū videat min⁹ diligere ipm̄ q̄
est in p̄tō veniali q̄z alii. eo q̄ effectū minus
diligēt̄ circa ipm̄ exerceat. q̄z ipm̄ p̄ talī pec-
cato ad penā p̄torij ordinat̄. ex h̄m̄ reali-
ter ondit̄ ḡ nō min⁹ diligere ipm̄ q̄z alii. q̄z q̄
le celeste p̄mū ambob̄ referuat. p̄tm̄. n. veni-
ale q̄ quis mereat̄ penā. nō tñ diminuit gl̄iam̄
¶ Ad q̄tū dicēdū q̄ malū venialē peti q̄ quis
no tollat illud bonū q̄d iā in aīa factū est. im-
pedit̄ illud bonū q̄d protūc cū tale peccatū
p̄mitit̄ posſer fieri in aīa viatoris. ¶ Ad dicen-
dū q̄ rollit̄ aliqđ bonū. q̄z facit hoiez tepeſcere
q̄ ad feruorē ac̄. ¶ Ad q̄tū dōm̄ q̄ sicut ca-
ritas ē a solo deo. sic īmediata dispositio q̄ ad
caritatē ſe ē a solo deo. ⁊ iō p̄tā nrā venialia
ſicut nō attingit̄ caritatē. ſic nec attingit̄ im-
mediařa dispositio ad eā. ⁊ iō de magis dispo-
ſio nō fit min⁹ dispositio respectu caritatis i se
licet respectu amnezoz posſit p̄i⁹ dispoſiſi. pu-
tag inobedientiā ⁊ rebelliōz viriū inferioriōz.

¶ Ad. vi. dōm̄ q̄ ſi talē cupiditas ē veiale p̄tm̄
tūc nō p̄t actūgēre habitū caritatis. m̄ q̄ p̄
talē cupiditatē vires inferiores redidunt mi-
nus habiles ad obediēdū impio volūtati im-
pantia fm̄ rectā rōem. ḡ ſit h̄o min⁹ feruoridus
q̄tū ad executionē ipm̄ ac̄. ⁊ iō deo cupiditas
minuit caritatē nō i se q̄tū ad habitū. ſed ſo-
lū q̄tū ad actuz. ¶ Ad argumentū p̄ncipale
dicendū. q̄z quis caritas non ſit quātūtas. m̄
habet quēndā modū quanti.

Distinctio decima octaua.

Dicit̄ ſe ḡtēr̄ t̄c. Postq̄z mḡ tractauit̄
de mō tpalis p̄cessiōis ipſius
spūſanc̄. ihae. xvij. diſtinctioē tractat̄ de p̄pri-
etate ipſi⁹ spūſanc̄ ſignata ſub noie dat̄ ſue
doni. ¶ Et p̄ breuiet̄ iſta diſtinctio diuidi in
q̄nq̄z p̄tes. fm̄ q̄ mḡ circa h̄ nomē donū pro-
ut ſuuenit spūſanc̄ mouet q̄nq̄z q̄dēs. ¶ He-
cūda ibi. Sed querit̄ cui donabilis. Tercia
ibi. Hic oīt̄ queſtio. Quarta ibi. Hic queri-

tur v̄t̄ filius. Quinta ibi. Post hec querit̄
v̄t̄ r̄c. Prima diuidit̄ in tres. q̄z primo ar-
guendo ad v̄t̄q̄z partē mouet queſtioē. He-
cūdo circa motā queſtioē ponit ſuā determi-
nationē. Et tercio ſue determinatōi adiungit
probationē. Hecūda ibi. Ad quod dicim⁹.
Tercia ibi. Nō ergo ſpūſanc̄. H̄lī que-
ſtio ſeunda diuidit̄ in tres p̄tes. Nā primo
magister p̄mittit ſuulū queſtiois. Hecūn-
do tangit materia ſuolōis. Et tercio ſubiun-
git quoddā notabile ex p̄dictis. Hecūda ibi.
Ad quod dicim⁹. Tercia ibi. It̄notandū
est. Et iā tercia queſtio diuidit̄ in tres p̄tes.
fm̄ q̄ primo mouet queſtio. Hecūdo addit̄
refpōſio. Et tercio ex p̄dictis quaſi correlarie
multipleſ inſerit illatio. Hecūda ibi. Ad hoc
breuiter respondemus. Tercia ibi. Ecce his
verbis. Et hec in quattuor. fm̄ q̄ inſerit
quattuor correlarie. Hecūda ibi. Ex ſupra-
dictis. Tercia ibi. Et fm̄ hoc t̄c. Quarta ibi.
It̄q̄z et ſpūſanc̄. Quarta queſtio ſimi-
ter diuidit̄ in duas p̄tes. Nā primo propo-
nit queſtio. Hecūdo annectit responseſi
Responseſi ſcipit ibi. Ad quod dicim⁹ q̄ ſi
lūs t̄c. Ultima queſtio diuidit̄ in duas par-
tes fm̄ q̄ primo mouet queſtio. Hecūdo in
futurū diſſertur eius responseſi. Hecūda ibi.
Vñ⁹ queſtōis determinationē. ¶ Circa hāc
diſtinctionē quero.

Vtrum hoc nomē donū in diuis di-
cat notionaliter. ¶ Et videt̄ q̄ non-
q̄ ſonit̄ nomen notionalē importat
diſtinctionē. ſed in hoc nomē donū nō ē di-
ſtinctio. quia tota trinitas ⁊ quelibet persona
potest ſeipſam dare. ergo t̄c. ¶ Cōtra iū. de
trini. ca. penit. ait Auguſt. Spirituſanctum
donū eſſe eſt ſpūſanc̄ ſue patre procedere.
ſed processio eſt nomē psonale ſue notionalē
ergo t̄c. ¶ Dic breuiter ſunt quattuor vidē-
da. ¶ Primo ut hoc quod querit̄. ¶ Hecū-
do utrum ſoli ſpūſanc̄ conueniat hoc no-
men donū. ¶ Tercio utrum ſpūſanc̄ ſit eo
donuz quo ſpūſ. ¶ Quarto utrum ſit eo do-
num quo deus.

Quantū ad primū

Articls I

v̄t̄ hoc nomē donū ſi diuis dicas notionaliter
Dicēdū q̄ ſicut verbū fm̄ ſuā p̄pria ratōe
dat intelligere p̄cessum a proferete. ita donū
dat intelligere p̄cessum a donāte. ſed pro-
cessus conuenit persone ⁊ nō eſſentia. ideo eaz
verbū q̄z donū in diuis eſt personale ſeu

notioale tñ eentiale. Propter qd aug. iij. d tri. c. vi. ait. q spm scm donuz ecce a pce dere. Nomē tñ dati eentialē sumit. qz uenit spūlēo ex pte. Un ait aug. v. de tri. c. xv. spm scm ab etno fuisse donū. Iz ex pte fuisse dati.

Articls 2

Quantus ad secundū
dū articulū. vtz soli spūlēo ueniat h nomē donū. Dicēdū qz donū tripl'r differe a dato. Nā donū ē donario libera. ex qz nō expectat aliq redonatio. vt p. 1. ethi. Ex qz p. 1. qz donū ratione sue significatiōis addit aliqd sup̄ datū. Sed o differt i mō significādi. qz donuz dī. qz si ab aptitudine vt def. sed datū dicit ab actu donatōis. Tercio dī rōe significatiōis qz donū cū sit nomē significat sine tpe. sed datū cū sit principiū. vel si noīalr sumit qz p. noīmē bōali tenet. id significat cuz tpe. Ex qz p. 1. qz donū dicit remanātē p modū libertatē sine tpe in aptitudine vt def. Lū iuḡ spūlēancrus procedat a patre et filio p modū amoris et libere sine tpe in aptitudine naturali vt def in tpe. cū etiā quia amor pncipaliter habz rationē doni. alia aut ex sequēti inq̄stum ptei pā rationē amoris. ideo spūlēancrus pprē donū dicit. Propter qd ait Aug. xv de tri. c. xvij. Nō frustra in hac trinitate nō dicit verū dei nīli filius. nec dicit donū dei nīli spūlēancrus.

Articls 3

Quātūz ad tertiu
pncipale. vtz spūlēancrus sit eo donū qz spūs. dī cēdū qz spūlēancrus eadē proprietate ē donū qua p̄stituit ē esse psonali. qz. b. Aug. iij. de tri. c. xvij. dicit. qz sicut natu esse ē filiū a patre esse. ita spūlēancrus donū dei esse est a patre filio procedere. sed filiū natu esse est sua psonalis proprietas. ergo spūlēancrus donū dei ē tē. Sed otra illud arguit quidaz sic. Illud quod uenit spūlēancro i ordine ad creaturā nō potest esse sua psonalis proprietas. sed ēē donū uenit spūlēancro in ordine ad creaturā. ergo tē. Maior patz. qz proprietas cuius liber diuie psonae est ptoz omni creatura. Pn̄ nor etiā patz. qz ex hoc spūlēancrus dicit do nū. qz daf nobis. P. omnis relatio dei ad creaturā est relatio rōnis. sed pprētā i diuini nis est relatio realis. cū iuḡ hoc nomē donū cōueniat spūlēancro in ordine ad creaturas. ergo tē. P. una psona diuina nō cōstutuit duabus relationibus. sed spūlēancrus psona p̄stituit spiratione passiua. ergo esse donū

Locō au
gustinē 5

nō erit eius psonalis pprētā. ergo tē. **S3 Solutio** illa sunt manifeste otra intētione Augu. pro ut magister cū adducit i illa. xvij. distinctōe in lra. Ad primū dicendū qz minor nō est vñqz fieret. adhuc spūlēancrus esset donū. eo qz et amor psonaliter productus in diuinis; amor autē est donū primū oīm donoz. p̄tū em quod libere dāmus est amor noster. et illo p̄ sequēs dāmus omne qd libere dām. Ad secundū pater p idē. Ad tertiu dicēdū qz sicut verbario i diuini est idē qd genera tio. sic donatio intrinseca i diuini idē ē quod spiratio. qz p̄ sequēs esse donū resē spiratus idem sunt.

Ad 1

Ad 2 et 3

Articls 4

Quātūm ad quar

tum. vtz spūlēancrus sit eo donū quo deus. Dicit doctor noster hac distinctōne. qz cū qlibet diuina psona sit omnino simplex. ideo illud quo spūlēancrus est deus. et illud quo est donū non p̄t realiter differre. differit tamē forma liter. qz sicut pater nō est formaliter eo pater quo deus. nā formaliter ē deus deitate et pater paternitate. sic spūlēancrus ē deus p̄ diuinaz cētiam et naturā formaliter. donū autē ē pro prietate relativa. Et declarat se exemplariter dīcēs. qz sicut aliquis currēs existēs lassus et calidus. alio est formaliter lassus. et alio for maliter calidus. qz lassus est lassitudine. et calidus calore. originaliter tñ vno et eodem recipi virtus. vici ipso cursu. Ita spūlēancrus ea deū sua processioe accipit qz sit deus et qz sit donū. quis formaliter sit proprietate donū et natura deus. **S3** quis a nullo aduersariō Cōtra eḡi hec dicta doctoris p̄ alia sua dīcta ducat. tñ dīm. satis apparēter videt repugnare. cū ipse vndiqz i diuini neget ēē dīntia formalē. **H**uic **Solutio**. aut obiectiōni de facili possimus rēdere. dīcētes qz doctor: hic sumit dīntia formalē p̄ ea dīra qz ē fm formalē rōem. et talē nō negat iter relatōz et fūdamētū etiā i diuini. quis ea neget in absoluto. **A**d argumētū pncipale dīcēt qz donū dupl'r ad p̄tō dīci p̄t. Uno mō oē illud qd est donabile vel dari p̄tētue a seipso sine ab alio. et sic dīcētialit i diuini. qz uenit oībus tribus. Nā p̄tō dare filiū. et p̄tō et filiō spūlēancrus. et pater seipm. p̄tō etiā quelibet psona diuina dare seipz. Alio modo dicit donū illud quod ex proprietate sue originis accipit qz sit donabile. et hoc nomen donū dicit notio aliter i diuini. eo qz soli spūlēancrus

Nota p
egidi⁹ cap.
se ponit for
malitates.

Cōtra eḡi

Ad pnc
pale arga
mētum.

pueniat. cui p̄priū ē pcedere p̄ modū amor.

Distinctio decimam nona

Nunc postq̄z
z. Hucusq; m̄ḡ d̄terminauit d̄
diuine c̄ntraenitatem. psonaz tri-
nitate. ac psonalitas origis distincione & aliena-
te. hic i ista. xix. dist. incipit tractare de p̄dicta
rū psonaz equalitate. Et dividit i duas p̄tes
q; primo ostēdit diuinaz psonaz ma-
iestatē. H̄c dō ostēdit ex predictis oriri quādaz
singulare difficultate. dist. xxi. ibi. Dic oī q̄
stio trahēt. Prima i duas. q; p̄mo oīdit
psonaz equalitatē ex hoc q; h̄nt eadē magni-
tudinē & maiestatē in cēndo. H̄c dō ex hoc q;
h̄nt eadē virtutē & p̄tatem i agēdo. dist. xx.
ibi. Nūc ostēdemus. Prima diuindit in tres
q; p̄mo m̄gr̄ oīdit quo p̄sistit psonaz equa-
litas i cōs. i eternitate. magnitudine & p̄tate.
Secūdo probat hec tria nō differre re sed so-
la ratiōe. Et tertio prosequit personaz equali-
tatei speciali. prout atēditur i ipsa magnitu-
dine. Secūda ibi. Lūḡ enumerat̄ ista. Ter-
cia ibi. Q, aut eternitate. Et hec diuindit i
tres. Quia p̄mo ostēdit diuinaz psonaz ma-
gnitudis equalitatē ppter p̄substantialitatis
vnitate. Secūdo ppter totalitatis immuni-
tati. Et tertio ppter simplicitatis puritatez.
Secūda ibi. Sed iā nūc. Tercia ibi. Si
endū est iā. Prima diuindit in duas. q; pri-
mo probat intētum ex hoc q; tres diuine per-
sonaz sunt realyna natura. H̄c dō ex hoc q;
libet diuina psona haber esse i alia psona. Fe-
cūda ibi. Et inde q; p̄dicit ē. Tūc sequit̄ il-
la ps. Sed iā nūc. Et diuindit i tres. q; p̄mo
ponit veritatis intētū declarationē. H̄c dō eco-
tradicit apparentē obiectōz. Tercio hui⁹ ob-
iectōnū subdit solutiōem. Secūda ibi. His
videtur aduersari. Tercia ibi. Nec q; hic di-
citur. Prima i tres. q; p̄mo oīdit q; natura
respectu diuinaz psonaz nō haber rationē toti-
us integralis. Secūdo q; nō haber rationē to-
tius vīs. Et tertio q; nō h̄s le i rōne p̄tis ma-
terialis vel formalis. Secūda ibi. Dic adij-
ciēdū ē. Tercia ibi. Notādū etiā q; c̄ntia.
Tūc sequit̄ illa ps. Secūda ē iā. Et dividit
tres. q; primo m̄gr̄ probat diuinaz simplici-
tate ex eo q; vna psona nō est minor personis
pluribus. Secūdo ifert ex predictis q; deus
nō debet dici triplex sed trinus. Tercio oīten-
dit q; modus his oppositus inueni⁹ in rebus

corporealibus. Secūda ibi. Preterea c̄n deus.
Tercia ibi. In rebus corporeis. Dic quero

Trum vna psona sit i alia. **1** Et vi-
de q; nō. q; i quoq; est paternitas
filiatio & spiratio. ille ē pater et filius
et spūscūs. sed si p̄ et spūscūs sunt i filio. tūc
erit i eo paternitas & filiatio & spiratio. ergo si
lius ē pater & spūscūs. tūc ē fusio per
sonaz. **2** Contrarium ponit magister i līa illi
us. p̄x. distinctio. **3** Ista questio possit ha-
bere displice intellectu. Quoz p̄m⁹ ē satis fa-
cilis. alter vero difficultis. **4** Primo posset in-
telligi vtrum vna psona sit i alia intellectua-
liter & obiective. Et tunc de facili respondet q;
sic. Quia omne cognitū est i cognoscē obiec-
tive. vel p̄ seipsum. vel p̄ suam similitudinē.
sed quelibet diuina psona cognoscit quamli-
ber diuinam psonā nō persimilitudinē sed p̄
seipsum. quia q; aliquid nō rep̄sentet intellec-
tu. vel p̄ seipm̄ sed i suo simili. puenit ex impfe-
ctōe p̄nitati. que i diuinis esse nō potest. ergo
quelibet diuina persona est i qualibet diuina per-
sona p̄ seipsum intellectualiter & obiective.

Alio mō posset intelligi hec q̄stio. vñ vna
psona sit i alia realiter & entitatiue. Et sic q;
uis questio sit difficultis. in ratiōe fidei et pro-
pter auctēs sanctoz. & dicta sacri canōis. ne-
cessē ē nos illud firmiter p̄fitē. Dicit. n. sal-
uator Ioh̄is. xiiii. Igo i patre & pater in me
est. Modus tamē declarādi diuersimode tā
gitur a diuersis. Quidā em̄ illud declarāt ex
diuina productōe. Aliquid ex diuina relationē.
Alij ex diuinaz psonaz c̄ntial i idēificatiōe.
Et ideo ponā q̄ttuo: p̄clusiōes. s. tres negati-
vias vñā affirmatiā. **1** Prīa ē q; quālibz di-
uinā psonā ē c̄liq; libet diuina psona nō p̄ pba-
ri ex diuinaz psonaz p̄ducōe. **2** Secūda q; h̄
nō p̄ sufficiēt p̄bari ex diuina relationē. **3** Ter-
cia q; h̄ nō p̄ p̄bari sufficiēt si rō tñmō su-
mis ex diuinaz psonaz c̄ntial i idēificatione.

4 Quartā q; p̄dicta inēficiā c̄nūlītētō dīne
p̄sonē i q̄libz sufficiētē p̄bari p̄ ex reali que-
nētā & reali dīntā quā habet diuine persone
nō ppter c̄ntia tñm nec ppter relationētñ. s.
pter c̄ntia & relatōem simul.

Prīmū patet. quia

1 **2** **3** **4**
i ratione origis sufficiētē posset p̄bari p̄du-
ctū ē c̄liq; p̄ducētē & econverso. tūc pater carnalis
vere ē p̄ suo filio. & filius i patre. tñs ē falsū.
q; & antēdēs. c̄ntia patz. quia filius carnalis
vere originās a patre carnali. **5** **6** **7** **8** **9** **10**
Instantia

Solutio non est simile de patre carnali. quia talis pater agit actione transente. p̄t autem diuinus actio/ ne imanente. **R**atiōne q̄ p̄sona generatio diuinā nō sit trānsiens quo ad diuinā naturā. ē trānsē trānsiens quo ad p̄sonā. q̄ pater non generat seipm̄ sed filiū. qui realiter cōst̄ ad p̄sonāz dī. 2. st̄nguis a patre. **P**er dato q̄ p̄ realē originē possit aliquo mō p̄bari q̄ productū sit in pro ducere. eo q̄ omne p̄ductū aliquo mō sit i suo p̄ncipio productuo. p̄ hoc m̄ p̄bari non p̄t q̄ p̄duces sit in p̄ducto. sed i diuinā nō magis est p̄ductū q̄ p̄duces in p̄ducto. eque em vere ē pater in filio si cōut̄ filius in pa/ tre. **P**er cū origines i diuinis sine diuersaz rationi. ḡ si ratioē originis vna p̄sona ēēt in alia. tūc nō silt̄ z uniformiter inesset sibi mu/ tuo diuine p̄sonae. falsitas cōnt̄is ē nota apud oēs doctores. cōnt̄ia p̄z. q̄ que p̄ disformera/ tionē inlūr̄ disformiter inlūnt̄.

Concluſio 2. **Secūdo dico q̄ nō** p̄t p̄bari q̄ diuine p̄sonae sibi mutuo in sine rōne diuine relatioēs. q̄ q̄ aliquibz sunt rō op/ positioēs illa nō sunt ratioē p̄cisa q̄re vnu illo/ rū alteri inist̄. Sed relatioēs diuine sunt p̄so/ nis rō oppositioēs. ḡ tc. **R**ōne illius nō p̄uenit plone inesse ratione cui sibi p̄prie co/ uenit adesse. sed ratioē relationis p̄sonae diuine p̄uenit adesse. **M**aior pat̄z. q̄ tales modi simpl̄ diuersi nō p̄nt p̄uenire eidē rōne eius dē. **D**inor̄ ē nota. q̄ relatioēs eēē adesse. **P**er id quod ē p̄cisa rō distinc̄ioēs p̄sonae a p̄sona nō est ratioē cēndi vnu p̄sonā in alia. sed rela/ tioē i diuinis est p̄cisa ratioē distinc̄oēs vnu p̄sonae ab alia. ergo tc.

Concluſio 3. **Tercio dico q̄** vnuquāqz p̄sonā diuinā ēēi alia n̄ potest suf/ ficer probari ex h̄ p̄cise q̄ realiter sunt idē i diuinā cēntia. q̄ ex eo p̄cise nō p̄baſt aliq̄d alii/ cui inesse. ex quo p̄cise sibi p̄uenit p̄ se eē. s̄z cui/ liber diuine p̄sonae p̄uenit p̄ se eē. ppter hoc q̄ est idē realiter qd̄ diuinā cēntia. ḡ p̄ hoc non p̄t p̄cise p̄bari alteri iesse. **P**er ratiōne qua pater est idē filio i diuinā cēntia pater ēēt i filio tūc ēēt i seipso p̄ se z p̄mo. p̄sequēs ē falsuz. vt pat̄z. iij. phisicoz. vbi p̄baſt impossibile ēē q̄ idē sibi seipso p̄mo. cōnt̄ia p̄z. q̄ sic ut pater ē idē realiter filio p̄ diuinā cēntia. sic est idē si/ bīp̄si p̄mo z p̄ se. q̄ p̄ nib̄ alterz. ḡ si ratione identitatis q̄ sibi p̄uenit p̄ cēntia p̄cise ē i filio/ ratioē qua est idē sibi p̄si p̄ se z nō per alterz ēē

Eseipso primo. **R**ōne illius qua aliq̄d sūt 3 oīno idē realiter nō potest p̄bari vnu il/ loz eē i altero. sed ratiōne diuine cēntie personae sūt oīno idē realiter. **M**aior pater. q̄ sp̄ inter ea quoz vnuz est i altero oportet q̄ aliq̄d diuine discernat. sed i diuina cēntia sic p̄sonae diuine p̄uenit q̄ i cēntia nullo mō differunt.

Quarto dico q̄ q̄z

Concluſio 4.

uis ratioē isti inessendi nō sit cēntia p̄cise sīne relatōe. nec relatioē p̄cise sīne cēntia. cēntia tñz relatioē simul sumpta sūt p̄fecta rō q̄re quelis/ ber diuinā p̄sona est i altera. q̄ q̄cūq̄ supposita liter differunt. ita tñ q̄ i vna natura realiter cō/ ueniūt. illoz nōcō vnu est i altero. sed p̄sonae diuine ratioē relationiē realiter differunt. rōne diuine nature realē p̄uenit. ḡ tc. **D**inor̄ p̄z ex fide. maiore p̄bo. q̄ i quoq̄z ē natura ali/ cui in illo est illud cui ē natura p̄supposita tñ inter ea realē cēntia. als p̄ illā maiore p̄z p̄ baref idē ē i seipso. q̄ natura cuiuslibet ē i eo. **S**ed natura cuiuslibet diuine p̄sonae est i q̄li/ ket diuinā p̄sona. ita tñ q̄ p̄sonae realiter diffe/ rūt inter se. ḡ quelibet diuina persona est i qua/ libet diuinā p̄sona. **S**ed dices q̄ si illud qd̄ ēratioē per se cēndi p̄cise nō est ratioē inessendi. z silt̄ illud qd̄ est ratioē adcessendi p̄cise nō ēra/ tioē inessēdi. tūc nec simul iūcta poterūt ecē rō incēndi. **S**ed vt sup̄i dixi diuina cēntia ē rō personis per se cēndi. z relatioē ad aliud cēndi z p̄cise vnu illoz ab altero sumptū separātū n̄ poterūt ecē ratioē sufficiēs persona cēndi i perso/ na. ḡ nec simul iūcta poterūt ecē cā sufficiēs ta/ lis modi inessēdi. **R**ōnideo p̄ interemptōez **Solutio** maioris. q̄ q̄cūq̄ sibi ē naturaliter mutuo in/ sūt oportet ea h̄re p̄uenientia z dīnt̄ia. sed nec cēntia est ratioē dīnt̄ie ipsis diuinis p̄sonis. nec relatioē est ratioē p̄uenientie. simul tñ iūcta ratiōne cēntie sic p̄uenit q̄ tamē ratioē relatioēs h̄mōi personae differunt. **A**d argumentum p̄n/ cipale dicēdū ad maiorē. q̄ relatioēs diuinis pale arga/ eē i aliquo duplicitate potest intelligi. s̄ forma mētum. / lute vel idētice. **P**rimo mō maior est vera. q̄ formalē p̄nitatis est i solo p̄fe. filiatio i filio. p̄/ cessio sive spiratio passiva i p̄pūlācto. **S**ed oī mō maior ē falsa. q̄ rō idētitaris qua omnes diuine relatioēs sūt idēm cū cēntia diuina. in qualibet diuina persona sūt omnes ille relatio/ ones. ergo tc.

Distinctio vicesima.

A Wnc ostēde

Amus tē. Hec ē distictio. xx. in qua mīgr̄ oñdū diuinaz p̄so naz equalitatē. ex eo q̄ h̄nt eandē virtute r̄ po testate. Et diuidit i duas partes. qz p̄mo ma gister istud probat auctoritate. Secō rōne. ibi. Itē alio modo Prima i duas. qz p̄mo cir ca illud p̄posita veritatē quam sentit ponit. et auctoribus sanctoz munis. Secōdo quādā canillationē q̄ huic veritatē videt esse tra nia tollit. ibi. Sed inq̄s pater. Tūc sequitur illa pars Itē alio mō. vbi magister p̄mo probat illū p̄posituz. Secōdo remouet qd̄ suo proposito videt esse trarum. ibi. Sed forte dices tē. Prima i duas. quia primo p bat intentū ratōe ducēte ad impossibile. Se cōdo rōne accepta ex similitudine. ibi. Hoc autē similitudinē. Tūc circa hāc distictioz querō hāc questioz.

Tru oipotētia dīna pfecte zueniat filio. Et videt q̄ nō. qz illi pfecte nō zuenit oipotētia cui deficit aliq̄ potētia. s̄ filio deficit aliq̄ potētia. pura potētia generādi. cū ipse nō possit generare. ḡ tē. Cōtra. si oipotētia pfecte nō zueniret filio. tūc sū le nō est pfecte de. ēns est falso. qz d̄ i symbo lo de filio. Perfectus pfectus hō ex aia rōna li tē. p̄to zntiā. qz omnipotētia ē p̄prietas soli us dei. sed cui pfecte nō zuenit aliqua p̄prietas ipm nō est pfecte illud cui est p̄prietas. ḡ tē. Dic q̄trū oīlūr̄ vidēda. Primo vt̄z potētia generativa p̄phēdat sub oipotētia. Secōdo dato q̄ sic. vt̄z alicui possit couenire oipotētia cui tūn̄ repuḡt generare. Tercio vt̄z oipotētia pfecte zueniat filio. Et q̄to vt̄z pfecte zueniat spūlctō.

Articōs 1. **Quantū ad primū**
sic pcedā. Primo em̄ ostendā q̄ omnipotētia considerata absolute comp̄hēdit potētiaz generādi. Secōdo q̄ omnipotētia fili⁹ cōprehēdit potētia generādi. Tercio ostendam. q̄ quidā i ista distictōe argūtes tra dñm. Egidius ipm nō intelligūt. nec dicra sua fide liter cōscripterūt. Quarto ponā circa istuz articulū modos dicēdi aliquoz doctoruz. et eis obviato inq̄tū dictis nostris videntur esse trarū. Primū patet. qz pfectissima potētia nō excludit ab oipotētia. sed potētia generādi i diuisiō pfectissima potētia. ḡ tē. maior de se p̄z. minore p̄b. qz potētia q̄ pductū p̄

ductū nobilissimū ēnobilissima potētia. sed potētia generādi pductū fili⁹ dei q̄ ē pductū nobilissimū. ḡ tē. Tōme illud qd̄ perfectā h̄z rōem alicuius termini. p̄phēdit sub illius termini v̄lī distributione. sed potētia generādi habet pfecta rōem potētia. ḡ comprehendit cū dicit omnipotētia. qz tūc hic termin⁹ potentia v̄lī distribuit. Tōmō magis h̄z rōem potētie potentia creādi q̄z potentia generādi. sed potentia creādi comprehendit sub oipotētia. ḡ et generādi. Tōmō illud qd̄ est pncipiū pductū alicui⁹ termini realis pductōe reali cōphēdit sub omnipotētia. sed eēntia diuīa q̄ est ipsa potētia generādi ut patuit sup̄ dist. vii. est pncipiū productū termini realis. puta fili⁹. pductōe reali. puta ipsa generatōe ḡ tē. Secōdo dico q̄ potētia generādi cōpre hēdit sub oipotētia fili⁹. sed potētia generādi vere est i filio salē q̄ ad suū pncipale significatū. q̄ illa potētia q̄ vere ē i filio cōpre hēdit sub oipotētia fili⁹. sed potētia generādi vere est i filio salē q̄ ad suū pncipale significa tu. ut sup̄ p̄bau dist. vii. Maior p̄z. qz potētia vere esse i aliquo omnipotētē que tamē nō includat sub sua omnipotētia cēt oppositū in adiecto. Minor ut dixi probata ē dis. vii. Tōmō in generatōe fili⁹ ut patuit sup̄ius dist. v. idē est potētia productua sine potētia generādi i termini generatōis. s̄ termin⁹ generatōis vere ē i filio. puta ipsa diuina natura q̄ ē termin⁹ formalis ipsi⁹ diuīe generatōis. ḡ et pncipiū generādi erit i eo. Nota i n̄ ad suū significatū sine znotatu potētia generādi nō p̄phēdit s̄b oipotētia fili⁹. qz ut sic nihil aliud dicit nisi respectuz p̄nitatis sine q̄ h̄ns h̄moi potētia nō p̄t generare. sicut si aliquis ignis quacūq̄ virtute fieret q̄ pfectaz haberet igneitate sine tñ calore. potētia generādi igne v̄tiḡ haberet. qz quis nūq̄ ignē possit generare. Et illa videt exp̄sa nostri doctoris intētio tā in illa distictōe q̄ i alia. vbi ait cādē potētiaz generādi que est i patre esse i filio quis sub oppōsto respectu. Ex quo patet q̄ q̄dam minus iuste doctores nostri impugnat. Dicūt em̄ doctorē hic dicere potētia generādi nō prīnere ad oipotētia. cuīus oppositū ipsi⁹ probat. et stat virtus ratōis i hoc. qz cum oipotētia ut in patre est sit pfectio simplis. et ut sic ad ipm p̄tēat potētia generādi. ergo si potētia generādi est incompossibilis filio. aliqua pfectio simplis esset in composibilis filio. et sic filius nō est simpliciter pfectus. Tōmō quicūq̄ aliqua sic se habet ad omnipotētiam q̄ omnipotētia q̄nūs plura claudit in legōi.

4

Cōclō 2

2

Nota

Cōclō 3

Aureolus
di. 20.

2

potentia alterius illa non sunt paria a omnipotencia. quod impossibile est potentia generandi claudiri a omnipotencia pris et non in oportencia sit. **P.** arguit h[oc] quoddam dictum doctoris. **Dixit enim** doctor q[uod] filius non potest generare. q[uod] dictum em implicaret. **Sicut enim** posset in actu generationis tunc generarer. q[uod] in perpetuis non dicitur esse et posse. **H**ec si generaret tunc esset p[ro]p[ter]o. **Si** et p[ro]t[er]o tunc non esset filius. q[uod] p[ro]p[ter]o et filius in diuis distinguuntur oppositus p[ro]pteratibus. q[uod] de primo ad ultimum. si filius in diuis posset in actu generationis. tunc filius non esset filius. p[ro]pter q[uod] filius non posset generare non derogat oportencia filii. q[uod] non posset ea que contradictione implicatur non derogat omnipotente. **C**ontra illud arguit sic. Quoniam sic te scribat oportencia. **O**p[er]tencia est potentia attinendis omne possibile h[oc] dictio[n]em non implicans. tamen in hac descriptione implicatur h[oc] dictio[n]is summa absolute et non p[ro]portionem ad agens. alioquin q[uod] liber agens esset omnipotens. q[uod] liber agens potest in omne illud q[uod] natura sua negatur et non repugnat seu non contradicit sibi. ergo relinquitur q[uod] ratione omnipotentie sit attinere omne et illud q[uod] absolute et seno implicat h[oc] dictio[n]em. **E**t infra eadem questione ille idem ponens in hac materia sua opinionem ait. q[uod] potentia generandi non clauditur sub oportencia. q[uod] potentia generandi non est potentia productiva. sed est potentia entitativa. posse. non generare non est posse elicere generationem. sed est generare et posse esse praes. oportencia autem est potentia productiva. **E**x hoc enim de est oportens in quantum ois potentia productiva atque in una rei potentia eminent. igitur ut dicatur potentia generandi non claudatur sub oportencia. **H**ec dicta illa multipliciter deficitur. **P**ro eo enim deficit illa positio se q[uod] negat potentia generandi esse potentia productiva. q[uod] potentia generandi q[uod] esse genito ponitur terminus realis illa est vere productiva. sed potentia generandi est potentia generantis. s. pris q[uod] i esse genito ponitur terminus realis. s. filius. q[uod] est potentia productiva. **M**aior p[ro]p[ter]o. q[uod] generans per talis potentia h[oc]modi terminum in p[ro]ptere esse genito ponere nisi ipsa generatio. et p[ro]p[ter]o p[ro]ductio. p[ro]pter q[uod] nescio potentia h[oc]modi generantis erit productiva. **M**icra autem quantum ad omnes luas pres fundat in fide catholica. **P**. si potentia generandi in diuis non est productiva. tunc filius in diuis non est productus. **A**ntis patet. q[uod] ad oppositus antis sequitur necessario oppositum antecedens. falsitas antis patet. q[uod] esse productum est antis ad esse genitum. q[uod] omne genitum est productum sed non secundum. ergo si filius in diuis non esset p[ro]p[ter]

ductus non esset genitus. quod est contra fidem. **A**nti est implicatio contradictionis. q[uod] ad non genitum sequitur non filius. igitur si filius non esset genitus. tunc esset filius et non esset filius. **C**onsequitur ite patet. q[uod] ois terminus productus plumpont p[ro]ducatur potentia productiva. **H**ec de dicta positio reficitur eo q[uod] dicit. q[uod] posse generare non sit posse elicere generationem. q[uod] omne illud q[uod] vere est op[er]atione est aliquid elicium ab opante p[ro] natura. **E**ccl[esiast]is. l. i. vbi agit de generatione diuinam ait q[uod] generatio est op[er]atione. maior p[ro]p[ter]o. q[uod] ois op[er]atione est aliquid elicium ab ipso operante. **H**ec agit generatio est q[uod] elicium. tunc posse generare est posse elicere generationem. **P**ro tu accipis per codem posse generare et potentia generandi. ut p[ro]p[ter]o istis dicitur tuis. **H**ec posse generare est potentia entitativa et idem q[uod] esse generare. tunc potentia generandi esset q[uod] relatiuus seu notionale. et non esset q[uod] absolute siue ipsa natura diuina. cuius virtus est oppositus p[ro]bauit multipliciter superius dis. viij. **T**ercio de sicut ille doctor in his quod induxit contra dominum egidium. **P**rime enim due rationes in nullo sunt contra **E**gidium. q[uod] ubi in quo locutus est de illa materia. ibi expresse ponit potentiam generandi eadem que est in patre esse in filio. q[uod] non sub codem respectu. sicut patet evideatur in suo scripto super primum Inuarium. di. viij. q. iiiij. et d[i]i. xx. q. i. et q. iiij. **P**rime igitur duas rationes non sunt contra doctorem. tamen volo respondere ad eas. **A**d primum igitur dicendum q[uod] potentia generativa non propter dicitur perfectio. cum non habeat modum inherenter. q[uod] cum generatio sit opus nature. potentia generandi est ipsa diuina natura que in levissimum et perfectissimum comprehendit o[mn]is perfectione formaliter aut virtualiter sive eminenter. **R**atio etiam falsa assurbitur. q[uod] doctor nunc dicit potentia generandi esse inco[m]possible filio. q[uod] cum ipse expesse dicat potentia generandi esse diuinam naturam in q[uod] genitum assilat gigneri. ipse diceret diuinam naturam esse inco[m]possible filio. si potentia generandi diceretur ei esse inco[m]possible. **F**orte dices. si doctor tu non dixit potentia generandi esse inco[m]possible filio. tamen dixit equaliter. q[uod] ipse autem dicit. xx. q. iiij. si filius non posse generare. **P**. q[uod] talis equalitas habet tibi. q[uod] nec docto[r] nec eius discipuli h[oc]modi equalitas acceptabunt. q[uod] posse generare debet intelligi potentia generativa ut per rupit in actu generationis. q[uod] cum non possit potentia nisi ut est inacta respectu p[ro]posito ad generationem puta primitati. q[uod] quidem respectu cu[m] non possit esse in filio p[ro]pter oppositos quam haec ad filiationem. id est

Positio aureoli

contra auctoritatem

Solutio

Ad

Instantia

Solutio

posse generare & grue negat a filio. **G**z poten
tia generandi ceterum ad suum principale significatum
abstrahit a tali respectu ut pbarum est di. vii. io
nisi equaliter dicere potentia generandi & posse ge
nerare. **A**d. ii. ddm. qz ro non est nos. qz nos
occidimus potentiam generandi pertinere ad omnipoten
tiam filii illo modo qz dictum est. **A**d. iii. mder
doctor nr psonaliter. qz fm ipm & fm veritatez
qncius aliquid fm se non est impossibile si alicui
supposito repugnat non ex defectu alicuius na
ture seu alicuius deficientis supposito optet qz
tal implicatio hdictio attenda ex repugna
tia formalis suppositi illius respectu talis rei. nec
ex h in hmoi supposito pargui aliquid potentia
seu diminutio oipotentie. ppter qd filius plena
bz oipotentia sicut p. quis potentia generandi q
vere est in supposito filii non prumpari actum gene
rationis. qz tal actus repugnat tali supposito.
ei suppositu filii est psonaliter situat genera
tioe passiva. non repugnat tibi ex defectu alicuius
esse in nature. cu esse filius comprehendat omne
esse. et natura eius comprehendat omnem naturam et
formaliter vel eminenter omnem pfectioem. **E**t
cum dicit qz tunc quodlibet agens esset omnipo
tes. qz potest oia que sibi non repugnat. **R**u
det doctor qz illa repugnatio in agentibus cre
atis est ex defectu alicuius nature quam agens
creatus nec formaliter habet nec eminenter. pu
rasi ignis non potest frigescere. hoc est p rati
o. qz sibi deficit esse frigidum sive natura frigida
tur. et ideo non est simile quod p simili in
troducit arguedo. **U**nus ad maiorem declaratio
ne huius dicit doctor nr et bni. qz si p non posset
generare cuz ei supposito ex formalis suo psti
tutio generare non repugnet. optet qz sibi re
pugnet ex defectu alicuius pfectionis sine natu
re. et p sequens pater non esset oipotes. **E**t i
am conclusio quam ille ex dicto argumento asser
tione in ferte est simpliciter falsa. cu dicit. relinq
tur qz de roe oipotentia sit attigere oem qd
absolute et se non implicat hdictio. **S**i en
illa illatio esset bona. tunc inter duo nccio seqre
tur vnu. s. qz vel filius non esset oipotes. cuz non
possit in actu generationis. vltqz generatio id
uis simpliter fm se sit impossibiliter & hdictioz impli
cer. et tunc nec p possit generare. qz vtriusqz est
fidei applicata & catholica. **H**ut autem qdaz alij
qui latissimamente dicunt penes opinionem no
stri doctoris in hac materia. **D**icunt enim qz ex
hoc non est aliquid divina psona omnipotens qz habe
at divinam essentiam cuz o respectu qz fiducia ea.
da tunc pater non esset omnipotens. cum caret
ipsa filiatione. **S**ed ex hoc solo dicitur omni po

tes. qz habet essentiam divinam que fm se est om
nipotentia. quilibet qz divina psona habet o
potentiam. cu quilibet habeat divinam essentiam.
licet non quilibet possit generare. qz potentia ge
nerandi ad explendendum actu generatiois coexigit
paternitatem. licet eam intrisceat non includatur. et
ideo solus pater generat. qz in solo pte potentia
generandi dicitur talis respectus. **I**sta opinio se
bni considerat a doctore nostro. in nullo quasi vide
tur discrepare. ppter quod miror de quibus
dam de nostris qui dicunt se doctorem nostrem vel
le saluare. et tenere in omnibus suis pclusioibz.
et tamē hāc opinionez impugnat. **P**rimo
sic. Inconveniens esse videtur qz aliquod posse po
nari in aliquo quod tamē nūqz reducat in esse.
sed potentia generandi que est in patre in nulla
alia persona potest poniri esse. ergo z. **P**. si
idem lumine sole existens illuminat et calefacit.
et alio corpore immido illuminaret illud corpus
non diceret eque potens sicut sol. sic dato qz ea
dem potentia qz est in patre ad creatum & genera
dum. sit in filio ad creatum non ad generandum. fili
us ex hoc non diceret eque potes patrem. **P**.
essentia absoluta non est potentia sed solū ut est
principium actus. et ideo cu vnū suppositu potest
principiare aliquem actu quem alterum non po
test. licet in illis suppositis dici possit eadēz es
sentia. non tamē eadem potentia. **S**ed qz il
la non minus sit contra doctorem nostrum qz contra
omnem veritatem. ideo mderet ad ea. **A**d p.
mū igitur dicendum qz maior non est vera si habe
at actu adequare psonae origine talio suppo
sito. sed sic est qz potentia generandi ut est in pte
principium eliciti actu sibi totaliter adequa
ti puta pfectissime generatiois. **S**i enim actu
generationis non esset omnino adequatus vir
tuti generative ut est in patre. tunc filius in di
uis non esset omnino perfectus. **E**tiam posset di
ci qz in filio non est posse generare. quis in ipso
sit potentia generandi. **A**d secundum dicendum. qz
si illud corpus non faceret easdem operationes
quas facit sol. hoc esset ex parte alicuius absolute
pfectionis existentes in sole quoniam esset in hoc
corpe. et ideo non esset tale corpus eque potes
sicut sol. **S**ic autem non est in diuis sicut iam pa
tuit. **A**d tertium dicendum qz potentia pte dupli
considerari. Uno modo ut est in cetera oibz nccio
reqsitis ad hoc ut in actu prorupat respectu
cui est potentia. **S**ecundo modo ut non est actu
calibus in cetera. **P**rimo modo maior est vera si non
scđ mō. **D**ato enim qz aliquid est in genitudo
divina sine omni calore. illud ut sic nūqz prin
cipiare actu generationis ipsi signis. et tamē

Dyonisius
de burgos
herculeu.

Solutio

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Scotus.

Alij ad id²

Dicta sco,

I se haberet verā potētiā generandi ignē. **L**e ista videt esse intēcio. b. Aug. li. iiij. tra. **M**a ximū. ca. xxiiij. vbi ait. **A**bsit ut ideo pater potētior sit filio. quia creatorē. s. filiū genuit pater. filius autem nō genuit creatorē. nō em̄ nō potuit. sed nō oportuit. **L**ū iūḡ logice loquēdo due negatōe faciat vñā affirmatiōnē. oportet & exponat. Non em̄ nō potuit. id est potētiā generādi habuit. sed nō optuit. qz talis potētiā i paterno supposito actū sibi totaliter coequatu habuit. **V**n sicut i patre ppter hoc nō deest potētiā generādi. qz nō pot alū filiū generare qz illum vñigenitū quē ab eterno genuit. sic nō bñ argui filium nō habere potētiā generatiā. quia alū filium nō generat. **G**ut etiam quidaž alij qui dicunt potētiā generādi nō pertinere ad omnipotētiā. **A**d cui⁹ declaratiōnē pmitunt quidaž suppoes. Quarū prima est qz cū in deo non sit passiua potētiā. ideo omnipotētiā est potētiā actiua. **H**ecūda est qz obiectū actiue potētiē ē ens possibile. non tñ possibile tale qd op ponit simplr̄ impossibili. qz sic qlibet diuina plo na ēens possibile. qz etiā psonā patris nō est impossibile esse. tñ nō p̄t esse termin⁹ actiue potētiē. g obiectū actiue potētiē erit possibile qd opponit ei quod est formaliter necesse. cū iūḡ qlibet diuina psona sit formaliter necesse esse. pater & omnipotētiā nō potest esse respectu alicui⁹ diuine psonae ad intra. **E**x quibus etiam patr̄ & potētiā generādi nō p̄tinet ad omnipotētiā. cuž sit respectu diuine psonae. t̄qz filius ē omni potētiā quis nō possit generare. **E**t qoēs tres diuine psonae sint eque oportenes t̄ intēsive & extensive. **N**et illud probat quidam alij sic. Omnipotētiā est potētiā nō ad esse sed ad agere. vñ aliquis dicit omnipotētē. nō quia potest esse oia. sed quia p̄t agere omnia. cū ergo generare i diuina siue potētiā generādi sit idē qd esse patr̄. iō nō p̄tinet ad oportētiā. t̄ ideo sicut nō arguit impotētiā in filio qz nō potest esse pater. sic non arguit impotētiā in eo qz nō pot generare. **P**otētiā actiua est p̄cipiū transmutādi alterum fm̄ & alterz. sed potētiā generatiua i diuinus nō trāsimutat alterum fm̄ & alterz. quia terminus generatiōis puta diuina eēntia nō ē alterz a generāte. etiā filius qui est termin⁹ talis ipsius generatiōis nō est alterz vñ aliud a patre. **E**nd illud nō videt esse sonum dictis sanctoz. quia Aug. de fide ad Petru expresse dicit. qz pater non esset omnipotētiā. si nō posset producere filium seu equalē creato-

rem. **E**x quo ego arguo sic. Illud necessario cadit sub oportētiā ad cui⁹ negatōem negatur oportētiā. **H**ed ut pater i pdicta auctoritate Aug. ad negatōem potētiā generādi i pate sequit negatio oportētiē. g ex eadem auctoritate oportētiā nō solū est ad extra actua sed etiā ad intra i diuina pdictiua. **P**atz etiā qz nō solū oportētiā ē respectu possibl̄ vñ distinguit. Ettra formaliter necesse. verū etiam ut distinguunt h̄ omne illud qd nō est impossible. vñ quis patr̄ esse nō sit impossibile. p̄t tñ pdictiū esse ē simplr̄ impossibile. qz tūc p̄t nō esset p̄t. qd implicat h̄dictōem. **P**. si ex p̄t & potētiā passiua nō est i diuina sufficiēter arguit omnipotētiā que est in diuina esse potētiā actiua. tūc codē mō sequit potētiā generādi i diuina esse potētiā actiua. qd est tra te & fidamētu tuu. **E**t p̄t hoc p̄t ad illā primā te ductōem quā facit p̄m̄ doctor. **A**d secū **Solutio** dū p̄t et his q̄ dixi i tercia clausione. vbi p̄t bauī qz potētiā generatiua est vere pdictiua **A**d tertū p̄t & phus p̄ illa verba describit potētiā actiua p̄out repitū i stis rebz materialibus. vbi producēt & productū differunt p̄ naturas absolutas. No em̄ vdit Aristot. hāc ineffabile generatōem. in qua generas & genitū totaliter p̄ueniūt i absoluto. et tñmodo dñt relatiue. **E**tia possemus dicere filiū esse alterz a patre nō neutraliter s̄ masculine. nec essentialiter sed suppositaliter.

Ex predictis etiam

Alij tres articuli.

apparet qd sit dīcēdū qz ad alios tres arti-
culos qoīs. **A**d argumētū p̄cipiale nego-
minor. **A**d p̄batōz dīcēdū qz nō ē bona p̄na mētū p̄na
nō p̄t generare. g nō h̄z potētiā generādi. eti pale.
am in creaturis. pura i specie humana. quis
aliquis habeat potētiā generādi. si tñ sibi desi-
ceret aliquō instrumentū necessario requisitum
ad actū generatōis huāne. ipse sic h̄c potētiā
am generādi qz tñ nō posset generare. sic qz si
luis h̄z potētiā generādi nō sub respectu p̄
posito ad actū generationis. imo sub opposi-
to ipse nō pot generare.

Distinctio vices i p̄ma.

Nec coriur que
h̄stiorē. Dic m̄gr̄ oñdit ex pdictis
qui qndā difficultatē. qz em̄ di-
ctū ei p̄cedēb. qz vna sola psona nō ēm̄os

Quoc̄a tres p̄sonae. iō in q̄nū hic m̄gr v̄tz dictō exclusua posse p̄dicari re aliq̄ termino iōm̄is. **E**t diuidit̄ duas p̄tes. qz p̄mo m̄gr mouet circa h̄ plures q̄es. **H**ec dā dat q̄ndā regulā obseruadā circa hm̄oi locut̄ōes. ibi. **V**erūt̄ v̄t̄ ait aug. **P**rima iō tres fm̄ q̄ circa istā mate rā mouet tres q̄es. **H**ec dā ibi. **P**ost h̄ q̄nt̄. **T**ertia ibi. **S**ed itē querit̄. **C**irca istā distinctio em̄ quero.

Trū hec sit vera. solus p̄r̄ēte. **E**t videt̄ q̄ sic. qz si nō. hoc eēt̄ p̄t̄ato. qz excluderet filiū. sed h̄ nō facit. qz fm̄ Aug. i. de tri. ca. viij. solus additū patrī nō excludit filiū. **I**n contrāuideat̄ Aug. vii. te tri. c. ix. vbi aut̄ patrē esse deū. sed nō eēsolūteū. **Q**uia dictio exclusua addita alieni termino. v̄ plurimū videat̄ excludere ab hm̄oi termino omne illud qd̄ nō est de p̄ncipali seu p̄mano suoceptu. et qz m̄gr h̄ac materiā de dictionibus exclusuis introduxit̄ i hac. xxi. dis. ppter p̄sonas diuinas q̄ relatiue dñnt̄. iō p̄mo vidēdū ē v̄tz vñū relatiū sit de p̄ncipali sceptu seu de p̄mano itellecru alteri. **G**e cundo v̄tz dictio exclusua addita vñū relati uoz excludat̄ alius. **T**ercio illud qd̄ q̄nt̄. **Q**uarto v̄tz hec sit vera. solū deū ē deūs.

Articls 1 Deprimo sunt op̄i

- m̄es repugnātes. teneo me tñ cū illa q̄ dicit
q̄ vñū relatiuoz nō sit de p̄mano sceptu al-
terius sed de cointellectu leū q̄notato sceptu
alteri. qz sicut dicit doctor noster i bñ. q̄ncū
qz aliq̄ sic se hñt̄ q̄ vñū est de p̄ncipali sceptu
alteri. si vñū imēdiatē p̄fert̄ cū altero. tūc cō
mittit̄ nugatio. vt p̄z cū dicit̄ h̄o aial. h̄z cū dr̄
p̄ filiū v̄ duplū dimidij. et sic d̄ alijs relatiuoz
2 nō cōmittit̄ aliqua nugatio. ḡ t̄. **P**. illud
qd̄ ab aliquo ē c̄ntialiter distinctū. vel salte nō
intrisece spectat ad suā c̄ntiā. h̄ nō ē de prama
rio suo intellectu. sed vñū relatiū ad minus
i c̄reaturā est ab altero c̄ntialiter distinctū.
3 ḡ t̄. **P**. natura oppositoroz nō parit̄ q̄ vñū
oppositor sit de p̄ncipali sceptu alteri. sed
duo correlatiuaverē sit oppositora. ḡ t̄. **H**z
q̄dā antiqui tenuerūt̄ oppositorū. et p̄t̄ opinio
ez p̄bari. **P**riō sic. Illa q̄ sūt̄ simul natu-
rali intelligēt̄. videat̄ q̄ qd̄libet illoz sit de p̄n-
cipali intellectu alteri. h̄z relatiua sunt hm̄oi
2 vt p̄z i p̄dicamēt̄. ḡ t̄. **P**. illud qd̄ sic se
h̄z ad alteru q̄ ipm̄ nullo sceptu p̄t̄ cōcipi
sine illo. videat̄ q̄ illud sit de p̄ncipali suo cō-
ceptu. da oppositorū. tūc saltem fm̄ illū p̄ncip-

pale sceptū illud posset̄ ab illo p̄scindi et con-
cipi sine eo. sed vñū relatiū nullo mō potest

cōcipi sine termino qui est suū correlatiū. ergo t̄. **P**. cui⁹ sceptus minus p̄t̄ p̄scindi
ab aliq̄ q̄ scept⁹ specie a dñia p̄p̄ra. hoc ne

cessario regnit̄ illud i suo p̄ncipali sceptu. illa

pater. qz sp̄s i suo p̄ncipali cōceptu requirit̄
dñtiā cū sit p̄s sue distin̄tiois. sed relatiūz
respectu sui correlatiū est hm̄oi. ḡ t̄. p̄bat̄o

assumpre. q̄ hec sp̄s h̄o p̄t̄ cōcipi v̄t̄ aial
non cōcipi rationale. sed vñū relatiū nul-
lo sceptu est cōceptibile sine altero. ergo t̄. **P**.

illud cui⁹ p̄ncipal sceptus ēē ad alius. il
lud i suo p̄ncipali sceptu regnit̄ aliud. et p̄ cō-
seqns illud nō ē de suo cointellectu h̄z de suo p̄n-
cipali intellectu. sed oē vez relatiūz ē hm̄oi.

qz suū eēest ad alius se h̄re. vt p̄z i p̄dicamē-
tis. **P**. iste p̄ncipalis scept⁹ aut̄ ē relatiū.
aut̄ absolur⁹. **H**i relatiū. tūc nēc̄io terminat̄
ad alius. **H**i absolur⁹. h̄ eēt̄ h̄ naturā relatiū.
qz cū sceptu p̄ncipali res q̄si distin̄tive
et formalē exp̄mat̄. ḡ ciuiusc̄q̄ rei p̄ncipalē cō-
cept⁹ ē absolur⁹ ipsa nēc̄io erit̄ absoluta. et sic

Lōtraopi
istis nō obstatib⁹ teneo cū doctore nro v̄ p̄
us. Aduertēdū est tñ q̄ rōnes quas hic cōser-
psi ex falso imaginatione p̄cedūt. vident̄ em̄

p̄t̄dere q̄ sceptus p̄ncipalis et scept⁹ sedari-
us qui dicit̄ q̄notatus sine cointellectus sint
duo sceptus distincti distinctis tib⁹ eli-
citi. illud nō ē vez salte in p̄posito puta lo-
quēdo de relatiuoz. qz vno simplici actu q̄ in-
telligit̄ pater attingit̄ etiā cognitivē ipse fili⁹.
p̄t̄ tñ cōcipi p̄ncipaliter. qz intelligit̄ recto.
filius aut̄ sedario siue ex q̄notato. qz cōcipi i
obliquo. et p̄ modū extremi terminatis tendē-
tiam et lationē illius qd̄ est i recto sceptu siue

p̄ncipaliter intellectu. puta p̄ris. Propter qd̄

qui⁹ obiectuē distinguit̄ penes p̄ncipale et
sedariū. eo q̄ protūc qn̄ intelligunt̄ vñū p̄se

directe et in recto intellectu obiectuā. alterum
aut̄ vt dixi terminatiue et in obliquo. his ta-
mē duobus obiectuē obiectuē consideratis. et p̄t̄ no-

stri intellect⁹ subiectuē vñic⁹ act⁹ intelligendi
corridet. **P**. Ex hoc video ad rōes. **A**d p̄
mū nego maiore. nisi sic simili q̄ vñū nō

possit̄ cōcipi in recto nisi et aliter in recto cōcipi-
atur. sic p̄fectenō p̄t̄ cōcipi h̄o nisi rōnalei re-
cto cōcipi. **A**d scdm̄ p̄z p̄ idē. qz quis ipz

correlatiū nō cōcipi disticto cōceptu obiectuē.
cōcipi tñ alr̄ obiectuē qz i obliq̄. et illud

sufficit ad h̄z q̄ dīca cōcipi sedario. **A**d. iij.
dōm̄. nego minorē. ad p̄bat̄ōz dico q̄ cuz h̄o

p̄ 3

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

- Ad 4** Scipit ut aīal ille nō ē pceptū speciei sed ē pceptū generis. qz pceptū generis abstrahit a suis dñis diuinis. vt p̄t̄z iū. meth. iō n̄ mīz si hō v̄tāl pceptū sine rōnali. qzus vt sic n̄ possit pceptū sine sensibili. qd ē dñtia p̄stitutiua respectu aīalis. **Ad. iiij. dōm ad maiore** q illud req̄rit illud aliud terminatiue & obliq. zp̄z nō req̄rit ipm tāz p̄ncipalr pceptuz obiectiue fed solū scđario. qzus v̄trūqz pceptū atur eodē pceptū subjectiue. puta eodē idēstīcto actu itelligēti. **Ad. v. dicēdū q ille p̄ncipalr pceptū est relatiuus. & terminat ad aliud modo quo iā dixi.**
- Ad 5**

Articls 2 Quantus ad secundū

dū p̄ncipale. vtz dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludat aliud. dicēdū q dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludit alterꝝ. qz qzus dictio exclusiua noꝝ excludat t̄mō cui addit illud qd est de suo pceptū p̄ncipali. excludit t̄mō illud qd ē de pceptū scđario. l̄z sic iā patuit vnu relatiuū nō ē de pceptū p̄ncipali alteri. l̄z t̄mō scđario. iō re. maior p̄z p̄ phīcoꝝ. vbi oītra p̄menidē & mellisum aut qzū ad prūmā p̄cē maioris. **H** illud qd vere est etiā solū homo adhuc necesse est eē animal bipes. **Quārum ad scđam partēz ait** Nō em amplius p̄ncipiū est si vnu solum. **A**t subdit rationē. P̄ncipiū em cuiusdam aut quorūdam est. **E**x quo appetet q dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludit alterꝝ. zp̄z consequēs excludit seipm. sicut addita p̄ncipio excludit p̄ncipiariū. quo excluso negat & excludit etiā ipm p̄ncipiū. qz vnu relatiuoꝝ nō p̄t manere excluso reliquo. posita em se ponut. & perempta se perimut. vt diciti p̄dicamentis. **E**x quo etiā appetet q per additionē dictionis exclusiua ad vnu relatiuoꝝ dngit manifesta implicato ḍtradictio nis. qz relatiuū ad affirmatione sui ponit. & ad exclusionē sui correlatiū tollit & negat.

2 **P**.i. elencoꝝ dicit. Solus idē est quod nō cum alio. **H** hoc idē habet in topicis Aristoteles. **H**ed iā creatureis vnu relatiuū oppositorū est aliud ab altero. & etiā in diuinis pater est aliud a filio. ergo solus v̄l alia p̄similis dictio exclusiua addita vni excludit aliud.

Ged est quedā opinio que simpliciter tenet oppositū huīus. Rationes illoꝝ sunt ille. quia dictio exclusiua solummō illa excludit ab inuicē que ab inuicem p̄nt i essendo separari. sed vnum relatiuoꝝ nō p̄t est separari ab

altero nec i essendo nec i intelligēdo. **T. ma 2** iō est oīcio inter duo relatiua qz inter totū integratū & suam partē. quia relatiua posita se ponut & perempta se perimut. sed dictio exclusiua addita huīusmodi toti nō excludit par tem. Non em sequit. **H**ola domus est. ergo partes nō est. immo affirmatiue potest inferri. ergo partes est. **B. S**i solus pater ē. pa ter est. si pater est filius est. ergo si solus pater est filius est. zp̄z sequēs nō excludit. **B. 4** illud quod est de intellectu alicui nō excluditur p additionē dictōis exclusiue ab ipo. Nō em sequit. solus homo est. qz animal non est. qz animal est de intellectu homis. sed vnu relatiuoꝝ est de intellectu alterius. **H**ed illa **Solutio** nō excludit & munis opinio tenet oppositū ergo. **A**d primū dicēdū q maior ē falsa **Ad 1** vt patuit i precedētibus. **A**d scđam dicēdū **Ad 2** q maior nō est vera si considero p̄stitutōis rei. qz p̄s integralis spectat ad constitutōem totius. vnu aut relatiuoꝝ nō spectat ad p̄stitutōem alteri. **A**d tertium dicēdū q p̄ma p̄na **Ad 3** q assumitur p̄ maiore potest negari. quia dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ sapit naturā dī. tōis distrahētis. sicut iūz nō sequit. hō mortuus est. qz homo est. sic nō sequit. solus pater est. qz pater ē. & illavideſ ē expissa in tētio Aristoteles. i. phīcoꝝ. cū ait. Nō em amplius p̄ncipiū est sivnum solū. **A**d quartū dōm **Ad 4** q maior est vera si est de suo p̄ncipali intellectu. sic aut ut patuit nō est vnum relatiuū de intellectu alterius. qz nō valer quod dicit.

Articls 3

Quantus ad tertius

p̄ncipale. vtz hec sit vera. solus p̄r ē de. dicēdū qz hec p̄positio. solus p̄r ē deus ē negāda. qz cū dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludat alterꝝ. ergo si illa est vera. sequeret q filius nō esset deus. **A**si dicit. Augus. qz dīcedit illā. solus pater est immortalis. **D**icēdū qz patri appropriat̄ virt̄ & potētia si cū filio sapia. ideo sicut ratione appropriati omis dicit i persona fiti. **S**yz celi circumi sola. sic qz immortalitas artefact̄ ūtū seu potētē ideo appropriate coedidit illā. solus p̄r habeat immortalitatem p̄ hoc em nō excludūt alii diuinis p̄sonae p̄sortio p̄dicati. l̄z t̄mmodo excludunt ab appropriatōe ei. **A**st t̄m scđum. qz si in p̄positōe predicta ly solus nō tenet exclusiua sed precisiue. tūc p̄positio ē vera. **E**st em sensus q illud diuinū suppositū qd in eē p̄sonali p̄ solā paternitatē p̄stitutū est deus.

Notabn̄

Lōtraria
opinio

Instantia
Solutio

Sic enim non excludunt alie diuine psonae a co
silio illius predicati quod est deus. sed immo
do pscindit forma subiecti.

Articul's 4

Quatuor ad quartum

Pincipale. utrū hec ppō. solus deus est. si cedēda. dico q̄ hec ppō. solus deus est. vel sola tri
nitas est. est absolute pcedēda. qz p talia dat
intelligi q̄ solum illud qd h̄z naturaz diui
na est deus. vel q̄ solum tres psonae in una na
tura sunt verus deus. Ad argumentum in op
positū principale p̄p̄ dicta i. iij. articulo.

Ad argu
mētu p̄na
pate.

Distinctio vicesimasecunda.

Ost predicta

Pnobis. Postq̄ m̄gr a districōe
scđa vñq̄ huc determinauit de di
uine eentie vnitate. plonaz trinitate. ac diui
nis pfectōibus et pductōibus deo intrinsecē co
uenientib⁹. In ista. xxi. dis. m̄gr incipit teter
miare de nomib⁹ ista exp̄imentib⁹. Et duo fa
cit. qz pmo tractat de hm̄i in nobis. Hcdo te
ppueratib⁹ a quib⁹ talia nos aidentē eē impo
rita. dist. xxv. ibi. **N**ūc de ppueratib⁹. Prīa
duas. qz pmo m̄gr tractat de hm̄i diuis
nobis ī generali. Hcdo psequeit̄ eis magi
in spāl. dist. xxvij. ibi. Predictis adjicēdū ē.
Prīa duas. qz pmo ponit duplēcē ordinē
circa diuina noīa. Hcdo qz̄ ad vñlū talū no
minū instruere nos qdā fideli regula. ibi. Scie
dū ēgit. Prīa ī duas. fm̄ q̄ istoz noīm duo
sūt ordies. Heda ibi. Dis adjicēdū. Tūc
scđ illa ps. Scđēdū ēgit. Et diuīdū ī duas
qz pmo regula pīmissā assūgt. Hcdo circa pdi
et Recapitulat. ibi. Ecce apte docuit. Circa
istā dist. qro.

Articul's 1

Ver aliqd nom̄ ab hoīe dō ipositiū p̄p̄
ueniat deo. **E**t vñ q̄ nō. qz illi qd ē
menarrabile n̄ possim⁹ p̄p̄ sen pfecte
nomē iponere. s̄z de chm̄i. qz dī. vi. ppōe d
cāis. qz pīma cā ē sup oēz enarratōz. et deficiē
līgūe a narrātōe. **C**otra. om̄e. pī. merh.
ait. q̄ vita et scīa. p̄p̄ de deo dicūt. q̄ tē. **D**ic
pīmo vidēdū ē vñ de sit noīabil⁹. Hcdo vñ
sit noīabil⁹ plib⁹ nobis. **T**ercio vñ aliqd il
loz noīm pure et p̄p̄ ueritātē dīne fm̄ se
et n̄ ordic ad aliqd op⁹. **Q**uarto vñ noīa ac
tributalia d̄ deo dicat. p̄p̄ fm̄ distictas rōes

Quatuor ad primū

Vtrū de sit noīabil⁹. dico q̄ de ē noīabil⁹. Hcdo el
scip̄ noīat cū exo. iij. dicit moysi. **E**go sū q̄ sū
Pōterā noīari a nob. qz q̄c̄d possim⁹ itelli
gere possim⁹ significare. cū voces sint note eaz
passionū q̄ sūt i aīa. vñ. i. pri hermē. s̄z dū
possim⁹ itelligere et fm̄ theologor et fm̄ phos

Muānis aut illa p̄clo nec a phis nec a geti
libo p̄tak ī dubiū. tñ pp̄alib⁹ auctes scōz
et maxie p̄ioni. q̄ fm̄ pīm̄b̄z app̄entia ab
hac p̄clo diffōtare vidēt. addūca aliq̄ h̄ me
et r̄ndetō adea. **H**cōz cm̄ Dio. i. d̄. dī. no. de⁹
ē innoīabil⁹ a nobis. nā nihil noīam⁹ qd nlla
cognitōe coḡscim⁹. s̄z vt ip̄e ibidē vñ deducēt
de nlla cognitōe coḡscim⁹. qz̄ neḡē s̄cētus
neḡ fātasma neḡ opio. i. cognitōe estimatua
neḡ nomē. i. simpliciū app̄hēsio q̄ formātū dis
finitō q̄ p nomē itelligit. qz̄ rō quā significat
nomē ē diffinitō. neq̄ fīmo. i. cognitōe p̄posi
tōz q̄ formātū enūciatio. neq̄ tact⁹. i. cognitōe
p̄ncipiorōz quā tactū appellat rōe simpliciū et ī
mediati ituit⁹. neq̄ scīa. i. h̄t̄ p̄clonū. **T**.
idē Dio. vi. d̄. dī. no. ait. **D**e sup oēz tm̄inū ex
tē ī a nullo cap̄ē aut p̄phēs. **T**ernīt̄ aut
rei ē diffinitō. **L**ū iḡr̄ ro quā significat nomē
sit diffinitō vides. q̄ ip̄z noīaren possim⁹. **H**
si noīaret. aut noīaret affirmari vel negatiue
p̄ro mō n̄ p̄t̄ p̄p̄re noīari. qz̄ dī. q̄. d̄. āge.
hierar. oēs affirmatōes d̄ deo dicte sūt i cōpa
cte. nec scđo mō. qz̄ negatiue n̄ exp̄mt̄ qd̄ res
sit. s̄z qd̄ res n̄ sit. **P**. signi ad si ḡtū d̄z ī p̄por
tio. s̄z nll̄z nomēa nob̄ excoigitabile posit̄ dō
ē p̄poriōtō. qz̄ finiri ad ifinitū nlla ē p̄por
tio. **T**. si aliqd nomēs bīz p̄terz h̄ magie ēt̄
nomē ent̄. qz̄ aut Dio. q̄ de n̄ ē ens. s̄z sup̄ ens. n̄ no
mē bē. vñ p̄ aug. v. d̄. tri. **H**z illa n̄ excludūt
qz̄ ve sup̄ vñ. dī. iij. paruit. dēū ecē p̄ se notū. oē
aut qd̄ p̄le ē nouiū ē alīq̄ mō noīabile. **T**ē illi
de q̄ tractat i vñ scīa ē vñ noīabile. s̄z d̄ deo nō
solū ī theologia tractat̄ s̄z etiā sepī p̄ phīat̄ spā
lis ī metaph. ḡ tē. **A**d oēs illas auctes dīo.
et multas oīles qz̄ sepī ponit dōz. q̄ p̄ hm̄i
vñba Dio. nō intēdit. nīl̄. q̄ hic exentes in via
deū pfecte coḡscere n̄ possim⁹. n̄ p̄ oīns noīa
re. p̄ h̄ tñ n̄ intēdit negare qn̄ ip̄fecte ip̄m̄ pos
sim⁹ et coḡscere et noīare. et p̄ h̄ p̄z ad p̄m̄ tria.
Ad. iij. d̄. dī. q̄ iter signū et signū n̄ oēz cē. p̄
porōz fm̄ adeq̄tōz seu eq̄litatē. als ei circul⁹
nūq̄ poss̄ et signū vñi. s̄z sufficit q̄ signū ip̄o
nat̄ signō ab aliq̄ p̄petare q̄ i signō existat fm̄
rē. et aliq̄ mō appareat vel exprimat̄ in signō.
Ad qntuz d̄. dī. q̄ nomē ent̄ et esse pro
p̄q̄sime deo coḡscit. vñ p̄p̄t̄ h̄. q̄ eminetia;

4

Cotra illa

Solutio
Ad prīma
tria.

Ad 4

Ad 5

p 4

ppriatis illius q̄ hoc nōm̄ ens t̄ c̄ deo cō/
ueniūt nos nō apphēdūt. ideo ait Dyoni.
q̄ d̄ non est ens sed sup̄ ens. Aug. aut̄ negat
deū esse subam. prout suba est vnu d̄. x. pdica
m̄tis. q̄ natura d̄ma ē l̄ug om̄e pdicamētū.

Articls 2 Quantū ad secun

dū. vnu deus sit nomiabilis pluribus nomi
bus. Dico q̄ deū possum̄ noīare plurib⁹ noī/
bus. quia eo modo quo aliqd̄ intelligimus:
ip̄m possumus significare. sed deū cōtingit
nos multipliciter intelligere. ergo possumus
ei diuersa noīa significativa imponere. **D**yoni
p̄. possumus em̄ deū intelligere ex crea
turā. q̄r inuisibilia dei p̄ ea q̄ facia sūt itellecta
p̄spicuntur. ad ro. i. **H**moi aut̄ noticiā p̄cipi
mus vno modo via remotōis. s. remouēdo a
deo oēm̄ impfectionē quā i creaturis videm̄.
t̄ sic noīamus eū incorruptibile. immateria
lē. imutabile. t̄ sic deūlibus. **A**lio mō ratiō
eminētē. t̄ sic dicūt eū eternū. oipotētē. im
mēlum. illuminatū. **T**ercio rōe cālitatis. t̄ sic
2 dr̄ creator. dr̄servator. t̄ gubernator. **P**. fm̄
grāmaticos t̄ phōs modi significādi sequunt
modos intelligēdi. sed intellectus viatoris p̄
pter sui debilitatē p̄fectionis diuina sublimi
tate vna t̄ simplicissimā entitatez diuine natu
re p̄t infinitis modis p̄cipe. q̄r sicut intellect⁹
diuinus ppter sui excellētiam qua oē creatū
t̄ creabile i infinitū excedit om̄ia creatar⁹ t̄ cre
abilit̄ vnuceptu p̄cipit. q̄uis talia sint in
finita. sic intellectus noster quia a diuina na
tura i infinitū excedit. ideo vnicam dei natu
ram seu p̄fectionez infinitis p̄ceptibus posset
p̄cipere. t̄ fm̄ quēlibet p̄ceptum ei nomen im
ponere. Propter qđ ait Dyoni. xij. t̄e di. no.
Laudare habemus eū qui ē infinitior noīm.

Hed hic posset instare aliq̄s. q̄r ait. b. hy
larus i detri. q̄r nō sermonē suenomen de
bemus taliter imponere qualiter videmus na
turas rez se habere. ergo vnicā dei p̄fectōz nō
nomiabimus diuersis nomib⁹. **P**. simplex
aut̄ totaliter cognoscit. aut̄ penitus ignorat.
sed tens ē simplicissimus. aut̄ igit̄ totaliter
cognoscit. t̄ sic vno tm̄ noīe noīab⁹. aut̄ peni
tus ignorat. t̄ sic nullo nomie noīab⁹. q̄r qđ
nullo mō intelligim̄ nullo noīe significam̄.

3 **P**. aut̄ talib⁹ diuersis noīb⁹ m̄ndz aliq̄ diuersi
tas ex pte rei. aut̄ nulla. **S**i aliqu tūc dē c̄ p̄po
siens. **S**i nulla. tūc talia noīa essent penitus
synonyma. t̄ p̄sequens ēt̄ nugatio cū simul

ūgeret. q̄r sicut **A**nc̄na ait̄ i metaphysica sua.
Hi vnu nō adderet aliqd̄ sup̄ ens. tūc dicen
do ens vnu ēt̄ nugatio. quia talia nomia es
sent synonyma. **A**d primū dicēdū q̄ sermo **Ad**
quo rē noīamus ērei lubet. q̄z̄ natura iel
lectus patit̄ q̄ nomē imponit. t̄ ideo diuinus
intellect⁹ si sūa natura noīaret vnu nomē sibi
imponeret. q̄r vnuceptu ipsaz p̄fecte p̄t̄
hēdit. **N**oster aut̄ intellect⁹ diuersis noībus
ipsa noīat. eo q̄ a diuersis rez similitudinib⁹
ipsa diuersimode p̄cipiat. **A**d scdm̄ dōm̄ **Ad**
q̄ simplex dupl̄ p̄t̄ cogsci. **U**no mō intrise
ce t̄ diffinire siue q̄dicitatiue p̄ p̄priā diffi
nitōz. t̄ sic maior ē vera. **A**lio mō extreſcer p̄
effect⁹. t̄ sic maior nō ē vera. q̄r p̄t̄ fm̄ pl̄ t̄ mi
nus cognosci. fm̄ q̄ effect⁹ magis t̄ min⁹ cog
scit. t̄ maximeſt̄ nullus illoz effectuoz sit sibi
adequat. **E**t q̄r sic ēi p̄posito. ideo tc. **A**d **Ad**
terciū dicēdū q̄ talia noīa nō sunt synonyma
t̄ quis ip̄sis intrinſece et ex pte nature diuine
nō m̄ndat diuersae rationes. extrinſece t̄ i cre
aturis diuersae rōes ip̄sis m̄ndat. ratione qua
rū diuina p̄fectionē vnu c̄p̄sa diuersimo
de a nobis intelligit. et p̄ ſ̄ns diuersis noīb⁹
nō synonyms noīatur.

Quantū ad terciū

Articls 3

vt̄ aliqd̄ illoz noīm que de deo dicūl pure t̄
pp̄rie ueniuēt cēntiē diuine fm̄ se t̄ nō in or
dine ad aliquod opus. sunt duæ opinōes q̄
d̄ hoc sibi mutuo stradicūt. t̄z q̄r eaz stradi
ctio est magis verbalis q̄ realis. ideo primo
recitabo vtrāq̄z opinōe. **H**ec oīda caruz
p̄cordiā t̄ tolla p̄traditionē. **E**st i ḡvna **H**ē. d̄ḡ.
opinio q̄ dicit q̄ nullū nomē a nobis imposi
tū significat diuina cēntiē fm̄ se t̄ pp̄rie ab/
q̄r p̄t̄ ad extra. q̄r si aliquod nomē ēt̄ ta
le. hoc videre d̄ hoc noīe deus. sed hoc nō. q̄r
fm̄ **V**ama. li. uj. c. xij. theos grece qđ est deus
latine. vnu mō dicit a theaste quod est vide
re vel p̄siderare. quia om̄ia nuda t̄ apta sūt
oculis eius. vt̄ dicit apostol⁹ ad **H**ebre. **A**lio
modo a thein quod est souere. quia om̄ia fo
uet i bono. **D**icit etiā a themi. quod ē ardere.
q̄r deus noster ignis plumes est. columit em̄
om̄iē maliciā. **P**. nulla res est a nobis no
miabimus nisi inq̄tu est a nobis cognoscibilis.
q̄r verbū quod foras sonat signū est verbi qđ
intus lucet. fm̄ **A**ugust. xv. de tri. ca. xi. **H**ec
fm̄ **V**ama. qđ deus est incomphēcibile est a
nobis t̄ penitus ignorū. ergo tm̄ fm̄ operatio
nes quenobis note sūt cēntiē diuine nomina

Instantia
prima

3 iponim⁹. **P**. Nam dicit. li. i. ca. xvij. q̄ sicut
gūlū eoz q̄ de eo dicūl optet nō qd ē fīm sub
stātiā significare. sed qd n̄ est ostendere. aut ha
bitudine quādā. aut aliqd eoz q̄ assequūl na
tura⁹ vel opationē. **A**lq̄ dicit q̄ aliqd no
mē pōt significare dei cēntia nudā. qd probat
auctoritate Ambrosij in li. de tri. vbi ait. q̄ q̄
dam nomia perspicuaz diuine emaiestatis ex
primūl veritatē. **T**. dicit rabī Moyses. q̄
omnia nomia creatoris que inueniūl in libri
sanctis sunt assumpta ab operibus. p̄ter vnu
nomē quod est appropriatū ei. scz tetragram
matō. tideo vocatur nomē septatum. quia si
gnificat substātiā creatoris significatiōe pu
ra. Dicūt etiā isti. ppter argumēta alteri⁹ opu
niōis. q̄ nomē p̄t imponi ad significādū. p̄p
e distictē illud qd nō intelligit n̄ intellegit⁹.
Imponimus em nomē sube panis t ceteraz
rez corporaliū substātijs. quaz tñ rōes suba
les nō intelligimus. qz als intelligerem⁹ qn̄
p̄ns est substātiā panis an̄ secratorēz corporis
xpi. t sciremus qn̄ abest facta secratoriō. **L**e
io dicunt isti q̄ oīno falsuz est. dicere q̄ nulli
re distinc̄tus possit nome imponi q̄ intelligi
tur. **H**ed isti q̄uis verbis p̄tradicat su
bi mutuo. i. remē nulla est contradictionē. quia
nomē aliqd p̄prie significare aliquā naturaz
pōt duplū intelligi. Uno mō pfecte t diffini
tue. ita q̄ corndat sufficiēt formalis ratio
nis sue subali illius nature. **E**sic prima
opinio excludit veritatē. qz nullum tale nome
potest viator imponere diuine nature. qz ipaz
diffiniēnō potest apprehendere. **H**ecdo
pōt dici aliqd nome p̄prie significare aliquā
naturā. eo q̄ p̄ noīz arbitriū distinc̄tis sit im
positū ad significādū illā naturā nude t in se
circulatis qbuscūq̄ q̄ fīm n̄m modū intelli
gēdi videtur annexa illi nature. siue p̄ modū
ppueratū. siue p̄ modū accītū. **E**sic scđa
opinio ē intelligēda. t illo mō p̄t cēvera. qz cū
noīa sūt ad placitū. possum⁹ nature diuine
quā fide credim⁹ esse vñā i trib⁹ psonis aliqd
nomē iponere qd ipsā naturā diuinā p̄prie t
distictē significat. circūsc̄pti p̄ intellectū oīb⁹
pprietatib⁹ t attributis. t qbuscūq̄ ceteri fīm
n̄m modū intelligēdi adiūtū illi nature.
Esic vtraz opinio suo modo p̄t dici vera.
Hecdo tñ opio i illo qd ultimō adiūtū fal
suz assumit. cū ait nos nō intelligere subaz pa
nis aut ceteraz rez corporaliū. Nec p̄batio vñ
qua adducit te sacro altaris. q̄ cognoscere p
sentia vel absentia rei. siue rem siue substāti
am rei esse hic et nūc. nō spectat qd noticiam

Scorū.

1 mē pōt significare dei cēntia nudā. qd probat
auctoritate Ambrosij in li. de tri. vbi ait. q̄ q̄
dam nomia perspicuaz diuine emaiestatis ex
primūl veritatē. **T**. dicit rabī Moyses. q̄

Cordia
opinū.

Lōtra scō.

abstractiuā s̄ intuitiuā. sicut etiā ille doctor.
cū est opinio secunda haber dicere iuxta sua
principia. sed quidditates rez naturaliū nō co
gnoscim⁹ cognitiōe intuitiuā s̄ abstractiuā. q̄
quidem noticia abstracta p̄t p̄tia et absentia.
ab hic t nūc. tideo q̄uis vere intelligam⁹ qd
ditatē panis. nō tamē possumus cognoscere
nisi inq̄stū fide tenemus qn̄ assit vel absit s̄b
sacramēto altaris.

Articls 4

Quātū ad quartū

p̄ncipale. vt̄ noīa attributalia d̄eo dicant
p̄prie t fīm distictas rōes. est aduertendū q̄
vt̄ videb⁹ duo ibi inquirūl. **P**uō vt̄ noīa
attributalia p̄prie d̄eo dicat. **H**ec dovt̄
fīm distictas rōes. **Q**uātū ad p̄mū dico
q̄ q̄tū ad modū significādū q̄ surgit ex mō
noīo intelligēdi. qui ppter sui imperfectōem
trāscēderē nō valet naturā rez creatar̄. tūc ta
lia impr̄priissime dicūl te d̄eo. q̄ fīm noīo
modū intelligēdi noīa attributis imponim⁹
penes cognitiōem quam de ipsis ut sunt i crea
tūris accipim⁹. **M**odū em intelligēdi sequit
modū cēndi. t modū significādū modū intel
ligēdi. tideo vt̄ h̄t̄ esse i creaturis nobis no
tis. sic modū significādū talib⁹ noīb⁹ attribui
mus. **H**z q̄tū ad rē significātā tāto mag⁹. p̄
prietalia noīa dicūl te d̄eo q̄ de creaturis. qn̄
to sapientia t cetera attributa veriori t realiori
modo habet esse in d̄eo q̄ in creaturis. **Q**uo
ad secūdū dico. q̄ dicuntur de d̄eo fīm distin
tas rationes. distinctione tamē sumpta per
comparatōem ad extra t nō ab intra. ut patu
it sup̄ius distictiōe. vi. **A**d argumētū p̄n
cipiale dicēdū q̄ quis deus sit inenarrabilis a
viatore narratioe simpliciter pfecta. est tamē
aliquo modo ab eo narrabilis. t p̄ sequens
aliquo modo nosibilis.

Ad p̄nci
pale argu
mentum.

Distinctio vicesimatercia.

Redictis adii
ciēdū est. Postq̄ m̄gr̄ determin
auit de noīb⁹ diuis i generali.
h̄ psequit̄ d̄is i sp̄ali. **E**duidit̄ i diuis pres
qz p̄mo sp̄alit̄ tractat de b̄ noīe p̄sona. **H**ecdo
oīit̄ quo nomina numeralia t nomina di
stinctiōem significātia trāsferūl ad diuina. di
xiiij. ibi. **D**ic diligēter inq̄ri oīz. **Q**uātū ad
p̄mū est adiūtū q̄ m̄gr̄ p̄cedēt̄ dist. di re
rat oīa nomia in diuīs subam significantia

de qualibet diuisa persona dici singulariter. sed omnibus non pluraliter. Et quod hoc nomine persona videtur significare substantiam. et tam de patre et filio et spiritu sancto simul non predicat singulariter. sed pluraliter. ideo a predicatione regula magister excipit hoc nomine persona. Et dividitur in duas partes. sed quod primo facit huiusmodi exceptionem. Secundo dicitur suorum facit recapitulationem. ibi. Nam sufficienter. Prima in duas. quia primo ponit homini exceptionem. Secundo mouet circa hoc satis utilis questionem. ibi. Ideo oritur et. Et hec in duas. sed quod primo mouet questionem. Secundo ex dictis Augustini in missionem. ibi. Quae questionem Augustinus diligenter. Et hec in duas. sed quod primo ponit predicione quod non in missionem. Secundo ostendit ex hominum missione originis alias questionem. ibi. Sed hic queritur. Et hec in duas. quia primo mouet questionem de terminis sumptus in Cretense. Secundo de terminis sumptus in abstracto. ibi. Tertium et hic alia. Quelibet ista rati potest dividiri questione in missionem. Et patet. Hic quero.

Dicitur hunc nomine persona predicere plaliter in diuis. Et videatur quod non. Quod si Augustinus. v. de tri. c. viij. li. viij. c. i. quicquid in diuis ad se dicatur. et qualibet persona perficeretur singulariter et de omnibus non pluraliter. sed sicut est in dictum Augustini. viij. de tri. c. vi. personam ad se dicatur sicut ad se dicunt deus bonus. magnus. et certa homo. Contra fide catholica tenetur diuis tres esse personas et una diuinam centiam. Hic primo videtur est te hoc nomine persona sicut se. ut sit nomine prime intercessoris vel secundum. Secundo datus quod sit nomine prime intercessoris. ut regiat diuis. Tercio vero id diuis significet substantiam vel relationem. Et quanto de eo quod queritur.

Articulus

Quantum ad primum
utrum hunc nomine persona sit nomine patris intercessoris vel sedes. Dicendum quod hoc nomine persona est nomine prime intercessoris. quod illud nomine est patris intercessoris cui per immediato significato rident veritas ens reale in respectu ab actu rotis. Hunc nomine persona est homo ergo maior per maiorem partem. quod in nullum est intellectus rationum et fabricas intercessoris sed das. ad huc huic nomine persona ridenter veritas significatur in suppositione diuis et angelicis. **P.** incoicabilis. sed sistet in intellectual nature est veritas ens reale prime intercessoris. ergo hunc nomine persona est nomine patris intercessoris. Ansus suppono est notum. omnes probato. quod signum et immediatum significatum sibi mutuo cor-

respondet quantum ad intercessores patres et sedes. puta si significatum est res patris intercessoris. nomine ipsius immediatum significatum est nomine patris intercessoris. sed propter et immediatum significatum habens nos personam est incoicabilis. substantia in intellectual nature. ut per Rich. iiiij. de tri. c. xxi. **Sed** et ista videtur. **B.** de secundis opinionibus. Quaz patrum dicunt tria esse genera nostra nonum. Quedam enim nostra significant veras Notas diversas. ad quaz esse alia nihil significare. scilicet sortes. stictionem plato. lignum. lapis et cetera homini. nulla sunt negotiorum denotatio. Alia que mere et pure significantibus.

gnificant ipsam intentionem. sicut genus species. et similia. et sunt nostra sedes intercessoris. Quedam aut significant aliqua que medio modo se habent. sicut in nature vestigia. puta homo. animal. Nam licet talia significent ipsam recte que est extra animam. significant in ea per modum communis abstracti. quod fieri non potest nisi per actum intellectus.

Ad postulatum ergo hec applicando dicuntur quod persona et dividendum significat cum nobis secundum modum positum. quod significat pura sedes intercessoris.

Et illud probatur sic. Illud quod significat recte patris intercessoris in diuis plificari non potest. sed persona plificatur in diuis. ergo et. **P.** illud quod relative operatur alicui sedes intercessori est sedes intercessio. quod operatur in eiusdem generis. sed persona cuius sit ipsum dividendum ratione naturae sicut vocem. nescio operatur vestigia quod est sedes intercessio. ergo et. **P.** ois patrum in intercessio quod predicit de pluribus in quid est genus vestigia. sed persona predicit de pluribus. puta est per filios et spiritum sanctum in eo quod quid est. ergo si persona est nomine prime intercessoris esset genus vestigia species respectu diuinorum personarum in diuis. quorum vestigia nullum est. et contra Augustini. viij. de tri. c. ix. ubi ipse negat rotas speciei aut generis fore in diuis. ergo et. **P.** dividendum est nomen sedes intercessoris. sed persona est dividendum. quod dicitur Damascenus. li. iij. c. iij. quod hypostasis et persona dividendum monstratur. **P.** illud quod est coeptum in re in diuis est unum numero. ut per patrem Damascenum. li. i. ca. ix. sed persona non est una numero in diuis. ergo a destructione omnis sequitur destructione antecedentis. sed et persona non erit aliiquid coeptum rem. sed solu ratione. et per omnes erit nomine sedes intercessoris. **P.** illud quod dicitur negatio est pura est sedes intercessio. quod negatio est ens rotis. sed persona significat negationem. cum diffiniatur per incoicibiliteratem. **H**ec illud non contra gauidet bene dictum. quod impossibile est eam trinitatem comprehendere in tribus sedis intercessoribus. cum in rebus existat quoniam beatos faciunt. Juxta quod ait Augustinus. i. de doctrina christiana. **R**es quibus frumentorum est summa pater et filius et spiritus actus. sed gloria trinitas existit in tribus personis. ergo persona non potest

2 ecē nomē scēdē intētōis. **P.** nulla scēda intētō
dē adorari adoratiōe latrīe. qz latrīa soli deo
detetur aut rebus diuinis. sed h̄moi adoratiōe
adoran̄ p̄sonē diuine. ergo tē. **P.** ois
productio realis requiriē terminū realē. s̄z ge-
neratōis diuine q̄ est p̄ductio realis termin⁹
ē p̄sonā. ḡ p̄sonā nō est scēda intētō. s̄z ent ali-
q̄d realē. **P.** oī actu rōis circūscēpō nō ma-
net aliq̄ scēda intētō. qz sublata cā q̄ dicit tota
liter cā. necessario auferet effect⁹. sed oī actu ra-
tiōis sublato nulla muratio fieret circa perso-
nas diuinās. fuerūt em̄ ab eterno ante omnē
actu⁹ ratiōis sicut modo sūt. t̄ manet in eter-
nu⁹. q̄uis auferret ois act⁹ rationis. ergo per-
sonā nō poterit esse nomē secūde intētōis.
cur⁹ immediatū significatū est ens ratiōis p̄
actu rōis totaliter fabricat⁹. **P.** ist aut alia
opino que modicū distat ab illa iaz recitata
z improbata. n̄i⁹ q̄stū loquēti p̄culūlūm
magis tempat. p̄ quod tempament⁹ ratio-
nes quas iam adduxi prima facie videtur eē
solute. Dicit em̄ doctor illius opinōis q̄ per-
sonā sit nomē secūde intētōis sicut in diui-
du⁹. Nam sicut in diuidu⁹ est cōsiderare il-
lud quod c̄st in diuidu⁹. puta sorte v̄l plato-
nē. t̄ sic est p̄ma intētō. vel cōsiderat in q̄stū
est in diuidu⁹. t̄ sic est scēda intētō. qz in diui-
du⁹ v̄l in diuidu⁹ d̄r relatiōne ad sp̄es. id oī
q̄stū intētō scēda sicut z species. Hic eodē mō
vedicūt illud q̄d est p̄sonā nō ē scēda intētō.
vel sic em̄ persone diuine sunt vere res quibus
debet adorari t̄ p̄ductio realis. Si tamē
cōsideratur persona vt persona seu inq̄stū p̄
sonā. sic est secūda intētō fundata super tales
res. **P.** Sed nec illud valet. qz illud quod in-
telligit p̄ terminū quēcūz cū sua reduplica-
tō. hoc p̄ ipm̄ formalē t̄ p̄ncipalē significat⁹.
ḡ cū dicimus tres p̄sonas esse i diuīs p̄ncipa-
le significatū hic in numeratū cētē tres intētō-
nes. t̄ sanctissimā trinitatē q̄stū ad siūz p̄n.
2 p̄ncipale significatū estētē tria entia rationis. **P.**
illud q̄d p̄ncipalē p̄cipit⁹ significatū noīcē dī-
unaz p̄sonaz i diuīs. hoc p̄ncipaliter tene-
mur adorare. sed ex dictis tuis cōvincit q̄ noīcē
p̄sonē p̄ncipalē p̄cipit⁹ significatū ens rō
3 n̄is siue scēda intētō. ḡ idē q̄d p̄n. **P.** illud
cū⁹ significatū est res spectas ad dignitatēb̄
cū reduplicatōe sūptū n̄ significat ens rōis. s̄z
p̄sonā ē h̄moi. qz vt dicūt solēnes doctores. p̄
sonā p̄ncipalē sumis a p̄prietate p̄tinet ad di-
gnitatē. **P.** p̄mū ḡ p̄me opinōis dōm̄ q̄
nis pume maiorē eēra. qz relatio significat rē p̄me in-
tētōis. t̄m̄ pl̄ificat i diuīs **P.** Ad. q̄. nego mi-

norē. ad dīctū b̄etū dico q̄ p̄ idū idū n̄ scē-
dēt̄ ens rōis oppositū huic intētōi q̄ esp̄es.
sed intelligit vēz ens reale incoicabile tamē.
t̄ dico Rich. i descriptōe p̄sonē. p̄ in diuiduo
ponit incoicabile. t̄ p̄ronali ponit intellectua-
le. t̄ in h̄ meli locut⁹ ē q̄z b̄et⁹. qz in angelica
natura z diuīa sūt p̄sonē. q̄z in neutra p̄pē
cōronalis. **A**d terciū dōm̄ q̄ licet h̄ nomē
p̄sonā sit nomē appellatū siue cōe. t̄m̄ q̄stū
ad siūz p̄pūz t̄ immediatū significatū signifi-
cat rez incoicabili⁹ intellectuali natura. ḡ fīm
q̄ h̄moi sibi repugn̄t̄ cōcari. iō q̄zis h̄ nomē
p̄sonā p̄dīcēt̄ incoicabilib⁹ rebus subsistētib⁹
in intellectuali natura. nō est t̄m̄ gen⁹ vel speci-
es. qz nec entitati generis nec speciei repugnat
cōcari. Maior etiā nō est v̄l vera. qz p̄cūt⁹
est nomē p̄me intētōis. t̄ p̄dīcēt̄ de pl̄ib⁹ linea-
rū termis in eo q̄d. et t̄m̄ n̄ est gen⁹ nec sp̄es.
cū sit per reductionē genere quantitatis. et te
multis alijs z silib⁹ maiori illa p̄t calumni-
ari. **A**d q̄stū dōm̄ q̄ p̄sonā potest dīcēt̄ q̄d
individuū demonstratū nō rōe intētōis scē-
dēt̄ importatē noīcē idū. sed rōe incoicabili⁹
subsistētib⁹ substrate tali intētōi. Nec valet
illa sequētā. Persona est individuū. individuū
est scēda intētō. ergo persona est scēda in-
tētō. sicut nec valet ista. Homo ē species. spe-
cies est scēda intētō. ergo homo est scēda intē-
tō. Illa em̄ regula qua dīcēt̄ i anpredicamen-
tis. qn̄ alter⁹ te altero p̄dīcēt̄. q̄cēd̄ dīcēt̄ te co-
q̄d p̄dīcēt̄ t̄ de subiecto dīcēt̄. solum habet in-
fallibilē veritatē in p̄dicatōe cōntab⁹ ordīna-
tis in recta linea p̄dicatōe tali. t̄o i p̄dīcēt̄ exē-
plis t̄ silib⁹ sp̄z mutis fallacia accīt̄. **A**d q̄stū
dōm̄ dato q̄ vñitas cōitatis h̄i⁹ noīcē
p̄sonā sit vñitas fīm rōem. non t̄m̄ ppter
hoc illud nomē p̄sonā est nomē scēde intētōis
sicut nec hoc nomē homo vel animal est noīcē
scēde intētōis. q̄zis h̄i cōi vel aīal in cōi-
n̄ sint aliqd vñi n̄i⁹ fīm rationē. **A**d sextū
dōm̄ q̄ persona nō dīcēt̄ purā negationē. nō
em̄ dīcēt̄ precise ipsam incoicabilitatēz.
sed dīcēt̄ ipsam rē intellectualis nature inco-
cabitētib⁹ subsistētib⁹. Nec etiā oporet dīcēre
quālibet talē negationē esse scēdam intētōi.
qz dato q̄ nullus esset actus rōis quo h̄moi
secūde intētōis formātur. adhuc hīc lapis
incoicabili⁹ subsisteret i natura lapidei-
tatis. nec aliter subsisteret tūc q̄z nūc q̄stū ad
suam incoicabilitatem.

Ad 3**A**d 4**A**d 5**A**d 6

Quantū ad secun **A**rticūs 2

dū p̄ncip ale. dato q̄ h̄ nomē psone sit nomē p̄me in tōnis. vt̄z repiaſ i diuīs. dicēdū q̄ hoc nomē psone pprie repis i diuīs. q̄r vbiq̄ q̄ aliquid nomē repit nō solū fīm rez quā signifat. sed etiā fīm modū penes quē naturā talē importat. tale nomē ibi pprie repis. sed nō men psone sic repis in diuīs. ergo tc. **P**atior p̄z. p̄do minorē. q̄r natura quā psone claudit i suo significate ē natura i rēlēctualis. mod̄ eēndi quē importat est p̄ se exiſte. sed tā huīsmodi in natura q̄tētā talis modus excellētissime repiunt̄ i deo. ḡ tc. **P** illud nomen cui⁹ primaria impositio sumptuā ē dignitate maxima repibili in creaturis pprie pot attrībui diuīs. nomē psone est hmōi. ḡ tc. **D**aſor p̄z p̄ inductionē talū noīm ad dignitatē spectacūlū. q̄r quasi cīa talia trāſferim⁹ ad diuīna. **M**inoz̄ p̄do. q̄r psone cīa dīcā q̄sī p̄ se sonas. v̄l̄ quali p̄ se vīna. antiquis tm̄ dūenībat homīb̄ insignib̄ spectantib̄ ad excelsas dignitates. q̄ quidē hoīes dicunt̄ p̄ se sonare. q̄r verbū eoī nō depēdet ab alijs. sed ad eoī imperiū subditi dirigunt̄. **D**ic̄t̄ etiā quilibet talū hoīm p̄ se v̄n̄ reipectu suō subditorū. eo q̄r i sua subsistēta ab ipsis nō depēdeat. oēs aut̄ subditi p̄ aggregationē capiūt vnitatē in ordine ad sūm̄ p̄ncipē. tāq̄ vñus exercit⁹ ordinatus ad vñu p̄ncipe. **E**t q̄r hmōi adiōes. ad maximā spectatārē dignitatē i creaturis rep̄ibilē. ideo p̄z minor. **P**ater etiā ex hoc p̄clūsio p̄ncipalis. **N**ā cū hmōi laudabiles pprietas imperiū. s. i p̄ncipatus. a q̄būs vt dedūxi p̄mordialiter hoc nomē psone descedit. p̄ncipaliter repiunt̄ i deo. ideo nomē psone p̄p̄e repit i diuīs. **E**x quo etiā p̄ modū correlatiō possū inferre q̄ nō bñ dicūt i hac materia dicentes q̄ respiciēdo illud ad qđ nomē p̄sone imponit̄ significadū. puta suppositiū i natura intellectuali. tūc maxime nomē psone cōuenit̄ deo. sed nō pprie cōuenit̄ deo respiciēdo ad illud a quo nomē imponit̄. q̄r vt dicūt h̄ nomē psone impositū fuit a larua siue a rep̄atōe p̄ larua. **S**ed illud dictū dupl̄r̄ desi cit. **P**rimo q̄r ea quib̄ noīa imponimus sūt̄ res fantasiate ad q̄ respiciēdo p̄cise nomē psone nō mīne repurit̄ i deo. cū deus nō cadas s̄b̄ fas̄timate. ḡ oportet nos dicere q̄ nomē psone nō rep̄aturi diuīs p̄cise respiciēdo illud cui nomē imponit̄. sed respic̄ēdo ad illud a quo nomē imponit̄. puta ad dignatates de quib̄ iā dixi. tūc pprie repit i deo. **S**ed deficit dictū istoz̄ i eo q̄ dicūt nomē psone a rep̄atōne laruae ē impositū. q̄r q̄būs tales hoīes.

Correlari
um.

insignes seu nobiles qui psone antiquit̄ vice bātūt ad distinctōem ceteroz̄ hoīm q̄r multitudō ḡgregabat ad comedias r̄ tragedias. i suis facib̄ laruis vterēt. qđ possibile ē eos fecisse nō solū ad distinctōez ab alijs. sed etiā ad plēnuādū facies a puluerib̄. **N**omēt̄ p̄sonē nō imponit̄ a larua. sed a dignitatē p̄fulgēte i laruato. vt p̄z p̄ hūr̄ nomē psone derūatōem. r̄ ethimologā supius iā p̄ximere cītātā. **I**git̄ cū tales pprietates ad dignitates p̄nīces verissime sint i deo. p̄z q̄r respiciēdo ad illud a q̄ nomē imponit̄ p̄tic nomē psone plēnissime deo p̄uenit. qđ est tāra istos.

Quantū ad tertiu

Articlo 3

p̄ncipale. vt̄z psone i diuīs significet subam seu relātōem. dicēdū q̄ h̄ nomē psone p̄ se r̄ directe siue i recto nūq̄ significat relātōez. q̄r psone fīm se significat subsistēta distictū i intellectuali natura. q̄ autē tale subsistēta relatiōe distinguit̄. hoc nō dūenīt̄ siiby p̄sonā ē sed vt̄ restringit̄ significatū psone ad diuīna. necm̄ si restrīctū debet cōcedi significare relatiōe i recto. sed solū i obliquo. q̄r psone vt̄ ē i diuīs nō significat distincā relātōem s̄z di stinctū relātōe. **E**t q̄nū sine calūnia possit cōcedi p̄sonā vt̄ i diuīs rep̄iūt̄ directe significare relatiū siue relātō. nō tm̄ debet cōcedi q̄ directe significare relationē. significat em̄ direcē patrē led nō p̄nītēt̄. q̄r pater i diuīs direcē i recto dīcēt̄ subsistēta distictū siue incōcīabile i intellectuali natura. p̄nītas aut̄ dīcēt̄ illud quo tale subsistēta distinguit̄. **S**ed Egidio. q̄r isti⁹ di. p̄tra illud arguit̄ quidā v̄enerabil̄ doctor sic. q̄r cū subā temp̄ sit de intellectu pprietas r̄ st̄ctōis. nō ecōuerso. ḡ q̄nū nomē nō eq̄ p̄ncipaliū significat subam. t̄ proprieatē. t̄ tm̄ significat vtrūq̄. opter temp̄ q̄ p̄ncipaliū significat p̄ prietas q̄ subam. **E**t posset etiā illud p̄t̄ mari. q̄r termin⁹ p̄cēt̄ p̄ncipaliū significat formā q̄ subectū itēt̄ etiā q̄ phs q̄nīq̄ videt̄ di cereḡ albū solā albedinē significat. ḡ pater cū sit termin⁹ p̄cēt̄ p̄ncipaliū significat p̄nītēt̄. t̄ p̄t̄ h̄ nomē psone dum directe significat patrē p̄nītēt̄ significabit̄ i obliquo sed i recto. **A**d p̄mū mīdeo q̄ ille doctor reue redūs ibi loquīt̄ disputatiōe opiniōes alioz̄ p̄tractādo. t̄ nō plēne ex intellectu pprietas. cuius eiusdēs signū cē p̄t̄. q̄r questiōe immediate sequēt̄ ab eo qđ h̄ pono i nullo videſt̄ discēpare. **A**d rōem tm̄ mīdeo q̄ doctor dīcēt̄ p̄ pprietas nō est de rōēt̄ leq̄ de intellectu subē.

Solutio
Adi

dico q̄ p̄prietas de q̄ loq̄mūr licet non sit de ratione sube pura deitatis. c̄t̄ de intellectu seu de ratione subsistētis i talis suba pura p̄ris. cū ipm̄ ostinetur ut p̄prietas. t̄ distinguat ut relatio.

Ad scđm̄ dico. q̄ posito q̄ ira sit. pura q̄ patervt pater p̄ncipaliter significet pater nitatē sicut ceteri termini p̄creti. nihilomin⁹ m̄ illud qđ significat patrēnō vi pater ē. sed vt res subsistētis est. n̄ oporet q̄ p̄ncipaliter seu i recto significet relationē. Et qz sic est d̄ h̄ noīe p̄sona ut iam patuit. ideo nihil excludit ī me.

Aut̄q̄ etiā i diversi sui modi dicēdī diversor̄ doctoz in illo articulo. sed qz quasi nullis rōibz fulciuntur. ideo breuissime h̄moi modos peurrā. **E**uerū ergo quidā dicentes q̄ p̄sona i diuis antiquitus solū significa bat centiam. modo aut̄ vt dicūt i singulari si gnificat subam. i plurali. v̄o stat. p̄ supposito. **S**ed isti q̄uis quo ad p̄mū vez dicat. qz an tpa Aug. t̄ etiā t̄pibus suis. cū dicebat p̄sona. solū dabat intelligi suba. qz supposito i natura intellectu si gnificat subam saltem p̄ncipaliter etiā apud modernos. **P**ropter qđ Augu. sepius isto modo antiquo vtebat in dictis suis. vt p̄ sp̄aliter. vii. de tri. ca. vi. vbi ait. **C**ū dicimus p̄sonā patris non aliud q̄ subam p̄ris intelligim⁹. **E**t ibidē ait q̄ per sona dicit ad se t̄ nō ad aliud. **S**ed quo ad scđz isti non bñ dicūt. qz q̄uis numer⁹ singulare t̄ plurali variet modū significādi. significat q̄t̄ n̄ variat nisi i noīibz eterolet. **A**lij dicūt q̄t̄ i singulari q̄t̄ i pli h̄ nomē p̄sona i dñter stat p̄ centia t̄ supposito. **S**z nec illud v̄z. qz si pli staret p̄ centia t̄ supposito in dñter. sic centie dñe n̄ repugnet plificari. **A**lij dicūt q̄ significat essentia t̄ suppositū sil t̄ eq̄ p̄ncipalr̄. **S**ed nec illud v̄z. qz modi significati sequit̄ modos intelligēdi. ḡ talis significat sicut intelligim⁹. **I**nde etiā d̄r̄ q̄t̄ quā significat nomē est diffinitio. cū ḡ plura sil et eq̄ p̄mo sine p̄ncipaliter n̄ possim⁹ intelligere. ideo plura simul t̄ eq̄ p̄ncipalr̄ vno noīe vnioco non possumus significare.

Anticop
nones.

Anticop
nones 4 **Q**uantum ad quar
tum p̄ncipale. v̄t̄ hoc nomē p̄sona p̄diceat plaliter i diuis. Dicendū q̄ sicut iam patuit p̄sona ut restringit ad diuinā significat suppositū relatiū. cū iḡt̄ talia supposita ut fide credimus multiplicētū i diuis. ideo p̄sona i diuinis pluraliter p̄dicat. **A**d argumētū p̄cipale dico. q̄ Aug. ibi loquit̄ more antiquo.

Ad p̄nc
pale argu
mētū.

Vel dicēdū q̄ p̄ se loquēdo te p̄dicatōe perso
ne ipsa ad se dicit. vel saltē non ad aliud. n̄is
vt restringit ad diuinā. ḡ tc.

Distinctio vicesimaquarta.

Nec diligēter
sequiri. In ista distinctōe. xxvij. m̄ḡ tractat̄ termis nūeralibz put accipiunt̄ i diuis. **E**t dividit̄ i duas p̄tes. qz p̄mo oñdit q̄ h̄moi noīibz significant̄. **S**ed q̄ tales termini ad h̄ nomē p̄sona ap̄pli cant̄. dis. xv. ibi. **P**reterea p̄siderādū tc. **P**rima i tres. qz primo circa p̄dicta m̄ḡ mo
uet q̄oēz. **S**ed oñdit q̄oīs solutionē. **E**t ter
cio solutōis explanationē. **S**ed aibi. **S**i diligēter tc. **T**ercia ibi. **C**ū em dicit̄. **E**t hec in
duas. qz primo m̄ḡ ponit̄ sine r̄isione decla
rationē. **S**ed grā tal̄ declarationis mouet t̄
tollivnā incidentē dubitationē. ibi. **H**ic nō
est p̄termitendū. **P**rima i duas. fm q̄ p̄mo
declarat q̄ dixent̄ i terminis p̄prie numeralibz.
Sed in terminis licet nō p̄prie numeralibz.
t̄n pluralitatē significatibz. ibi. **C**ū aut̄ dici
mus distinete. **P**rima i duas. qz primo insi
stit̄ huic declarationi q̄t̄ ad terminū signifi
cātem numeri p̄ncipiū. **S**ed q̄t̄ ad ter
minos significates numeres ibi. **I**tem cū dici
mus plures. **P**rima i duas fm q̄ p̄mo decla
rat p̄positū. put vñ qđ est p̄ncipiū nume
ri iūḡl i diuinis termino essentiali. **S**ed oñ
put iūḡl termino p̄sonali. ibi. **S**ilc cū d̄r̄. **C**ir
ca istā dist. quero hāc questionē.

Cl̄rum in diuinis sit verus numer⁹.
Ve videt̄ q̄ sic. quia v̄biciq̄ est vera
trinitas ibi est verus ternarius. t̄ per
p̄sequēs verus numerus. qz p̄dicatū essentia
lenō potest ab eo vere negari i quo p̄ceditur
esse subiectū. sed hec est essentialis p̄dicatio. ter
narius ē numerus. ḡ p̄cessō ternario esse in di
uinis. numerus ab eis non p̄t negari. sed in
diuinis est verissima trinitas. ḡ tc. **C**otra
nullū accidēs vere t̄ realiter poterit esse in di
uinis seu in deo. cū sit omnino simplex. sed nu
merus est vez accidēs reale cū sit de p̄dicame
to quātitatis. ergo tc. **C**irca illā questiō
est aduertendū q̄ cū v̄nitas sit p̄ncipiū nu
meri. t̄e p̄ncipiatis autē non possum⁹ debi
te iudicare nisi cognitis p̄ncipiis. ergo pri
mo vidēda sunt aliqua te ipsa v̄nitate que ē
p̄ncipiū numeri. **S**ed vidēdū est que
sit materia numeri p̄priedicti. **C**ercio que

sit forma numeri sive quid dicat numerus
quantum ad suu esse formale. pura vnu numerus
sui suu esse formale sit aliquid extra ani
mam realiter differens a rebus numeratis. **Quar**
to videtur est de eo quod queritur.

Articls

Quatuor ad primus

sunt duo videnda. Primo em videtur est
que sit differens inter vnu quod est principium
numeri. et vnu quod pertinet cum ente. **Se**
cudo vnu quod est principium numeri aliquid
addat super vnu quod pertinet cum ente.

Primum
primi.Correlati
um.Questio.
Solutio

Quatum ad primu dico et differens sicut
positivum et privativum. quia vnu quod pertinet
cum ente est quid privativum sive suu for
male significatum. eadem em res ut est aliquid
si se ipsa dicitur ens. sed ut est a se ipsa induisita
sic dicit vna. **Vnu autem quod est principium**
numeri est quid positivum. eo et constitutus speci
em discrete quantitatibus. que est vere aliquid po
sitivum. Et illa videtur esse intentio Aristoteles. et me
taphysica. vbi vult et vnu quod est principium numeri op
ponit numero sicut mensura mensurato. vnu autem
quod pertinet cum ente opponit multitudinem sicut in
divisibile divisibili. **Ex h** etiam p3 et vnu
quod est principium numeri aliquid modo est h3 ut inferius
ad vnu quod pertinet cum ente. Et dico aliquid modo.
quod positivum non est simpliciter respectu priuatu
m. cum eius predicationis formaliter non possit recipere
directe et per se. **Cum em vnu quod pertinet cum ente p**
dicatur aliquid ente positivo. hoc non sit sive
illud est positivum. sed sive est sive induisit. **Vn**
vnu quod est principium numeri est directe inferius
ad ipsum ens. cum sit quod positivum et predicationes ente
directe recipiat. respectu autem illius vnu priuatum non
est inferius. nisi inquit illud vnu est in deinceps ab
ente. **Forte quereret aliquid ex quod radice innasci**
tur illud duplex vnu. **R**ideo et separo vnu
oppositorum diversitatem alterius. et ideo ex duplice
multitudine qui opponuntur ipsi vnu cogiscere poter
imus innascitur illius duplex vnu. **E**st enim
vna multitudo qui innascitur ex distinctione ex for
maliter quod res specificae distinctiuntur. et illa multitudo
inuenit in obso entibus materialibus quam im
materialibus. **E**t id talis multitudo est multitu
do transcedens. et sive ipsum vnu per cuius replicatio
nem talis multitudo est transcedens et cum ente co
nveniens. In talibus formaliter oim entibus multi
tudine quilibet res est vna sive. eo quod non sit altera
ra propter formalem distinctiōem sui ab altera.
Alia autem est multitudo qui innascitur ex distinctione
materiali. pura ex divisione pertinendi. et hec mul

titudo sive sua propriā rationē inuenit nisi in
rebus materialibus quantitate continua informa
tis. vel in partibus quantitatis continua ut sit ab ini
ciis separate. **E**t hec multitudo proprie dicatur et nu
merus quod est species discrete quantitatis. Propter
quod dicitur in physico et numerus causa est dividu
sio et continua. et vnu quod est principium illius numeri
multitudinis sive ipsius numeri proprie dictum est ipsum
continuum. quod ut dicitur aliquis solenes doctores. ea
dies pura eadem continua ut perficit recte in se est
principium numeri. ut autem perficit ea iordic ad pres
dictum continua. **Quatuor ad secundum principium vnu**
quod est principium numeri aliquid addat super vnu quod est prin
cipium numeri super vnu quod pertinet cum ente addit
quedam modum secundi positivum generis determinati
nati. **E**st in aduertendo quod in hac matrice an
tiq; et moderni variae striae protrulerunt. **A**udi Opi. anti
cena em hic duplex erravit. ut p3 ex dicto auer
cione. uij. meth. Primo quod est nullam positum distin
ctio inter predicationes duas vnitates. nec vnu di
xit aliquid addere super alteram. **S**econdo quod videtur et
ipsum vnu quod est principium numeri est accidentes quod
est realis deinde ab eo quod denotat. ideo dicitur
et vnu quod cum ente pertinet addit aliquid super
ipsum ens. eo quod accidentes semper addit aliquid su
per illud cuius est accidentes. abs si non different
vnu et ens. tunc esset nugatio dicendo ens vnu.
quia tamen valeret ac si dicere ens ens vel vnu
vnu. **S**ed ille modus dicendi reflectitur per
Auer. uij. metaphysica. quod si ens esset vnu per aliquid
additum. tunc ut autem Aver. si illud additum esset
aliquid et non esset vnu. tunc vnu et ens non con
uerteretur. **S**i autem est vnu. vel erit vnu per
aliquid aliud. et tunc erit processus in infinitum.
vel est vnu per seipsum. et tunc pari ratio fuit stat
dum in primo. **E**t addit Averro. quod tum ad lo
lutionem rationis Averro. quod dicitur ens vnu
non est nugatio. quod quia vnu et ens non diffe
rat realiter. sed sunt idem. discrete tam in ratio
ne. **P**odus etiam Averro. par est esse falsius ex
dictis Aristoteles. in eodem. uij. Autem quod vnu et
ens sunt vnu sive natura. et sequitur se sicut
principium et causa. **D**icitur insuper quidam mo
derni. quod vnu quod est principium numeri. ad
dit super vnu quod pertinet cum ente rationem me
sure. quod tota sua ratio in mensuratione consistit.
Importat enim tale nomen vnu parte aliquo
tam totius discreti. cuius per ratio in ratione me
sure videtur consistere. et credo quod isti velint dices
re cum phisico. quod per aliquota dicitur il
la que aliquoties sumpta adequat suu totum.
et per sequentes est apta nata ipsum mensurare.

Secundum
primum.Cetera aut
ceteram

Denuo

Egidio. **¶** Sed p̄tra illud doctor noster i hac disti.
tripl̄ arguit. **P**rimo sic. Ex relatioē nō p̄t
p̄stitui abfolutū. sed mēsuratio importat rela-
tionē. q̄ si ratio vñus i mēsuratōe ōsisteret.
tunc vñus posset ōstituere numerz q̄ est res ab

2 soluta cū s̄it sp̄es quātitatis. q̄ r̄. **P**.m̄il
p̄trah̄ sub aliquo cōi n̄i p̄ illud quod est i
eo. sed relatio mēsurem̄bil ponit ipsa mēsu-
rā sed solum i mēsurato. ergo p̄ h̄m̄i relatoz
vñus quod est p̄ncipiu numeri nō poterit cō-
trahi ad certū genūs/p̄ta ad genūs quātitatis

3 **P**. p̄ illud q̄d inserit addit sup̄ sūi sup̄ius
ipm̄ inferius ōstituit. sed p̄ r̄o em̄ mēsure non
p̄stituit aliqd d̄ pdicamēto quātitatis. q̄ mē-
suratio ē quēdā passio sive p̄prietas q̄ primo
venit quātitati. et deinde trassferit ad alia. vt
dicit ph̄us. x. metaph̄. passio autē nō ōstittu-
it illud cui⁹ ē passio. **¶** Vez ē tñ q̄ illerōnes
nō cluderet aliqd contra illos. si ipsi dicere
q̄ vñus quod ē p̄ncipiu numeri dicit p̄ se ipsā
r̄esubstratā tali habitudinī sive relatioē mēsu-
re. p̄ta q̄ dicere ipsam r̄e que est mēsura. re-
lationē autē non dicere p̄ le sed cōnotatiue.

Solutio-
tonū egid.
Aureolus **S**ed q̄ ad hoc illoz infētiōz nescio. iō rati-
ones pdictas i suo vigore stare p̄mitto. **A**liq
dicūt q̄ vñus quod est p̄ncipiu numeri super
vñus quod ōuerit cum ente addit ratioz po-
litū. que tñ non est nisi i anima obiectiue.
quia hec ratio nō est aliud q̄ clausio indiui-
si inq̄zum indiuisum ē. qua facit i ens indi-
stinctu inq̄zum in distinctuz comp̄hēdendo
quasi i esse indistincto ipsuz summādo i mē-
surādo. **¶** Et hoc probat sic. q̄ ratio vñus
z rario numeri i hoc solū differunt q̄ vñus est
indiuisibile. numerus autē ē diuisibilis. sed
clausio diuisor inq̄zum diuisa sunt ē formalis
numer⁹. q̄ clausio indiuisi est formalis rō vñi-
tatis. **P**. vñus quod ē p̄ncipiu numeri cō-
sistit i quādā equalitate excludēte plus i mi-
nus. vñ cum dicit vñus fenix. tñ ē dicere q̄
ne plures nec pauciores. sed p̄cep⁹ sic medi-
ans iter plura i pauciora ē acceptus positi⁹.
q̄ r̄. **¶** Sed hec positio deficit i se duplicit.
cōtra ap-
tcolū. **I** **P**ro ex hoc q̄ dicit illud positi⁹. q̄ vñus
ex p̄ncipiu numeri addit sup̄ vñus q̄d queri-
tis cū ente. tñ ē esse obiectiue i anima. q̄ illud
q̄d est extra animā ens reale non ē tñ obiecti-
ue i anima. sed vñus q̄d est p̄ncipiu numeri
n̄i est extra animā vez ens reale. **M**aior p̄t.
minor p̄t. q̄ auerois. x. metaph̄. omen-
to. vñ. ostendēs differentia inter vñus quod
est p̄ncipiu numeri. i vñus q̄d ōuerit cum
ente. aut. q̄ vñus q̄d est p̄ncipiu numeri ē

accidēs additum rei. sed vñum q̄d conuertit
cum ente est id ipm̄ quod res. addita tñ sibi
dupli negatione. puta q̄ est indiuisa i se. et
diuisa a quolibet alio. **L**um i ḡl accidēs iſe
ei cui⁹ est accidēs. q̄ accidētis esse ē inesse. vt
dicit. iiii. metaph̄. ergo positi⁹ q̄d vñuz exi-
st̄s p̄ncipium numeri addit sup̄ vñum con-
uertibile cum ente. nō solum erit obiectiue in
intellectu. sed erit etiam subiectiue in re extra
cuīus dicit esse accidēs. **D**eficit scđo in eo
q̄ dicit rationē vñus consistere i quādā clau-
siōe quā facit i ens indiuisum comp̄hēdēdo
i quasi i esse indisticto ipm̄ mēsurādo. quia p̄
hec verba sequit⁹ q̄ ipm̄ vñum sit q̄d summa-
tum i mēsurādo. quod est p̄tra arist. x. meta-
ph̄. vbi ait. q̄ numerus ē multitudi mēsura-
ta p̄ vñum. ergo nō summat⁹ i mēsurādo ipsuz
vñum. sed p̄ vñu cetera mensurāt̄. video ibi-
dem ait ph̄us. q̄ vñum se habet ad numerz si
cuit mensura ad mēsuratum. **R**ōnes etiam
adducte nō cludūt. **A**d p̄m̄ ergo dicen-
dū q̄ maior est falla. q̄ i multis alijs d̄m̄ p̄-
terq̄ i esse diuisibili z diuisibili. q̄d d̄m̄ si
cur p̄ncipium z p̄ncipiatuz. sicut mensura et
mēsuratum. i sic de alijs. **A**d minorē dico. q̄
quis clausio possit aliquo mō competere taz
numero q̄vni quod est p̄ncipiu numeri. tñ
opposito mō p̄uenit ipsib⁹. **N**ero em̄ vñus
passiu et q̄ clauso i mēsurato. sed vñi si p̄pe
tit actiue. sibi competet puta tanq̄ claudenti
i mēsurādo ipsum numerus. **E**t sequit⁹ ex relatioē
istius doctoris oppositū illius q̄d intēdit. q̄d
ipse intēdit cludere q̄ sic numerus est q̄d
dā diuisib⁹. clausum i mēsurādo. sic ipm̄ vñus
sit quādā indiuisum. clausum i mēsurādo.
Ad scđom̄ d̄m̄ q̄ p̄ dupli cē exclusiōz ipli-
cate bīna n̄ negatiōz nō respectu vñuz respectu
distictoz. puta respectu ei⁹ q̄d ē pl⁹. i respectu
ei⁹ q̄d ē min⁹ seu pauci⁹. nō h̄es rōem formalis
ter positi⁹. h̄ simpl̄ p̄natiua. cui⁹ oppositū
cludere tu rebēbas. q̄d duab⁹ negatiōib⁹
nō resultat ecpollētia vñ⁹ affirmatiōnis nisi
ambē negationes sumant⁹ respectu vñus. ita
q̄ scđa negatio neget primā.

Solutio-
tonū aure.
Ad 1

Ad 2

Quantuz ad secun

Articls 2

dū p̄ncipiale. q̄ sit materia numeri. p̄p̄ dicti.
dico q̄ materia numeri. p̄p̄ dicti sunt res i q̄/
bus fundat forma numeri. puta diversi res
materiales quaz q̄libet ē ōtinua. distincta tñ
ab alia. q̄ illud ē materia numeri ex q̄ mate-
rialis generat numer⁹. h̄ numer⁹ general ex deci-

9 2

2 sione p̄tinui. vt patz. ij. phisicoz. ḡ r̄c. **P.** ipse res numerate sūt materia numeri p̄prie dicti. sed res materiales p̄tinue p̄prie numerātur. qz sicut se h̄nt res formalr̄ disticte ad m̄ltitudinē trāscēdēt. sic se h̄nt res p̄tinue sūne quaz q̄libet est i se p̄tinua ab alia in materia liter disticta ad multitudinē q̄ p̄prie d̄r̄ nūr̄us. sed ille sumat multitudine trāscēdēt. ḡ ille numerant nūero p̄prie dicto. **L** Forte dices q̄ equ⁹. hō. asin⁹. leo. capra. & sic d̄ alijs q̄ forma liter d̄r̄ etiā numerāl nūero p̄prie dicto.

Instantia.

Solutio. **R**ū. q̄ ex pte q̄ qd̄libet talui pdictor⁹ & cōf. similiū ē res materialiū h̄ns ī se p̄tinua q̄z ita tē. rōe cui⁹ nō d̄r̄ sp̄c. qz vt p̄tinua sunt eius de⁹ sp̄ci esse p̄nt. ista talia numerant numero p̄prie dicto. p̄ accidēs aut ē q̄ differat forma liter inq̄stū talu numero numerant.

Articlo 3 **Quātuſ ad tertiuſ**

p̄ncipale. q̄ sit forma nūeri sūne qd̄ dicat nūmerus q̄tū ad suū ēē formale. Dico q̄ q̄z nō habeam⁹ nomē vīstatū q̄ natura forme q̄ ē nūmerus abstracte noīem⁹. possim⁹ tñ cā apellare nūerositātē. qz sicut forma p̄tinui noīm̄at p̄tinuitas. sic natura forme nūeral nōia tur nūmerositas. & ista forma ē vez ens reale exis ī ipsiis rebo nūeratis subiectue tāqz accidēs realr̄ d̄r̄s a subiecto sine a rebo nūeratis.

Cōclo

Puo ḡ p̄bato. **P**rio q̄ numer⁹ ē vez ens reale extra aīaz. **H**ecdo q̄ differat a rebo nūeratis. **P**umū p̄bō sic. Illud qd̄ est realr̄ & p̄ se sensiblē ē vez ens reale circulcp̄ta oī opatiōne intellect⁹. sed numer⁹ ē h̄mōi. qz. ij. & aīa dicit q̄ cōia sensibilia sūt numer⁹. figura. magnitudo. mot⁹ & q̄es. & sicut ibidē p̄ sensibilia cōia sūt sensibilia p̄ se. lic⁹ nō p̄mo. maiorē tēnides. qz sensibile p̄cedit opatiōz intellect⁹.

2 **P**. figura ē ens reale extra aīaz. ḡ nūmerus ē ens reale extra aīaz. **A**ns p̄z ad sensū. etiā q̄a ipsa ē q̄tra sp̄s q̄litatis. iē ad entitatē figure nihil facit intellect⁹. **A**ntiaz p̄bō. qz oīs figura. p̄supponit numer⁹ tāqz aliquād nūccio req̄slitū. si ne q̄ ip̄ossible ē ēē figura. Impossiſble est em̄ ēē triangulū sine ternario. & quadrāgulū sine q̄ternario. vñ eadēncitatem q̄ triangul⁹ est circulcp̄ta oī opatiōne intellect⁹. eadēncitatem anguli trianguli fundat actualr̄ numer⁹ ternariū circulcp̄ta om̄i opatiōne intellect⁹. **P**. sp̄s vera pdicamēt realis est qd̄ realē. h̄z numer⁹ ē vera sp̄s quātitatē. vt p̄z i pdicamēt. & v̄ meth. **O**is relatio real̄ indépendēs ab aīa requirūt fūdamētū real̄ extra aīam. sed dupluz

2 dimidiū quoz immēdiatū fundamētū pōtē ēē quaternarius & binarius sunt relatiōes reales independētēs ab aīa. qz relatiōes mō numeri & modo potētē sūt reales & distictē tra relatiōes ad quoz esse facit intellectus. vt p̄z v̄ meth. maior̄ sūt patz ex eodē. v. **P**. si nu-

merus q̄tū ad suū ēē formale dependeret ab aīa sūne ab actu anime numeratīs vt volūt aliqui doctores. tūc aīa n̄ numeratē nō habere plures tenarios i archa sua diues q̄ pauper. p̄nis est falsum ad sensū. p̄tinua patz. qz plura & pauciora esse nō p̄nt vbi nullus ē numer⁹. sed si numerus in suo ēē ab actu anime dependeret. tūc anima nō existente in tali actu. puta hominib⁹ dormītibus nequaqz eset numer⁹. & q̄ p̄sequēs nec plus nec pauci⁹. **Q**uo **Cōclo** 2 ad p̄bationē secundē cōclusionis p̄suppono ex p̄cedētibus & res distictē quaz in quilibet est p̄tinua p̄prie numerant. **P**ūc arguo sic. **I**llud quod formalr̄ & specificē est & distictū rebus numeratīs. hoc realr̄ differt ab eis. sed numerus est h̄mōi. ḡ r̄c. **M**aior̄ patz. p̄bat minor. qz res numeratē sūt ip̄e qualitatē p̄tinue. vel sunt res quāte quātūtē informate quoz quoqz dato p̄z q̄ numer⁹ formaliter & specificē differt ab eis. **P**. si cut vītās q̄ ē p̄ncipiū numeri se h̄z ad re quā denotat et i q̄ fundat. sic se h̄z numer⁹ ad ipsa numerata. h̄z vītās exis p̄ncipiū numeri differt a re in q̄ fundat. ḡ numer⁹ differt a numeratīs. **M**aior̄ p̄z. qz cū numer⁹ sit ipsa multitudine talu⁹ vītātē si vītātē real̄ differt a substrato suo optet q̄ numer⁹ differat a suo. **P**ior euīdēs est auctē om̄ētatoris vt lupi⁹ allegau. q̄ posuit. x. meth. q̄ i hoc differt vñū qd̄ ēē p̄ncipiū numeri ab uno qd̄ vītātē cū ente. qz vñū exīstēs p̄ncipiū numeri addit accidēs realē sup̄ re q̄ dicit vna. sed vñū vītātē cū ente. ad dīcītū ip̄m ens solā rationē. **H**ec p̄trānū p̄me cōclusiōis isti⁹ tertij articuli qdā arguūt sic. Nulla realitas videt acquireti i aliquo p̄bō q̄ sit cum alio. q̄ nō acquireret in eo si fieret si ne illo. **H**ec si lapsit p̄cise sine aliquo alio nō acquireret in eo aliquo numerus. si autē cum aliquo alio acquireret in eo dualitas. ḡ dualitas sūt numerus nō erit aliq̄ realitas. **P**. si numerus ē aliqua forma accidētalis realis aut talis forma subiectue erit in qualibz vñītātēm se totam. et sic vñū simplex accidēs erit i diversis subiectis. qd̄ ēē impossibile. aut erit in vna sola vītātē. & hoc erit impossibile. qz tūc numerus ēē idūtibilis. etiā oīa aliq̄ vītātē sup̄flueret. **P**. si numerus ēē

**Seco⁹ et
aureolus.**

forma realis extra animā. aut erit aliqd vniū
et tūc numeris erit principiū numeri. et pñci-
piū numeri pñdicabili de numero. aut est plu-
res fm pñtes ita q̄ vna pñ sui recipieb̄ i uno cō-
tinuo et altera in alio. et tūc i eodem continuo
essent due quātitates. s. tūnitas et pars ipsi-
us numeri. **P.** in his que sunt actu diuisa.
nō potest esse vna forma realis. sed partes
numeris sunt actu diuisa. ergo tē. **P.** nulla
forma realis extra animā est replicabilis sup
seipſaz. sed vi patet i arismetica numerus re-
flectit sup seipſum. datus em̄ duos binari-
os et tres ternarios. et sic de alijs. **P.** partes
materialeſ vnius totius nō pñt fieri pñtes al-
terius sine ſuī mutatōne. ſicut nec ipſa mate-
ria ſub noua forma fieri pñt sine mutatōne. h̄
vñtates q̄ ſunt pñtes materialeſ vnius q̄ter-
narq̄ ſine aliq̄ ſuī mutatōne p̄ ſolaz vnius vni-
tatis additōem efficiuntur partes quinari.
P. impossibile est q̄ vna et eadē res numer-
o exiſtēt extra animā ſit in decem homib⁹
et in decem equis. ſed pñhus dicit. uñ. phicor. c.
et pte. q̄ idem eſt denarius decem equorū et de-
cem hominū. **P.** potest hoc idez argui ſic.
Illiud quod eſt cōe enti nō enti nō potest eē
forma realis exiſtēt extra animā. ſed numer-
us eſt cōis enti et nō enti. q̄ nō minus pote-
runt numerari chymere vel hircocerii q̄ la-
pides vel ligna. **P.** forma exiſtēt i partiu-
z onxiōe que onxiō ſolum fit p̄ animā nō po-
tēt eſt eſt res extra animā. numerus eſt hmoi.
qui partes numeri in re extra nullam habet
onxiōe. cum poſſint eſt ſepate loco et ſub-
iecto. **P.** ſi numer⁹ eſt ens reale extra ani-
mā. tūc vna pars ſubiecta pñdicamēto quā
tirat habet plures entitatis reales ſpecie
differētia q̄ oia alia pñdicamēta. plequetia
pñ. q̄ i ſpeciebus numerorū ſt proceſſus i in-
ſinitū. ſed ſequēs ē falſum. quia cū enſ et bo-
num ſuertatur illud q̄d infinitas compen-
dit entitatis reales inſinitas compēdit bo-
nitates. et p̄ ſequēs pñdicamentū quātitatis
eſt pfectus et melius omib⁹ alijs pñdicamē-
tis. q̄d ē abſurdū et iānditū. **Tē** ſedaz cō-
cloem pñt argui ſic. Si numer⁹ realiter di-
ferret a numeratis. tūc ſtatiū datis duobus
numeris inſinete erit quātitates i actu. q̄ns
ē impossibile. ḡ et anis. pbaſ ſentia. q̄d dualitas
illorū duorū numerorū differet realiter ab eis tā
q̄ a ſuī ſubſtrata ſumeratis. et ſic habem⁹
tres entitatis. et trinitas illarū triū entitatum
differet realiter ab eis. et ſic habem⁹ quaterni-
tate. et eadē ratōe illa quaternitas differet ab

illis quattuor entitatibus tāq̄ ſuī ſume-
ratis. et ſic ſimultanee inſinete entitatis resulta-
būt. **P.** ſi numerus eſt forma realiter inxi-
ſtē ſumeratis et differēt ab eis. vel erit tota
i toto ſuo ſubiecto et tota i qualibet parte. vel
tota i toto et fm pñt i parte. Primum eimpoſsi-
ble. q̄ ſois forma eſt tota i toto et tota i qua-
libet pñt eſt indiuiſibilis. et ſic numerus nō eſt
ſer numer⁹. nec eēt d̄ pñdicamēto q̄tatas. Nec
ſcdm eimpoſſible. q̄ vnu ſumeratorū p̄ eſe vñ
tra mare et alius citra. ppter qd non pñt aliq̄
pñxio vnu ſorma realis i ipsis inueniri.

P. impossibile eſt aliquā formā realē abſo-
luta alicui aduenire et ab eo recedere ſine om-
ni ſuī mutatōne reali. ſed dato vno ſumerabiliū
nō eſt i eo aliquis numer⁹. poſito vero
alio ſumerabiliū ponitur i eo numerus. et
ablato illo alio auferat ab iſto numer⁹ ſine ta-
mē omni ſuī mutatōne. ergo numerus nō po-
tēt eſt entitas abſoluta realiter differēt ab
ipsis ſumeratis. **H**ed illa q̄zis ſint ma-
gne apparētiae. tñ nō excludūt. ideo predictas
duas excludiones pñfirmat quālibet vno me-
dio. et incepſ ſoluā rōeſ iam inductas.

P. Prima ſic. Illa eſt forma realis extra ani-
mā de qua pñbatur paſſiōes reales ab anima
nō dependēt. ſumerus eſt hmoi. q̄d de nū-
ero pñbatur paritas et imparitas. equalitas et
inequalitas. multiplicitas et paucitas. et cete-
ra talia que omnia videtur eſt reales paſſiōes
ſeu pñprietates. **C**oclusionē ſecūdam pñfir-
mo ſic. Scietie reales in eadem parte realis
phie formaliter cōdiftincte requirūt ſubiecta
formaliter et realiter diffiſtincta. **H**ed arismeti-
ca et geometria i parte phie realis que dicitur
mathematica ſunt ſcie realiter cōdiftincte. et
ſumerus ſubiecti i arismetica. ſumerū ſo-
puta ipm continuū ſubiecti in geometria. er-
go tē. **E**t pñfirmatur. q̄ ſpecies eiusdem ge-
neris ex oponente cōdiftincte realiter differunt.
ſed ſumerus cum ſit diſcreta quātitas. et nu-
merata cum ſpectet ad ſtinuum quātitatem.
vt patuit ſupius ſunt i eodem genere quātitati-
tis ex oponente cōdiftincte. ergo tē. **A**d pri-
mu iigil inductū ſi prima ſcloem dicēdūz q̄
maior ē falſa. ex hoc em̄ q̄ vna nota produci-
tur cū alia resultati qualibet nota aliquid de
dulci melodia quod nō resultaret i ea ſi ſola
pñducereſ ſine alta nota. In multis etiā alijs
illa maiore patiſt iſtāriam. **A**d ſecūdū di-
cendū q̄ illa diffiſtinctio eſt inſufficiēs. q̄ ſor-
ma que eſt ſumerus nec eſt tota i qualibet vni-
tate fm ſe ſumptā. nec eſt tota i vnitate em̄.

Cotra iſta
pñfirmatio
pñclonū

Cotirma,
tio ſedē cō
cluſioſ,

Solutio
rōnū ſi p̄/
mā ſcloz.
Adi

Ad z

- Ad 3** sed ē tota i oībō suis vnitatibō sūlūptis. **D**ia em nūcrata p aliquēnumez sil'ūptā rūndet ta li nūero rāqz vñū subiectū adeqū. **A**d ter cū dōm q̄ oīs nūer ē aliqd vñū. qz vñūqz qz qz h̄z de entitate tñ h̄z de vnitate. **I**llud tñ vñū qd pdicaf de vnoqz nūero nō est vñū qd ē p̄cipiū nūer. h̄z ē vñū qd ouertū eū en te. **A**d quartū dōm q̄ maior ē falsa. loquē dote forma discrete nature. qz illa de natūla h̄z q̄ sūlū substratu; sit actu distinctu. **A**d v. dōm q̄ numer p̄prie dicit nō replicat sine reflectis sup scipm. i oībō em talibō replicatōibus aut multitudō q̄ ē dōra enti; et circuit omē gen̄ replicat sup scipaz. sicut cū dōr dōr bina rī anguloz. h̄c nec replicata dualitas. nec il la sup quā replicat ē numer de pdicamēto q̄ titatis. qz neutra fundat̄ i rebo distictis. qua rū tñ quelibet sit vñua. et ideo vtraqz tal' du alitas reducēda est ad multitudinē q̄ est dōra entis. Aut pdicata multitudō replicat sup numer p̄prie dictū. sicut cū dicit dōr bina rī līneaz. vel tres ternarij equoz. et tūc multitudō q̄ replicat nō est numer p̄prie dicit. qz p̄immediato substrato nō rūndet sibi res di stincte quarū quelibet sit vñua multitudō. tñ sup quā fit replicatio ē numer p̄prie dicit.
- Ad 6** **A**d sextū dicēdū q̄ p̄ illud argumētu si es set tonū pbaret q̄ forma dom nō ēt̄ forma realis extra aīam. qz fūdamētu et p̄ties in se nullā nūcio capiū mutationē ex adiūctione ipsius recti. tñ ex hoc resultat forma dom q̄ an nō fuit. et ad solā subtractionē eiusdē dato q̄ tā subtiliter reponaf q̄ ex hoc nulla species motus vel murationis fūdamētu recipiat nihilomin⁹ exp̄d̄ forma dom. **E**t idē patet in omnibus figuris. Ad subtractiōez em vel additionē vni anguli sp̄ mutat̄ species figurae. Ex quib⁹ omnibus patet q̄ maior est falsa.
- Ad 7** **A**d septimū dōm q̄ tenari. et equoꝝ et p̄ hoīm nō ē idē tenarius nūero sed specie. **A**d octauū dicēdū nego minorē. ad pbatoꝝ dico q̄ multitudō q̄ numerāt̄ figura ēt̄ nō ē multitudō realis sed figura sicut t̄ ipsa numerata.
- Ad 9** Ad nonū nego minorē. qz si nulla ēt̄ aīa. ad huc triāgulus tres h̄ns angulos vez fūdar̄ ternariuz et actualiter. **A**d pbationē dōm q̄ forma entitatis discrete nō requirit connexionē i suo fūdamēto. sed potius requirit distincti onē. **A**d decimū dicēdū q̄ ens pure mathe maticū abstrahit ras a bono qz a malo. et ideo vna substātia plus habet de bonitate et pfecti one qz quicūqz numeri sūlū p̄supti qz ad p̄pria entitatē. **E**tia p̄t dici q̄ nūqz ē dare nū

meros actu infinitos. sicut hñqz ē dare vñua um actu dūlusū i infinita infinitū. **A**d pri mū inductū vñra sedaz p̄clusionē dico negādo vñia. ad pbatoꝝ dico q̄ dualitas dūrū nūeroz nō differt ab eis. qz p̄prenō ēnūer. cū imediatū sūlū substratu nō sit vñua quā tias. **H**ec h̄moi dualitas reducī ad multitudinē q̄ est dōra entis. **E**t sic dico de dualitate illa. sic codē mō dico de oī multitudine cui imediatū substrati nō sūt res quaz q̄libet ē vñua. **A**d scdm dico q̄ forma q̄ est **A**d 2 numerus ē tota i toto suo substrato. qz om̄ia nūcrata rūndet sibi sicut vñū subiectū adeqū. nō tñ est tota i qualibet pre. nec etiā pars eius p̄prie est in pre substrati sicut evidenter apparet de forma dom⁹ et de oībō figuris. forme em tales sūt illi⁹ dōtōis q̄ nō dividūt di uisione subiecti. sed q̄cūqz pre integrali subiecti mutata mutat tota forma. **V**n postem⁹ di cere q̄ triplex ē forma. Quedā ē tota i toto. et tota i q̄libet pre sicut aīa i vñua. Aīa ē tota i toto et ps i pre. sicut forma q̄ vel lapidis. **T**ercia q̄ sic ē tota i toto. q̄ ps p̄prenō ēt̄ p̄te. sicut forma q̄ ē numer vel figura. **N**ō em dividūt forma tal'dūmīde subiecti. h̄z sublata q̄ cūqz pre subiecti tota forma tollit. **A**d. iii. di **A**d 3 co sicut ad sextū p̄me p̄clusionis dictū est.

Quātū ad quārtū

Articlo 4
p̄incipale. vtz i diuīs sit verū nūer. dōz q̄ numer p̄prie dicit nō ēt̄ i diuīs. qz illa forma q̄ fūdat i rebo distictis quaz q̄libet ē vñua nō p̄t ēt̄ p̄prie i diuīs. numer ēt̄ h̄moi. vt p̄z exp̄cedētib⁹. **M**aior p̄z. qz nūlū vñua ēt̄ replicabile i diuīs. **P**. i diuīs nō ē q̄titas. q̄ in di uīs nō ē nūer. p̄prie dicit. vñia p̄z. qz ad op̄positū vñia sequeſt̄ oppositū vñia. **P**. vbi⁹ cūqz p̄prie ēt̄ dare nūer. ibi p̄p̄ē ēt̄ dare totū et p̄te. h̄z i diuīs nō p̄ os̄lū ēt̄ dare totū et p̄te. vtz p̄ aug. 2 maximū. li. ii. c. x. **H**z h̄c opinio h̄z vñia. cui⁹ motiuā obmitto cā breuitat. **A**d argumētu p̄incipale dōm q̄ trinitas in diuīs nō ē nūer. sed ē multitudō nō dōm a p̄sonis seu a relatōibō q̄s denotat. et tal'multitudō re ducit ad multitudinē trascēdētē.

Distinctio vicesima quinta.
Reterea cēsi
Deradū. Hic mḡr oīdit q̄liter termi vñgrales et alietatē signit

Opinio.
Ad p̄nci pale argu mentum.

ficiates intelligendi sint. cu huic noī psona ap-
plicas. Et diuidit i duas. qz pmo mouet hāc
qōem. vt̄ dicēdo tres psone diuine. vel alia ē
psona pris. vel alia filij. hoc nomen psona su-
gificet diuinam cēntiam. Et arguit ad vtrā
qz partē. Sedo psequit qōem. ibi. Persona
em vt̄ sup. Et hec i duas. qz pmo psequit qō
nēfīm alioz opinionē. Sedo psequit eā fm
pprā intēcōne. ibi. Secēdū cīgit. Quātum
ad p̄mū ēaduertēdū qz quidā fuerit illi⁹ op-
niōis qz cū dīcis trēs psone diuine. hoc nomen
psona significet diuinā cēntiā. ideo m̄gr̄ duo
facit. qz primo recitat motiuā isti⁹ opiniōnis
Sedo arguit vtra inūtēores istius positiōis
ibi. Sed qd̄ īdebut. Prima i duas. qz pri-
mo m̄gr̄ adducit eoz roes. Sedo ostēdit qli-
ter ipsi ad oppositās obiectōes respōdet. ibi.
Quibusdā videt. Tūc sequit illa ps. H̄ci
enduz ēigīt. Et diuidit i duas. qz pmo m̄gr̄
iuxta sua intēcōne qōem p̄dictā determiat qz
ad termiōs nūmerales. Secūdo qz ad termiōs
alietatē significates. ibi. Deide q̄rit. vt̄ fm
rādē. Prima i duas. qz pmo isti⁹ questōis de-
termiat veritātē. Sedo īndēdo obiectōbus
rollit falsitatē. ibi. Ad hoc aut̄ qd̄ illi. Tūc
sequit illa ps. Deinde querit tc. Et diuidit i
treas pres. qz primo q̄rit ad terminū alietatis
qōem renouat. Sedo veritātē tenēdā insinu-
at. Et tertio dicta sua recolligit. et auctorita-
tibz sanctoz roborat. Sedo ibi. Ad qd̄ dici-
mus. Tercia ibi. Ex p̄dictis colligit. Cir-
ca istā distiunctionē. xxv. quero.

Dīn hoc nōmē psona de deo et creatu-
ris dicat equoce. Et videt qz sic. qz
p̄lō differunt deus et creatura qz celestia
et inferiora. sed fm p̄mē. i de suba orbis. qz cū
qz dīcūt de celestibz et inferioribz dīcunt equo-
ce. ḡ tc. **L**otra. que simpli sūt equocea vnu
alterz nō p̄cipiat. sed psona creata est p parti-
cipatiōne psona talis. psona hō dīsia essenti
alterz nō p̄cipiat. ergo tc. **Q**uartuor
breuiusme dico i illa qōe. **P**ro qz hōmē p-
sona de deo et creaturz nō dī equoce. **S**ed o qz
nō dī vnuoce. **T**ercio qz dī analogice. **E**t
q̄to qz hōmō analogia magis declinat ad eqz
uocationē qz ad vnuocationē.

Articōs 1 **P**rimus probō sic.
qz nōmē significās aliq p̄la n̄ dī p̄prie equo-
ce de eis nisi ipsis p̄petrat eqz pmo. I3 hōmē p-
sona rōe dignitatis a qz ipomē vt patuit p̄ns
p̄cūt et magis dīmūlūpposūt qz hūanis. ḡ tc.

Et confirmat. qz qn̄cūqz aliqd̄ p̄dicat dī pl̄bz. **C**ōfirmat
sic tñ qz vni ɔuenit simpliciter et alteri p̄tici
patiū. digniori mō dī de eo cui ɔuenit cēntia
liter qz de eo cui ɔuenit p̄ p̄cipiatōz. sed nō so-
lū hōmē psona sed oē qd̄ ɔuenit deo et crea-
ture deo ɔuenit simpliciter creature aut̄ p̄tici
p̄cipiat. ḡ nō dīcet de eis simpliciter equoce.
Instantia

Est forte dicet qz p̄bs i pdicamētis dicit
ens pdicari equoce de x. pdicamētis. tñ ens
p̄cipitalius dī de suba qz de accidēte. **R**. qz
p̄bs in pdicamētis loqz large et nō stricteline
p̄p̄e de equoce. tñ rāqz logicz large loqz
et nō p̄p̄e dicit ipm̄ ens esse equoce. sed. iii.
metaph. magis p̄p̄elōqz nō dīcet ipm̄z
esse equoce sed anologū.

Secundā cōclusiō

Articōs 2

nem p̄blic. Ea qz differunt generē nō p̄nt h̄re
vnū nōmē qd̄ ipm̄s vnuoce ɔueniat. sed res
significate p̄ hōmē psona i diuis et hūanis
dīnt genere. ḡ tc. **N**aior p̄z. vii. phīcoz. vbi
p̄bs p̄bat qz p̄p̄e vnuocatio ecōnō p̄ornisi i
sp̄ spālissima. **B**z fore dīcet qz quoqz est
vna rō sine diffiūtio illa vnuoce ē vnuoca.
Hed diffiūtio psone data p̄ Rich. s. intelle-
ctualis nature incōcabilis subsistētia. ē cōis p-
sonē diuine. hūane et angelice. ḡ nōmē psone
dīcet de his vnuoce. **R**. qz illa nō ē diffiū-
tio p̄p̄e dīcta. sed ē qd̄ ɔesētio anologa. qz
etia ipsa talis desētio fm̄ prius et posterius
dīcet de deo. angelis et homibz.

Conclusiō tercia

Articōs 3

p̄z ex diuabus p̄cedētibz. qz nōmē exīs aliq-
bus cōe. tñc vnuocē equoce ɔuenit ipm̄s
nōmē vnuocē qz ɔuenit analogice. maxi-
meli vni ɔuenit p̄p̄ et alteri p̄p̄ posteri⁹. sed
nōmē psone ē cōe deo et creaturis. tñc vnuo-
ce neqz equoce ipm̄s ɔuenit. et deo ɔuenit p̄bs
qz creaturis sicut iā patuit. ḡ tc. **B**z fore dī-
cet qz cū mod⁹ significandi seq̄t modū intelli-
gēdi. igīt qd̄ primo a nobis intelligit illd̄ p̄ no-
mia a nob̄ imposta p̄mo significat. h̄z p̄p̄ in-
telligim⁹ psona creata qz diuinā. ḡ tc. **R**ē
deo qz licet q̄rit ad modū significandi qz sequit
modū intelligēdi viatoris h̄mōi noīa impo-
nētis prius ɔuenit hoc nōmē psona creatu-
re qz creatori. eo qz creatura sibi magis sit no-
ta. prius tñ ɔuenit deo ɔesētāo p̄fectōz ad
quā significādū tale nōmē est impositū. pu-
ta incōcabilē subsistētia intellectualis natu-
re. eo qz talis p̄fectio i infinitū modo p̄fectiori

repiaſ ī deo q̄ in quačūg creature.

Articls 4

Lōclusionē quartā

pbo sic. Or quicqđ puenit ſim vnu nomē rebus ſimplr eternis t redi tpalibꝝ magis videtur eis pter equiuoce q̄ vniuoce. ſed perſo-

Instantia

ne diuine ſunt ſimplr eterne. t humane ſunt

Solutio.

tpales. q̄ r̄c. Sed forte dicer q̄ fm hoc h̄ nomē ſuba te angelis t homibꝝ magis dicet equiuoce q̄ vniuoce. t hoc nomē corp⁹ de celeſti

bus t inferioribꝝ ſilr mag⁹ dicet equiuoce q̄ vniuoce. cū illa ſint eterna. iſta vō tpalia. R̄n deo q̄ nec angelus nec celū uec aliqua creatura pprie t ſimplr ē eterna. ſed ſolus deus eternus dici d̄z etiā fm grāmaticos. q̄ eternū dicit ab eqd̄ ē extra. t terminū. quaſi extra termi

nū poſitū. ſed ois creatura h̄ terminū ex pte an. q̄ nō fuſt ab eterno. cū habuerit pncipiu

sue creationis. Etia ois creatura inq̄tuſ reſe eſt habet terminū ex pte post. q̄ fm Aug. ſup

Hēn. ad līram. q̄cito om̄potētis dei manus ipaz creaturā pſeruare deſineret. in nihilū reſi

diret ſicut ex nihilō facta eſt. tideo nō ē ſimiſile de angelis t celis respectu inferioribꝝ. t de deo respectu creature. Ph̄tū qui ponut angelos t ſupceleſtia ab eterno fuſſe. de plano ſcede

r̄t q̄ ea que dicunt de iſtu ſupioribꝝ. t de iſtu inferioribꝝ corrupſibilibꝝ. magis dicunt eqd̄

uioce q̄ vniuoce. Propter qđ dixit ph̄s. t me

taph. q̄ corrupſibilez incorruptibile pl⁹ diſſe

runt q̄ genere. Et Auerrois in te ſuba orbis ait. Quacūg dicunt de ſupceleſtibus t inferi

oribꝝ dicunt equiuoce. Et p hoc patz ad ar

gumētūm pncipale. Credidit em Auerrois

h̄moi ſupceleſtia eſſe ſimpliciter eterna. q̄

mis ipſe ī tali materia ſibi q̄nq̄ ptradicat

Diftinctio vicesimafexta.

Anc de pro
prietatibꝝ r̄c. Postq̄ m̄gr tra
crauit de noibꝝ q̄ de exiſtētibꝝ

in diuīs dicunt. hic incipit tractare de pprie
tariibꝝ quibus h̄moi nomī imponunt. Et

diuīdū i duas ptes. Nā pmo trateat de ppe
ppriis. Scđo de coibꝝ appropatis. di. xxvi.

ibi. Preterea pſiderari optet. Prima i duas.

q̄ primo trateat de pprietatibꝝ pſonas pſtu

tūtibꝝ. Scđo de pprietatibꝝ nō pſtruītibꝝ.

pſonas tñ inexiſtibꝝ. di. xxvij. ibi. Preterea

pſiderari optet q̄ nō tm tres. Prima i duas.

q̄ primo trateat de noibꝝ pprietatum pſo
naliū fm ſe. Secūdo videt nomina pprieta
tum ad nomina personarum compare. diſtin
ctione. xxvij. ibi. Hic potest queri. Prima i
duas. Nā primo oſtēdit quomō hoc nomē
hypostasis eſt in diuīs admittendū. Secū
do assignat nomina pprietatum hypostases
conſtituentū. ibi. Jam de pprietatibꝝ. Iſta
in duas. quia primo assignat triuſ diuīnū
perſonarū treſ conſtituentas pprietates. Se
cundo circa pprium filij t ſpirituſlanci mo
uet quādā dubitationes. ibi. Hic queritur
quomodo. Prima in duas. q̄ primo oſten
dit quot ſunt h̄moi pprietates. Secūdo oſtē
dit quid ſunt. Primo em oſtentit q̄ nume
raliter ſunt treſ. Secūdo oſtentit q̄ genera
liter ſeu q̄tum ad modum generis ſunt rela
tiones. ibi. Quo circa. Sequit illa pars.
Hic querit r̄c. vbi primo magiſter mouet cir
ca proprieſatē ſiliq̄ vnam queſtione. Secū
do immeſtate adiungit ſuā reſpoſtione. ibi.
Hic magna eſt diſtantia. Et hec in duas.
Nam primo ſuā reſpoſtione magiſter reci
tat inq̄tum tangit pprium ipſius filij. Se
cundo virtutē eius reſpoſtione adaptat inq̄t
um tangit pprium ſp̄lanci. ibi. Ira etiam
de ſp̄lanci. Et iſta ſecūda diuīdūt in treſ
partes. q̄ primo oſtēdit in quo ſenſu ſp̄lanci
pprie appellamus donū. Secūdo in quo ſenſu ipm proprie nominam ſp̄ri
tūlanci. Et tercio remouet quoqđ dā di
ctum quod veritati videſt eſſe p̄trariū. Secū
da ibi. Hic queri ſolet r̄c. Tercia ibi. Quidā
tamen putant. Circa iſta. xxvi. diſtincti
one quero.

Trum pſone diuīne relationibꝝ di
ſtinguātur. Et videſt q̄ nō. q̄ in
diuīdū ſubſtātie nō oſtituit relatio
ne. Sed fm Dama. li. iij. ca. vi. pſone impo
rat diuīdū i genere ſubſtātie. **C**otra. il
lud quo diuīne pſone multiplicant illo diſt
inguunt. ſed fm Boetii in libro de trini. cen
tia continet vnitātē. t relatio multiplicat trini
tātē. ergo r̄c. **M**ic quattro ſunt videāda ra
tione quattro opinionū. que ceteris preter
missis ab antiquis tempibꝝ fuerū ſolēno
res i illa materia. **P**rimo iſiḡ vidēdūt eſt.
vtq̄ pſone diuīne diſtinguātur absolute. Se
cundo vtrū diſtinguātur origine. **T**ercio
vtrū diſtinguātur diuīna relatione. **E**t q̄
to dato q̄ ſic. vtrū cum tribus ſuppoſitis
relatiue diſtinctis ſit dare vnu ſuppoſitū ab
ſolutū.

Artic^s Quātūz ad primūz

Litteris psonae diuine distinguantur absolute sic pcedā. Primo em̄ ostēdā q̄ i diuis nō sūtria supposita p̄prietatibꝫ absolue disticta. et adducā i diui opinonē linconici. cū suis motiua. et rindelō ad ea. **H**ecdo oīdā q̄ diue psonae nō distinguunt modis absoluti. q̄s qdā appellat modos h̄ndi pfectioꝫ. et recitab̄ opimoz opposita cū suis motiua. tipis rindelō p̄blosic. Om̄e qd̄ sic schz q̄ ipm̄ i quolibet est melius q̄ nō ipm̄. hoc dicit pfectioꝫ simplr. Sed om̄e absoluto formaliter exis i diuis ētale q̄ ipm̄ i quolibet est melius q̄ nō ipm̄. ut patrꝫ p Ansel. monologion. xv. iū si diuine psonae distinguunt p̄prietatibꝫ absoluſtis. tūc aliq pfectioꝫ simplr est i quilibet perso na q̄ nō ēt̄ alia. et sic cuiuslibet diuine psonae deſiceret due pfectioꝫ simplr quibus alie due psonae ab ipsa differeret. quod nō solū est ptra fidē. verūtā ptra vera ph̄iam. et sp̄aliter ptra Aristo. v. metaph. et om̄en. ibide. ca. de pfectioꝫ 2. et cto. **P**. si nō om̄is absolute pfectio eset in qualibet diuina psona. tun c major perfectio et bonitas eset in tribus psonis q̄ i una tm̄. q̄ in libro. de trini. negat Aug. tanq̄ deuīu a ca tholica veritate. **P**. si diuine persone ēent proprietatibus absolutis ab iūicē distincte. tunc vel nulla diuina psona eset productibꝫ. vel natura diuina eset mirabilis. consequens q̄zum ad vtrāq̄ sui partē est impossibile. ergo et antecedē. sequitur pbo. q̄ om̄is natura i qua forma absoluta innascit ex reali productioꝫ. illa natura necessario mirat. sed si aliq psona diuina absolute p̄prietate consti tuta pducere. tūc i natura diuina p realē pductionē forma absoluta innascere. illa for ma q̄ psona pducta constuit. vel q̄ psona diuina nō pducere. vel natura diuina muta bitur. **P**. talis absolute p̄prietas p̄pata ad cēntiam inciō h̄rē rōem acris vel potēcie. q̄z quicq̄ aliq duo absolute sūt sil. optz qvñ h̄cāt rōez act⁹. et alter rōez potēcie. **H**z h̄moi psonal p̄prietas nō p̄t h̄rē tali p̄patōera tionē potēcie. q̄z tunc nō possit dare ipsi perso ne esse incōicabile sine psonale. Nec essentia p̄t habere rōez potēcie respectu h̄moi propri etatis. q̄z ipsa est purus actus et infinit⁹ clau dens in se necessario oīm rationē actualitatis et psequens nō potest cape esse ab aliquo alio actu. **H**ed p̄trariū istius opinionis probat linconici. et sui sequaces. et rōes eoz ut

plurimū probat. q̄ psonae diuis nō distinguā tur relatione. et psequens reputat se probasse q̄ distinguant principiis absolutis. **A**rguunt igit̄ primo sic. **O**is relatio p̄supponit an se illud qd̄ refert h̄moi relatione. sed essentia diuina nō refert. quia ipsum suppositū referatur. ergo diuina relatio non constituit nec di stinguunt suppositū. sed p̄supponit ipm̄ esse di stinctū. **P**. oīs relatio realis p̄supponit rea lez distinctiōem extremer. ideo em̄ fm̄ ph̄m idētitas nō est relato realis. q̄ ei extrema nō sunt realiter distincta. sed relationes diuines sunt relationes reales. ergo p̄supponit sua extrema. sc̄ ipsa supposita realiter esse distincta. et per psequens nō distingue ea. quia quod p̄sup ponitur ab aliquo hoc nō innascitur ab eo.

P. si virtute generationis in esse genito. si lūs constitueret filiatione. tūc nō magis ge neraret filius q̄ pater. **N**is ē falso. q̄z tānce dēs. faltas p̄ntis patet. pbatio p̄ntie. q̄z per generationē nō minus generanti acquirentur proprietas ad aliquid q̄s acquirat filio. **E**rigit fili⁹ ex hoc dicit gigni. q̄z p generationiꝫ sibi ac q̄rē filiatio. eadē rōne p̄ generare. q̄z sibi per generationē acq̄ris p̄nitas. **P**. relatio ori ginis i suo immediato fūdamēto nō fundat nisi mediāte actu origis. cū igit̄ suppositorū sit agere. q̄ om̄is relatio originis p̄supponit suppositū ex cui⁹ actu innascit talis relatio. et psequens p̄mordialiter nec cōstituit suppo sitū nec distinguuit. **P**. formale distictiū suppositi ēfm̄ se incōicabile. s̄z nec filiatō nec p̄nitas ēfm̄ se formaliter incōicabile. maior p̄z. q̄z si formale cōstitutiū suppositū nō eset incōicabile. nec suppositū eset qd̄ incōicabile. mi noz pbat. q̄z si filiatō seu p̄nitas eset forma incōicabilis. aut hoc eset inq̄zum relationēs sūt. aut inq̄zum filiatio et p̄nitas sūt. aut in q̄zum relationes diuines sūt. Nō p̄mo mō. q̄z tūc nulla relatio eset cōicabilis. et sic nec in creaturā inuenirent relationes silez. Nec sedo mō q̄z tūc i nulla natura possint inueniri plures filiatōes aut p̄nitas. Nec tertio mō. q̄z tūc cōis spiratio cū sit diuina relatio nō eset cōica bilis. qd̄ est falso. cū filio cōicel. **E**t p̄fir mat. quia si prima psona in diuis prius sp̄i raslet q̄z genuit. tunc sp̄i rasantē om̄unicasset vim generatiā cum respectu p̄posito ad ge neratōem. et p̄ns p̄nitas fuisset cōicabilis. **P**. qn̄ aliquis actus antecedit aliquē termi ni. tuc antecedit om̄e illud qd̄ sil naturalē ē cū illo termio. **H**z generare qd̄ est actus psonae prime antecedit filiationē que ex ipso iunascit.

Lōfirmat

Etiam ancedit primitate. cu relatio es opposite
 sive sit natura et naturali intelligentia. ut dicitur in predicam
 genetis. quod primas non constitueret suppositum
 generis. sed plupponit ipsum constitutum. **P.** si re
 latio divina constitueret suppositum. aut hoc faceret
 ut pater ad eentiam. et ut sic quod transit in eentiam. re
 latio non constitueret sed suba. aut ut pater ad
 oppositum. et hoc non. quod sic non habet modum in exi
 stens. sed habet modum adcessendi. principium autem
 constitutum non existit ei quod constituit. **P.** argu
 it quod modernus sic. Natura excellenterissima dicitur
 suppositari suppositatione excellentissima. sed
 suppositario absolute est excellentior relativa. quod
 sic. **P.** supposita substantia tebet supposi
 tari principiis substantiis. sed diuina supposi
 ta sunt supposita subtilia. quod sic. **P.** perfectius
 est suppositum dicitur per principium sui gene
 ris. sed diuina suppositum est perfectissimum et subtilia. quod
 suum constitutum principium non per est relatio. **P.** suppositari per principium alterius generis in natura
 suppositata arguit inspecto. sicut per accide
 tibus quod suppositum est subtilia. unde ut dicitur si natura
 humana est simpliciter perfecta. a supposito divino non
 posset suppositari. sed in natura diuina nulla est
 inspectio. quod non poterit suppositari per principium al
 terius generis. puta per relationem. **C**ecilius qui tu
 or res **Franciscus de Mayronis** assertit esse insolu
 biles. quod dicit eas ceteras cedentes. propter quod
 dimitit eas insolutas. quod quis exclusionem tene
 ren non videat. **S**ed mihi videtur quod ille cum pre
 cedentibus sint contra veritatem. et spaliter contra ex
 prias sententias et auctores. quas adducunt iter
 cito istius quoniam articulo. ergo ad ipsas per ordinem respondebo. **A**d primum igitur dicendum quod
 maior est falsa non solum in diuis. veruetia in crea
 turis. quod illud quod refert est ipsum relationem.
 Sicut ergo albedo non plupponit an se ipsum relatum. sed
 constituit ipsum in eo relationem. **A**d secundum dicendum
 quod aliquid plupponere alterius potest intelligi duplum
 uno modo per pluppositum pcedat et sit prius eo
 quod plupponit. sicut domus plupponit funda
 mentum. Alio modo per impossibile sit plupponens
 esse sine plupposito. quod ex sua natura requirit il
 lud. quis quod etiam affterat secundum illud. sicut
 rationale plupponit esse hominem. quis sit eius
 principium constitutum. quod impossibile est esse ra
 tionale non existere hominem. et illo modo re
 lationes diuine plupponunt sua extrema reali
 ter esse distincta. quis vere sint principia illarum
 distinctionis. sed non plupponunt ea primo modo
Ad tertium nego sequentiam. ad probationem di
 co. quod quis in creaturis relatio realis acquiratur
 in generate. hoc enim est impossibile in prima per
 sona diuina. quod ex ipso et talis persona est immobi
 lis et omnino prima. impossibile est quod paterni
 tas vel aliiquid aliud reale in ipsa sit productum
 vel acquisitum. **D**ato enim per impossibile quod pone
 diuine absolutus proprietatis constituerent et
 distinguerent. adhuc filiatione acquirerent in sup
 positio genito. in patre vero paternitas nec possi
 set esse coincidens. nec producta. nec acquisita. et quod
 oia illa repugnet pone omnino prime in diuis. **A**d quartum dicendum quod quis maior ali
 quo modo sit vera in creaturis. id diuis tamquam vbi
 actus originis et relatio originis sunt idem reali
 ter. ibi unum illo non respicit mediatus vel
 immediatus ipsum fundamentum nisi secundum nos
 modum intelligendi. **E**adem enim res ut habet mo
 dum inexistens proprietatis. constituit personam pa
 tris. et ut sic dicitur proprietas personalis. et eadem
 res ut habet modum erumpentes originis dicitur ge
 neratione. sed ut est ratio referenda productus ad produ
 ctum dicitur relatio. **E**x quibus patet quod maior illa
 sub eo sensu sub quod accipitur est falsa. **A**d quin
 tum dico ad minorum dicendum et quod probationem sive quod
 primas in diuis est coincidens. non in quantum est relatio. aut in quantum paternitas. aut in quan
 tum diuina personalitate. sed in quantum diuina pater
 nitas in quantum diuine personae proprietatis. **S**ic enim forma subtilis sortis est coincidens. non tamen
 in quantum est subtilia. nec in quantum substantia huma
 na. sed in quantum forma subtilis sortis. sic tecum. **E**t
 eodem modo secundum est filiatione quod est proprietas filii.
 et de spiratione passiva. quod est proprietas spiritualis
Ad confirmationem dico quod pluppositum est pos
 sibile. et id non est mirum si ad ipsum sequitur impossibi
 le. **A**d vii. secundum quod sicut superius patuit. in di
 uis nec eam nec post. nec prius nec posterius. et
 minor est falsa. quod generare non ancedit filiationem
 et simultaneum sunt. nec per diuinam primitatem. **A**d viii.
 secundum quod relatio divina constituit suppositum ut
 est personalis proprietatis. quod ut sic secundum nos modum in
 telligendi inexistit. sed distinguere suppositum con
 structum ut pater ad oppositum. **A**d viii. respondebo
 quod est prima et illis quas **Franciscus de Mayronis**
 reputat insolubiles secundum quod pluppositum personalis
 trinitate et diuinam eentitatem. tunc minor est falsa
 quod pluppositum absolute tollit eentitatem unitatem.
 et id est plausibiliter supposita in eadem natura. tunc ab
 soluta suppositum magis dicitur inspecto. quod pse
 cito. et quod ad talium absolute suppositorum multitudinem
 in primis tripliciter natura. sic quod arguit diuinam p
 rincipio et eentiam diuina siue naturam in tribus per
 sonis non dividit nec triplicat. sic eodem modo

- Ad 9** attestat dñm pfectō i suppositiōz dñm ē esse
relatiā et nō absolutā. **Ad. ix.** dñm q sicut
dñm supposita includit subaz sive naturaz
dñmā. sic erā relatiōz. tū nō solū debet dici
supposita subalia. sed etiā p̄p̄re supposita re
lativa. **Ad. x.** dñm q̄ maior nō ē vera nisi il
lud pfectissimū suppositū cērvnū tm̄ i vna na
tura. q̄ si multiplicāl supposita. nēce est eoz
pncipia p̄stutiuia mltipliicari. q̄ si fuerit suba
lia r̄aboluta. natura nccio nūeraq̄ qd̄ i dñis
ponere deuinz ē a catholica fide. **Ad. xi.** dñz
q̄ maior nō ē vna. maxie si illb̄ pncipiū alteri
generis nō sit accēns. nec facit p̄p̄z cū natura
sī fin totā suā realitatē trālit in naturā. tū enū
la ip̄fectōz argui i natura supposita. Et qd̄
assumit p̄ sīlī de accēntibz i natura humana i
xpo. cū hoc qd̄ nō ē sile etiā nō est vez. q̄ nec
accidēs supponit. sī a suo obiecto recipit. nec
natura huana a xbo ē supposita sed assumi
pta. **Ad. xii.** H̄c dico q̄ dñm supposita nō sūt
disticta p̄ modos absoluotos. q̄ oē qd̄ adueit
supposito iā p̄stituto ē sibi accēntale i adueci
cū. ḡ si dñm p̄pone p̄stitutuim̄ p̄ modos absolu
tos. tūc relatiōes dñmē adueniret suppositi
tāq̄ aduecīcie accēntales. qd̄ ē impossibile. cū
i deo nihil accidētale possit poni. **P.** positis
talibz modis. aut supposita p̄stituta sūt ab
soluta aut relativa. **S.** p̄mo mō tūc oēs rōes
q̄ adduxi ē pcedēcē opinionē eq̄ sunt ē illā.
S. scđ mō. tūc isti modi quibz p̄sona p̄sti
tuim̄ nō erūt absoluoti sī simplē relatiū. qd̄ ē
3 te. **P.** si p̄sona p̄stitutuim̄ p̄ modos absolu
tos. aut i dñis erūt realis xpo. aut nulla di
stinctio. q̄ tales modi nō possent p̄sonas di
stingueri p̄ compatiōē ad oppositū cū non
sunt relatiū sī mere absoluoti. nec p̄ p̄tationē
ad eēntiā. q̄ tales modi p̄pati ad eēntiā. aut
totalē trāseut i eēntiā. tūc nō poterit esse ma
ior distinctio fm̄ tales modis q̄ fm̄ eēntiā i q̄
nulla ē distinctio nisi fm̄ heretism̄ arriana. aut
tales modi nō trāseut i eēntiā sed ē distiguūt
eēntiē. tūc cū tales modi sunt absoluoti. nec
sario faciēt p̄positiōz cū eēntiā. **P.** tales mo
di aut differēt solo nūero. aut specie. Nō pri
ma mō. q̄ nec i relationibz. nec i absoluotis plu
ra solo nūero dñmā p̄nt eēi dñis. Nec scđ
mō. q̄ ea q̄ differēt sp̄cēi ipsiis repugnat cē si
mul ē codē necessario sūt opposita. sed isti mo
dis repugnarēt esse i eadem p̄sona. q̄ p̄ tales
modos p̄sona ab in uicē essent distincte. Nec
tamē possent tales modi esse oppositi nisi op
positiōe relatiua. que tamē ab ipsiis p̄scundit.
sīz dicātur modi simplē absoluoti. In dñis

em̄ nec p̄t esse p̄traria oppositio. nec p̄tradi
ctoria nec p̄uatua inter pncipia p̄stitutiua.
q̄r̄ om̄i tali oppositōe ip̄ vnu oppositor̄ est
pfectus et aliez impfectus. In solis em̄ re
latiūs oppositiis ipsa opposita p̄nt ē forma
liter eque pfecta. **S.** ec̄ quidā subtilis do
ctor qui. iij. suo quolz. q. viij. artic. iij. t̄ sīlī in
q̄nibus suis sup̄ p̄dicamenta ponit tres dñi
nas p̄sonas p̄stitu p̄ tres modos absoluotos
Isti autē modi sūt esse naturaliter. esse intelle
ctualiter et esse amabilitē. Per primū p̄stū
tūf p̄sona patris. p̄ secūdū p̄sona filij. t̄ p̄ter
tūn p̄sona sp̄sylaneti. Et illos modos absolu
tos dicit esse īmediatū fūdamētū dñmaz
relationē. Et illud p̄bat sic. Opposita ī codē
fm̄ idē simul essēnt p̄nt. sed i dñis sūt rela
tiones oppositae. vt recta fides tenet. ḡ h̄moi
relatiōes nō p̄nt īmediate fūdari in dñmaz
eēntiā fin idē. sed fm̄ distinctos modos iam
dictos. **P.** habitudo semp̄ ē distinctioz. ita
q̄ distinctio p̄telligit habitudinē. sed oīs rela
tio dicit habitudinē. ḡ distinctio relatiue op
positiōis p̄p̄xit aliā distinctionē ē i fūdamēto.
P. vbiq̄z sūt relatiōes reales optet eē di
stinctōem i fūdamēto eaz. q̄ relatio p̄st re
alis nō habet a relationē sibi opposita. sed sī
habet a fūdamēto relationēs oppositae. ppter
qd̄ relatiū q̄ dicunt fm̄ rationē vere sūt op
posita relatiue. relatiōes tñ eoz nō sūt reales. co
q̄ nō sit realis distinctio i fūdamēto. sed i dñ
is sūt relations reales. ḡ zc̄. **P.** vbiq̄z
ē origo. ibi ē pncipiū i terminō originis. sed i dñ
is ē vera origo i relatio. nec p̄t eē pncipiūz
nec terminus originis. ergo eēntia dñmā erūt
pncipiū i terminō originis. Hoc autē eēntiā nō
potest competere. nisi i essentia sit aliq̄ dñier
sificatio. q̄r̄ si essentia nō diversificata cē pnc
ipiū i terminō h̄ui originis. cū essentia sit in
qualibz p̄sona. ipsa essentia i qualibz p̄sona
h̄er rationē pncipiū i terminō. qd̄ nō ē dicēdū.
ḡ i eēntia erūt aliq̄ distinctio modoz fm̄ quaz
ipsa dñ pncipiū i terminō. **E**t addit ille do
ctor q̄ illi modi p̄sonales nō sūt modi pfectio
nis sicut sūt modi attributales. sed sūt modi
habēti pfectioē. Endē em̄ pfectio q̄ habet i
p̄naturalē. habet i filio i t̄ellectualē. t̄ i sp̄u
scō amabilitē. **S.** illud nō valz. q̄r̄ sicut om̄i
trū dñmaz p̄sonaz ē eadē natura. idē intelle
ctus. t̄ idem amor. p̄t amor sumis absolute
sic omnū trūz p̄sonarū est idem modus el
sendi naturaliter. intellectualiter et amabilitē.
Forte dicest q̄ illud nō valet. quia paterna
naturaliter non est ab alio. sed filius naturaliter ē

Additio
eiusdem

Cōtra Ja
cobū.

Instantia

Jac. x. vi
ter. 3. q̄lz.
q. 7. ar. 4

Solutio

ab alio. q̄ nō erit idem modus patris et filij.
Réndo q̄ ec ab alio et nō esse ab alio nō sūt modi ab soluti et quibus ille doctor loq̄ proponit. sed sunt modi relativi cū sint modi originis. ppter qd̄ instatia nō est ad ppositum.

2 **P**. si psone diuine differt p h̄moi modos absolutos. tūc psone diuine nō coegeret se mutuo necio. q̄ nō ē faltū. q̄ eadē necessitate q̄ filius nō pot esse sine patre. et sp̄sūcū sine vtro q̄. eadē cīrātū fm̄ dicta sc̄iō p̄ nō pot eē sine filio. nec filius et p̄ sine sp̄sūcū. p̄na p̄bat. q̄ quis eēntia intellectualis et amabilis co exigat aliquid qd̄ ē naturalis. q̄ intellectus et amor p̄supponit naturā. tñ ēē naturalis non coegerit necessario eē intellectualis v̄l ēē amabiliter sed abstrahit ab vtro. **P**. null⁹ mod⁹ eēn tialis ē īstitutu⁹ diuine psone. q̄ modi essentiales sunt cōes trib⁹ psonis. sed eē naturalis et intellectualis et amabilis sūt modi eēntiales. q̄ sequūcū diuina eēntia i q̄libet diuina perso na. ḡ tc. **P**. tūc fil⁹ nō ēē naturalis. nec p̄ eēt intellectualis. q̄ p̄ modos īstitutios psone ab inuicē distingunt. **A**d p̄mū ḡ predici doctoris motiu⁹ ddm. q̄ quis i codē fūdato finito opposita simul eē nō possint. i fūdato tñ infinito simul p̄nt eē opposita. maxime loquēdo de oppositis relativis. de q̄bō loq̄ mur in pposito. ḡ tc. **A**d sc̄dm ddm q̄ habito realis i creaturis ē distinctioz q̄ p̄supponit eē distincta. eo q̄ relatōes habitudis realis i creaturis cū sint opposite et fundamētu⁹ si nitū requirat distincta fūdamēto. h̄z hitudo reais in diuina h̄ns infinitu⁹ fūdamēto nō p̄supponit distincta. sed distincta supposita īstituit ī codē indistincto fūdamēto. **A**d tertiu nego maiorē. nisi loq̄ris de fūdamēto finito et limitato qle nō ēē diuis. **A**d pbatōem dico q̄ non ēē sile de relatōib⁹ fm̄ rōem. q̄ fūdamētu⁹ eaz ē finitu⁹ et limitatu⁹. nec etiā secū afferunt distinctionē extremon⁹ q̄ p̄ h̄moi relatōes sūt īstituta. Etia i pbatōe fūlū assumūt. q̄ p̄ relatio sit vera res nō h̄z ab eo ad qd̄ ē. se d ab eo i quo est. nec h̄z realitatē a fūdamēto relatōis opposite. vt. i. patebit. **A**d quartū dicēdu⁹ ad maioreg eēntia diuina ē p̄ncipiu⁹ et termin⁹ originis. nō tñ vt diuis modis absolutis dīngit. h̄z vt alteri et alteri respectui est iūcta. nā vt i psone pris ē iūcta p̄nitati. sic est p̄ncipiu⁹ originis. h̄z vt i psone filij ē iūcta filiatio ni. est terminus originis.

Solutio**Ad 1****Ad 2****Ad 3****Ad 4**

Articls 2 Quantus ad secun

dū. vtz psone diuine distinguit origine. dicē dū q̄ psone diuine nō īstitutu⁹ p̄ origies fm̄ q̄ origies sūt. q̄ illō d̄ aliqd̄ psonalis īstitutu⁹ cīntrinsecū rei īstitute. sed origies nō signifi cat ut intrisece psonis. sed significat ut actus p̄predicēs a psona in psona q̄sūa media in ter p̄ducēs et p̄ductu⁹. ppter qd̄ dicit. i. ph̄ico m̄. q̄ generatio est via i naturā. ergo tc. **P**. **2** actio notionalis considerata p̄ modū actionis psonom agētis nō īstituit. q̄ notionale age re p̄supponit suppositale eē. cū supposito sit agere. vt p̄z. i. metaph. sed origo i diuis puta generatio vel spiratio vt i p̄ducēte. ēactio p̄ducētis. ḡ vt sic nō īstituit psona etiā. **3** **S** Opio op strariū istius tenet quidā doctores. tñ p̄bāt sic. Fundamētu⁹ diuinaz relationuz sunt actus origis. sed relatōes p̄supponit suū su damētu⁹. ergo relatōes nō īstituit ut relatōes sed ut origines. **P**. qñ aliquid plura sūt i aliquo quodā ordine. si illud qd̄ p̄lūt qd̄ illoz. tūc īstitutu⁹ p̄mo. vt p̄z de p̄nititie et īstitutu⁹ spirativa i patre. sed filiatio et generari insunt filio. et generari i eo p̄cedit filiationē. ḡ psona filij formaliter īstituit p̄ ipm̄ generari. **P**. exquo suppositu⁹ diuini est relativu⁹ et relatione īstitutu⁹. ḡ illud qd̄ magis significat p̄ modū relatōis magis h̄z rōez īstitutu⁹ diuina psona. sed generare seu quicq̄ alii act⁹ origis magis videt significare relationē q̄ p̄nititas seu filiatio. q̄ actus origis significante relatōem actualē. paternitas vero significat relationē hitu⁹. **A** illud p̄ qd̄ aliqd̄ h̄z esse. et sine quo nō pot intelligi. illo videt īstitutu⁹ i esse. sed fili⁹ h̄z esse p̄ ipm̄ generari. et sine ipo nō potest intelligi esse. ergo tc. **P**. Damas. lib. i. ca. i. ait. q̄ in diuis omnia sunt communia. ppter generationē. ingeneratōem et p̄cessione. **P**. Sed illud stare nō pot. q̄ isti doctores q̄ has ratōes faciūt met̄cedūt suppositu⁹ diuini nū ēē relativu⁹ et īstitutu⁹ relatōe eo mō q̄ efficiens ut relatio exprim̄t. sed planū ē q̄ relatōes diuine magis et efficacius exprim̄t noib⁹ p̄prietatū. puta paternitate vel filiatōe q̄ no mib⁹ originū. quia dato q̄ albedo et dealbari ēēt idem realiter. adhuc tamē res illa effica cius exprimeret ut qualitas est nomine albedinis q̄ p̄ ipm̄ dealbari. sic in pposito. **A**d **Solutio** primū ḡ dicēdūm q̄ maior nō est vera. quia cum agere p̄supponat esse. ergo quis in diuis nec sit prius nec posterius. tñ fm̄ nostrū modū intelligēdi actus originis p̄supponit psona originatē īstitutā paterna p̄prietate. cum qua simultaneo filius īstitutis filiatiōe ppter

- Ad 2** mutuā coērigētiā relatiū q̄ est patris ad filiū. et eodem modo de spūlēto. ut sup̄ deduci
di. i. i. solutōe. iij. argumēti. **¶ Ad scđz dōm**
q̄ minor nō ē vera. q̄ generari & filiatio in di-
uis sunt idē realiter. nec vñū p̄cedit alter⁹ n̄
si s̄m nost̄ modū intelligēdi. **¶ Ad tertiuz**
dicēdū q̄ minor est falsa. q̄ relatio magis for-
malis significat noīe paternitat̄. q̄ p̄ h̄ q̄ ē ge-
nerare. **¶ Ad quartū dicēdū q̄ fili⁹ h̄ z̄ ē eō forma**
liter filiatiōe. et iō non p̄t intelligi sine ea. ipso
aut generari h̄ z̄ ē quasi efficiēt̄. puta p̄ mo-
dū cuiusdā fluxus & emanatōis a p̄cedentis a
generare iōm genitū. q̄ si minor accipit̄ debi-
tes sub maiori. magis p̄babit q̄ filius & tenui-
tur ipsa filiatione q̄ ipso generari. q̄ r̄c. **¶ Ad**
quintū dicēdū q̄ q̄ actus origis sūt idē reali cū
pprietatibus psonalibus. ideo Damas. & qn̄
q̄ etiā alijs sancti doctores in agis curantes te-
rei veritate q̄ de sermonis pprietate vñū acci-
puit pro altero.

Artic⁹ 3 Quātu⁹ ad tertiu⁹
p̄ncipale. vt psonae diuine distinguat̄ diuina
relatione. Dicēdū sicut etiā als supiūs dictū
est. q̄ diuine psonae & stituūt & ab inuicē distin-
guuntur tribus relationib⁹. puta paternitate.
filiatione. & passiua spiratoe sive processione.
q̄ uis appropriate loquēdo pdicte tres noti-
ones psonas & stituūt vt pprietates sunt. di-
stinguat̄ ante vt relationes sunt. Paternitas
enī vt pprietas inūcōicabilit̄ est i patre. et iō
parte i ēse in cōmunicabili & stituēt i intellectu
ali natura. sc̄ diuina. quod est ēse personale.
sed eadem paternitas vt relatio p̄cise respi-
cit suu⁹ oppositū. & video vt sic distinguit ab op-
posito. **¶ Et videt q̄ hec sit intēcio setō⁹ do-**
cōrō Aug. l. & cetero⁹. & sp̄aliter anselmi i li-
de p̄cessione spūlēacti. vbi sic ait. Hec itaqz. l.
relatio diuina sola causa pluralitatis i reo est
vt pater & filius & spūlēctū dicit̄ nō possunt de-
inuicem. sed ali⁹ sint ad inuicē. Et ibidem ca.
q̄. ait. q̄ i diuinis omnia sunt vñū vbi nō ob-
niat relationis oppositio. Et ca. p. ait. q̄ impossibile
est inuenire i fide christiana vñ vna p-
sona distinguitur ab alia nisi p relationes ori-
giniis. Et in fine illius libri concludit. q̄ toti-
sunt homines quot sunt persone humanae. q̄
psonae humanae distinguitur pprietatibus p-
sonalibus absolutis. in diuinis tamē nō sūt
modi relationis coj̄ psonarum. in rebus
materialibus coj̄ psonarum.
¶ Item Boetius de trinitate ait. Eentiā cō-

tinet vnitatē. relatio multiplicat trinitatem.
Item Ans. de incarnatione verbi ex intēcio e
disputat oīra quēdam qui psonas diuinas di-
git differre per absolute. sic dices. Tu ponis
tres psonas absolute differre. aut ergo ponis
oīs tres deum aut nō. Si sic. tūc si ponis per
sonas absolute. necesse est vt ponas tres deos.
Si dicas q̄ non est necesse illas tres per-
sonas esse tres deos. quia iste tres res simul
sunt vñus deus. ergo singula quelibet diuina
persona nō est deus. sed ex tribus rebus p̄st/
tūt vñus deus. quod imp̄u⁹ est dicere. q̄
tunc erūt tres res vñus deus. & non quelibet
erit deus. Et idem est de intēcio augustinii
sup illud ps. Infelix sum in limo profudi.
Ibi em dicit August. hāc regulam generali-
ter esse tenēdam i sancta trinitate. q̄ psonae in
omni eo quo ad se dicitur sunt indistincte plo-
naliiter. **¶ Hic ratōibus non insisto. q̄ ratō**
ones humane hāc cōclusionē nō attingunt. q̄
nis i diuina sancta trinitate supposita: necesse
est nos dicere psonas & stituēt & distictō⁹
solū fieri p̄petratib⁹ relatiūs. Si em fieret p̄n
cipia abolutis nec possem̄ saluare diuine cen-
tie vnitatē. nec psonae diuine oīmodā simplici-
tatē. q̄ om̄e qđ & stat ex plurib⁹ absolutis di-
noscit esse p̄positu⁹. Hola em relatio est que
nihil aggregat sup suum fundamētu⁹. et ideo
cū suo fundamētu⁹ posita. simplicitati nī fūda
mētū i nullo penitus derogat. ¶ Sed oīra
predicta est opinio p̄positini. qui ponit q̄ psona
ne diuinenō constituitur relatione nec disti-
nguitur. Dicit em q̄ persone diuine distingui-
tar se totis. q̄a ens simpliciter simplex a quo/
cūq̄ distinguitur. seroto distinguitur. sed psona
ne diuina est ens simpliciter simplex. ¶ Si
pater p̄ aliquid distingueret a filio & p̄ aliquid
veniret cū eo. tūc suppositu⁹ patris nō esset
summe simplex. sed oīs ē fallū. & nī pat̄
q̄i quocūq̄ ē aliquid & aliquid aliquo mō videt̄
ēe p̄positū. ¶ Illud de cui⁹ formalē est p̄
se & ad se ēse. hoc nō p̄t & stituēt formaliter re-
latōe. sed de ratione cuiuscūq̄ suppositi est p̄
se ēse. & p̄sequēs ad se ēē. q̄ sic dicit aug.
vij. de trin. ca. iij. Om̄e qđ subsistit ad sejōm
subsistit. ergo illud qđ p̄ se ē h̄ ad se ēē videt̄.
Maior etiā pat̄. q̄ cū relatio det ēse ad ali-
ud. si daret ad se ēse. tūc duo effect⁹ oppositi
cēnt formales effectus eiusdem forme. quod
est impossibile. ¶ Semp̄ p̄tes & stituēt in
ter se prius sunt vñite q̄ aliquod totum con-
stituant. ergo paternitas prius esset vñita es-
sentie q̄ totum suppositū patris ēt & stituēt.

Opi. p̄po
sitini.

2

4

- Sed** ois forma effectū suū formalē cōicat ei cui p̄nigit, ergo eāntia esset pater anq̄ patris suppositū esset ɔstitutum. **P.** si paternitas ɔstitueret, vel hoc fieret p̄ sui p̄fectōem ad eī sentiam, vel p̄ sui vniōne ad suppositū. **Nō** primo mō ppter ea q̄ iā dicta sunt. **Nec** scđo mō, q̄ ois vnu p̄suppositū suavibilia, n̄ vnu vnu vnbilū ɔstituit alterz, lic̄ ɔstituere pos sunt aliqd̄ terciū, ergo i h̄mōi vnuē relatio non ɔstituet sup positum sed ipm plupponet 6 ɔstitutum. **P.** si relatio ɔstitueret diuinū suppositū, tūc diuinū suppositū esset ens per accidēs. **Nō** ē falsum, q̄ deo nihil ē p accens ɔntia pater, q̄ oē quod i se claudit qdditatis 7 duoz pdicamētōrē ens p accidēs. **P.** illō qd̄ ēlīme entitatis nō p̄t formalē ɔstitui illo qd̄ ē mīme entitatis, sed suppositū diuinū ēlīme entitatis, et relatio ē mīme entitati. **P.** sola subā est pncipium pseitatis terciū modi, sed pseitas suppositū ē pseitas terciū modi. ḡ nō poterit eē ab ipsa relatōe. **D**atoz tm̄or patet, i. posterioz. **H** illa nō ɔcludūt, q̄a que se totis differunt illa ī nullō vnuēt, quia sunt prima diuersa, vt p̄z, x. metaph. sed pso ne diuine realiter cōueniūt, ergo nō differunt se totis. **A**d primū ḡ dicēdū q̄ ens simplē simplex, quis se toto differat a q̄cunq̄ differt absolute et naturalē, nō m̄ differt se toto ab eo cu quo vnuēt ē cōntia seu natura, et differt solū psonalē. **A**d secū dōm q̄ ex h̄ nō p̄iūt diuinā psonam includere aliqd̄ et aliquid s̄ solū aliqd̄ et ad aliqd̄, qd̄ quide ad aliquid fin̄ totā sua realitate trahit i naturā suē ipm qd̄ est aliquid, et p̄ sequēs nullam cu eo faci et compositionē. **A**d tertiu dōm q̄ de rōne suppositū nō solū est p̄ se esse, sed etiā incōicabiliter esse, licet i ḡ suppositū diuinū ab eī sentia diuina habeat p̄ se ee, enī a p̄petratate relatiua h̄ incōicabiliter ee, et p̄ sequēs talis p̄petras poterit ee suū formalē pncipiu ɔstitutū. **A**d q̄rtū dōm q̄ nulla est portas realis i qua p̄tes hmōi sint vnuite anq̄ totuz ex tribz sit ɔstitutū, et deo relatio nō dat eāntie effectū suū formalē, sed hmōi effectū soluz dat ipsi toti supposito ɔstituto. **E**xplū d̄ aīa rōnali q̄ nō dat i aliq̄ prori ipsi materie ee rōnale, sed solū homī ɔstituto tribuit tale tale. **A**d 5 **E**x p̄ hoc p̄z ad q̄ntū q̄ nullū sequit̄ incōueniē si relatio cu cōntia fin̄ n̄m modū stel ligēdi punita ɔstituit diuinū suppositū, ḡ tē. **A**d sextū nego p̄ntiam, ad pbatoz dicēdū q̄ qdditas relatiua compata ad diuinā cōntia nō manet fin̄ p̄p̄ia realitate diuine cōntie

2 distinctā, sed trāsit penū i ipaz, ppter qd̄ cōstitutū ex relatōe et cōntia nō erit ens per accidēs. **A**d septimū dicēdū q̄ illa q̄ vnuēt Ad 7 ē omni entitate pfecta, n̄cō oportet q̄ eoz pncipia formaliter ɔstitutua q̄ sunt eoz ad inuicē distinctua dicāt mīmaz entitatē, id patet maiorez ee falsam, q̄ diuina supposita vnuēt omni entitate dicēte realiter pfectiōnē cu quodlibet diuinū suppositū sit simplē pfectū, eo q̄ sit verus deus. **A**d octauū di Ad 8 cēdū q̄ licet relatio nō sit pncipiū illi pseitaz tñ ē pncipiū incōicabilitatis, et q̄ incōicabilitas ē de rōne formalē cuiuslibz suppositi singlar, id posu hmōi p̄etas relativa ee forma le pncipiū suppositi dīni formalē ɔstitutū

Article 4

Quātū ad quartū

pncipale dāto q̄ diuinā supposita differat diuinā relōevz cu tibz suppositi relatiue distincti, si da revnū suppositū absolutū, sic pcedā. **P**roponā ɔclōm vna vere catholicā. **E**tterio so phismatibz illi p̄ op̄i, m̄debo **Q**uo ad p̄mū dico q̄ catholicē loquēdo i diuis nō p̄t pos ni vnu suppositū absolutū cu tribz suppositi relatiuis, q̄z tale suppositū vel distinguere tur ab aliq̄ tribz, et ponere numerz cuz eis et tunc esset quaternitas psonaz, quod est et rōneuz et ab ecclēsia ɔdemnatū, vt patz extra de summa trini, et fide catholicā, firmiter credimus, ca. damnamus, vñ nō ponere numerum cum eis, sed idētificaretur cuilibet eoz, sed hoc est impossibile. **P**rimo q̄ de ratōe suppositi est q̄ sit incōicabile, ḡ si vnu absoluēt suppositū tribz suppositi relatiuis cōter idētificaretur, tunc suppositū cēt cōicabile et in cōicabile. **H**oc q̄z liberdīna psona cēt p̄sona absoluta et psona relatiua. **T**ercio q̄z p̄sona Rich. iiij. de trin. c. xx, p̄ nomē psonenūq̄z telli ḡt n̄li vñ aliq̄ solū ab oibz alijs singulan p̄ p̄petrae distincte, ḡ si cōntia cēt psona absoluēta, tunc a psonis pris et fili et spūsceti necessaria eēt distincta. **Q**uarto q̄z idēt suppositū 4 si generaret et generaret, quia patre generatē ppter idētarem quā haberet cum patre ipm generarer p̄ se, et filio genito etiāz ipm generare et idētatis quā haberet cum filio. **N**ec valerit si dat instātia de diuina cōntia que est eadem i tribz, et tamē nec generat nec generatur nec procedit, vt patitur superias. **Q**uia origo in diuinis repugnat essentie solutio tāz pncipio quod, nō autē repugnat psona.

Instantia

4

Golutio

Latra ista
ēpi. ponē
cū vnum
suppositū
abolutū
cū mīo rei
latius 2
forme ēm̄ nec cōuenit generare nec generari.
sed psona competit vtrūq;. **S**ed p̄trariūz
istius antiquitus aliqui temuerūt. Et p̄baſ
sic. **D**is natura singularis induila ī ſe z diui
ſa ab om̄i alia ēentia h̄z rōnem psona. essentia
diuina est h̄moi. ḡ tc. **L**ū iḡl ipsa sit res ab
ſoluta. ḡ in diuīa erit perſona abſoluta. **P**.
actio ſemp̄ eſt ſuppoſiti tanḡ perſe agentis.
vt patet. i. de anima. vbi p̄phus negat actionē
eff̄ etiam ab ip̄la anima humana vt eſt for
ma homis. **A**it em̄ q̄ ſi quis dixerit animaz
intelligere. dicit ea teper vel edificare. **P**atet
etiam eadem maior. i. metaph. **S**ed diuine
ēentie competitor p̄ ſe creare. ve dicunt catholi
ci doctores. ergo tc. **P**. ſicut daf̄ ſuppoſi
tum relatiuūz ppter actions notionales. ſic
dabitur ſuppoſitū abſolutūz ppter actions
essentiales. ſed intelligere z velle ſunt actioēes
essentiales. ergo tc. **P**. om̄is paſſio pueni
ens indifferēt pluribus puenit eis p aliquid
om̄ne ipſis cui primo puenit. vt pat. i. po
ſtenoz. ſed ſubſttere per ſe puenit tribus dū
unis ſuppoſitiōnib⁹ ſuuniter z idifferēt. ergo
puenit eis p aliquid ipſis cōe. cū iḡl om̄e cō
mune ī diuīa ſit abſolutū. ḡ erit aliquid cōe
abſolutū p ſe ſubſtſe ī diuīa. et p ſequens
perſona abſoluta. **P**. intelligere fm̄ noſtrū
modū intelligēdi cū ſit abſolutum pcedit
om̄ne relatiuū ī diuīa. ſed intelligere ē actus
ſuppoſiti. ergo tc. **P**. actus dicēdi pſup
ponit pſonam dicētem. que ſi eſſet relatiua.
cū relatiua ſimil ſe ponāt. tūc actus dicēdi p̄
ſupponeret pſonam dicta. z ſic eſſet dicta an
q̄ dicere. quod eſt imposſibile. **P**. ab infe
riori. pcedēdo ad ſupiuſ tenet ēntia facta cū
exclusiōe. bñ em̄ ſequit. vn⁹ ſolus h̄o currit. ḡ
vn⁹ ſolus aſal currit. ḡ cū pſona ſit qđ ſupiuſ
ad deū. ſequit. vn⁹ ſolus deū creat. ḡ vna ſola
pſona creat. hoc aut̄ nō p̄t intelligi de aliqua
perſona relatiua. qđ nec ſolus paternec ſolus
filii nec ſolus ſpūſtū creat. ḡ intelliget de p
ſona abſoluta. **P**. Aug. vñ. te tri. ciiij. di
cit. Dis res ad ſeipaz eſtit. quāto maḡ de?.
ſed ad ſeipaz nō ſubſtituit niſi ſuppoſitū abſo
lutū. ḡ tc. **P**. niſil p̄tinēs ad pfectiōem et
actu alitatē debet diuine ēentie te negari. h̄z ſu
ſttere p ſe attēſtatur actualitatē z pfectiōi. er
go diuine ēentia p ſe ſubſtſet. et per ſequens
erit ſuppoſitū. **P**. illud videt eēi deo qđ vlt
ois intellectus ſcipit naturalis. h̄z oēs philo
ſophatē tam iudei q̄ geriles intellexerūt in
diuīa eſte vnum ſuppoſitū abſolutū. ergo tc.
II. **P**. illud qđ competitor ſubſtatiō ſepatis ſo

ne ſue pfectiōis. hoc maximē videt deo p̄petere
cū maxime ſit ſepatus. ſed fm̄ p̄fm. iij. de aia
z. vñ. meth. i ſepaſ a materia nō diſſert qđ qđ
e ab eo cui⁹ eſt. ſiue nō diſſert ſuppoſitū a na
tura. quia quidditas ſepata ſeipſa eſt ſuppo
ſitū. ergo z eſtentia diuina ſeipſa eſt ſuppo
ſitū. **P**. illud ſtare nō potest. qđ cū ſuppo
ſitū inq̄tū ſuppoſitū dicit incoicabile ſubſi
ſtētia. ḡ ſi natura diuina de ſe eſſet ſuppoſitū. ſe
queret inccio qđ ſuppoſira patris z filij z ſpūſ
ſeti nō cēt de. quia diuina natura ipſis p̄ne
nire nō poſſet. cū fm̄ p̄pū ſuum ſuppoſitūz
haberet incoicabile ſubſiſtētū. **P**. Ad p̄
mū iḡl dōm qđ maior nō eſt vera. qđ ſi eēi ve
ra. tūc natura humana ī xpo eēi pſona. z p̄ ſe
sequēs ēentie p̄ ſone ī christo. **T**e ſi eſſet ve
ra tūc natura huīus lapidis eſſer perſona. qđ
eſt falſum. cum nō ſit intellectualis natura.
Ite ad ratōem pſone nō ſolum requiriſt qđ ſit
diuila ab om̄i alia ēentia. ſed etiam qđ ſit di
ſtincta ab om̄i alia perſona. h̄z ēentia diuina nō
eſt diuila nec diſtincta a ploniſ p̄ris z filij z
ſpūſſeti. **P**. Ad ſeipaz dōm qđ creare dī p̄petere
dine ēentie. nō qđ ſibi p̄petat circūſp̄tū ploniſ
p̄ris z filij z ſpūſſeti. h̄z eo qđ oībo trib⁹ ſuuenit
inq̄tū vna cōe ſuuenit ēentia. tales em̄ ac⁹
qui in dīniter om̄nes ſuuenit tribus diuīis ploniſ
dicū ſuuenire deo fm̄ qđ tens eſt. z culibet p̄
ſone inq̄tū deus ē. ḡ tc. **P**. Ad terciū dōm
qđ ppter actōem abſolutā nō optet dare ī di
uīis ſuppoſitū abſolutū. ſed ſuſſit dare vna
natura abſolutā. qđ fm̄ le ſe ſine in otanōe ali
cul⁹ ſuſſit ſuuenit ſeipaz h̄z opaſtōis ī trib⁹
ſuppoſitū ſuuenit. **P**. Ad. viij. dōm qđ maior
nō eſt vera vbi illa actio ſuuenit pluribus qđ
tm̄ vni cōe ſuuenit p alrezy ſed ſubſtſere cōne
nit filio p patre. z ſpūſſan̄to p patrem z filiū
z deo nō oportet qđ ſubſtſere ipſis inſit p qđ
dam altez om̄ne iſtis tribus. Etiam poſſet
dici qđ ſubſtſere primo ſuuenit patri poſſitate
originiſ. **P**. Ad qntū dōm. qđ mod⁹ n̄r intelligē
di ſepaſ ſe pfectiōi. nullū em̄ intelligere in di
uīis p̄ ſe eſſet qđ nō ſit a perſona relatiua. cū p̄ ſu
mu ſubſtſere diuīu ſuuenit pducat. qđ qđ eſt
intelligere a p̄tēcō ſe ſuuenit ſe pfectiōi. **P**. Ad. vi
vi. dōm qđ culibet catholic⁹ h̄z ſoluere bargu
metū. quia p ip̄z expreſſe q̄uis ſophiſtice co
cludit. qđ filius qui eſt perſona dicta nō eſt a
patre. cum perſona patriſ ſuuenit relatiua. Etio di
co conformiter ad p̄cedētia qđ perſona dicens.
actus dicēdi. et perſona dicta ſunt quārum ad
rem penitus ſimil. z non eſt in ipſis antecedē
ſio niſi fm̄ noſtrū modūm intelligēdi. **P**. Ad. vii

Latra op̄i
niōem

Holatio
Adi

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad 7

- Ad 8** septimū dicendū. q̄ qn̄ sup̄ multiplicat̄ ī se
rioz. tūc nō tenet p̄ntia ab inferiori ad superi
us cū exclusione. Si en̄ plura, aīalia essent ī
vno solo homine, falsa ēt sequētia. vnuſ ſo
lus hō currit. ergo vnuſ ſolū aīal currit. dico
igit̄ p̄fona ēt ſup̄ respectu dei. tñ q̄ hoc
ſup̄us multiplicat̄ in hm̄i inferiori. quia ī
vno solo deo ſunt plures perſone. ḡ r̄. Ad
octauū ddm. q̄ Auguſt. non accipit ibi exiſte
re ſine ſubſiſte. p̄ ſubſiſte ſuppoſitali. quia
multe ſunt res q̄n̄ nō ſunt ſuppoſita. Nō vi
deſ ḡ alind p̄ illa verba velle Aug. niſi q̄ hoc
nomē den̄ fm̄ q̄ hm̄i nō dicit relative ſed
absolute. Ad nonū dicendū q̄ cēntia diuina
ſubſiſte p̄ ſe. nō tñ ſepaſum pſonalibꝫ a trib⁹
pſonis. ſed vno eſſe cū pſonis. ſubſiſte in
trib⁹ pſonis. Ad. r. dicendū q̄ intelligēt
nō ſem̄ credēdū eſt. vt pz. iij. phicor. t̄ mari
me ſup̄ioꝫ. ſup̄eti quoꝫ ſe h̄ ocul⁹
noſtri intellectus ſicut oculus noctue ad lu
cē ſolis. vt pz. q̄. metz. Nihil em̄ phibet que
dā falsa. p̄babiliora eſſe quibusdā veri. vt di
ciſ. i. topicoꝫ. Vñ ſi naturalis rationis iudi
cio ſimpliſtellemus inniti. nūq̄ poneſemus
in diuiniſ pſonariū realeſ trinitateſ. ſicut nec
gētiles nec iudei poſuerūt. Ad vndecimū
dicendū q̄ quiſ hoc pfectioň ſit q̄ ſuppoſi
tu nō differat a natura. nō tñ eſt pfectioň q̄
vnū ſolum ſuppoſitu ſit vniuſ nature. pfecti
or en̄ eſſet natura ſi ipſa indiuiſa t̄ penitus in
diuincia; plura haberet ſuppoſita. q̄b⁹ tñ oī
bus ipſa realiter eſt idē. Illud igit̄ qđ pfectio
niſ eſt in ſubſtatiſ ſepaſis pfecti⁹. Quenit eēn
tie diuine. quia ipſa idētificat trib⁹ ſuppoſi
tiſ realiter diuinctis. i. quiſ tñ ipſa mīmēnu
merat. Etia posſet dici q̄ minor nō eſt vera.
q̄: citra deū nō eſt aliq̄ natura cui ſuppoſitu
nō addat aliqd ſup̄ ipſam. t̄ p̄ ſuſ diſſerat
ea. Ad argumen̄ principale dicendū q̄ pſo
na diuina quiſ poſſit dici indiuiſuſ ſube
rōne nature q̄ vere eſt ſuba. eſt tñ relatiua ra
tione principiū pſtitutiuſ.
- Ad pnci
pale argu
mentum.**

Distinctio vicesima ſeptima.

Dicitur r̄. Mgr̄ in iſta diſ. xxvij.
Cpat noīa p̄prietati noīo pſo
nar. Et duo facit. Nā primo ōndit quo noīa
p̄prietati ſe habeant ad noīa pſonaliā.
H̄cdo dat quādā regulā ordinatę pſerenda
tā noīa ſubalia q̄ nomia noſionalia. ibi. Et

hic eſt aduertēda. Prima in duas. Nā pmo
ōndit quo p̄prietates ſignificant̄ noībus p̄
ſonalibꝫ. H̄cdo quo p̄ ſcrunt̄ q̄n̄q̄ nomibꝫ
nō p̄prie pſonalibꝫ ſed pſonalibꝫ equipol
lēbit. ibi. Dic nō eſt p̄termitrēdū. Prima
in tres fīm q̄ primo circa hm̄i noīa queſtio
nē mouet. H̄cdo ad moīa queſtione r̄ndet.
Tercio r̄nſiōnē declarādo veritatē inten̄tia p̄
mouet. H̄cda ibi. Ad quod ſine. Tercia ibi.
Nectū nobis videt. Et hec ī duas. q̄ primo
iſta materiā declarat quādāz p̄poſitiones.
H̄cdo p̄prij̄ vocabulis noīat diſtinctiuaſ
relatōeſ. H̄cda ibi. Relatio h̄ūo r̄. Tūc
ſequit̄ illa ps. Ethicē aduertēda. Et diuidit
in tres p̄tes. Primo em̄ ponit regulā genera
lē circa noīa ſignificatiā tam ſubam q̄ noīo
nē. H̄cdo ratione h̄ū regulē mouet inciden
tē queſtione. Et terciō ſubinfert q̄n̄ ſolu
tionē. H̄cda ibi. Hic querit cū dicit. Ad qđ
dicimus. Circa iſta diſtinctionē. xxvij. q̄
ro hanc queſtione.

Duū tot debeam̄ poneſe res eē ī diu
nis quot ponim̄ ſrelatiōeſ. Exiſ
tēt q̄ ſic. q̄ ſup̄ multiplicatoſ inferiori mī
tiplicat̄ ſup̄iuns. ſed relatio realis ī inferiori re
ſpectu h̄ū quod ēt res. ḡ q̄t̄ies multiplicat̄ re
alis relatio totiens multiplicat̄ vera res. t̄ p̄
ſuſ tot eruit in diuiniſ vereres quoſ ſunt ibi re
ales ſrelatiōeſ. Cōtra. in diuiniſ non p̄ eēni
ſi trinitas rex. ſed ſrelatiōeſ reales in diuiniſ ſunt
plures trib⁹. ḡ nō ſunt in diuiniſ tot res eſt ſunt
ibi ſrelatiōeſ reales. Hic ſunt q̄t̄uoꝫ vide
da. Primo em̄ videſdū eſt q̄ ſunt reales ſrelatiōeſ in diuiniſ. H̄cdo vñ ſint tot vere
res q̄ ſunt ſrelatiōeſ. Tercio vñ hm̄i ſrelatiōeſ ſint posteriores aciōi noſionalibꝫ.
Et q̄rto vñ verbū dicit̄ eēntiaſ vel noſi
onaliter in diuiniſ. Deoibꝫ em̄ iſtis m̄ḡ vide
tur inquirere in illa. xxvij. diſtinctorē.

Quantū ad primū Articlo 1

quot ſint reales ſrelatiōeſ in diuiniſ. ē aduertē
dū q̄ in diuiniſ ē diuinita inter noīos. ſrelatiōeſ
t̄ p̄prietates. Omne em̄ illud illud dicit̄ noīo qđ
pſonal diuina ſuſtificat ita q̄ nō eſt cōe trib⁹.
Relatio aut̄ quo pſona ad terminū realē rea
liter refert. Proprietas ſo dicit̄ quo pſona ī
eſſe incōcabilis ſue p̄prio t̄ pſonal ſtūtū.
Et ideo q̄n̄q̄ ſunt noīos. q̄ p̄ noſificat pa
ternitate t̄ innascibilitate t̄ ſpiratōe actua. q̄
dicit̄ cōiſ ſuſtio. q̄ p̄ cādem noſificat etiā ſuſ
tio. cū ipſa ſit vna ſimpliſ ſuſtio. p̄ ſe t̄ ſuſtio. filius

¶ Hoc p̄ter cōdem Notio nō notificat filiatōe. et sp̄i-
ritus nō notificat sola spiratoe passua. Pro-
prierates v̄o sunt t̄m tres. Nā cū psonas i cē-
psonali ɔstituāt. et psonae diuisi sunt t̄mmodo
tres. sequit q̄ p̄prietates diuisi sunt t̄mmodo
tres. s. paternitas. filiatio et passua spiratio.
¶ Relatōes v̄o reales sūt q̄ttuor. q̄z q̄libet re-
lativa oppositio duas requirit relatōes. sed i
diuisi sunt t̄m due relative oppositōes reales.
vna qua p̄r opponit filio et ecouerso. et alia q̄
pater et filius opponit sp̄usancō et ecouerso.
ergo erunt i diuisi t̄m quartuor relatōes reales
2 **¶** P. i diuinis nō sunt in trilece relatōes rea-
les nisi origi. quo supposito arguo sic. Que-
libet origo requirit duas relatōes reales. q̄z
alia est relatio realis; qua producēt ad
productū. et alia qua productū referit ad pro-
duces. Sed i diuinis sunt due vere et pfecte ori-
gines. s. verbatio sine verbī generatio. et pces-
sio sine sp̄usacti productio. ḡ erunt ibi q̄ttuor
reales relatōes. s. primitas. filiatio. actua spi-
ratio. et passua spiratio. **¶** P. ois illa relatō ē
realis que haber fundamētū reale et terminū
realem. sed quelibet predictarum relationū ē
h̄mōi. ḡ tc.

Artic⁹ 2

Quātūad secundū

p̄ncipale. vtz i diuinis sint totū res q̄t sunt re-
latōes. dico q̄ ille q̄ttuor relatōes diuine nō
sunt q̄ttuor res. sed sunt tres res t̄m. q̄z nō p̄nt
esse plures res i diuinis q̄z sunt psonae. s. psonae t̄m
modo sunt tres. vt tener fides catholica. ḡ t̄m
modo erunt tres res i diuinis. Maior pater. q̄a
si i diuinis essent plures res q̄z persone. tunc ne
cessario i aliqua diuinaz psonarum cēt plu-
res res ab inuicem realiter differentes. quod ē
impossibile. quia talis psona nō ēt vere sim-
plex. **¶** Sed forte dicēt q̄ ille plures res nō
sunt absolute s. mere relatōes. ideo nō derogat
summe simplicitati. q̄z sicut relatio cuz diuina
cēntia i eadem psona nō derogat simplicitati
sic nec relatio cuz relatōe. **¶** R̄ndeo q̄ois mul-
titudo rez realiter d̄rītiū in eadem psona vi-
tez derogare summe simplicitati. qd̄ aut addi-
tur de cēntia et relatōe nō est simile. quia essen-
tia diuina et relatōe nō sunt due res sed una t̄m
Nulla em̄ realis differētia est inter cēntia di-
uina et relatōez. sicut infra patebit. **¶** P. pau-
ciores res essent i sp̄usancō q̄z i patre et filio.
quia si ɔmuniis notio esset alia res a paterni-
tate ut est i patre. et filiatōne ut est i filio. tūc
p̄ter cēntiam diuinā essent duæ res i patre. p̄i

Instantia

Solutio

ta paternitas et ɔmuniis notio. et eodem mo-
do de filio. sed in sp̄usancō eēt solum passua
spiratio. et sic sp̄usancō esset simplicior pa-
tre et filio. quod est impiū confiteri. **¶** P. om-
nia in diuinis sunt idē vbi nō obuiat relatio-
nis oppositio. vt patuit p Ansel. i q̄one prece-
deri. sed ɔmuniis notio nec paternitati nec fi-
liatōi opponiſt relatiue. **¶** Sed forte diceur
q̄ eadem ratōe nec paternitas nec filiatōo di-
ferrēt a spiratoe passua. quia ad ipsaz nō ha-
bet oppositōem relatiua. **¶** R̄ndeo q̄ pater
nitas et filiatōo q̄uis nō opponit directe spi-
rationi passua. tamē indirekte ei opponitur
vt patuit sp̄us. sed paternitas et filiatōo nec
directe nec indirekte opponitur spiratoi acti-
ue sive ɔmuniis notioi. **¶** Et paternitas et pas-
sua spiratio ɔstituit distincta supposita rea-
liter ad seiuicēz opposita. et fili filiatōo et pas-
sua spiratio. sed communis notio nō ɔstituit
suppositū distinctū a suppositis constitutis
p paternitatē et filiatōem. sed est i patre et filio
nō vt duo sūt. sed vt vnu principiuz sp̄usanc-
ti sunt. **¶** Et illa est intērio doctoris nostri
i illa distinctiōe. cum ait q̄ aliud habet rela-
tio q̄ sit relatio et q̄ sit res. q̄z q̄ sit relatio ha-
bet p illud ad quod est. puta a termino seu p
terminū ad quē referit. q̄z vt sic nētio ɔcernit
oppositionē. et p sequeſtis distinctōem. et ideo
fm̄ duplēcē oppositionē originis quaz ponim
mus i diuinis psonis nēce habem⁹. s̄tteri quat-
tuor relatōes. Sed q̄ sit res habet ab eo in q̄
est. et ideo cōis spiratio in patre nō poterit ee
alia res a paternitate. cū sit i eodem immedi-
ato sūdamēto cuz ea. s. i supposito patris. nec
poterit ee alia res a filiatōe. cū sit i eodem sup-
posito filii cum ea. q̄uis sit alia relatio q̄z pa-
ternitas vel filiatōo. quia refertur ad aliu ter-
minū. puta ad sp̄usancō ad quem nec re-
ferit paternitas nec filiatōo. **¶** Sed ɔtra ista
multipliciter incedit. **¶** Primo em̄ sunt aliq̄
qui arguit ɔtra ɔclusionē in se. **¶** Secundo
sunt alij tenētes ɔclusionē. arguit tamē ɔtra
iā dictā doctoris declarationē. **¶** Primi argu-
unt sic. Sicut nō potest ponit aliquid reale sive
absolutū sine relatiuoz nīsi ponat res. sic nō
potest ponit d̄rītia realis nīsi ponat d̄rīa rei.
Hed vt iaz dictū est quattuor sunt reales re-
lationes i diuinis. ergo quattuor erunt res. **¶** P.
sicut si habet due relationes fm̄ rationē distin-
cte ad rem rōis. ita se habet due relationes rea-
les realiter distincte ad rem realiter dictam.
sed impossibile est ponere duas relationes di-
stinctas fm̄ rationē. qn̄ ponātur due res rōis.

Instantia

Solutio

Egidius.

Cōtra ista

Alexander
de marcia
augustin.

z

Probatio
minoris.

Cotra egi-
diūm.

3. **P.** q̄n aliqua dūo sūt eadē alicui ter-
cio oī mō realitatē tūc sūnt idēz inter se oī mō
realitatē. sed p̄nitatis & filiatio fīm p̄dictā po-
sitionē sūnt idē cōi notioni oī mō realitatē pu-
ta reabsoluta & re relata. ḡ inter se ne poterūt
differēre re absoluta nec relata. qđ est inconue-
niens. qz tūc pater nullā distinctionē habet
4. a filio. **P.** q̄ncūq̄s aliqua sic se habent ut
supius & inferius. tūc multipli catō inferioris:
necō multiplicat & supius. sed res ē qđ supi-
us ad relationē. ḡ tot erūt res quōt relationē.
5. **P.** astud posse argui sic. Si quattuor re-
lations diuine non essent quattuor res. hoc
maxime eēt p̄ tanto q̄ cōis notio non differēt
realiter a p̄nitate & filiatōe. qz te alijs tribus
pater & differēt. Sed hoc nō obstat. qđ p̄t
p̄bari primo sic. **P.** Illa q̄ non p̄nt conueni-
re eide respectu eiusdē nō sūnt idē realiter. sed
cōis notio & p̄nitatis nō p̄nt p̄uenire patrū re-
spectu eiusdē. qz p̄nitatis p̄petit sibi respectu fi-
lij & cōis notio respectu sp̄issati. ḡ nō p̄nt esse
idē realiter ad min⁹ re relata. **P.** sicut se ha-
bet p̄nitatis ad filiationē. sic se h̄z cōis notio
ad passiūā spirationē. ḡ p̄mutatim sic se ha-
bebit paternitas ad om̄inē notionem sicut se
habet filiatio ad passiūam spirationē. sed filia-
tio & passiūa spiratio sunt due res. ḡ paterni-
tas et cōis notio erunt due res. **P.** genera-
tio actiua ē alia res ab actiua p̄cessione. ḡ pa-
ternitas erit alia res a om̄inē notione. p̄sequ-
tia patet. qz sicut generatio actiua est realiter
idē quod p̄nitatis. sic p̄cessio actiua est realit
idē quod cōis notio. a ncedēs probat. qz due
passiones seu illa que se h̄nt ad modū duas
passionē immediate non possunt esse ab una
actione. sed generatio passiua que est a gene-
ratio actiua. & p̄cessio passiua que est a p-
cessione actiua sunt due emanatiōes passiue.
ḡ generatio actiua p̄cessio passiua. nō pos-
sunt ēē una actio. & p̄ consequens nec vna res.
4. **P.** impossibile est ēē eandē relationem pro-
ducētis & producti. etiam dato q̄ idē sit pro-
ducētis & productū respectu diuersorū. sed fi-
liatio est relatio producti. et om̄inē notio ē
relatio p̄ducētis. ḡ videf q̄ in filio cōis notio
& filiatio differēt realiter. **P.** Cedo & tra mo-
dū declarādi doctoris nostri arguūt quidaz
sic. Cum dicis & relatio habet & sit res a fun-
damento in quo est. vel p̄ fundamentū intel-
ligis diuinā essentiā. vel diuinū suppositū.
Nō p̄mū. q̄nia tūc om̄ne diuinē relationē
essent una res nūero. cū diuinā cōntia sit pe-
nitus vna. Nec secundū. qz p̄incipiūm con-

stitutiū nō habet & sit res ab eo qđ consti-
tu. sed fīm terclarūa p̄prietas cōstituit suppo-
sitū. ergo ex ipso supposito nō habet & sit res.

P. etiam in creaturis sup eadē fundamen-
to puta in eadē albedine respectu tamē diuer-
sorū fundat similitudo & dissimilitudo. q̄ disi-
ferēt realiter. **P.** Sed istis nō obstatib⁹ p̄di-
cam tenet cōclusionē. eo q̄ magis & formis nōz alef.

Cotra opi-
cationē. Et qz totū pondus in
hoc differt q̄ ipsi intūtū p̄bare & om̄inis no-
tio differat a p̄nitate ut est in p̄. & a filiatio-
ne ne est in filio. tanq̄ res a re. i&ḡ oppositū il-
lūs arguo sic. **P.** Illa q̄ de seūnūcē p̄dicat p̄-
dicatiōe idētīca nō p̄nt differēre sic res a re. I&
cōis notio p̄dicat idētīce i p̄re d̄ ipsa p̄nitate
& i filio de ipsa filiatōe. ḡ n̄ differt ab eis sicut
res a re. **P.** Maior p̄z. qz ei⁹ oppositū implīcat &
dicitōz. qz tūc cēnt idē & nō cēnt idē. minorē p-
bo. qz oe qđ p̄dicat de p̄re d̄iūis idētīce. p̄di-
cat etiā de p̄nitatē d̄iūis idētīce. I& cōis no-
tio p̄dicat de p̄re idētīce. ḡ & de p̄nitate. nōz
p̄z. pbo maiorē. qz q̄ncūq̄s aliq̄d p̄dicat idētī-
ce de aliq̄ termio & crete lūpto qđ nō p̄dicat de
eo abstracte lūpto. ille termin⁹ & cretus erit ali-
quid aggregatū. & deficit necessario a summa
simplicitate. sed quelibet diuina p̄sona ē sum-
me simplicitatis. ḡ quicqđ p̄dicat idētīce de
quacūq̄ diuina p̄sona sub termino & c̄reto p-
lata. de eiusdē termini & c̄reti abstracto p̄di-
cat. Et eadē modo argui de filiatione. **P.** z
Si cōis notio & paternitas in p̄sona patris di-
cerent plures res realiter differēt. tūc in una
& eadē p̄sona diuina cēnt formaliter plura sup-
posita. & sequēs ē impossibile. ḡ & a ncedēs. p-
bo p̄nitiam. qz res distincta quenō est alicui
inherēs necessario est suppositū p̄ se si ab alte-
ro miraculo nō sustentat. Sed om̄inis no-
tio fīm te ēē res distincta. & non in heret alicui.
qua non est accidēs. nec sustentat miraculo
se sicut natura humana a pbo. qz intrinsece i
diūis quicqđ est naturaliter est. ergo fīm p̄s-
titō. tua cōis notio de se erit suppositū forma
lit p̄ter suppositū p̄is. qđ ē impossibile. **P.** s̄b
noe expētē multitūdīn ē rez diuinā tenet
q̄libet catholico adorare dēū. sed null⁹ dū ad-
rat sub q̄ternatis noīe s̄b solū s̄b noīe trinita-
tis. ḡ q̄ttuo: relationēs diuini sūt q̄ttuo: res.
P. Ad p̄mū ergo adductū & c̄loēm dōm. q̄
p̄nitatē & om̄inē notionē dicere duas relati-
ones reales potest dupl̄ intelligi. Uno mō p̄
intrinsece dicant duas realitatis. Alio mō ex-
trinsece & & notatīne. Primo mō ē faltus iel-
lectus. qz intrinsece sūt vna & eadē realitas

Solutio-
Ad.

penitus indinisa. et sub hoc sensu maior illius rationis est vera. sed minor est falsa. qz i diuis nō sunt illo modo quattuor relationes reales q intrinsece dicat quattuor realitates. **H**ec cūdō mō est verus intellectus. eo q p̄mitas & cōis notio extrinsece coexistit duos terminos realiter distinctos. ratione quoq; vere dicuntur due relationes reales realitate extrinseca. **S**unt enim reales realitate intrinseca. qzuis nō realitate distincta. eo q illud a quo dicuntur habeat h̄mōi realitatē sit penitus vna res & indistincta. **E**t sub hoc sensu maior est falsa. qz nō operat q vbi ponit dñia realis realitate extrinseca q ibi ponant plures res distincte intrinsece.

Ad 2. **A**d scdm p̄t p̄ idē. qz nō auincit ex h̄misi q ponit due res intrinsece denotantes ipsos terminos. extrinsece aut̄ h̄mōi relationes. maxime si tales relationes simul se p̄cipant in eodem supposito. **E**tā p̄cessus ambabz p̄missis nō plus p̄cluditur nisi q nō p̄nt dari due relationes realiter distincte nisi den̄t due res. & hoc nō est p̄tra p̄positio nostr̄. qz nō ponimus cōem notionē & paternitatem esse duas relationes realiter distinctas. licet ponamus q sint due relationes reales ratione duorum res alium terminoz. **A**d tertium dicēdū q si illa maior est p̄ senora ut illi dicitur. tūc sub illa maiore acipiāt vna minore infallibilē & cōcludam p̄positū nostrū. & p̄positū illius qd ipsi intēdūt. **D**icam. n. sic. Illa que sunt eadē alicui tercio omni modo realitatis p̄uta re absoluta & relata. sunt idē inter se omni modo realitatis. sed cōis notio & p̄mitas sunt idē supposito p̄tis omni modo realitatē. qz nec dñm ab re absoluta nec re relata. ergo nec differunt iter se re absoluta nec re relata. **A**d formā tamē arguē dico. q aliquā esse eadem alicui entitatē relativa potest intelligi duplē. **U**no mō positiue. Alio mō primitiue. **S**i positiue bñ sequit q sint eadē inter se entitatē relativa. s̄z nō scđ mō. **V**erbi ḡra. P̄mitas & generatio actiua sunt idē relationes q ē patr̄ ad filium re relata positivae. qz ambo referunt ad eundē terminū scđ ad filium. **S**ed paternitas & filiatio sunt idē diuine cōentiōnē solū re absolute sed etiā relata. p̄uatue tñ. qz qzuis nō referant ad eundē terminū ratione cuius relationis diceret idē re relata positivae. tamē nō distinguunt relatiue ab essentiā. cum nō habeant oppositiōes ad eam. **S**ic eodē modo paternitas & filiatio sunt idē cōmuni notioni re absolute ratione diuine cōentię. & similiter sunt idē sibi re relata saltem p̄iuatiue. qz cum nullā oppositionē

habeant ad eam. nō p̄nt relatiue distinguiblē ea. **E**t si iter daret illa in statia de spiratio passiua. que cū nō opponit relatiue filiatiōi & paternitati. nō possit differri ab eis. **P**ropter ut sup̄ dictū est. qz ibi est oppositiō salte in directa. & cū hoc in nullo eodē supposito ponit spiratio passiua cum paternitate vel filiatione. si em̄ est in eodē supposito cū paternitate. diceret q nō differret a paternitate. **A**d

Instantia

Solutio.

quartū dicēdū q plurificato inferiori plificali sup̄ ea entitate & realitate q plurificat ipm̄ inferi. **H**ed ut iā patuit p̄les relationes exētes ē eodē diuino supposito nō plurificat qzum ad realitatē cōuentē ipsis intrinsece & in reto. sed solū qzum ad realitatē terminoz q̄s cōnotat & coexistit. ergo ut sic exp̄lificatioē sit perioris quod est res. nō p̄cludit q relationes diuine eodē supposito exp̄tes fūt se sint plures res. sed tñmō ea q importat coexistit uerū cōnotatiue sint p̄les res. l. termi respectu quo rū h̄nt relatiua oppositionē. **A**d qntū nego minorē. **A**d p̄batōz p̄ma dico q maiorē ē falsa. maxime si talia sint iē eodē supposito sim̄ pluricissimo iē nulla p̄t eē diuinas rez. **U**ndōm q ea q nō p̄nt cōuenire eidē respectu eius de differūt realiter realitate extrinseca. nō tñ intrinseca. **A**d scdaz dñm q cōmutata pro portio p̄prietate in terminis cōquantitatibus. sed cōquantitas terminoz relationoz p̄prie cōsistit in eorū oppositiōe. qz oppositio terminoz cōcūt distantiā. & p̄tis cōquantitatē talium terminorū. ergo ex ipsa p̄ma p̄porde nō plus habetur nisi q sicut p̄mitas & filiatio relatiue op̄ponit. sic cōis notio & passiua spiratio relatiue op̄ponit. & p̄tis ex ipsa cōmutatōē nō pl̄ debet inferri nisi q sicut p̄m̄ terminū nō op̄ponit tercio. sic scđs nō opponit quarto. **C**on minorē igit̄ illius cōmutate. p̄portōis cōmitiū fallacia figure dicitōis. quia de quāto itur ad quid. **A**d tertiam nego antēdēs. **A**d p̄bationē dico q maiorē falsa. qz ab eadem solis actione p̄nt esse multe passiones realiter differtes. **F**orte dicit q nō est simile te sole. cū sit agēs vniuersale. **E**st illud nō obstat. qz idē p̄ticularis ignis eadē sua calefactiōē & liq̄factionē causat iē cera & exp̄icationē in ligno. qz sunt due passiones realē dñntes. passiones ergo p̄nt multiplicari rōne multitudinis patientiū. stante eadem actione ratione vniuersi agēris.

Ad qntū

p̄batōem.

Ad scdaz p̄batōem.

Ad 3. **A**d scdaz dñm q cōmutata pro portio p̄prietate in terminis cōquantitatibus. sed cōquantitas terminoz relationoz p̄prie cōsistit in eorū oppositiōe. qz oppositio terminoz cōcūt distantiā. & p̄tis cōquantitatē talium terminorū. ergo ex ipsa p̄ma p̄porde nō plus habetur nisi q sicut p̄mitas & filiatio relatiue op̄ponit. sic cōis notio & passiua spiratio relatiue op̄ponit. & p̄tis ex ipsa cōmutatōē nō pl̄ debet inferri nisi q sicut p̄m̄ terminū nō op̄ponit tercio. sic scđs nō opponit quarto. **C**on minorē igit̄ illius cōmutate. p̄portōis cōmitiū fallacia figure dicitōis. quia de quāto itur ad quid. **A**d tertiam nego antēdēs. **A**d p̄bationē dico q maiorē falsa. qz ab eadem solis actione p̄nt esse multe passiones realiter differtes. **F**orte dicit q nō est simile te sole. cū sit agēs vniuersale. **E**st illud nō obstat. qz idē p̄ticularis ignis eadē sua calefactiōē & liq̄factionē causat iē cera & exp̄icationē in ligno. qz sunt due passiones realē dñntes. passiones ergo p̄nt multiplicari rōne multitudinis patientiū. stante eadem actione ratione vniuersi agēris.

Ad qntū

Solutio

Ad qntū

Holo rō.

Ad

Hoc doctore nostru dicendum, q; ipse in illo pposito p fundamētu intelligit diuinū suppositū, ppter quod ipse in eadē questōe dicit. q; si omnia notio esset patre et filio ut duo sunt. tunc cōmuni notio esset due res. quia esset i duo bus suppositis ut duo sunt. et; tamē vna relatio ppter unitatē sui termi. ergo ecōtra paternitas et talis notio erunt vna res. q; sunt i uno supposito. et due relationes ppter dualitatē terminoz. **A**d pbatōz dico q; pinitas ut relatio nō constituit psonā patrī. s; fm nrm modū intelligēdi plupponit seipm ut pprertas patris ē et ut sic constituit. **N**ec etiā est imaginādum q; relatio habeat entitatē a supposito in quo est effectiue. quicq; dū ē patre a nulo pducit. **O**mne enī qd in patre est ī producibile et innascibile. nec etiā filiatio efficietur ē a filio. sed a patre pducit a quo pducit ipse filius. **S**ed est intelligēdu q; p rāto dicit relatio h̄ē qd res sit ab eo i quo est. q; ex sua natura haber etiā realitas resulteret in illo.

Ad 2. **A**d scđ dōm q; nō est ad ppositū illō qd adducit de similitudine fūdata i creature. q; cū creature nō sit omnino simplex. nō repugnt res distinctas eē i eodem fūdamēto creato respectu diversoz. et video dato q; similitudo et dissimilitudo dicāt diuersas res. adhuc tñ possent simul esse i eode fūdamēto creato. repugnt tñ diuersas res esse in eadez diuina psonā q; est omnino simplex.

Articls 3. **Quantū ad tertius**
pncipale. vtz relationes diuine sint posteriores actib; notionib; satis dictū est sup' dū. ix. articulo. i. **R**efūmpsi tñ ad pns ppter aliqua dicta doctorū q; postea inueni. q; illis tñ dictis vident repugnare. Dixi em tñ pmo q; inter paternitatem et generationem actuaz non potē ē p̄oritas ex natura rei. eo q; sint idē realiter. **D**icō dixi q; fm rōe; et fm nrm modū intelligēdi pot̄ esse ipsi p̄oritas. q; paternitas p̄iderata ut pprertas constituit psonā patrī. et iō ut sic ē p̄or generatione. q; agere p supponit ē. sed p̄initas p̄iderata ut relatio ē sequit generatoz. q; fm nostre modū intelligēdi relationes origis inascit ex actib;. **P**ro p̄mū arguit qdā doctor pbās q; p̄initas et generatione actuaz differat realiter. q; qn̄ aliq; duo sic se habent q; vnu est realiter i aliquo. et reliqui est in suo opposito. illa nō sunt realiter idē. illa patet. q; q; realiter separāt nō sunt realiter idē. sed p̄initas et generatione actuaz sunt

h̄moi. q; paternitas est i patre realiter. cū p̄ ei sit formaliter pater. sed generatio actuaz est i filio. ut pbās quatuorrationib; quas addū xi supius dist. iiii. arti. ii. **P**. qn̄cung; aliq; sunt idem realiter de quoqu; pdicat vnuz. et codē vere pdicat aliud. sed p̄initas vere pdicat de diuina cēntia et generare. q; illa ē falsa. cēntia generat. ut supius patut di. v. articulo i. g. tc. **P**. generatio actio ē idē qd filius. g; 3 differt a p̄initate. **A**ntia p3. pbo antecedēs. q; si curse habet creatio actio ad creaturā. sic generatio actio ad filium. Illa p3. q; sicut creatōe pducit creatura. sic generatōe pducit genitū si ue filius. sed creatio actio ē idē qd creature. g; generatio actio ē idē qd filiū. **F**ūdamētu 4 non ē idē cū fundato. q; nihil seipm fundat. sed generatio est fundamentū p̄initatis. q; relations productis et pducti iūp actione fūdant. **P**. qn̄cung; aliqua sic se habet qvnu 1 manet alio non manet. illa non sunt idē realiter. sed paternitas manet et generatio nō manet. ut patet in creaturis. Et dato q; in diuis semper simul maneat. hoc solum puenit ex diuina immutabilitate. et nō ex cōditione paternitatis et generatōis. quia dato q; impossibile. **G**enerare trāsiret adhuc remaneret paternitas si filius pmaneret. **P**. ea que sunt diuer 6 forū generū nō sunt idē realiter. sed paternitas reducitur ad p̄dicamentū relationis. genera red p̄dicamentū actionis. g. tc. **P**. idem non est causa suūp̄s. sed generatio ē quasi causa paternitatis. q; pater est pater. q; generat. **G**ed illa nō concludūt. q; si paternitas et generatio actio differet realiter. tunc in eadem psonā patris cēnt due pprertas icōcabiles. et p̄lequens in vna psonā essent due psonalitates. quia quelibet h̄az ppreratum daret esse incoicabile. quod i diuinis est ē psonale. **P**. si paternitas et generatio actio dif 2 ferret realiter. tunc in psonā patris cēnt quatuor notiones. q; que determinante notifica ref psonā patris p̄ generatōis. sicut p̄ spiratoz actuaz seu p̄initate. **G**ed sancti doctores cōter ponū solū tres notiones i psonā patrī. sc̄z innascibilitatē. p̄initatem. et cōem notione. g. tc. **P**. inter duos simplices terminos nō pot̄ esse nisi vna relativa oppositio. et p̄ tñ ietro q; extremo nū vna tñmodo relatio realis. s; pater et filius sunt duo termini simplicissimi. g; p̄initas et generare in psonā patris sunt vna tñmodo realis relatio. cum fm verius pater ad filium tñmodo referat. **A**d p̄mū igit p̄t p̄ ea q; dixi dū. ix. vbi oppositū istius minoris Adi 7

Quantū ad tertius
pncipale. vtz relationes diuine sint posteriores actib; notionib; satis dictū est sup' dū. ix. articulo. i. **R**efūmpsi tñ ad pns ppter aliqua dicta doctorū q; postea inueni. q; illis tñ dictis vident repugnare. Dixi em tñ pmo q; inter paternitatem et generationem actuaz non pot̄ esse ipsi p̄oritas ex natura rei. eo q; sint idē realiter. **D**icō dixi q; fm rōe; et fm nrm modū intelligēdi relationes origis inascit ex actib;. **P**ro p̄mū arguit qdā doctor pbās q; p̄initas et generatione actuaz differat realiter. q; qn̄ aliq; duo sic se habent q; vnu est realiter i aliquo. et reliqui est in suo opposito. illa nō sunt realiter idē. illa patet. q; q; realiter separāt nō sunt realiter idē. sed p̄initas et generatione actuaz sunt

Dist. XXVIII. et. XXIX.

Ad 2 pbaui. et m̄di ad pbatōes eius. **¶ Ad scdm** dōm q̄ quis cēntia dīna n̄ generet. generatō m̄ pdicat de ea idētice n̄ munq̄ ipa p̄nitas hec ē em̄ verissima. cēntia diuina ē ipsa genera
Ad 3 tio diuina. et est ipm̄ generare diuinū. **¶ Ad** terciū nego antecedēs. **Ad** pbatōe dico. q̄ n̄ ē sile. qz creatio ē qd̄ tpale transīs i alienā na
Ad 4 turā. led generatio actio ē eterna et n̄ trāsit i alienā naturā. **¶ Ad** q̄trū nego minorē. q̄rē p̄z i creaturis trāseūte actu generatioē māet paternitas. q̄ paternitas aliud habet funda
Ad 5 mētu q̄ actu generatōis. **¶ Ad. v.** dōm q̄ si cut ex dīna immutabilitate puenit q̄ patnitias manere n̄ pōt non manēre generatioē. sic ex psonē partis simplicitate puenit q̄ p̄nitas realē differēnō p̄ ab ipsa generatōe q̄ ī pa
Ad 6 tr. **¶ Ad** sexū nego maiore. q̄ vt patebit q̄i de hoc me ḡtinger disputare. eadē res pōt ēēi diversis pdicamētis sumpta fm̄ aliū et aliū modū. faltū etiā assumpt. qz pdicamētū acti
Ad 7 onis q̄tū ad actiōes notionales in diuis re
ducit ad pdicamentū relatiōis. et q̄tū ad actiō
nes absolutas reducit ad subaz. Propter qd̄ dixit Boetius q̄ solū duo pdicamēta sunt in diuinis. s. substātia et relatio. **¶ Ad** septimū dōm q̄ illa causalitas est fm̄ nostrū modū in
Cōtra egi. telligēdi qui orū haber ab his que in crea
tūs vidēmus. sed fm̄ventatē rei nulla est i di
uinis causalitas inter paternitatē et generati
onē. qz eodē pater ē pater et generas. **¶ Scđo** cū dīxi ex dīctis doctoris nostri q̄ paternitas p̄stituit psonam patris vt p̄prietas. cōtra ar
guunt quidā sic. Per idem aliqd̄ p̄stituit et
distinguit. sed fm̄ te distinguit in ordine ad
oppositū siue vt relatio est. ergo etiā p̄stituit
in ordine ad oppositū. et q̄ns constituet vt
relatio est. **¶ P.** si cur se habeat p̄prietas abso
luta ad suppositū absolutū. sic se h̄z p̄prietas
relativa ad suppositū relatiū. s. p̄prietas ab
soluta vt absoluta p̄stituit suppositū absolu
tu. q̄ relatio vt relatio cōstituit suppositū rela
tiū. **¶ P.** si cōstituit vt p̄prietas. saltez sub
aliquā ratiōe p̄stituit. aut q̄ illa ratō ē absoluta
aut relativa. aut in dīnī ad absolutū et relati
ū. si p̄mo mō. tūc p̄stituit suppositū absolu
tu. si scđo mō. tūc habeat intentū ē te. qz q̄cqd̄
p̄petari relatiū suenit s̄b rōe et relativa. h̄z p̄pe
tit sibi vt relatio ē. Si tercio mō. tūc suppos
tū p̄stitutū nec ēēt absolutū nec respectiū. s.
et in dīnī ad virtūg. q̄ w. **H**z nec illa cōdu
dit. qz fm̄ nostrū modū intelligēdi eūdē ordi
nē attribuiū. aliquid vbi dīnt sola rōe quē vi
tem̄ sit ea vbi realē dīnt. **H**z i rōe creatis

vbi p̄stitutū et reserēs realē vñt. p̄prietas re
lativa p̄cedit relatōz q̄ cōstitutū referit ad al
lez. q̄ fm̄ nostrū modū intelligēdi ī dīnī vbl̄
hec sola ratione dīnt cōcipim̄ cōndēre. puta
eadē paternitatē p̄us cōstituire vt p̄prietas ē
sēz vt tali supposito p̄prietate cōscibl̄ cōne
nit qz cōcipiam̄ cā in ordine ad oppositū siue
vt relatio ē. **¶ Ad** primū igit̄ dōm q̄ q̄zis p̄
idē ex pte rei aliqd̄ distinguat et cōstituat. n̄ tñ
fm̄ idē ex pte nostri modī intelligēdi. **¶ Ad**
scđm pater p̄ idē. q̄ q̄zis suppositū relatiū
cōstitutū sā relatōe et vt relatio ē cōsiderando
q̄dditate seu naturā rei cōstituent. tñ illā re
cōstitutē cōcipit itellec̄tō nōster p̄v̄ in cōscibl̄
liter ēēt cōstituto q̄ ērō p̄pērat̄ qz cōcipiat cā
ad ēēt siue ad aliud referri q̄ ē ratio relationis.
¶ Ad. viij. dōm q̄ itellec̄tō vidēs p̄ncipiū p̄st̄
tūtū suppositū relatiū. nec cōsiderat ipz s̄b
rōe absoluti. nec s̄b rōe et relatiōis p̄cise. nec sub
rōe in dīnīs sub mō abnegatōis vtriusq. vt
isti in proposito accipit in dīnīs. s. cōsidera
rat ipm̄ sub ratione p̄prietatis relatiue. **Dīm̄**
em̄ relatio cōsiderata vt p̄prietas determinate
inest ei cuius est p̄prietas. q̄zis tēdat ad alte
rum vt relatiua est.

Solutio.
 Ad
 Adz.

Adz.

Articls 4

principale. vtz s̄bū ī diuis dīcat cēntialr vel
notiō aliter. dicēdū q̄ s̄bū dī notionalr ī di
uis. qz illud qd̄ p̄ modū emanāt̄ se h̄z dīno
tionalr. s. s̄bū se h̄z p̄ modū emanāt̄ et p̄cedē
tis a s̄bātē seu dictere. q̄ w. **D**e h̄nō plus ad
p̄ns. qz materiā de s̄bō alibi intēdo determina
te p̄tractare. **¶ Ad** argumētū principale dīzq̄ **Ad** p̄nci
p̄z p̄ illud qd̄ dictū est ad quartā rationē pale argu
mentum.

Cōfūctio vicefīma octaua
 et vicefīmanona.

Reterea cōsi
 terari optet. Postq̄ mḡ tracta
 uit de p̄prietatibz psonas cōsti
 tuētibz. hic tractat de p̄prietatibz psonis ī
 exētibz. Et dīvidit ī duas p̄tes. Nā primo
 tractat de hmōi eternis notionibz. Secūdo
 incidēt determinat de quibudā tpalibz rela
 tōibz. dī. xxix. ibi. **H**z. n̄. qdā noia z̄. **D**īa
 ī duas p̄tes fm̄ q̄ principaliter due sunt hu
 iusmodi notionēs psonas nō cōstūtētes. s.
 inuascibilitas et p̄mūnis notiō seu actiua sp̄i

ratio. Primo igit magister determinat de sua
seabilitate. Secundo de communis notione. dis-
tinctione. xxix. ibi. Et pterea aliud nomen
Prima in duas. quia primo tractat de proprie-
tate ingeniti. Secundo de proprietate ipsius ge-
nitri. ibi. Sciendum quoq est. Prima dou-
as. Nam primo tractat de ingenito distinctione. ibi. Il-
lud erat taceri. Prima in tres. qz primo magi-
ster ostendit q solus pater dicit ingenitus. Se-
cundo inquirit utrum solus pater dici debeat non
genitus. Tercio ostendit q innascibilitas eius
la prieras a qua pater dicit ingenitus. Se-
cunda ibi. Ideo queri solet. Tercia ibi. Si au-
tem vis scire. Nequit illa ps. Illud etiam
taceri. In qua primo removet arnianoz fallax
opinionem. Secundo mouet incidentem questio-
nem. Tercio apponit suam responsum. He-
cunda ibi. Preterea queri solet. Tercia ibi. Id
quod dicimus. Tunc sequit illa ps. Scie-
dū quoq. Et dividit in tres pres. Nam pri-
mo tangendo qualidā proprietates filii. puta q
dicit verbū. imago et sapientia genita. magi-
ster querit utrū ibi sapientia p̄dicet relatiue si
ue personaliter. Secundo ostendit q illo sen-
su sapientia accipit notion aliter siue personaliter.
Et tertio ostendit q imago qnq accipit
essentialiter. Secunda ibi. Laue lector. Ter-
cia ibi. Illud etiam scrii oportet. Nequit
tur pars illa. Et preterea aliud nomen tc. q
est principium. xxix. distinctionis. i. quia ma-
gister tractat de communis spiratione. Aequa
pater et filius in hac communis notione conve-
niunt prout sunt vnum principium spiritus
sancti. ideo magister duo facit. Quia primo
ostendit q hoc nomen principium multipliciter
dicit. Secundo respectu quorum in pro-
posito accipit. ibi. Et pater ab eterno. Et hec
in duas. Nam primo magister premittit su-
am intentionem. Secundo declarat eaz. ibi.
Omniū ergo que sunt tc. Et hec in duas. fin
q duo premisit. s. q deus est principium ad in-
tra eternaliter. et ad extra temporaliter. Ut gitur
primo probat patrem. filium. et spiritum sanctum in tempore fuisse vnum principium to-
tius universi. Secundo ostendit patrem ab eter-
no fuisse principium filii. et patrem. et filium prin-
cipium spiritus sancti. ibi. Deinde in eodem.
Et hec in tres. quia primo ostendit patrem et
filium esse vnum principium quo ad spiritus sancti productionem. Secundo ostendit hoc co-
uenire patrem et filio fin vnam cōmunez notio-
nem. Et tertio illius notionis inquirit nomi-

nalem expressionem. Secunda ibi. Ideo que-
ri solet. Tercia ibi. Si vero queritur Quid
ca istas duas distinctiones quero hanc ques-
tionem.

Tru hoc nomine principiū p compatio-
ne ad intra debet admitti i diuis.
Et videt q nō. qz vbi nō admittitur
vnū relatiuoz. nec altez debet admitti. s p̄n-
cipiū et principiatū sūt relatiua. vt p̄z. i. phis-
coz. et principiatū fin dicta sc̄toz nō p̄preat
mittit i diuis. qz nec p̄ncipiū. **L**otra. b̄tua
Aug. dicit q pater ē principiū sine principio. et
filie ē p̄ncipiū a principio. Pretermisis multis
modis dicēdi principiū qui a pho narrat. v.
metaph. solum accipio hic principiū fin qz
tuor suos modos maxime vniuersales. puta
fin quattuor modos causales. tot em̄ modis
dicit principiū quoz causa. **I**git ad modus
distinctionis cause hec questione posset intellē-
gi de principio materiali. formalī. efficiēti et fi-
nali. De p̄mo tamē et ultimo nihil ad p̄sens.
qz te p̄mo puta. vtz aliquid materialevl qua-
si materiale sit in diuisinis. dixi supius dist. v.
arti. uij. De finali autē tei bonitate tractarevi-
te ad finem quarti libri spectare. et spectabat
ad primā distinctionē p̄mi libri. Propter qd
ibi aliqd d̄b̄ dixi. cu de fructo tractam. **A**d
p̄ns igit solū v̄rel qd̄ p̄ncipio formalē st̄tu-
tutio. et de principio originali p̄ductio.
Igit i hac qōne p̄mo videbil. vtz i diuis sit
p̄ncipiū formalē st̄tutiuū. **S**ed o utrū i di-
uis sit p̄ncipiū originali p̄ductiuū. **E**sic rō
ne breuitas i hac lectoꝝ et p̄phēdā materiā dua
rum distinctionū. sc̄z. xxvij. et xxix. Nam cir-
ca. xxvij. distinctionē in qua tractat de inna-
scibilitate cōmuniter inquirit de principio st̄tu-
tutio patris. Sed dist. xxix. inquirit de prin-
cipio p̄ductuo in diuis.

Quātūz ad primūz *Articula 1*
vtrum in diuisinis sit principiū formaliter cō-
stitutiū. sic proceda. Primo em̄ ostendam
q innascibilitas nō est p̄sone patris formaliter
cōstitutiua. sicut dicit quidaz. Secundo q
nec p̄nitas p̄cepta vt generatiuitas est p̄s-
one patris cōstitutiua. Ex quoz remotione pa-
tebit lucidior veritas opinio nostri doctoris
de p̄sone patris constitutione. quā in questio-
ne. p̄ime p̄cedēti recitam. **D**ico ergo p̄mo *Loco 1*
q innascibilitas nō est p̄sone patris constitutiua.
Quia illud quod ē formaliter positiū.
nō potest constitui p̄ncipio formaliter p̄sa-

Dist. ~~XXVIII. et XXIX.~~

- tiuo. sed persona patris est res formaliter positiva.
innascibilitas vero formaliter dicit priuatio patri
uitatis sive negatio eiusdem ab alio. q. t. 1. **P**
id quod nihil ponit et aliquid supponit non preesse
constitutum per me personam illa praez. q. quod de sensibili
ponit et sensibil constituit. et singulariter quod
supponit alterum non constitutum primum. sed in
innascibilitas cum sit priuatio nihil ponit. sed per
supponit subiectum seu aliquam proprietatem per
quam adueniat subiecto. **P**. persona diuina
cum sit formaliter relativa. in esse personali consti
tuitur relatione tali que formaliter et directe
sit relatio. sed innascibilitas solum per reducti
onem est relatio. quia priuatio non est in gene
re se. sed reducit ad genus sui habitat. Iuxta quod
aut Aug. v. de trini. c. viii. per se negatio est in eo
de predicamento i. q. est affirmatio. Et. q. elebor. d.
q. non facere intelligi facere. et oīno in negatione
dictio. i. affirmatio. Et. q. de anima. rectum est in
dixi et obliqui. **P**. sicut se habet spūs illius
cum ad non esse alium ab ipso. sic se habet pa
ter ad non esse ab alio. sed ad constitutionem per
sonae spūscis nihil facit quod alter non est ab ipso
cum innascibilitas que in parte per sensibile dicit
nisi patrem non esse ab alio ad constitutionem perso
nae patris nihil faciet. **P**. proprietas constituti
ua persona est de se formaliter incoicibilis. sed
innascibilitas et omnia alia negatio sic de sensibili h
eritatem. sed si quā dicit eritatem. hoc dicit pro
tanto. quod fundatur in ente. sic de se non dicunt ali
quā unitate seu incoicabilitatem nisi ratione per
prius positum in quo fundatur. **P**. persona forma
liter constituta principio formaliter positivo est
nobilior et perfectior ea quod constituta formaliter nega
tiuo. sed filius et spūscis constitutus principis
formaliter positivus. q. dato per impossibile q. perso
na prius constitutus h. principio negativo quod est
innascibilitas. tunc persona filij et spūscis est perfecta
ores quam persona prius. q. est inconveniens. **P**. op
positum illius et clavis est posuit unius doctor. q. dicit
suis magne fuisse reputatiois. Et pba sic. **P**.
lo formaliter persona constituit quod ab alia persona di
stinguit. sed binum dampnum. li. i. c. h. per se prius et
spūscis sunt unius et id est per generationem. gene
ratio et processio. cum igitur generatione per quam sola
per ab aliis distinguuntur id est quod innascibilitas.
2. q. innascibilitas persona patris constituit. **P**.
nobilior per proprietatem quod est in patre persona prius con
stitutus. sed innascibilitas est nobilior patris pro
prietas. Major p. pba minor. q. illa proprie
tas quod est in patre quod non potest coicari creature est
nobilior illa quam per coicari creature. sed patni
tas per coicari creature est in innascibilitas. **P**.

Bonauē.

persona prius aut constituit premitate. aut coi nati
one. aut innascibilitate. illa praez per sufficienciam di
uisio. q. non possum intelligere in persona prius
proprietates seu notiones. **H**ec non constituit pre
mitate. q. cum prius per quod generat. q. prius per
supponit generationem. sed generatio cum sit actus super
positus. q. pluperponit superpositum constitutum. n. coi
notio. q. si coi notio superpositum constitueret. tunc
vnu. etflare superpositum ex p. et filio. cum sit utri
q. cois. q. sola innascibilitas poterit constitutere per
mū superpositum in diuis. **P**. proprietas ad digni
tatem prius primo aduenientem dñe ecclie consti
tit primam personam in diuis. innascibilitas est huius
pertinet enim ad dignitatem quod aliquid non superpo
nat aliud a q. p. ducat. Aduenit etiam primo cen
tie diuis. q. ratione prius prius adesset cetera
in diuis. q. innascibilitas. eadem ratione ipsa filia
tio prius adesset. cum relativa sint simili natura et
naturali intelligentia. **H**ec oīco q. sum non mo
du intelligendi est posterius filiatione. sed per coicac
tio. q. in talibus non opponit filio quod sequitur filiatione
non. q. filius est innascibilis. et p. non filius. et non filius.
q. est contradictione. **P**. prima persona in diuis
est constituta prima proprietate diuis. sed innasci
bilitas est prima in diuis proprietas. Major p.
Minor p. bat multipli. **P**. Primo sic. Illud
q. est ultimum in resolutione est prius in constitutione. q. in re
solvendo cum queritur ad innascibilitatem
stat. quia innascibile est quod a nullo alio est.
sed in paternitate non stat. q. dato quod pater esset
ab alio. non tam ppter hoc resineret esse pater
Hec sic. q. magis est de ratione prius non esse
ab alio quam alium esse ab ipso. Nam p. deus
noster dicit primogenitus marie. Matth. i. et
Luce. ii. non quia post ipsum alius fuerit filius
Marie. sed q. an ipsum nullus erat. Cu
ergo innascibilitas dicat non esse ab alio. pater
nitas vero dicat se esse alium. ergo ro prius
magis dicit innascibilitati quam priunitati. **T**er
cio q. sicut h. esse se habet ad coicire esse. sic
se habet modus habendi esse ad modum coicandi
di esse. sed h. esse est prius quam cocommunicare esse
cum innascibilitas que est quidam modus habendi
di esse non ab alio est ppter priunitate quod est quidam
modus coicandi esse alterum. **P**. Quarto sic. Illud
q. est ratio eendi alterum est prius eo. sed innas
cibilitas est patri ratio generatois. et per sequens
paternitatis. **H**illa minor p. bat multipli. **P**. Pri
mo sic. Sicut se habet genitus ad non generare. sed filius in
diuis quam genitus ideo non generat. q. pater in
diuis quam ingenerat. q. generat. **H**ec q. sicut

Cōtra bo-
nāc.

Solutio-
Ad 1

se h̄z non spirat ad spirare. sic ingenit ad ge-
nerare. sed fili⁹ q̄z non spiratus spirat. ḡ pater
q̄z ingenit⁹ generat. **(Sed illa nō cōcludūt.**

Ad 2

q̄z sicut se h̄z negatio ad affirmationē. sic illō
quod se habet ad modū negatiōis ad illō qd̄
se habet ad modū affirmatiōis. sed negatio est
posterior affirmatiōis. vt dicit. i. topicoz. ḡ in-
nascibilitas n̄ poterit h̄re rōe⁹ p̄oris respectu
ez⁹ q̄ positivē sue affirmatiōis se habet i pso-
na patri⁹. **(Ad p̄mū i ḡ dīm⁹ q̄ dama. q̄ in-**

Ad 3

generatiōz cōcūlo quis p̄nitētē. put fūdat̄ im-
mediate sup aucte v̄lis p̄ncipij q̄ quā plona
p̄ma cōstituit̄ ab oībo alijs distinguit. **Tn̄ da-**

ma. s̄ eodē ca. subdit post verba pdicta dicēs.

In sol⁹ p̄prietati⁹ p̄nitatis. filiatōis ⁊ p̄ces-

sionis dīmaz cognoscim⁹. **(Ad. iij. nego mi-**

norē. Ad p̄batōz dico q̄ quis maior p̄p̄o ali-

quā p̄tineat h̄rāt̄ ⁊ p̄ando positiū ad pos-
itiū. q̄ p̄fīm nost̄ modū intelligēti⁹ oīpōtētia

q̄ n̄ p̄ coicari p̄fectioz esse videt̄ q̄ sapia q̄ cōi-

cāt̄ creature. tn̄ ⁊ p̄ando negatiū seu priuati-
ū ad positiū nō ēvera. q̄ negatiū q̄tū ad

illud qd̄ formalē dicit nō ip̄orat p̄fectioz di-
recte. licet rōe illi⁹ qd̄ supponit ip̄orat p̄fectioz

Etiā minor deficit. q̄ p̄nitatis fīm q̄ est plone
patris cōstitutiā. puta vt immediate fundat̄

sup aucte v̄lis p̄ncipij. ratōne cui⁹ pater dicit̄

fontana deitas. sic paternitas cōno incōica-
bil. q̄ nec etiā aliciū dīmaz plone cōicari pote-
rit. ⁊ p̄m̄s multo mīn⁹ poterit coicari cūciū

q̄z creature. **(Ad. iij. ddm. q̄ p̄sona patr⁹ cōti-**

tūt⁹ p̄nitatē. ad p̄batōz dico q̄ p̄nitatis p̄si-

terata. vt p̄petas n̄ p̄supponit generatiōz fīm

nost̄ modū intelligēti⁹. vt patuit supi⁹. h̄z ma-

gis ecōuerso p̄supponit ab ea. **(Ad. iij. nego**

miōrē. ad p̄batōz p̄mē p̄; dico q̄ n̄ ec ab alio

gato generatiōis n̄ actue h̄z passiue. q̄ qd̄ p̄pas
sua generatiō ē idē qd̄ filiati⁹. Negatio atē
posterior affirmatiōe cui⁹ opponis. vt p̄z. i. to-
picoz. **(Etsi dicet p̄t̄c aliqd̄ h̄e zuenies**

patri ē posteri⁹ filio. **(R. q̄ n̄ h̄c p̄ incoue-**

nīcī. salus tñ semp meliori in dīcio. q̄ aliq ne-

gatiō negatiū possit zuenire patri q̄ fīm nīm

modū itelligēti⁹ ex generatiōe filii resultat. vñ

dēs. n. nō st̄ ille cē filii ē nascibile q̄z natu-

rāl p̄cedit a patre. ḡ ex oīpōto q̄ fides ca-

tholica tenet patrē a nullo posse p̄cedere. h̄z ex

scīpō cē. oīpōtu illī⁹ affirmatiōis īa credite

ſ filio puta nascibilitatis attribuit patri ip̄m

inascibile appellādo. **(Nec tñ inascibilitas**

p̄t̄cī filio. dato q̄ filiatōe sit posterior. q̄z

er⁹ oīpōtu p̄t̄ tribuit filio puta generatiōe

p̄ssiūā q̄ oppōt̄ ipsi inascibilitati. **Etiā q̄ n̄l**

lū p̄natūū v̄l negatiūū ē cōmunicabile nīl

in q̄t̄m positiūū ī quo fūdat̄ in nasci-

bilitas puta auctas v̄lis p̄ncipij non ē coica-

ble filio. q̄z si talis auctas p̄teret filio. tunc

fili⁹ p̄duceret scīpō. iō inascibilitas n̄ p̄t̄

coicari filio. **(Ad. v. nego miōrē.** Ad p̄ba-

tionē p̄mū nego miōrē. q̄z negatio seu p̄nia

p̄t̄cī nō p̄t̄ ee te p̄pone leu cōstitutionē rei po-

sitionē. licet possit scīpō ad ea q̄ sunt de compo-

sitionē suē cōstitutionē rei. t̄deo non p̄t̄ fieri

vltimata resolutio nec i p̄iuatōe z nec i nega-

tione. **(Ad probatōz dico q̄ resolōe in q̄t̄m**

ua facta v̄l z p̄nitatē q̄ pater dīm⁹ ē pater

tūc ē star⁹ p̄nitatē. n̄ v̄l vt paternitas c̄. ipsā

accīpēdo fīm hoc nomē cōcē. h̄z vt dīmaz pa-

ternitas dīmaz cōpōtē v̄l origīs. rōe cū⁹ sibi

p̄petitē p̄ncipiū oīm ⁊ a nullo p̄ncipiari.

(Ad scīdīm nego miōrē. q̄z cū rō p̄mī sit po-

sitionē. n̄ p̄t̄ p̄ncipali⁹ cōsisterē aliq p̄uatōe. ad

p̄batōz dīm⁹ q̄ h̄ nomē p̄mogenit⁹ ē nomē dīg⁹

duū hereditatis cū patrī bīdicōe. ⁊ q̄z pat-

nītī vocāna bīdicōe ⁊ regni hereditati⁹ p̄p̄o excīlētīs

buō. sime ab oībo q̄i p̄phīs attribuebat. iō euāgeli-

ste p̄p̄o p̄mogenit⁹ appellabāt. non cu-

rātes de p̄p̄retatē vocablī fīm q̄z notat p̄ua-

tōz p̄uo usq̄tī q̄tī p̄t̄ positionē posterioris.

Dist. ~~xxviii. et xxix.~~

Ad 3 **A**d tertium dōm q̄ quis ista minor sit vera iabsolutis. nō tñ ē vera i talib⁹ relativis q̄ p̄cōicare esse et accipere esse istituitur ē. q̄ in talibus simul est habere ē et icommunicare ē. et modus habēdi nō est prior q̄ modus dūniūnicādi. h̄moi autē sunt dūniū supposita. ergo in dūniū minor est simpliciter falsa. **M**ti am falsum assumūt cū p̄mis̄e exclusioni appli catur. quia innascibilitas formaliter nō dicit modū habēdi esse. sed dicit modum nō habēdi esse. quia dicit negationē essendi ab alio.

Ad 4 **A**d quartū dicēdū q̄ minor nō ē vera. **A**d primā pbationē nego minorē. **S**i em̄ gentiū ē esset i dūniū ratio nō generati. tūc cū tal ratio nō obliter i sp̄sancē qui nō ē gentius ipse vtq̄ generaret. quod est p̄tra fidē. **A**d scđam probationē nego itē minorē. negatiū em̄ nō potest esse p̄ se ratio positiū. tido si lūo nō spirat eo q̄ non spiratus. h̄z eo q̄ a pa tresbi icommunicat potēcia spirādi cū respectu positiō ad spirādi. pura cū cōi notionē. h̄z n̄ generat. q̄ sibi iūic̄ potēcia generādi cum respectu oppositio ad generādū. **H**ecō sūt q̄dā circa illā materiā dicētes q̄ p̄ma p̄sona in dūniū n̄ istitutū p̄nitātē ut p̄nitātē ē. h̄z ge neratiuitas ē. **D**icūt em̄ isti hec q̄truo se h̄re gordinē. l. generatiū. potēcia generare. gene rias. t. patr. ita q̄ illoz semp vñū est prius al tero fm̄ nō querētām̄ i sequētē. quia omne potēcia generare est generatiū. sed non querē tur. q̄ puer est generatiū. et tñ nō potē generare. **I**cō omne generās est potēs generare. sed nō querēt. q̄ homo p̄fectus est potēs ge nerare. q̄ quis multi remanēt p̄tinētes. **E**t eo rem modo generās est prius patre. quia potē aliquis mori immediate post actū generatio nis anq̄ fetus p̄ceet. t. si fuit generās. nūq̄ tamē pater. **H**ec autē ad p̄positū applicādo dicit q̄ primū illoz. l. generatiū istitutū ge neratiuitate sicut vltimuz. l. p̄ ut p̄ istitutū p̄nitātē. **A**d euadendū ḡ multas difficultates q̄ tactē sūt sup̄ius cū rectauī opinione illoz qui sup̄positū absolutū ponūt in dūniū dicit isti q̄ cū i eadē relationē dūniū sūt mul te formalitatis. quaz p̄ma est generatiuitas. igit p̄ma dūniū p̄sona istitutū generatiuitate. **S**ic acē generatōi p̄supponit sup̄positū gene ratiuitas istitutū. t. relatio p̄mi sup̄positū fm̄ for malitatē illā q̄ d̄r p̄nitātē scēt actū generatōi q̄ fuerūt due difficultates. i. q̄b illi t. sup̄posi tis absolutis se marie fūdabat. **H**z ista op̄i nō capio nō possiblētē. ḡ p̄mo arguo i positiō op̄iniois i se. **H**ecō ondā q̄ pdictas

Par scđa
arti. p̄mi.
Op̄inio.

Lotra op̄i
tionem.

difficultates t. cetas p̄siles n̄ euadēt. **P**riō 1
iḡl arguo sic. Illud q̄d fm̄ rōe suā formalē p̄patiō secū aliqd q̄d repuḡt p̄mo sup̄positū i dūniū n̄ formale i istitutū ille sup̄positi. h̄z generatiuitas ē h̄moi. ḡ t̄c. maior p̄z. **D**ino rē. p̄bo ex dictis eoz. q̄ ipsiūtē dicūt q̄ gene ratūtē ē aliqd. cū tñ nō potē generare. **H**e generatiuitas autē est illa formalitas fm̄ quā re latō p̄mi sup̄positū i istitutū generatiuitātē. cū i gr̄ p̄mo sup̄positū i dūniū repuḡt n̄ posse gene rare. scēt q̄ nullaten⁹ i ec̄ p̄sonali i istitutū ge neratiuitate. **P** illud q̄d p̄supponit sup̄posi tū i istitutū n̄ i istitutū sup̄positū. h̄z generatiuitas p̄supponit sup̄positū i istitutū. q̄ oīs apti tūd p̄supponit illoz c̄c̄aptitudo. h̄z generatiuitas dicit q̄ndā ap̄titudinē. **P** p̄petras sup̄ positi i istitutū d̄z ē marie determinata. eo q̄ cōstitutū rē i incōcabilis subſtētia. h̄z int̄ oēs illas q̄truo formalitatis q̄s illi attribuit re latōn p̄me p̄sonē i dūniū generatiuitas ē m̄ me determinata. igit nō erit p̄petras cōstitutiua p̄mi sup̄positū. **P** eisdē rōib⁹ q̄b sup̄i⁹ 4
dist. vi. reprobarū formalitates iabsoluti. po terūt h̄ reprobari i p̄petrib⁹ relativis. marie cū eas ponūt i eadē relationē. q̄ ut sīcna for ma erit multiforme. **M**ultiplicato em̄ uno iugator multiplicat t reliquz. formalitas autē t forma sunt coniungata. t se habent ut cōcretū et abstractū. **D**ato tamē q̄ essent h̄moi formalitatis. achūc generatiuitas nō erit sup̄positū cōstitutū. **P** uia q̄nīcūz illud q̄d cōsup̄positū i istitutū exp̄m̄ multis modis. quozy modoz vñus h̄z rōz p̄fectionē. t aliter rationē min⁹ p̄fecti. h̄z d̄z constitutere sub rōe p̄fectionē maxime si sup̄positū i istitutū ē nobile t p̄fectū sup̄positū. **B**ed etiā fm̄ illos generatiuitas inclūt i p̄nitātē t n̄ ecō. uero. q̄d cōqd p̄fectōis p̄cipi potēti i genera tūtātē p̄cipiēt i p̄nitātē. h̄z n̄ ecōuso. t p̄n̄s rō p̄nitātē p̄fectō rōe generatiuitatē. **L**ū iḡl p̄m̄ sup̄positū i dūniū sit p̄fectū sup̄positū. magis d̄z i istitutū formalitate q̄ ē p̄nitātē. q̄ formalitate q̄ ē generatiuitas. **N**ec enā p̄ i istitutū iste potest euadere difficultate tā etas sup̄ius. **P** uia autē illud sup̄positū i i sti tutū p̄ generatiuitatē erit sup̄positū absolutū t tūc icidē i op̄inione reprobatā. aut erit sup̄positū relativū. t tūc simultaneē optet esse sūt um correlative. q̄d nō est aliud q̄ sup̄positū genitū. **L**et tunc arguiēt̄ tra tē sicut tra me putā sic. **P** uetūq̄s sūt sīlā q̄nīq̄s sup̄ponitū vñū t reliquū. h̄z sup̄positū generatiuitate cō stitutū. t sup̄positū genitū h̄nt siml. t fm̄ te

Dicitur
Articulus 2

Quatuor ad secundum

principale. utrum in diuisis sit principium originaliter productuum. posset quod duplum fieri inquisitio. Primo utrum ro principiū inueniat in diuisi tam respectu intrinsecorum puta personarum. q̄ respectu extrinsecorum. puta respectu creaturarum. Sed o quō taliter ibi repuit puta vniuero vñ equoce vel analogice. Tercio utrum p̄tēt filii sint vnuū principiū spūstici. Et quarto dato q̄ sic. utrum tñ possint dici p̄les spiratores. Sed q̄ de tertio et quarto satis pli ex tractauit dist. xi. questione. i. articulo. q. 7. iii. ideo ad p̄nes soluz de primo et sedo aliqd brevissime dicā. Quātū igit ad primū dico q̄ quis i creaturā p̄ncipiu et cā dicant ad suerentia. i diuisis tñ respectu intrinsecorum ita admittendū est nomē p̄ncipiū. qd tñ negaduz est nomē cause. Nam cā ē ad cuiusē sequitur aliud. ut p̄z. v. metaph. In diuisis igit vbi nulla ēseq̄la ī esse. cū ibi nō sit p̄bus et posterius ī esse. sed vnuū et idē eōūm personarum. ibi nō debet admitti nomē cause. Itē vbi nō est aliud et aliud substatiue. nō potest admitti nomē cause. cū ad eē cause sequat aliud. sed i diuisis nō regit aliud et aliud substatiue. qz als eccl diuisa natura. Sed gnomē p̄ncipiū vere diuisa sueriat p̄z. qz dicit. v. met. aph. q̄ principiū est vñ est aliquid. qd tñ ē dicere. q̄ principiū est a quo aliqd habet esse. Sed filius i diuisis vere ēa patre. et spūstantius ab vtroqz. igit p̄ vere et principiū filij. et pater et filius principiū spūstici. Respectu m̄ creaturarum tota trinitas et pot dici principiū. q̄ oīs creature a dño deo est. et sibi potest dici causa. qz cū creature p̄ducatur a deo i aliena natura. ergo in creatione ad esse dei tantq ad esse cause sequit aliud. puta ipsa creature a deo si uē ab eē diuino cōntaliter distincta. Quātū ad secundū dico q̄ principiū in diuisis respectu personarum ad intra. et respectu creaturarum ad extra. nec dicit vniuero nec equoce. sed dicit analogice. Quia q̄nctūz ratio aliqui nomis

duenit alicui rei in comparatione ad plura. quorum respectu vnius p̄uenit sibi prius q̄ respectu alterius. hmoi nomē de tali re nec dicitur vniuero nec equoce sed analogice. sed ratio p̄ncipiū prius p̄uenit deo q̄tū ad p̄ductiōem p̄sonarum q̄ creaturarum. ergo h̄ nomē principiū q̄ ad intra et quod ad extra deo nec p̄uenit vniuero nec equoce. sed analogice. maior p̄z. Q̄ si p̄petret ei equoce. tūc nō competet ei simili ratione. Si vniuero. tūc nō prius p̄petret ei respectu vnius q̄ respectu alterius. Ex iustificati ergo diuisiō erelinquunt q̄ sibi competat analogice. Minorē p̄bō q̄d rupl. Primo probatio sic. Q̄ qn̄ aliqd nomē vnuū p̄uenit aliqd vnuū ob. quoqz tñ vnuū fīm significati illi? nōis est rō alterius. Illud nomē p̄v intelligit p̄petere illi q̄ quod cōuenit alteri. sine quod est ratio quare illud nomē p̄ueniat alteri q̄ ecōuerso. sed cē principiūz creaturarum p̄uenit deo p̄ hoc q̄ ipē est principiūz personarum. q̄sicut p̄petebit li. iiij. dist. xi. articulo. i. emanatio personarum etatio emanationis creaturarum. Sed oī sic. Dñ 2 vnuū cōenomē dicit de nōcio et contingēti. prius videt p̄petere necessario q̄ contingēti. sed cē p̄ncipiū personarum p̄uenit deo nōcio. qz nō potest sibi nō competere. et cē principiū creaturarum cōuenit sibi libere et contingenter. potuit enim deus eas nō principiare si voluisse. ergo tc. Tertio sic. Cū hoc nomē p̄ncipiū sit respectu. vt p̄z. i. physicoz. vbiqz ergo relatio significativa p̄ ipm realiter aliqd ponit. ibi hoc nomen principiū prius et magis p̄prie repul. q̄ybi nihil reale ponit. sed ex hoc q̄ vna diuisa personarum p̄ncipiū alterius. relatio realis ponit in persona producēte q̄ alterius ē p̄ncipiū. Et ex hoc q̄ deus est p̄ncipiū creaturarum nō ponit deo aliqui realis relatio. vt p̄petebit in dil. immedia te sequenti. q̄ tc. Quarto sic. Qd p̄uenit deo ab eterno. prius et magis videt sibi p̄petere q̄d p̄uenit sibi i tpe. sed cē p̄ncipiū personarum cōuenit deo ab eterno. creaturam autē p̄ncipiū i tpe. ergo tc. Ad argumentū p̄ncipiale i oppo sit p̄pter hereticos. qui p̄ eōde volunt accipere mentum. p̄ncipiū et causatū.

Distinctio trigesima.
Wnt enī que
da tc. Postqz mḡ determinauit
de diuisaz personarum eternis moti
onibus. nūc in ista. xx. distinctione tractat

de earundem personarum talibus relationibus.
Et dividit in duas partes. Quia primo inquit
dicit quod quedam tales appellantur deo convenientes.
Hoc ostendit quiter et per quod modum deo con-
venire valerat ibi. Quoniam ergo prima in tres.
Nam primum magister promittit sua intentioem.
Hoc ostendit sua assertionem adducit obiectores
tertio illius objectionis invenit dissolutio-
nem. Hoc ibi. Sed hic aliquis dicet. Tertia
ibi. Ad quod dicit potest. Sequitur illa pars. Quo-
rum ergo. Et dividit in duas partes. Nam primo ostendit su-
per predictoris possibiliterem. Hoc ex his dictis non
dicit esse soluta quoniam super tacta difficultatem. Ibi
hic potest solui quod. Circa istam distinetur.

Tertium relatio dei ad creaturam sit pro re
latore creature ad deum vel econuerlo. Et
videlicet relatio dei ad creaturam sit pro
pter quod sic se habet secundum etiam ad fidem. Sic rela-
tio ad relationes. sed et per hoc est creatura. Et tercium.
Tertia. relatio secundum rationem posteriori relati-
one secundum rationem sibi opponit. sed relatio dei ad crea-
turam secundum rationem. ut et patebit. relatio vero cre-
ature ad deum est realis. ergo tertium. Hic qua-
tuor sunt videnda. Primum vero aliqua rela-
tio sit inter deum et creaturam. Secundo dato
quod sic. virtus talis relatio sit realis ex parte dei.
Tercio virtus sit realis ex parte creature.
Et quarto videndum est de eo quod ques-
titio querit.

Articulus 1

Quatuor ad primus
principale. utrumque relatio sit inter deum et crea-
turam. dicendum est sic. Quia inter mensuratum et me-
surum optime relationem. sed deus est mensura omnis crea-
turarum sive omnis entium. ut per ipsum. Auctor. p. meta-
physica. ubi sic ait. Illud quod est mensura omnis est principium
potest. deus. qui est motor omnis absolutus ab omni
materia. qui est actus ultimus. cui non admisceretur
omnis potest. qui est principium vel motor. forma et
sua. Et per positionem pectus deus. Ois deus me-
suratur et mensura. **P**ropter quod inter productus et productorum
est vera relatio. sed deus est creator omnis. Da-
tor. pater. v. metaphysica. Non declarat circa pri-
cipium secundum librum. **P**ropter quecumque similitudine sit di-
uerbia. inter ea saltem est relatio diversitas. sed de-
us et creatura sunt simili diversa. cum differant
plus quam genere. ut per ipsum. et metaphysica. **H**oc aliisque tri-
pletum hic possumus instare. **P**rimo quod relatio sicut sit
natura. deus autem potest deo creature. **H**oc quod non
sunt ad innumerabilem generis. **S**ecundum illa

Instantia

Contra enim quod
potest. et per ipsum. et metaphysica. **H**oc aliisque tri-
pletum hic possumus instare. **P**rimo quod relatio sicut sit
natura. deus autem potest deo creature. **H**oc quod non
sunt ad innumerabilem generis. **S**ecundum illa

sunt ad innumerabilem generis.

Tertio quod huius generis est unus relatio et

aliter. sed deus non est generis creature. cum in nullo

generis claudatur. sed si se claudatur perfectio omnis

generis. ut per ipsum. v. metaphysica. **H**oc illa non obstat sed

ratio ista dicte. quod. b. Aug. expresse dicit. v. li. d. tri.

quod creator est relatio deus ad creaturas. sic dominus ad

eum. ergo tertium per dominum. quod quis relativa

est relativa sicut sine sensu naturae. in non secundum

sensu specie relationum est similitudo. et ideo quod est ut

creaturae sicut ipsa creatura. nec per se est potest

est quod est creatura. quod ut creator est terminat rela-

tione quod creatura referatur ad ipsum. tamen ut deus est per

cedat omnem creaturam. quod ut secundum deus est relatio. sed

absolute. **A**d secundum dominum. quod non omnis est compa-
tio quo est relatio. proprie loquendo de operatione

modi quod illa dicuntur ad se compabilitia que ad se

in mutuo sunt ordinabilia. sed soli illos que ad

innumeris referuntur per se quantitatem vel qualita-

tem. iuxta quod altero potest dici maius vel minus.

minus vel per se vel alibi. et sic de aliis hominibus. Re-

lationes. diversitatis referuntur ea ad se innumeris

quod diversorum generis sunt. **A**d tertium potest dici quod

non oportet secundum relationem esse eiusdem generis

sed soli ipsas relationes. qualitas. non est quali-

tas deinde generis. quis equitas et similitudo quod su-
stantur in ipsis sunt in eodem generis relationis.**N**on potest dici quod quis deus in nullo gene-

re sit ita quod claudatur deo. est tamquam in quolibet ge-

nere sicut principium illius generis. et ideo deus

referatur ad quilibet regnum cuiuslibet generis sicut

principium ad principiatum.

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Articulus 2

Quantus ad secun-
dum principale. dato quod sit relatio inter deum
et creaturas. utrum sit relatio realis ex parte dei.
pono duas conclusiones. **P**rima est quod re-
latio deo adueniens temporiter. ex parte dei non
est realis. **S**ecunda quod hoc non obstat deus
est tamquam vere terminat relationem creature. et per
hoc secundum rationem referatur ad creaturam. **C**irca
prima sic procedamus. Primo. non probabo conclusio-
ne aliquibus rationibus. **H**oc adducatur ostendere
ea motiva opposita opinionibus. **E**t tertio inde-
bo ad ea. **N**on igitur potest sic. Nullum ens
quod simili est necesse esse. possibile est deo conuenire
ex parte. sed omne quod realiter est in deo est sim-
pliciter necesse esse. quia nihil existens realiter
in actu purissimo et simpliciter primo potest esse
potest. et nulla relatio realiter existens in deo
potest deo aduenire ex parte. ergo tertium. **P**otest si relatio
quod deus ex parte referatur ad creaturam esset

Loci 1

Loci 2

Vera res realiter i deo exis. tunc creatura fm. cē
creatū vere eēt i deo. sequēs est impossibile.
quia cū omne quod ē i deo realiter vere sit te-
us. sequeret q̄ creatura fm. cē creatum eēt ipse
deus creator. probō sequētā. omnis em ve-
ra res ex tēpe prouenies est vera creatura. sed
tal is relatio esset vera res. cum realiter suppo-
natur esse i deo. et ex tēpe eueneret. ergo necesse
3 oportet dicere q̄ esset vera creatura. **P.** se-
quereb̄ q̄ ad destructionē vnius musca totus
deus destrueret. quia cuz relativa similitudine po-
nat et perimat. destruenda musca destrueretur i
deo hmoi relatio qua deus ad hmoi muscas
referit. que quidē relatio si realiter fuit in deo.
necessario idē fuit qd̄ deus. qz quicquid reali-
ter i deo est hoc necio deus est. ergo destruenda
4 hmoi relatione destruet deus. **P.** cūcunqz
realiter inest aliqd qd̄ amitti pot illud neces-
sario est mutabile. Ista ppositionē ponit au-
gust. v. de trini. c. vi. Ex hac enī pbat deū esse
immurabilē. qz nihil est i eo qd̄ amitti possit.
Cū igit̄ omnis relatio talis exis i deo amitti
posse. si hmoi relatio realiter eēt in deo: deus
verē eēt mutabilis. **P.** summe simplicitate
habeti fm se absolutā necessitatē eēndi nō po-
test realiter relatio de nouo aduenire. nec etiam
ab ipso recedere. sed deus ē summe simplex. et
habet fm se absolutā necessitatē essendi. Ista
minor patet apud theologos et phos. probō
maiorē. qz coipo q̄ summe simplex ē. q̄ omne
qd̄ realiter in ipso est idē ē quod centua sua. et
q̄ sequens nec pot sibi adesse nec averse sine sue
centie mutatione. sed eo q̄ haber absolutā ne-
cessitatē eēndi nō coexigit aliqd extrinsecū na-
turaliter differens ab eo. omne aut qd̄ refertur
ad alterū realiter relatio coexigit suum cor-
relatiū. q̄ relatio dei ad creaturā nō est realis
Istantia **F**orte dicit q̄ quis nullū reale absolutum
possit de nouo adesse vel abesse alicui sine sui
mutatione. de relatione tñ nō est simile. qz ad
solius alteri extremi mutationē alteri extre-
moy aduenire realis relatio absqz omni sui mu-
tatione. **I**stud nō obstat pdictis. qz si mu-
tua realis relatio inest aliquibz. tunc sicut una
vice ex mutatione vnius extremi acquirit vel
depdit realis relatio in altero extremo sine sui
mutatione sic alia vice poterit fieri eōverso.
puta q̄ ad mutationē istius acquirit vel dep-
ditur i illo sine sui mutatione. Propter hoc for-
te dicit doctor noster di. xx. q. ii. q̄ nō potest
eēt q̄ aliquid realiter habeat eēt aliquo qd̄ pri-
us nō fuit. nisi aliqua mutatione sit facta i eo.
vel saltē sit possibilis fieri. Et illa videt esse ex
p̄sa intēcio. b. Ambrosg. li. suo d. trini. c. vi.
vbi ɔtra Arnuz dicit sic. Si em̄ deus aliqui
nō pater: postea pater fuit mutatus ē. **P.** 5
mēsure ad mēsuratū nō ē realis relatio. vt pa-
tet. v. met̄. sed deus ē mēsura om̄. vt ait cō-
men. x. metaph. igit̄ ex hoc q̄ deus terminat re-
lationē ipsius mēsuratē creature. nulla realis
relatio ponet i deo. **P.** quicquid aduenit ali-
cui post completem suū esse. hoc ē accidēs illi.
sed deus ab eterno habuit ē completū. ergo
si i tpe adueniret sibi relatio realis. tñc i deo es-
set accidēs reale. qd̄ negat oēs philosophatēs
vna cuz theologis. Dicit. n. Boetius in li. de
tri. q̄ i deo nullū ē accidēs. Et quasi tota illa
ratio ē de mēte Aug. v. de trini. ca. vlti. vbi sic
ait. Qd̄ ḡ tpaliter dici incipit deus qd̄ antea
nō dicebat manifestū ē relatiue dici. nō tamē
fm accidēs dici q̄ ei aliqd acciderit. sed plane
fm accidēs eius ad qd̄ deus dici incipit rela-
tione. **H**ec oppositū istius a ɔtrarie opinā Opi. 5a
tibus arguit multipl. **P.** Primo sic. Dis de
noiatio realis et formalis ē ab aliqua reali for-
ma realiter informata p̄m denotatū. sed deus
realiter et formaliter dicit dñs. creator. gubernator
creature. et sic de alijs. ḡ optet q̄ relatio
domini realiter sit in deo. et sibi de alijs. **P.** 2
actiuū ad passiuū refert relatio realis se tenete
ex pre actiuū. qz relatioē mō numeri et modo
potētē sit reales i vitroqz extremonz. vt ptz. v.
metaph. sed deus cuz sit creator om̄ referat
om̄ creaturā sicut actiuū ad passiuū. ḡ ic.
P. ille relationes sunt relations reales fm
quas extrema realia vere ad inuicem refertur.
circumscribo omni actu rōis. sed relationes tpa-
les dei ad creaturā sunt hmoi. Major patet.
qz ex hoc aliqd dicit nō esse reale. qz de pendet
ab actu rōis. Minor sibi ptz. qz cuz hō q̄ era
tionalis creatura creatus fuerit sexto die. igit̄
qnḡ diebō aī oēm actū rationis deus fuit ce-
teraz creaturarū creator et dñs. **P.** relatio 4
hōis reale fundamentū et extrema realiter disti-
cta ē real. sed q̄libet pdictaz relationū ē hmoi
relatio em̄ dominij fundat̄ sup omnipotētia
dei. extrema sua sunt deus et creatura. et sic de
alijs. **P.** vbiqz relatio aptitudinalis pro
ductiū. scz ad pdicibile est realis. ibi relatio
actualis producēt ad productū nccio ē rea-
lis. Nō em̄ est possibile q̄ calefactuū ad cale-
factibile sit relatio realis. qn calefactiēt ad ca-
lefactuū sit relatio realis. **S**ed deus vt pdiciti-
us ab eterno referebat realiter ad creaturaz
vt pdicibil' erat. ḡ modo vt pdicitor sive vt
creatoz refert realiter ad eam vt pdicata sive

Instantia**Solutio**

creata. maior p. 2. Minor p. b. q. illa relatio est realis que a nullo intellectu dependet. nec humano nec angelico nec divino. sed illa relatio qua de ab eterno referit ut producatur est hmoi istam pbo. Non enim dependet ab humano intel lectu vel angelico. q. non dum fuerit. Nec ab intellectu divino. q. essentia divina non modo intel ligendi anq sit intellecta ab intellectu divino habet in se et ex se infinitam virtutem et perfectio nem. et per sequentes potentiam producendi omne producibile seu possibile produci. Non enim deus est omnipotens et omnium productus ex eo q. intelligit se talem. sed ecouerso ideo intelligit se talem. quia ipse est talis. ¶ P. producens ali quid in diversitate nature. non minus resertur ad ipsum q. produces aliquid in eadem natura. sed pater realiter resert ad filium quem produxit in eadem divina natura. q. creator realiter resert ad creaturam quam producit in diversitate nature. Minor p. ex fide. pba maior. nam cu relatio realis requirat extrema realiter distincta non minus est relatio realis inter creatorem et creaturam que suppositaliter et naturaliter distinguuntur. q. inter patrem et filium qui soli suppositaliter distinguuntur. ¶ Illud quod pprie et summa importat relationes. vbiq; hoc realiter inueni ibi erit realis relatio. sed principium ex nomine suo importat relationem. q. ut dicit. i. physicoz. principiuz autem eiusdem aut quorundam. Cu igitur deus sit realis principium creature. ipsa realiter resert ad creaturam. ¶ P. omne realiter diversum ab alio resert ad ipsum realis relationem. quia ipsa diversitas est relatio. sed deus est realiter diversus a creatura. 9. na. g. rc. ¶ Omne nomen quod pprie dicit deo et non metaphorice ponit re sui significati realiter et formaliter deo. q. quis enim deus non sit formaliter lapis. est tamen formaliter sapiens q. lapis dicit metaphorice de ipso. sapientia vero formaliter et pprie. sed deus pprie. immo ppriissime dicit dominus et creator. ergo relationes talibus nominibus importare realiter erit in deo. ¶ P. scia realiter resert ad scibilem. q. quis non econuerso. vt p. v. metaphysica. sed deus scia sua q. est idem q. essentia sua ab eterno scivit omnem creaturam. ergo rc. ¶ Sed illa non excluditur. quia sicut in hac materia dicunt solenes doctores. s. sanctus Tho. et frater Egidius. ea que realiter ad se mutuo referunt. illa ad se in mutuo realiter ordinatur. sed deus non ordinatur realiter ad creaturam cu ab ipsa in nullo dependet. q. quis econuerso creatura ordinetur ad deum. q. ab ipso realiter dependet. ergo deus non resert realiter ad creaturam.

Littera opimoni.

q. quis econuerso creatura realiter resert ad ipsum deum. ¶ Ad primum igit dicendum q. maior non est vera. q. omne moue sive agere actionem trahente denominatur a motu vel ab actione. q. quis motus talis non sit in mouente sed in mobili. et actio talis non sit in agente sed in passo. Ad minor etiam potest dici q. deus in omnibus talibus nominibus denominatur a forma absoluta. prout talis forma terminat realem ordinem siue relationem creature ad ipsum deum. Dicit enim dominus prout habet in se potentiam coactuaz ad quam seruitus creature terminatur. Dicit creator. put habet in se potentiam creatricem ad quam relationem creature terminatur. ¶ Ad secundum dicendum q. deus respectu creature sic est produces q. etiam est mensura producti. ideo relatio actus ex parte dei trahit ad relationem que se habet modo mensura. sed quia mensura ad mensuratum non resert realiter. ergo rc. ¶ Ad tertium nego minor. Ad probationem dico q. licet in illis q. diebus non fuerit intellectus humanus. habet tamen intellectus angelicus et divinus. qui videt relationem realez ipsius creature terminari ad ariam potentiam creatoris. poterant eccetra finis ratione ppter relationes creatris ad creaturem. ¶ Ad quartum nego maior. quia relatio mensura ad mensuratum habet fundamen tum reale et extrema realiter distincta. et tamen non est realis. vt pater. v. metaphysica de relatione scibilius ad sciendam. ¶ Ad quintum nego minorem. Ad probationem dico q. relatio productus ad producibilem creabilem non fuit relatio realis ab eterno in deo. q. non habuit extrema realiter distincta. creabile enim ait q. fuit creatum non differebat realiter a creatrice essentia. vt patebit in. q. libro. q. relatio realis requirit extrema realiter distincta. ergo in illa probatione datur non causa pro causa. q. dependet ab intellectu non est ea quare hmoi relatio non sit realis. sed id est extremoz est causa. ¶ Ad sextum nego maior. tali materia cu produces est infinite nature et simili necessitate. quia tunc productus in eadem natura est equa perfectio cu produceatur. ppter quod inter tale producens et productum potest esse mutuus ordo. q. equaliter se coexigunt. Sed productus a tali produceatur in aliena natura ronens limitate perfectionis in infinitum digesta a nobilitate et perfectione productus. et ideo licet dependeat a producere et ordinet ad ipsum. et per sequentes ad ipsum realiter referatur. tamen non potest fieri econuerso ppter independetiam productus. Ad probationem dico q. peccat p assignationem non cause. p. c. Pot etiaz dicit alia solo;

- ad septū q̄ maior nō est vera q̄n ratio producētis aliquid i diversitate nature coincidit in rationem mensurę, et pducēs sine diversitate nature nō coincidit i rationē mensurę, et sic ē in pposito. qz deus sic pducit creaturaz q̄ est mensura creature, sic autē producit filium. q̄ tñ nō est mensura filij, cum filius sit eiusdem pfectioñi et dignitatis cū patre. ¶ Et p idē patet ad septimū, quia cū res que est principiū coincidit cū eo qd pprae est mēsura, tunc relatio importata nomine principiū non est relatio realis sed fm rationē tñ. sicut est relatio mensurę. ¶ Potest etiā dici ad minores, q̄ h̄ nomē pncipiū nō sp formalis significat relatioñē, essentia em diuina formalis exēs absolute ē pncipiū generati et pncipiū spirati. accipit ḡ sepi pncipiū nō formalis p relatioñē. s; p absolute pnotatē relatioñi ipsi pncipiati quā terminat, et hoc sufficit pho. i. phicoz. qz p illa ſyba intēdit pbareq̄ pmenēt mēllissū q̄ nō sit vñ solū ens, sed multa sūt q̄ sit. ¶ Ad octauū dicendū q̄ maior nō est vera, nisi fūdet talis diversitas i terminis qui mutuo sunt ad inuicē ordinabiles. ¶ Etia pō dīci ad minores, qz sicut deus est vñus p subam suā et nō per intentionē additur, sic est diversus seu disti crus a quoq̄z distinguunt p essentiā sua, et nō p aliquā realē relatioñem additā. ¶ Ad nonū, ad minorē dicendū q̄ eo ipso q̄ de pprae dīci creator et dñs. iō pprae est in deo potētia creatura et potētia coercitatiua finitās relatioñes creature et oī seruitus q̄ creatura ipsi deo subiicit. ¶ Ad decimū dñm q̄ scia nostra realiter referit ad scibile, qz ipsa mēsurat a scibili. s; scia dei nō mēsurat a rebo, sed est mensura rei, sic autē om̄en, et metaph. ḡ argumentū est pme et ptra sūt ppositore. ¶ Secda obclusio p3 p iā dīca. Quia eo ipso q̄ aliqd relatioñē realiter referit ad aliquē terminū, intellectus noster naturā terminatē h̄moi relationē pcipit econ tra referri, sed oīs creature realē referit ad deum, ut patebit in. iij. articulo, ḡ deus salte fm rati onē referit ad creaturā. ¶ P̄ q̄cungz nomen relatioñi vere pdicat te aliquo, si ex hoc nō ponit i eo relatio fm rē, salte poneſ in eo fm rōeſ sed hoc nomen dñs est relatioñi et vere pdicat de deo, ḡ rē. ¶ H̄ec hic posset instari tripli. Primo sic. De q̄ vere pdicat relatioñi fm esse illo debet esse realis relatio, et non solū fm rationē, sed dñs est relatioñi fm enīc et nō fm dici, et vere pdicat de deo sicut tripli dicis, ḡ rē. ¶ Secdo sic. Nihil inuanū debet poni i deo, qz si deus et natura nihil faciūt frustra, ut di cit. i. celi et mundi, multo minus potest aliqd frustra esse in deo, s; ratio cui nō respōdet res cassa est et vana, ut ait Boetius. ¶ Tercio qz si relatio qua deus dīci dñs solū est i deo fm rationē, tūc seq̄ret q̄ deus ex hoc solū est dñs, qz intelligerem⁹ eū esse dñm, dñs ē falsus, ḡ et auncēdēs. ¶ Ad p̄mū dñm q̄ nō om̄e relatioñi fm esse realē refert, qz sicut q̄nq̄ relatio fm di ciē relatio realis, sic nō ē cōueniēs q̄ relatio fm ec q̄nq̄ sit relatio fm rōeſ. ¶ Ad secundū dīco ad minorē, q̄ rōni sūe apphēsiō i intellect⁹ q̄nq̄ nūbil r̄ndet i re extra, sicut cū apphēdit chimerā, et talrō ē cassa et vana, et de tali rōne loquit ip se Boetii. ¶ Qñq̄ r̄ndet aliqd i re extra, tāq̄z immediatū et p̄mū fūdamēto, sicut cū apphēdūt res p̄me intētōis, puta hōv'lapis fortis vel plato. ¶ Qñq̄ autē r̄ndet fūdamēto remotū et mediatiū. ¶ Et h̄ dupl. qz qdā sūt q̄ intellect⁹ sua subtilitate p̄quirit, puta intellect⁹ suetē se sup̄ fantaſia sortis intelligit, sicut tāq̄z vez ens reale p̄me intētōis, vidēs autē hoc intellectu nō pdicari de plib⁹ nomiñat ipm̄ induitū, et illud ē nomē sūde intētōis, qz p̄mediato fūdamēto sibi r̄ndet apphen sio intellectus, puta nō pdicari de plib⁹ sed p̄ mediato fūdamēto sibi r̄ndet res extra, puta sortes. ¶ Aliqñ autē talia intellect⁹ nō p̄qrit sua subtilitate, sed ex suo mō intelligēdi de nēcita te p̄sequit, et h̄mōi v̄plimū sūt relatioñi fm rōeſ, quis cū i re extra ita repēdeat mensura tū a mensura q̄ ecōuerso mēsura nō dependet a mensurato, tñ apud intellectu est eoz quā si mutua dependētia, qz sicut intellect⁹ nō po test apphēdere mensuratu ut mensuratu n̄t apphēdere mensurā, sic n̄c p̄t apphēdere remensurā ut mensurā n̄t apphēdere mensuratu, qz tamē dependentie apud intellectuz quā intelligit mensuratu dependere a mensura co respōdet dependētia in re extra, ideo relatio mēsuriat ad mensurā est realis, dependētia autē mensure apud intellectu nō respōdet i re extra dependētia mēsure, sed sola terminatio quā mēsura terminat dependētia mēsuriat, iō relatio mensure ad mensuratu est relatio fm rationē. ¶ Ad tertiu dicendū q̄ aliquid vere et realiter est idē sibi, tamē relatio qua idēm referit ad seipm̄ est relatio fm rationē, qz intellectus ipsam p̄cipiendo vt̄ vno tanq̄z duobus, ut p̄atz, v. metaph. sic deus vere et realiter est dñs, ppter vera et realē potētia coercēdi subditos qua terminat oīm dependentiaz seruitus subditoz suoꝝ, relatio tñ dei ad subditos est relatio fm rationē, cūz sibi ex pte tei

nō indeat ordo dependetie qua referat ad s̄b i
ditos. sed solū dependetia quā terminat p̄t
subditi ordinat̄ ad ipm.

Articlo 3 Quantū ad tertius

principale. vitrum relatio que est inter deū et
creaturā sit realis ex parte creature. sic proce-
dam. Primo ponā vnam &clusionē & ipsam
probato. Secundo in fabo &tra eam & solua
instānas. Tercio infera quoddā correlatiu
cōtra dicta cuiusdā doctoz in ista materia.

Lōculo 1. **¶** Lōculo ē hec & creatura realis referit ad crea-
torē. Qz illud quod realiter depen det ab alte-
ro ad ipm ordinat̄. hoc realiter referit ad ipm.
sed creatura realiter depen det a deo ad ipsuz
ordinat̄. vt patet. cū. metaph. **¶** Omne pro-
ductuz reale realiter referit ad productuz. sed

3 creatura est realiter producta a deo. ḡtē. **¶** Omne
mensurati realiter referit ad mensuram
qua pfectissime mensurat̄. sed deus est mēsu-
ra om̄ pfectissima qua omnes creature perfe-
ctissime mensurant̄. **¶** Contra illā &clusionē

1 ab aliquib⁹ instat̄ sic. Si ois creature referit
ad creatorē relationē reali. tūc ipsa relatio qua
referit creature cum sit realis est vera creature
& consequēs referit ad creatorē. aut igī
referit relationē fīm rationē. aut relationē reali.
Si primo mō. tūc pari ratione quelibet alia
creature referit relationē fīm rationē ad creatorē
& nō reali relationē. Si secundo modo. tūc
codē modo queret de illa relationē. & erit pro-
cessus in infinitū. **¶** D. creature fīm & pro-
ducta a deo sic referit ad deū. sed a deo fīm sub-
stantia suā est producta. igī fīm suā substanciā
referit ad deū. & nō fīm aliquā relationē ac-
cidēliter supuenientē. **¶** Omnis relatio est

quasi quoddā mediū inter extrema relativa.
sed inter creatorē & creaturā nullū cadit mediū.
qz fīm Bern. omne quod ē aut est creatu-

ra. aut creatrix cēntia. **¶** Sed illud expresse
&tra. b. Aug. v. de trin. c. vi. vbi ait deū dī
ci relative ad creaturaz. nō ratione accidentis
quod accidit sibi. sed ratione accidentis quod
accidit creature. ad quam dīci incipit ipse de
us. Oportet igī & relatio creature ad ipsuz
deū sit aliquid reale existens in ipsa creature
quo ad deū creature referit. **¶** Ad primum igī

dicendū. & relatio referit ad deū. nō tamē alia
relatione sed seipsa. **Sicut em species differt**
dīntia sua p̄pria ab alia specie. dīntia autem
nō differt alia dīntia. s̄ seipsa est ab alia dif
ferebita realiter diversa. sic relatiū referit rela-

tionē. relatio autem respicit terminū seipsa.

¶ Ad secundū dicendū & sicut aliquid dicitur simile ipsa qualitate causaliter et suadē
taliter. sed ipsa similitudine dicit simile forma
liter. sic quilibet creatura p̄ suaq̄ naturā refer-
tur ad deū fundamentaliter. sed ipsa relatio for-
maliter.

Ad 2

¶ Ad tertium dicendū & quis inter
creatore & creaturā non sit mediū tale qd̄ nec
sit creator nec creatura. tamen inter creaturā
absolutā & creatorē p̄ modū cuiusdā tendētē
mediat creatura que est relatio. que cū sit ipa
tendentia sine ordo. nō requirit aliam tendē-
tiaz mediā. sed seipsa tendit ad terminū. nec
est media relatō tangē res alia a suo funda-
mento sed tangē modus. **¶** Et ex hoc potest
inferri &tra vnu doctoz q̄ falsa est sua adiun-
tio quā ponit circa illam distinctionē. xxx
& nulla relatio formaliter sumpta sit ens rea-
le extra animā. Omnis enim relatio ut ait depen-
det ab actu rationis. et formaliter soluz habet
esse obiectum in anima. Et hoc ipse probat p̄mo
de relationib⁹ que dicunt̄ modo unius. vt est
similitudine. equalitas & idētatis. **¶** De idētitate
tamen dīmitro. qz ibi cēdo lecū & ibi sit re-
latio fīm rationē tm̄. **¶** De similitudine &
arguit sic. Omnis realitas potest p̄ diuinā potē-
tiā manuteneri absq̄ omni alia realitate a
qua non dependet. sed realitates dūarū albe-
dinū a similitudine nō depen det. ergo si simili-
tudo esset ens reale posset deus manutenerē
duas albedines destruēta similitudine. sed il-
lud est falsum. qz intellectus semp eque inue-
niret similitudinē circa h̄moi dua alba. **¶** Se-
cundo probat hoc idē de relationib⁹ mō numeri
sic. Si relatio mō numeri ēt verū ens reale
extra animā. tunc in vna reputari vna sola li-
nea essent infinite entitates reales. falsitas cō-
sequētis patet. pba& & sequētia. qz talis linea
respectu sue medietatis esset dupla. & illa me-
dierat respectu totius esset subdupla. Iterū
eadem linea respectu sue tercie partis esset tri-
pla. respectu quarte ēt quadrupla. & sic de sin-
gulis p̄tibus. que cū sint infinite cēnt infinite
entitates relative actu in eadē linea. quod
est impossibile. ergo relationes tales nō pos-
sunt dicere formaliter aliquā entitatē extra ani-
mā. **¶** Tercio idē probat de relationib⁹ dīcīs
mō potēt. qz illud nō pot̄poni res ī naturā
qd̄ nō habet aliqd̄ p̄ducīū nec mediate nec
immediate. s̄ p̄nitas ī h̄moi Maior p̄z. qz mi-
hil p̄t seipm̄ p̄ducere. vt p̄z p̄ Augi. i. de tri-
ca. i. & p̄ om̄. p̄j. met̄. p̄mento. xxviii. **¶** Di-
nozem̄ probat. qz paternitas que de nouo sit in

Ad 3

**Correlati-
um p̄ Aug-
reoli.**

**Rōes Aug-
reoli.**

- aliquo producente, si causa est, aut causa a tali producere in quo est, aut a producere, aut ab actio ne fluente producere in productu aut ab aliquo extrinseco pura a celo vel a deo. Non primo modo, tamen quia relatio est per se terminus producens, tamen quia acquiretur sine via acquisitione alicuius absoluti, tamen quia producens ageret in seipso. Nec secundo modo, quod filius non potest aliquid imprimere in patre. Nec tertio modo, quod actio est subiectum in passo. Dicere autem quod de us vel celum imprimat hinc realitates est absurdum. **Quarto** probat idem de relatione mensurata ad mensuram sic. Impossibile est aliquam rem rependere a non re, quia res non dependet a nihil. sed scientia potest manere resibili de structa et penitus annihilata. ergo impossibile est quod relatio scientie ad scibile que est relatio mensurati ad mensuram sit aliquid in re existens.
- V**erum dicit quod in universaliter omni relatio nis repugnat quod sit res in natura existens, quia illud non est res quod acquirit in subiecto nullo agente ipsum attингente, relatio est hinc. quod si unum album fuerit in oriente, et aliud album sit in occidente. similatudo generalis in albo existente in oriente, nullo tamquam agente ipsum attингente. Sed illam positionem non reputo bonam, nec theologice nec philosophice loquendo. Ratio primi est. Quia si relatio non est alia ad priorem rationis obiectum extra in intellectu, cum divina proportionem distinguatur nisi tribus rationibus. divina proporcione non essent distincte nisi tribus entibus rationis, et per consequens non essent realiter distincte, quod fuit error fabelli. **S**e. Aug. v. de tri. ca. iij. dicit quod relationes in creaturis sunt accidentia non autem in deo. Et addit ibidem, quod omnia accidunt creaturis que vel amittit possunt vel minui, ut magnitudinea et qualitates, et quod dicit ad aliud, sicut amicicia, seruitutes, similitudines et qualitates. Sed ens rationis obiectum solus est in anima non potest esse accidentes rei extra animam. g. tc.
- Q**uod autem hec positio vere phisicorum contradicatur per hoc quod Aristoteles, qui v. meth. appellat relationes modum numeri et modum potentie relationes reales, et dicit eas realiter aliud ponere in vitro quam extemorum, relationes vero modum mensurare dicit realiter aliquid ponere quam non in mensura. Sed planum est quod non plus in uno extemorum ponere quam in altero si omnis relatio est finis rationis. **T**ercium in predicamentis et v. meth. phis distinguunt ens reale extra animam, et predicamenta, in hinc reali distinctione numerar et relationes cum aliis. ix. predicamentis realibus. **T**ercium est Aristoteles.
- qui ipse, iij. sue methodi, dicit, quod relationes hinc proprias certitudinem habent quam praeiussimam in esse et proprias actualitatem. **T**ercium est contra Averroem, quod directe in uehementer illa positionem, xij. meth. etimo. ix. ubi sicut. Relatio est debilioris esse alios predicationis camenitatis, ita quod quidam intellexerunt seu puramente ipsas esse ex secundis intellectus. **E**t idem comenius, iij. celorum et mundi, etimo. ix. ait, quod comparatio est accidentis separabile a re, sed omnis comparatio proprie dicta est relatio. g. tc. **E**t etiam illud simpliciter sive predicamenta, ubi expressa distinctione relationum in relationem realem, et relationem finis rationis, sed finis ista positionem omnis relationis est finis rationis. **T**ercium est Euclidem per totam geometriam, ubi tractat de proportionibus et equalitatibus et inequalitatibus, quod cum sint vere relationes, si tantum ut entia rationis sint obiectum in intellectu, scia euclidis non est scia realis sed rationalis sive logicalis. **A**d primum igitur dicendum quod si minor debet sumi sive maiore, tunc in minore supponitur relationes, et re altera a fundamento. quod est falsum, quod prius relationis realis a suo opposito realiter differat, non differt enim a suo fundamento sicut res a re, cum nullam habeat oppositionem ad ipsum fundatum. **E**t igitur relationes et fundamenta eadem res, alio in talibus modis se habentes. **C**ontra ratio est contra te, quod deus potest destruere omnem finem rationis deus non potest destruere similitudinem et manutenerem duas albedines, igit ex natura fundamenti et innascuntur ipse relationes tales vera entia extra animam, et per se non habent tantummodo esse obiectum in anima, ut tu intendis excludere. **A**d secundum nego contra te. **A**d punctionem dico quod et modus quo actus sunt signabiles per lineas, et modus per se sunt relationes reales in primis respectu totius, et in toto respectu talium primorum, alios non binum distingueat phis. v. meth. quod relationes modi numeri sunt reales ex parte virtutum extremarum, sed quod sunt accepta in talibus finitum est, ut dicitur, iij. physica, quod infinitas in talibus semper est potentia et fieri, et numerus in actu nec in facto esse, ut praecepit ibidem, ideo nunquam erunt infinite entitates reales in actu quantilibet relationes modi numeri sunt entitates reales extra animam, et realiter existentes. **A**d tertium dicendo nego minorem. **A**d punctionem dico quod prioritas sive quecumque alia relationes realis et haber causam productionem per se et per accidentem semper in mediatis productione alicuius absolute. Per se quidem, quod produces aliquod suppositum, et communias sibi virtutem generativa est per se causa omnis paternitatis que undeque causabit vel subdabit in tali potentia generativa. Illud autem suppositum productionem generans postea filium est, et

g accidēs eiusdē p̄mitatis. qz est causa sine q
nō siue remouēs prohibens. quia nō esse sūt
est causa prohibens actualē existentia ipsius
paternitatis. **E**t cū dīcīs qz tunc pater cau-
saret aliquid i seipso. Dico qz nihil repugnat
causare aliquid i seipso p accidens. Hic ut
em̄ motus ipsius graui est i graui. et tamen
causat a graui. nam graue p se remouet pro-
hibens. quod remouendo mouet seipsum de
ossum p accidens. vt patet. viij. phisicorū. et
sicut talis motus per se est ab ipso generante.
quod quidem generans quantum dat de for-
ma tantū dat de loco. et p consequē de motu
ad talē locum. vt apparet in codem. viij. sic
in pposito r̄c. **A**d quartū nego minoē.
quia si re penit̄ destructa adhuc maneret sci-
entia. tunc habens scientias nihil sciret. quia
tale scitum nihil penitus esset. cum sit destru-
ctum tam in se qz in suis causis. de nihil au-
tem nō potest esse scientia. Nihil em̄ nō con-
tingit scire. quia nō est. vt dīcīs. i. posteriorū.
Ad quintū dīcīs qz vel p agens actua-
liter attin̄ ḡs intelligis agens p accidens. si-
ue causam p accidens. et tunc minor est falsa.
qz nūc acquirit paternitas sine actione pa-
tris qua prohibens paternitatē puta nō esse si-
li remouet. Vel p agens actualiter attin̄ ḡs
intelligis agens siue causā p se actualiter ope-
rante. et tunc maior est falsa. quia p eam equē
beneprobat qz motus actualiter inexistēs gra-
ui nō sit aliqua res. sicut de paternitate. qz
causa p se illius motus. puta illud a quo ge-
nitū fuit illud graue protū cum graue mo-
uet nō attingit actualiter ipsum graue. qz for-
te protunc destructū est. tñ est in rex natu-
ra nisi in potentia. **E**t sic apparet qz rationes
illius nō conuincit.

Articls 4

Quātuꝝ ad quartū
p̄cipiale. vtrum relatio dei ad creaturam sit
prior relatione creature ad deum vel econser-
to. Dicēdū qz relationes p̄dictē puta creatu-
re ad deū et dei ad creaturā vt relatōes op̄ po-
site sunt. neutra ē prior; alia. qz vt sic hec na-
tura relatōes. qz vt relatōia sunt simul sunt.
Sed qz vt dīcīs iūpīcū simultate nature stat
potitas originis. ideo posset ille articulus pe-
tere. vtz relatio qua refertur creature ad deū
magis habeat rationē originis respectu relatōis
qua refert deus ad creaturā qz econuerso.
Et tūc penes istū intellectū dīco. salvo tñ
ip̄ meliori iudicio. qz relatio qz creatura refert

ad deū. magis habet rationē originis respectu
relatōis qz deus refert ad creaturā. siue illa re-
latio sit eterna siue tralis qz econuerso. **D**icit
qñcūqz aliqz relatōia sic se habet qz vñ realit
refert ad alterz. illud autē econuerso nō refert ad
illud nisi ex hoc qz intellectus p̄cipit ip̄z refert
ri ad illud motū illius p̄ceptus accipiens
ab illa p̄ma reali relatione. tūc illa realis rela-
tio magis est origo illius relationis bñ rōez
siue bñ p̄ceptu intellegi qz econuerso. **S**ed sic
est i p̄posito. qz vt supius patuit. ex quo intel-
lectus p̄cipit realē relationē creature termina-
ri ad ipm deū. p̄cipit ex suo mō intelligēdi ne-
cessario econtra ipm deū terminatē hm̄i rela-
tionē creature refiri ad ipsā creaturā. g obie-
ctiue mouet ip̄z intellectū relatio creature ad
p̄cipiendā relationē quā ponit i creatore. et p
dīcīs origo ei⁹ dici pot. **P**. qñcūqz aliqz duo
scilicet hñt qz vñ est naturale. altū autē ex so-
lo p̄ceptu intellectus apprehendētis ipm ad si-
militudinē illius naturalē. tūc illud naturale
ē p̄bus origine illo quod ad instar sui p̄ intelle-
ctū est apprehēsum. **S**ed relatio creature ad
deū ē naturalis. cū ipsa naturaliter dependeat
a deo bñ totū suum esse. relatio autē dei ad cre-
aturā est ex sola apprehensione intellect⁹. g r̄c.
P. semp illud est prius origine a quo mo-
uet intellectus ad aliquem conceptū. qz illud
quod fit ex tali conceptu. sed a reali dependen-
tia siue relatione creature mouet intellect⁹ ad
conciendiū deū esse realē terminū illi⁹ depen-
dente. et ex tali conceptu ipse intellectus refert
econuerso hm̄i terminū. s. deum ad creaturā.
g r̄c. **S**ed si sic dīcero. qz credo bñ dictū.
tūc motiuū duaz opinionū me optet in dīcere.
Quaz p̄ma siue distinctōe simplē dīcit. qz re-
latōes dei ad creaturā sunt p̄ores relationib⁹
creature ad deū. **N**uia qñ aliquia relatōia sic
se hñt qz vñ est totaliter cā alteri⁹. tūc relatō
illius qd̄ est cā est prior relationē eius qd̄ est
effectus. sed deus totali est cā creature. g r̄c.
P. eadē est relatio qz deus vt creatu⁹ ab eter-
no refert ad creabile. et quāt̄ creans in tpe re-
fert ad creatu⁹. qz nihil de nouo pot̄ sibi adue-
nire. sed relatio creatiū ē prior relationē creati⁹.
qz sicut creare actiū est prius creari passiū.
sic relatio creatiū ē p̄or relationē creati⁹. g prior
ē relatio qua vt creatiū ē refert ad creabile
qz econuerso relatio creabilis qz creabile refert
ad p̄cipiū creatiū. **P**. nō qz creatura
pot̄ creari ideo deus pot̄ creare. sed econuerso.
Sicut g posse creare p̄cedit posse creari. sic re-
latio creatiū p̄cedit relationē creati⁹. g r̄c. **P**

4

8

3

Cōtra

Alex. 3. q. 5. 6.

1

2

3

4

Nō minus relatio dei pductis est cā relatiois sui pducti q̄ relatio naturalis agens est cā relationis que est in naturaliter pducto. sed sp. relatio naturalis agentis ē prior cālter relatiōneis sui pducti. pta paternitas filiarōe. ḡ tc.

Alia opī.

Est insup alia opinio aliquantulū trans supradicta. Dicit em q̄ relationes dei ad creaturā que ab eterno deo conueniūt sunt priores relationibus ipsis correspōdētib⁹ ex parte creature. Quia ad illō quod ab eterno deo puenit nihil facit intellectus. sed de ab eterno habuit relationē ideatū respectū ideabilē et creatui respectū creabilē. cū ignē relationes dei ad creaturā solū p tanto dicant posteriores relationib⁹ creature ad ipm. eo q̄ intellect⁹

2. facit ad esse talū relationū. ergo tc. **P**mul-

lius respectus eterni creature poterit ē causa ḡ tc. **P**q̄nūqz aliq̄ duo sic se habēt sicut primū et secundū. et secundū nō habet q̄ sit aliquid nec ad se nec ad primū nisi a primo. tūc secundū nō referit ad primū. nisi q̄ primū referit ad secundū. sed sic se habent creator et creature. er-

Cōtra illas
opiniones

Solutio
Ad 1

Ad primū iuḡ dicendū q̄ maior nō est vera. maxime si relatio cause ad causatū est fm rationē. et cōueler relatio causatū ad causam est fm rem. sed dei ad creaturāz relatio semp est fm rationē. creature autem saltem vt creatura est realiter referit ad creatorē. cum realiter ab eo dependeat. **A**d minores dico q̄ deus est totaliter causa creature. relatio tamē que est in deo non est causa relationis que est in creatura. quia deus creat virtute absolute et actione absolute. cum hmoi virtus et actio. sc̄ creationis sint cōmunes tribus psonis. relatio vero dei ad creaturā et si sit cōmuniis tribus psonis. quia tamē nō est realis sed fm rationē. nullius entis realis videat esse pncipiu. ḡ tc. **A**dsed nego maiorē. q̄ v̄ accipis creabile ut ab eterno habuit esse ī mētediuia. vel ut ab eterno habuit esse extra mētem diuinā. ne ut illoz modoz ē cadē rela-

tio creatui ad creabile. et creatis ad creatū. q̄ primo mō extrema relationis nō dīnt realiter.

Sed dō mō alterez extremerōz est ens. et alteruz penitus nihil. q̄ creabile extra mentē diuinā ab eterno nihil fuit. **D**ō planū est q̄ nō est eadem relatio eiusdem ad se. sive aliquis ad nihil. et que est creatis ad creatū. cū creans et creatū sint duo extrema realit̄ distingua tamē positiua. **A**d p̄bationē dico. q̄ quis nihil reale possit te nouo deo aduenire. aliquid in fm ratioz de nouo potest sibi aduenire. Et sīlī nego minorē. nec valet probatio. quia cū actio dei sit realis. ipsa vere potest dici causa passionis create. relatio autē talis agentis qđ est omnino primū. cum sit relatio mensure. et q̄ consequens nec realis sed rationis tm̄. non potest esse prior causaliter relatione ipsi pducti et mensurati. que vere est realis. **E**rgo **Ad 2** idem pater ad tertium. quia quis posse crea rest prius posse creari. relatio tamē creatis cum sit relatio mensure non est prior relationē creati que est relatio mensurati. **A**d quarum nego maiorem. quia relatio naturalē agētis ad naturale productum est relatio realis. nec trahitur ad relationē modo mensure. sed manet infra ambitum relationū modo potētie. que sunt reales in vtroqz extremerōz. cuius oppositū est in relatione supnaturalis agētis quod ē deus. vt p̄z ex dictis. **E**t iō dāto q̄ relatio naturalis agentis eset prior relationē sui pducti. oppositū tm̄ hui⁹ dicem⁹ relationē supnaturalis agentis. cuz talis relatio sit relatio mensure ad mensurati. **E**tiam minor posset negari. quia fm Ansel. monologion. ca. iij. relationē nō est causa relationis sibi opposite. **E**t fm Aristo. in p̄dicamēris. relativa sunt si mul natura et naturalis intelligētia. **A**d pri **Ad 1. alio** mū alterz opīonis dōz q̄ intellect⁹ nō creat⁹ rius opī. sed diuin⁹ facit ad hmoi relationēs q̄ deo ab ef no fm rōez puenit. **A**d h. dōm. q̄ q̄sins **Ad 2.** nulla creature sit cā talū respectuq̄ q̄ deo fm rōez et nō realit ab eterno puenit. intellect⁹ tm̄ diuin⁹ erit eoz cā. **A**d terciū nego maiorē. q̄ q̄sins creature totū sunt esse sive ad se sive ad aliud totaliter habeat a deo. tamē hmoi cālitatē deus nō hz a relatione que in ipo est fm rōem. sed sua absolute virtute. q̄ sua cōnia est sibi rō ois cālitatis. et deo nihil prohibet quin relatio que est in creatura realit possit esse prior origine relationē que est ī deo fm rationē. **A**d argumentū principale dicen- **Ad p̄ndi** dū q̄ maior nō est vera nisi relatio in vtroqz pale argu- fundamento sit realis.

Distinctio tricesima prima.

Disterneret oportet. Postquam magis suis determinauit de diuinarum personarum proprietatibus propriis, hic incipit determinare de cōibus appropriatest. Et dividit in duas ptes. Quod primo tractat de omnium psectionum appropriatest. Secundo de priorum et communium ad iniucem compatione distinctione. xxxi. ibi. Hic ostendit quod estio. Primum in duas. Nam primo mouet quasdam dubitaciones, quaz solutioes valent ad habendum in diuinis aliquas appropriatest. Secundo exquisit tales appropriatest. ibi. Non est permittendum. Prima in tres. Quia primo de equalitate mouet tres dubitatores. Secundo immediate applicat eas solutioes. Et tertio ostendit si miles posse fieri dubitatores et dari responsiones de similitudine sicut de equalitate. Secunda ibi. Ad quod dicimus. Tercia ibi. Hoc id dicimus de simili. Tunc sequitur illa ps. Non est permittendum. Et dividit in duas ptes. Nam primo exquisit istas diuinas appropriatest finitiam hilari. Secundo iuxta finitiam Augustini. ibi. Illud etiam scribi oportet. Prima in duas, quod primo finitiam hilari tangit appropriatest. Secundo dicitur hilari innuit explanatio. ibi. Non enim finitiam rite. Tercio illa ps. Illud etiam scribi oportet. In qua Augustinus patet appropriatest unitate, filio equalitate, spiritu sancto unitatis et equalitatis cordiam. Et dividit in duas ptes. Nam primo magis homini appropriatest ponit. Secundo membra isti appropriatest exponit. ibi. Sed plurimos mouet. Et hec dividit in tres ptes. Nam primo determinat quare patri appropriatest unitas. Secundo quare filio equalitas. Et tertio quae spiritu sancto cordia seu tranquillitas. Secunda ibi. Nec videamus. Tercia ibi. Quod autem in spiritu sancto. Prima adhuc dividit in tres ptes. Nam primo ostendit quoniam unitas patri appropriatest. Secundo quoniam quelibet diuina persona cui libet diuine personae essentia liter idem est. Tercio ostendit qualiter ex his tamen arrigat quod tabellam falsitas profutat. Secunda ibi. Hic dici oportet. Secunda ibi. In qua arriana. Tercia ista dist. xxxi. que ro hanc questionem.

Verum equalitas in diuino sit relatio realis. Et videtur quod sic. quod ubique invenitur equalis virtus magnitudo ibi invenitur vera et realis equalitas, quod equalitas est realis

proprietas magnitudinis quantitatiae, sed in diuino personis est equalis virtutis magnitudo. quod quis non quantitate molis deus sit magnus, et realiter Magnus quantitate perfectior et virtus eadem exinde in tribus personis. igitur in diuino est equalitas que est realis relatio. Contra. sancti non ponunt in diuinis nisi quatuor relationes reales, scilicet paternitate, filiationem, spirationem actionem et spirationem passiuam, quaz nulla est equalitas. Nec quatuor sunt videnda. Primo videndum est, ut equalitas in creaturis sit relatio realis. Secundo utrum in diuinis sit relatio realis. Tercio dato quod non, utrum in diuinis equalitas sit relatio rationis. Et quanto propter gratia predictorum videbunt aliquia de relatione identitatis.

Quantum ad primum Article

utrum equalitas in creaturis sit relatio realis. primo ponam unam conclusionem satis probabilem quam credo esse veram. Secundo adducam unum monstrandum opinionis tres predictos ad ipsum. Tertius est hec, quod equalitas in creaturis dicit relationem realis. Quia illa relatio est realis quae est in sua esse formale a nullo intellectu dependens, sed equalitas creaturarum est homini. Major est nota, probo minor, quia si nullus est intellectus, adhuc duae linee bipedales essent equales, et bipedalus et tripedalis essent inequales. Tertius illud quod est de reali unitensi perfectione est aliquid reale, equalitas et inequalitas. Similitudo et dissimilitudo sunt homini, quod ordo in quo consistit perfectio unitensi necessario requirit equalitatem et inequalitatem, si unitudo est dissimilitudinem rex. Tertius secundum meum methodum, hec est, quod aliqua resurunt realiter, quod in aliquorum relationibus subjectis aliqd reali ponit, propter quod referri dicuntur, vel subjecto dupli et dividendi ponit quantitas, sed in creaturis in subjecto equalium ponit realis quantitas in virtutem extremitatem, et rite. Tertius quidam oppositissimus argumentat sic. Relations modo unius tales sunt quale est illud unum super quo fundatur, sed unum super quo fundatur equalitas in creaturis est solus unum secundum rationem, et equalitas fundata super eo erit solus relatio secundum rationem. Maior est superponit, minor est subponit, quod due quantitates in duabus rebus equalibus existentes in quibus consistit equalitas non sunt unum nisi secundum rationem, cum sint distincte realiter et subjectivae. Tertius illud modicum obstat predictus, quod equalitas non est proprietas unius, sed est proprietas quantitatis.

Duratus

Solutio.

cū p̄priam sit quantitatis finem equale vel
inequale dici. Iḡ talis unitas finis ratione nō
impedit realitatem equalitatis. dummodo sint re
ales quantitates in quibus ut cōmensurate se
habent ad unum sine aliquo excessu funda
tur equalitas. ut autē una excedit aliā fundat
in eis unequalitas.

Articls 2 Quātum ad secun

dū p̄cipiale. utrum equalitas in diuis sit re
latio realis. sunt solēnes opinioes ad utrāq;
ptē dictionis. Primo igit̄ ponā vna cō
clusionē quā in hac materia estimo magis ve
ra. H̄c adducā oppositā opinionē cūz
suis motiis p̄tra eaz. Et tertio r̄ndebō ad
ea. Dico igit̄ p̄mo q̄ equalitas i diuis non ē
relatio realis. Quia sicut dicit doctor nr̄ in p̄
mo suo sc̄ptō dist. xxii. q. i. q̄ sicut cū relativa
mō potēte coincidit cum relatiuī mō men
sura. idē iudicū habendū est te vtrisq;. sic cū
silitudo et equalitas coincidit cu idētitate eodē
mō iudicab̄s de vtrisq;. sed in diuis coinci
dit. q̄ equalitas in diuis erit relatio ratiōis si
cū ipsa identitas. Et si dicit quare q̄ poti
us trahit idētitas similitudinē et equalitatē
ad suum modū. s. ad esse relationē ratiōis q̄ cō
uerso. Respōdet doctor nr̄ dices. q̄ sicut se
habet fundamentū silitudis et equalitatis ad fū
damētū idētitatis. sic silitudo et equalitas se ha
bet ad idētitatē. H̄c i diuis sūdamentū sili
tudis et equalitatis trāsit i fundamentū idētitatē
et nō eccl̄erio. q̄ equalitas et similitudo i
diuis non erunt relationes reales sicut nec
ipsa idētitas. H̄c ista dicta doctoris q̄
dā sic p̄cedit. Primo em̄ impugnat modum
huc quo doctor nr̄ declarat cōclusiōnē. H̄c
arguit ḥ ipsaz cōclusionē. Nā cū doctor di
cit relationē equalitatis et silitudis trāsire i iden
titatem. iste distinguit de idētitate. Nā idēti
tas accipitur vel ut quelibet persona. ac etiam
ipsa diuina cōntia est eadem sibi p̄s. t̄ sic nō vi
detur dubium quin idētitas sit relatio finis ra
tionē. sed isto modo equalitas et similitudo
non transirent in idētitatē. q̄ nec persona alii
qua est similia sibi p̄s. nec essentia est equa
lis sibi p̄s. Alter modo potest accipi idē
titas prout in cōntia diuina vna persona est
eadem alteri persona. t̄ sic similitudo et equali
tas transire possunt in modū idētitatis. sed
utrum talis idētitas sit relatio finis rationē
nō est minus dubium q̄ utrum similitudo
et equalitas sint relationes finis rationē.

Cōcl̄o

Instantia

Solutio

Alex. Au
gustin. q. q.
l3. q. q. 2
Egidium

tra cōclusionē autē arguit sic. Quia oppositere
latōes origis sūdant i vna cōntia diuina. que
t̄n sunt relationes reales et realiter dāntes. non
obstante cōntie vnitate. q̄ relationes cōes sicut
sunt similitudo et equalitas sunt relationes re
ales. non obstante q̄ fundantur sup vna ma
gnitudine vel sup vna sōp̄cia aut bonitate.

Sed p̄tra cōndē cōclusionē arguit quidā Alij ad d.

alij sic. Illud quod est in filio ex vi p̄ductio
nis qua a patre p̄ducit necessario est realis. q̄
nullum ens rationis sibi inest ex vi sue p̄du
ctionis. Sed equalitas inest sibi ex vi sue p̄
ductionis. quia August. cōtra Maximū
libro. iiij. ca. xvij. ait. q̄ in diuinis pater non
ē maior filio. quia equalē sibi genuit.

P. si 4
cū se habet magnitudo dimensiva ad equali
tatem in creaturis. si se habet magnitudo p̄
fectionis ad equalitatem i diuis. Sed magni
tudo p̄ma fundat equalitatem que ē relatio rea
lis. cū equalitas sit p̄prietas quantitatis. ergo
et cōdā fundat realē equalitatem.

P. si illud 5
q̄d minus videt inesse inest. t̄ illud q̄d mag
sed min⁹ videt q̄ p̄mītā et filiatio sunt relatio
nes reales st̄te reali idētitate fundamenti q̄
equalitas. q̄ paternitas et filiatio nō sunt relati
ones similiū nōim et cōpantie. nā paternitas
est relatio superpositionis. et filiatio superpositi
onis. t̄p̄ sequens maiore videt requirere
fundamēto distinctionē. velsaltēno minorē
ad hoc q̄ sint relationes reales q̄ equalitas
et ceterē relationes similiū nominū et equi
parantie.

P. fm Anselmū monologiō. xv 6
omnis p̄ficio simpliciter est in deo naturalis.
et p̄ seq̄ns realiter. sed equalitas est p̄ficio
simpliciter. q̄ Aug. de quātūtate aī. ca. vii. dicit.

Inequalitatis equalitatē iure preponis. nec quis
q̄ omīno est ut opinor humano sensu predi
ctus cui illud nō videat.

Sed illa nō con 7
cludit. Quia illa nō est realis relatio cū p̄esse i

op̄lerū dependet ab intellectu. sed equalitas i
diuis est h̄mōi. quia pater nō potest cōcipi
equalis filio nisi eadem magnitudo diuina
bis accipiat p̄ intellectum. puta semel in p̄
ri semel in filio. P. Inter eadem extrema su
per eodē fundamēto nō p̄nī fundari p̄les op
positiones realium relationū. sed inter partē
et filium sup eodem fundamento fundat pa
ternitas ex parte patris. et filiatio ex parte filij
ergo nulla alia relatio fundata inter ea pote
rit esse realis.

P. hec est differētia interrela

tiones modo potentier modo vnius sine mo
do numeri. q̄ relationibus modo potēte fun
damenta nō referunt. nec relationibus quas

sundāt formaliter denominant. sed solū ipsa supposita. pōtētia em̄ generatiua sōris nō est pater. sed ipse sortes est pater. sed relationib⁹ modo vnius siue mō numeri etiam ipsa fundamēta p̄p̄re referunt. t̄ h̄mōi relationib⁹ formaliter denominant. Non em̄ soluz duo alba sunt similia. sed etiam due albedies sunt similes. nec soluz duo lapides sunt equeales. s̄ etiā ipse q̄ntitatis sunt equeles. Cū igit̄ in diuinis nō sint plures magnitudines q̄ relationē eq̄litaris ad inūicē referant. lequid q̄ suppositoz relatio mō eq̄litaris fudata sup vna & ea de rebus magnitudine non possit esse realis q̄si esset realis etiā ipsa fundamēta ad inūicē realiter referent quod est impossibile. cū vnu tm̄ sit fundamētu. ḡ tc. Ad primū iugē dōm. q̄ qualitercūq̄ accipiāt idētitas dū mō sit realis idētitas. semp oportet q̄ relatio extremoz sit relatio fm̄ rationē. q̄ i talis relatiōne semp vtiū intellectus vno p̄ duob⁹. als nō esset realis idētitas. q̄ si tibi de hoc est dubiu. nobis autem de hoc nō est dubiu. q̄uis em̄ p̄ filiū fm̄ habitudinē origis duo sint relationib⁹ originis realiter ad inūicē referant. tamē vt idē sunt diuinē essentie nō sunt duo sed vnu tm̄ idētitate seu entitate absoluata diuinē essentie. ideo relatio q̄ vt sic eis cō penit non ē magis realis q̄ ea qua essentia ad seipsum dicit eadem. Ad secunduz dicendum q̄ etiam supposito q̄ reales relationes op̄ positiōnē requirant semp distinctionē fundamēta. co q̄ saltem in diuinis possunt fundari in eodem fundamēto remoto. tamē omnis realis relatio requirit suoꝝ extremoz vt extrema sunt h̄mōi relationis realis distinctionē. sed quis pater vt pater est. t̄ filius vt filius sunt extrema relationis originis. nō t̄ equalitas. q̄ extrema equalitatis vt extrema sunt. oportet q̄ quātā sint. Nūc autē ita est q̄ pater t̄ filius vt quātā aut magni sunt distinctiē non possunt. cum eadem virtute magni sint. sed vt pater t̄ filius sunt. distincti sunt realiter. ergo quis relationes originis sint reales. q̄ ea nō extrema vt extrema sunt h̄mōi relationuz realiter distincta sunt. relationes tm̄ eq̄litaris t̄ filiis in diuinis reales esse nō p̄nt. q̄ eaꝝ extrema vt extrema equalitatis aut similitudinis sunt distincta reali esse nō p̄nt. ḡ tc. Ad tertium dicendum q̄ maior possit negari. q̄ etiā q̄ filius sit idē sibi p̄st inest sibi virtute sue producōis. t̄ tamē illa idētitas vt relatio est fm̄ rationē est. Dico tamē ad minorē q̄ equalitas quo ad suū fundamētu p̄ generationē cōicat

filio. nō autē inq̄stum est relatio. q̄ vt sic eadē magnitudo bis accipit. qd necessario fit ab aliquo intellectu. Ad quartū dicendum q̄ nō est simile. q̄ magnitudines diuinē ut sunt distincte eq̄litarē in creaturis sunt realiter distincte t̄ p̄ dñs extrema illius equalitas vt extrema sunt realiter distincta sunt. in diuinis autē totum oppositū est. vt iam patuit. Ad quin tu nego minorē. Ad probationē dico q̄ quis diuinis p̄nitias t̄ filiatio in fundamēto saltez remoto non requirant distinctionē. extrema tamen sua vt extrema sunt realiter sunt distincta. t̄ p̄ sequens nō videt minus q̄ sunt reales relationes q̄ relationes similii noīm. quo rum extrema vt extrema sunt realiter distincta in diuinis nō sunt. Ad sextū nego minorē quia nullarelatio est perfectio simpliciter. als em̄ aliqua pfectio simpliciter esset in vna persona diuina que non esset in alia. Ad pbatio nē dico q̄ equale cū sit relatiū non dicit solam equalitatē. sed implicat fudamētu rationē cui p̄t dicere pfectiōnē. t̄ potest cē pfectus inequali.

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Articls 3

2

Instantia

Solutio

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Opposite existentes vno t̄ immedio subiecto sunt fm̄ rōem tm̄. q̄ si essent reales. cum omnis realis oppositio includat distinctionē. seq̄ret q̄ dicitur simul verificarentur ex eodē. Propter qd semp forme opposite quocūq̄ genere oppositionis penes idē primū t̄ immediatū subiectū mutuo se excludunt. H̄z equalitas dicit oppositionē relatiū qua egle eq̄li opponit. t̄ diuinis ei r̄ndet. p̄ immedio t̄ p̄mo subiecto ipsa diuina magnitudo q̄ vna est et induisa. q̄ equalitas nō erit i diuinis relatio realis. forte dicetur q̄ maior nō est vera. quia paternitas t̄ filiatio diuina non minus respiciunt essentialiam diuinā vt primū t̄ immediatū subiectū q̄ magnitudinem diuinam respiciat ipsa equalitas. t̄ tamen paternitas et filiatio sunt relationes reales. R̄nde q̄ instantia

85

falsum assumit. q̄ si p̄m̄ ita vel alioq; alia re/
latio originis respiceret diuinaz c̄entiam tan/
q; p̄mū r̄ imediatū subiectū. tunc denomina/
ret diuinam essentiam. vel saltem denomina/
ret si possum cum reduplicatione concreti
ip̄sū deitatis. puta vel deitas est pater. nō
solum idētate sed etiā formaliter. vel talesup
positum inq̄z̄tū deus est pater. quoq; neu/
trum est verum. quia ad p̄mū sequeret q̄ di/
uina essentia generaret. quod est reprobatur
sup̄ius. ¶ Ad scdm̄ sequeret q̄ sp̄ūscūs gene/
raret. q̄ q̄qd̄ d̄uenit diuino sup̄posito inq̄z̄
tū deus ē. hoc d̄uenit oībus tribus in d̄nter.
¶ Unq; eq̄litas r̄ ineq̄litas respiciunt magni/
tudinētāz̄ subiectū p̄mū r̄ imediatuz̄. iō vel
ip̄se magnitudines erunt eq̄les vel ineq̄les si
disticte sūt. vel salte ipsa sup̄posita erit eq̄lia
inq̄z̄ eadē magnitudine magna sūt. ¶ D. si
equalitates in diuinis. r̄ similitudines essent
relationes reales. tunc infinite relationes rea/
les essent in diuinis. quia fm̄ quoilibet attri/
butum diuinū attendendo modū infinitas
sic quā trahit a diuina c̄entia glōne dicūtur
eq̄les. Itia fm̄ p̄fectōz̄ cuiuslibet attributi p̄
sonae diuine sunt similes. Cum igit talia attri/
buta sint infinita. ideo tc.

Articls 4

Quātuꝝ ad quartū

principale dico q̄ idētitas fm̄ q̄ de ea loqui/
tur ph̄us. v. metaph̄. puta fm̄ quam aliquid
est idem sibi p̄s. est relatio fm̄ rationē. Quia
fm̄ q̄ aliquid se habet ad aliud. sic aliquo mo/
do participat rationē relationis. cū p̄pria ra/
tio relationis sit ad aliud esse. sed idem com/
patum ad seipm̄ nō est ad aliud nisi fm̄ rati/
one. igit̄ idētitas hm̄oi est relatio fm̄ rationē
2. ¶ Relatio realis req̄rit extrema realiter di/
stincta. sed idem nō potest esse realiter distin/
ctum a seipso. ¶ Relatio depen̄dens ab in/
tellectu est relatio rationis. sed idētatis
3. relatio est hm̄oi. quia fm̄ ph̄m. v. metaph̄. cū idē
referat ad seipsum. intellectus utq; vno vt du/
obus. ¶ Contra tamen hanc veritatem qui/
dam arguunt sic. Diversitas ē relatio realis.
igit̄ idētitas est relatio realis. & sequentia patz̄.
q̄ opposita sunt sub eodē genere. vt patz̄. iū.
metaph̄. Id autē r̄ diuerlū sunt opposita
vt p̄z. v. metaph̄. Sed ens rationis & ens re/
ale nō sunt sub eodem genere. ergo tc. ¶ Ad
illud breuiter respondeo q̄ duplex est idēti/
tas. Quedam absolute. r̄ ista est idem quod
rei vniuersitas. & opponit diuisioni. & p̄sequens

Cōtra 5

Solutio

Diversitati nō relative sed p̄natire. & ista idē/
titas nō est determinata generis sed trascendē/
tis. quia in omni generi rep̄itur. sicut etiā ipa
diversitas. Alia ē idētitas relativa. puta qua
idē relative respicit seipz̄. & illa nō opponit
diversitati relative. quia relative diuersū op/
ponit diuerlio. & idem opponit eidem cū sint
relationes similiū nominū. ¶ Forte dicet ad
uersariū q̄ quis idem r̄ diuerlū vt relati/
ua sūt non opponantur relative saltem oppo/
nūtur p̄natire. & p̄ consequētis erunt in codē
genere. quia p̄natio p̄inat cū habitu ad idē
genus. ¶ Respondeo q̄ vt relationes sunt n̄
opponunt p̄natire nisi ratione suoz̄ funda/
mentoz̄. Hato tñ q̄ sint in eodem genere. ad/
huc tñ nō sequitur sup̄radicta & sequentia. pu/
ta si relatio diversitatis est realis. q̄ idētitas
sit relatio realis. quia hoc est p̄prium ipsius re/
lationis q̄ ipsa fm̄. p̄pria & p̄fectam ratōz̄
sunt generis est cōmuniis rei & rationi. hoc ē re/
alibus relationibus. & fm̄ rationē solūmō
ad aliud se habentibus. alīs nulla relatio fm̄
esse posset esse relatio fm̄ rationē. cū omnis re/
latio fm̄ esse sit in p̄dicamento relationis. qd̄
est fallū. vt apparet de relatione dñi ad ser/
vū. ¶ Ad argumentū p̄ncipale dicendū q̄
quis magnitudo realis sit in diuinis. loquen/
do de magnitudine virtutis & p̄fectis. eq̄lis/
tas tamē nō est relatio realis. eo q̄ rationē idē/
titatis illius magnitudinis extrema illius re/
lationis vt extrema sunt. nō sunt realiter di/
stincta. vt patuit sup̄ius.

Instanciā

Solutio

Ad p̄nū/
pale argu/
mentū.

Distinctio tricesimasecunda.

Necoritur que
stio. Postq; m̄gr̄ assignauit di/
uinis quorūdā cōmūz̄ approp̄a/
tōes. hic circa p̄dicta mouet q̄sdā dubitatōes
Et diuidit̄ i tres pres. Quia p̄mo mouet q̄ō
nē circa approp̄iatū sp̄ūscū. Secundo circa ap/
prop̄atū filij. Tercio p̄ modū q̄onis vñi isto
nū approp̄iatoroz̄ & pat alteri. Sed ibi. Pre/
terea diligēter iuestigari. Tercia ibi. Pre/
terea diligēter notādū. Prima i dñas. Nā primo
mouet hanc questionē. vtq; p̄ vel filius dili/
git sp̄ūscū. Secundo ponit suam responsi/
onē affirmatiuā p̄tē tencdo. ibi. Huic questi/
oni. ¶ Tūc sequit̄ illa ps. Preterea diligē/
ter iuestigari. Et diuidit̄ in quattuo: pres.
fm̄ q̄ circa approp̄atū filij. iū. mouet q̄onē
Quarū p̄ma est. an pater sit sapiens sapientia

genita. **H**ecda an filius sit sapiēs sapia genita vel in genita. **T**ercia an filiū sit sapiēs seipso. **Q**uartā vtr̄z vna tñm̄ diuis sit sapia. **H**ecū da ps incipie ibi. Post hec autem queri solet. **T**ercia ibi. Querī autem solet. **Q**uartā ibi. post hec autem queri solet vtr̄z. Quelibet ista rū pōr̄ diuidi in duas p̄tes. In quod magister primo questionē mouet. Secundo ad questionē responder. Et partes pater. **H**ec il la ps. **P**reterea diligēter notādū. etiam diui dū in duas. **Q**uia primo magister tāgit que stionis illius difficultatē. **H**ecundo fatetur senō posse tridere ppter questionis excessum & sublimitatē. ibi. **D**ificile mihi z̄. **C**irca istā. xxix. dist. quero hanc questionē.

Tru pr̄ diligat se spūlācto. **E**t videt q̄ nō. q̄ sicut se h̄z pater ad sapēs sic se h̄z ad diligere. sed pater nō sapit sapientia genita fm̄. Aug. viij. de trinitate. ca. viii. nec p̄ sequens sapit filio qui est sapientia genita in diuinis. ergo paternō diligat se spūlācto qui est amor procedens in diuinis. **A**ntrarium est btūs Aug. vi. de trini. ca. v. vbi ait. Spūlāctē caritas patr̄ & filiū. quo vter. q̄z vñig. quo genitus a gignēte diligat. & co den amore pater diligat & quo diligat filium. q̄z z̄. **H**ic quattuor sunt vidēda. **P**ro videndū est. vtr̄z pater & filius diligant se spūlācto. & p̄ hoc patebit etiam ad illud qđ querit. **H**ecundo vtrum diligant nos spūlācto. **T**ercio vtrum pater sit sapientia sapientia genita. Quartovtr̄z filius sit sapiēs sapia ingenita.

Articls

Nec datur quā
1. **D**icitur quā
vtrum pater & filius diligant se spūlācto. est
aduertendū q̄ aliqua se diligere potest intel-
ligi dupliciter. Uno mō amore mutuo. Alio
mō amore reciprocō. Primo mō est sensus q̄
p̄ diligat filius spūlācto. & ecōuerso filius di-
ligat patr̄. **H**ecdo mō est sensus q̄ pater dili-
gat seipm̄. & filius diligat seipsum spūlācto.
Et bñm hoc ponam duas conclusiones affir-
mativas. **P**rima est q̄ pater diligat filiuz
spūlācto. ecōuerso. **Q**uia sicut ait. b. aug.
vi. de tri. c. v. Spūlāctē caritas patris et fi-
liū quo vterq; coiungit. quo genitus a gignē
te diligatur. **P**rima diligatur. **O**mnis diligens alium pro
p̄tie diligat eum amore a se procedente. ut aut
Hugo in quadā ep̄la ad sc̄m̄ Bern. sed spū-
lāctus est amor procedens a patre & filio
3. ut sup̄ius patuit. ergo z̄. **P**ati qādeꝝ ep̄la

Lodo

ait Hugo. si spūlāctus dicereſ amor cordis
tui sicut dicit amor patris & filiū. quis negare
posset te spūlācto diligere. **P**amore per/
fecto amatūr ille in quem h̄moi amor proce-
dit ab eo a quo procedit. sed spūlāctus est
amor p̄fectus procedens a patre in filiū & econ-
uerso. ḡ z̄. **H**ec atrariū illius tenuit que
daz opinio dices h̄moi p̄positiones esse sim-
pli falsas. Dicunt etiam Aug. tales p̄positi-
ones retractasse i suo filiū. cū in suo primo li. re
trac̄ationū retractat illam. pater est sapiens
sapientia genita. **M**otuā istius opinionis
poterant esse illa. **P**ater non est sapiens sa-
piēta genita. ergo nō est diligens amore p̄
cedente seu producto. nec p̄ consequens spiri-
tus sancto. **S**equētia pater. **A**ncedēs ponit au-
gust. i. retractationū. z. v. de trinitate. ca. viij.
P. diligēte dei ei velle dei idem est quod es
se dei. sed pater & filius non sunt spūlāctus.
ergo non diligunt spūlācto. **P**. si dili-
gerent se spūlācto. tunc aliquid esset in eis p̄
spūlāctus seu a spūlācto. **S**equēs est
falsum. **S**equētia pater. quia ablatus ipso/
rat habitudinem causalē. **P**. Aug. viij. de
trini. ca. v. arguit sic. Si pater esset sapientia sa-
piēta genita. tunc pater esset filio. sic in pro-
posito. **H**ec illa opinio est ḡtra veritatez
& ḡtra manifestā intentionē sanctor̄. vt patet
p̄ multas auctoritatis p̄ magistr̄ adductas
in illa dist. xxix. **N**ec August. h̄moi p̄positi-
ones retractavit. q̄z nō est modus Augu. ali-
quid retractare in suo simili. sed in ppria for-
ma retractat que vult retractare **P**. de libro
retractionū remittit ad ea que dixerat in li-
bro de trini. **H**ec. xv. de trini. ca. viij. dicit hāc
esse falsam. Pater sapit sapientia genita. Et
eodē libro ca. xix. dicit hanc esse vera. **P**ater
diligat filium & filius patrem spūlācto. ergo
z̄. **A**d primū nego consequentiam. Nam
ppter aliam & taliam habitudinez que concer-
nit inter sapere seu intelligere & diligere potest
aliquid accidi de uno & negari de alio. **N**az sa-
pere significat motum rei ad animā. diligere
dō significat motū anime ad res. ideo q̄uis
fm̄ actum amoris anima possit denominari
p̄ illud quod ab ea procedit. tamē hoc nō sit
fm̄ actum. sapientia nisi cum aliquali determi-
natiōe. Propter hoc licet hec absolute sit ve-
ra. pater diligat filium spūlācto q̄ p̄ modū amor
p̄cedit. tñ nō intelligit spūlāctū vel seipsum
filio. qui p̄ modū sapientie & intellectū p̄cedit.
q̄uis possit concedi q̄ intelligit se in filio.
Ad secundū dicendū q̄ q̄uis in deo esse Ad 2

Solutio
Ad 1

Ad 3 diligenter sint idem realiter. **D**icitur tamen ratione et habitu dñe. propter quod aliquod procedit de uno quod non potest de aliis. **A**d tertium dñm qd p et filii non dicunt diligere spūscerō tanq formā q sit eis rō p̄ncipiu diligēti seu dilectōis. sed tanq p̄stituto leu. pducto p actionē. et iō ille ablatius nō tenet caliter. **A**d quartū p̄ ea q dīcta sūt ad primum. **S**ed a conclusio est hec. q p̄ diligere se spūscerō. Quia sicut se h̄z vbi ad dicere. ita se h̄t amor. procedes ad diligere. sed p̄ dicit se vbo. q̄ diligere se amore leu spūscerō. **2** **P**rocedam amorem pater diliget filiū et seipm. sed utrā patuit diligere filiū spūsancto. ergo et seipm diliget spūsancto.

Articls 2 **E**t per hec eadē me dia p̄t qd sit dñm ad secundū articulū q̄ omnis. **N**ā sicut pater eodē verbo q̄ dicit se dicit etiā oia alia. sic pater et filius eodē amorem. s. spūsancto quo diligūt se. diligūt etiam nos et omnia alia a se.

Articls 3 **Q**uantū ad tertium articulū dico. q̄ pater nō dīc sapiēs sapia genita. Rō q̄ ad hoc p̄ ea q̄ dicta sūt i solutōe p̄mi argumēti p̄cedētis opinonis. Nā illo ē aliq sapīcē q̄ intelligit. sed p̄ nō intelligit sapīa genita. s. filio. ergo nō est sapiens sapientia genita.

Articls 4 **Q**uatū ad quartū articulū. vt̄ filius sit sapiēs sapīa ingenita. dico q̄ si p̄ ingenitā sapīam intelligat persona patris. tunc illud quod p̄t p̄t h̄re duplē intellectum. **V**nū q̄ filius sit sapiens sapīa ingenita tanq forma sua. **A**lium q̄ sit sapīe sapīa ingenita sapīa tanq pductuo suo. **P**rimū intellectus est falsus. Quia simpliciter simplex a sua forma differre nō potest. s. filiū realiter differt a sapīa ingenita. s. a p̄te. **S**ed scđs intellectus ē verus. q̄ filiū pductus a sapīa ingenita. q̄ est sapīe sapīetia ingenita. fm q̄ aliquid dicit tale suo productu. **P**ropter in diuis fm. b. **A**ug. idem est esse et sapere. sed filius est pater seu sapīetia ingenita tanq pductio. ergo vt sic filius sapit sapīetia ingenita. hoc est dictum q̄ filius habet esse et sapere a pater. qui pater est ipsa sapīetia ingenita. **E**t q̄ doctor noster iuxta ea q̄ ponit in primo articulo habet ponere amore productum schabente ut aliquid constitutū in diuis.

habet etiā ponere iuxta illa sua dicta et aliqua supius polita duplice amore. s. amore essentiālem qui est communis tribus. et amore personali qui est ipse spūsanctus. **Q**uoz p̄ratū p̄ ordinē ponit quidā doctor. **P**rimo igit recitabo dicta ipsius. **S**ed tridebet ad ea. **D**icit ḡ ille doctor: primo q̄ nullus amor pro ducit in diuis. Quia q̄cunq; aliquia sunt idē fm rem et fm rationē. s. vnu non attingit p̄ realē productionē nec reliquā. sed cēntia in diuis est idē quod amor fm re et fm rationē. et cēntia nō producit. vt pater ex determinatiōne dīcili. ergo nec amor. **P**ropter nulla re litera que est in filio capit esse p̄ productōem nisi p̄prietas personalis filii. et eodem modo de spūsancto. sed intellectio infinita nō est idē quod filiatio et amor infinitus nō est idē quod p̄cessio q̄ sunt p̄prietates personales vbi et spūsancti. q̄ nō potest carholice credi q̄ in filio sit aliqua sapīa actualis producta: aut aliquis amor productus in spūsancto. **S**ed dicit **I**de doctor. idē doctor q̄ i diuis nō p̄tponi duo amores aut dues sapie. quo vñ sūt cēntialis et aliū sp̄onalis. Quia impossibile ē ponere duas vertates quaz vna sit cēntialis talia personalis. sed amor et sapīetia sunt p̄fectiones. et p̄ vnu non sunt aliud q̄ deitas. ergo tc. **E**t affirmat. **L**ōcū cū amor in diuis sit formaliter infinitus. et sapīa formaliter sit infinita nec amor nec sapīa poterunt multiplicari. **P**ropter in diuis ponuntur duo amores. vnu cēntialis et aliū subsistens. aut in spūsancto est solus amor subsistens sine essentiali. aut subsistens cum essentiali distinctus realiter et formaliter. aut distinctus formaliter et nō realiter. aut indistinctus re et ratione. **N**ō primū. q̄ error est ponere amore essentialē nō esse in spūsancto. **N**ec secundū. quia tunc spūsanctus est amans duplice realitate. cuz amores illi sunt beatifici et infiniti. ipse esset duplice realitate beatatus et infinitus. et sic esset beatior p̄re et infinitior p̄re. **N**ec tertium. q̄ salte formaliter est infinitior et beatior p̄re. **N**ec quartum. quia amor essentialis nō est subsistens. nec pductus nec p̄prium vni persone. quo vñ oppositi veniū caret de alio amore si daretur et p̄ consequens nō possent esse indistincti re et ratione. **S**ed contra q̄ ille ad modū **H**oly gladium propriū reolū. defert ad certamen quo poterit prosterni. idō dimissis opinionebus et multoꝝ sanctoꝝ auclibꝫ quibus in diuis assent tam sapīetia q̄ amor cēntialis. ac etiā sapīetia et amor personalis. neçnon sapīetia genita et ingenita et amor

productus et improductus. solū adducā cōtra euz p̄pria sua dicta qui ille doctor ponit ī eadē q̄one. i qua ex int̄ctione format r̄tōnes supradictas. **D**icit em q̄ i deo sint due sa- piēcie. **U**na quidē formalis. que est omni- nis tr̄bo. et cōfēctio simpl̄r. et nō est aliud q̄z dictas p̄t sibi sunt oīa in p̄spectu tāq̄ apta et nuda. **A**lia ē sapia obiectua q̄ nō est perse- cto simpl̄r. sed est ipm̄ verbū claudēs i se dei- tatem cum proprieitate in distincta ab ea. **L**e filiū dicit q̄ ē duplex amor. Unus quidē for- malis qui est p̄fectio simpl̄r. Alius q̄o p̄cessi- uis. qui nō est aliud q̄z sp̄us amātis seu vir- culū. cōio vel nexus. **L**e quia illa dicta cla- re tradicūt exclusionib⁹ ductis ḵtra docto- rēnostz. et quartuoz rationib⁹ quas ex dictis illius doctoris adduxi. Imo quasi p̄ singula verba rationes ille possunt duci ḵtra ultima sua dicta. et dicta ḵtra rationes. igit̄ non tene- rerēndere ad eas. gratia tamē exercitij ad eas. **A**d p̄mū ergo dico ad minorē q̄ quis cēn- tia diuina sit idē quod amor productus qui est sp̄uſsancus realiter. dñm̄ tamē rōne. q̄z cū p̄sona in sua formalis ratione formaliter inclu- dat proprietatem quā formaliter nō includit es- sentia i sua formalis ratione. patet q̄ dñm̄ rati- one. et p̄sequēs mīor illa ē simpl̄s falsa. **N**ā a quoq̄z inclusū differt ratione ab eodē in- cludēs differt ratione. sed p̄sonalis p̄prietas q̄ includit i diuina p̄sona differt ratōe a diuina cēntia cū cēntia s̄m̄ dicta formalē rōem̄ sit ad se et p̄prietate ad minus s̄m̄ rationē differt a di- uina cēntia. cui⁹ oppositū dicebat ī p̄dicta mi- non. **A**d scđm̄ dicēdū q̄ quis cēntia filio coiceat et sola p̄prietas producat. in illa est ve- ra et torus filius est genitus et productus. et p̄- sequēs sapientia p̄sonaliter sumpta potest di- cigenita. et eodem modo te amore et spirituſā co. **A**d prām̄ rationē alterius sue positi- onis. **A**d primā rationē alterius sue positi- onis dicēdū q̄ quis amor p̄sonalis nō sit ali- ud realiter q̄z dictas sicut nec ipsa p̄sona. tamē sicut p̄sona potest dici producta ratione pro- prietas quā formaliter includit que vere est producta. sic et triple amor. **A**d affirmatoez dicēdū q̄ amor p̄sonalis te quo nos loqm̄ur est eo mo infinitus quo quelibet diuina p̄sona ē infinita puta infinitate diuine essentie. et sicut nō obstante q̄z p̄sona filii vel sp̄uſsanci est infinita tamē est producta. sic et tal' amor est productus q̄uis sit infinitus. et p̄sequēs s̄m̄ rationē differēs ab amore cēntiali. igit̄ ut

sic poterit multiplicari. **A**d scđm̄ dicēdū Ad 2
q̄ vterq; amor est in sp̄uſsancio indistinct⁹ rea- liter. distinctus tñ s̄m̄ rōem̄. vt supius dixi.

Ad argumentū p̄ncipale dicēdū q̄ nō est simile qđ in maiorī sumū p̄ simili de sapere et diligere. quia s̄m̄ dicta sanctoz sapere in diuīs t̄mmodo sumū essentialiter. Propter hoc di- cit Aug. vii. de trini. ca. v. q̄ si pater esset sapi- ens sapientia genita. cū sageresit idēz quod cē pater esset filio. sed diligere non solum. sumū essentialiter. verūtia notionaliter. ḡ et c̄.

Ad p̄nci- pale argu- mentū.

Distinctio tricesimatercia.

Ost supradī

Pcta rē. Postq; m̄gr a disticti- one scđa vſq; huc tractauit de- cēntia diuīa. p̄sonis. ac p̄prietatib⁹. h̄ insistic- eoꝝ ad inuicē p̄patiōnib⁹. Et diuidit i duas p̄tes. Quia p̄mo p̄pat p̄prierates ad p̄sonas et ad cēntiam. inquirēdo eoꝝ ab inuicē dñm̄. am. H̄cō p̄cise compat p̄sonas ad cēntiam. dist. xxxij. ibi. Predicēt est adiūciendū. Pri- ma i duas. Nā p̄mo hic p̄mē veritatis deter- minatio. H̄cō p̄ria argumētatio. ibi. Hoc autē negat. Prima i duas. Nā p̄mo m̄gr oñ- dit p̄prietatē p̄sonalē esse idē realiter diuine p̄- sonē. Secūdo ostēdit eandē proprietatē esse idē realiter diuine essentie. ibi. Q̄z em̄ p̄prietas. H̄equis illa ps. Docuitē negant. Et diuidit in duas p̄tes. Nā primo arguit ī iā dictū veritātē rationē. H̄cō auctoritatē. ibi. Verūtī nondū rē. Prima in duas. Nā pri- mo arguit ex dictis quorūdā doctorū. H̄cō ex dicti hereticōꝝ. ibi. Letez hereticōꝝ. Pri- ma in duas. Nam primo oponit Hilberti por- retani argutioñē. Secundo m̄gr interponit suā responzionē. ibi. Et doctrinis nouis. H̄equis illa ps. Letez hereticōꝝ. Et diui- didit tres p̄tes. Nā p̄mo m̄gr ī argumētis here- ticōꝝ asserit ēē fraudulētā et calliditātē. Se- cūdo r̄ndet eoꝝ argumētū iuxta catholicā vi- taē. Tercio oñdit ex m̄sioñis oris qndā iat- tigiblē difficultatē. H̄cō ibi. q̄n̄ audacie. Tercia ibi. H̄z forte q̄rel. H̄equis illa ps. Ve- rūtī nondū. Et diuidit i duas s̄m̄ q̄z p̄dictā fūtātē arquīt p̄ duas auctēs. H̄cō ibi. Itez illi ſib⁹. Quelibz illarū diuidit i duas. Quia p̄mo p̄ auctē opponit H̄cō soluit. et p̄tes pa- tet. Circa iusta. xxxij. dist. quero.

Vtrū p̄prietatē relata i diuīs realiter differat ab essentia. **A**et videtur p̄- sic. q̄z que differēt qđ diciturē differat

Solutio
Ad 1

Ad p̄maz
ide positi-
onis.

Ad cofir/
matōem

Ad primā rationē alterius sue positi- onis. **A**d primā rationē alterius sue positi- onis dicēdū q̄ quis amor p̄sonalis nō sit ali- ud realiter q̄z dictas sicut nec ipsa p̄sona. tamē sicut p̄sona potest dici producta ratione pro- prietas quā formaliter includit que vere est producta. sic et triple amor. **A**d affirmatoez dicēdū q̄ amor p̄sonalis te quo nos loqm̄ur est eo mo infinitus quo quelibet diuina p̄sona ē infinita puta infinitate diuine essentie. et sicut nō obstante q̄z p̄sona filii vel sp̄uſsanci est infinita tamē est producta. sic et tal' amor est productus q̄uis sit infinitus. et p̄sequēs s̄m̄ rationē differēs ab amore cēntiali. igit̄ ut

entitatiue. et p̄s realis. s̄ p̄rietas et c̄ntia in diuis dñit q̄dditatiue. cu finit diuisorū genet. & tc. ¶ **C**otra. cu summa simplicitat nul laten pot est realis dñia i cōposito. s̄ p̄sona diuia vt h̄ p̄ est simplex sic c̄ntia. et p̄s est summe simplex. & p̄sona stat ex c̄ntia diuia et p̄rietas. & p̄rietas et c̄ntia nul lo mō poterit realis differre. ¶ **N**icilū q̄tus or vidēda. ¶ **P**ro eo qd q̄o q̄n. ¶ **S**cđo ut p̄rietas relativa realis differat a p̄sona diuia. ¶ **T**ercio ut p̄rietas diuine sint i c̄ntia i p̄sonis. ¶ **Q**uarto ut nō obstat q̄ p̄rietates diuine differat ab c̄ntia diuia sola ratione possumus salvare. q̄ p̄rietates inter se realiter differant. et p̄sonas faciant realiter differre.

Articlo 1

Quātus ad primū

ut p̄rietas relativa i diuini realis differat ab c̄ntia. sic procedaz. **P**onā em̄ duas p̄clu siones quas reputo veriores. et dictis sancto rum magis cōformes et recitabo oppositorū opinioni motiu. et respōdebo ad ea. ¶ **D**u ma p̄clusio erit affirmativa. **S**cđa erit negativa. **P**uma p̄clusio est. q̄ p̄rietas relativa a diuia c̄ntia differit in ratione q̄dditatiua.

1 **Q**uia rationes formaliter includētes talia que p̄traditorie mutuo se excludit nec essario differit. sed rationes diuinae c̄ntiae et p̄rietatis relatives sunt h̄moi. ergo tc. **M**aior patet. p̄bō minore. quia ratio diuine essentie includit esse ad se et nō ad aliud. sed ratio relative p̄rietatis includit eē ad aliud et non eē ad se. ¶ **2** **D**fundamentū differt ratione ab eo cui est fundamentū. quia alia est ratio fūdatiū. et alia fundatiū. sed diuina c̄ntia est fundamentū omnīū proprietatū relativa. ergo tc.

3 ¶ **Q**ūq̄s sic se habent q̄ fm nostrū modū intelligendi vñū alterz p̄supponit illa necessaria differūt ratione. quia alia est ratio p̄supponētis. et alia p̄suppositiū. nūq̄ em̄ idez fm ean dem rationē sumptum p̄supponit seipm. sed fm nostrū modū intelligēdi p̄rietas relativa p̄supponit c̄ntiam. ergo tc. ¶ **S**ed ista op̄sionē est quidā doctor qui circa istā p̄cipiū distinctionē dicit. q̄ relatio in diuini non solum nō differt ab essentia realiter et formaliter. sed nec fm rationē differt ab ea. ¶ **E**t istud hic nō probat. quia dicit se hoc probat sed distinctōe. i. q. i. articulo. q̄. sui scripti. vbi cum ipsum ex intētione perlegerē. non inueni ad istud suū p̄positū nisi hauc p̄sequen-

tiam. **S**i relatio in diuini ratione differret ab c̄ntia. tunc p̄sona diuina aliquo modo es sit cōposita et nō omnino simplex. Et ex dictis suis pot probari c̄ntia. et falsitas p̄sequens.

Proba. **C**ur p̄stituēta dñtra Probatio

tione ipm p̄stitutū est p̄positū salte fm rōem. p̄ntie.

q̄ trasitus in idētitatē alicui nō tollit cōpositionē nisi illius generis fm q̄ trasit. puta si trā sit realiter tollit cōpositio realis. si formaliter tollit cōpositio formalis. **S**i ergo relatio trā sit fm ec et fm rem. et manet p̄distincta c̄ntie fm rationē. igitur ex tali trasitu non tollitur omnis cōpositio. q̄ manet p̄positio fm rationē. ¶ **F**alsitatē c̄ntis possimus p̄bare q̄ modis. **P**rimo sic. Qui dicit omne nihil excipit. sed determinatio sc̄li extra deū. tri ni. et si. catho. c. firmiter credimus. dicit sim plec omniō. ergo nullus modus cōpositio nis nec realis nec formalis nec rationis pōne dus ēē deo. ¶ **S**cđo sic. **V**is pfectio simplis i summo pfecta est i deo. sed simplicitas ē pfectio simplis. q̄ in unoquoq̄ melius ē cōsim plec q̄ non simplex. ergo infinita simplicitas erit in qualibet diuina p̄sona. sed non esset ibi summa vel infinita simplicitas si esset aliqua cōpositio rei vel rationis. ¶ **T**ercio sic. vbi cūq̄ est cōpositio conceptiū ibi alter cōceptuū est pfectibilis p alterz tanq̄ p sui pfectiōne. vt conceptus analis p conceptū rōnalis. et vniuersaliter vbi cūq̄ ē ppositio ibi vñū cōponibiliū est i potētia ad alterz. et q̄ potētia impfectionē dicit. q̄ vbi ē cōpositio fm rationē ibi est impfectionē illius generis. et p̄ consequētis talis cōpositio in p̄sona diuina que ē pfectissima ponit nō potest. ¶ **Q**uarto sic. de us est quo maius vel melius cogitari nō po test. fm Ansel. prosologion ca. ii. **S**ed deus cogitatur melior si cogitat omnino simplex re ratione. quia vt sic magis attribuit sibi pfectio simplicitas in summo q̄ si cogitatur simplex re. cōpositus vero ratione. ¶ **Q**uinto sic. Anselmus de incarnatione verbi. ca. v. ait. **S**i esset aliquid quod nec actu nec intel lectu dissolubile esset. itaq̄ si omne cōpositum saltem cogitatione dissolubile potest. qui dicit deum esse cōpositū dicit aliquid maius deo si posse intelligere. trasit ergo eius intellectus ultra deū. quod nullū pot facere intellectus. Et p̄ hanc auctoritatē p̄cludit ille doctor dicens. q̄ hec auctoritas adaptatione non indiger. cum p̄positum contineat euide ter. ¶ **B**z istā op̄sionē rep̄ovalde dissident. **C**otra ag reolū.

1. **D**iffinē averitate et a dictis scđz. **Q**uia si relatio diuina necre nec ratione distingueretur ab eentia. tūc nō magis maneret in diuis genere relationis q̄s quantitatis vel qualitatis. et sic de alijs. sequens ē falsus. et exp̄isse extra bo etum in li. de trini. pbo sequentiam. qz p rāto cetera p̄dicamenta a relatō et nō numerat sube s̄ dominis. qz si diuina eentia p̄fere diffiniret ratio illa comp̄hēderet omne absolutū i diuinis. et ideo realiter absoluta i diuinis transcurrit i diuina eentia b̄m rem et b̄m rationē. **S**i igitur relatio transiret b̄m rem et b̄m rationē non appareret quomodo magis genus relatōis maneret diuīs q̄s genera absolutor. **P**. si paternitas et filiatio i diuinis transiret i diuina s̄bstātia b̄m rē et b̄m rationē sicut cetera absolute tūc esse patrē vel esse filiū dicere b̄m subam. sicut esse magnū vel esse sapientē. quod tamē exp̄esse negat Aug. q. de trini. c. v. **T**tez. v. de trini. ca. i. ait. q̄ ceus est sine qualitate magna et sine qualitate bonus. nūq̄ in inuenitur q̄ sit sine relatione pater. **E**x his igit̄ et multe p̄similibus apte colligit. q̄ relatio maneret in diuinis eentie cōdistincta magis q̄s cetera absolute. sed nō maneret b̄m rez. vt tu etiam dicas. ergo manebit b̄m rationē. **A**d rationē in terarij dico q̄ si loqueris de simplicitate reali. tūc nego sequentia. **S**i autē loquaris de simplicitate ratōis. ita q̄ hoc solum dicat omnino simplex qd̄ tñmodo est acceptib⁹. le vñica rōne. tūc accedo c̄ntia. sed nego falsitatem c̄ntis. qz diuina psona p̄t c̄cipi ut substantia verissima rationē eentie. et vt sic c̄cipit ad se. et potest c̄cipi ut verissimum relatiū ratione relationis qua rēdit ad aliud. vt sic cōcipit ad aliud et nō ad se. ratione quoq̄ acceptum eidē psona competūt due rationes forma liter cōdistincte. b̄m aliquid et ad aliqd sui. puta b̄m eentia et relatio. **A**d pbatiōne falsitatis p̄nti p̄mā dīcedū. q̄ diligenter artecedo v̄ba illi⁹ decretalis tūc illid simplex oīno qd̄ tu assumis de psona decretalis exp̄mit de eentia diuina. **I**sta nā q̄s sit v̄ba ad l̄ram illias decretalis. firmiter credimus et simpli cōfitemur q̄ vñus ē solus verus deus. etern⁹. immensus et incomparabil⁹. oportet. ineffabil⁹ et incomphēbil⁹. p̄t et fili⁹ et sp̄scus. tres qd̄epsone s̄vna eentia s̄ba siue natura simplex oīno. **E**t iō decretal⁹ quā adducit nō est alia me. quia de plano concedo q̄ diuina eentia. substantia siue natura est simplex et indistincta re et ratione. q̄uis relatio diuina sit ab eentia distincta ratione. **A**d scđam dicendū. q̄ simplicitas in summō est ponēda in

deo inq̄tum tollit omnē diversitatē rez realē compositionē facientiū. qz vt sic dicit pfectio nem. nō agit inq̄tum tollit distinctionē ratio nū. talis em̄ simplicitas est impossibilis i diuinis. quia ad ipsā sequit̄ ūficio psonarum. **N**ā si paternitas i diuinis esset oīno indistincta re et ratione ab eentia. tūc nō magis sibi p̄teret oppositio ad filiationem q̄s ipsi eentie. et p̄sequens nō magis distinguere patrē a filio q̄s ipa eentia. ppter quod omnes diuine psonae cēnt indistincte. cū ratione eentie nullā habeant distinctionē. **E**tiam minor cum sua p̄barione posset negari. qz tota sp̄ra acti uoz et passiō hoc vñiversalē videm⁹ q̄q̄nto res est cōpositior rāto est pfectior. et quanto cōsimplicior rāto imp̄fectior. quod p̄t p̄cedēdo a simplici elemēto usq; ad corpus mihi⁹rum. a mixto ad vegetariū. a vegetatiō ad sensitiū. a sensitiō ad intellectū. putata ad hominē. qui tā ex pte forme q̄s etiam ex pte materie videb̄ esse cōpositior. cū forma sua plures requirat potētias et in materia sua sint plures dispositōes et organa. **A**d tertiam dīcedū q̄ maior sic v̄l sumpta nō ē vera. qz qn̄ talij c̄ceptuū est p̄iūctio quib⁹ ex pte rei nulla respondet realis distinctio. tunc nec vñus p̄prie p̄ficit p̄ alterz. nec vñus est in potentia ad alterum. potentialitas em̄vnius c̄ceptus ad alterum p̄supponit ex parte rei aliquā potentialitatē. quā totaliter negamus in diuinis. **E**t ideo distinctio rationē quā ponimus in diuinis nullā penitus ibi arguit imp̄fectōez. **A**d quartā nego minore cuz sua p̄bariō. maxime loquendo et tali c̄positiō et ratōis. cui nullo mō ex pte rei corñdet cōpositō. **A**d quintā dicendū q̄ illa v̄ba Ansel. possit intellegi de compōne sube cū accidentib⁹ sepaibilib⁹. et de compōne eiusde sube cū accidentib⁹ inseparabilib⁹. qz p̄ma dicunt dissolubilita actu. putasortes et albedo. alia v̄o dicunt dissolubilita cogitatio et intellectu. sic com⁹ et nigredo. cign⁹ et albedo. vel hō et risibile. v̄l corp⁹ et p̄dicamento sube. et tria dimensio q̄ntitatis. et q̄ois illo rum dissolutio p̄supponit realē cōpositōem. ideo maius et melius est quod isto modo nec actu nec cogitatoe dissolubile est. **T**alis autē dissolutio locum in diuinis nō habet. **H**3 conclusio negativa quaz promisi est illa q̄ p̄pueras relatiua i diuinis nō differt realiter a diuina eentia. **E**t illa c̄clusiōe possit esse q̄si omnia quib⁹ p̄dictus doctor nūt improbare distinctionē rationis i diuinis. **P**. si relatio i diuinis et eentia differt̄ realiter. tunc hec

Solutio

Ad pbatiōne falsitatis p̄nti p̄mā dīcedū.

Ad 2.

Ad 3.

Ad 4.

Ad 5.

Loco 2

1

2

p̄dicatio c̄t̄ falsa. pater est c̄ntia. quaz tñ. b.
 Aug. sepius ponit. vii. de trini. Pater etiā fal-
 sitas eiusdē c̄ntis p̄ eundē. xv. de trini. ca. vii.
 vbi ait. Simpliciter habens ē om̄e illud qd̄ h̄z.
 sed s̄m eundē Aug. p̄sona diuina ē que sim-
 plec sicur c̄ntia. L. sequentiā p̄bo. qz p̄ non
 p̄dicat d̄ toro. sed c̄ntia ēst̄ p̄ realis ipsius
 p̄sonae. qz p̄sona completere duas res disti-
 c̄tas. puta c̄ntia et relationē. ¶ P. fm Ans̄l.
 in diuis om̄ia sunt idē vbi nō obuiat relatio-
 nis oppositio. sed inter nullā diuina relationē
 4 c̄ntia ē oppositio. ḡ zc. ¶ P. om̄e qd̄ ē. aut
 est creatura aut creatrix essentia. sed relatio di-
 uina nō est creatura. ḡ nō poterit realiter differ-
 rea diuina natura q̄ est creatrix c̄ntia. ¶ P.
 dicit. x. metaph. Om̄e ad om̄e aut idē aut di-
 uerſu. igit̄ relatio diuina aut est idē qd̄ c̄ntia
 diuina. et sic habet p̄positū. aut diuersa ab ea
 6 et tūc c̄ntia erit creatura. ¶ P. impossibile est
 esse realē d̄v̄ntia inter ea que de se unice p̄dicā-
 tur i abstracto. sed relatio diuina et c̄ntia s̄c
 h̄mōi. qz sancti cōiter c̄cedit illā. paternitas
 ī diuīs est diuīa c̄ntia. et cōuerſo essentia di-
 uina est paternitas diuina. ḡ p̄prietas relati-
 ua nō differt a diuīa c̄ntia. ¶ Sed xtrānū
 et mlti alij
 q̄ relatio re-
 alt̄ v̄t̄ afū
 damēto
 Durādus
 et mlti alij
 q̄ relatio re-
 alt̄ v̄t̄ afū
 damēto
 1
 istius quidā tenetes arguit sic. Eadē res
 ī diuīs nō posit esse p̄ncipiuꝝ oppositioꝝ. sed
 vniuersitas et distinctio sunt opposita. et c̄ntia est
 cā seu p̄ncipiū vniuersitatis. et relatio distinctiois.
 qz s̄m Boetii c̄ntia xtrinet vnitatē. et relatio
 2 multiplicat trinitatē. ¶ P. impossibile est q̄
 eadē realitate qua aliqua vnuū realiter dif-
 ferat realiter. qz opposita nō p̄nt vnuū alij
 bus s̄m idē et rōne eiusdē. s̄p̄ et filius ab in-
 uicē realiter differunt realitate paternitatis et si-
 liationis. et vnuū realiter realitate sui fūda-
 mēti. puta realitate diuine essentie. ḡ realitas
 relationis diuine est alia a realitate c̄ntiae. et p̄
 3 s̄ns realiter d̄v̄ntia relatio et c̄ntia. ¶ P. sicut
 se habet modus c̄ndi p̄ se et modus c̄ndi in
 alio ad ea i quibꝝ fundant. sic modus escendi
 ad aliud se habet ad illud i quo fūdat. sed mo-
 dus c̄ndi p̄ se et modus c̄ndi i alio differunt
 ab illis i quibꝝ fundant. qz p̄nt etiā ab ipsis se
 pari. sicut p̄z i humānitate xp̄i q̄ nō exsistit p̄
 se. et quātitate panis in sacramēto altaris que
 nō est in alio. ḡ relatio q̄ est modus c̄ndi ad
 aliud s̄lī differt realiter a suo fūdamēto. ¶ P.
 illa quoꝝ quodlibet ē vera res et vnuū inuenit
 sine alio. illa nō sunt vna res. et p̄ s̄ns differt
 realiter. sed c̄ntia diuīa ē vera res. et p̄nitas
 diuīa cū sit realis relatio est vera res. et c̄ntia
 inuenit i filio i quo nō paternitas. Si n. pa-
 temitas c̄t̄ filio. tūc filius c̄t̄ p̄. Si aut̄ es-
 sentia diuina nō ēst̄ in filio. filius nō c̄t̄ de-
 us. ḡ paternitas et c̄ntia differunt realiter. Et co-
 dē mō arguit de alijs omnibꝝ relatōibus diuī-
 nis. ¶ P. quoꝝ ē realiter d̄v̄nt illa nccio dif-
 ferit realiter. sed c̄t̄ ad le qd̄ est c̄t̄ diuine essen-
 tie. et c̄t̄ ad aliud qd̄ ē esse diuine relatōis d̄v̄nt
 realiter. ergo c̄ntia et relatō d̄v̄nt realiter. ¶ P. 6
 exp̄sitorio sylogismi arguit sic. Hec c̄ntia
 ē hec p̄nitas nullo mō realiter d̄v̄ns ab ea. hec
 c̄ntia est hec filiatio nullo mō realiter d̄v̄ns
 ab ea. ergo hec filiatio ē hec p̄nitas nullo mō
 realiter d̄v̄ns ab ea. p̄clusio est falsa. ergo aliq
 p̄missaz. et qua rōne vna ē falsa eadē ratione
 et reliq̄ erit falsa. ¶ P. de his q̄ sunt realiter idēz
 nō p̄nt verificari p̄ tradicōria p̄dicata. sed c̄t̄
 cōicabile verificat̄ c̄ntia. nō c̄t̄ cōicabileve
 rificat̄ c̄ntia. ergo c̄ntia et relatō
 nō erit realiter idē. ¶ P. q̄ vni et idēz nume-
 ro sunt eadē inter se. sunt eadē ad minus illo
 mō quo s̄t eadē illi eidē numero. ḡ si pater-
 nitas et filiatio sunt realiter idē c̄ntia. tūc erit
 realiter idē inter se. et p̄ s̄ns pater et filius nul-
 lo mō c̄nt realiter distincti. cū p̄nitas et fili-
 atione tūc modo distinguant. ¶ P. sicut rela-
 tio fm rationē h̄z modo rōnis ad suū fūda-
 mentū. sic se habet relatio realis mō reali ad
 suū fūdamentū. sed nō p̄t esse relatio fm ra-
 tionē qn̄ differat rōne a suo fūdamēto. ergo nō
 poterit c̄t̄ relatio realis qn̄ differat fm rē sine
 realiter a suo fūdamēto. ¶ P. qn̄cūz aliqua
 vnuū realiter i aliquo tūc non p̄nt differe
 realiter inter se nisi p̄ ea q̄ addūt sup̄ illud i q̄
 realiter sunt idē. et p̄ s̄ns nō p̄nt h̄re maiore
 d̄v̄ntia inter se qz sit d̄v̄na illius additi ab illo
 i quo realiter vnuū. Sed pater et filius vnuū
 realiter i diuīa c̄ntia. et solā p̄nitas et filia-
 tionē addūt sup̄ ea p̄ quas etiā tūc modo dis-
 ferunt inter se. ergo si p̄nitas et filiatio ab essentia
 nō d̄v̄nt realiter. nec p̄ et filius p̄ eas pote-
 rūt realiter differre. ¶ P. q̄ sunt eadē realiter
 vno plūficatione plurificat̄ et reliquā. sed relatio-
 nes diuīe plurificat̄ tūc c̄ntia. ergo zc. ¶ P. 12
 quoꝝ ē distincta vnuū eoꝝ est distincta enti-
 tas siue realitas. sed relatōis diuīe alia est vnuū
 qz c̄ntia. ergo et alia realitas. Maior p̄z.
 qz ens et vnuū inuenit. ¶ P. si relatio nō dif-
 fert realiter a fūdamēto. tūc nullum ēst̄ relatōi
 fm c̄t̄. sed om̄ne relatōi ēst̄ relatōi fm dici.
 falsitas c̄ntia p̄z i p̄dicamēto. c̄ntia etiā p̄z.
 qz illud ē relatōi fm dici qd̄ nō ēst̄ in p̄dicamēto
 relatōis. ¶ P. si relatio diuīa nō dif-
 fert ab essentia. tūc nec p̄sona diuīa possit 14

differre ab entia. sequentia p. qz psona nihil
includit nisi relationem et entiam. **H**ed p. ba.
fallitas vntis triplo. **P**rimo sic. Quia q. sunt
idem realiter quicq; assumpti in unitate unius
etiam assumpti in unitate alterius. sed humani/
tas domini nostri iesu christi est assumpta in unita/
tē psonae. et non in unitate nature. g. tē. **H**ec
sic. qz psona generat et generatur. sed entia nec
generat nec generatur. **T**ercio sic. qz psona re/
fert. sed entia non refert. **P**. q. sūt realiter idem
illud qd realiter suerit vni realiter suerit al/
ter. sed relatio in diuis realiter distinguit. cen/
tia vero non distinguit. g. non sunt realiter idem.
Ista ultima ratione magis facit illa. **S**e ppter hanc rationem et similares quas fore
nōcum vidit distingue. ait magis ex verbis. b.
Hilarij. q. illud non attingit nec tenet. verborum
significatiā rei ipsius natura sumit. **E**t sub/
dit. Nibi in sensu latere ē. in intelligētia stupor
tē. **U**nus ego fateor p̄dictas rōes esse diffici/
les. **Q**uia tñ sancti doctores q. in universa
liter. et p̄aliter **H**ilarius. Aug. Boetij. et eti/
am magister in lra. sunt p̄me opiniones. ideo
non solū opinione doctor meorum alleget. h. i. ob/
sequiū catholice fidei ppter determinatioꝝ vñis
scilicet p̄mā et clusionē tenbo. et p̄dictaz rōnuꝝ
dissolutoꝝ attēprobo. **D**eterminatio aut
ē cōcilio extra de sum. tri. et si. catho. ca. damna/
mus. qz tñ ad istā materiā sic ait. Nos aut
sacro approbāte cōcilio credimus et cōfitemur
cū Petro. q. una quedaz res ē in comp̄hensibil
quidē et ineffabilis. que veraciter ē pater et fi/
lius et sp̄us sanctus. tres simul psonae. ac singula/
tim quelibet earundē. et idō in deo solūmodo
trinitas et non quaternitas. qz quelibet triuꝝ p
sonaz est illa res. vīz substantia. entia seu na/
tura diuina. **E**ccl. j. subdit. Licet igit alius sit
pater. alius filius. ali⁹ sp̄us sanctus. nō tñ ali/
ud. sed illud qd est pater ē fili⁹ et sp̄us sanctus
omino idē. **I**stud ultimū verbū nō potest glo/
sari et nostraꝝ opinionē. nisi glosa corrupat te/
xī. **N**ā si sp̄us sanctus ē omī idē et qd ē p̄p. i. di/
uine entia. tuc nihil potest in sp̄us sancto qd
differat realiter a diuina essentia. **P**. omne
quod ē. aut est suba. aut accidēt. aut creator
veriusq. fin. qz Alphorabius in libro dō
tu sc̄ientiaz. sed relatio diuina nō potest esse ac/
cides. cū nullū accidēt sit in deo. nec substanz
ia creata. qz tunc psona et ipsa et stitura esset
creatura. necessario igit dabis qz simile crea/
tor. et p̄sequens differre nō potest realiter a
creatrice entia. **P**. in quaicq; psona sunt
distincte res. illa necessario ē et posita. sed in p

sona diuina est entia diuina et relatio. igit se
differet realiter. quilibet diuina psona est cō/
posita. quod repugnat vere p̄bie. ac etiam ca/
tholice veritati. **P**. quicq; ē alia entitas a
diuina entia hoc est alia bonitas. cū ens et bo/
num suerant. igit si diuina relatio differet ab
entia realiter. tūc ī diuinis est alia bonitas a
bonitate deitatis. et p̄ sequens psona plus ha/
beret de bonitate qz entia. et psona patris plu/
res haberet bonitates qz cetere psonae. cū plu/
res attingat relatiōnes. qz omnia sunt erronea. g.
erronea vident ea que ponit p̄dicta opinio ex
quibus sequit illa. **A**d primū ergo dico
qz quis eidē fin eandē compatōe nō pos/
sunt attribui opposita. tamē fin alia et alia
compatōne nō obstat eidē rei cōpetere op/
posita p̄dictata. **H**oc em videmus etiā in crea/
turis. **N**ā ultima superficies corporis locat̄ re
aliter eadē existēt p̄ compatōne ad corp⁹ cir/
ca quod est vere ē locus. et p̄ compatōne ad
corpus ī quo est nō est locus. qz ita est locus
locati qz nō est locus locat⁹. ita est superficies
locat̄ qz nō est superficies locati. **S**ic eadem
res que est paternitas compata ad diuinā es/
sentiā nō est principiū distinctōis. qz cū rela/
tio p̄ se et finē nō distinguat nec distinguat
nisi a suo oposito. ad diuinā autē entia p̄
ternitas nullā h̄z oppositionē. g. compara ad
entiam ab ipsa nō distinguit. sed p̄ realē trā/
sitū in ipsam sibi realiter idētificat. et p̄ conse/
quēs ut sic nō distinguat sed vnit diuinā p
sonas. cū omnes sint vni in diuina entia. **L**a/
dem tñ paternitas compata ad filiationē cui
oppositōe relatio realiter opponit. distinguat
psonaz patris cui⁹ est. p̄prietas realiter a filio
cui⁹ p̄prietas ē filiationē. sicut et ipsa realiter di/
stinguat a filiationē cui realiter opponit. **A**d
scđm dicēdū qz opposita p̄nt cōpetere eidēra/
tionē etiudē realitatis. aliter tamē et aliter cō/
pate. sicut patuit de loco et superficie. **I**n mul/
tis etiā alijs possent cui esset curesimilia inue/
niri ad illud p̄positū declarandū. **I**dē. n. mo/
tus realiter compatus ad agēs. puta p̄sidera/
tus vt p̄cedit ab agēe est actio et non passio. et
idē numero motus compatus ad partēs. est
passio et non actio. **A**d tertium dicēdū qz isti
modi cū sint diversoz genēz nō sunt ad inui/
cem compātibiles. nec potest aliquid enidēter p̄
bari de uno p̄ similitudinem repta in alio. utrū
tamē esse p̄ se et cēt̄ alio differat realiter ab his
quoz sunt modi. magis videat spectare ad ter/
ciū libz qz ad p̄mū. igit vñz ibi differo h̄moi
discussions. **A**d quartū dicēdū qz maior

4

Holutio.
ronū p̄c/
tre opionis
Ad i

Ad 2**A**d 3**A**d 4

**Instantia
Solutio**

hō est vera. qz sortes ē vera res. et hō inuenit sine sorte. qz inuenit in platone. et tñ hō i sortenō est alia res a sorte. **F**orte dices qz non est idē hō in sorte et platone. **R**ideo qz sup posito qz unitas specifica esset unitas realis ut quidā dicunt. tūc oportaret qz eadē unitas realis ēt in sorte et platone qz esset vtriqz eadem. et tamē in platone ēt sine sorte. et in sorte sine platone. **S**el supposita opinione. puta qz qd ditas om̄ hoīm esset una idea separata. tūc sortes non diceret aliam rem ab illa idea. qz tūc sortes nō esset homo si realiter differret ab illa humana quidditate. et tamē illa eadē qd ditas inueniret in platone sive sorte. qz sortes realiter differret a platone. **G**ic quis cēntia diuina sit vera res. et paternitas sit vera res. et essentia sit in filio in quo nō dicit esse pater/ nitas. ex hoc nō sequit nec couincit inter pa/ ternitatē et essentiā realis differentia. quis con/ uincat quedā inconuerteria. **S**ed fallacia con/ sequēt esset si diceret. Ista nō sunt adequa/ te et queribiliter idē ergo nō sunt realiter idē

Ad 5 **A**d quintū nego minorē. qz esse relatiōnis nō est esse nisi inceptum est ad esse. Et quia in compatione ad cēntiam relatio nō adest. cuz nō habeat realē ordinē oppositiōis ad ipsaz. ergo vt sic ipsum adesse transit in ipm esse di/ uine cēntie. compatione autē ad oppositum ipsa relatio adest. et vt sic ipsa adesse distin/ guitur et multiplicātur. et video in diuinis est vnicū esse torius trinitatis. licet ibi sint plu/ ra adesse. que tamē adesse nō ponunt numerū cu illo vniico esse eo qz transcat in ipm. **A**d sextū dicendū qz sicut supius pbaui disti/ ctōe. xxi. q. q. articulo. i. p expositorū syllogis mū nihil concludit necessario qn̄ mediū et/ cedit et inadquate se habet cu extremis. et qz cēntia diuina excedit paternitatē que est idē filiationi. aqua differt ipsa terminis. iō. rē.

Ad 6 **A**ūqz eandē formā pōt. pbari qz pater sit filius p duas pmissas verissimas. quarū op/ positiū dicere est hereticū. vt patet in decretali supius allegata. **D**icā em̄ sic. **H**ec cēntia est hic pater. hec essentia est hic filius. ergo hic fi/ lius est hic pater. **L**ū igit̄ conclusio falsa sit. et nullū peccatū sit in materia pmissarū. ergo peccatū est in forma syllogismi expositorij. cu/ ius forma consistit hoc qz mediū sit hoc ali/ quid signatū. et tunc necesse est extrema cīun/ gi. vt dicunt in libro prior. illud autē quod ex/ cedit respectu excessi nō est hoc aliquid sed q/ si quale quid. id est quid p̄mune. **A**d septi/ mu dicendū qz p̄tradictoria p̄dicata p̄nt veri

ficiari de eodē fm̄ alia et aliaz compationē.

Posset etiā dici qz cēntia vt est idē p̄prietati relatiōne nō est p̄municabilis. cēntia em̄ vt co/ municata p̄ modū generatiōis est in filio. et idē realiter cu filiatione. et vt sic puta vt p̄mu/ nicata p̄ generationē est i solo filio. et in nulla alia psona. eadē cēntia vt p̄ spirationē cōmu/ nicata. est idē spiratiōni passiue. et vt sic est in solo sp̄sancto. vt autē est fontana teitas sive ratio v̄lis diuine pullulationis. sic est in pa/ tre. et est idē paternitati. et vt sic non est i alia/ alia psona. **P**osset etiā dici qz cōmunicabi/ le et in cōmunicabile p̄nt ee idē realiter nō ad/ equate. vt supius paruit exemplis introdu/ ctis. **A**d octauū dicendū qz p̄nitas et filia/ tio sicut sunt idē reali i diuina cēntia re absolu/ ta. sic etiā re absoluta sunt idē inter se. nō en p̄ pter h̄ sequit qz sint idē inter se relata. **A**d 9

nonū ddm qz nō ē sile. qz nō optet sp̄ dare tā/ ta distinctionē i re quantā ddm qz rōe sive in acrībō rōis. **A**d decimū ddm qz maiop̄tiz

ēvera et p̄tiz falsa. **E**st em̄ vera i hoc qz ait. qn̄ aliq sicut idē alicui realē tūc non p̄nt differre

misi p ea qz additū sup illud. sed ē falsa i hoc qz adiungit qz nō possit ee maior dñtia eo p̄ inter

se qz sicut idē illi additū ab illo in qz p̄uenit illud adiunctū nō ē vez nisi sit tal' ordo et cō/

patio illoz qz additū ad aliud in qz p̄uenit. qz

lis ē ordo et compatio illoz in ter se. **G**ic em̄

nō est i p̄posito. qz p̄nitas ad filiatōez habz

ordinē realē et compaē ad ipsam sicut ad suū

oppositū. sed nec p̄nitas nec filiation ad cēn/ tia haber ordinē realē nec opponit ei. **A**d 10

x. ddm. qz maior nō est vera i his. que quis

sint idē realiter. tñ nō se habet adiunctū adeq/ te. dato em̄ qz ee idea platonis p̄ticularia m̄l

tiplicant et non idea. et tñ quodlibet p̄ticulari/ um esset realiter idē illi idea. sic in p̄posito.

Ad. xi. nego minorē. qz entitas relatiōnis

vt compaē ad cēntiam nō fundat aliam vni/ tate ab vnitate cēntie. **A**d. xii. nego p̄ntia

Ad. p̄bationē ddm qz relatiōnū p̄m ee nō opor/ tet qz fm̄ se torū sit i pdicamēto relatiōis. qz im/ plicat fūdamētu qd nēcō ē alter p̄dicamē.

Ad. xiii. nego falsitatē p̄ntis. **A**d p̄mā p̄

bationē ddm hūanitas xp̄i nō est assumpta i

vnitatē psonae verbi. sic qz idēce trāseat in p̄

psonā verbi. qz sic nō maneret creatura. sed p̄

tāto dicē assumpta in vnitatē psonae. qz suste/ tak a psona verbi. et nō habet p̄priam psonali/ tate. sed qz p̄priam retinet natura. ideo nō di/ cis assumptū in vnitatē nature. **A**d. q. patuit su/ pius dist. v. cum illam maternā tractauit. **A**d

iii. dōm. q̄ p̄sona refert. q̄ includit relatiōem
in comparatione ad oppositū. cēntia q̄nō re/
fert. q̄z quis dicat eandē entitātē quaz dicit
p̄sona. nō tñ dicit eā sed eandē compatiōem.
Ad 1 **Ad. xv. p. 3 p ea q̄ dicta sunt ad p̄mū.** Igit̄
rōnes ille mūne cludūt.

- Adicō 2** **Quantus ad secundū**
- dū articulū. vtrum p̄prietates relatiōes diffe/
rat realiter a p̄sona diuinā. dico q̄ relatio seu
p̄prietates diuinā non differt realiter a p̄sona
diuinā. Quia p̄prietates relatiōes habet a p̄so/
na diuinā. sed p̄sona diuinā nō differt ab eo
quod h̄z. cu sit simplex om̄ino. et simplex ha/
bens ēōme illud quod habet. vt ait Aug. xv.
2 de trini. ca. viij. g. zc. **¶ P.** p̄prietates relatiōes
nō differt realiter a diuinā cēntia. ergo nec a
p̄sonis quas ɔstituit. **A**ncedē p̄z in articu/
lo p̄cedēti. p̄batio ɔntie. q̄z totū ɔstitutū
nō differt a pte ɔstituēti nisi in q̄z inclu/
dit altera partē que distiñcta est ab illa. **Dato**
iḡ q̄ vna p̄s non sit distiñcta ab altera par/
te. iam ipm totū a nulla eius parte poterit di/
stinguī. **U**nū si materia et forma nullā haberet
inter se realē ɔntiam. tūc totū constās ex ma/
teria et forma nec diffireret realiter a materia.
nec a forma. **S**ed p̄incipia ɔstituēti seu p̄sti/
tutia diuinē p̄sonae sunt deitas et p̄prietas. q̄
cum inter se nullo modo realiter diffireret. nec
a tora p̄sona poterit diffirere. **H**ed p̄tra
hāc ɔclusionē fuit opinio Hilberti porretanī
de qua opinione dices i sequēti articulo. Pro/
bat aut̄ illa opinio q̄zum ad p̄mē articulū
sic. Idēnō ɔstituit seipm. sed vt p̄ceditur a
nobis p̄prietates ɔstituit p̄sonaz. ḡ non erit
idē realiter cum p̄sona. **¶ P.** q̄ sunt idē rea/
liter illa ɔnūciat ei idē pdicatio realiter. sed
p̄sona patria generat. ḡ paternitas generaret
p̄sona filii est incarnata. ergo filiatio est in/
carnata. Nec oīaz multa similia sunt in cōue/
niēta. ergo zc. **¶ P.** omne q̄d relatiōe dicit̄ ē
aliquid excepto eo q̄d relatiōe dicit̄. vt p̄tz p
Aug. in li. de trini. sed p̄sona est illud q̄d rela/
tione dicit̄. ergo relatiōe erit aliquid excepta perso/
na q̄ relatiōe dicit̄. **¶ P.** illud quod cuz alte/
ro realiter ɔuenit. et ab eodē realiter differt. **H**oc
non p̄t esse suū p̄ncipiū distiñctiū. sed p̄so/
na patrii ɔuenit in deitate realiter cuz filio. et
differt p̄nitātē realiter ab eo. ergo p̄sona pa/
tris nō est paternitas q̄ est suū p̄ncipiū di/
stiñctiū. Minor patet ex fide. Major pro/
bat. q̄ si eēt suū p̄ncipiū distiñctiū. tunc

setoto distingueret ab illo. et p̄sequens i nūl
lo reali posset conuenire cuz eo. **¶ P.** si p̄mu
nis notio esset p̄sona. tunc vel eēt p̄sona p̄du/
cta vel nō p̄ducta. si p̄ducta. tūc nō posset co/
uenire patri. si nō producta. tūc nō posset co/
uenire filio. quoz vtrūq; est simpliciter falsū

Sed illa nō cōcludūt. Quia sicut ppter
omimodā simplicitatē q̄ est in diuinis deitas
est realiter idē quod deus. sic ppter omnimo
dā simplicitatē p̄sonae diuinae cu sit eque sim/
plex sicut natura. pater est idē realiter qd pa/
ternitas. et q̄libet alia diuinā p̄sona ē idē quod
sua p̄sonalis p̄prietates. et idē cēsēndū ē de alijs
duab notiōib. puta de innascibilitate que
ē idē qd p̄. et cōi notiōe que est idē patri et fi/
lio. eo q̄ vtrūq; sit cōis. **¶ Ad primū dōm** q̄
quis inter constituēti et ɔstitutū semp̄ cer/
naf aliqua ɔntia. tñ qñ ɔstitutū intelligit
ē simpliciter simplex. tūc illa ɔntia nō ē rea/
lis. sed sufficit q̄ sit rationis. et p̄ hoc ad maiō
rem cum dicit̄. idēnō ɔstituit seipm. verū
est idē re ɔntia. **N**ūc autē ita est q̄ inter p̄so/
na et eius p̄prietatē ɔntia rōnis dār p̄t. iō
zc. **¶ Ad secundū** q̄ maior nō est vlt̄ vera. quia
quis aliqua fuit idē realiter. tamē ppter aliū
talium modū se habendi. vel ppter alium et
aliū modū significādi. aliquid vere p̄t affir/
mari de uno quod tamē vere negat de altero.
Si em̄ daretur vna linea circularis. tunc il/
lius lince cum sit in diuinis sim latitudinē
curuitas. conuixitas et concavitas necessario
estent idē realiter. et tamē illa curuitas ita esset
extr̄secus exeritas q̄ nō esset cōcavitas. et in/
tr̄secus ita esset cōcavitas q̄ nō cōexitas.
Et si illud rep̄tiri creaturis aliquibz ppter
eoz aliquālē simplicitatē. quanto magis est
ɔcedendū in p̄sonis diuinis. quaz simplicitas
ōis creature simplicitatē in infinitū excedit.

¶ Ad tertium dicens q̄ p̄ illud dictū nō int̄ellegit Aug. q̄i diuinis sit aliquid realē dis/
ferēs ab eo quod relatiōe dicit̄. sed sufficit fm
Aug. q̄ differarōne. quia ipse met̄ ait q̄ sim/
plicity quicq; habet. et fm eundē Aug. p̄sona
ē equē simplex sicut natura. **¶ Ad quartū** nego
maior. **¶ Ad p̄batōem** nego ɔntia. q̄z quis il/
lus tale sit realiter idē quod suū p̄ncipiū di/
stiñctiū. tamē ita distinguit̄ suo p̄ncipio di/
stiñctiū. q̄ nō distinguit̄ setoto vel seipso.
et hoc ppter differentiā rōnis que ɔcernit in/
ter ipm et suū p̄ncipiū distiñctiū. et pro/
pter alium talium modū se habēdi conueni/
ente eidē rei. p̄t̄ habet rationē p̄ncipiū disti/
ctiū. et p̄t̄ habet rationē totius distiñcti.

**Cōtra gal/
berum**

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 3 **¶** Ad quintū dñm. Q illa dñmis ē insufficiens. qz munis notio nec est p̄cise p̄sona p̄ducta nec p̄cise p̄sona nō producta. sed est vtraz qz simul. Nam p̄t est in patre sic est realiter p̄sona nō p̄ducta. p̄t nō est in filio sic est vtraz et realiter p̄sona producta.

Articls 3 Quantū ad tertīū

articulū. vtz p̄prietates diuinæ sunt in c̄entia

2. loclo 1 qz p̄prietas relativa est in c̄entia diuina.

2. qz p̄prietas relativa est in c̄entia diuina. Or omnis realis relatio est in suo fundamēto. Sz p̄prietas relativa in diuinis est realis relatio cuiusfundamentū est ipsa c̄entia diuina. ut tra-

dit cōis doctrina. ergo tc. ¶ P. qn̄cūqz aliqz occurunt ad ɔstitutōem alicuius quoqz vnu se lebz ut p̄ncipiū p̄priū et distinctiū. alteruz do ut p̄ncipiū cōe et nō distinguere. tuc sp̄ p̄ncipiū p̄priū et distinctiū intelligit aliqz mō in esse ipsi p̄ncipio cōi. H̄z relativa p̄prietas et diuina c̄entia sic occurrit in diuina p̄sona. qz p̄prietate p̄sona distinguere ab alijs p̄sonis. et p̄centiam dñuenit cū eis. ergo tc. ¶ Forte dicet. si paternitas ēē in diuina c̄entia. tuc diuina c̄entia formaliter esset pater. Cōsequētia p̄t. qz forma inexistentia alicui formaliter de nominari ipm. Sed falsitas ɔsequētis patet qz tunc c̄entia generaret. nā omne qd̄ ē forma litter pater hoc generat vel genuit. opposituz aut istius ostēsum est supius. At cōdēmō se quid qz c̄entia diuina denotet a filiatōe filius. et sic c̄entia erit genita. qz oia sanguis sūt reprobata. ¶ R̄ideo qz relatio originis non denominat fundamēto. sed tm̄mō suppositū. Unū etiā i creaturis actus originis puta generare nō pot̄ dñuenire nisi supposito. id relatio originis puta primaria nō denotat potētia generativa qz est eius fundamēto. Sz solū suppositū. potētia em̄ generativa nō dicitur pater. sed suppositū generās. Relatio igit diuina cui sit i esferria sicut i suadēto cōi. nō denotabat eam formaliter. liceret i abstracto p̄dicatoe idētica q̄lē ter diuina p̄prietas p̄diceat de c̄entia. ¶ H̄c dā 2. loclo 2. qz relatiue p̄prietates i diuina sūt i perso nis. ¶ Illud qd̄ se h̄z p̄ modū p̄ncipiū for malit ɔstitutum h̄z ē i eo qd̄ formaliter ɔstitutum p̄ ipm. sed p̄prietas relativa i diuina ē illud qz p̄sona diuina i ēē incōcibili p̄sonali formaliter ɔstitutum. ḡ tc. Maior p̄t. p̄bō minorē. qz illa p̄sona diuina formaliter ɔstitutus quo ab alia diuina p̄sona p̄cise distinguere. sed p̄prietate p̄sonali p̄sona diuina ab alia diuina p̄sona p̄pe

distinguere. Illa etiā minor satis p̄t ex dictis sup̄ disti. xxvi. ¶ P. illud qd̄ a sanctis dicitur adorandū in p̄sonis diuinis hoc est in p̄sonis diuinis. sed in p̄fatione de trinitate et videtur esse dictum Gregorii Iudicet. qz p̄sonis p̄prietates. et in c̄entia vnitatis. et in maiestate adoratio equa litas. ¶ Forte dicetur qz si in persona diuina esset p̄prietas relativa. vel illa relatio esset de us. vel nō esset deus. Si esset deus. tunc non posset distinguere p̄sonam diuinā a p̄sona diuina. cuius oppositū tu assumis in p̄batōe pri merationis. Si nō. tunc p̄sona diuina esset composita ex deo et ex non deo. quod c̄t extrema et maxima cōpositio. cuius oppositū sup̄ est assumptū cum dicebat. qz p̄sona diuina ē simp̄l simplex. ¶ Ettra ambas ɔclusōes pot̄ argui simul sic. Hic ut se haberet esse ad p̄ se ē. sic se habet ad aliud esse ad inesse. sed qz accidentis ēē est inesse. ut pater. uij. metph. ideo accidenti repugnat p̄ se ē. ergo qz relatio ēē est ad aliud ēē. ut pater. v. metph. et in libro p̄dicatoe. ideo videtur qz relatio repugnet inesse. ¶ Illud potuit ēē motiuūz

Instantia

Poverta

Prepositi

nus.

4.

Hilberti p̄oretari. qui ponit relationes diuinas nec esse p̄sonas nec ēē in p̄sonis. sed po

suit eas afforis assistētes ip̄is p̄sonis. ¶ Et forte eriaz illo motiuo mouebat. Quia illud

qd̄ fm̄ sui naturā ē quedā dependētia. h̄z nec ē illud nec ēē i eo qd̄ totaliter indepēdētia. sed rela

tio fm̄ sui naturā ē quedā dependētia. cū suū ēē sit ad aliud ēē. et rā c̄entia diuina ē totaliter inde

pendēt. qz c̄entia diuina p̄sona. ḡ relatio nec ē p̄so na nec c̄entia. nec poterit eci c̄entia nec in p̄so na. ḡ tc. ¶ Cōtra illā 2. loclo em̄ etiā sūt p̄posi

tinū qd̄ dixit qz relatio diuina ē idē oīno qd̄ p̄sona. sed nō ēē p̄sona. cuiusqz ēē potuit. Quia ut p̄t. uij. phīcoz. idēnō ēē se p̄p. sed relatio di

uina cōdē oīno tam c̄entia qz p̄sonis. ḡ nec po

terit ēē in c̄entia nec i p̄sonis. qd̄ ēē vtraz ɔ

clusionē. ¶ P. omne qd̄ ēē in altero est in eo fm̄ aliquē modū cōendi in. assignatū p̄ phīm. iii. phīcoz. sed fm̄ nullū illoz modoz possim̄

dicere relationē ēē in c̄entia diuina vel in p̄sonis. ḡ tc. Maior p̄t. Maior declarat p̄ indu

cōtionē. Unū em̄ illoz modoz cōsicut spē i ge

nere. ali p̄cōuerlo sic gen̄i spē. Terciū sic for

ma accētāl ēē i subiecto. Quartū sic locatū i lo

co. Quintū sic formā s̄balis i eo cuius ē forma.

Sextū sic rex in regno. Septimū sic res i fi

ne. H̄z nō illoz. vii. modoz relatio diuina ēē p̄sonis v̄l̄ c̄entia diuina. ḡ tc. ¶ Ad p̄mū dicē

Solutio

Adi

gueret. dico qz licet nō distinguere ut est deus

qr ut sic nō habet oppositam oppositionē. tñ
distinguit ut haber rationē erumpentis origi-
nis. qr ut sic vel erupet ut origo actua. t tunc
scipsa distinguit ab origine passiua. t distin-
guit psonam quā constituit a psona cōstitu-
ta origine passiua. vel econuerso erumpit ut
origo passiua ut passiuū licet accipe in dñi-
nis mō quo dicimus generationē passiua eē
in filio. t spirationē passiua eē in spūlancro
sic distinguit econuerso scipsa ab origie acti-
ua. t distinguit psonam quā constituit a per-
sona constituta origine actua.

Ad 2 *Ad secundū nego maiorē. qr illud quod ad aliud ē eti-
am inesse. licet nō semp p modū accidentis in*

Ad 3 *Ad tertium dicendū q̄ minor nō est vera
q̄um ad hoc q̄ relationē dicit fm se eē depen-
dentiā. Ad probationē dicendū. q̄ quis suum
eē sit ad aliud eē. hoc tamē nō arguit. depe-
ndit nū rōne imperfectis fundamētis ipsius
relationis vel suppositi quod ipsa relationē re-
ferit. sed diuine relationis tā fundamētū q̄
suppositi quod ipsa referit sunt infinite pfecti-
onis. ergo ipm ad aliud eē diuine relationis
nullam penitus dicit dependentiā. rōne cui
relatio nō possit eē tam in cēntia q̄ in psonis.
q̄uis aliter t aliter. qr in cēntia est vt in fūda-
mento. sed in psona vt in relatiuo seu in sub-
iecto quod referit p ipsam. Propter qđ etiam
ipsa relatio diuina cēntiam diuina nec deno-
minat. nec constituit. nec distinguit. psonaz
p̄o denominat. constituit t distinguit.*

Ad 4 *Ad quartū dicendū q̄ quis res finita non possit
eē in scipsa. tamē res infinita sub uno mo-
do vel vna ratione considerata potest eē in se
ipsa sub alio modo vel alia ratione accepta.*

Ad 5 *Ad quintū nego maiorē. qr sicut ait Hila-
rius. t habet in Ira distinctōis sequētis. s. dis-
tin. xxix. nō ē humano sensu deo loquer-
dū. Si q̄s tñ hic aliquo mō velle assilare il-
lis modis positis ab Aristotele. tunc posset dici
q̄ē diuine relationis in psona aliquo mō as-
similat hoc modo eēndi in assignatis ab Ari-
stotele. qr sicut forma substancialis rē cui⁹ est
forma determinat t distinguit. sic etiā relati-
ua p̄prietas determinat t distinguit psonam
diuina. Propter qđ au Ham. li. iq. ca. vi. de
his diuis p̄prietatib⁹. q̄ sunt characteristice
determinatiue vel distinctiue hypostasis nō
nature. Sed modus quo sūr in cēntia nō p̄t
bñ reduci ad aliquo illoꝝ modos Arist. nī
valde large accipiat ille modus quo formam
accidentale dicit inesse extendēdo modū illū
p̄ om̄ eo qđ est in aliquo sicut i fundamento*

etiam qualitercunq̄ dicto. scz accidentalē vel
substantiali.

Quātuꝝ ad quartū

Articls 4

articulum. vtrum nō obſtare q̄ proprietates
diuine differant ab cēntia diuina sola ratiōe
possimus saluare q̄ p̄prietates inter se realiter
differant. t psonal faciant realiter differre. di-
co q̄ quis illa que petit ille articulus multū
intellectum humanū transcedat. tamē bre-
uer me expedien do dico q̄ illa sunt duo cō/
possibilita. **Ad** cuius intellectū est sciendū
q̄ cum relatio realiter sit quidam ordo. ergo
prout relatio compat̄ respectu illius respec-
tū cuius fm suam rationē formalē habet realē
ordinē. tunc ab illa scipsa realiter distinguit.
t si quid talis relatio formaliter constituit. h
facit ab illo formaliter t realiter eē distinctū.

Sed put̄ comparatur ad illud respectu cui⁹ si
ue ad quod nō habet realē ordinē. tunc nec
seipsa ab illo distinguit. nec respectu illius il-
lud quod ēstutit facit eē distinctū. Sed re-
latio diuina ad suum oppositū habet realē
ordinē. ad cēntiam vero diuina nō habet rea-
lē ordinē. ergo scipsa realiter distinguit ab
opposita relatione. t distinguit realiter sup/
positum p̄ ipsam constitutū a supposito con-
stituto p̄ relationē sibi oppositā. ab cēntia ve-
ro diuina differt sola ratione formalē t nō re-
aliter. nec p̄ consequēs suppositū qđ constitu-
it distinguit ab cēntia distinctione reali. h
solūmō distinctōe rōnis. Et illa est intentio
fratris Egidij circa illā. xxix. dist. vbi valde
plix tractat illā materiā. **Ad** argumentū
p̄ncipale nego minorē. qr ppter alia t aliam
compatōem manēt eadē entitate reali in ali-
quibus rebus variat̄ rō quidditatib⁹. t id argu-
mentū nō excludit intentū. **Alia** inuenit̄ ta-
lis solutio. Potest dici q̄ qdditas potest du-
pliciter accipi. Uno mō p̄ natura rei. Alio mō
p̄ rationē formalē ipsi⁹ rei. Primo mō minor
est falsa. quia si sic p̄prietas t essentia differ-
ent quidditatib⁹. tunc differerē naturaliter.
Sed secundo modo maior est falsa. qr pro/
pter aliam t aliam compatōem manente ea-
dem entitate reali in aliquibus rebus variat̄
ratio formalis eiusdem rei. sicut pater per ex/
empla que etiam in rebus creatiis superius in-
troduxi.

**Ad p̄nci/
pale argu-
mentum.**

Distinctio tricesimaquarta.

Dicendū. Dic mī compāt psonas ad cēntiā. Et diuidit i duas ptes. Quia pmo ptractat hmōi compātōes. Secūdo ptractat diuinor quādā spēcialeſ habitudineſ. ibi. Dic considerandū. Quan tu ad prūmū est sciendū q̄ ex compātōe cēntie ad psonas est intērō magistri ostēdere cēsentia diuina ē idē realē cum psonis. Quia dū ḡ ista ps̄ i tres ptes. Nā pmo ondit quō quidā ī dīcta vēritatē arguit. H̄cō ostēdit q̄ tales ſepturas ſacras nō intelligit. Tercio oſtēdit q̄ q̄lter rōnes eoz deficit. Secūda ibi. Dic quidā dīcūt. Tercia ibi. Ad na turaz ergo rez. H̄equis illa ps̄. Dic oſtērandū tc. Et diuidit i duas. Quia pmo ma gister quoūdā terminor diuinor habitudi nes manifeſtat. H̄cō q̄ dixerat breuiter rei capitulat. ibi. De ſacramēto vniat. Puma in duas. Nā pmo ondit quō quidā termii diuini ſim vſum loquitiū pdcian̄ transſumptiue. ibi. Preterea ſciendū. Pria i tres. Nā pmo manifeſtat hmōi pdcatoe. H̄cō inſinuat quoūdā munī ſeu cēntiā appropria tōneſ. Et tercio denotat quō circa hoc nomē homouſion q̄nq̄ fuerūt heretice deceptōneſ. Secūda ibi. Ex pdcit̄ conſtat. Tercia ibi. Dic nō eſt ptermittendū. Circa iſta diſt. xxvij. quero hāc queſtione.

Truz psona diuina diſferat realiter ab cēntia diuina. Et videſ q̄ ſic. q̄ in nullo realiter diſferit ſine quoq̄ vnu eſt conceptibile et alter. ſed cēntia diuina eſt conceptibilis ſine relatione. ſicut patet de conceptibus pforum et iudeor. et psona cu ſit relatiua nullo modo potest ſcipi ſine re latione. ergo aliqua realis dīntia eſt inter cēntiam et psonam in diuinis ut videſ. Contra. in q̄cūq̄ natura intellectuali ſuppoſitūz natura ſit oīo idē reali. illa psona et cēntia nō p̄t diſferre realiter. ſed nō ſolū ſim theo logos. verum etiā ſim omnes phos et teo ſiue in prima intelligētia ſuppoſitū et natura ſunt idē realiter. Dic breuiter pbaro quatuor oſclusiones. Primo q̄ i diuini psona ab eſentia nō diſferit re absolute. Secūdo q̄ non diſferit re relata. Tercio q̄ diſferunt ratione. Quarto propter aliqua dicta mīri in iſta diſt. xxvij. oſtendā q̄ nō obſtant pdcita om̄imoda ſimpliçitate diuina. iusta ramen

transſumptiue ex creaturez ſimilitudine dici p̄t de deo.

Dico ergo p̄tio q̄ Lodo 1

psona diuina nō p̄t diſterre ab cēntia p̄ aliquod abſolutū. Or̄ cū cēntia diuina ſit i q̄libet diuina psona. ſi psona diuina diſtingueret ab cēntia p̄ aliquod abſolutū. cū hmōi p̄ncipiu diſtincti uū etia eet i psona q̄ p̄ ipm diſtingueret. hmōi psona eet ɔflata ex duob̄ p̄ncipiis abſolutis. tp̄ ſis nō eet deus. q̄ vt p̄z. xij. meth. ē actus ſimpliçiſſim⁹ et puriſiſim⁹. vna em̄ illoz p̄ncipiorū nccio eet i poſtū ad altez. quod repugnat actui puro. H̄. q̄cquid re abſoluta diſ fert ab cēntia diuina h̄ nō eet deus. iḡ psona diuina nō eet de. cēntia p̄z. pbario ancedēt. Nā illud q̄d re abſoluta dīt a diuina cēntia. h̄ vi det exiſtere i alia natura a natura deitatis. Oē q̄d ē creatura. aut creatrix cēntia. iḡ tale abſolutū vel eet creatura. et tūc nō poſſet eet i psona diuina. nec p̄ ſis ipſam diſtingueret a diuina cēntia. vel eet creatrix cēntia. et tunc ſil'nō diſtingueret psonā ab cēntia. q̄ tunc diſtingueret a ſeipſo. H̄. illud abſolutū vel 4 eet vltimus ſinus oīm. et tunc nō poſſet diſferre a diuina cēntia. quia ipſa eft vltimus ſinus oīm. implicatio etiā p̄tradictionis eet plures poſſere vltimos ſines. vel eſet ordinatus vel ordinabile ad finez. et tunc eſſet creatura. nec p̄ ſequens poſſet eſſe in diuina psona. indigere tēm cauſa ipm ordinatē ad finem. q̄d ſimpliçiter repugnat diuine psona. H̄. ſi diuina psona p̄ entitatē abſolutā diſferret a diuina cēntia. tunc vel ipſa diuina cēntia eſſet ſo ma illius abſolute entitatis qua psona diuina diſferret ab cēntia. vel informareſ ab ea. h̄ cōsequēs ē falsum. q̄ cum diuina cēntia ſit purus actus et ſens ſimpliçiter ſimplex. ergo nec poſſet informari nec informare. Nā quicq̄d in formarv in formaſ eft ſalte coponibile huic. nec p̄ ſequens poſſet eē purus actus vel en ſimpliç simplex. Cōſequēcia p̄z. Nam fm cōmentatorē quecūq̄ ſunt in codē. vel vnu ſe habet ad alterū ut actus. vel ut potentia. et p̄ ſequens vel ut informaſ vel ut informatu. H̄. quādociūq̄ aliqua abſoluta diſtinguietur in codē. tunc indigēt cauſa ſupiori p̄u gente. iḡ eſet aliquid ſupius diuina cēntia diuinges ipſam cu ſaliabulo in eadem psona. H̄. b̄tus Hern. in concilio remensi contra Hilbertū porretanū qui dixit q̄ deus non erat deitas. occaſione accipiens ex hoc q̄ dī

Dist.

XXXIII

xerat psonā diuinā realiter differre a deitate. arguit sic. **H**i deitas est aliquid. aut est idem quod deo. aut aliud. **H**i ē idē. tūc habet pposi-
tū ē te. **H**i ē aliud. tūc aut ē aliqd mar⁹ deo.
aut min⁹. aut eccl⁹. **N**ō p̄mū. qz deo nihil po-
test ē cēmāius nec etiā cogitari. **N**ec scđm. qz
tūc deo derogaret ex hoc qz haberet deitatem.
Nec tertiu. qz tūc essent plures dīj. **H**ic co-
dem modo possit argui in pposito. **P**ropter
iam dictā etiā rationē facta a Bernardo. sup̄
dicens Hilbertus reuocauit suum errore in
remī concilio. put̄ recitat **I**nnocēt⁹ q̄rtus.

Lōdo

Secundo dico q̄
psona diuinā nō differt ab cēntia re relata. **O**r-
si sic. tūc relatio diuinā realiter differret ab cēntia
diuinā. qz ppter qd vnuq; dīj. tale zīpīn magi.
Falsitas dīnis patet. qz p̄mū pcedēti. **N**est
etiā p̄ istis duab⁹ zclusionib⁹ determinatio-
vīs concilii extra de sum. trini. et fide catho.
Hed etiā illā zclusionē possent multa ad-
ducere illis. xv. rōmib⁹ adducti. In qōne p-
pime pcedēti. et spālites tres pbatōnes addu-
cte p. p̄mū. rōne. **H**ed qz ad oīa illa ibi m̄di-
ideo ad p̄ns dimittant.

Lōdo

Tercio dico q̄ per
sona diuinā differt ab cēntia diuinā rōe. **O**r
sona diuinā includēs aliqd i sua ratioē formaliter
qd formaliter sive nature nō includit ad minus
operi qz sua natura differat fm̄ ratōez si nō
differt fm̄ rōe. s̄z qdlibet diuinū suppositū i sua
rōne formali includit rōem relatiōis. pnta ec
ad aliud. cū ipm̄ s̄ eē suppositali zstitutū rela-
tōe sive relativa p̄prietate. qz qdērō relatiōis
nō includit i rōe cēntia. vt patiū i. q. pcedēti.
igū cū nō differt realiter ab cēntia. vt p̄banū
1. 2. q. zclusionē. necesse ē q̄ differt rōe. **N**. a
q̄cūz differt p̄ncipium zstitutū alicui ab
eodē dīt illud qd ē zstitutū p̄ ipm̄. s̄z p̄etas
relativa qz p̄ncipiū zstitutū diuine psonē
differt rōne ab cēntia. g. et psona.

Lōdo

Quarto dico q̄ nō
obstante p̄dicta simplicitate dei. puta q̄ nul-
la realis diuersitas p̄t esse. in deo. multa ta-
men noīa p̄prie significāria res mixtas et cor-
porales similitudinarie et transsumptiue po-
terunt deo dici. **Q**uia vt dicit in topicis.
Omnes transferentes fm̄ aliquā similitudi-
nem transferunt. **H**ed om̄is creatura aliqua

liter assimilat̄ deo. qz ipsum imitat̄ sicut exē-
platum suum exemplar. et ideatū suam idea.
vt infra parebit. **D**om̄e contīnes aliquas
pfectioes potest denominari p̄ eas. vel pro-
prieſi formaliter cōtinet eas. vel metaphorou-
ceſu trāſumptiue ſi eminēter cōtinet eas.
Hed deus oīm creaturaz pfectioē cōtinet.
aut formaliter aut eminēter. vt patiū ſup̄ius
ergo ab om̄i creatura poterit nomiari. et ſi nō
sp̄ p̄prietā trāſumptiue. **P**ropter h̄at aug.
qz deus dicit leo. petra. lapis angularis. et cete-
ra h̄mōi q̄ similitudinē nō p̄ p̄prietate. **P**
ille trāſumptiue locutiones deo multū ſunt
nobis nūc. qz quanto minor est p̄portio intel-
lectus ad intelligibile. tanto magis eſt neceſ-
ſe vt similitudinā declaratōe. vt p̄ ipsam
ſilitudinē deueniamus ad noticiā veritatis.
ſed obiectū diuinū magis excedit nīm intelle-
ctū. qz ſicut ſe habet oculus noctue ad lucē ſo-
lio. ſic ſe h̄z aſe noſtre intellectus ad ea q̄ ſunt
manifelſimā i natura. vt dicit. q. metaph.
Poſe em̄ lucē in habitat inacceſſibile quē nul-
lus hom̄ vidit nec videre p̄t. i. ad **I**hi. vi.
q̄ necelle eſt nobis vt̄ metaphoris et trāſum-
ptiue quo ad deū appellatiōib⁹. **P**ropter h̄at
Hyoni. i. de angelica hierarchy. Non em̄
eſt poſſible aliter nobis lucere diuinū radium.
niſi varietate ſacroz velamū anagogice cir-
cumuelatū. **H**ed etiā illud occaſione p̄ce-
dentiū zclusionū p̄t instari. **Q**uia pur⁹ act⁹
nō videt habere aliquā ſilitudinē cū eo quod
cēntialiter h̄z admixta potentia. **H**ed deus ē
pur⁹ acrus. et oīs corporalē creature habet cēn-
tialiter admixta potentia pura p̄mā materiā
q̄ eſt pura p̄otēria. vt ptz. i. phūlicoꝝ. ipsa em̄
ſubſtātificat̄ p̄ poſſe. et p̄otēria ē cīdīna cēnti
alis ſeu ſubalis. vt dicit. i. dī ſuba orbis.
Cū igū oīa traſferentes fm̄ aliquā ſilitudinē
traſferat. videt q̄ nullū nomē vice illaz reſ
corpalū ſibi poſſit et p̄tere trāſumptiue. **P**
illud qd eſt oīno ſimplē nullā videt h̄re ſili-
tudinē cū re ſimplē ſpoſita. ſed deo eſt oīno
ſimplē. cū in ſuppoſito diuino nulla ſit oīno
realis diuina. et ſimplē ſpoſita. g. tc. **P**ſilitudinē eſt
reſ diuīnum eadē qualitas. vt ptz. v. meth.
ſed in deo nulla eſt qualitas. qz fm̄ **A**ugust.
v. de trinitate ca. i. deus dicit bonus ſine qua-
litate. **P**. illud non videt nobis congru-
um aut expediens quo hominib⁹ idolatrie
perhibetur occasio. Ille traſumptiones vi-
dentur eſſe h̄uiusmodi. **Q**uia ex hoc qz deus

4

- Solutio**
Ad 1 *Drouis. agn. leo vel lapis. posset aliq; incli-
nari ad illa ut crederet aliqd numis c; illis
et p; adoraret ipsa.* **¶** *P. metaphorica lo-
cutio c; sit poetrica videt intellectu obfuscare.
et p; sequens n; congruit scie q; est summe ver-
itatis manifestativa.* **Ad 2** *Ad p; dicendum q;
ibi est fallacia p;ntis. Dato em q; n; sit simili-
tudo inter deum et creaturam corpalem ex pte po-
tenti passione. n; ppter hoc sequitur q; nulla simili-
tudo ipsis p;terat. q; multe sunt p;fectioes cre-
ate etia i ipsis rebus materialibus. rone quarum
possim hmoi similitudinem apphendere.* **Ad 3** *Ad
scdm q; nego maiorem eadem ratione q; negauit maio-
rem me rois. Unum licet talia p;bare possint q; i-
ter deum et creaturam n; sit plena similitudo. q;
tamen nulla sit similitudo hoc n; p;uincit.* **Ad 4** *Ad ter-
cium dicendum q; rez similitudines magis attenduntur
fm species rez q; fm genus. als em n; mi-
nus essent similia albii et nigri q; puenunt in
generi coloris q; albii et album que puenunt
in specie. sed Aug. concedit p;fectiones simpli-
citer esse i deo fm ratione specier. q; quis neget
eas em in deo fm ratione generis.* **¶** *Ad quar-
tum dicendum q; coipo q; transumptive et n; p;
prie sed soluz similitudinarie deo dicuntur noia
creaturoz. n; prohibet sed magis prohibitetur
omnis occasio idolatrii. q; omne verum si-
gnum est falsum signatum. imago em seu simili-
tudo herculis n; est hercules. quia si esset her-
cules. tunc n; esset vera imago herculis. quia
fm Hilarii suppsius aliquid imago esse n; p;
potest.* **¶** *Hugo sup. q; capi. angelice hierar-
chie ait. q; signum veritas esse n; potest. quia est
veritatis signum.* **¶** *Ad quintum dicendum. q;
ppter simpliciores qui n; sunt subtilius ratio-
num capaces expedit sacra scripturae ut simili-
tudinibus tractis a creaturis. cu; ipsa sit scia
que est omnibus cōis. Juxta qd ait Aug. i. de
trinitate. ca. i. *Hacra scriptura p;ulis argu-
ens nullum generis rez verba vitavit. Itē si ve-
limus possimus dicere q; in hmoi metaphoris
etiam p;tissimi possimus p;ficere sensu mysti-
ciū indagando. et quasi testa hmoi verborum sub-
tiliter per etiā spūalis dulcedis nucleus re-
gretas.* **Ad argumentum principale nego maiorem**
**pale argu-
mentum.** *Ad argumentum principale nego maiorem
q; coipo q; vnubz h; ordine ad aliqd ad qd al-
ter no ordinat. quia inter se realiter sint idem. tñ
vnu qz ad sui acceptuz coexistit aliqd quod
alter non coexistit.* **¶** *Posset etiam dici q; phi-
cooperunt centram diuinam imperfecte et incou-
se et n; distincte.**

Distinctio tricima quinta.

Q **Unq; supra**
dissenserim? Postq; m;g;r. hue
usq; determinauit de his q; deo
p;ueniunt fm intricas p;fectioes. hic vlt; vñ
q; ad finem p;mi libri determinat de his q; n; solu-
to deo p;ueniunt ad intra. verueta sibi vident co-
petere fm extrinsecas operationes. Nec autem
tria. i. scia. potestia voluntas. Et fm b; residua
ps isti p;mi libri dividit in tres ptes. **N**a p;mo
tractat de dei scia. **H**ecdo de potestia. **T**ercio de
diuine voluntatis efficacia. **H**ecda ps incipit
distinctione. xliv. ibi. **N**unc de omnipotestia.
Tercia dist. xlvi. ibi. **I**az devolutate. **P**rima
in duas. **N**am primo agit de scia dei genera-
liter. **H**ecdo in compatione ad rationalem
creaturam specialiter. dist. xl. ibi. **P**redesti-
natio vero de bonis. **P**rima in duas. **N**a pri-
mo determinat de scientia dei fm se. **H**ecundo
tractat de ea compatiue. dist. xxvi. ibi. **G**o-
let hic qd. **P**rima i tres. **N**o p;mo m;g; p;mit
tit ea te q;bs usq; ad finem isti p;mi libri incedit
facere mentionem. **H**ecdo oñdit scie de multis
ce fore acceptoem. **E**t tercio de dei scia mouet
questionem. **H**ecdua ibi. **H**ecdui est g. **E**c-
cia ibi. **H**ic considerari oportet. **E**t hec in tres.
Nam primo mouet questionem. **H**ecduo re-
citat circa eam duplice opinionem. **T**ercio pos-
nit suam determinationem. **H**ecdua ibi. **A**d huc
autem. **T**ercia ibi. **A**d hoc uera moduliz. **E**t
ista in tres. **N**o p;mo circa p;dicta q;dem deter-
minate insinuat suu p;positu. **H**ecdo isertus p;plex
correlariu. ibi. **H**ecia qd. **E**t dividit in tres p;
tes. fm qd tria in fert correlaria. In qz primo
cocludit oia ab eterno fuisse a deo scia. In se-
cundo q; oia ab eterno fuerunt in dei scia. In
tercio q; omnia sunt deo p;ntia. **H**ecda ibi. **I**pe
autem oia. **T**ercia ibi. **I**n de e q; omnia. **¶** **C**urca
hac dist. xxxv. quero.

¶ **T**ru primu obiectu diuina cognitiois
sit ipsa diuina entia. **E**t videt q; n; qz
pm act cuiuscumq; potest cognitioe
no p;ce reflexus. sed si p;mariu obiectu diuini i-
tellectus est diuina entia. tunc pm act diuini intel-
lectus est reflexus. q; primariu obiectu diuine co-
gnitionis no p;rest ec diuina essentia. **M**aior p;z. q; actus reflexus p;supponit actum re-
ctu. **P**robo minor. quia entia diuina est idem
realiter quod diuin in intellectus. et q; p;sequens
diuin intellectus intelligens diuinam entiam intel-
ligit seipm. sed actus quo idem seipm intelli-
git viderur esse reflexus. ergo tc. **¶** **C**ontra.

obiectū aliqui potētie maxie p̄portioatū ē sū
objectū p̄marī. s̄z c̄ntia dīna ē objectū ma-
xie p̄portioatū intellegui dīno. ḡ r̄c̄. maior: p̄z
p̄bat mīor. q̄r c̄ntia dīna dīno intellegui ēto-
tali adeq̄ta. sicut de se p̄z. ḡ r̄c̄. **D**ic ponaz
ētio: p̄clōs. **P**ūa ēḡ de p̄mo cognoscit se
ipm. **S**ed a q̄ cognoscēdo se cognoscit alia
a se. **T**ercia q̄ cognoscendo c̄ntia sūa absq̄
oī distictōe intrīseca sue c̄ntie cōḡscit oīa ex-
teriora distinc̄ta. **Q**uartā q̄ ipse creature a
deo cognoscit aliquo mō dici sc̄daria obie-
cta cognitionis diuine.

Loco

Cōclusiones primā

- 1 p̄b̄ sic. **P**erfectissime cognitio is objectū pri-
marī dīz ē perfectissimū. dei cognitio ē p̄fectis-
sima. t̄ipse deus ē objectū p̄fectissimū. cū sit p̄-
fectus vñ p̄fectioe. t̄ ī se h̄eat p̄fectioe oīm ge-
ner. vt dicit. v. meth. ḡ r̄c̄. **P**. simplicissi-
me cognitio is p̄marī objectū dīz ē tale q̄ ni-
hil possit cogitari simplicius. sed cognitio dei
est simplicissima. q̄r p̄mūz ī quolibet genere ē
simplicissimū illi gener. s̄z ī genere cognitiois
cognitio dei est oīno p̄ma. t̄ deo nihil simplici-
us p̄t cogitari. cū ipse sit oīno simplex. vt p̄z
vñ. meth. **P**. cognitiois totaſt̄ in depeñēt̄
p̄marī objectū ē totaſt̄ in depeñēt̄. illa p̄z.
q̄nō p̄t c̄ minor dependēt̄ i ipsa cognitioe
q̄i suo objecto p̄mario a q̄ intellectu. **S**co-
gnitio dei ē oīno in depeñēt̄. q̄r si ēt̄ aliqd̄ de-
pendēt̄. nūc ēt̄ creatura. t̄ solū deus ē objectū
totaliter in depeñēt̄. q̄r oīa q̄ sunt citra deū
dependēt̄ a deo t̄ ad ipm ordinant̄. vt p̄z. vñ.
meth. ḡ solus deo ē objectū p̄marū sue cogni-
tiois. **P**. intellectu oppositaz c̄ditionum
c̄ntib̄ oppositus c̄perit modus tendēt̄ in
objectū. **S**ed intellectu diuinus t̄ intellectu
humanū sunt oppositaz c̄ditionū. co q̄ intel-
lectu diuinus sit pur⁹ acr⁹ genere intelligibiliū
vt p̄z. vñ. meth. t̄ intellectus n̄ sit pura poten-
tia ī genere intelligibiliū. vt p̄z p̄. **A**uer. in. vñ
de aia. **L**ū igit̄ n̄ intellectus p̄us cognoscit
alia a se. t̄ mediāte cognitioe alioz deueniat̄
cognitionē suū p̄s. vt p̄z. vñ. de aia. ergo in-
tellectu diuinus t̄aq̄ primariū objectū sue co-
gnitionis app̄hendit seipm. t̄ cognoscēdo se
cognoscit alia. **P**. voluptuosissimū intelli-
gere est a voluptuosissimo objecto. **S**ed intel-
ligere dei ē voluptuosissimū. vt dīz. vñ. meth.
6 r̄dūa c̄ntia ē objectū voluptuosissimū. **P**
Aut̄c̄. i sua meth. ait. q̄ deo ē intellector t̄ com-
p̄henditor. eo q̄ sua quidditas est spoliata a

materia. **S**ed h̄ā dictā veritatē sophisti **L**ōtra
ce possit argui sic. Nulla p̄sona diuina intel-
ligit se. ergo deus nō intelligit se. p̄ntia patet.

q̄r quicq̄d p̄uenit teo. oportet q̄ cōueniat alii
cū diuine p̄sonae. ergo a destruciōe p̄ntis r̄c̄.

Ancedēs p̄bat. q̄r actus relationē importan-
tes nō sunt reciprocī in diuīs. sed scire t̄ intel-
ligere vel sunt ipse relationes potētioe ad obie-
ctū vt quidā dicunt. vel saltē necessario cōcer-
nit relationē. **T**ē Dyon. vñ. de diuīs no-

z

Lōtra illa

h̄īs intellectuales opatōes. **S**ed ista non
impedit̄. Quia quanto objectū est purius
t̄ immaterialius. tanto punissimo intellectui
objic̄tū prius t̄ magis p̄prie. **S**ed c̄ntia di-
uina est tenuata ab omī materia t̄ potētial-
itate. vt p̄z. vñ. phīcoz. t̄. vñ. meth. **I**nt̄m em̄
deus ī immaterial q̄ fm̄ Damas. vñ. li. ca. vñ.
om̄e aliud ad deū t̄ patū grossū t̄ materiale in-
uenit. Intellectuētā diuīnū p̄purissimū. cū sit
pur⁹ act⁹. vt p̄z codē. vñ. meth. **L**ū igit̄ c̄ntia
dīna s̄z sibi p̄nō sit ut actu intelligibil. sequit̄ q̄
tal c̄ntia sibi p̄p̄issime objic̄tū. t̄ipse cā in-
telligat tanq̄ sūa p̄priū t̄ p̄marū objectū.

Solutio
Ad I

Ad p̄mū dīm q̄ relatio fm̄ rōem p̄t ee re-
ciproca etiā i diuīs. q̄r patēt̄ s̄z sibi p̄s idē. t̄ p̄
p̄is relationē idēntitaris referit ad seipm. s̄z sci-
re vel intelligere diuīnū nō sc̄riat̄ t̄ relatiōem
nisi fm̄ rōez. ḡ hm̄o act⁹ p̄t ee reciprocī i di-
uīs. **A**d sc̄dm dīz q̄ p̄ talia vñba nō intēdit
Dyo. a deo negare intellectuale opatōes super-
cedent̄. s̄z solū deficiēt̄ q̄ p̄petit creaturis.

Ad z**Secūdo dixi q̄ de**

Loclo 2
us cognoscēdo se cognoscit oīa alia crea-
ta cognoscibilia. **O**z q̄ p̄fecte cognoscit aliquā cāz
nētio cognoscēt̄ oe illōz q̄d p̄ se causat̄ a tali cā
Sed t̄ p̄fecte cognoscit seipm. vt p̄z i c̄lōe
peñēt̄. t̄ ipse est p̄ se cā oīm q̄ sunt citra ipm.
q̄r deo at̄ z̄m̄. vñ. meth. **E**st em̄ quoddaz
ens p̄ se ens t̄p̄ se vez. entitate et veritate cui⁹
om̄ia alia sunt entia t̄ vera. ergo deus cognos-
cēdo se cognoscit om̄ia alia a se. **P**. illud
quod om̄ia alia dirigit in suos finēs ordi-
nate. necessario cognoscit ea. q̄r si non cognos-
ceret tun̄ casu dirigeret ea. t̄p̄ p̄sequens nō
ordinate. **S**ed deus p̄ modū artis t̄ ordinate
om̄ia dirigit in suū finē. **N**ā etiā ipse cōmen-
tator a veritate coactus. vñ. metaph. ait. q̄ ca-
lores generati ex calorib̄ stellarū generantes
quālibet speciem speciez aīalū habentem̄su-
ras. p̄p̄as ex q̄titatib̄ mortū stellarū dispo-

sitib⁹ eaz adinuscēi ppinq̄tatez remotōe. et illa mē ura puenit ab arte diuina intellectuali que est simili⁹ et uniformis vnius artis prin⁹ cipalis sub qua sūt plures artes. ¶ P. quanto potētia est pfectior rāto minus ē limitata. h̄ inter oē alias potētias cognitiuas intellectua est pfectior. et inter oē intellectiuas dīnūa potētia intellectua ē pfectissima. ergo i nullo potentē ē limitata. et q̄ dīns deus oia cognoscet. Iuxta qđ dicit ad Heb. viii. Omnia nuda et apta sunt oculis eu⁹ ad quē nobis sermo. ¶ P. b̄tus Grego. ait. Quid ē quod nō videat q̄ vidētē oia videt. Sed videre deī ē cognoscere et intelligere deī. ergo deus intelligit oia. ¶ P. Arist. i. de aia. arguēs oia em pedocle⁹ ait. q̄ accidit fm cum deū insipiētissimū. q̄ nō cognoscit. Et. iiii. metr. 5 plato nē et tempedoclez ait. q̄ fm eos accidit felicissimū deū min⁹ prudentē ē ceteris. q̄ nō cognoscet oia clemēta. eo q̄ nō eet pposit⁹ ex omnibus elemētis. Ex quib⁹ apparet q̄ non videt fuisse inētio Arist. q̄ de nihil cognoscet ex tra se. cū in h̄ Arist. alios rep̄hendat. ¶ P. cōmen. sup̄ de celo et mūdo. tractas illud verbū quō circulationi non est otraria alia circula⁹. ait. Ego aut̄ longo tpe feci moraz in quo non intellexi explanationē istius loci. Sed deus dixit me in hanc veritatē. Tunc arguo sic. Aut deus induxit eum in hanc veritatē scienter vel nescienter. Si scienter. tūc habetur pposit⁹. s. q̄ deus cognoscit illud pticulare extra se. et qua ratione illud. eadē ratione omne aliud. Si nescienter. tūc fortuite et casualiter duisset cū in h̄mōi veritatē. Fortuna autē et casus sunt cause p accidens. et q̄ dīns reducitur nō in aliquam cāz p se. et sic causalitas deī reducere ē causam aliquā sup̄iorē. quod est impossibile. Ex quo p̄z q̄ Auer. om̄en. vñ sibi p̄s tradicit. vel optet nos dicere q̄ sense rit deū intelligere ea q̄ sūt extra se. ḡ t̄c. ¶ H̄ illa forte dicit aliq̄s. q̄ ph̄s et om̄en. exp̄sc dicit. xij. metr. q̄ prima intelligentia que deus ē nihil cognoscit eoz q̄ sūt extra se. Un̄ Arist. ibidez in l̄ra dicit ad tria impossibilia. Si deus aliqd intelligeret extra se. Primum ē q̄ diuin⁹ intellect⁹ vilesceret. Scdm q̄ nihil eet vere vnu. Tercium q̄ intellect⁹ diuin⁹ lassaret. ¶ P. r̄sum ipossible ex textu Arist. posset sic deduci. Quia intellect⁹ sua intellectio pfect̄. et psequens eius intellectio depender ab intelligibili a quo talis intellectio causa. Si ḡ deus intelligeret illa materialia. tūc eius intellectio ab istis vilib⁹ et materialib⁹ depende

ret. et p̄ dīns nō nō vilesceret. ¶ Scdm sic. di ueritas ī scia causalē ex diuinitate intellectorū ī ea. ḡ si deus cognoscet ea q̄ sūt extra se. sua scia aliquo mō erit diversa. sed sublata vnitate a primo nihil potest eē vere vnu. ergo t̄c. ¶ Tercium pot sic deduci. Quia intellect⁹ non pot simul plura intelligere. vñ quāto intellectus est simplicior. rāto magis videt et determinatus ad vnu. Si ḡ diuinus intellectus intelligit plura. oportet q̄ ea intelligat successione. et q̄ dīns erit i potētia intelligēs. ois aut̄ virt⁹ q̄ de potētia reducēt ad actū lassari p̄t. ḡ t̄c. ¶ Sed q̄ sepi⁹ ex dictis Arist. cuideat appars cū sensisse deū intelligere ea q̄ sūt extra seipm. vt p̄z exp̄sse. x. eth. 2 in plurib⁹ alijs locis. agit ne rāto ph̄o tradictionē imponam⁹ potētia. sic distingue. q̄ deū cognoscere ali q̄d dupl̄r p̄t intelligere. Uno mō rāḡ obiectū p̄mariū et p̄ncipale. Alio mō tanḡ annēxū et scđariū. Pr̄io mō de nihil intelligit extra se. et iuxta h̄ pcedunt auctētes adducte. de. xij. et q̄cū q̄ alie q̄ illis silēs ēē vident̄ siue sint ph̄oz siue catholicōz doctorū. Scđo mō lunt intelligēt̄ alie auctētes et rōes quib⁹ pbari potēt deū extra se aliqd intelligere. Un̄ enā Aug. et plures alij doctores sancti rāt̄ distinctorū ī hac materia loquident. q̄ p̄ dictorū concordia necessaria videt p̄dicta distinctio. Un̄ iiii p̄ta primū membz distinctio ait Aug. lxxxij. q. 2. iiii. super Gen. ad litterā. q̄ deus nihil extra se intueſt. Sed iuxta scđm mēbz ait. vi. de trini. ca. vli. q̄ omnia q̄ fecit deus p̄ verbū cognoscit in verbo.

Tercio dico q̄ non

obstate indistinctio et simplicitate diuine esentie deī p̄ noriciā sue cēntia cognoscit oia distinctorū. Et ut illud cuideatur elucescat. p̄mo ostendā q̄ deī cognoscēdo cēntia suam cognoscit oia distinctorū. Scđo q̄ sua natura intrīsece p̄nē ē indistincta. q̄uis rep̄petit oia distinctorū. ¶ Primum p̄bō sic. illud qđ agēt p̄ intellectū ē rō aliqd distinctorū p̄ducēdi. H̄ idē sibi rō talia distinctorū cognoscēdi. sed vt patet. i. lib. ro diuina cēntia ē teo rō oia distinctorū p̄ducēdi. ḡ erit sibi rō omnia distinctorū cognoscēdi. Maior patet. quia agēt p̄ intellectū idē est ratio agendi et cognoscēdi. et p̄ consequēs idē est ratio distinctorū agēdi et distinctorū cognoscēdi. ¶ illud qđ ē mensura pfecta oīm intelligibiliū ē rō distinctorū cognoscēdi omnia intelligibiliū. sed cēntia diuina ē mensura oīm intelligibiliū

Maior p. q. mēsura pfecta ērō cognoscēdī
disticte ipm mēsuraū. **M**inore p. q. p. mū
īq̄lētē genē ēmēsura oīm ceteroꝝ. vt dī. p.
meth. s̄z cēntia dīna īfōia intelligibilia ē p.
mū īlumū intelligibile, cū maxie sit imunis a
matēria. q. c̄p̄dūcētū intelligibilū. g. ip̄la ē
mēsura certissima oīm intelligibiliū. g. p. ōns
ērō cognoscēdī distincētū omīa intelligibiliā.

P. q. n̄c̄tūqz alīqd pfecte ītinet pncipia
distinctia aliquoꝝ. illud pfecte cognitū est rō
disticte coḡscēdī oīa ea q. pfecte ītinet pnci
pia distinctia. sed diuina cēntia pfecte ītinet
pncipia distinctia oīm. q. ip̄la pfecte cōtinet
pfectioñes oīm. vt p. p. philosophos t̄ theo
logos. g. ip̄la a deo pfecte cognitūcētū est sibi
rō distincētē cognoscēdī oīa. **P**. om̄e quod
cēntia diuina distincētē rep̄nit. h̄ intellect̄ pse
ct̄ cā cognoscēs distincētē cognoscit. **H**z cēn
tia dīna ē oīm disticte rep̄nitū. **M**aior p.
minore p. q. nō minoris efficacie ē dīna el
sentia vt forma ex̄plaria ad oīa rep̄nitādū. q.
vētē potētia ad p. ducendū. sed cēntia diuina
p̄siderata vt ē potētia ē deo rō oīa p. ducēdī. g.
vētē forma exemplaris artificis q. est deus ne
cessario rep̄nit oīa. **P**. Algazel ī metaphi
ca sua. tractat. iij. līna. iij. artis de deo. Iose
sat se fiscuti ē. qm̄ ip̄la nudus. aptus t̄ certissi
memansistus est sibi p̄p̄si fm̄ q. ip̄le est. ceri
tudo dō est hoc q. ip̄le est p̄uz t̄ vez ens. fōs
esclētū subas t̄ accidētia. et quicqđ ip̄la sunt
fm̄ ordinēsū. iḡl̄ si deus nō cognoscet di
stinctū ordinērēz. cū ip̄le sit pncipiū t̄ fons
hm̄oī ordinis. ip̄le leipm nō nosceret sicut ē.
quod est ḡtra pncipiū illius auctoritatis.

Secunda p.
j. cōlois p.
bas.
Hecdam p̄t illius cōfūsionis sic. p. b.
Or
ſt̄ diuina cēntia ex hoc p̄ esser oīm rep̄nitūa
et intrīsece distincēta. hoc v̄l̄ eēt p̄ aliq̄ disti
ctia absolutā relatiua. Nō p̄mo mō. q. si
tot distincētōs absolutoꝝ rep̄sent ī dīna el
sentia quoꝝ ip̄la rep̄nit. tunc cū ip̄la infinita
rep̄sentet vt infīra p̄parebit. sequit̄ q. diuina el
sentia oīm compoñtoꝝ et maxime t̄ lūmū
p̄posita. Om̄e em̄ absolutū in eadē re ḡdistin
ctum alteri absoluto facit ipsam ēē cōpositaz.
t̄ ideo si infinita talia fuerint in aliquo. ip̄la
infinitū erit cōpositū. Nec scđo mō. q. hm̄oī
relationes vel cēnt reales vel rationis. Non
reales. q. vt sup̄ patuit. relationes in diuinis
nō sunt reales nisi relationes originis. relationes
aut̄ originis nō sunt distincētē cēntie sed p̄
sonaz. Si dō fuerint relationes rōnis. tunc
p̄ ip̄las cēntia intrīsece t̄ ex natura rei nō pote
rit ēē distincēta. **L**e p̄sumat. q. nulla rela
tio

tio dei ad creaturā ē realē i deo. sed solū fm̄ ras
tione. vt patuit sup̄ius. sed oīs relatio q. que
nire p̄t diuine cēntie ex eo q. ē creaturaz rep̄nita
tua ē relatio rei ad creaturā. g. nulla tal̄ rela
tio ex natura rei intrīsece poterit ēē distincēta
diuine cēntie. **P**. codē actu penit̄ indistincto
cognoscit deus se t̄ oīa alia a se. ergo t̄ eadē rō
ne intrīsece penitus indistincta ex natura rei
Eēcēdēs p. q. si plurimo actib⁹ de⁹ se cognos
cit et alia a se. tūc hm̄oī actus cū ip̄o cognos
cite realē faceret p̄positioꝝ. **C**ōseq̄ntiā p. b.
q. nō ē minoꝝ distincētō i pncipiari q. i pnci
pīs. sed fm̄ nīm modū cognoscēdī rō intelligēdī
ē q. pncipiū respectu ac̄ intelligēndi. t̄
iō nō p̄t ēē minoꝝ distincētō in actu quo de⁹
cognoscit se et alia q. in sua cēntia q. est sibi rō
cognoscēdī se et alia. **P**. illa videt̄ ēē intēcō
sanctor̄ doctoz. **A**it em̄ Dyon. de diu. no
ca. vii. Diuina mens nō ex extēbus extētia
nouit sed ex seip̄sa. nō fm̄ diuisionē singul̄e
im̄ittet. s̄z fm̄ vñā cētētā. **L**e scđt̄ ibidē
Cognoscit. n. oīa materialia īmateriali. t̄ di
uisibilia īdūisiblē. t̄ multa vñtive.

Quarto dico q. cre

Lōcōlo 4

Ratio

ature a deo cognite p̄nt aliquo mō dici obie
cta secūdaria cognitiōis diuine. **O**r om̄e qd̄
a deo vere cognoscit sūe potētē cognitūe aliq
modū obiectū. sed om̄is creatura a deo vere
cognoscit. ergo aliquo mō sibi obiectū. **C**um
iḡl̄ nō possit ei obiectū ut obiectū primariuz.
q. sic sibi sola sua essentia obiectū. ergo obiectū
tūc sibi tangē obiectū secūdariū. **M**aior pa
tet. q. nō est ḡceptibile q. aliquid vere intel
ligab̄t aliquo t̄ pfecte q. tūc ad omnē enti
tac̄ p̄p̄ia. t̄ dūmē. t̄ tamē sibi nullatenus
obiectū. **M**inore autē nō oportet p̄bare ali
cui catholico ppter euidētes auctorates sa
cri canonis t̄ sanctoz doctoz quib⁹ affirmat
deū oīa cognoscere nude t̄ apte. **S**ed ḡtra
riū istū ponit quidā doctoz. **A**it em̄ primo
q. nulla creatura nec aliquid extra deum relu
ceret et̄ collectū obiectū. nec p̄ modū obiecti
scđari. nec p̄ modū obiecti p̄mi. **C**illō pro
bat sic. Im̄possibile et̄ aliqd qd̄ ē pfectōl̄ i deo
rep̄cedere nō deo. **H**z si intellect̄ dīna termi
naret ad creaturas positas i ēē p̄specto. tūc il
la intellect̄ que ēē dei p̄fectio rep̄cederet a nō
deo. scđz ab hm̄oī intellecta creatura. quod pa
tet. q. im̄possibile est aliquā intellectio ter
minatā ad aliqd obiectū manerē nō manente
illo obiecto. **P**. p̄mū pncipiū intantū est

Jurcolus

pfectū qnō pficēt p aliquid extra se nec efficien-
ter. nec formaliter. nec coexigēter. **H**ed si itel-
ligeret aliquid extra se pficeret p illud. qz intel-
lectio est pfectio intelligētis. cū bonū vniuersu-
mūs rei sī stat i sua opatione. vt p3. i. ethic.
Dec aut pfectio coexigeret aliquid extra deū. et
ita deus pficeret p aliquid extra se coexigenter.
3 **P**. si intuitū diuinus aliqd extra se ptinge-
ret obiectiue. tūc diuisio ptnui incio eēt ena-
enata i eius intuitu. **H**ed pns ēimpossibile.
Probas dñia. qz aut i tali intuitu poneren-
tēs ptes diuisse t distincte. t tūc habere ppo-
sitū. aut poneren tñm aliqd ptes sub certo nū-
ro quaz qlibet vltorius ēdiuisibl. t tūc diuni-
nus intuitus eēt i potētia. t possibl sibi aliquid
accrescere diuidēdo. s. qualibet illaz ptiū. imo
posset pficerē i infinitū. sicut t intellectus nr.
cū hmoi ptes sint diuisibiles i infinitū. **E**t ex
hoc insert ille doctor qz ipossibile ē qz aliquid
alud a deo ponat i suo intuitu. qz q rōne ali-
qd ponere. eadē rōne oēs ptes ptnui ponere
tur. **H**ed falsitatez dñia ipse pbat. Quia si
start diuisio ptnui. aut start ad ptes indi-
uisibiles. aut ad ptes diuisibiles. **N**ō primo
mō. qz tūc totū ptnui eēt ppositū ex diuisi-
bilib. **N**ā ex ill res pmo pponit i q vltimo
resoluit. **N**ec scđo mō. qz qlibet p diuisibl
pōt vltori diundi. t sic start diuisio t nō sta-
ret. **P**. si res extrinsece a deo qz intelligit po-
nerent i eius intuitu. sequeret qz i diuno itui-
tu eēt obiectiue magnitudo actualiter infini-
ta. **L**osequētia pba. qz diuinū intellectū plō
pōt qz human. sed human intellectū ad quā
cūqz dāta magnitudo pōt sp aliquid addere.
pncipiū. n. mathematicū ē qz magnitudo cre-
scit i infinituz. t qz cui libet date magnitudini
pōt fieri additio. qz t diuinū intellectū ad quā
libet magnitudine pōt addere. **A**ut qz pcedit
ptnue successione addēdo. t hoc nō. qz tūc es-
se i potētia. t p pns ēimperfēt. **A**ut stabit ad
aliquā magnitudinē finitā. t hoc nō. qz tūc
nō om̄i magnitudini posset fieri additio. aut
stabit i magnitudine infinita. t tūc habet p
positū. sed h ēimpossibile. s. qz magnitudo in-
finita sit i diuno pspectu. qz q rōne ibi pone-
ret eadē rōne a deo posset pducere in effectu qd
ēimpossibile. **N**ā infinitas t actualitas con-
tradicunt cum infinituz sit i potentia pmixta
actui. vt p3. iij. phicor. **P**. sequeret qz omnes
spēs numeroz eēt actu posse i eius intuitu
t pspectu. intelligit em̄ deus om̄s numeros.
cū eius sapie nō sit numer. sed impossibile ē
vt ille dicit pcelsum numeroz in infinitū esse

euacuatū. t exciisse i actū etiā i diuno pfectio-
etu. **P**. si deus obiectiue i suo intuitu h̄et
res qz sunt extra se. tūc si vera ē illa opinio que
dicit qz deus i infinitū qzqz specie data spē p
creare nobiliorē spē. sequeret qz deus i suo intuitu
h̄et aliquā creaturā infinitā i infinitū di-
stante p̄ma specie. qd ēimpossibile. **H**ec **S**cđo po-
cūdo dicit ille doctor. qz creature nō sunt ob-
iecta scđaria terminatiā intuitū diuinū rela-
toria tangz i speculo i centia diuina. sicut videt
fingeri imaginatio cōis. **O**r si sic. tūc diuinū
intelectus videret creaturez p alia similitudinē
qz p centia suā. **N**ā z nos cūvidem̄ res i aliqd
speculo. p alia similitudinē videm̄ tales res.
t p alia similitudinē videm̄ ipm speculu. **P**
sicut se habet intellectio ad intellectōem. sic in-
tellectū ad intellectū. t intuitū ad intuitū. h̄z
intellectio qz deus intelligit creaturā nō ē alia
ab intellectōe qz deus intelligit suā centia. g et
intuitū p intellectōem qz intelligit creaturā nō
est aliqd qz intuitū p intellectōem qz intelligi-
tur centia. **C**ōstat autē qz res lucēs i speculo est
aliquid a speculo. **N**ō igr lucet creatura in deo
tāqz i speculo. imo nō est aliqd deū intelligere
creatūra qz intelligere suā p̄pria centia. ita qz
nō sunt ibi duo intuita sed vnu solū. **E**t in
fra in principio scđi arriculi ait. qz nullo mō cō-
cedi pōt qz deus intelligat creaturez sic. qz in-
tuitū suū ferat sup centia. t ex hoc vltori pce-
dat vñqz ad creaturez. ita qz sint duo intuita.
deus. s. t creatura. t sit ibi pluralitas ac mul-
titudo intellectoz. t ponat numerū creatura
cū deo in rōne intellecti. **P**ōt enī cōcedi ut
ipse ait. qz deus intelligit creaturā sic. qz suum
intuitū terminat ad centiam ibi sustēdo t nō
vltorius pcedēdo. t ex hoc eminēt et plō. h̄z
eqpollēter attinet omne aliqd extra se. ita in
gnō sit ibi aliqd multitudo intellectoz i deo.
nec ponat i numerū creatura ut intellecta cuz
diuina centia ut intellecta. sed ēpenitus vnu
simplicissimū intellectū. **H**ec illa dicta tā **C**ōtra au-
rato i qz textu sacri canonis vident repugna reolum.
re. **R**ōni quidē. Quia om̄e agēs p intellectū
t voluntati sicut attingit effectū p opatōem
suā pductiue. sic necesse ē qz p intellectōem suā
am ipm attingat obiectiue. **H**ed deū cum nō
agat ex necessitate nature. ipse em̄ est agēs p in-
tellectū t voluntatē. t oēm effectū attingit p suā
am opatōem pductiue. qz erat attingit cuz p
intellectionē t voluntatē suā obiectiue. **P**.
deus intelligēs creaturā intuitōem centia suā
mō quo ille ponit. aut intelligit creaturā esse
alia ab centia suā. aut nō intelligit eā esse alia

ab entia sua. Si pmo mō. tūc nccio deus si
ue diuina entia et creatura sunt appensa ut
duo intellecta seu duo intuita. qd ille firmissi
menegat. Si scđo mō. tūc diuia intellectio
est falsa. qd est impossibile. ¶ P.ca que a deo
intelliguntur cū assertō eōdictorioz illa nccio
intelliguntur ut multa intellecta. tñō vt vnuz
tm intellectū. Illa pz. qz eōdictoria pdcata n
pnt intelligi eidē pterere fm q idez ē. H̄z d^o
z creatura intelligit v̄l eē pdicā vel eē pdicā
cibilē. entia suā intelligit oīno eē nec pdicā
ca nec produciblē. g entia suā et creaturam
nccio intelligit ut plura intellecta tñō vt vnuz
tm. ¶ H̄c cognitio dei in solius sue entie
intuitione sisteret. et vltierius ad nihil aliud
se extenderet. tūc deus nec posset eē vltor ma
loz. nec pmiator bonoz. qd est ptra omnē ca
tholica veritate. Cōsequetia satia pz. qz om̄i
no s̄tēdo i solius sine entie simplicissimo in
tuu cū abnegatōe oīs extēstionis sue cogniti
onis ad qdēqz qd nō est sua entia. tunc nec
bonū nec malū creature ut creatura est appre
henderet. et p sequē talium nec pmiator eē
posset nec punitor. ¶ P. malū nullū equina
lens habet in deo. maxie loquēdo de malo cul
pe. qd nec virtualiter nec formaliter p̄tinetur
in deo. Lū igīt deus cognoscat malū culpe cu
mīcūqz petoz. g nō oīne quod deus cognos
cat te his q̄ sunt extra se cognoscit totaliter si
scđo in illo emērit plus q̄ equivalēt sicut
tu ponis. cū nō solum deus cognoscat bonuz
sed enī maluz. ptra illud Proverb. xv. In
omni loco oculi dñi ptemplanū bonos et ma
los. Rationes etiā sue nō concludūt. Qui
libet em catholicus ut ego puto haber soluere
illas rationes. nec magis sunt ptra nos q̄ co
tra istū qui facit eas. Nā racteo de illa termi
natione obiectua. et solūmodo ponēdo q̄ de
us cognoscat creaturaz. nō minus procedūt
illeratōes q̄ adiungēdo pdcita terminatōez
¶ Ad prmū igīt dīcendū q̄ minor est falsa.
Ad pbationē dico q̄ noticia qua de⁹ crea
turas intelligit non mutat mutata creatura. q̄a
creatura nec mēsurat nec causalē. Ex sola igīt
mutatione facta i creatura nulla mutariōe fa
cta in dei noticia deus eandē creaturā quā qn̄
q̄ cognovit creabilē et non creatā. nūc cognos
cat esse creatā. qua desinēt esse itez cognoscit
ipsum esse creabilē. et quādōqz fuisse creatam.
¶ Etia illa probatio est ptra illū doctorem.
q̄ ipse in distincōe. xxvi. q. i. articulo. q. dī
cit. q̄ sciētia nostra nec requirit q̄ res scīta sit
in se. nec vt habeat eē in suis pncipījs. quia

sciētia abstrahit tam ab esse actuali ipsius sci
bilis q̄ ab eē eius potentiali. Et sic sciētia no
stra haberet maiore stabilitatez q̄ noticia dei
si noticia dei ad res creates q̄ uilcūqz secūda
rie terminata mutat ad mutationē rerū. sicut
assumis in pbatione illius minoris. Ad 2
cundū dicendū q̄ deū p̄fici creatura coexigen
ter potest dupl̄ intelligi. Uno modo q̄ deus
coexigat creatura q̄tum ad p̄prium esse ipsi
us creature. Alio modo q̄tum ad eē rep̄senta
tum seu q̄tuz ad esse cognitū. Primo modo
deus nō coexigat creaturā. sed secundo mō ne
cessario coexigit ea. Zadē. n. necessitate qua
deus est pfectus omni pfectione. vi. pz. v. me
taph. ipa eadē necessitate oīs creature evītu
aliter p̄tēta et origin aliter rep̄nitata in ipsa di
uina entia. et nccio a deo cognita. H̄c uti
tur de⁹ ad eē suū diuini putat ad hoc q̄ sit de
us coexigit nccio st̄inētiā oīs creature vel
formalē vel virtualē. sic ex psequēti necessario
coexigit determinatā noticia omnis entitatis
ab ipso dñtis siue create siue creabilis. ideo
nō potest deus sua noticia nō exēdere ad cre
aturā factam vel fiēda seu possiblē fieri. Et
quia entia diuina nec est facta nec fiēda. nec
vnqz fuit possiblē fieri. ideo talis noticia dei
qua deus cognoscit p̄prie creaturam. aliquo
mō se extēndit v̄tra diuina entiaz. nec s̄t
omino ibi. q̄ attingit alia saltē ut obiecta se
cūdaria. Ad terciū dīcendū q̄ multi solēnes
doctores nō reputat illud psequēs eē impossibi
le. qz ipsi ponēt q̄ p̄tūmū sit p̄positū ex
indivisibiliō. tilla ratio est vna de posterioribz
quas ipsi adducit. Sed qz quasi omnes pe
ri patetici. quos ego sequor i phīa. vbi eoz di
cta fidel nō repugnat. oīpolū assentit. ideo
rīdeo ad formā rationis negādo psequētiā.
Ad pbationē dico q̄ nūqz oīs ptes cuiuscun
qz p̄tūmū ponent simul i reūtētu. qz sicut de
us nō p̄t intelligere ptes motus tanqz entia
pmancētia. qz de natura eaz est q̄ sunt in qua
dam successionē. sic deus nō pot om̄s tales p
tes que successione sunt ex diuisione st̄inētū s̄t
mul intueri. qz de natura talū p̄tūmū est q̄ sp̄
sunt in fieri. et nūqz in totali facto eē. vt patz p
Aristo. et dñc. iij. phīcoz. Nec ex hoc sciā dei
ētī aliquo imperfecta q̄ illud nō intelligit qd n̄
ē intelligiblē sicut nec potētia sua ex hoc ēim
pfecta. qz nō pdicat illud qd nō est pdiciblē
le puta eōdictoria simul. Nec etiā p̄ficit deus
in noticia ex hoc q̄ tales ptes noscit distincē
quas qn̄qz nouit indistincte. sicut nō profis
cit ex hoc q̄ nūc cognoscit aliquid eē creaturā

quod ab eterno non cognovit esse creatum. Etiam ratione non est plus errans quod extra istum qui eam adducit. quia aut ipse dicit deum nihil intelligere de his que sunt extra se. et tunc ipse habet fidem catholicam et sacram scripturam contra se. aug concedit deum intelligere ea quae sunt extra se. et tunc illa ratio non minus procederet contra eum quod contra me.

Ad 4

Ad quartum dominum quod sequens non est falsus. Ad probandum dominum quod de plura potest intelligere quod in natura rei potest suscipere. vel quod effectus possit pati. Potest enim deus intelligere materias sine forma. eo quod materia de se aliqd habeat entitatis propter oem erat cuiuscumque forme. impossibile est in materia produci esse sine forma. quod tunc materia sit esse et non est. quod oem est esse a forma. Dato ergo quod deus sit omnipotens magnitudine infinita. quod ipse potest oem magnitudines sit omnipotens quod successione potest producere quod sicut numero infinito. et per omnes in suo propectu simul ut sit faciens magnitudinem infinitam. huiusmodi est magnitudo infinita non potest produci. ut alii doctores dicunt propter repugnaturam ex parte effectus producuntur.

Ad 5

Etiam fallitur assumere cum diversis infinitas et actualitas repugnat. ut patet in libro iij. l. dist. i. q. q. articulo viij. conclusione. **A**d quintum procedo dominum et dominiam. et nego impossibilitatem dominum. Quia vero Augustinus dicit deum comprehendere oem secundum numerorum. Unus. xij. de cunctis dei causis. xvij. contra ponentes animarum circulationem ad salutandum modum eternitatem. ait sic. Quoniam infinitorum numerorum nullus sit numerus. non est tunc incomprehensibilis ei cuius scientia est numerus. Et paucis interpositis subdit. Quid nos sumus hominibus qui ei scientiam figurare possimus. cuius sapientia simplex. multiplex et uniformis. multiformis et incomprehensibili comprehenditur. **E**t causa xvij. ait. Quicquid scia comprehendit scientiam comprehenditur. perfecto et omnis infinitas numerorum quodam ineffabiliter modo deo finita est. quod scie ipsius incomprehensibilis non est. **A**d lectum dicendum quod si vellem tenere illa opinionem. tunc non habere pro inconveniente quod deus haberetur in suo prospectu aliquam naturam ab ipso producibili infinitum distantem a prima specie. Illa tamen natura dato quod in effectu producta haberet oem perfectos certas species que sunt contra ipsam. adhuc tamen in infinitum distaret a perfectione dei. quia omnes homines perfections haberet participatiue. de autem ipsas contineret eminetur. **A**d primum ad dictum per secundam positione dicendum quod idea quae est ratio cognoscendi creaturam. quis enim ratione possit dici alia similitudo ab entia ut

Solutio
rionum scde
positionis.
Adi

entia sim sit absolute principium. non est tamen alia similitudo ab entia ut ipsa entia intellecta est ab intellectu diuino simus quod aliter et aliter immutabilis est a creatura vel creabile. Nec illud est simile per omnia sicut ille assumptus de speculo materiali. Nam speculum materiale non continet virtutalem et eminenter res quae tejet imagines. nec per seipsum immediate cognoscibilis cum sit materialis. quoque oppositus apparet in speculo quod est diuina entia. **A**d secundum dicendum quod materialis iuxta illam applicationem. puta quantum ad numerationem intellectus simus numerus intellectus non est vera. cum unum obiectum intelligatur et alterum co-intelligatur. quod tunc non obstante distinctione obiectorum. ambo in intelligibili unitate distinctione. ut declarari supra dist. xxi. **C**lone et. cujus obiectum secundarii sit quasi quedam co-intellectus. **I**gitur secundum. **A**d principale argumentum. **D**icendum quod reflexio actus duplum potest intelligi. pale argumentum modum cognoscendi. pura quia intelligitur ipsum intelligens. Alio modo ratione actus cognoscendi. pura quia intelligibilis actus cognoscendi. Prima reflexio non impedit primitatem sed auget. quia omne perfecte cognoscens prout cognoscit seipsum quod alia a se. sicut patet in omnibus angelis. Alio autem reflexio impedit actus primitatem. Argumentum autem procedit de prima.

Distinctio tricesimasexta.

Habemus tunc postquam magister determinauit de scia dei simus se. hic tractat de ea proportione. Et dividitur in duas partes. Nam primo facit comparationem inter deum scientiam et res scientias. Secundo inter deum scientiam et res scientias. dist. xxvij. ibi. **N**unc ergo ad propositum. Circa primum est aduertendum quod res scientia simus scientia est in ipso scientie. igitur magister duo facit. Primo enim ostendit quod res scientia a deo sunt in ipso deo scientiae. Secundo econverso quod ipse deus est in rebus scientiis. distinctio et. xxvij. ibi. **E**t quod demonstratur est. Prima in duas. Quia primo mouet duplex questionem. quae cuiilibet adiungit suam declarationem. Secundo ponit dictorum liuorum speciale declarationem. ibi. **P**roinde diligenter. Prima in duas. Nam primo querit utrum oia que deus scit sint in deo. Secundo utrum mala sint in deo. ibi. Post predicationem. Et hec in duas. Nam primo questionem mouet. Secundo ad eas responderet. ibi. **Q**uis autem nisi

insanus. Et ista dividit in duas ptes. Quia primo probat in deo non esse mala. Secundo ostendit in deo trinomo esse bona. ibi. Et inde est. Prima in tres. Nam primo ostendit mala non esse in deo. Secundo ostendit quod hoc non obstante omnia mala sunt cognita a deo. Et tertio innuit quod aliquo modo aliter et aliter bona et mala sunt a deo cognita. Secunda ibi. Sed quomodo a lumine. Tercia ibi. Apparet itaque sequitur illa pars. Prout si diligenter et dividitur in duas ptes. Quia primo magister quod super dixerat explanat et clarat. Secundo dicta sua colligendo recapitulat. ibi. In primis apertum est. Circa istam dist. xxxvi. quero hanc questionem.

Vtrum mala habeant ideam in deo. Et vide quod sic. quia ea que deus cognoscit videtur habere ideam in deo. Nam ideem non solum ponitur in deo ad operandum. sed etiam ad representandum. et sequens ad cognoscendum. Sed deus cognoscit mala non solum penitentia. sed etiam culpe. Nam medicus debet cognoscere infirmorum vulnera. et inter sentientiorum delicta. Deus autem est penitentium medicus et curator. ipse enim est verus sanitatus qui in vulnera seminiuum relici iuscidit vinum et oleum. et est obstinator et iudex et condemnator. ergo scilicet. **C**ontra illud quod de se est non ens non habet ideam propriam in deo. quia omne quod habet ideam propriam in deo est a deo producibile. et per consequens habet naturam entis. sed malum culpe non habet rationem entis. cum sit quedam privatio. et privatio de se est non ens. ut patet. in physico. nec est producibile a deo. quia si deus produceret malum culpe tunc ipse peccaret. quod est impossibile.

Dicitur quatuor videnda. Primum ut distincte idee sint in deo. Secundo utrum in finite idee sint in deo. Tercio utrum malum culpe habeat ideam in deo. Quarto datur quod non videndum est quomodo deus cognoscat malum.

Articula. I. **Q**uatuor ad primum
utrum distincte idee sint in deo. ponam tres conclusiones. Prima est quod idee in divinis non sunt distincte ex natura rei. Secunda conclusio est quod non sunt distincte per actum intellectus creandi. Tercia est quod sunt distincte per actum intellectus divini. Primum probabo. Si enim idee distinguuntur formaliter ex natura rei in mente divina. aut distinguenter

absoluta. aut ut respectiva. sed nec sic nec sic. ut probabo. g. tc. **M**aior patet per sufficientem distinctionem. Minor probatum ad ambas suas ptes. Primum quo ad primam. quod sicut se habet entitas ad ens. seu materialitas ad materiam. sic formalitas ad formam. sicut ergo non possunt esse distincte entitates nisi sint distincta entia. nec distincte materialitates nisi sint distinctae materie. sic nec distincte absolute formalitates ex natura rei nisi sint distincte forme absolute. quod impossibile est ponere in diversis. g. tc. **I**sta minor etiam potest probari per omnia que dixi distincte. vi. contra formalitates. et per tres rationes quibus quoniam prima procedet pro bauis secundam per tertie conclusiones. **S**ed altera per istius minoris probatio. **H**il idee in divinis entia intrinsece ex natura rei dicerent distinctas relationes. sequeretur tria inconvenientia. **P**rimum est. quod deus infinitis realibus relationibus referretur ad creaturam. quia infinitae sunt idee in deo. ut infra patet. quarum qualibet deus referat ad creaturam vel conceptum vel creaturam vel vel et creatibilis est. falsitas sequitur per distinctionem. xxv. conclusionem. i. articulo. q. **S**ecundum inconveniens est quod aliqua res quod id est id est quod deus non erit naturaliter prius creature. quod ut per ipsum in predicamentis relativa sunt simul natura sive naturali intelligentia. g. relatio quam dicit idea. et relatio quam dicit idea tamen simul sive natura. sed relatio quam dicit idea si estentias realia. tamen non est id est deo. quia omne quod est in deo est id est deo. relatio autem quam dicit ideatum est vera creatura cum fundenti creatura. g. tc. **T**ercium inconveniens est. quod res que est penitus id est id est quod deus nulla haberet causalem suam predictam realitatem relationis determinatis ex parte creature. que tam est vera creatura. quia secundum Ansel. monologion. ca. q. nulla relatio est causa relationis sibi opposita. **P**. quicquid perfectionis est deo attribuendum est. cuicunque sit solus illimitata perfectionis. **H**oc distincta cognoscere uno formaliter principio ex natura rei formaliter in distincto perfectius est quod cognoscere distincta principiis ex natura rei formaliter distinctis. **M**aior probatur. Minor probatur quod universaliter videtur quod in omnibus rebus cognitis. nisi quanto res est nobilior et perfectior. tanto paucioribus principiis plura distincta cognoscit. **U**nus etiam in ipsis angelis ut patet in libro q. quanto angelus est perfectior tanto paucioribus speciebus indiget cognoscendi. **L**um ergo deus infinite sit perfectionis. ergo in illo quod sibi est ratio omnia cognoscendi nulla penitus cadit v. 2

distinction ex natura rei. **C**ū igit̄ idee sint p̄n
 cipia cognoscēdi quibus deus cognoscit crea
 turas. vt infra patebit. ergo nō poterit in reo
3 eē distincte ex natura rei. **P**. si idee quesūt
 creatorz t̄ creabilium representative essent in di
 uina cēntia distincte ex natura rei tūc omnes
 beati eque plura viderēt in diuina cēntia. t p̄
 sequens nulla posset fieri diuina revelatio.
 cuius oppositū patet i sacra scriptura. Ange
 lus em̄ regni psal̄ restitut̄ angelo populi isrl̄i
 tici q̄rum ad liberationē hui⁹ populi. vt scri
 bit Dani. r. ca. quod nō fecisset si in diuina es
 sentia vidisset populus tali tēpe liberandum.
Etiam dicit b̄bis H̄yon. q̄ angeli supiores
 purgant t̄lluminat inferiores. **L**o sequentiaz
 prob̄. q̄cquid i aliqua natura ex natura rei
 intrinsece seu naturali ē distinctū. hoc videſ
 ab eo q̄ videt illā naturam. Propter hoc em̄
 impossible ē videre diuina cēntiam q̄n disti
 cte videant diuine psonaz. q̄ psonaz distinctio ē
 intriseca sine omni ad extra p̄partē independēs
 ab omni actu ratōis. **P**. illud quod ē p̄mūz
 i generē intelligibiliū est ex natura rei forma
 liter vnu t̄ indistinctū. cēntia diuina ē h̄moi
 vt de se pater. ergo r̄c. **M**aiorē prob̄. quia p̄
 mū est mensura ceteroz. vt patet. x. metaph. t p̄
 sequens debet esse maxime simplex et in
 diuisiuz. vt patet ibidē. Propter qd aut cōmē
 ta. x. meth. q̄ vnitas illius quod est mensura
 ceteroz sui generis est talis q̄ nō est diuisebi
 lis neq; fm̄ locū. neq; fm̄ formā. neq; fm̄ co
 gnitōem. **P**. illud idē p̄bari pōt q̄ plim̄is
 sctōz auētib⁹. Dicit em̄ Ansel. de pcessiōis spi
 rituū facti. c. iij. q̄ oia i diuisiūt idē vbi nō ob
 viat relatiōis oppositio. s̄ vna idea nō oppo
 nit alteri idee relatiue. **E**t H̄am. ait. q̄ oia
 q̄ sunt in diuisiūt vnu. p̄ter in generatoem.
 generatoem t̄ pcessiōz. **H**ed qdā isti⁹ op̄i
 niōis h̄uū tenētes arguit̄ p̄ sua positōne sic.
Rō cognoscēdi p̄cedit actu cognoscēdi. q̄
 distinctia ratio distinctā cognitōes. **C**ū ḡ dē
 codē actu quo cognoscit se cognoscit distinct
 ate oia alia a se. igit̄ an omnē actu intelligē
 di p̄cedit i deo distincte ratiōes cognoscendi
 creatureas quas ideas vocamus. t p̄ sequēs
2 erit distincte intrinsece t̄ ex natura rei. **P**.
 assimilatio cognoscēti ad cognitū p̄cedit in
 ipso intellectu naturaliter actu cognoscēdi. q̄
 intellectus nō cognoscit nisi sit cognito assi
 milatus. cū ois cognitio fiat p̄ assimilatōem.
 vt patet. i. de aia. sed idee in mente diuina sunt
 quedam assimilatōes quibus distincte deus
 cognoscit ea q̄ sunt extra eū. ergo talium assi
 milationū distinctio p̄cedit actu intelligēdi
 quo illa cognoscunt̄ distincte. **P**. illa que **3**
 sequunt̄ diuina cēntia ex natura cēntie non
 sequunt̄ eā ex aliq̄ compatōe facta p̄ intelle
 ctū. q̄ sicut cēntia nō est p̄ intellectū. sicut cē
 lū quod naturaliter sequit̄ essentia. **S**ed
 ista distincta exemplaria cōsequunt̄ cēntiam
 ex natura cēntie. q̄cquid est in psona diuina
 aut p̄uenit sibi p̄ cēntiam. aut p̄ relationē. eo
 q̄ i psona diuina nō possimus plura dare q̄
 cēntia t̄ relationē. **S**ed idee sive rōes rez re
 p̄tatiue sunt i qualibet diuina psona. q̄ q̄l
 bet diuina psona cognoscit distincte oia t̄ nō
 p̄ p̄rietary relatiua. nā q̄cquid p̄uenit pson
 ne rōe p̄prietatis relatiue nō ē cōē trib⁹. igit̄ p̄
 dicte rōes p̄ueniunt psonē rōe cēntie. et p̄ fm̄
 fm̄ nrm̄ modū intelligēdi sequūt̄ naturā di
 uina naturalr. t̄ nō innascit̄ p̄ actū cuiuscun
 q̄ intellect⁹ sive sit creat⁹ sive increat⁹. **P**.
 qdā illoꝝ excludit̄ q̄ ille forme an oēm actu
 intelligēdi sūt distincte i cēntia diuina t̄q̄ i
 speculo clarissimo oīm facibiliūz rep̄tatiuo
 t̄ exemplificatiuo. **P**. si ille idee cent̄ disti
 cte p̄ actū intellectus cōcipiēt cēntiam di
 uinam imitabilēa distinctis rebus extra. tūc
 necessario essent ab intellectu formate. **S**equens
 est fallū. q̄ ait Aug. lxxxij. q̄onū. q. xlvi.
 q̄ idee sunt rātōes rez stabiles atq; immuta
 biles. que et ipse formate nō sunt. at p̄ h̄eter
 nē sunt. **P**. si idee nō distin̄ gueretur ex na
 tura rei. aut distinguunt̄ p̄ intellectum crea
 tum. aut incrementarū. Nō primo mō. quia cū
 idee sunt eternae utram patuit p̄ Aug. lequer
 tur q̄ distinctio p̄cederet suum principiū di
 stinctiū. Nec scđo mō. q̄ illud qdā innascit̄
 p̄ actū intellectus diuini est in sola psona ver
 bi. idee aut̄ sunt i qualibet psona diuina. cuž
 oīm psonē sunt vnu principiū creature. vt ait
 Aug. v. de trini. ca. xvi. **P**. cēntia diuina vt
 naturaliter obiect⁹ intellectū diuino. aut rep̄
 sentat sibi omni intelligibile sub omni modo p̄
 ffecte intelligibilatis. aut nō. **S**i sic. tūc ha
 bes p̄positū. q̄ sic ut p̄fectioris intelligibilita
 tis ex p̄t̄ intellect⁹ distincte intelligere. ita p̄
 fectionis intelligibilitat̄ ē ex p̄t̄ obiecti distincte
 rep̄tare. **S**i nō. tūc cēntia diuina n̄ ē sūmīte in
 telligibilitat̄. cū n̄ possit rep̄tare oēt intelligibi
 le sub oīm p̄fecte intelligibilitat̄. **P**. **S**i ista
 opinioꝝ ego male intelligo. **O**u vbi cūq; ponit
 distinctio q̄ cēntia maiorē distinctoē minima. ibi ve
 hi apparet n̄ p̄ saluari sūma vnitas. s̄ distinct
 eo formalē ex natura rei ē maiorē distinctoē n̄
 ma. q̄ si ponit̄ i diuina cēntia. ip̄a nō erit sūma

Cōtra op̄i
 nōne

vna. qd ē p̄phos & theologos. Minorē p̄bō
q̄ illa distictio ē maior mūma distictio & q̄ est
maxie distictioī p̄pinq̄. s̄z distictio ex na-
tura rei ē h̄mōi. q̄ illa distictio ē maxie disti-
ctioī p̄pinq̄ q̄ ē reali distictioī vicinor. nā
real distictio ē mātia distictio. s̄z disticto ex
natura rei ē p̄pinq̄ reali distictioī q̄ distin-
ctio rōis. Nā mediū est p̄pinq̄ extremito q̄
extremū extremo. distictio aut ex natura rei
etā b̄m istos ē media inter distictoī realē &
distictoī rōis. q̄ ipa ē mājor disticto reali. & ē
mājor distictoī rōis. Etia mājor p̄t. q̄ vñ
qdq̄ q̄z̄ uadit ad distictoī tm̄ cedit ab vni-
tate. Nā ut Boeti⁹. i. de tri. c.i. p̄ncipiu⁹
plūtia ē alterius. Ad p̄mū iḡ dōm ad
mājorē q̄ rō cogsc̄di nō p̄cedit actu⁹ cognosc̄di.
nisi apud talē intellectu⁹ cui⁹ rō cognosc̄di
differt ab actu cognosc̄di. qd simpli fal-
su ē diuīs. Tel p̄t dici q̄ mājor nō ē vera
nisi de rōe illa q̄ causat actu⁹. nō aut de rōe que
terminat actu⁹. Nā terminas ut terminat nō p̄
cedit illud q̄ terminat. Rō nō idealis nō h̄z
rōem cause respectu act⁹ intellect⁹ diuīi. s̄z lo-
lū se h̄z i rōe terminātis. Posset etiā dici q̄
mājor solū ē vera de rōne obiectu⁹ p̄marū. nō
aut de ratione cognosc̄di obiectu⁹ sc̄darū.
Ad 2 Ad sc̄dm p̄z p̄ iā dicta. Tel dōm q̄ ma-
jor nō est vera nisi de intellectu q̄ de se ē in po-
tēia ad intelligenduz. q̄ tal intellect⁹ nō p̄t
distincta disticta cognoscere nisi p̄us similitudi-
ne talū distictor actuēt. intellect⁹ aut diui-
nus ē pur⁹ actus. Ad tertium nego minorē.
ad p̄barionē cū d̄r̄ q̄d ē p̄sona diuīa. aut
p̄uenit ei p̄ essentiā. aut p̄ p̄prietatē. dico q̄ si
ly quicq̄d stat p̄ re vel p̄ modo reali. tunc illa
p̄positio vera est. Si aut stat p̄ ratione v̄l p̄
eo qd dicit tm̄ aliquid ratiōis. tūc nō ē vera.
quia talia p̄ueniunt p̄sona p̄ actu⁹ intellect⁹ di-
uīi. ut infra patet. Et sic ē in p̄posito. Tel
potest dici q̄ illerationes ideales p̄ueniunt p̄
p̄sona p̄ essentiā originaliter. & p̄ intellectu⁹ for-
maliter & actualiter. q̄ originaliter ex virtua-
li atiā diuīe cēntie p̄uenit q̄ intellect⁹ di-
uīi actualiter h̄mōi diuersas rōes circa spaz
p̄cipit. Et cū ille addit q̄ sint i diuīa cēntia
ut i speculo clarissimo. dico q̄vez est origi-
naliter. nō aut formaliter ex natura rei distin-
ctio. ut infra magis patet. Ad quartū di-
cendū q̄ ideas esse formatas potest dupl̄ in-
telligi. Uno mō effectiue & productiue. Alio
mō conceptiue seu exp̄ssiue. Primo mō negat
Aug. ideas ē formatas. nō aut sc̄do modo.
sicut p̄z p̄ verba Aug. ibidē. Ad quintū di-

cēdū q̄ distinguunt p̄ intellectu⁹ diuīi. Ad
p̄barionē dōm q̄ quis illud qd innascit i di-
uis p̄ductiue p̄ actu⁹ intellect⁹ sit i sola p̄sona
verbi. n̄ illud qd innascit p̄ actu⁹ intellect⁹
exp̄ssiue p̄t ee in omnibus tribus. Exprimere
enī plus se habet q̄ p̄ducere. Omne enī p̄
ductu⁹ potest dici exp̄ssum. nō tamē omne ex-
p̄ssum est productu⁹. nam nihil potest p̄ro-
ducere seip̄m. quis aliquid possit exprimere se
ip̄sum. **Ad sextū dicendū q̄ cēntia diuīa**

Ad 6

objicit intellectui diuīo sub omni mō pfecte
intelligibilitatis originaliter distincte. nō ta-
men distincte formaliter ex natura rei. q̄ hoc
zeroget sue simplicitati & vnitati. Et cū di-
ci q̄ sicut pfectioris intelligibilitatis est ex p̄
te intellectus omnia distincte intelligere. sic
z̄. n̄ ego similitudinē. q̄ cū de naturali pfecti
one diuīe cēntia sit omnia vnitissime p̄tine-
re. ideo mājoris pfectionis est ex p̄te cēntie et
pfectioris intelligibilitatis distinctivitate re-
p̄sentare ex natura rei intrinsece. q̄ distincte di-
stinctione se tenēre ex p̄te cēntie. Sed q̄ intel-
lectus ut intellectus ex sui natura hoc habet.
q̄ adunata p̄t distinguere & distincta vniire.
vt aut d̄m̄trator. xii. metaph. ideo pfectiōis ē
ex parte intellectus q̄ possit distincte intelli-
gere ea que b̄m̄ se sunt formaliter et ex natura
rei undistincta in obiecto intellectu. **Forte**
dicet aliquis q̄ ex his sequit q̄ aliquid sit ap-
p̄hensive vel exp̄ssiue in intellectu quod nō ē
representatiue in cēntia. **R**ideo q̄ exp̄dictus
non sequit q̄ aliquid app̄hensive sit i intel-
lectu quod nō sit representatiue in cēntia. sed b̄n̄
sequitur q̄ idem est in cēntia & in intellectu. ali-
ter tamē & aliter. quia i cēntia est modo cēntie
vnitissime. sed i intellectu est modo competē-
ti intellectu penes intellectus pfectiōis. s̄ ex-
p̄ssiue & distinctiue. nec tamē ex hoc intel-
lectus differt ab cēntia nisi sicut vna res aliter
& aliter considerata. **H**ecūdo dico q̄ idee
nō distinguunt p̄ actu⁹ intellectus creati. **Q**uia
distinguēs nō ē posterius disticto p̄ ipsuz.
sed ut supra patuit p̄ Aug. idee sunt eternae.
omnis autem intellectus creatus est temporalis.
cum ergo omne tempore sit posterius eterno
ergo z̄. **B**illa que in deo ab eterno viuūt
nō dependent ab intellectu nostro. sed idee in
deo ab eterno viuūt. **M**ajor patet. Minorē
ponit Aug. in questionib⁹ ad Orosium. q̄
xxvij. ubi tracras illud Ioh̄is. i. quod sacru-
est in ipso vita erat. sic ait. **D**īa ergo que fa-
cta sunt & vitam nō habent. in ipso dei verbo
vita sunt. Et paucis interpolatis addit. **V**i-

Instantia**Solutio****Cōclu⁹ 2**

uātigitur in deo omnes rationes idearū. Et quasi idē sensus habeat in amento super. i.ca. de diuis nominib. ibi em dicis sic. In mēte diuina pectiterū ab eterno eternationes omniū creandoz. in quibus rationibus omnia viuit. et ex quo:z fulgoribus omnes cognitiones illustratur. ¶ P. monologio ca. v. ait Anselmus. Nullo pacto fieri potest rationabiliter aliquid ab aliquo nisi in sapientis ratione pcedat aliquid quasi exempli rei fiende. Sed omnia deus produxit i sapientia. iuxta illud ps. Omnia i sapientia fecisti: impleta est terra possessione tua. et in numero. pondere et mēsura. ut ait ille sapiēs. ergo deus aī intellectus creati productione prehabuit ideaz ipsius intellectus producēdi. ¶ P. illa que tanq; in arte omnipotēs dei sunt in verbo diuino nō dependent a nostro intellectu. idee sūt huiusmodi. Major est euidēs. Patet etiaz minor. quia verbū productū in diuinis est ars omnipotēs atq; sapientis dei plena rationibus omnī viuentium. fin Augus. vi. de tri ni.ca. vltimo. ¶ Tercio dico q; idee predicate distinguuntur p intellectum diuinū. Ad cuius euidentiam est aduertēdūm q; vt testatur comentator. xij. metaphys. si calor esset se patus. tunc c comprehendenderet in se omnē gradum caloris. et ideo intellectus qui huiusmodi calorem pfecte intelligeret omni modo quo intelligibilis esset. nō solum intelligeret cum vt in se est vñus formaliter. sed etiam intelligeret eum vt virtualiter esset omnis calor cōtentius. Ille igitur calor licet formaliter et actualiter moueret intellectum ad intelligentiam seipsum tm. radicaliter tamen et quasi originaliter moueret intellectū ad cognoscendū omnē alium calorē in ipso virtualiter cōtem. et fin q; p ipsum principian posset vt episteret extra in materia determinata. Intellectus igit̄ mot⁹ a tali calorē i suo pspectu distinctione illoz. pducibiliū calorū expereret actu aliter. quis eos i cōntia caloris separati origi- liter monētis intellectū ad hmoi distinctōe faciendaz videret vnitissimos et ex natura rei genitus indistinctos. Hic in pposito intellectus diuinus cū sit infinite pspicitatis adequatius est cōntia diuine que ē infinite intelligibilis. et ppter hoc intellectus diuinus intelligē pfecte ipsa diuinā cōntia nō soluz ut absolue intelligibilis ē fin suā entitatē formalē. sed etiaz ut intelligibilē in habitudine ad alia fin suam continentia virtualez penes multitudinē talium habituum intellectus di-

uinus exprimit actualiter distinctōem idea- rū fin q; originaliter motus ē ab cōntia iuxta suā cōntiam virtualē. ¶ Et istud poteclari in uno simili trato a Dyo. in d diuis no- ca. v. Dicit em ibi Dyonisius. q; sicut omnes linee protractibiles a medio ad circumferen- tiā continetur in centro. sic omnia creata et creabilia continetur in diuina cōntia. Sed planū est q; quicq; pfecte cognoscit centruz positum in medio circumferētiō omni modo q; est cognoscibile. ille cognoscit omnes lineas ab eo egressibiles ad circumferētiā. vñ ipm reducibiles a circumferētiā que sunt infinite. quis ipm centrum cognoscat in se penitus ē indistinctus formaliter ex natura rei. Sic intellectus diuin⁹ pfecte cognoscē diuinam cōntiam. quis ipsam in se cognoscat penitus indistincta cognoscit omnes creaturez virtutē eiusdem essentie in esse producibiles. expri- mens omnes ideales rationes. penes quas tanq; penes distinctas rationes essentiadūl na distincētē et determinate est imitabilis ad distinctus huiusmodi producibilibus. que qui- den rationes dicūtur idee. ab idōs grece qd̄ forma exemplaris latine.

Quantus ad secundū

Articula 2
dum principale. vtrum infinite idee sint in deo. dico q; infinite idee sunt in mente diuina. Nam cum idea sit forma exemplaris ad cuius similitudinem ad extra aliquid ē a deo co- gnoscibile et producibile. cum infinita deus cognoscat que producere posset si sue volūta- ri placeret. igit infinite idee vident̄ ē in deo.

¶ Sed forte ē istud dicēt q; sicut scia dei nō multiplicat. quis scibilia multiplicatur. sic quis ideata multiplicetur. nō tamen multipli- catur idea. consequentia patet. quia si idee multiplicatur ad multiplicationē ideatorū. hoc maxime ess̄ pro tanto. quia idea dicitur relative ad ipsum ideatum. sed scia etiā di- cil relative ad scibile. ergo tc. ¶ Rñdeo negādo psequentia. Ad pbatōnez dico q; scia fin suū ē formale q; quid absolutū. quis pnotet respectuz ad scibile qui est d suo cointellectu. idea vero fin suum esse formale dicit respectū ad ideatum. et video non est simile de scientia et de idea.

Quantus ad tertium

Articula 3
principale. vtrum malum culpe habeat ideaz in deo. dico q; malū culpe nō habet ideaz i deo.

Instantia

Solutio

Instantia. **Q**uia nulla p̄uatio vt priuatione est habet ideam in deo. sed malū culpe te se dicit priuatoꝝ ergo tc. **S**ed forte p̄tra illud dices q̄ vniꝝ habet ideam in deo. **N**ā Plato summaꝝ idearꝝ posuit ideam unitatis. et tamē vnitatis dicit priuationē diuisionis seu distinctionis. **R**ādeo q̄ vnitatis dicit priuationē priuationis pura diuisionis. et ideo sicut negatio negationis q̄zis vocaliter dicat negationes. realiter tamen dicit affirmationem. sic q̄zis vnitatis q̄ est priuatione priuatōis vocaliter sonet in priuationem. realiter tamen dicit positionē. et ideo nō est simile. quia malum culpe ē totaliter quid p̄uatuū.

Artis 4 Quantus ad quar-

tum principale. quomodo de cognoscat malum. sic procedam. Primo ponam unam distinctionem. Secundo ex ea eliciam duas conclusiones. Distinctio est illa. q̄zis noticia deit in una realiter. tamen ratione diversitatis scitorꝝ dicit esse triplex. Una em de noticia dicit scientia simplicis noticie. alia scientia visionis. Et tercia scientia approbatōis. Prima est qua deus cognoscit omnia facta. fienda et fieri possibilia. Secunda qua cognoscit omnia facta et fienda. Tercia qua cognoscit ea que sibi sunt grata et bñplacita. **E**x hīo distinctione patet immediate due scilicet. **U**na q̄pmis duob⁹ modis loquendo de cognitiōe siue scia dei de cognoscit omnem culpe. Quia nō solum deus videt illud quod est ratio accedens ad suam bonitatem. sed etiam illud quod ē rō deuandi ab eadeꝝ. sed sicut caritas et grā et ceterqz virtutes sunt ratio appropinquād ad suā bonitatem. sic malū culpe ē rō deuād. ḡ tc. **S**ecunda conclusio ē q̄ deus noticia approbatōis nullum malū culpe cognoscit. Quia om̄e qd q̄s approbat illius aliquo mō causa ē videt. s̄z deus nullius malū culpe potest esse causa. ḡ tc.

Instantia 2. **L**ocō. **S**ed ī primā illaz conclusionē forte dicitur q̄ omnis scia seu noticia. aut est causa rerū. aut causa rō rebus. vt patz p̄ Auer. xi. metaph. sed nec scientia simplicis noticie. nec scientia visionis ipsius dei est causa malū culpe. cū deus peccare nō possit. nec est causata a malo culpe. quia ē prior omni culpa cum sit eterna culpa a vero temporalis. prius autē nō causat a posteriori. ergo videt q̄ deus nec scientia simplicis noticie. nec scientia visionis cognoscit malū culpe. **C**ontra sequendā conclusionē

possit instari sic. Illud quod quis p̄hibere potest ī nō p̄hibet hoc approbare videretur. quia in legibus dicit. Qui tacet consentit. sed omnem malum creature deus possit p̄uenire et prohibere si vellet. et tamen sinit peccatorē peccare igit videt approbare. **R**ādeo ad p̄mā q̄ maiori nō est vera nisi de talib⁹ q̄ p̄ se cognoscitur. **S**ed priuatōis cognoscunt p̄ habitu. Malū em semper cognoscit p̄ noticiā ipsiō boni. **N**ā mō nō sumit debitis maiore et p̄ca nō sūt res sed priuatōes. **A**d scđam dicēdum q̄ deus p̄hibuit p̄ decēlegis p̄cepta omne malū culpe maxime mortale. hominē tamen reliquit libertati sue. ut bene v̄sus liberitate sibi relicta vitam eternam mereatur. male autem v̄sus tanq̄ forfatoꝝ a iusto iudice puniat. **A**d argumentū principale patet p̄ iam dicta. quia ad cognitionē mali nō operari ponere idea mali. q̄z illa ponit non pot. sed sufficiunt idea boni. ḡ tc.

Solutio

Ad

Ad 2

Ad p̄ncipale argu

mētum.

Distinctio trigesimaseptima.

Et quoniā de mōstratū est. **D**icim⁹ inuestigat quomodo deus habeat ēē in rebus. **E**t dividit in duas partes. Nam p̄mo circa esse dei in rebus declarat quosdam modos veros. Secundo reprobat quosdam modos falsos. ibi. Lūqz diuina natura. **P**rima in tres. Nam p̄mo circa hoc duos modos insinuat. Secundo quod dixerat auctoritatibus sanctioruz confirmat. Tercio de illis duobus modis distincte determinat. Secunda ibi. Ne autem ista. Tercia ibi. In sancto vero. Et hec in duas. Nam p̄mo ostendit quomodo est ī aliquibus rebus specialiter p̄ gratiam. Secundo quomodo est ī omnibus rebus generaliter p̄ naturaz. ibi. **E**x predictis patet. **P**rima in duas. Nam p̄mo ostendit q̄ deus habitat ī hominibus sanctis. Secundo ī de quibusdā dubiqz. ibi. **S**icut q̄z. **H**e quid illa ps. **E**x predictis patet. Et dividitur ī tres p̄tes. Quia p̄mo magister illius modi q̄ deus p̄ suā ēētiam est ī rebus tāgit excessum ī incomprehensionē. Secundo tangit circa hoc quorundam p̄sumptionē. Tercio mouet et tollit unam incidentē dubitationē. Secunda ibi. Quidam tamen. Tercia ibi. Soleret etiam. **H**equitetur illa pars. Lūqz diuina natura. Et dividit ī duas p̄tes. **N**ā p̄mo magister ostendit q̄zis deus sit ī omnib⁹

v 4

rebo. tñ remouet ab eo ois local' circumscriptio et determinatio. Secundo adiungit istoꝝ confirmatio. ibi. **F**ateamur itaq. **P**rima in tres. **Q**uia primo magister ostendit q̄ deus nec circumscriptio nec diffinitio est i loco. **H**ecudo q̄ spūales creature licet nō circumscriptio. tamen diffinitio sunt i loco. **T**ercio que rit vtrum talibus spūalibus creaturis competat loci mutatio. **S**ecunda ibi. **S**pūs vō creatus. **T**ercia ibi. **D**e mutatione vero loci. **E**t hec in duas. **N**am primo circa motum spirituum creatorum excludit cuiusdam opinionis falsitatem. **H**ecudo cōcludit assererādaz ve ritatem. ibi. **S**unt ergo spiritus. **C**irca ista tripli. dist. quero hac questione.

Cl̄trum omnis substācia spūalis sit in loco. **E**t videtur q̄ sic. **Q**uia deus est i loco. ergo omnis substācia spūalis est i loco. ergo substācia spūalis est i loco. **C**ōsequēt pater. **N**am cum deus oī spiritū sit spiritualissimus et summe immaterialis et abstractus. si sibi competit eē i loco. nulli alteri substācie ratione sue spiritu alitatis repugnabit esse in loco. **A**ncedens p̄batur. **Q**uia i quacq; re nō esset deus. illa si cur ex nihilo facta est immediate redire i nihil. vt patet p̄ Aug. sup. **B**en. ad l̄ram. **S**ed locus est vera res extra animā. cum sit species p̄dicamēti realis. puta quātitatis. ergo deus vere est in loco. cum vere sint multa loca que nō sunt i nihilum redacta. **C**ontra fīm bō etiū i de hebdomadib⁹. omnis aie cōcēptio est incorporeas iue spiritualia i loco non esse. **C**um substātie spirituales sint q̄duplices. Est em quedam substācia spūalis in crea. sicut deus. alia crea. **E**t hec triple. **Q**uia quedā est in intellectua sicut angelus. Quedā ratiōalis. sicut aia intellectua hōis. Quedā v̄lis. sicut natura etiā rei corporalis ab stracta fīm eē cognitum dicit spūalis. **E**t fīm hec quattuor erūt articuli isti q̄ōnis. **P**rimus vtrum deus sit i loco. **S**ecundus vtr̄ angelus. **T**erci vtr̄ aia ratiōnis. **Q**uartus vtr̄ natura v̄lis.

Articls 1 **Q**uatūz ad primū
vtrum deus sit i loco. ponat tres conclusioꝝ.
Prima q̄ deus nō est in aliquo loco loca-
liter nec circumscriptio nec determinatio.
Secunda q̄ deus est i omni loco attructio et
seruatiue. **T**ercia q̄ esse vbiꝝ simpliciter
pprimum est solius dei. **P**rimū proba sic. Il-
lud quod est simili infinitū nō potest esse lo-

caliter in loco nec circumscriptio nec determina-
tio. sed deus est simpli infinitus. **M**inor p̄z
ex superiorib⁹ dicitis et patebit ex diccdis. **N**a-
iores p̄b. q̄ omne quod loco circumscribit loco
quodammodo p̄metitur. **O**mne etiā qđ ad te-
terminatū locū determinat ita ē ibi q̄ nō alibi.
q̄ p̄nō nō nō p̄metitur et finitū. **H**ec dū. **C**ōclu 2
eo q̄ deus est vbiꝝ seu i omni loco attructio et
seruatiue. **Q**z sicut se h̄et magnitudo molis
infinita si ēt ad oī locū occupatiue. sicut h̄z
magnitudo virtutis infinita ad oī locū attri-
ctio et seruatiue. **H**ec infinitū magnitudi-
ne molis totūz occuparet si daref. vt patet. i.
phisiocoꝝ. ergo infinitū magnitudine virtutis
omni locūz sttingit p̄metitur. **P**ropter
quod dicit **S**ap. vii. de hmōi magnitudine
Attingit em vbiꝝ ppter suā mūdiciā. **E**t in
principio octauī ca. dicit. Attingit em a fine v
q̄ ad finem fortiter. et disponit omnia suauiter

Substācia spūalis est vbi opatur. sed te-
us opat i omnibus. **M**aior patebit infra i. q̄
p̄ncipali. **M**inor p̄z p̄ auctore de causis qui
ait. q̄ causa primaria plus influit q̄ causa se-
cundaria. **D**eus igit̄ q̄ respectu oī cause p̄tici-
aria ē cā p̄ma plus influit ad eē cuiuslibet ef-
fectus q̄ faciat sua cā secundaria et immediata
Pillud est i omnibus attructiūs enīserua
tūe quod omnia p̄tinet ne labatur īnō esse. te-
us est hmōi. **M**aior patet. **M**inore ponit
Aug. et cūm sic alloques. i. p̄fessio. An opus
habes ut sttingaris qui omnia contines. quo
nam que imples sttingo imples. nō em va-
ta que te plena sunt te stabilem faciunt. quia
et si fr̄gantur nō effunderis. et cum effundes
ris sup nos nō tu iaceris sed erigis nos. non
tu diligeris sed colligis nos. **E**t id qua-
si ex radice predictoriū concludit. **A**nsimus
monologion. iij. q̄ q̄ nihil sine deo potest aut
esse aut cōseruari. igitur dicere cogimur deus
esse vbiꝝ et semp. **H**ec forte dicit q̄ de ra-
tione loci est q̄ nihil locati sit extra ipsū lo-
cum. igitur videt q̄ vel deus erit in uno loco
tm̄. vel nūllo erit. et p̄ sequēt nō poterit esse
vbiꝝ. **A**ncedens pater. quia. uij. phisiocoꝝ di-
cit. Dignū est locum sttingere illud cuius est.
nec ee maior nec minorē ipso locato. **R**e
spōdeo breviter q̄ ph̄us loquunt ibi de tali lo-
cato quod localiter et circumscripsit est in lo-
co. **E**t de tali loco etiā intelligēdū ēancedēs
positum i ista in statia. **T**ercio dico q̄ esse
vbiꝝ p̄ se et simpliciter est p̄ primum solius dei
Oqua illud est p̄ primum alicuius qđ suavitati
bi soli et semp et p̄q̄slim p̄dicatur de eo. **H**ec

Instantia

Solutio.

Cōclu 3

Instantia 1 p se et similes esse vbiq; sic se habet ad ipsum deum. Maior patet per Porphyrii. Minor nota est ex predictis. **C**ontra tam illa minorem posset argui. Et primo quod enim vbiq; non sit per primum dei. ex eo quod sibi soli conueniat. quia si esset solummodo unus homo. tunc anima humana esset vbiq;. cum sit tota in toto corpore quod vivificat. et tota in qualibet eius parte.

P. Enim primi universalia sunt vbiq; et semper ergo non solum deus **P**. vbiq; est corpus ibi necessario est materia. sed in omni loco est corpus. quia non est dare vacuum. ut patet. iuxta phisicoz. ergo in omni loco est materia. et per se non materia est vbiq;. et non solum deus. **P**. Illud quod non accedit deo ab eterno non accedit sibi semper. sed esse vbiq; non conuenit deo ab eterno. cum omnibus factis sit in tpe. **R**espondeo ad primos quod ex hoc non sequitur quia per se et similes esse vbiq;. sed solum per accidentem. puta illo casu posito. **A**d secundum dicitur quod vbia non dicuntur eorum qui possunt. sed per se sunt. In quantum enim vbia sunt: tunc abstrahunt a conditionibus individualibus quae sunt hic et nunc. et per se sunt abstrahunt ab ubi et loco. **A**d tertium dicitur quod in omni loco est materia per accidentem id est corpus per predicamento subiecte. quod addo. per rationem. quod in loco accidentia sacri altaris non est materia. quia in tali loco localiter et occupante non est corpus per predicamento quantitatis. **E**tiam non est similiter eadem materia in diversis locis. sed etiam et alia pars materiae. sed idem deinde in omni loco. **A**d quartum dicitur quod deus est in vbiq; est deus et omnes rebus ita quod nulla res sit in qua deus non sit. et id est deus ab eterno fuit vbiq; cum erat in seipso. quia nulla res erat nisi ipse solus. In aliis rebus deus cepit esse in tempore non per mutationem sui. sed per mutationem rerum. **S**icut etiam res fuerunt in deo ab eterno. non est stabilitate rerum sed per stabilitatem etentiae dei. quia omne quod est in aliquo est in eo secundum modum eius in quo est. et id est res sunt in deo eternaliter. et deus est in rebus per se. et deus autem est eternus.

Solutio. **A**d 1. Solvit hoc factum quod in aliis locis non dicuntur eorum qui possunt. sed per se sunt. **R**espondeo ad primos quod ex hoc non sequitur quia per se sunt. In quantum enim vbia sunt: tunc abstrahunt a conditionibus individualibus quae sunt hic et nunc. et per se sunt abstrahunt ab ubi et loco.

Ad 2. Ad secundum dicitur quod vbia non dicuntur eorum qui possunt. sed per se sunt. In quantum enim vbia sunt: tunc abstrahunt a conditionibus individualibus quae sunt hic et nunc. et per se sunt abstrahunt ab ubi et loco.

Ad 3. Ad tertium dicitur quod in omni loco est materia per accidentem id est corpus per predicamento subiecte. sed per se sunt. In quantum enim vbia sunt: tunc abstrahunt a conditionibus individualibus quae sunt hic et nunc. et per se sunt abstrahunt ab ubi et loco.

Ad 4. Ad quartum dicitur quod deus est in vbiq; est deus et omnes rebus ita quod nulla res sit in qua deus non sit. et id est deus ab eterno fuit vbiq; cum erat in seipso. quia nulla res erat nisi ipse solus. In aliis rebus deus cepit esse in tempore non per mutationem sui. sed per mutationem rerum. **S**icut etiam res fuerunt in deo ab eterno. non est stabilitate rerum sed per stabilitatem etentiae dei. quia omne quod est in aliquo est in eo secundum modum eius in quo est. et id est res sunt in deo eternaliter. et deus est in rebus per se. et deus autem est eternus.

Articulus 2. **Q**uoniam ad secundum principale. utrum angelus sit in loco. ponantur tres conclusiones. **P**rima quod angelus est in loco. **S**econda quod unus angelus non potest esse in pluribus locis. **T**ertia quod angelus mouetur de loco ad locum. **C**onclusionem primam probat docto; noster sic. Unumquodque est in

loco per suam quantitatem. sed virtus angelii non quocunque accepta. sed per compositionem ad objectum et operationem est quantitas angelii. ergo angelus potest vere esse in aliquo loco vel corporis per operationem suam virtutem suam vere et realiter applicat circa tales locum. **M**aior patet per Auctoritatem in sufficiencia sua. **P**. Istius intentionis videlicetesse Damasceni. lib. i. cap. xvi. Dicit enim quod angelus ibi est ubi operatur. **P**. illud cuius virtus est finita et limitata necessario loco diffinita. et per consequens diffinitive est in loco. sed virtus angelii est finita et limitata. quod tamen maius patet. **N**am sicut deus ex hoc est ubiq;. quod huc virtus quantitas est infinita. sic aliquid erit in loco determinato. quod eius virtus est finita et determinata. et id est in angelio loco diffinita. cu ei virtus est certa mensura determinata et diffinita. **S**ed haec illa opinionem quidam arguerunt directe. quidam indirecte. Directe sic. Si operatio angelii est sibi ratio essendi in loco. vel hec erit operatio immansus. vel operatio transiens. **N**on prima. Nam talis operatio cum sit intelligere et velle non est minus abstractionis a situ quam entia angelii. Si igitur entia angelii non est sibi ratio essendi in loco. nec hoc poterit esse eius operatio. Nec secunda nam si quantitas eius in uno corpe non potest alterari corpori esse ratio essendi in loco circumscripta sic operatio transiens existens in re mota non poterit esse ratio existendi in loco determinative.

P. si operatio transiens est alicuius ratio essendi in loco diffinitive. tunc corpus mouens aliud corpus simul est in duobus locis. in uno circumscriptum per propriam quantitatem. et in alio diffinitive per suam operationem. **P**. sicut se habet operari ad esse. sic se habet operari in loco ad esse in loco. **S**ed semper operari pluperponit esse. ergo semper operari in loco pluperponit esse in loco. et per se operatio non erit ratio essendi in loco. quia cum non pluperponit effectum. sed eodem modo. **P**. si operatio est ratio essendi in loco. tunc cum celum operetur in uno vel in grano milii. celum est in uno vel in grano milii. **P**. cum angelus existens in celo empyreio non operetur circa aliquid corpus. sequeretur quod angelus existens in celo empyreio non est in loco. **P**. angelus transiens de celo ad terram potest transire medium quod nihil operetur in medio.

- 7 tūc ī mīlo loco ēt. quia dūm ēt in transitu
nō est ī celo nec ī terra. quia dūm aliquid mo-
uet nec est ī termino a quo nec in termino ad
quē. nec erit ī medio. quia vt supponit dū tra-
fir mediūz nō opatur ī medio. ¶ P. si opari
circa rem aliqua corpalem ēt pīsa ratio ēen-
di loco. tūc deus ēt ī loco. consequētia pīz.
quia deus potest habere et habet opatiōem cir-
8 ca rem corpalem. ¶ P. quicquid ēuenit ali-
cui omni alio circūscripto pīter subam. hoc due-
nit ei pīse pīter subam. sed circumsc̄ptio ab ange-
lo omni alio pīter subam. adhuc ēuenit ei ēt ī
9 loco. ¶ P. articulus parisēsis dicit. Angelū
ēt ī loco pī eius operatiōez ēt. ita qīnullo mo-
do ēueniat sibi ēt ī loco pī substantiam error.
10 ¶ P. si operatio angelī ēt sibi rō ēendi in lo-
co. hoc ēt pīrāto. quia illud circa quod opera-
tur est in loco. Sed sepius angelus operatur
circa ea que nō sunt ī loco. puta cum virtutez
suum applicat ad vltimū celum. vel circa ali-
quam substantiam separatam. ergo protūc nō es-
set ī aliquo loco. ¶ Sed illa nō concludit.
Solutio
Ad 1 Igī ad primū dicēdū. qī opatio pī quam
angelus ēt ī loco nō oporet qī sit corpī trā-
mutatio. sed est sue virtutis applicatio. et da-
to qīlla applicatio sit ī applicante. s. in ange-
lo. et pīsequēs sit equalis abstractiōis a ma-
teria sicut ēentia angelī. nō tamē est equal' ab-
stractiōis a quātō modo quo sumit qītum in-
separatis a materia. quia quātitas virtutis co-
gnoscitur in ordine ad obiectū pī opatiōem
Ad 2 Ad secundū dicēdū qī corpora mouens
alium corpus ēt ī eodem loco circumsc̄ptive
et diffinitive. ¶ Ad tertii dōm qī quis abso-
lute loquēdo opari pīsupponat ēt. tñ nō qīli-
ber opari determinatiū pīsupponit quodlibet ēt
determinatiū penes hmoi opari. qī qīnqz tale
ēt innascit ex ipso opari. Nō em omnē citha-
risare pīsupponit ēt citharedum. cum cithari-
fando quis efficiatur citharedus. Sic in pī
posito quis opari angelī pīsupponat ēt ange-
li. tamē angelum opari ī loco nō presuppo-
nit angelum ī loco. quia tale īnasci-
tur ex hmoi operari. ¶ Ad quartum dicē-
dū qī aliquid potest opari duplī. vel medi-
ate vel immediate. Si immediate circa aliqd.
tūc hmoi opatoe ad locuz determinat et diffi-
nit. Nō aut si mediate opatur. Cū igī celuz
mediate ogetur circa illa inferiora. ergo argu-
mētū nō cludit. ¶ Ad quintū dicēdū qī
uis angelus nō habeat opatiōem circa celum.
empireum qua moueat tale celum. tamē vir-
tutem suam pī suam intellectionē et volitōem

potest applicare ad hmoi celuz. ¶ Ad sextū **Ad 6**
dicēdū qī nullo tge vel instati potest esse an-
gelus sic oculos qī ad nullum ens corporale
applicet suam virtutē. ¶ Inuenitur als ab
alio talis additio apposita. Dato tamē qī qī
doqz sic esset oculos. tunc pro illa mēlura nō
esser actu in loco sed aptitudine. ¶ Ad septi-
mū dicēdū qī consequētia dona esset si de-
us esset finite virtutis. nūc pīpter infinitatem
sue virtutis non diffini vel determinatur ad
vnū locū. sed est vbiqz tī in omni loco. ¶ Ad **Ad 7**
octauū dicēdū qī minor non est vera. ergo ra-
tio non cludit. ¶ Als inuenit sic. Minor
nō est vera. quia quātitas angelī nō attendit
immediate fm substantiaz angelī. ergo ratio
nō cludit. ¶ Ad nonū dicēdū qī nō negat
doctor: noster qī ēentia angelī sit in loco. sed
dicit qī ēentia angelī nō est angelo immedia-
ta ratio ēendi in loco. erideo articulus ille in
nullo est ḡtra doctorē. ¶ Ad decimū dicēdū
nego minorē. Ad pbationē dōm qī vltimūz
celū saltē pī accidēt ī loco. Ad substantiaz
ētā separatam nūc angelus tam fixe applicat
suum virtutē. qī ex hoc definat huiusmodi ap-
plicatio ab omni corpe. quia saltē ipse vult
esse in loco in quo protūc est. et tūc hmoi vel-
le est quedam angelī opatio sue sue virtutis
applicatio. ¶ Sed alij ḡtra pdicram cōclu-
Opī. qī an-
sione arguit indirecte suas singulares positiō
genū nō sit
nes confirmādo. Quidam em dicit qī an-
gelus nūc est. sic qī ei debeat locus vel sit
diffinitive. sed est vbiqz pīsenz culibet corpo-
ri pīsenzia ordinis non pīsenzia situs. siue mo-
ueat corpuſ siue nō moueat. Tamen vt dī-
cunt pīsenzia angelī ad locum pīcedie sua z op-
erationē ī loco. quia omnis actio pīsupponit
pīntiam actiū et passiū. Unde opatio nō fa-
cit agentis ēentiam pīsentem passo. sed pīsup-
ponit. ¶ Sed illud nō valet. Quia tūc ange-
lus ēt vbiqz. quod soli deo ēuenit. vt patuit
i. iij. pīclusio pīmi articuli. ¶ P. cuius ēentia
extedit se ad vbiqz pīsentialiter ēendū. eius
virtus extedit se ad vbiqz operadū. ergo si ēen-
tia angelī est simul pīsenz omni corpi. vt isti
affirmant. tunc eius ſtūs simul posset opari
in omni corpe. quod est impossibile. ergo re.
¶ P. si deus faceret aliuz mundū. aut angel⁹
que nūc dicit esse pīsentē culibet corpori isti-
us mundi. erit pīns etiam culibet corpori illius
secūdi mundi. aut nō. ¶ Si sic. eadem ratione si
deus faceret infinitos mundos. quibus ange-
lus ēt pīns culibet corpori cuiuslibet mudi. qī ē
impossibile. qī si sic qīlibet angelus ēt infinitus

- S**inō. tūc angelū hoc mōdo erit diffinitiue.
4 **P**ropter quod in hoc corpore nūc erit diffinitiue. et non
cūlibet corpori p̄sens. **P**ropter illa opinio est exp̄l-
se extra Dama. qui li. q. ca. iii. art. q. angelī qui
sunt in celo nō sunt in terra. et cūm ad terram
ad deo mitterentur. nō remanebant in celo. **A**lii di-
cunt q. angelus p̄ suam cēntiam sit in loco. sic
q. ratio cēndi angelū in loco determinato est cēn-
tia sua. **Q**uia sicut se habet ens infinitū ad
eūbiqz. sic se habet ens finitū ad eū alicubi.
Hec deus. ppter infinitatē sue cēntie est. vbiqz.
ergo angelus. ppter limitationē sue cēntie
est in loco determinato. ergo tē. **P**rius
fm naturam est actiū p̄sens passiuo q. agat
in ipsum tē. **P**ropter angelus fm cēntiam suam
nō potest eē extra vniuersum. quia pars non
est extra suum totum. nec potest esse vbiqz in
vniuerso. quia tunc pars equareſ suo toti. er-
go erit alicubi in vniuerso. t p̄ sequēto erit dif-
finitiue in loco fm cēntiam suam. **P**artici-
culus parisensis dicit. Qui dicit q. anima se-
para vel angelus fm substantiā nūc sit. er-
ro. **S**ed nec illud stare potest. q. sic con-
venit rem eē in loco. fm q. conuenit sibi eē q. in
tum. vt pater p̄ Aliicenam in sufficiencia sua
Hec esse quantum nō conuenit angelo fm
cēntiam suam. vt se patet. **P**ropter qd
dicit quidam solēnis doctor. sedo suo quolqz-
qone. ut q. omnes magistri in hoc conueni-
unt. q. cēntia nō est ratio cēndi in loco. **A**d
prīmū ergo dicendū q. infinitas cēntie nō est
immediata ratio fm nostrū modum intelli-
gendi quare deus est vbiqz. sed quantitas si-
ue magnitudo sue virtutis qua deus est i om-
nibus. quia in omnibus opatur omnia que
producent producēdo. et ea que p̄manet in
eē conferando. **A**d secundū dicendū. q.
quis opatio p̄supponat plentiā actiū i pas-
sui. et virtute tamē rationis nō oportet q. p̄
supponat p̄sentiam localē. In plus enim habet
p̄sentia q. p̄sentia localis. **P**otest etiam
dic q. dico q. actio p̄supponat p̄sentia agen-
tis. huiusmodi tamē p̄sentia p̄supponat quā-
titatem virtutis eiusdem agentis. p̄ quaz quā-
titatem hīmōi agens separatum de quo ad pre-
senlo quomodo sit in loco. **A**d tertium dī-
cendum. q. angelus concedimus eē alicubi.
nō tamē immediata p̄ cēntiam. sed fm virtu-
tem i operationē. **A**d quartum dicendū. q.
articulus exponit p̄ alium qui sic dicit. q. an-
gelus nūc sit fm substantiā error. si intelli-
garur q. substantia nō sit i loco. **S**i autē intel-
ligatur q. substantia nō sit ratio essendi in lo-
- D**omi. q. an-
gelus p̄ sit
in loco.
- L**ectio ē.
Hab. de
gall.
- A**d 1.
- A**d 2.
- A**d 3.
- A**d 4.

co. verum est q. nūc sit fm substantiā. **E**cce
cūdēter apparet q. articulus nō soluz nō est
contra nos. sed etiam p̄ nobis. **H**ec dico
q. angelus p̄sata sua naturali virtutē po-
test eē simul i pluribz locis ve plura sunt. **O**r
sicue creatura p̄ naturam suam determinat ad
vnā sp̄cē. sic p̄ quātutatem suam determina-
tur saltē p̄ codē tpe ad vnū locū tē. **I**sta
exclusionē videtē tenere mag. q. pluribz auctibz
pbat in līa q. angelus loco diffiniat sive
ad locuz determinat. **H**ec illud aliq. nō te-
nētes arguunt sic. **M**edium sapit naturā ex-
tremoz. **H**ec angelus est quoddā medium
inter na. uram corporēz i inter deū. **C**uz ergo
natura corpora sit tm in vno loco. deus autē
i omni loco. quia vbiqz est. angelus simul erit
in pluribz locis. **P**ropter vnu corpus potest eē
in diuersis locis simul. ergo vnu sp̄s. **C**o-
sequētia p̄. pbat aīcedēs. q. nō magis repu-
gnat eidē corpori simul duo respectus extrinse-
ci q. duo respectus intrinseci. **G**z duo intrinse-
ci sūl p̄ueniunt eidē corpori. q. idē corpus fm eā
dem albedinē est pluribus albis simile. i simili-
ficiat plures similitudines q. dicunt respec-
tus intrinsecos. ergo simul poterit h̄c plus
res situs. cū situs dicat quendā respectū extri-
secū. **P**ropter illud aīcedēs p̄bat salte de possibi-
li. q. sicut se habent plura corpora ad vnum lo-
cum. sic se habet vnu corpus ad plura loca
Hec virtute diuina duo corpora possunt eē
in vno loco. sicut apparet cum corpus glori-
ficatum trāsit aliud corpus. g. tē. **P**ropter qd
quid deus p̄t mediate causa sed a p̄t sine ea.
sed mediate questione panis i sacramēto alta-
ris corpus xp̄i virtute diuina ē in pluribus al-
taribus. ergo t sine tali cōuertione eadem vir-
tute poterit idē corpus eē in diuersis locis.
Maior ē nota. maxime si illa cā sedā non sit
cā intrinseca. sicut ē p̄posito. **M**inor etiam
p̄ ex fide. **C**iste duū ultime p̄bationes nō
sunt ad p̄positū. q. oīlo p̄s ē dō naturali virtu-
te nō de absoluta potētia dei. **V**trū autem
corpus v̄l angelus possit simul eē in diuersis
locis i p̄ quē modū h̄ sit possibile. hoc intēdo
tractare inferius li. iiij. dist. x. **A**d p̄mū igī
dōm q. angelus tener mediū nō q. ad plurali-
tate locoz. sed q̄tum ad modum cēndi in lo-
co. quia deus nec circumscriptus nec diffini-
tus est i loco. sed corpus descriptus et diffini-
tus est in loco. angelus tanqz medium tenēs
est diffinitiue in loco. nō autē circumscriptus.
Ad scdm nego aīcedēs. **A**d p̄batōz p̄mā
dico q. nō est simile. q. cum similitudo dicat

Lectio 2**Ratio:****L**ectio con-
cloem.

2

Solutio
Ad 1.**Ad 2.**

puer respectu statu codicis fundamento multiplicatus solu terminis multiplicantur similitudines. si tuis autem non dicit puer respectu. nam oia lex principia dicitur reabsoluta. quia illa dicatur cum proprio taro respectus siue sub respectu. **H**oc datur et terciaria probatione procedo. coquendo arguant de natura rei sed de potentia dei. **Q**ui in eis opposite opinionis ille diceret ad secundam probatorem quod non est simile. quod virtute diuina sine traditione potest tolli a dimensionibus corporis eorum effectus extrinsecus qui est resistere aliis dimensionibus. ratione cuius resistitur unum corpus non compatitur alterum in eodem situ. **H**ec unum et id est corpus eodem modo. scilicet localiter circumscripione eum hic et alibi implicaret contradictionem. quod esset hic et non est hic. **N**on quod hoc loco circumscribitur. alibi non potest circumscriri. **A**d tertiam probationem diceret quod deus nec mediante conversione nec sine conversione corpus suum facit esse simul in diversis locis circumscripione finalem dimensiones. ergo re. **T**ercio dico quod angelus mouet localiter. Quia oportet quod mutat locum mouet localiter. sed angelus mutat locum. ut per p. Dam. li. iij. c. iij. **T**ota separata mouet localiter. quod angelus. **L**oquentia p. non cur angelus sit perfectus suppositus. non apparet quod resibi magis repugnet moueri quod anime que non habet rationem perfecti suppositi quod in separata est a corpore. Antecedens patet. **N**on articulus fidei dicit animam christi descendisse ad inferos. **S**ed forte dicet. quod si angelus mouet. tunc habet materiem premum suum. **N**on ita p. iij. metaphysica. quod in omni re mota optet imaginari materia. **I**n te si mouet tunc habebit per te et per quod vi. phisicorum probatur. quod mouet primum in termino a quod et primum in termino ad quem. **P**ropter quod isti duo textus Aristoteles debet intelligi recte quod sic mouet quod se spacio super quod mouet mensuratur non autem de aliis. **H**oc vero angelus mouet in tunc vel in instanti satis difficile est videre. **H**ec quod in dicta doctoris non oportet nos dicere quod motus angelus sit in tunc. Quia in quacumque actione est successio illa aliquo modo tunc mensuratur. sed tam in actionibus immanentibus quam in actionibus trascendentibus ipsius angelus est successio. Angelus non non simul intelligit quocumque intelligit. nec simul informans suus intellectus pluribus speciebus et ideo licet angelus non intelligat cum discursu. est tamquam successio in suis intellectibus. **E**t sicut per cognitionem. sic etiam per affectiones mutantur. Unde genes hymni actiones Aug. viii. super Ben. ad Iram dicit angelus moueri per tempora. Et sicut in actionibus angelis transversibus

est successio. quod non simul oportet in emissa corpora circa quod potest operari. **E**t ut patuit in predictis ex hoc quod operatur circa aliquid corpus dicitur enim in loco. ergo ex successione talium operationum ipse dicit moueri localiter. ut per p. Ambrusum et Bedam in libro istius distinctione. **A**duertendu tamquam propter aliquod dicta Aug. quod successio reducitur ad mensuram temporalem. et quod in motu angeli immediate attendit aliqua successio puta successio operationum. et mediate illarum operationum successione attendit variationem suam successio localis. et ideo motus ille magis proprius dicit motus per tempora quam per loca. **I**ndefinitus motus Aug. viii. super Ben. ad Iram negat simpliciter spiritualis creaturarum moueri per loca. assertio est ea mutari per tempora. **H**ec etiam istius opinio statim mouetur angelus. **O**pere quod in instanti motus dicit angelus moueri in instanti. Quia maioris instantis est substantia spiritualis quam res corporalis. sed sol multiplicat radios suos a oriente in occidentem in instanti. ut per p. iij. de anima. ergo re. **P**ropter quod si mouet in tunc tuncque velociter et mouet corpus et angelus. falsitas instantis p. quod suba spiritualis vigorosior est corporaliter. probatur instantia. quod deus potest facere corpus quod in gravitate vel levitate tantum excedit illud corpus quod mouet in tunc cum angelus quantum tempore mensuratur motus corporis excedit tempore mensurando motus ipsius angelus. et per tempus illud corpus a deo factum mouet eodem temporeque velociter cum angelio. **D**e anima intellectiva mouet in instanti. quod et angelus. instantia p. antecedens probatur. non in illa duratio quod corrumperit et morietur homo non maneat anima in corpore. alius simul morietur et viventer. sed corruptionis hominis est in instanti. quod in instanti mouet extra corpus. **S**ed contra illa opinione arguitur quibusdam. Illud quod agitur instanti non potest sic agere quin prius agat in una parte quam in alia. ergo re. **P**ropter quod omnis mutatione indivisibilis est terminus aliquius moueri. ut dicitur. v. phisicorum. quod nescire est quod angelus prius habeat vel motu quod tempore mensuratur quam mutatur. **P**ropter quod sicut habet punctus ad linea. sic instantias ad tempus. ergo permutatur sicut se habet punctus ad instantias sic linea ad tempus. sed punctus non potest ab aliqua creatura praetulsi in minori quam in instanti. quod a nulla creatura potest praetulsi linea in minori quam in tempore. **P**ropter quod angelus nec mouet dum est in termino a quo. quod non dum est motus ictus. nec dum est in termino ad quem. quod tunc cessavit motus. et per tempus opteret quod moueat in medio. igitur si in eodem instanti esset in ipso medio et in ipso termino ad quem. tunc angelus simul moueretur et

5 qui sceret quod est traditio. g. t. **P.** aia
separa no moueret i instati. ergo nec angelus.
sequentia patet. quia no maioris velocitatis
est angelus qz aia separata. pbañt ancedes. qz si
aia separata moueret i instati. tuc minoris virtu
tis et in corpe glorificato qz sine tali corpore
cum i tali corpe no possit moueri in instati.

6 **P.** si angelus moueret i instati. tuc de no
possit tota virtute sua angelu velocius moue
re qz ipse angelus moueat seipm. cu nulla me
lita breuior sit instati. sed falsitas sequentis
patz. qz idem mobile velocius mouet virtute
infinita qz virtute finita. **P.** si angelus mo
ueret i instati. tuc simul eet i duobus loci. qz
simul eet i medio et i termio. **Sed** licet oclu
sio sit vera. ratios en ille quis sint magne ap
paretie. en no cludunt. **Ad** primu igit dvi
cedu. qz quis ages creatu pñs natura agat i
vna pñm qz i aliam. no en oportet qz pñs du
rare agat i vna pñm qz i alia. **Ad** secu di
cedu. qz illa ppolito Christo. apud fideles no
evera vlt. **N**a i pmo instati quo sol fuit crea
tus potuit illuminare. et tu illa mutatorem illu
minatorem no pcessit aliqd moueri. **Ad** ter
cui dñz qz pportio mutata no tenet nisi fiat
penes aliqd intrancu. **T**n qz ee de genere per
manentiu e de natura pucti. sicut esse de genere
fuctiu e de natura intranea ipsius instatis. g
si minori pportio mutata diceret. sed sic
se habet puctus ad instas qz puctus e quid p
manet. et instas e quid fuctus. bñ ncluderet. g
luna est quid permanet. et tempus e quid fuctus.
sed ptransitio pucti vel linee est quid extrinse
cu ab eis. ideo nihil ncluditur. **T**n sicut no
sequit puctus no potest bis signari i codem in
stati. g linea no pot bis signari i tpe. qz
talis compatio est ad extrinseca. sic i pposi
to t. **Ad** quartu possit dici qz angelus in
pmo signo vel instati cu e i termio ad quem.
no prie dicat qui sceret. sed dicit mutat esse.
et ideo no sequit qz simul moueat et qelcat. qz
ius bñ sequat qz simul mouet et mutatus est.
et illud est omne oibz instataneis. puta qz
simul mouent et mutata sunt. **A**er em simul ul
lumina et illumiatus est. **Ad** qntu pot ne
gari oñtia. qz virtus aie naturalis logendo est
minor qz virtus angelii. **D**ato eti aia separata
moueret i instati diceret aduersari qz no e in
conuenies qz iuncta corpori qzisqz glorificato
moueat i tpe. qz iuncta corpori naturalis sequit
leges corporis. nec hoc cedit ad imperfecto aie
cuz ut sic sibi naturale qz mouet i tpe. dum
scz est iuncta corpori. **Ad** sextu aduersarius

negaret oñtias. qz in eodc instati ipse diceret
esse plura signa. et i breuiori qz i instati posset
deus mouere angelu puta i uno signo. **P**os
set etiam dici qz eod modo posset argui qz de
us no posset citius aerez illuminare qz sol. cu
sol illuminet cu i instanti. **E**t i oportet nos
dicere qz deus nqz agit toto suo impetu acu
suu. **N**atura igit qz agit toto suo impetu acu
suu qz quis qnqz principiet in minima durati
one. et quis hmo natura attingat equalitate
velocitatis qua deus eudem effectu principia
ret. multis tamc infinitis aliqz modis natu
ra potest desicere a virtute dinia respectu eius/
effectus. **Ad** septimū diceret aduersa
rius qz quis impossibile sit aliqd eet simul in
duobus locis masine et permanenter. en no e im
possibile idem eei duobus loci transire sine in
stabilitate et transitorie. **Ad** ea en qz sunt i du
cta et doctorz ipsem et idet hac distinctione.
Ad primu dicit qz no esile. qz lux no mo
uet p aeru. sed sur i acre atque generatorem lu
cis. qz quidem i instarance sunt. licet vna aliaz
pcedat ordine calitatem et origem. si lñ induci
tur i eodem instati. **L**u igit ead e virtus angeli ap
placet ad totu spaci. eadet aut spes lucis no
transire totu spaci. ideo qz in nullo ead pposi
tu. **Ad** secundum negat oñtia. **N**a tps mensu
ras motu angeli e alterius roris a tpe mēsurā
te motu corporis. et ideo no sunt ad iniucē oñ
abilia. nec p abbreviatorem vnius ad equalita
tem alteri poterim puenire. **Ad** tertiu dñm
qz separatio aie ut e qued corruptio no emot
ppresed mutatio. et idem i instanti poterit me
lurari. **G**i aut post mortem hois maneret aia
i corpore no vt forma corporis sive motor. qd do
ctorz valde reputat possibile. et postea sepa
ref vt motor separat a mobili. idem eet indicium de
aia et de angelo. qz vt sic ipsa aia vero motu a
corpe separat. ita qz eet signare ultimum instas
quo eet i tali corpe. et primu quo eet extra tale
corpus. et p oñs motus eius tpe concepto ista
illa duo instaria mēsuraret.

2d 7

Solutio
cor qz sunt
z gaudiū.
Ad

2d 2

2d 3

2d 4

Et per hoc etiæ ap articulo 3
paret qd sit tenet dñm de tertio principali.

Quantu ad quar articulo 4

tū pncipale. vtz natura vltis sit i loco. dñm qz
sicut natura vltis no generat p se. sed genera
et generatorem alteri. puta ad generatorem pti
cularium. vt aut auctor. vi. pncipioz. sic etiæ no
mouet p se. sed si sibi pperit aliqd moueri. hoc

Ad pnci/
pale argu/
mentum.

solummodo sibi competit ad motū alteri⁹. s. ad
motū pnculari⁹. **A**d pncipale argumēt
ptz. **A**d illud in pncrari⁹ dicendū q̄ nulla
suba spūalis est i loco circumscrip̄tive. et sic in/
tellegit Boetius.

Distinctio tricesima octaua
et tricesimanona.

Anc ad pro
positū rc. **D**ic m̄gr facit cōpati
onē scia dei ad res scitas. et econū
so. **E**rdiuidit i duas ptes. **N**ā pmo m̄gr in
quirit vtr̄ scia dei sit causa rez. **S**ed vtrum
scia dei mutet ex mutatōne rez. distin. xxix.
ibi. **P**reterea queri solet. **P**rima i duas. **N**ā
primo mouet questionē et ponit eius soluti
one. **S**ecundo exp̄la solutōe mouet alia incis
tē dubitationē. ibi. **A**d hoc autē quod su
pra dicitū est. **P**rima i duas. **N**ā pmo mo
uet pdictā questionē et pcedit circa eā opina
tione ad vtrāq; partē arguēdo. **S**ecundo deter
minatiue veritate asserido. ibi. **H**anc que vī
detur repugnantia. **T**ūc sequit illa pars.
Preterea queri solet rc. que est principiū di
stinctionis. xxix. **A**t diuidit i tres ptes. **N**ā
primo magister pponit questionē. **S**ecundo
interponit suam responsonē. **T**ercio oppo
nit quorundā obiectiōnē. **S**ecunda ibi. **A**d
quod dicimus. **T**ercia ibi. **D**ic opponitur.
At hec in duas fm̄ q̄ cōtra duo dicta addu
cit instantia seu obiectiōnē. **S**ecunda ibi.
Lī vero. **P**rima in tres. **N**ām primo magis
ter tangit hm̄oi obiectiōnē. **S**ecundo respō
der fm̄ p̄p̄iam intentionē. **T**ercio respondet
fm̄ aliorum opinionē. **S**ecunda ibi. **A**d qd̄
dicimus. **P**ot̄ quidē deus. **T**ercia ibi. **I**tem
a quibusdā rc. **H**equit illa pars. **L**ī vero
quod rc. **U**bi pmo ex dictis bti Hieronymi
q̄ quedā pdicta adducit instantiā. **S**ecun
do hm̄oi dicta exponit iuxta rectam intelligē
tiā. ibi. **E**t tali itaq;. **C**irca istas distin
ctiones quero.

Truz scia dei sit cā rez ad extra pdiu
ctaz. **A**t videſ q̄ nō. q̄ mutabilis
effect̄ pcedit a mutabili cā. s̄ ois cre
atura cmutabili et vanitati subiecta. scia vero
dei nō ē mutabili. ḡ nō poterit eē cā mutabili
um creaturaz. **M**aior pte. q̄ effectus et cā
h̄nt analogia et pportionē ad inuicē. vt patet
q̄. phisicoru. **M**inor de se nota ē. **C**ontra.
Auer. q̄. met̄. aut. q̄ scia n̄ a causā a rebz. s̄

scia dei ē cā rez. **D**ic pmo vidēdum ē de eo
qd̄ qrit. **H**oc vtr̄ te cognoscat futura co
tingentia. et hoc q̄z ad illā dist. xxviii. **T**er
cio vtr̄ tens possit scire infinita. **Q**uarto
vtr̄ te puidentia se extendat ad omnia. et h̄
zatum ad dist. xxix.

Quātuſ ad primū Articula 1

vtr̄ scia dei sit cā rez ad extra pductaz. ponā
duas pclusiones. **P**rima q̄ scia dei est cā
rez. **S**ecunda q̄ fm̄ nostrū modū intelligē
di nō ē immediata cā rez. **P**rimū pbo sic. Lōdo 1
Artificia scia est cā eoz que ab artifice ordina
te et scūtifice pducunt. sed deus ē artifex oim.
upta illud **H**ap. vii. omnū ē em̄ artifex oēz
habēs virtute. omnia pspicēs. et oia ordinate a
deo pducunt. vt patebit i li. ii. ergo scia dei est
caūla rez omnū. **B**omne quod est reali
ter et formaliter idē quod creatrix cēntia. hoc
est causa rerū. sed scientia dei est hm̄oi. quia ve
sus lepius est p̄batū. attributa diuina nec
realiter nec formaliter differunt a diuina essen
tia. ḡ rc. **O**clusionē scđam pbo sic. **I**llud Lōdo 2
qd̄ est tm̄ cā sine qua nō ipslaz rez pductari
fm̄ n̄m modū intelligēdi nō est p̄ se et imedi
ata cā ipslaz rez. **S**ed sicut dicit m̄gr in lra.
plicia dei est cā rerum sine qua nō si scientiaz
tm̄ ad noticiā referamus. **P**fm̄ idē genus
cause nō p̄nt vnius effectus esse plures cause
p̄ se et que primo seu immediate. sed volun
tas dei ē p̄ma et immediata cā oim. ḡ nō scia.
Maior pte. **M**inorē ponit btus Aug. iij.
de tri. ca. iiij. vbi ait. Diuina voluntas c̄sum
ma cā oim. et nihil hic agitur visibiliter et sen
sibiliter quod nō de interiori et inuisibili ac in
telligibili aucta summi impatoris aut inbeat
aut permittat. **A**t illa est etiā inrēto docto
ris nr̄i q̄ aut. q̄z in volēdo est qdā mot̄ anīe
ad res. in sciendo aut̄ ecōuerso est quidā mo
tus rerum ad aliam. **I**deo scia fm̄ q̄ scia non
potest esse immediata causa rez. eo q̄ sciens p
sciam suaz respicit scia fm̄ q̄ sunt in ipso. sed
volens p̄ voluntate suam potest esse immedi
ata causa rerum. q̄ p̄ voluntate suam tendit
ad res fm̄ q̄ habent esse in scip̄is. **S**ed cō
tra illud arguunt quidā sic. Actōe immāne
tentibl p̄t̄ extra p̄stitui. sed velle ē actio im
manēs. et s̄lī scire. ḡ nec voluntas nec scia dei p
prie est cā rez. sed ipsa potēria dei vt dicit el̄
causa rez. **A**t illud cui⁹ act⁹ transit in alter⁹
p̄t̄ ee immediata cā ei⁹ vel rō pduccēdī ipm.
potēria est hm̄oi. quia. v. metaphysic. dicit. q̄

Dist. XXXVIII. et. XXXIX.

3 Potestia est transmutativa alterius in quod alterius. **P**er hunc ordinem obseruat aliquid secundum modum intelligendi inter se ubi differunt sola ratione, quem obseruat realiter in his in quibus differunt realiter sed in nobis nec scia nec voluntas elicit actionem immediate qua aliquid producit. **I**n tamen modo

4 ad hoc sufficit potentia executiva, ergo **T**otus postea causa sufficienter non impedit immediata sequitur effectus, sed voluntas dei sicut ab eterno, ergo creature produceantur ab eterno.

Solutio (Sed illa non concludit. Quia deus habuit ab eterno potentiam producendi creaturam, atque solummodo tunc produxit quoniam eterna sua voluntas creaturam voluit esse productam.)

Ad 1 Ad prius igit dicendum quod non negamus diuinam potentiam, sed dicimus quod voluntas est propter et prima causa omnium productorum ad extra, cum potentia dei nihil preceperat ad extra nisi secundum beneplacitum et imperium sive voluntatis.

Ad 2 Ad secundum prout eo tempore.

Ad 3 Ad tertium dicendum quod quis potest in nobis immediate elicit actum productionem, tunc quod fortificatio hoc non facit nisi ad impium voluntatis, ideo producere talis principalius attribuit voluntati. **I**nulta quod dicitur, vi, meth. Principe artificiorum est voluntas. Et alibi. Artificiatus et voluntum sunt idem. Sic in proposito tecum.

Ad 4 Ad quartum dicitur quod talis forma arguenda non magis includit de voluntate sed nos quod de potentia sed te, quod non minus de potentia est eterna quam de voluntas. Ad argumentum tamen dicitur quod de voluntas sicut ab eterno ut esset creatura in tempore, et ideo quoniam voluntas sit eterna, creatura tamen sicut et aliter producita.

Articulus 2 **Quantus ad secundum**

Lectio 1 dum articulus, utrum deus cognoscatur futura contingentia. Dico primo quod deus certa scientia cognoscit futura contingentia ab eterno. Quia si non, tunc nunc deus aut haberet rerum aliquarum ignorantiam postea produceantur, aut aliquid scientie per euentus rerum inesse accrescatur.

Lectio 2 **Consequencia manifesta est.** utrumque etiam consequitur impossibile. **P**er illud deus ab eterno cognovit cuius ab eterno potuit esse causam, sed uniuscuiusque contingentis ab eterno potuit esse causam, ergo tecum. **T**otus si non, hoc est per tanto, quod coram esse possit impediri, sed hoc non obstat.

Lectio 3 Nam cum deus omnia illa impediens cognoscat ab eterno, ideo te certo nouit utrum talia futura eueniant vel non eueniant. **S**ecundo dico quod per predictam certitudinem diuinae scie non tollitur contingentia a rebus gratiis gestis. **N**am cum scientia

dei non sit causa rerum nisi mediante voluntate, ut patitur i. articulo, voluntas autem dei non vult necessitate quoniam scit sed libere, et potest ea non velle, loquendo de his quod sunt extra ipsum, et scia dei ut est causa cum determinetur ad effectum mediante libera voluntate non imponit aliquam necessitatem his quod futura sunt nisi ex conditione pura supposito quod deus vellet ea sic vel sic euenire.

Quantus ad tertium **Articulus 3**

um articulus, utrum deus possit scire infinita distinctiones potest. Quia vel quoniam in infinito discreto vel continuo. **D**uo modis satis continetur secundum quod deus cogiscit finitas et ab eterno coguntur. **P**ropter hanc probat

sic. **D**e ab eterno cognitio oia quod actus fuerunt in eo. **Sed** ut ait dominus, et me meth. oes proportiones et formae quod in potentia sunt ipsa materia sunt actus, ipsorum motore, cum igit materia sit in potentia ad infinitas formas saltantiero, et tecum. **P**er quoniam perfecte cognoscit aliquam virtutem, perfecte cognoscit oia ad quod homini virtus se potest extenderet, et deus sua virtute perfecte cognoscit quod le excedere potest ad infinitum, et tecum. **D**icitur ad id est facit auctoritas b. Augustini, quoniam adduxi dist. xxxv. ad locum. i. soluto quoniam rationibus. **H**oc etiam istius quidam doctor tenet arguit sic. **D**icitur non est nec esse potest hoc deus non cognoscit infinitum discretum, est homini. **S**i enim possent esse discretum infinitum, illa constituerent continuum infinitum magnitudine, quod impossibile est esse, quod cum virtus sequatur magnitudinem, sequatur quod per diuinam virtutem est virtus infinita. **T**er tamen scilicet illius magnitudinis est infinitum secundum perfectum. **H**oc illud non infringit predictam doctrinam, nec auctoritate minore quam in aliis eiusdem dis. xxv. **P**otest tamen negari minor. **A**d probato dico quod discretum per se infinitum quod non est continua, sic sunt angelii et aies. **C**ontra infinita continua possit a deo produci successus, quod quoniam secundum aliquos repugnat scilicet esse, non tamen repugnat quoniam simul a deo possit cognosci. **N**on repugnat quoniam habet ad similitudinem non est ex deo ignorans vel impotens, sed solus ex parte effectus est homini repugnans, ut ipsi dicunt. **D**e continuo autem infinito dice doctor noster et multi alii quod cum non habeat ideam in deo secundum se a deo non potest intelligi. **Q**uid tam ego de hoc sentiam ad prius nolo discutere, sed dominus secundum dicendum discutiam in secundo distin. prima.

Quantus ad quartum **Articulus 4**

tum principale, utrum dei prudenter se extende-

dat ad oia. **D**icēdū q̄ quis humana puidētia nō se extēdat ad oia. qr̄ siliū. t p̄ n̄ puidētia alicuius nō extēdit se nisi ad ea que p̄ cū p̄nt vel pmoueri vel impediri. multa vero sunt que p̄ hominē vi homo est nec p̄nt impe diri nec promoueri. diuina tamē prouidētia ad omnia se extendit. cū nihil sit tam difficulte quin diuino s̄ilio possit pmoueri. et nihil tamē contingēt vel etiā necessariū quin eodēz 2 colilio possit impediri. **P**o malā subsunt diuine puidētiae. ergo omia alia. **C**ōsequentia patet. qr̄ cū nullum agēs aspiciēs ad malum agat quod agit. vt dicit. uij. de diu. nomi. si aliquid debet fūterfugere diuina puidētiaz t ordinariōē. hoc maxime esset ipm̄ malum. **A**ncedēs patet p̄ Boetiu. iiii. d̄ 250. vbi ait. **M**odus diuinus est q̄ ad bonū dirigēs cūcta disponat. **N**am si a reprobis nihil causa mali gerit. licet in agendo errant. multo mi nus ordo ille de cardine summi boni proficiens a suo deflecit exordio. **E**t August. in enchyridion. ca. vii. ait. q̄ malū bñ ordinari et suo loco positū commendat bona vt magis placent. **E**t subdit q̄ deus omnipotēs nō sine ret mali aliquid esse in opē suo. nisi a deo esset omnipotēs t bonus vt bene faceret et te malo. **A**d argumentū principale dicendū. q̄ quis scientia dei sit immutabilis. tamē quia est causa rez mediante voluntate diuina q̄ respectu omnīū creabilīū totaliter est libera eiā libertate t contradictionēs. ideo mutabilis potest esse effectus. qr̄ talis erit qualis cū deus vult esse. t nūc est qn̄ cū diuina voluntas esse de terminauit.

Ad argu mētū pnci pale.

Distinctio quadragesima.

De Redestinatō
vō r̄c. Ita est distinctio. xl. q̄ sic continuat p̄cedentibz. Postqz determinatuz est de scientia dei s̄i se ac etiam compatiē respectu oīm creaturez generaliſ. hic determinat de eadem sc̄ia respectu intellectus creature ſpecialiter. Determinat em̄ de p̄destinatione que est quālē quedā ſpēs diuine ſc̄ie qua ſpāliter respicit deus creature ordina bilē in eternā beatitudinē. hec aut̄ ſola est crea tura rōnalis ac intellectual. Diuidit autē h̄ ps in p̄f̄ duas. **N**ā p̄mo mḡ tractat de p̄de ſtinationis t reprobatois certitudine. **S**ecū do de eaſ p̄via causalitatē seu aptitudine. di ſtinctione. xli. ibi. **S**i autē querim̄ mērituz.

Prima in duas. **N**ā primo tractat de effectu p̄destinatōis. **S**ecūdo de effectu reprobatiois. ibi. **C**ūqz p̄destinatio. **P**ri a i duas. **N**ā p̄mo agit de p̄destinatōis quidditatē. **S**ecūdo de ſuī effectus infallibilitate. ibi. **P**redesti natōz nullus videt. **E**t hec diuidit i q̄tuor p̄tes. **N**ā p̄mo inquisitivē p̄cedēdo arguit p̄ effectus p̄destinatōis certitudine. et ſtra eius certitudinē. **H**oc ponit p̄dictioz determinatiōne. **T**ercio addit quo rūndā obiectōem. Et q̄rro cū ſuī excuſatione ſubigit ſolutōz. **S**e cūda ibi. Quibz m̄demus. **T**ercia ibi. Tertiā tamē adhuc. **Q**uartā ibi. In hui⁹ q̄onis ſolutione. **H**equis illa ps. **L**ūc p̄destinatio. **E**t diuidit i duas p̄tes ſim q̄ duplex videt effe ctus reprobatois. ſ. p̄ſitūz t p̄atuin⁹. **P**ri mo q̄ determinat de reprobatois effectu p̄ſitūo qui ē pene eterne p̄paratio. **S**ecūdo de eius effectu p̄iuatuio qui est gracie et glorie de negatio. ibi. **E**t ſicut p̄destinatōis. **L**ūca iſtā. xl. diſtinctōem quero hāc ſectionē.

Tū p̄ſſibile ſit p̄destinatū ad ſalutē finaliter nō ſaluari. **E**t videt p̄ ſic. qr̄ de p̄t p̄destinatuz dammare. q̄ p̄ſſibile ſit p̄destinatū nō ſaluari. **A**ntia patet. p̄bo ancedēs. qr̄ qui q̄d de p̄t ut ab eter no hoc p̄t om̄i tye. nā ex ſuccesſu tpiſ nō di minuit diuina potētia. **G**z nūc p̄destinatuz perz vel pauluz deus ab eterno potuit reprobare. q̄ t nūc **C**ōtra. Anſel. de ſcordia p̄de ſtinaſ. t gra ait. **P**recita t p̄destinata de nūcitate futura ſunt. **G**z qd ēncē p̄ſſibile ēnō ē. vt p̄z. q̄. peri hermenias. q̄ r̄c. **M**ic q̄tuor ſūt vidēda. **N**ā qr̄ reprobatois p̄de ſtinatione oppoſito mō ſe h̄it. t oppoſita iuxta ſe poſita maḡ eluſeſūt. ideo p̄mo vidēdū ē qd ſit reprobatio. **H**oc quid ſit p̄destinatio. **T**ercio vtr̄ p̄deſtinaſ ſit p̄ſſibile ſaluari. **E**t q̄to vtr̄ reprobatus poſit ſaluari.

Articula⁹

Quātuz ad p̄mū
articulū. quid ſit reprobatio. eſt aduertendū. q̄ reprobatio tria videt implicare. ſ. p̄ cognitiōne culpe subtractionē gratie. et p̄parationē pene. Deus em̄ ab eterno p̄ cognouit culpam illius quē reprobat. t ppter hoc ipm̄ grātia ſi naliter p̄iuat. t pena eternaz ei p̄parat. **Q**uo ad p̄mū ipſa reprobatio nihil videt addere ſup ſimpliē p̄ cognitionē diuine pſcientie. **Q**uo ad ſecondū nō addit aliquid p̄ſitūe. ſed ſolū p̄iuatuio. **Q**uo ad terciū addit aliū quid poſitūe. **E**x his p̄t ipſa reprobatio

sic describi. Reprobatio est eterna p̄cognitio mali v̄lus liberi arbitrii. rōne cui⁹ de⁹ decreuit aliquē hoīem i p̄nti vita p̄uare grā. t̄ futura punire eterna pena.

Artic⁹ 2 **Quāniūz ad secundum articulū.** quid sit p̄destinatio. est aduentū q̄ p̄destinatio dupliciter p̄t considerari. Uno mō generaliter put p̄t competeret rationali ac etiam intellectuali creature respectu quo rūcūq; bñficiorū a deo collatorū. Alio modo specialiter respectu hominū in eternaz beatitudinē dirigendoz. Primo mō describitur Ang. p̄destinationē in libro de si. ad p̄trum sic dices. Predestinationis est gratuitē donationis p̄paratio. Secundo modo ait idē Augu. in li. de p̄destinatōe sanctorū. Predestinationis est destinatio alicui⁹ in finē. Vel sic. Predestinationis est p̄paratio gratie i p̄nti ⁊ gloriæ futuro. Sicut enī multe alie descriptioēs p̄destinationis date p̄ aplos ⁊ aliis diuersis doctores. quas ad p̄ns gratia breuitatis obmitto. Est enī aduentū q̄ destinare duovi et significare. Nam destinare idē est qđ proponere. Iuxta qđ ait aplo. q. Cor. ix. Unus qđs pur destinauit i corde suo zc. Et. q. mach. v. dī. Eleazar⁹ destinauit nō admittere illicita. Secundo destinaire idē ē qđ mittere. Iuxta qđ dī. līra destinata id ēmissa. Et utroq; mō latrī ē ad p̄positū. Nā iuxta primū modū de⁹ dī ab eterno ipos electos p̄destinare. q̄ ab eterno respectu eoz hñt p̄positū misericōdi. Et secundo mō deus dī electos p̄prie p̄destinare eo q̄ videlicet eos mettre ⁊ dirigere p̄ hoc mediū qđ ē grā i hñc finē q̄ ē bñrudo ⁊ gloria. Et p̄ h̄ eria p̄ dñmā inter p̄sciam damnatorū ⁊ p̄destinatoz electoz. Nā p̄scia dicit simplicei dei noticiam quā h̄z de damnādīs. ⁊ si cū noticia aliq; mō implicat dñmā p̄positū. Nā ē fm̄ q̄ de⁹ propōnit agere. si poti⁹ fm̄ q̄ de⁹ p̄ponit ab actu cessare. Sed p̄destinatio nō dicit simplices noticiā. q̄ implicat sive includit dñmā p̄positū cū sui efficacia ad misericōdū ⁊ glorificandū. Et iō licet mali nō damnē ex hoc q̄ de⁹ eos impellat i culpa seu ad culpā. t̄n nulli boni saluant nisi deus mediāt sua grā eos dirigat. ⁊ mittat seu impellat ad gloriam.

Artic⁹ 3 **Quāniūz ad tertīum articulū.** utrum p̄destinatus possit damnari. Primo dicā quid mihi videt ē tenuen-

dū. Secundo inducaz aliquas difficultates i p̄trariū. Cīra prīmū ponā duas oclōnes

Prima ē q̄ p̄destinatōe q̄tū ē de se damnari p̄t. Quia ois q̄ p̄t committere culpā ille p̄t incidere penā hñmōi culpe debitam. ⁊ p̄ hñmōi culpa paratā ordinata a iusto iudice. sed p̄destinatā anq; sequat̄ effectū p̄destinatōis. puta dū est i via p̄t committere hñmōi culpā. ḡ zc. Maior p̄z de se. Minor p̄z. q̄ hñ p̄ li ber⁹ arbitriū nondū in grā affirmatū p̄t p̄care mortaliter. mortalī autē p̄ctō ē eterna dānatio debita ⁊ ab ipso deo ordinata seu p̄para ta. vt patet in multis locis sacre scripture. ḡ zc.

Sedāclusio ē. q̄tū p̄destinatōmodo

p̄ctō possit damnari. t̄n de facto nūq; damnabit. Quia oppositū dñmī p̄positi finalit̄ nō stingeret. sed p̄positū dei ē vt p̄destinatō finaliter saluet. q̄ p̄destinatō finaliter nō damnabit. Maior p̄z. q̄ dñmā p̄positū est immutabile. eo q̄ immobilis de⁹ p̄ serz p̄ accidēz ab intra. vt patet. xij. metaph. ⁊ apud teuz nō est trāmutatio. nec vicissitudis obumbratio. vt dicit Jaco. i. Minor etiū p̄t ex p̄cedētib⁹. Forte dicit q̄ illa simil stare ē impossibile. q̄ tradictoria eidē sīt̄ uenire nō p̄nt. sed necessariū ⁊ nō necessariū sunt tradictoria.

Et sīt̄ p̄mā clūsioz p̄destinatō nō saluab̄ necio. q̄ quod p̄t nō saluari hoc nō saluatico. ⁊ inxta scđam clūsionē p̄destinatōne/cessario saluaf. q̄ qđ non p̄t damnari necio saluab̄. Cōtra p̄mā clūsionē p̄t arguisic. Deus ab eterno sciuit p̄t̄ cē saluandū. ḡ p̄t̄ de necessitate saluab̄. Accidēt p̄z. p̄batio p̄nt̄. q̄ aut p̄t̄ p̄t̄ nō saluari aut non p̄t nō saluari. Si dāt p̄mū. tunc sc̄ia dei fuit incerta ⁊ mutabilis ⁊ fallibilis. Si dāt secūdū tūc habet p̄positū. q̄ non possibile non cē cōpoller ei quod est necesse cē. vt p̄t̄. q̄. per heremias. P̄. cā necessaria ⁊ nō mutabilis aruit effectū neciūz et immutabilē. h̄z sine sc̄ia dei sine volūtas dei sit cā salutis ipsius p̄destinatī. patet q̄ hñmōi cā nō ē mutabilis. ergo zc. Maior p̄z. p̄pter analogiā q̄ c̄inter cām ⁊ effectū. q̄ vt dicit. q. phicor. si cā ē v̄lis. ⁊ effectus est vñuersalis. ⁊ si cā est p̄ticularis. ⁊ effectus ē p̄ticularis. ⁊ si cā in fieri effectus in fieri. ⁊ si cā in facto cē ⁊ effectus i facto cē. ⁊ p̄sequens si cā est necessaria effectus est necessarius. Minor etiū patet. q̄ nec sc̄ia dei mutabilis cē p̄t̄ nec voluntas. P̄. sicut patet p̄ regulam phi. in. i. p̄noz. Maior p̄positio ne existere de necessario. ⁊ minor de inesse. tūc sequit̄ cōclusio de necessario. sed omne a deo

plicatum necesse est futurum esse, per destinatum autem saluari est plicatum a deo, ergo necesse est cum saluari. **P.** pruis quod Petrus esset beatus, illa ppositio fuit vera. Petrus perdestinatus salvabilis, ergo necesse fuit petrum salvare. Anteponens patet. Probat sententia, quod impossibile est significatum vere, ppositio non posse, dato enim quod non posset, nunc vera ppositio esset falsa, quod est impossibile et predictionem implicat. Teneret etiam illa sequentia per regulam libri priorum, quod ad oppositum sententiae sequitur, quod oppositum auctoritate antecedit. **P.** causa efficacis que impediri non potest immutabilitas inducit suum effectum, sed perdestinatio est causa efficacis que impediri non potest. Maior patet. Probo minor. Quia secundum Augustinum, perdestinatio est ppositum diuine voluntatis, sed diuinatio voluntas est omnipotens. **P.** si perdestinatus possit damnari, tunc non esset certus numerus predestinorum seu electorum, cui oppositum assertum est. **A.** Augustinus in quadam oratione dicit. Soli deo cognitus est numerus in superna felicitate collocatus. Et in libro de correctione et gratia ait. Certus est numerus electorum. **B.** hoc vero de electo dicit. Si aliter quod pueri voluntates pueri fieri possunt, ita non est firma dei scientia. Sed planum est quod plicatura dei est immutabilis et firma, ergo recte. **P.** auscultans in libro de cordia perdestinationis et gratiae ait. Ea que sicut deus necesse est esse veritatem. **A.** antiquorum opinio. Propter hanc rationem usum est aliquibus antiquis quod immutabilitas diuine plicatur nequaquam salvare possit stante homini mutabilitate future contingenter. **E**t ideo sicut recitat beatus Augustinus vi de civitate dei capitulo duodecim, fuerunt opiniones opposite. Una ciceronis, qui ut salvare futurorum contingenter, dixit deum respectu futurorum contingenter nullum habere scientiam. **A**la fuit opinio stoicorum et eonuersorum, qui ut salvare diuinam praescientiam negauerunt omnem ad utrumlibet contingenter dicentes omnia sub fate scire ex necessitate. **M**otu prima opinio poterat esse illa. De non ente non est scientia, ut patet, id est posterior, sed futurum contingenter non est ens. Omne enim quod est ens tale de quo potest esse scientia, vel est determinatum in se vel in suis causis, sed contingenter non est aliquid in se, quod quod futurum est nondum est, nec in suis principiis seu causis, quia homini principia sunt aeternum liber, et non magis determinata ad principianum quam homini futura quod ad non principianum. **P.** quod nulla habet veritatem de illo non potest esse scientia, futurum contingenter nulla habet veritatem. Maior patet. **M**ore probo, quod ut dicitur, non me

capit. unumquodque sicut se habet ad entitatem, sicut se habet ad veritatem, sed sicut tam patitur futurum contingens nullum habet entitatem, ergo recte. **P.** scientia est impossibiliter aliter se habere, ut dicitur in posteriorum et vii ethicoz, sed omne contingens cum non sit necessarium potest aliter se habere, abs enim non esse contingens. **P.** scientia est habitus determinante vez dicens, ut dicitur, vii ethicoz, sed futuro contingenter non est determinata veritas, ut dicitur, i. per hermenias. **P.** si futurum contingens est per scientiam, tunc periret omnis stilus et negotiatio, quae ex eo quod est impossibile aliter se habere non oportet negotiari seu militari, ut per p. i. per hermenias. Sed quod a deo plicatum est futurum non potest alter se habere non potest non evenire, ergo recte. **P.** i. ethicoz dicit, quod disciplinati homines est timor certitudinis in quaero quoniam natura rei patitur se certitudinem, sed natura futurorum contingenter non est hanc se aliquam certitudinem, cum sint totaliter indeterminata, ergo recte. **P.** opinio stoicorum Motina motu poterat esse illa. Non est maior immutabilitas scientie quod scilicet per scientiam, sed scientia quod deus cognoscit omnia est per immutabilem, ergo nulla res a deo scientia potest contingenter seu mutabiliter evenire. Maior p. vii. meth. vbi dicitur, quod de singularibus non est scientia, nec de generibus et corruptilibus potest esse scientia, eo quod mutabilitas est. Scientia autem immutabiliter habetur est Minor etiam p. vii, quod cum scientia dei sit idem quod dicens, si homo est mutabilis, tunc deus mutaretur quod est impossibile. **P.** opinio scientia quod potest restringi ad plura vel ad pauciora est variabilis. Hanc si aliqua futura non eveniret de necessitate, tunc scientia dei potest restringi ad plura vel pauciora. Maior patet. Probat minor, quod si talia non evenirent de necessitate, tunc aliqua que non evenirent possent evenire, et sic deus potest scire ea quae non scit, et talia que eveniuntur possent non evenire, et sic deus potest non scire ea que scit, et per sequens scientia dei mutaretur, quia cum potest inesse quod non inest, et potest non inesse quod non inest, hoc nescio videat mutabile. **P.** i. nulla sententia accedit ex parte immutabili, quia non potest esse immutabile. Sed postea quod de scientia sortes et cursus, tunc illa sententia est in certa. Dens scit sortes et cursus, ergo sortes et cursus currit. **E**t antea dicitur est necessarium, quod cum scientia dei naturaliter sibi competit, deus non potest non scire quod scit, ergo sortes necessario et cursus currit. Et eodem modo percludi debet alio futuro quod tu ponis est contingenter. **E**t sic p. quod secundum has duas extremas opiniones incidit in scylla cupiens vitare carybdis. Nos igit in hoc mari magno et spaciouse in quod sunt

reptilia. id est dubia. quorum nō est numer⁹
vtrūq; illo ⁊ pīculū virātes. sic affirmare te-
bemus respectu omnū futurorū dei pīscientiā
vt ex hoc aliquorū futurorū nō negemus ad
vtrūlibet contingentiam. **A**d cuius intel-
lectum est aduentū q̄ multū est dissile de
dei cognitionē ⁊ humana. **N**ā actus humane
cognitionis nō sunt oēs simul. vnuis em̄ suc-
cedit alter. **N**am cū nostrū intelligeret cū
pīnū ⁊ tempe. vt patet. iij. de aīa. ergo sicut
in tīe est successio futuri. pīnū ⁊ pīterū. sicut
cognitionē humana est expectatio futurorū
aprehēsio pīnū. ⁊ memorī pīterū. **E**cō
tra diuinā cognitionē est sup omne tīpū ⁊ su-
pīcissima mensurā eternitatis. et p̄ dīs nō ē
successiva sed simpliciter simul tota. eo q̄ sua
ppīria mensura puta eternitas si interminabilis
vite tota siml. ⁊ pīfecta possēsio sicut ait
Boētī. v. de solatō. **P**ropter qđ nīra co-
gnitio de futuro contingēti nūq; pōt ē cer-
ta. anq; illud qđ fuit futurū pīnūlīm̄ esse po-
nat fm̄ actualēm̄ suā existētiaz. **T**alenangoz
futurū non pōt certificare nostrā cognitōem
p̄ seipsum. eo q̄ nō dūm̄ sit. nec p̄ suas causas
proximas. eo q̄ ad vtrūlibet indeterminate sit.
Tamē ipsa noticia diuinā de buiūsmodi refu-
tura infallibilis esse potest. **N**ā corpō q̄ ac
diuinē cognitionis est vnuis simplicissimus
⁊ simul totus. eque clare cognoscit de⁹ huius-
modi futurū sicut pīnū ⁊ pīterū. **N**āz omnia
futura ⁊ sīlī pīterū in ipsa eternitate que ēdī
diuinē cognitionis mensura simul tota stabili-
ter ⁊ sine vicissitudine seu successione equali-
ter comprehendunt. **E**tīā hec omnia in specu-
lo clarissimo sancte trinitatis equaliter repre-
sentantur. nō solūm̄ q̄tum ad suas quiddita-
tes ⁊ essentias. verū etiam q̄tum ad suas ppīri-
as et individuas seu actualēs existētias. igū
eque infallibiliter cognoscit deus ea que futu-
ra sunt. sicut cognoscit pīnūlīa vel pīterū. **E**t
illud pōt sensibili exēplo aliquāliter declarā-
ri. **D**ato em̄ q̄ alīq; homo in trib⁹ distīctis
tpībus videret tria aīalia aliquē certū passū
transire. tūc in quolibet distīcto tempe vide-
ret pīentialiter vnu illorū animalū transire.
quia tamē visiones illius homis distīctis
mēsurantē tempībus. ideo trāstus oīm triū
animalū simul pīnūlīter nō videret. **S**i si
visio illius homis esset vna simplex et simul
tota omne tempus transcedēs. tūc simul om-
nes illos transītus nō essent simul. **S**ic quia visio
dei est vniq; simplex simul tota omne tīpus

simplē transcedēs. ideo oīa in q̄buscūq; tīpī-
bus pītingētia pīnūlīter videret. **E**t ex his
bīn intellectus patet falsitas opinīonis Cicero-
nis. **R**estat secūdo videre quomō hac ifal-
libili dei noticia non tollitur. sed magis con-
firmat contingentū futurorū mutabilitas ⁊
contingētia. **E**t hoc potest sic pībari. Quia
deus in sua eterna noticia sic omnia prouidit
esse futura sicut euēnūt. **S**ed vt ad sensū pa-
ret quedā entia pīcedunt immediate ex cau-
sis determinatis ⁊ necessarijs fīm curlūz pīmu-
ne. **A**lia autē pīcedūt immediate ex causis ide-
termītatis ⁊ mutabilitib;. ergo deus pīscīt ab
eterno illa euēnē necessario. hec autē pītingē-
ter. **E**x infallibilitate igit̄ dīsīnotīcī nō
hīt stoici negare rerū aliquaz ad vtrūlibet
pītingētiam. sed magis halebat pīcludere q̄
infallibilitētē entia pītingētia euēnūt cōtin-
genter. **H**is pīhabitūt ad solutiones argu-
mētōz pīcedam̄. ddz. **E**t pīmo ad istātā da-
rāz ḥ ambas pīclusiones simul dico. q̄ q̄uis
posse damnari ⁊ non posse damnari sibi mi-
tuo contradicant si sumant respectu eiusdem
⁊ fm̄ idem. tamen hominē ex sua ppīria fragi-
litate posse damnari. qđ ponit̄ pīma pīclū-
tōne. ⁊ ex dei pīpositō ⁊ voluntate ac bonitate de-
facto nō damnari. quod ponit̄ in secūdo cō-
clusionē. illa nō ḥ dīcūt. **A**d pīmū ḥ primā
pīclusionem adductuz cum infer. ergo **P**e-
trus de necessitate saluabīt. distinguo dī necel-
litate. quia vel intelligit q̄ hīmōi necessitas se-
teneat ex parte pīsequentis. vel ex pīte pīsequē-
tīe. **S**i pīmo mō. tūc negotī pīsequentia. q̄ pī-
tria saluāt non coacte sed libere ⁊ contingē-
ter. **S**i secūdo mō. tūc cōcedo pīsequentia.
q̄ pītingētia pīquentis sepius pīpatī secūm
necessitatētē. **S**icut pīz cū dīcīt. **S**i sor-
tes currīt sortes mouēt. hīc antēdēs ⁊ pīnū sunt
pītingētia. tēm̄ ipsa pīntia ēncīcia. sic in pīposi-
to tē. **F**orte dīcēt q̄nīq; pīna ēncīcia. tūc
antēdētē posītō i ecī de necessitate sequit̄ pīnū. in
tm̄ q̄ p̄ nostrū pīlīum hīmōi ēnīa nec poterit
impēdiri nec promouēt. q̄ siue velim̄ siue
nō līmus tale pīsequētē ad posītōem hīmōi
cedētēs inequivābilēs sequit̄. **P**osītō em̄ q̄ sortes
currat siue vel siue nōlī oportet q̄ sortes mo-
ueat. **L**ū igit̄ fm̄ ea q̄ dīxīt deus omne con-
tingētia futurū ab eterno cognōit. q̄ **P**etrus
siue velit siue nōlī de necessitate saluāt erit.
nēc dī aliquō futuro contingentē de bēm̄ cu-
rare seu consiliari. eo q̄ deus ab eterno cogno-
vit alīq; futura esse ventura. **R**espondeo q̄ q̄ndo
pīntia est necessaria. ⁊ antēdētē posītē in esse.

Solutio
rois cōtra
ambas cō-
clōes.

Solutio
p.i. cōclōe.
Ad

Instantia

Solutio

tūc virtute cōsequētie inferri pōt sequēs sub illo mō quo sequit ex illo antecedente. Et qd ab eterno cognouit futura contingētia ex causis mutabilibus dependere, que pnt i causādo multipliciter impediri. ideo cognouit talia contingēter esse vētura. quo antecedente sic modificato ī esse posito. nō sequit qd sequēs absolute necessario sit ventur. sed qd necessario contingētis sit futurū. Unde nō plus virtute illius sequētie potest inferri nisi qd Petrus saluabit eo modo quo deus puidit se pseuit eum ī esse saluandū. sed deus puidit petrū sua libera voluntate bene vti gratia sibi collata. et suis virtutib⁹ ac meritorib⁹ acribus vitam eternā literē pmereri. sequit ergo conclusio que est sequēs ex supradicto antecedente. scz qd Petrus saluabitur liberē t contingēter. t sic nō perit consilium d prudente. sicut dicit ipse sapiens. immo quantū possimus laboreare debemus ut saluemur. et consiliari de futuris contingentibus ut cōsequamur ea que nobis sunt proficia. t repellamus ea que nobis nocua esse vident. Ad secundū dicendum qd maius nō est vera nisi loquēdo de causa p̄ima t pportionata. dato em qd causa vniuersitalis t principalis sit necessaria. tam enī si causa p̄ima est contingētis effectus nō est necessarius sed contingētis. quia magis sequit effectus leges t aditiones cause p̄ime qd removit. qd quis em motus celi et stellarū sit necessarius. tamē quia arbor pullulationē causat mediatē virtute pullulationē que est causa cōtinētis potes impediti i sua causatōe. ideo pullulatio nō est effectus necessarius. qd sequit aditionē cause p̄icularis et p̄ime. qd p̄t impedi⁹. H̄l̄r̄ qd Deus sit p̄us necessarie. tamē si lapide causaret albedinez immediate sine omni alia causa efficienter cōcurrente. talis albedo seu realatio nō ēē purus necessarie esse. sed ens mutabile et contingētis. eo qd deus respectu nullius creature sit causa p̄portionata. sed est causa excedēt t simplē supeminēt. Ad p̄batōe dicēdū qd p̄hs ibi loquit de cā naturali t p̄portionata. t nō de cā supeminēt. sicut ēi p̄posito

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Propterea dico qd p̄t determinata. qd de singularib⁹ t futuris contingētibus nō est determinata veritas. vt dicit p̄hus. i. peri hermenias. qd hui⁹ p̄tia non plus sequit nō qd p̄tū nō cōtio salubilis contingēter ut contingētia p̄tis cōndicat in determinatōni ipsi⁹ antecedentis. **A**d p̄mā p̄batōe dico qd eo mō qd p̄positio ī vera illo mō d3 p̄m significati⁹ p̄positōnis. puta si ī vera determinata tūc significati⁹ d3 p̄m determinante. si ī vera indeterminata. suffici p̄m signifi catū contingēter t indeterminata. sicut ēi p̄posito. **A**d scdaz p̄batōe d3 p̄m qd ad oppositū illius p̄tis nō sequit oppositū antīs. qd oppositū illi⁹ p̄tis ēi. petr⁹ nō saluabit nō cōtio. Illa autē nō repugnat antecedenti. qd indeterminata dītis p̄positōis de futuro potent bñ stare dato qd suū significati⁹ nō sit nccēē. **A**d qdū dicēdū qd posito qd illa maior sit vera loquēdo de cā qd ēā natural effectū suū ponēt ī esse mere naturaliter. t nō ī vera loquēdo de cā voluntaria qd effectū suū libere ponit ī ēē. sicut ēi p̄posito. **A**d tertū nego p̄tia. qd qdūs aliquā effectus sunt contingētis ex eo qd aliquā cause eo rū sunt mutabiles t impeditib⁹ i causando. t nō nosceret oīa qd pnt impediti vel p̄mouere h̄mōi causas in talū effectū p̄dūctōne. ille cognosceret ultimātū exitū illi⁹ contingētis. t p̄tis sibi infallibiliter ēē notus numerus talū effectū. nō obstante qd nō essent necessarij. sed simplē contingētis. et sic est in p̄posito. **F**orte dicit qd illa solutio non est ad p̄positum. qd p̄destinatio que est causa salutis ipsius p̄destinari. nō est cā impeditibilis. cuī ipsa sit propositū dei omnipotētis. **R**ūdeo qd qdūs p̄ncipal causas humane salutis sit diuinū propositū. causa tamē cōcurrēt est homis libertē arbitriū. quod est causa contingētis et impeditibilis respectu bonoz opez quibus vitam eternā debemus promereri. **E**t qd effectū magis noīat a aditionib⁹ cause p̄ime qdā aditōib⁹ cause p̄ncipal. iō effectū p̄destinatiois d3 dicit contingētis nō necessari⁹. **A**d septimū p̄z ex p̄dictis. nō em aliter cōvenit res qd p̄tis sūt. **N**az necessaria sunt p̄missa a deo ut necessario cōveniant. t contingētia ut contingētē cōveniant. **A**d octauū dicēdū qd Ansel. met dat intellectū illius dicti dices. qd vez est nccitare t sequētē. nō aut nccitatē antecedente. **E**t appellat nccitatē antecedente illaz qdē natura rei prouenit. quā Boe. v. de solatōe vocat nccitatē absolutaz. Necessitatē vero consequētē appellat illam que ex vi sermonis unalicitur. quā Boetij⁹ vocat nccitatē aditionatē seu cō-

vera veritate indeterminata. qd de singularib⁹ t futuris contingētibus nō est determinata veritas. vt dicit p̄hus. i. peri hermenias. qd hui⁹ p̄tia non plus sequit nō qd p̄tū nō cōtio salubilis contingēter ut contingētia p̄tis cōndicat in determinatōni ipsi⁹ antecedentis. **A**d p̄mā p̄batōe dico qd eo mō qd p̄positio ī vera illo mō d3 p̄m significati⁹ p̄positōnis. puta si ī vera determinata tūc significati⁹ d3 p̄m determinante. si ī vera indeterminata. suffici p̄m signifi

Ad 5

Ad 6

Instansia

Solutio.

Ad 7

Ad 8

Holo ro/ ditionaliter: **t**hāc doctores moderni vocant necessitate p̄sequētie tñō p̄sequētis. **¶ Ad p** mū inductū p̄ errore Liceronis nego mino/ rē. quia q̄uis nullā habeat entitatem expre/ sam et determinata in se vel in suis p̄cipijs. seu causis primis et mutabilibus. tamē super/ munente habet entitatem in sua causa exempla/ n. **Juxta** quod dicit Joh. i. Qd̄ factū ē lipo/ vita erat. Et hoc sufficit ad habendā infalli/ bilem noticiā seu scientiā futuroz ei qui ade/ quate comprehendit hmoi exemplar. s. ipsam diuina/ mentis essentiaz. que tanḡ clarissimuz spe/ culū intellectui diuino qui ipsam comprehen/ dit omnimodo et adequate omnia lucidissi/ meritentia. **¶ Ad secundū** nego mino/ rē. q̄ illo modo tā dicto quo futuris contingētib⁹ compe/ nit entitas. eodez modo competit ipsis veritas summa. qui aut sic indistincta sit ab eterna veritate que est ipse deus. **¶ Ad tertium** dicēdū q̄ maior uō est vlsq̄uaqz vera. Nam de generabilibus et corruptibilibus est scia. in libro de generatōe et corruptōe. de otiū gentibus casualibus et fortuitis est scientia. in q̄ phisicoruz. Debet ergo intelligi illa necessi/ tas seu impossibilitas aliter se habēdi nō sem/ per q̄stum ad rem scitam. sed q̄stum ad neces/ sariā et immutabilē rationē que circa hmoi re/ poterit formari. Dato etiam q̄ maior est ver/ ate scientia nostra que dependet aliquo mo/ do ab ipso scibili. tamen nō est vera de scientia diuina que nullo modo dependet ab aliq̄ cre/ atura. **¶ Est** etiam dei scientia de ente maxi/ me necessario considerato obiecto suo principa/ liu quā omnia secūdaria obiecta plentali/ ter deus intue. **¶ Ad quartum** dicendū q̄ q̄uis de singularibus et futuris contingētibus non sit determinata veritas apud intellectuz nostrū. qui ex suo modo cognoscendi nō ha/ bet de talibus futuris evidentiā certaz. donec sint plentia sibi suam p̄pram actualitez. ta/ men talium futuroz potest esse determinata veritas apud intellectū dei qui eque evidēter et clare videt omnia futura sicut videt ea cum acutaliter sunt p̄sentia. **¶ Ad quintuz** dicen/ dū est sicut dictum est ad instantiā supius in/ ductā contra p̄mā solutionē. **¶ Ad sextum** pater p̄ ea que dicta sunt ad quartuz. **¶ Ad** primū adductum pro errore stoicorū dicēdū q̄ licet illa maior sit vera de scientia nostra cu/ ius certitudo dependet a scibili. tamē nō ē ve/ ra de scientia dei que est penitus independens ab omni creatura. **¶ Posset** etiaz dici posito q̄ sit vera de scibili quod est obiectū principa/

le illius scientie. tamē nō est vera respectu cuīs libet obiecti secūdarie cogniti in hmoi scientia. **E**cūc nō plus habet ex virtute illius maio/ ris q̄ p̄scientia dei nō est magis immutabi/ lis q̄ diuina essentia que est suu obiectū p̄n/ cipiale. potest tamē esse immutabilior omni cre/ atura. cū nulla creatura sit obiectū p̄mariu/ illius sed tñmodo secundariuz. **¶ Ad secundū** nego mino/ rē. Ad p̄bationē dicēdū q̄ diuine scientienihil accrescit ex productione rerum in esse. **S**icut em nunc deus sit infinita que p̄ducere possit si vellet. quoū tamen nulluz producet. sicsi nihil eorum que sunt et fuerūt produxerūt. nec vñq̄ p̄duceturus est. nihil minus cognoscet omnia et singula q̄ nunc cognoscat postq̄ ea p̄dūt. **¶ Ad tertiu/** di/ cendū q̄ ut pat̄ ex dictis supius nō plus hic concludit nisi q̄ tale futurū nō potest nō con/ tingenter euenire. ex quo deus ab eterno presci/ uit ipsuz contingēter esse futurū. Propter qđ p̄ diuinam p̄scientiā nō tollit contingentia a rebus. sicut intendūt dicere stoici. sed magis confirmat.

Quantuz ad quar

Articls 4

tum articulum. utrum reprobatus possit sal/ uari. Dico breuiter q̄ aliquo mō est possibile reprobatum nō damnari. et p̄ consequē saluari. **Q**uia illud quod nō est simpliciter necessi/ se ēē hoc possibile est nō esse. sed reprobatum damnari nō est simpliciter necessarie. ergo tē. **M**aior patet. quia nō necesse esse et possibile nō esse conuerunt in secundo ordinem modalis/ um. ut pat̄. q̄. p̄ hermenias. **M**inore pro/ bo. q̄ si aliquis nō necessitate absoluta et incuita/ bili damnaret. tunc cadē necessitate mortalitē peccaret. sed p̄sequē ē falsum. **D**ictia p̄z. q̄ in/ fernali pena eterna null⁹ damnat nisi p̄ pctō morali. falsitas etiā dñis ē nota. q̄ si necessi/ tate ēicutabili aliquis moraliter peccaret. tūc mortale peccatum nō esset pctm. **N**am sibi aug. in libro enchyridion. peccatum tantū est peccatum quantū est voluntariū. et si nullo mō est voluntariū nullo mō est peccatum. **E**t vbi est incutabilis necessitas ibi nihil videt ēē vol/ untario. q̄ reprobat̄ aliqui mō poterit saluari. **¶ Ad** argumentū p̄ncipale ddm q̄ cū p̄desti/ natio vel sit ipm diuinū p̄positū. vel nccio in/ cludat diuinū p̄positū. qđ simplē ē immuta/ ble. ideo p̄destinatus ad vitā eternā de potē/ tia dei ordinata nūq̄ damnabilē vltate. Ap/ parer īgū q̄ argumētū nō p̄cludit.

Ad p̄nci/ pale argu/ mentum.

Distinctio quadragesima prima.

Si autem querimus te. Hic magister inquirit de causa predestinationis. puta utrum aliquis aptitudo causaliter ex parte predestinationis vel reprobatio fuerit quam aspicitur deus hoc predestinatus et illius reprobavit. Et diuidit in duas partes. Quia primo inquirit de predestinatione vel reprobatione causae ex humano merito bonitate vel malitia. Secundo incidet quod utrum divina conscientia mutetur ex creaturam mutabilitate ibi. Preterea considerari oportet. Prima tres. Nam primo circa illam inquisitionem suam intentionem exprimit. Secundo a sua intentione quandam opinionem excludit. Et tertio errorum quorundam hereticorum infringit. Secunda ibi. Opinati sunt te. Tercia ibi. Multi vero te. Istaz secunda diuidit in tres partes. Nam illam opinionem excludendo primo magister ponit. quod conscientia meritorum electio dei non prouenit. Secunda in alterum obicitur. Et tertio obiectio nō soluit. Secunda ibi. Vis tam aduersari Tercia ibi. Sed quid intelligere voluerint. Sequit illa pars. Multi vero. Et diuidit in duas partes. Nam primo magister contra hereticam opinionem ostendit. quod nec predestinatione nec reprobatio causantur ex meritis de facto predestinationibus. Secundo ostendit quod bonorum meritorum ad predestinationem. et malorum ad reprobationem non est equalis respectus. Secunda ibi. Sed que rit. Sequit illa pars. Preterea considerari oportet. Et diuidit in tres partes. Quia primo mouet questionem de scientia et conscientia indistincte. Secundo responderet quantum ad illud quod pertinet ex parte conscientie. Tercio quantum ad illud quod pertinet ex parte scientie. Secunda ibi. De conscientia primū respondemus. Tercia ibi. De scientia autem dicimus te. Circa hanc distinctiō nem quero.

Autem reprobatio possit impediri per eis scilicet. Et videtur quod sic. Et illud quod est promotum unius oppositorum. Et impediri quantum alterius. maxime si talia sint opposita imediata. sed predestinatione et reprobatio sunt opposita in mediata. quod sine omni medio oculi homines vult sicut predestinatione vel reprobatio. et predestinatione in una per se est. Augustinus dicit. Aug. qd' reprobatio impedit poterit per eis scilicet. Et contra. in inferno nulla est redemptio. ut legit Job. xv. sed reprobatio est in infernum ordinatur. qd' te. Quid ergo illa. pli.

Si inquit de causa reprobationis et predestinationis. id primo videtur est de causa reprobationis. Secundo de causa predestinationis. Tercio utrum predestinatione usque possit per eis scilicet. Quartu utrum reprobatio impedit possit per eis sanctorum.

Quatuor ad primus

articulus de causa reprobationis videtur esse dividendum quod ipsi reprobationis possunt assignare causas. Quod ad penam eternam nullus ordinatus a iusto iudice sine cognitione cause. sed reprobatus a deo qui est iustus iudex est ad penam eternam deputatus seu ordinatus. qd' te. Nec autem causa ex parte reprobationis duplex potest assignari. nam quod reprobatur ab hoc seculo decadentes in duplice statu esse videntur. Quicquid enim sunt in statu adultorum. quicquid in statu pauperum. Quatuor ad adultos causa reprobationis dici potest malus usus libertatis arbitrii usque ad finem vite in ipsis duraturus ab eterno a deo punitus. Unde quia deus scivit ab eterno talis hominem in fine vite sue abligari uno liberto arbitrio. ideo a tali homine infusione divinae gratiae sua temeritate finaliter resisteret. deus ab eterno decreuit suam gratiam finaliter subtrahere. et a gloria eterna beatitudinis transinhabiliter reprobare. Quatuor autem ad pauperum absque sacra baptismatis decadentes causa reprobationis dici potest inoperitudo seu inhabilitas ad recipiendum influxum gratiae divinae ab eterno a deo cognita. quod ipsis pauperibus ex causa naturali. puta quod ex naturali sua comprehensione tam cito moriuntur et baptisari non possunt. vel ex causa voluntaria voluntate tamquam aliena. puta quia nascuntur vel non nascuntur ab infidelibus qui eos nolunt baptisare. Est enim imaginandum in isto proposito. quod sicut sol radios vbiq' diffundit. et quantum in se est huiusmodi diffusione omnia illuminat. si tamquam aliqua huiusmodi diffusionis radiis obicez ponunt illa tenebrosa manebut. sic deus solem gratie spiritualis quantum est ex parte sue bonitatis ori facit super bonos et malos. quia quantum est ex parte sue bonitatis ipse nemine vult perire. sed magis vult omnes homines salvos fieri. et ad agnitionem veritatis venire. et ad Thymoth. iq. Quia tamquam ipse in aliis quibus ab eterno preuidit obiectum resistente huiusmodi gratiae diffusioni modo predicto. id tales modis quo dicitur est a deo dictum reprobati. Et quod causa reprobationis ipsorum adulutorum reducit illo modo in actualem et propriam culpam ipsorum. reprobatio autem pauperum non reddit in ipsis propriam culpam. ideo adulores

probatis non solum pena damni. sed etiam pena
sensus debet et punita in isto iudice. punit au-
tem tamen modo pena damni que est carceria di-
uinae visionis. Et hec quantum ad primum articu-
lum sufficiat.

Quantus ad secundum

dui articulii quod sit causa predestinationis. et aduersitate
dui quod est oppositorum opposite sunt cause. predestina-
tio autem reprobatio aliquo modo sunt opposita
ideo causa predestinationis assignare possumus
ex oppositorum causarum predictarum ipsius reprobationis. **¶** Ut igit singula singulis oppositionibus
valeret respondere. dico salvo tamen semper meliori
iudicio. quod causa predestinationis est ipsorum adulterorum vi-
deatur bonorum vius liberi arbitrii ab eterno a deo
prognitus finaliter duraturus. quem bonum vius
finalis teus ab eterno tempore proposita
libus hominibus huiusmodi vius habituris sic dare
gram finaliter in propria via mediate gratia in propria
puenitentia ad gloriam in futuro. Dixi autem notatius
finaliter seu finaliter. Quod nihil obstat quod repro-
batus quodcumque habeat bonum vius liberi arbitrii
in propria via punitum tamen teus quod sua libertate
abutendo ab huiusmodi bono vius finaliter se
auertit. igit nec gratia finaliter habebit in proprie-
tate. nec gloria in futuro. Quia sicut dicit te-
rus veritanus. Qui perseveraverit usque in finem
hunc saluus erit. **¶** Reconversus predestinationis in
propria via quodcumque potest habere malum vius.
scuimus tamen deus ab eterno quod in talis malo vius finaliter non ma-
nebit. ideo propositus deus ab eterno tali homi
dare gram finaliter in propria via et gloriam in futuro. Ju-
xta illud Zech. xviij. Si impius egerit propria
ab omnibus peccatis suis que operatus est et fecerit
iusticiam vita vixerit. omnis iniquitatem suam non
recordabor. **L**aus autem predestinationis ipsorum
quoniam potest dici quodammodo respectu
baptismalis gratiae quam deus punitus ab eterno
ipsos predestinavit ad vitam eternam. et illa apertu-
do punitus eis aliquo modo naturaliter. puta quod non
sunt adeo infirmi complexiois quod tamen possint du-
rare in propria vita donec baptisentur. Et aliquo
modo voluntarie voluntate tamen aliena. puta quod ta-
les sunt parcerent vel nuntiores qui eos baptisa-
ti non prohibent. **¶** Sed his predictis videtur
obuiare positio magnoz doctorum loqueretur in
illa materia. scilicet Thomas et venerabilis do-
ctoris fratris Igidij. qui ambo recorditer di-
cunt. quod licet in generali possit assignari ratione pre-
destinationis et reprobationis. puta vero quod aliqui sunt
predestinati; ut in ipsis relucat misericordia et

bonitas divina. Aliqui vero reprobati ut in
ipsis relucat iusticia divina. quare autem in
speciali illi sunt predestinati et illi reprobati nul-
la causa est nisi voluntas divina. **¶** Et hoc de-
clarant primo exemplo naturali. Quia quis
materia est se sit penitus uniformis in omni-
bus suis priibus. tam in principio productio-
nis prius uniformis aliqua per materie supposi-
ta est formae nobiliori. alia formae ignobiliori.
Quius si ratio petitur. quis in generali de hoc
possit reddi ratio. dicendo quod hoc pro tanto fa-
ctum est. quia sic exigitur diversitas formarum
speciarum regis naturalium. tam nulla ratio in spe-
ciali potest assignari quare hec pars materie
supposita sit huic forme. tilla illi quia hoc de-
pendet ex simplici voluntate dei. **¶** Secundo
declarat hoc idem exemplo sumpto i artificiali-
bus. Videmus nam in arte edificatoria quod ratio
habet hoc in universalis et alijs lapidis ponit in
una parte edificij. et aliquis in alia. **H**ec dat
pluribus lapidibus equalibus non potest aliqua ratione
in speciali assignari. quare hic lapis ponatur hac
parte edificij. et ille in alia. nisi sola voluntas ar-
tificis cui sic placet. **H**ic in proposito. ergo sic.
¶ Nec tamen ex hoc divinitus aliquam iniusti-
ciam esse in deo seu apud deum. quia effectus
predestinationis non reddit alicui ex tributo:
sed ex mera gratia. In gratuitis autem non
attenditur ratio iusticie vel iniusticie. sed potest
qui dispensat dare plus et minus pro libito
sue voluntatis absque preiudicio cuiuscumque. Ju-
xta quod ait patres familias Mat. xx. Amice
non facio tibi iniuria. Et infra. Non licet mihi
quod ego volo facere. **P**otest enim argui per il-
la opinionem sic. Nullum tempale potest esse ratio
eius quod est eternum. sed omne quod se tenet
ex parte creature est tempale. predestinationis autem
est eterna. et similiter reprobatio. ergo nihil se-
tenet ex parte creature potest esse causa predesti-
nationis seu reprobationis. **¶** illud quod
est effectus predestinationis non potest esse causa eius.
sed bonus vius liberi arbitrii est effectus prede-
stinationis. ergo non valet illud quod superius
posuisti. Maior p. quod idem non potest esse causa
et effectus respectu ciuidate. Minor etiam p. quod
omne bonus quod se tenet ex parte predestinationis videtur
esse effectus predestinationis. **¶** Si predestinationis ha-
beret causam se tenentem ex parte predestinationis. tunc
gratia dei haberet causam ex parte predestinationis. **S**olis
causa patet. quia si gratia esset ex meritis. iesus
gratia non esset gratia. sicut ait apostolus ad Romam.
xi. **¶** **A**póstolus ad Romanos. ix. loquens de Isaias
et Jacob. ait. **L**u nō dum nati erunt. aut aliqui

boni aut mali egissent. si electionē nō ex opibus dīcū est. Jacob dilexi. et aūt odio habui. Et ibidē dicit. Cur vult misereſ. et quez vnde indurat. Et ponit aplū ibidē exemplū de ſigulo. qui de eadē maſla facit vala honor. et vntumelie. puit ſibi placet. **N**isi nō obſta-
Contra tho-
 ma et Egi.
 1 **H**i abſq; cana ſe tenente ex parte hominuz
deus vnu ordinaret ad gloria. et alium ad pe-
nam ab eterno. tūc deus eſſet acceptor gloria-
rum. Fallitas pſequens patet Actuū. x. **L**o-
sequēria pbaſ. qrlle videt eſſe acceptor gloria-
rum. q̄ duobus exētib⁹ equalibus vnu dat
quod alteri denegat. **P**. deus eſſet diues i mi-
ſcida fm aplm. ſed ſi reprobarer aliquę ſine
cauſa. tunc in tali actu nihil inſedie appa-
ret. ergo tc. **P**. aplū ad Romāos. viii. ait
Quoſ pſciuit: hoſ pdestinavit. ergo pſciūtia
alici⁹ et tenētia ex pte pdestinatio videt fuſſe
cā vel ratio pdestinatiois. **P**. amb. i glo. ad
Ro. ix. ſug illo verbo. milerebor cui milerebor
dicit. id ē muſciaz illi dabo quē pſcio toto cor-
ſe reuerſuz ad me. **H**ec. b. Aug. lxxix. qō
nū. q. xviii. ait. **D**eus cū vult milereſ. et quē
vult indurat. p hoc tamē tei bonitas inuſta
eē non potest. venit cū de occulſumis meri-
tis. **F**orte dicit p Aug. aut ſibi contradicet.
vel oportet dicere q̄ illa auctoritatez p aliam
reuoſauit. Nam Aug. in li. de pdestinatione
ſic ait. Nō quia futuros nos eē tales pſciuit:
ideo elegit. ſed vt eſſemus tales p ipsaz electi
one gratiae ſue qua gratificauit nos in dilecto
ſilio ſuo. Et i eodem li. ait. Taceat humana
lingua. nec pſius in pdestinatione d meritis
extollat. diuine em voluntatia eſt hoc donuz.
no humane fragilitatis meriti. **R**espōdeo
q Aug. i prima auctoritate loquit de merito
large. quod dicit meriti aliquo mō d gruo
In alijs aut sequētib⁹ loquit de merito pprie
dicto. puta te condigno. Et ideo hic neceſſe
uoſatio nec contradicſio: ſed equiuſatio. **P**
nō videt bñ dīcuz p generali cauſa repro-
bationis assignat iſti doctores relucētiā di-
uine iuſticie. quia nullus iuſtuſ iuſtuſ p ſe in-
tendit iuſticiam punitiua. ſed tm ex ſuppoſi-
tione punitiua culpe. **H**ed deus no potest eē
iuſtuſ. iuſticia que relucet i reprobat ſeu
damnati eſt iuſticia maxime punitiua et vni-
dicariua. ergo relucētiā talis iuſticie nō po-
tent deus p ſe et finaliter i actu reprobatōis in-
tendere. ſed pſciāz mali et demeritorū vſus libe-
ri arbitrii ppter quā deus ſalem iuſticiā decre-
nit exercere. **P**. Illud nō debet poni pſci p/
7

pter relucētiā diuine iuſticie. ſine quo diuine
iuſticia ſufficiēt pōt relucere. ſed dato q̄ nul-
lus eē reprobatua adhuc i ſolis electis dei iu-
ſticia ſufficiēt relucere. iuxta illud aplū. q̄.
Thimo. iiii. De reliquo reponita ē mihi coro-
na iuſticie. quā reddet mihi i illū dīc iuſtuſ
iuſtuſ. ḡ re. **P**. ſi deus ſolū p libito volūta/
8
tis aliquę reprobarer. tūc deus eē crudelis et
inuſtuſ. pns ē impossibile. ḡ impossibile vi-
te eē illud ancedes poſiū p iſtos doctores.
Colequeria p. q̄ ois ille q̄ ſine alia rōe q̄ ſo-
li ppter libitu volūtatis aliquā creaturaz ea
pacērōnis et expientie deputat ad eternam et
horribilissimā penā. ille vnḡ videt eē crude-
lis. p pns inuſtuſ. **E**t p hoc etiā patz p
exempla nō ſunt ad ppofitū. Quia pſe ma-
tene vel lapides nō hnt expientiam boni vel
mali. honoris vel vntumelie. qualem experien-
tiam conſtat hoſes habere. Et ideo licet illud
quod dīctū eſt de lapidibus et de materia fieri
poſſit abſq; iniuria et crudelitatis nota. abſq;
tamē hiſ fieri nō potest p homo ordine vel
deputat ad eternam penā. nō habedo reſpe-
ctum ad aliqua ſua cemētia. ſed ſolū attē-
do volūtate et libitu deputatū. Illud etiāz
quod inducit de patre familias. qui dedit p/
ut volūt. q̄ ſuis locum habeat loquēdo de p/
deputatū. tamē te reprobaris loquēdo peni-
tū ſuſt nō habet locū. q̄ in gratiuriſ abſq; preiſ
dicio cuuſtūq̄ pōt dari et plus et minus pro
volūtate diſtribuētiſ. nō autē in inferēdiſ pe-
nis. ergo tc. **A**d primā ergo rationē dicen-
dum ad maiore. q̄ q̄ ſuis tempale ut tempale ſonū.
eſt nō poſſit eē ratio eterni. tamē tempale ut **A**d
eternaliter a deo conceptū ſeu preſcritū. poſſet
eſſe ratio aliquo mō moriua quare dē ab ete-
no decreuit aliquid fieri in tempe. **A**d ſecū **A**d
dam dicendū q̄ bonus vſus liberi arbitrii po-
tent dupli intelligi. Uno modo ut eſt merito
tius vite eterno de p digno vel etiam de p gruo
fm. ppter quā diſpositionē vſl motionē ad gra-
tiam gratiū ſacientē. de qua motione dicit in-
ſra diſtinctiōe. v. et xxvij. ſecūdi libu. **S**ecū
do poſſet accipi bonus vſus liberi arbitrii pe-
nes bonitatē morū. in quā bonitatē poſſet ho-
mo et puris naturalibus. De qua etiā boni-
tate ſcripſerūt p̄ ſhi morales. Primo ergo mō
acciپedo bonitatē vſus liberi arbitrii. tūc mi-
nor eſt vera. **S**ecundo mō accipiēdo h̄moi
bonitatē minor: nō eſt vera. quia nō oportet il-
lam bonitatē reducere in ſupnatūrale princi-
piū. ſed ſufficiet ad eam psequendā bona ſue
tudo homis pſuppoſita pmuti et vniuersali

Ad 3 dei influentia. Et de hac bontate locutus sum superius. id argumētū nō ē ad p̄positū. **¶** Ad terciā am dōm. q̄ grā tei nō p̄t h̄re cām meritaria de ɔdigno. q̄ tūc grātia nō ēt grātia. tñ grātia p̄t habere cām de ɔgruo meritaria. Et quis forte alicui illud videat abusū. tñ de om̄ni doctrina istoz doctorz necessario sequit. quia ipsi dicit q̄ licet h̄o p̄ns q̄ habeat caritatem et grātia faciente nō possit mereri vitā eterna de ɔdigno. p̄t n̄ de ɔgruo. **¶** Nō s̄m illos eosdē doctores glāvite eterne ē grātia summata. Ex quibus sequit q̄ nō habes grātia p̄t mereri de ɔgruo gratia summata. et p̄n̄ cōuenienter et sine abusione dici p̄t q̄ nō habes grātia p̄t mereri de ɔgruo grātia iniuita p̄ta grātia venie de qua p̄cedit p̄dictū argumētū. **¶** Ad quartā dicendū. q̄ q̄n̄s nō ex opib⁹ tūc factis dictū fuerit a deo. Jacob dilexi esau autē odio habui. tñ hoc dicere potuit de us moriū aliquo mō accipiendo ex opib⁹ futuri faciendis.

Articls 3 Quantus ad terci

um articulū. utrū p̄destinatio iuuari possit p̄cibus sanctorū. est sciēdū q̄ p̄destinatio potest duplī accipi. Uno mō s̄m se. Alio mō q̄ntus ad s̄uū effectū. Et s̄m hoc ponā duas clausiōnes.

Credo 1 Prima est q̄ p̄destinatio s̄m se considerata nō p̄t iuuari p̄cibus sanctorū. Quia qđ est effectū p̄destinatiois hoc nō iuuat p̄destinatioē sumptā s̄m se. sed p̄ces sanctorū q̄ sūt p̄ p̄destinatis sunt effectū p̄destinatiois. ordinant em̄ de hoc q̄ tales sancti p̄ta libis p̄destinatis debet depeari. ḡ r̄c. **¶** Por te dicit q̄ illud sit alia glo. sup illo v̄bo Hen. xxv. Depcatus ē Isaac dōm p̄ uxore sua. eo q̄ ester sterilis. Qui exaudiuit euz. deditq̄ cōceptū Rebecce. Dicit em̄ ibi glosa. In Isac facta est p̄missio. sed sanctorum p̄cibus adiuuanda est de prefinito. **¶** illud qđ causat a creatura. hoc potest iuuari p̄creatūram. sed tu superius dixisti q̄ p̄destinatioē adiuuanda est de prefinito. ergo r̄c. **¶** H̄z p̄ solutione illarū et similiū obiectionū ponō scđam cōclusionē. q̄ p̄destinatio q̄ntū ad executōem et suō effectū ē ec̄ positiōem p̄t iuuari p̄cibus sanctorū. Quia sicut deus ē p̄ductōē rez naturaliū sepe vñū effectū ponit in ē mediate alio. sic in supernaturalib⁹ qñq; vñū esse etū ordinat p̄ executōē alterius. Et sic orōes sanctorū iuuat p̄destinatioē q̄ntū ad executōē sui effectū. q̄ ad hoc h̄moi orōes deus

Instantia 1 te dicit q̄ illud sit alia glo. sup illo v̄bo Hen. xxv. Depcatus ē Isaac dōm p̄ uxore sua. eo q̄ ester sterilis. Qui exaudiuit euz. deditq̄ cōceptū Rebecce. Dicit em̄ ibi glosa. In Isac facta est p̄missio. sed sanctorum p̄cibus adiuuanda est de prefinito. **¶** illud qđ causat a creatura. hoc potest iuuari p̄creatūram. sed tu superius dixisti q̄ p̄destinatioē adiuuanda est de prefinito. ergo r̄c. **¶** H̄z p̄ solutione illarū et similiū obiectionū ponō scđam cōclusionē. q̄ p̄destinatio q̄ntū ad executōem et suō effectū ē ec̄ positiōem p̄t iuuari p̄cibus sanctorū. Quia sicut deus ē p̄ductōē rez naturaliū sepe vñū effectū ponit in ē mediate alio. sic in supernaturalib⁹ qñq; vñū esse etū ordinat p̄ executōē alterius. Et sic orōes sanctorū iuuat p̄destinatioē q̄ntū ad executōē sui effectū. q̄ ad hoc h̄moi orōes deus

ordinauit. Ut mediātib⁹ tis hi p̄ quib⁹ orat gratiā p̄sequant̄ in p̄nti et gloriā i futuro. Et illa ē ēntētio bri Dyoni. iij. de diuis no. vbi p̄ plures similitudines hoc declarat. quas ad p̄ns cā breuitatis obmitto. **¶** Et p̄ hoc p̄z ad p̄mā instatiā. q̄ glo. nō loquit̄ ibi de p̄destinatioē i se. sed i ordine ad executōem. **¶** Ad se cūdam dicendū q̄ nō fuit intētio m̄e dicere q̄ p̄destinatio s̄m se et simpli h̄lateat cām i creatura. q̄ tūc diuinū p̄positū s̄t diuinā volūtas ēt causa tā a creatura. sed tñm volui et volo dicere. q̄ aliqd se tenet ex p̄te creature. vt ē a deo ab eterno p̄scitū p̄t ēt rō quare diuinū p̄positū seu diuinā volūtas trāseat sup aliquo hoie complacēter. et taliter ut ad vitaz p̄destinatē eternā. et illud ut dictū ēt sui executōe p̄test iuuari p̄cib⁹ scđorū. Juxta qđ ast. b. Au- gu. in libro de bono p̄seuerātie. Si nō dū sūt vocati p̄ illis vt vocet orem⁹. fortassis em̄ sic p̄destinati sūt vt nr̄is orōib⁹ p̄cedant.

**Ad 1. istā
tiam.
Ad 2.**

Quantus ad quar

Articls 4

tū articulū. vtrū reprobatio impeditū possit p̄cibus sanctorū. est aduertēdū q̄ ille articulū nō immetito redidit dubius ppter scripta ali quoz sanctorū. Legit em̄ ili. dialogoz beati Gregorij. **T**ratāt̄ in patior liberat̄ fuerit d̄ inferno ad agēdā pñiaz. **E**t de sc̄rā Otilia virgine. cui reliquie habentē i pribus alemanie i diocesi argētūcili. q̄ tādū legit. fleuit et oravit p̄ alia patris sui ad dōm. vñq; quo deus aliam illā de inferno liberauit. **E**t forte ppter hec et his filia ortū habuit error egyptiorū dīcentiū. q̄tate virtutis sunt oratores sanctorū q̄ immutat̄ diuinū p̄posi- tū int̄m q̄ deus ppter h̄mōi orationes qñq; il- lud dimittit qđ facere decrevit. **¶** Propter hec igit̄ ē aduertēdū. q̄ sicut iudicis huma- niū suis iudicis dupli cōvñitū sñia. quarū p̄ma dicit̄ sñia interlocutoria. alia sñia diffini- tua. Prima sñia est mutabilis. q̄ sepius i iur- dicio accidit q̄ p̄ illa p̄te cadit sñia diffini- tia p̄tra quā p̄te an ceciderat sñia interlocuto- ria. Alia aut̄ est simpli irreuocabilis et immu- tabilis an iudicē qui enlīt̄ ea. **H**ic metapho- rice loquēdo ille due sñie qñq; p̄ferunt̄ a deo. **V**n cū dōs dixit ad Iona p̄phetā. Adhuc qđraginta dies et līmūne subuertet. illa sñia nō sūt simpli diffinitia. q̄ reuocabilis erat. Erat em̄ quasi p̄ditōalis. puta hac adiecta p̄ditōe. si queris nō fuerit de p̄cib⁹. et q̄ cōdi- tionalis sñia nō tenet nō stātē p̄ditōe. **iō** **Nis-**

siue nō fuit subuersa. quia habitatores eius
egerunt pñiam. Huius nō lata pñ vita
cui dñit David. q. Reg. xii. q. si filii esse vi-
tæ aliquo mō sine diffinitiue. q. dñs non ex-
audiuit pñca David. Cū igit̄ reprobatio vide-
atur esse quasi quedā sñia dei dici pñ & tales
q. ad pñces sc̄rōz sunt liberati. nō fuerunt ultima
te & diffinitiue reprobat. sed q. si edition ali-

Löculo 1 ter & interlocutorie. Et fin hoc circa illū ar-
ticulū pñt pñm̄ due pñclusiones. Prima q.
si sumit reprobatio pñ interlocutoria sñia. tūc
impediri pñt. hoc est mutari pñt pñibus san-
ctorū. Quia iudicis sñia nō excludēs oēm de-
fensione et pñmotionē eius qui sñiatu est nō
est immutabilis. & pñ sequēs impedibilis. vñ
pñ viā defensionis. puta allegādo pñ melius
q. hactenus fuit allegati. vel pñ viā supplica-
tionis. puta q. amici sui pñibus placat iudi-
cē. Sed reprobatio illo pñmo mō sumpta est
sñia nō excludēs oēm defensione & pñmotionē
ipsius sñiatu. ergo t̄. Secunda secūdo esse
pñt. q. reprobatio secūdo mō accepta nequa-
t̄ est impedibilis q. bulciq. pñibus. Quia qđ
irreucabilius sñiatu est a sapientissimo & omni-
potēte iudice. hoc pñibus quibusciq. immutari
vel impediri nō pñt. sed secūdo mō acci-
piēdo reprobatio & reprobatus ē irreucabi-
liter puta diffinitiue sñiatu a sapientissimo et
omnipotēte iudice. ergo t̄. Quia tñ dñm̄ ut
loquimur de reprobatō isto scđo mō. id ab
solute loquendo melius dicit q. reprobatio nō
pñt impediri pñibus sc̄rōz.

Löculo 2 Ad argu-
mēnū pñci-
pale.

Ad argumētū pñ-
cipale dñm q. maior. nō est vera. nisi loquendo
de oppositi. put hñt fieri circa idē subiectū sin-
gulare. Ex hoc em q. pmouet calor. i. sorte. nō
sequit q. impedit frigus. Platone. et illud
quod ē pñmotiu caloris i. sorte. nō oportet q.
sit impeditiu frigiditatis i. Platone. licet bñ
sit impeditiu frigiditatis i. sorte. Et q. pñdestia
te & reprobatio pñrie dicta nō hñt idē eē cir-
ca idē subiectū seu suppositū numero. ideo ar-
guimētū non ē ad pñpositū.

Distinctio quadragesimasecunda & quadragesimatercia.

Nunc de omni
potētia dei. Postq. mgr̄ determi-
nat re dei scia. hic icipit tracta-
re de dei potētia. Et diuidit i tres pñs. Nā pñ
mo manifestat potētia dei ex opere entitate. Se-
cundo ex opere qntitate. Et tertio ex opere boni

rate. Scđo incipit dist. xlviij. ibi. Quidaz tñ
de suo. Tercia distin. xlviij. ibi. Nā illud re-
stat. Prīa duas. Nā pñmo magister mouet
hāc questionē. vtz deus dicat oportēs ppter
hoc q. oia pñt. vel pro rāto q. pñt oia q. vult.
& tenet pñr pñma. Scđo obijcit alia ea. ibi.
Sed querit. Et hec i duas. Quia pñmo obij-
cit rōne. Scđo auctoritate. ibi. Ex quisbusdā
tñ. Prima i duas. Nā pñmo ponit hñm̄ obie-
ctōes. Scđo addit vñu notabile ex quo pñt
trahi multaz objectionū solutoñes. ibi. Hic
diligēter. Prima in tres. fin q. triplicē adda-
cit objectionē. quaz cuilibet adiungit solutoñes.
Scđo ibi. Sed sunt alia quedā. Tercia ibi.
Hñt ralia. Sequit illa ps. Ex quisbusdā tñ.
Et diuidit i tres pñs. nā pñmo auctibꝫ arguit.
Scđo quo auctoritates sint intelligēde oñ-
dit & exponit. Tercio alia hñm̄ expositiones
obijcit & soluit. Scđo ibi. Sed ad hec. Ter-
cia ibi. Sed forte dices. Sequit distinctio
xlviij. Quidaz tñ de suo. Et continuari pñt ad pñ-
cedētia sic. Postq. mgr̄ ostēdit qđ deus pñt
referēdo dei potentia ad opere quiditatē. hic
mgr̄ vult ostēdere q. deus plura pñt facere qđ
facit referēdo dei potentia ad opere multitudi-
nē & quātitatē. Et ē intērio mgr̄ refellere vñ
falsam opinionē. q. posuit q. deus nō pñt face-
re alia qđ ea q. facit. Dimidit igit̄ ista ps i tres
pñs. Quia pñmo mgr̄ recitat hñm̄ falsa op-
inionē. Scđo adiungit istius opinionis argu-
mentationē seu pñbationē. Et tertio ponit ve-
ritatis determinationē. Secunda ibi. Nā po-
test deus t̄. Tercia ibi. Fateamur itaq. tñ.
Secunda haber septē pñs. fin q. septē pñ ista
opinionē adducunt ratiōes. Secunda ibi. Ad
dñr quoq. Tercia ibi. Adiūgit hñq. Quar-
ta ibi. Ipsi aut addūt. Quinta ibi. Tē alind
adiungit. Sexta ibi. His aut t̄. Septima
ibi. Idē in libro pñfessionē. Quelibet istas pñ
tū septē diuidit i duas pñs fin q. mgr̄ pñmo
ponit istius opinionis rationē. Scđo ad
dit immediate suaz responsionē. Et pñs pa-
rat. Circa istas duas distinctōes qro hāc
questionē.

Tru i reo sit potētia pñrie dicta. Et
v. vides q. nō. Quia sicut se hñ simplex
simpler ad pñpositionē. sic se hñ oino
pur⁹ actus ad potētia. sed simpl⁹ simplex ex-
cludit oēz pñpositionē. q. de cū sit pur⁹ act⁹. vt
pñ. xiiij. metaph⁹. excludit oēm potētia. Et
t̄. ome qđ elicit aliquā opationē hoc pñt eli-
cere ea. sed de intelligentē & vult. vt pñ. x. ethi. &
xij. metaph⁹. & generat & creat. vt pñ. fide catholit-

Dist. XLII. et. XLIII

ca. q̄ potest intelligere velle generare et creare.
Cuī ignō sit posse sine potentia ergo ī deo p̄/ prius erit potentia. **H**ic p̄mo vidēdū est virz̄ ī deo sit potentia. **S**ed virz̄ in deo sint plures potentie. **E**t hoc q̄stū ad istā. xlii. distincōz̄ **T**ercio virz̄ in deo sit potentia sive virtus infinita. **Q**uarto virz̄ deus ad aliq̄ faciens aliciū obliget q̄ dicitur necessitate iusticie teneat ea facere. **E**t hoc q̄stū ad distinctōem. xliiij.

Articls 1

Quātūz ad primūz

articulū. virz̄ ī deo sit potentia. dico q̄ duplex ē potentia ut p̄. v. meth. vna. s. actiua. et alia passiua.

Lōdo 1

Passiua nullo mō ē ī deo. Primo q̄r repugnat oīmode simplicitati. **S**ed q̄r repugnat purissime actualitatī. Tercio q̄r repugnat perfecti libertati. Quarto q̄r repugnat clarissime intellectuallitati. Quito q̄r repugnat omnino independēti entitati. **S**ed deus ē oīno duplex. pur⁹ act⁹. sume libertatis. clarissime intellexualitatis. et oīmode independentis entitatis.

Lōdo 2

ut p̄. vij. meth. ḡ. rc̄. **G**z̄ potentia actiua p̄fectissime rep̄it ī deo. **Q**uia q̄nto ī aliq̄ vnuū plures rōes factiue. tāto ī p̄m ē potenti⁹. Propter hoc em̄ sol potētior ē om̄i corp̄ inferiori q; plures rōes factiue rep̄iunt̄ sole. **G**z̄ fm̄. xij. meth. om̄is forme et ppōrtione q̄ in potentia sūti p̄ma materia. sūt ī actu in primo motore. **S**unt etiā ī eo sicut in arte summa. ut p̄. ibidē p̄ cūndē. p̄m. et p̄ sequens sunt ī deo sicut rōes factiue. ḡ. rc̄. **P**. illud quod importat p̄fectionē simplē est deo attribuen- dū. sed potentia actiua ē h̄moi. q̄r vnuquodqz p̄fectius ē ex virtuali & inētia qua p̄t ad sui similitudinē alterū. p̄ducere. q̄d pprierei conuenit ex sua potentia actiua. **P**. quāto aliqd̄ ē formalius tāto p̄stātioz̄ est ī eo potentia actiua. **U**n q̄r ignis ceteris elementis ē formalior ideo ceteris est actiuer. **S**ed omnib⁹ entib⁹ deus ē formalior. **N**ā fm̄. Dama. li. q̄. ca. iij. **O**mne quod ad deū p̄p̄ respectu eius grossum et materiale inuenit. **S**ed forte dicet aliq̄ q̄ tal' potentia actiua qua ponis ī deo. v̄l̄ ē sp̄ cūcta actiui. vel nō est sp̄ cūcta actiui. **I**lla pater. q̄r in contradictione oppositis nō ē dā remediū. **S**ed nec sic nec sic. **Q**uia si est sp̄ cūcta actiui. tūc creature fuissent ab eterno. **S**in nō. cū potentia p̄ficiat p̄ actū. diuina potētia eo tpe quo nō est actiui cūcta estet im- pfecta. **R**espōdeo q̄ diuina potentia sp̄ est actiui cūcta. cū idē sit realiter q̄d actus suis.

Instantia

Solutio

Ad p̄bationē dico q̄ ex creaturaz̄ emanatōe

nō resultat ī deo aliq̄ nou⁹ actus. nec cī p̄tentia cūnctis alicui actui cui ab eterno non fuit cūncta. licet alicui respectui ratiōis cū gal̄ cui an nō fuit cūcta. fm̄ q̄ terminat dependentiam actualē creature quaz ab eterno non terminauit.

Quantūz ad secun

Articls 2

dum articulū. virz̄ ī deo sint plures potentie. dī- cendū q̄ vna ē potentia dei realit̄. **Q**uia potētie sparle ī agētib⁹ inferiorib⁹ sunt vñte ī agētib⁹ superiorib⁹. sed deus ē superior om̄. q̄ nulla poterit eē ī deo realis potētie multitudō. ḡ. rc̄.

P. om̄e q̄d agit p̄ multas potēties ē reduci- bile in agēs p̄ vna. **S**ed deus cū sit agēs p̄mū nō est reducibilis ī aliud agens. **M**aior p̄t̄ p̄ Dyo. vij. de vi. no. vbi dicit. q̄ oīs multitudō p̄cipiat aliq̄liter uno. **E**t eadē sūta ponit ī p̄ma. p̄positiōe p̄cl̄. **V**b̄i potētia agen- tis est idē q̄d essentia agentis. si essentia ē vna. et potētia est vna. sed potētia dei est idē q̄d eē- tia dei. et essentia sua est vna tm̄. **I**gitur et po- tētia sua est vna tm̄. **P**. ī deo est vna magni- tudo. q̄ vna potētia. **I**ntia patet. q̄r deus nō ē magnus mole sed virtute. et magnitudo ei⁹ idē est q̄d virt⁹ eius sive potētia ei⁹. **A**ncedēs ponit Aug. v. de tri. ca. viii. **G**z̄ forte dicet aliq̄ q̄ deus vere intelligi aliq̄ q̄tm̄ nō vult. ergo aliud est intelligere dei. et alius velle dei. et p̄ sequens alia est potentia intellectuā. et alia volitū. **A**ncedēs patet. q̄r deus intelli- git om̄ne flagitiū p̄tōz̄. cū index debeat eē cō- scius de criminē q̄d puniit et iudicat. **S**ed cō- sequētia patet. q̄r de his q̄sunt realiter idē nō p̄nt extrema contradictionē sūl̄ verifican. **A**d illud p̄t̄ solutio p̄ dicta sup̄ius dissi. vi. vbi tractauit de attributis. **E**st tm̄ aduertendū q̄ quilibet catholicus habet cōcedere p̄ extre- ma contradictionē ad minus in diuis verificē tur de eadē re penitus in distinctione ex natura rei sed tm̄modo variata fm̄ modū significandi; seu etiā fm̄ modū se habendi. **N**ā deus et deu- tas dīnt solū ī mō significādi. tm̄ ista ē vera deus generat. vt patuit sup̄ius. et illa est falsa deitas generat. ut p̄. ex determinatōe v̄l̄is cō- cilij. extra de summa trini. et fi. ca. **T**ē essen- tia existens in patre. et eadē diuina essentia exi- stens in filio nullo mō realiter nec formaliter ex natura rei differt a seip̄a. et tamen eadē eē- tia vt est in patrem est cōcata. et vt est in fis- co est cōcata. **E**x q̄b̄ etiāz̄ apparet q̄ oīa argumenta sūm data sup̄ h̄moi contradictionē

Instantia

Solutio

y 2

bus in diuinis modicū pcludit. quia nō magis ptradicūt eē cōmunicabile tnon eē cōmunicabile. t sic de alijs psimilibz. q̄z eē cōmunicatū t nō eē cōmunicatū. que tñ verificant̄ de eadē diuina cēntia. ppter alijū t alijū modū se habēdi. qui tamē nullā varietatē nec distincōz ponit in cēntia. Q̄ si ille modus se habendi aliquā distinctionē intrinsece poneret ī cēntia. tūc pater t filius nō eēnt omīno idē in essentia. nec p sequēs eēnt omīno idē dē for maliter t intrinsece. quod eētra fidē catholīca. t exp̄sse eētra decretalē iam p̄ime allegatā

Quantus ad terci

Articls 3

um articulū. vtz ī deo sit potētia sive virtū infinita. dicendū q̄ deū esse infinite potētia nullus fidelis debet dubitare. s̄ nec apud aliquē cuiuscūqz lecte vel nationis vertit in dubiuz deūm esse infinite potētia ī duratōne. cū talis potētia etiāz de multis alijs rebus nō neget. Ut rū autē euidenter t phīce pbari posuit deūm esse infinite virtutis seu potētia ī vigore. multi doctoz antiquorū t modernorū i dibus poluerūt. Determino tñ me ad p̄tē affir matiuaz. vīz q̄ possit euidenter t phīce pbari. Quia om̄e finitū p̄slipponit aliqd prius se a quo depēder ī ratiōne mensurati vel mensurabilis. sed virtus sive potētia vigoris diuinī nō p̄slipponit aliqd prius se a quo depēder at cū sit omīno p̄ma. Major: ptz. q̄ om̄ne finitū ē certis lūniibz terminatū. t p̄ sequēs ab aliquo mensuraturū. Esse em̄ unūcluz. t tñ ē terminatū t limitatū vident̄ repugnare.

2. P̄. deū nō est minoris vigoris t virtutis tatis q̄ diligibilitatis. sed ipse est infinite diligibilitatis. cū ipse sit ultimus finis. de q̄ dic̄. i. politicoz. q̄ finis est ī infinitū diligibil. ergo ipse ē infinite potētia t vigorositas. P̄ phīs. viij. phīcoz ait. q̄ si virtus primi motoris eē virtus ī corpē. tūc moueret ipm ī instāti. Et pcedit illa p̄sequētia ex his q̄ dixerat ī letero. puta q̄ fm augmentū virtutis ī motore diminuit ips quo motus mēsurat. ergo cū ī statō ī infinitū sit breuiꝝ quoctūz tpe. oportet q̄ virtus p̄mi motoris sit ī infinitū efficacior virtute cuiuscūqz alterius motoris mouētis idē mobile ī tpe. P̄. Auer. ḡmentator po mit ī primo mobili pter primū motorē. moto re appropriatū. qui immediate mouet hmōi mobile. q̄ ut ait si primus motor moueret tāle mobile ī mēdiate. tūc moueret ipm ī ī stāti. t sic sequitur idem q̄od prius. P̄.

agēs sive motor̄ sive actionē p̄pria virtute ī infinitū p̄tenuās nō innixus alicui alteri necessario ē infinitē virtutis int̄sue seu ī vigore. deū est hmōi loquēdo phīce t theologice. ḡ tc. p̄bo maiore. q̄ minor est infinitas virtutis ī sua actionē ab altera dependēte. q̄ infinitas virtutis totaliter independētis t omīno p̄me. Cū igil cclū t quelibet intelligētia sint duratōne infinita. Iquias immitat̄ virtuti p̄imi motoris tāb ipso necessario dependēt. igil virtus p̄mi motoris que ī sua p̄petua actōe nūli penit̄ innīt nō solū īt infinita duratōne. sed etiā ī vigore. ergo tc. P̄. illa virtus ēm̄ finita int̄sue ī vigore cū nulla p̄t fieri ad ditionē etiā p̄ intellectū. Sed virtus dei seu potētia est hmōi. Major: ptz. q̄ om̄e finito sal tē p̄ intellectū p̄t fieri additio. P̄. Probo minore. q̄ virtutē vlr p̄fecte ī tota analogia entū nō magis p̄ intellectū p̄t fieri additio. s̄t̄ sive p̄fectōis cuiuscūqz q̄ p̄fectissime virtutē determinati generis possit fieri additio fm̄ gra dus illius generis. Sed virtutē calidissime ī genere calorū nō p̄t fieri additio cuiuscūqz grad⁹ calorū. q̄ si intellectus aliqd posset sibi addere. iā nō c̄cipet ipm ut calidissimū. ergo diuine virtutis vigori nulla penit̄ p̄t fieri additio p̄fectionis p̄cepte vel cōceptibiliis. cū talis virtus sit vlr p̄fecta. t fm̄ totam analogiā entis simplē p̄fectissima. P̄. materia p̄ma est successiue receptiua infinitarū p̄fectionū. ḡ p̄m⁹ motor est actu infinite p̄fectōis. t p̄ sequēs infinitē virtutē ī vigore. Antecēdēt patet etiā fm̄ phīs. Sed p̄ntia est euētē ex dicto ḡmentatoris. xij. metaph. vbi ait. Om̄s forme q̄ sunt ī potētia ī p̄ma materia. sunt actu ī p̄mo motore. ḡ tc. Mūltas rōnes diueneroz doctoz inueni p̄ illa cōclusionē quas tamē ad p̄sens dimitto. q̄ phīce loquēdo a multis nō putarent̄ euidenter cōcludere eo q̄ p̄slipponat̄ terū creationē de nihiloy alii quā consumilia. Sed eētra illā cōclusionē quidā arguit̄ sic. Si aliquis motor esset infinitē potētia ī vigore. tūc motus fieret ī instāti. nō est impossibile. quia ī indubiblē potest eē successiō. Cōsequētia patet ex p̄dicē. Nā cū fm̄ augmentū virtutis tēpus breuiꝝ. et infinita virtus nullā p̄portionē haleat ad virtutē finitā. co q̄ ī infinitū ipsaz excedat. si virtus finita mouet ī tpe. infinita mouēbit ī instāti. P̄. si potētia infinita ī vigore ī diuinis ponereſ. tunc aliquid frusta esse ī deo. p̄sequēs est falsuz. vi patet. i. celi t mūdi. Probat̄ p̄sequētia. q̄ illa potētia est frustra

Lōra cō

Dist. XLII. et. XLIII.

Pquā agēs nūq̄ potest exire i actum. si cut eti
am ut ait ὁμετατος. frusta ponere intelligi
bile quod a nullo posset intelligi. **S**ed deus si h̄et potentiā infiniti vigoris nūq̄ p h̄moi
potentiā posset exire i actum. q̄ si in actū exi
ret. tunc infinitū effectum. pducere. quod est
impossible. ergo zc. **P** fm phm. i. celi et mū
di. cui libet potētia actiue correspōder potētia
passiuā. Et ibidē ait ὁμετατος. frusta ē po
tētia actiua in natura cui nō respōdet potētia
passiuā i natura. **S**ed impossibile ē dare
potētia passiuā infinitaz. q̄ illa vel esset in
deo. vel i creatura. Nō i deo. q̄ nulla potētia
passiuā est i eo. Nec in creatura. quia effectui
repgnat infinitas. **S**ed illa nō oculūt
Quia illa potētia ē infinita que totū vniuer
sum et ordinē partū vniuersi pseruat i infini
tum. potētia dei est h̄moi fm phos quātum
ad omes species vniuersi quas ponunt in eter
nū manere et a deo dependere. **U**nū i re substā
tia orbis ait ὁμετατος. q̄ celuz nō solū q̄tum
ad motū. sed etiā q̄tū ad substātiā suā depen
deat p mō motore. **M**aiorē pbo. Nā planū
est q̄ maiorē requiri virtus i sernate aliquā
rem p mille annos q̄ p vnam horam. et sic de
inceps fm multitudinē tempis semp augebi
tur virtus. igit̄ pseruās p infinitū duratioēz
necessario est infinitē virtutis. **A**d primum
igī dīcēdū q̄ pntia nō est vera. Nam motor
agēs libere p intellectuz et voluntatem. nō agit
fm totū impetus virtutis sue. sed tātū agit quā
tū vult. et quātū p suam sapientiam agenduz esse
disposuit. **S**ed deus nō est agēs ex necessitate
nature. sed ex sui arbitrii libertate. ideo nō
oporet q̄ motus fiat i instanti. q̄uis deus sit
infinitē virtutis. **S**ed forte dicetur. quis
agēs libet. nō agat toto suo posse. tamē potest
si vult agere toto suo posse. vel toto suo impe
tu. et sic nō evadis quin sequat̄ q̄ motus pos
sit fieri i instāti. si talis motor esset infinite
virtutis. **R**espōdeo q̄ quis ipse possit. ta
men effectus no patiūr. quia nō est in natu
ra potētia receptiua que actionē illam posset
fusce. si talis motorageret toto suo posse.

Etiam nō habet p inconveniēti deum pos
set totū celum renoluere i instāti tempis no
stri. cum ipse phus. iij. physiorū ponat. q̄ si
corpus graue mouet i vacuo. tūc transire i
instāti. eo q̄ in vacuo nulla sit resistētia me
dij. **N**odo planū est q̄ virtus diuina cui nul
lum mediū potest resistere eque velociter pos
set mouere graue p plenū. etiaz si medium es
set feruum. sicut ipsum graue posset transire

vacuū. **E**tia ipse deus posset totū illud qđ
replet celi concauitatē annihilare. et vnuz̄ cor
pus graue iuxta celi circumferentia creare. et
hoc vnuz fm h̄niā Aristotelis moueret de
orum. cum nullā penitus haberet resistētiam
i vnicō instāti tempis nostri. **A**d uertet
duz tamē q̄ illud instāti tempis nostri respo
deret tali motu tāq̄ aliena mensura. **S**icut
enī motui angeli a celo ad terrā descedētia cor
respōdet vnicō instāti tempis nostri nō tāq̄
mensura pprā sed aliena. quia p mēsura pro
pria tali motui correspōdet tēpus composi
tū ex i stātibus sicut ille motus compositus
est ex mutatis ec. **H**ic in pposito si tens face
ret p sui omnipotētiam motū i instāti. instās
nō men suraret pprae motū illum. q̄uis talis
motus nō haberet maioz̄ duratioēz q̄ sit du
ratio instāti tempis nostri. sed sicut talis mo
tus nō ec compositus ex pribus diuisibili
bus. sed tāmodo ex mutatis ec. sic huicimo
di motui correspōderet tēpus compositū ex
instātibus quod ec sua pprā mēsura. **A**d
secundū nego psequētiam. **A**d puationē di
cēdū q̄ illud soluz dicit frusta quod ordi
nat ad aliquē finē quez tamē nullo mō valēt
adipisci. **S**ed potētia dei ad nullū finē ordi
nat ex ipm deu. **U**nde dato q̄ deus nūq̄
aliquam creaturā pdixisset. adhuc tamē ec
potētia nō esset frusta. sicut nec frusta fuit
ab eterno usq̄ ad tempus creationis. licet nū
hil ad extra pdixerit. **U**nū tota ratio ex hoc
sufficiēt sumit. quia ipse ad nihil extra setā
q̄ ad finem ordinal. sed omnia ordinant ad
ipm tangz ad ultimū finē. ve patet circa finez
xii. metaphysicē. **A**d tertū dicendū q̄ tamē
ppositio Aristotelis q̄ ὁμετatoris intelligē
da est de potētia actiua que est in natura na
turata siue in his que agunt ex necessitate na
ture. nō autēz de potētia actiua que est in na
tura naturate que deus est qui agit ad extra.
nō ex necessitate nature. s̄ ex arbitrii libertate

Nota

Ad 2

Ad 3

Articls 4

Quantuʒ ad quar

tum articulū. vnuz deus ad aliqua facienda
sic obliget q̄ de necessitate iusticie tenetur ea
facere. est distinguendū de necessitate iusticie
Nā quedā ē necessitas iusticie coactiua qua
aliquis vel iustū facit vel iustū patit inuitus
et coacte. De quo dicit. x. ethicoru. **L**ex vero
coactiua habet potētiam fm mouēs ab ali
qua prudentia et intellectu. **E**t illo mō deus
nihil facit necessitate iusticie. q̄ nullam legē

Löttra ista
Rano

Solutio.
Ad 1

Instantia

Solutio

nec legislatore cogente supra se habet. Alio est necessitas immobilitaria: quod omniter dicitur. Necitas immutabilitas, puta si aliquis ita diligeret iusticiam, et inter eum et inclinatus ad eius exercitum non posset resilire ab opere iusticie. Et illa necitas sive iusticie immutabilitas si deo attribuitur hoc potest et duplum. Uno modo quod homini immutabilitas iusticie attribuat deo propter meritum nostrorum exigentiam. Et sic quis deus dicitur quoniam iustus, iuxta illud apostoli: Iustus enim. De reliquo vero reposita est mihi corona iusticie, quam redderem mihi in illius die iustus iudex, tamen nostra merita attingendo teus nihil operatur ex necessitate iusticie. Quia si seruus non potest de necessitate iusticie dum suum constitueret debitorum, multo minus creature creatorum potest facere debitorum. Qui non potest sufficienter solvere quod tenet, ille non potest debitorum constitueret cum cui tenet. Sed deus et parvibus non possumus equales reddere, ut ait Aristoteles, ethicae, lib. 10. Et illud videtur innuere salvatorum euangelii, dices discipul. Cum feceritis oia quae percepimus sicut vobis dicite, fecimus quod iustificasti, sed seruimus inutilis sumus. Alio modo talis immutabilitas iusticie potest intelligi deo que nunc non propter meritos nostrorum exigentiam sed propter suos divinis bonitatis decetiam. Et illud adhuc duplum. Uno modo accipiendo decetiam similius absolute. Alio modo accipiendo decetiam primum in prius regni ordine. Primo modo oia quae facit operatur ex necessitate iusticie, quod nihil potest deus facere quod non deceat sua bonitate. Et secundo modo nihil facit ex necessitate iusticie, quia ordinem totius universi deus potest liberum voluntatis immutare, et per nos illud id est quod nunc est indecens mutato regni ordinem fieret decens, et decolor verso. Propter quod divinis bonitatis decetiam nullam necessitatem iusticie habere videtur respectu istius ordinis quoniam videtur, nec respectu cuiuscumque alterius ordinis universi, eo quod qualibet talium ordinum deus mutare possit quoniam voluerit. Forte dicet. Omne quod fit sine iusticia ab agente voluntario, hoc videtur esse iniustum, sed deus non potest facere iniustum, quod non faciat, ergo deus nihil potest facere sine iusticia, et sine rectitudine voluntatis sue, et ideo deus nunquam potest facere aliquid iniustum vel indecens, quia voluntas sua tribuit rebus decetiam et iusticiam, et ideo quicquid deus facit et vult, hoc est decens et iustum. Propter quod ansa, psologion, quod aut ipsi deo. Illud solum iustum

Instauratio

Solutio.

est quod vis, iniustum quod non vis. Ad ar. Ad principium entis principale dicendum, quod quis maior pale arguit vera de potentia passiva, tamen falsa est de potentia actualia, de qua loquimur in proposito. Nam quis purus actus excludat potentiam passivam que derogat actualitatem, sicut compositione simplificationis, tamen non excludit potentiam actualiam, quia potentia actualia in nullo penitus derogat actualitatem.

Distinctio quadraginta quarta.

Vnc illud re

Non distinguiendum. Hic magis tractat de potestate dei propter comparationem ad creaturas dominatam. Et dividitur ista distinctione in tres partes, secundum tres modos questionis. Quae prima est, ut deus potest aliquid melius facere quod facit. Secunda utrum aliо modo vel melius modo quod facit. Tertia ut deus semper possit omne quod olibet potest. Secunda pars incipit ibi. Post hec considerandum. Tercia ibi. Preterea queri solet. Prima in duas. Nam primo queruntur errorum recitationes. Secundo hominem errorum reprobant et veritatem determinant. Ibi. Verum hic ab eis. Sequitur illa pars. Post hec considerandum. Et dividitur in duas. Nam primo mouet questionem. Secundo respondet pro quadam distinctione, ibi. Si modus operatus est. Sequitur illa pars. Preterea queri solet. Et dividitur in tres partes. Nam primo circa illas questiones agit quandam falsam opinionem. Secundo responderet sibi suam propriam intentionem. Et tertio pro predictorum epilogato em confirmat suam intentionem. Secunda ibi. Ad quod dicimus regem. Tercia ibi. Fatae amur regem. Hic queritur haec questionem.

Tertius deus totum universum potest facere melius. Ut videtur quod non. Quia illud quod melius cogitari non potest, sed isto universo iam facto non potest concipi melius, ergo regem. Maior patet. Nam propter similem maiorem potest Anselm. Quod deus est summe perfectus, quod deus est quo maius cogitari non potest. Minor patet per Augustinum, in de libero arbitrio, ubi sic ait. Quicquid vera ratione melius tibi occurrit, scias deum fecisse bonorum omnium conditoris. Extra omni finito potest fieri additio, sed totum universum est quid finitum, ergo regem. Hic quartus sunt videnda. Primo ut virtute divina aliqua per universum possit fieri melior. Secundo utrum in infinitum procedendo qualcumque creature dare

deus semper possit facere perfectiorum. **T**ercio de eo quod queritur. **Q**uarto utrum deus possit facere aliud unius etsi illo unius modo ma-

Articula

Quartus ad primus
ut virtute divina aliqua pars unius possit fieri melior. est aduertetur quod rem fieri melior potest intelligi dupliciter. Uno modo quantum ad pfectiones naturales. Alio modo quantum ad pfectiones accidentales. **V**ic pot non duas occlusiones. **P**rima est quod deus res creatas pot facere meliora quam ad pfectiones accidentales ipsa remanente realiter eadem. **Q**uia illud quod pot natura hoc deo non debet denegari sed manente eadem ratione suam natura facit ea magis pfectam ratione gradus accidentes talium pfectionum. ergo tc. **M**aior manifesta est de se. **M**inor p. q. h. infirmus quoniam sit naturaliter sanus. et minus sanus magis sanus. et sicut alijs. **P**. b. Aug. sup. **H**en. ait. Poterit de facere hoies que nec peccare vellet nec peccare posset. sed nulli dubium quod talis homo est pfectior hoie quod vult et potest peccare. ergo tc. **Q**ui si creatura non posset fieri melior. aut hoc est pro tanto quia deus non posset plus dare de pfectione. aut quia creatura non plus possit recipere. Non primus. quia etiam miserrimo homini deus potest dare intuitu visione. sive esse. ut in plogo illius primi libri pham. Nec obstat secundus. quia deus qui est auctor creature pot eius capacitate augere. ergo tc.

Error. **S**ed contra illud sunt quidam heretici quos tangit magister in ista. cl. viij. distinctione. Et potest eorum error probari sic. **B**earus Aug. contra Maximum hereticum ait. Si pat posset filium suum producere melior et non faceret tunc inuidus esset. **H**ic arguit isti a simili. Si deus posset aliquam creaturam facere melior et non faceret. tunc inuidus esset. sed deus non potest esse inuidus. ut patet. i. metaphilis. cc. ergo tc. **P**. Plato fuit dixisse quod optimi est optima adducere. Et illud idem dicit beatus Dyoni. Sed optimo nihil potest esse melius. et deus est optimus. ergo nihil potest fieri melius eo quod ita de facere deus producit. **P**. causa produces effectum ratione totam suam virtutem seu potentiam. non potest hinc esse etiam producere melior. deus producit quemlibet suum effectum tota sua potentia seu virtute. Maior patet. **D**icitur. **P**atitur. **Q**uia quando virtus producitur est simpliciter simplex. tunc

quicquid ab eo producitur hoc ratione totam suam virtutem producitur. **S**ed virtus divina cuius sit purus actus est simpliciter simplex. ergo tc.

Alia multa motiva quibus illa erronea opinio probavit quod deus non possit facere alia quam ea que fecit. et quod non potuit non facere ea que fecit. adducit magister in sua distinctione proxima precedente. et responderet ad ea. ideo ad presens illa non adduco. **S**ed hec opinio erronea est. ut dixi. **Q**uia sicut post hanc vitam deus bonis hominibus dabit dones glorificatoris corporis tanum. sic cum eisdem donibus posset hominem creare si vellet. quo facto nulli dubium quod talis homo melior esset quam homo natus de muliere qui brevi vivens tempore repletur multis miliis.

Holotio
Ad i

Ad primum ergo dicendum quod non est simile. quia naturalis dei filius nascendo capit divinam naturam quam naturaliter sibi a patre generante conatur. et per se sequens omnem pfectio sibi ure debetur. sed creatura producit in unitate natura a deo libere et voluntarie et non naturaliter. et per se sequens sibi non debet pfectio nisi tanta quam placuerit voluntati divinae. **E**t ideo inuidus fuisse pater dominus si filio ab eo naturaliter genito non conatur est omnem pfectionem. quod si subtrahitur ab aliquo quod iure sibi debet hoc per inuidiam subtrahitur. **S**ed ex hoc non debet dici inuidus ipse deus si non dederit creature illud quod libere potest dare si voluerit. **A**d secundum dicendum quod Plato et Dyoni intendunt per illa verba extollentiam dei respectu ceterorum agentium que non sint tam bona producere sicut deus potest. Ipse enim prodixit non solum res corporales. verum etiam produxit substantias separatas. que sunt optimae inter creaturas. quas nullum alind agere potest producere ratione veritatem. quibus Amicens circa hoc errauerit. ut patet in secundo libro. **S**ic igit intelligendo maiorem non debet inferri conclusio que inferit. quia hec debet esse conclusio. quod cetera agentia non possunt producere rem meliora quam agens divinum. **P**otest etiam dici quod optimi ponitur ibi pro valde bono. quia ratione grammaticos suplativus quodcumque id est quod suis positivis cum hoc adverbio valde. **E**t sic minor est falsa. **Q**uia plura possunt dici valde bona. quorum tamquam unus est melius altero. **U**nde dicitur **H**en. i. **U**dit deus cuncta que fecerat. et erant valde bona. **E**t tamen nulli dubium quoniam homo erat melior quam lapis.

Ad iii

Contra erorem.

Ad ii

Pagēs faciat vltimū de conatu. et illo mō mā
ior est vera. sed mīor est falsa. quia cū deus sit
infinite virtutis in vigore. ergo in pductōne
nullus pducti existētis finite pfectionis p/
ducit quantū potest sūm totū suūz conatum.
Alio mō p hmoi agens agat sūm virtutē rea
liter simplicē t individualib; habentē tamen ī
se vnitūtē t ablsq; omni reali divisione om
niū virtualiū gradiuū multitudinē. **E**t sic q̄
uis mino. sit vera. tamen maior est falsa. ma
xime si agens huiusmodi agit libere et nō ex
necessitate nature. quia q̄uis hmoi agens a/
gar tota sua virtute. i. nō agat sūm partē realez
sue virtutis. eo q̄ virtus sua nō habeat partē
t partē. tamē ppter sui libertatē nō producit
quantū potest. sed quantū vult. vt ēm sua
virtualiū continētia prout sibi placet. **S**e
cundā cōclusio est. q̄ deus nō potest rem cre
atā facere meliōē quātū ad gradū essentiā
lem. ita tamē q̄ res maneat eadem que prius
fuerat an talis gradus additionē. **H**ec oclu
sio potest. pbari sic. quia mutata specifica rei
differētia nō manet ipsa res. sed p additōem
bonitatis cēntialis mutat specifica rei differē
tia. ergo rē. **P**robas minor. qnā v̄ pat̄z diui
sue descedēdo a genere generalissimo v̄lqz ad
species specialissimas. semp ab vltimo gradū
cēntiali ipsius rei accipit differētia que est cō
stitutiua speciei. **M**aior etiā pat̄z. q̄ sūm por
phirū differētia accidentalis facit alteratum.
sed differētia substantialis facit aliud. **E**t hec
videt ē intētio ph̄. viij. in metaph̄. vbi diffiniti
onē rei compat numero. q̄ sicut qualibet vni
tate addita vel remota numerus mutat speci
em. sic quacūq; differētia substantiali addita
vel remota res mutat diffinitionē. t q̄ conse
quens specie.

Articul's 2 **Quantū ad secun**
dū principale. vtrū in infinitū pcedēdo qua
cuq; creatura data deus semp possit facere p/
fectionē. dico q̄ loquēdo de potentia dei abſo
luta. tūc qualibet creatura actu pducta deus
potest in infinitū semp nobilioz t pfectioz
pducere. **Q**uiā si deus hoc nō posset. hoc es
set pro tanto. quia implicare cōtradictio. sed
nulla in proposito implicat contradictio. er
go rē. **M**aior est nota ex. vi. ethicorū vbi di
cit. **H**oc solo priuat teus. ingenita facere que
v̄lqz facta sunt. **H**oc exponit a cōmentatore
t doctoribus. id ē cōtradicitoria simul verifica
ri. **M**inore pbo. q̄ si implicare cōtradiccio.

vel hoc ēt ex parte dei producētis. vel ex par
te creature pducte. **N**ō primū. q̄ sicut dicit
Lchr̄. ideo deus dicit omnipotēs. q̄ ei pos
senō pōt inuenire nō posse. **T**ec scdm. quia
obi creatura actu posita in ēt finitū pfectio
nis. igil si additū sibi aliqua finita pfectio. p̄
hoc nō efficit infinita. quia finitū additū
finito nō facit totum infinitū. et p consequē
creatura vltimū producta capiens pfectio
nē pcedētis creature vna cum illa finita pfecti
one addita. p hmoi additionē nō ponetur
extra lūmēs creature. nec eius esse implica
bit nō esse. t eodem modo arguet de creature
secūdo producta cū finita pfectiōne addita.
t sic in infinitū. quia semp creature actu pro
ducta erit finita in pfectiōne. cui nō claudat
in se nisi pfectiōnē pcedētis creature que est
finita. t pfectiōem supadditam quesimūl est
finita. **H**ec videt ē intētio beati Dyonisii
in de diuis nomib;. vbi creaturas a deo proce
dentes assimilat numeris. t deūvntari. **D**o
do planū est q̄ pfectiōne numerali pcedunt
numeri in infinitū. t tamē quilibet numerus
actu acceptus est finitus. cum nō claudat in
se nisi in numerū proxime pcedētē. t vnitatem
additā. que ambo sunt finita. sic eodez modo
in pposito rē. **P**. id ē Dyonisius in. viij. 2
de diuis nomib; ait. **D**eūs est infinite vir
tutis. eo q̄ simpliciter potest infinite infinitas
alias ab existentib; virtutes producere.
P. potētia dei est infinita et simpliciter illi
mitata. ergo vltra omnē creaturā producta
semp poterit producere pfectiōre. **A**ncedens
patet questio. prima pcedētē. **P**robo conse
quentiā. quia omnis creatura cū de facto fue
re producta sit finite pfectiōis. vt patet ex ī
dictis. igil si vltra quamlibet creaturā produ
ctam deus nō potest producere pfectiōrē. nūc
infinita dei potētia esset limitata ad finitū
effectū. eo q̄ non posset aliquid vltra ipsūz.
t infinita dei virtus esset adequata p effectū
finito. que omnia vident̄ impossibilia. **C**on
sequētia patet. q̄ tūc intelligit potētia limita
ta. qn̄ nō potest trascendere aliquē limitatus
effectū. et tūc intelligit virtus adequata quādo
potētia nō pōt in maiore effectū. q̄ virtus est
vltimū de potētia. vt dicit i de celo et mū. **L**e
hec videt ē intentio beati Aug. xij. de ciuitate
dei. ca. xvij. vbi ait diuinā sapientiaz incom
prehensibili comprehensiō eis omnia incom
prehensibili comprehendere. vt quecunq;
noua t dissimilia consequētia pcedētibus
si semp facere vellel inordinata et impronisa

habere non posset. nec ea prouideret a proximo tempore sed eterna plicetia contineret. **H**ic traeo eo breuius. qz illa materia intendo tage relibio. qz distinctio. **I** **H**ec intra illa divisione sunt quida magni doctores qz arguunt p sua opinione pmo sic. **H**oc possibilis est; p celsus in infinitu in speciebus pfectioez. tuc in intellectu diuino esset aliqua creatura dstantis in infinitu ab aliqua alia creatura. et p sequens creatura talis esset infiniti pfectioez. hoc autem est impossibile. qd patet. qz hmoi creatura tm excederet illam alia creatura qntum excedit eam deus. et p sequens in infinitu. quia non potest esse maior excessus excessu infinito. etiam esset eque pfecta vt deus. quia non potest esse maior pfectio pfectio infinita. **P**. si possibilis esset pcessus specieru in infinitu. aut omes hmoi species clauderent infra dec pdcamenta. aut aliquae earu essent extra pdicamenta. **N**on potest dari secunduz. qz decem pdicamenta sufficienter evanuac totuz ens. ergo quicqz est extra decem pdicamenta in eo sine nihil. **P**. formel sunt sicut numeri. ut patet. viij. metaph. et deus se hater ad modum vnitatis. ut patet p Dyoni. sed numeri versus vnitatem non procedunt in infinitu. quia non procedunt ultra binarium. ergo nec species p accessum ad deu. puta p augmentu pfectioez pcedunt in infinitu. **D**. ubi est essentia ordo ibi non est pcessus in infinitu. sed spes vniuersi habent essentiale ordinem ad seiuicem. **T**. totu ens creabile est finitu in pfectione. ergo non potest in infinitu semp creari pfectioez creatura. **A**ncedens patet. qz illud est finitu quo repit aliquid maius. sed deus excedit rotum ambitu entis creabilis. et p sequens est maior tuto ente creabilis. **C**osequentia patet. qz omne finitu attingit p replicatione gradiuze finitoru. als ad terminu finitu esset accessus infinitus. **D**. appetitus creature non est infinitus. ergo in creaturis non potest esse pcessus in infinitu. **A**ncedens patet. **P**robat co sequentia. quia deus non potest facere aliquid in creatura quod non sit appetibile a creatura. sicut non potest facere aliquid in creatura ad qd creatura non sit aliquo modo in potencia. **P**. si deus qualibet creatura semp possit producere pfectioez. hoc esset pro tanto. quia deus in

infinitu distat a qualitate creatura quantum cunqz pfecta. sed hoc non sufficit. quia pari ratione sequeret p ultra totu ens creabile deus possit pducere creaturam quod est simpli impossible. qz hoc posito aliqua creatura exceederet totu ens creabile. quod manifeste impli cat contradictionem. quia omne quod p creatione pducitur est creabile. et sic huiusmodi creatura erit creabilis et non erit creabilis. **C**onsequentia patet. quia totu ens creabile distat a deo in infinitu. **E**t confirmat. qz inter substantiam et accidentem est distantia impraticabilis. et tam inter nullam substantiam et accidentem deus potest facere infinitas species. ergo a simili tate. **O**, autem distantia inter substantiam et accidentem sit infinita. probat p hoc qz nulluz accidentes quantumcumque pfectu potest adequare gradum entitatis qui est in substantia. **P**. si possibilis esset processus in infinitu semp ad nobiliorum creaturam. tuc possit esse una creatura de facto creata que esset infinite nobilitatis pfectionis. **F**alsitas sequentis patet. **P**robat co sequentia. quia fm Aristotelez. iij. phys. coru. **S**i esset dare potentiam ad infinitu fm appositionem. illa posset ponri in facto esse. sicut potentia ad maiorem pfectionem est potentia fm appositionem. ergo tate. **P**. aut deus cognoscit ali quod creabile ultra quod non est aliud creabile. aut non. **S**i sic. tuc illo creato non erit processus vltior in infinitum. **S**i non. tuc deus non cognosceret omne creabile. quod est impossible. quia tuc aliquid esset a deo producible quod deus non cognosceret. **P**. quanto aliquid est deo ppinquius tanto videtur esse melius et nobilius seu pfectius. **H**ec humanitate christi nihil potest esse deo ppinquius. ergo tate. **P**. quanto aliquid est purius tanto perfectius. **H**ec nulla pura creatura potest esse purius. beata virgine Maria. ergo nulla pura creatura potest esse pfectior ea. **M**aior patet. **M**inor probatur. **Q**uia dicit Anselmus in de conceptu virginali. Nempe decuit ut ea puritate virgo niteret quaz deus filio suo matrem elegerat qua maior sub deo nequit intellegi. **H**ec illa quis sint yvalde difficultia. tamen oppositorum conclusiones pdicentes conuincunt. **A**d primu igit dicendum. qz illud cose quies non est impossibile. quia dato p in effectu nunc sint due creature distantes ab iniunctem in infinitu fm pfectioez. in pspectu tam cognitionis divinae non repugnat huiusmodi creaturas esse. **H**ic enim duo numeri in infinitum distantes sunt eis in pspectu diuine

Confirmat

8

9

10

11

Solutio

Ad

cognitionis. quibus nūq; den̄ i effectu. sic r̄c.
Ad p̄bationē cū dicit q̄ talis creatura tñ
 excederet alia creaturā quantum excedit eā de?
 nego. Ad p̄bationē cū dicit q̄ nō ē maior ex/
 cessus excessu infinito. illa ē falsa. P̄t em̄ ē
 plures excessus infiniti quoꝝ tñ vñus est ma
 ior alio. Nā linea vñius palmi excedit pūctū
 i infinitū. cū sine omni p̄portionē excedat eū. et
 tñ insanus mente videret qui diceret q̄ linea
 mille palmarū vel linea infinita nō plus ex/
 cedat punctū q̄ linea vñius palmi. Et cū ad
 dicit q̄ talis creatura esset eque pfecta sicut de/
 us. nego. Nā h̄moī creatura i infinitū defice/
 ret a pfectione diuina. Nā omn̄ suā pfectio
 nem haberet talis creatura p̄cipiatuē t̄ depē
 denter. deus aut̄ oīm suā pfectionē habet eē/
 trialiter t̄ penit̄ independēter. **A**d scđm di/
 cendū q̄ oīa clauderent̄ infra decē pdicamēta

Ad p̄bationē dicendū q̄ licet q̄zum ad sp̄es
 q̄ acru sunt p̄ intellectū finitū possit fieri res/
 latio a genere generalissimo vñq; ad singulas
 species sp̄alissimas. tamē a nullo intellectu fi/
 nito hoc fieri p̄t q̄zum ad species que sunt i
 potentia. **N**ā aut̄ p̄mentator. q̄. metaph. q̄ vñ
 stinet sub se res infinitas nō actu sed potentia
 Quod dicit̄ p̄mentatoris t̄ si fortasse posset
 habere dubiū aliquod de potentia que est circa
 diuinā potentia. tamē de potentia dei q̄ infinite
 infinitas virtutes alias ab existētibus p̄t p/
 ducere. vt supiūs allegans ex dictis Dyoni/
 si nulli catholico debet esse dubiū. **F**orte di/
 cēt q̄ p̄mentator intelligit de rebus i diuinis
 tñō de rebus specie differētibus de quib; ad
 pñs loquimur. **R**espōdeo q̄ etiā speciem
 infinitatē in potentia videt̄ ponere p̄mentator.
 Nā in tractatu de sensu et sensato p̄mentator
 ait. q̄ colores medij possunt esse infiniti. mo/
 do planū est q̄ colores medij ab inuicē diffe/
 rent specie. **A**d tertū dicendū q̄ vñitas du/
 pliciter p̄t considerari. Uno modo formaliter
 Alio modo virtualiter. Primo mō excludit nu/
 merū. ideo accedendo ad vñitatē finitū proce/
 sis numerorū. Sed mō includit omnē nu/
 merū. t̄ iōt sic accedēdo ad vñitatē nūq; fini/
 tur pcessus numerorū. Et illo secundo mō fm̄
 Dyoni. deus assimilat vñitatē. ergo argumen/
 tu bñ intellectū magis est p̄clusionē quā po/
 siū q̄ tra eam. **A**d quartū dicendū q̄ ma/
 ior potest negari. q̄ in numeris videt̄ ē esen/
 tialis ordo. cū semp̄ sequētis numeros p̄suppo/
 nat pcedētē. t̄ tamē in numeris est pcessus i
 infinitū. Et idē patet in figuris t̄ pportionis
 bus t̄ relatiōibus dictis mō numeri. i quib;

Instantia

Solutio

Ad 3

Ad 4

omnibus est pcessus i infinitū. t̄ comp̄dēta in
 his sicut species vñiuersi. **P**ot̄ etiā dici ad
 minorē q̄ nō est necesse centiale ordinē esse ni
 si inter ea q̄ actu sunt. qz illa p̄prie sunt t̄d in
 uice comp̄bilia que realē t̄ actualē habet en/
 titatē. mō ita est q̄ species vñiuersi q̄ actu sūt
 ille finite sunt. **A**d quintū dicendū q̄ licet **Ad 5**
 creature actu sit finite pfectionis. tamē in po/
 tentia nō repugnat ei infinitas. t̄ quia creabi/
 le sonat in potentia. ideo nego aīcedēs. **A**d
 p̄bationē nego maiorē. qz dato q̄ a centro ter/
 re versus orientē vna linea pcederet i infinitū
 t̄ alia versus meridiem. t̄ versus aquilonē ex/
 vtraz p̄t pcederet i infinitū. vtraz linea s̄i/
 set infinita. t̄ tamē secunda esset maior q̄ pri/
 ma. q̄ esset dupla respectu eius. **F**orte di/
 cēt q̄ p̄ma linea nō esset simpliciter infinita.
 q̄ qzuis versus orientē trāseat i infinitū. ver/
 sus tamē centrū finit. qz terminat̄ in centro.
 et ideo nō repugnat esse aliquid maius ea.

Respōdeo q̄ codē modo est in pposito. qz
 quis p̄ diuinā potentia supiūs pcedēdo ad
 ipm̄ dei processus pfectionis creaturarū du/
 reti infinitū. tamē pcedendo ad inferius: ter/
 minū habet in ipsa materia prima. infra quā
 si descendit itur ad purū nihil. vt patet p̄ Eu/
 ḡ. in libro z̄fessionū. et p̄ p̄mentatorē. i. phi/
 siciorū. t̄ ideo omni enti creato t̄ creabili dabi/
 tur aliquid maius in pfectione. sc̄ ipse deus
 qui simpliciter ē infinitus. **A**d sextū p̄mo **Ad 6**
 potest dici ad maiorē. q̄ licet appetitus creatu/
 re nō sit simpliciter infinitus. tamē successione
 potest esse ad infinita. Appetitus em̄ in materie
 p̄t esse successione ad infinitas formas. quas
 etiam recipit si mūdus duraret i infinitū. vt
 p̄hi sunt opinati. **E**tiam z̄sequētia est fal/
 sa. **A**d p̄bationē dicendū q̄ quis i actōe rel/
 naturalis appetitus naturalis aliquo mō p/
 cedat factionē rei. hoc tamē nō sit in actōe del/
 qui potest omnia de nihilo pducere. qz illo ni
 hilo pcedenti tale factionē non potest esse ali/
 quis appetitus. **F**orte diceat q̄ aliqui illo/
 riū doctorū dicat q̄ dītates rez fuisse ab eter/
 no. et p̄ z̄sequēs posset alijs realis appetitus
 pcedere factionē qua deus facit creaturas.
In istius instantia solutione ad p̄sens tran/
 seo. qz hāc materiā itēdo tractare i scđo libro.
 distin. xvii. qz ibi habet locū. **A**d septimū **Ad 7**
 dicendū q̄ nō solū ista distātia ē cā. sed isti p/
 cessus cā ē illa q̄ ē assignata supiūs i p̄ma rōe
 q̄ illa z̄clo pbabat. **A**d confirmatorū cū isti **Ad 8**
 dicūt q̄ infibaz zaccis ē distātia ip̄rāsibil.
 vñm q̄ vel isti p̄ distātia ip̄rāsibile intelligūt

¶ ex accidentiis non possit generari suba. vel quia accidens non possit ex parte alterius. et utrumque est substantia. Quocumque illorum modorum intelligatur appareret quod male intelligatur ista. referendo ad potentiam diuinam. de qua si ipsi quod nos in ponte loquimur. quod ex accidentibus existib[us] in sacramento altaris quod generant[ur] vermes quod sunt vere suba. Eadem enim accidentia equipollenter habent tota virtus et substantia panis et vini. quod nihil minus de accidentibus vini existit in sacramento possit alius qui inebriari sit immoderatus de eis sumeretur. quod de ipso vino antequod esset sanguis secretus non minus cibaret accidentia panis in sacramento existentia. quod cibaret ipse panis si in corpus spiritu non fuisset transuersus. Unde si in toto viuente substantia panis et vini in perpetuum deus conuerteret in corpus suum et sanguinem. nibilominus hoies nutrissent de talibus accidentibus. quod nunc de ipsis substantiis panis et vini. ¶ Etia falsum assument cum dicunt. quod inter substantias et accidentia non pertinere infinites species. quod ut patuit superius per omnes rationes. medij colores non esse infiniti. ergo inter albedinem et substantiam non esse infinites species. ¶ Ad octauum nego sequentiam. Ad probationem dicendum quod licet maior sit vera loquendo de appositiis et fieri potest finis potentia naturalis. tamen non est vera loquendo de apposito neque fieri potest loquendo finis potentia dei quod est supernaturalis. finis quam potentia in apposito ponit fieri apposito. Et ro istius esse potest. quod si finis potest naturae creare fieri apposito finis p[ro]pter eius de qualitate in infinitu[m]. tunc oportet quod in natura pertineret magnitudo infinita. quod cum virtus naturalis non possit creare in nihil ille quod apponit. opteret quod huiusmodi non apponibilez virtus creata accipiat ab uno et datur alteri. siue hoc faciat per modum aggregatiois. siue per viam generatiois. igitur si non cessabit huiusmodi apposito. oportebit pessime aliud quid infinitum. quia omnifinitum consumit aliquem per continuam ablationem prius eiusdem qualitatibus ab eo. Et hec videtur esse intentio Aristoteles. in phisico. Hoc tamen non obstat in primo apposito. quod nouas species deus potest in infinito nihil creare. Etiam potentia naturalis agit quantum potest. igitur si natura creata potest posse ad partem alicuius infiniti. h[ab]et tamen expletum cum effectu. Sed proprius est dei ad extra libere reagere. ideo non agit quantum potest sed quantum vult. et pars nunquam expletum est ad extra suum totum posse. ¶ Ad nonum dominum. quod sicut deus in infinita suaz sapientiam prehendit omnes species numerorum. ut patuit superius dist. xxv. conclusio. iiii. i. solutio etiam arithmetica. tamen clare cu[m] h[ab]et cognoscit per reexpeditam

naturam esse poterit tam numerus quod possit augeri. sic quis deus cognoscet omne creabile. tamen cum hoc clare videtur quod re extra creatura nulla erit nec esse poterit quod per diuinam potentiam non possit produci perfectio. Et ex his per se sententia facta secunda parte inquisitorum isti ratione non est vera. quod licet deus non cognoscat aliquod creabile ponibile in re extra. ultra quod non possit aliquid creari. tamen ex his non sequitur quod non cognoscat omne creabile. sic dato quod deus non cognoscat aliquem ultra quem non possit dari alter nomen. in ex his non sequitur quod deus non cognoscat omen numerorum. ¶ Ad x. dominum quod humanitas Christi potest duplum considerari. Uno modo secundum se. Alio modo ut vita est propria dei. Primo modo potest esse aliqua creatura perfectior ea. licet non secundum modum. Nec h[ab]et enim propria p[ro]positum. quod ille excessus non pertinet ei ut pura creatura. sed ut ratione unionis vera deus est. ¶ Ad xi. dominum cum dictum virgo gloria ea puritate nitere qua maior sub te nequit intelligi. illud non potest intelligi simpliciter et absolute. quia abs sequentem per puritatem humanitatis Christi non fuisset maior puritate virginis. Et ergo sensus verborum illorum. quod sub deo. id est sub christo non potest intelligi in aliquo homine maior puritas quam fuerit in beata virgine.

Ad xii

Ad xiii

Article 3

Loco

¶ Ad 8. ¶ Ad octauum nego sequentiam. Ad probationem dicendum quod licet maior sit vera loquendo de appositiis et fieri potest finis potentia naturalis. tamen non est vera loquendo de apposito neque fieri potest loquendo finis potentia dei quod est supernaturalis. finis quam potentia in apposito ponit fieri apposito. Et ro istius esse potest. quod si finis potest naturae creare fieri apposito finis p[ro]pter eius de qualitate in infinitu[m]. tunc oportet quod in natura pertineret magnitudo infinita. quod cum virtus naturalis non possit creare in nihil ille quod apponit. opteret quod huiusmodi non apponibilez virtus creata accipiat ab uno et datur alteri. siue hoc faciat per modum aggregatiois. siue per viam generatiois. igitur si non cessabit huiusmodi apposito. oportebit pessime aliud quid infinitum. quia omnifinitum consumit aliquem per continuam ablationem prius eiusdem qualitatibus ab eo. Et hec videtur esse intentio Aristoteles. in phisico. Hoc tamen non obstat in primo apposito. quod nouas species deus potest in infinito nihil creare. Etiam potentia naturalis agit quantum potest. igitur si natura creata potest posse ad partem alicuius infiniti. h[ab]et tamen expletum cum effectu. Sed proprius est dei ad extra libere reagere. ideo non agit quantum potest sed quantum vult. et pars nunquam expletum est ad extra suum totum posse. ¶ Ad nonum dominum. quod sicut deus in infinita suaz sapientiam prehendit omnes species numerorum. ut patuit superius dist. xxv. conclusio. iiii. i. solutio etiam arithmetica. tamen clare cu[m] h[ab]et cognoscit per reexpeditam

um articulatum. utrum deus totum viuens potest facere melius. est aduertendum quod per melius potest accipi duplum. Et est quodammodo aduerbi alius. Ille autem modus vel accipit ex parte faciens. et sic de nihil potest facere melius quam fecit. quod cumque fecit semper fecit finis bonitatem voluntatis sue. et finis dictam sapientie sue. qui modus meliorari non potest. sicut nec bonitas et sapientia dei poterunt meliorari. Vel ille modus attenditur ex parte facti. et sic est sensus utrum virtute divina viuens potuerit vel possit capere nobilitatem et perfectum esse quamcepit. Et sub hoc sensu tractando illud articulatum ponendo tres conclusiones. una tria que in viuendo conspicio. scilicet partes et ordinem. ¶ Prima conclusio est quod ratio finis viuendi non potuerit fieri melius. nobilis seu perfectus. Quia illud cuius finis est nobilissimus. optimus et perfectissimus. hoc non potest meliorari ex parte finis. viuens est huiusmodi. ergo recte. Maior potest. Minor potest. quod deus est finis totius viuendi. ut per ipsum et meth. et deus est nobilissimus. Ipse enim est nobilis finis totius nobilitatis. ut deus est eodemmodo. Ipse etiam est optime. quod ipse est summus bonum. et ultimus finis. Ideo de ipso dicitur ibidem.

Mouet autem ut desideratus et amatum. Ipse enim deus est perfectissimus, quod ut per ipsum vel metaphysicam generum. **P.** sicut exercit ordinatus immediate ad imperatorem seu ad summum principem non potest meliorari quam ad ducem, sic universu cuius immediate ordinatur ad ultimum suum non potest meliorari quam ad summum suum finis. **C.** Secunda conclusio quoniam universus potest meliorari ratione per bonitatem accidentalem et non bonitatem essentiali. Quia illo modo quo per ipsum universus potest meliorari, eo modo etiam potest toti universo. Sed per ipsum eiusdem manentibus non est melioratio quam ad bonitatem accidentalem et non essentialiem, ergo ratiocinatur. Major pars, quod sicut entitas totius constat ex entitate per se, sic bonitas totius ex bonitate per se. Minor pars ex dictis in articulo primo istius conclusionis. Ita conclusio doctores satis corroboratur, posito quod omnes patres universi meliorantur. Sed si aliquis patres meliorarentur non omnino, tunc dicunt aliqui doctores quod ex hoc totum universum non efficeretur melius, quod tolleretur proportionatio ordinis. Ideo quis angerebatur bonorum patrum, tunc minueret bonum totius universitatis. **H**ed illud non valeret. Quia ex hoc dico sequitur, quod ex ipso incarnato bonum totius universi fuisset diminutum, et ordino universi fuisset interrupta et deordinata. Illud sequitur quod est valde horridum in auctoritate fidelium. Consequitur pars, quod ex illa incarnatione natura humana maximam secutam est dignitatem et meliorationem, licet oculi patres universi ex hoc non fuerint meliorate, quod natura damnatorum spirituum nullam dignitatem vel meliorationem ex hoc est consecuta, ergo ratiocinatur. **P.** post dictum iudicij sol et luna meliorabunt, quod sicut dicit Isa, tunc lumen lune erit sicut nunc lumen solis, et lumen solis septem plures sicut lumen septem dierum. Multe autem patres universi non erunt meliorate, sicut pareret de bestiis, piscibus et plantis quod corrumperent, et tamquam ordo universi tunc non mutabatur in patre sed in melius. **C**tertia conclusio est quod non mutatis patribus universi, tunc universus quam ad ordinatum non potest meliorari. Quia deus qui est omnis artifex perfectissima sua sapientia patres universi sunt naturarum et perfectionum suarum exigentiam disponit et ordinavit, ergo non mutatis patribus universi, non videtur quod ordo universi possit meliorari, sed mutatis patribus melius videatur etiam bonitas originis augeatur, quia sicut melioratio cordis in cithara dulcior resultat melodia, sic melioratio singularium patribus, tunc in ipso ordine resultante diuina bonitas perficiens illucescit.

Cod. 2

Tho. et petrus.

Cod. 3

Cod. 4

Quantus ad quartum

Articulus 4

tunc articulatum, utrum deus possit facere aliud universum illo universo manente, est notandum quod universus potest duplum considerari. Uno modo quantum ad rationem nostram, Alio modo quantum ad realitatem vel realitatem expressam vel expressas nostrarum. **S**i primo modo accipies universum, tunc nulla virtute posset fieri aliud universum illo universo manente. Quia cum universus dicatur ab unitate, dicit enim universus quod est unum ipsum. eo quod per se loquendo omnia claudantur sub uno primo mobili, quod est ratione et mouetur ab uno primo motore, igit si plurimae facaret ita non esset universus, sed potest plurimae eo quod plura sunt mobilia prima quod a pluribus primis motoribus verterentur et mouerentur, et sic esset universus ratione esse universus, quod est implicatio contradictionis. **S**i autem loquimur de universo quantum ad res expressas nostrarum universi, tunc tecum non conclusio affirmativa, sed quod deus potest facere aliud universum illo universo manente, et hoc vel simile huius universo, vel nobiliter illo. **S**umiliter si ex plurimis patribus istius universi illud aliud universum constitueret, nobiliter si ex nobilioibus patribus ipsum universum constitueret. Et haec sic. Quia cum potest producere omnes preceps, alii cum toti cum debito ordine ad constitutendum ipsum totum patres inquit eque perfectas sic habentur in simili toto vel perfectiores, talis cum potest producere homini totum eque perfecte sicut actus est productus, vel perfectione modo. **H**ed deus patres ad universum regis, tunc potest producere solum eque perfecte, verum magis perfecte quod actus sunt producere cum debito ordine ad constitutendum universum, quod ratiocinatur. Major et nota de se, et minor pars ex predictis in conclusione. **S**ed contra opiniatio, illa conclusio est Aristoteles, et ceteri et modi, ubi multipliciter probatur quod impossibile sit aliud mundus sine aliud universo esse. Tunc ex dictis suis potest argui sic. **I**llud quod est simpliciter perfectus, est multiplicari non potest, mundus est simpliciter perfectus, quod ratiocinatur. **P.** si plures sunt mundi, aut diffiniri solo numero aut specie, non potest dari primi, quod individualia solum numero determinata non sunt per se integrata a natura, universus autem est maxime determinatus, cum in se continat bonitatem omnium. Nec secundum, quod cum universus sit simpliciter perfectus, nulla species potest sibi deservire, igit si sunt duo universalia species determinata, ita neque est universus eo quod neutrum esset perfectus. **P.** si essent duo mundi vel duo universalia, tunc essent duo primi motores simpliciter vel saltus duos motorum eque distantes ab ipso deo.

BIBLIOTHECA VATICANA LIBRARY
MS. ROMANUS 1000 VOL. 1
FOLIO 115v

¶ Quatuor ad quartum. ¶ Utrumque autem illorum duo mundi habent duos motores eque primos. vel ad minus haberent duos motores eque pfectos qui rōne hmoi eq̄litatis eq̄liter distaret ab ipso primo. s. ab ipso deo. ¶ Falsitas sequitur p. Quia si dāt p̄mū tūc ēēnt duo dū. Si scđm. tūc i sepati a materia essent aliqua plura solo numero dñntia. qz q̄ eque distat a p̄mo nō p̄n̄t differre specie. ¶ 4 Utrumque aut illoz fm p̄mū ē impossibile. ¶ Terra illius alterius mundi vel sp̄ violēter detinere extra mediū istius mundi. vel q̄nqz naturaliter descederet ad centrum istius mundi ppter inclinationē naturalē quā h̄ret ad essendū de celorum. quozy utrumque ē impossibile. ¶ 5 Situs quē haberet terra i alio mundo. aut ēētibi naturalis. aut violētus. Nō naturalis. qz corp⁹ cui⁹ naturalis situs ē superior illud ē formalis. Sed ille alius mundus sp̄ p̄mū terra eius ēēt superior celo istius mundi. q̄ illa terra ēēt forma lioz celo isti⁹ mundi. qd ē inconveniens. Nec violentus. qz om̄e violentū ēpter ordinē naturalē. sed p̄es mundi debet habere ordinez naturale. Nam dabo q̄ violenter ibi manerer aliquo sp̄. hoc tñ nō posset sp̄ durare. cū nullū violētū posset ē ppter. vt ph̄s ibidem ait. q̄nqz naturaliter descederet. qz inde res monēt naturali vbi derinet violenter. ¶ 6 illud qd constat ex tota sua materia nō est plurificabile. s̄z mōs cōstat ex tota sua materia. Maior et mōr ponunt ab Arist. ibidē. ¶ 7 ex dictis alio rū p̄t sic argui. Deus nō p̄t facere illud qd si fieret ēēt vanū et sup̄mū. illa patet i li. te. et mundo. vbi dicit q̄ deus et natura nihil faciunt frustra. Sed si fieret aliud vniuersum. h̄t hmoi. qz ut dicit. i. ph̄sicorū. frustra sit p̄ plura qd p̄t fieri p̄ pauciora. ¶ 8 Si fieret alter mundus. vel fieret i eodē loco cū illo mundo aut in alio. Nō p̄t dari p̄mū. qz tūc duo corpora ēēt simul in eodē loco. Nec scđm. qz ex tra istū mundū nō est dare aliquē realē locū. vt p. iij. ph̄icor. vbi Arist. reprobat Pita goā qui infinitū locū seu spaciū posuit extra supremū celū. ¶ 9 Sed ppter illa et p̄silīa sōphismata nō ēlūmitāda infinita dei potētia. Ideo ad p̄mū dicendū q̄ esse simpliciter pfectū duplī potest intelligi. Uno mō absolute et omnimode. Alio mō in genere. Primo mō nō p̄t multiplicari. vt sic ēēt solus deus ē pfectus. qui est vnuus tm. vt patet. p. iij. metaph. Alio mō pfecto simplī non repugnat multiplicatio. Plures em p̄n̄t esse substantie. quarū quelibet i genere eti species sua est pfecta. Nō licet vniuersum creatū secūdo mō dicat ēēt p̄

fectū. tñ nō p̄mū mō. t̄deco multiplicari sibi nō repugnat. ¶ Ad scđm. dicendū q̄ pp̄uelo quēdō vniueruz nec ē vnu numero nec vnu specie. sed est vnu vnitate ordinis rey differētiū specie. ¶ Ad tertium nego dñntia. qz possit deus vnu mundū facere pfectore alio mundo. t̄tunc primi motores supremoz celoz hmoi mundoz nō distaret eque a p̄mo principio. s. ab ipso deo. Nam p̄mū motor supremi orbis nobilioris mundi esset pfectior p̄mo motore altenā mundi. t̄p p̄sequēs minus distaret a deo. ¶ 10 Sz posito q̄ illi duo mundi essent equalis pfectōnē. tūc ph̄ice loquēdo oportet predictos duos motores eque distare a p̄mo p̄ncipio. qz ph̄i fm pportionē orbū poluerū p̄portionē pfectōis appropriatoz moroz. t̄iō ppter eq̄litatē celoz illoz eq̄lū mundoz motores eoz essent equales. t̄p p̄sequēs a deo eq̄ distatēs. Cōcedendo igit̄ q̄ illi duo mundi possint esse equales. tūc dico q̄ scđa ps p̄sequēs nō est impossibilis. Ad p̄bationēz dico q̄ de potētia dei absolute p̄t ceplures separe substatie solo numero differētes. vt intedo pba/ re libro. q̄. dist. iij. ¶ Ad quartū dicendū. q̄ neutruz illoz ēēt vniuerzū sequeret. Ad pba/ tionē dicendū q̄ terra alterius mundi nullam inclinatiōem haberet ad centrum illi⁹ mundi. sed haberet naturalē inclinatiōne ad cētrū seu ad mediū illius mundi quo creata ēēt a deo. t̄iō nō violenter sed naturaliter quiesceret i medio eiusdē mundi. ¶ 11 Si illa terra moueret versus centrum illius mundi. tūc nō descederet sed port̄ ascēderet. quia nō posset moueri versus cētrū istius mundi nisi moueret versus circumferētia celi illius mundi i quo esset creata. Mot⁹ aut ad circumferētia ppter loquēdo ē motus sursum. sicut a circumferētia ad mediū ē motus deorsum. ¶ Ad quintū dicendū q̄ ille situs esset naturalis terre alteri⁹ mundi. Ad p̄batōz dicendū q̄ illa terra nō esset superior celo istius mundi. qz sicut i isto mundo accipit sursum et de oris. lupus et inferi⁹. p compationēz ad ea q̄ sunt infra istū mundū et nō extra. nā appro pinquatio ad celi circumferētia est esse sursum seu superius. sed appropinquatio ad cētrū est esse deorsum. sic eodē mō esset in alio mundo si deus faceret aliū mundū. ¶ Ad sextū dicendū. q̄ licet illud quod cōstat ex tota sua materia nō sit plurificabile virtute naturalis agētis quod i sua actione materia p̄supponit poter tñ plurificari virtute diuinā q̄ materiam simul cū re materiali p̄ducit. et i sua actio ne nihil p̄supponit. ¶ Ad septimū nego mi/ b

Solutio.

Ad 1

Ideo ad p̄mū dicendū q̄ esse simpliciter pfectū duplī potest intelligi. Uno mō absolute et omnimode. Alio mō in genere. Primo mō nō p̄t multiplicari. vt sic ēēt solus deus ē pfectus. qui est vnuus tm. vt patet. p. iij. metaph. Alio mō pfecto simplī non repugnat multiplicatio. Plures em p̄n̄t esse substantie. quarū quelibet i genere eti species sua est pfecta. Nō licet vniuersum creatū secūdo mō dicat ēēt p̄

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad 7

noꝝ. Ad probationē dicendū, q̄ posita alteriꝝ mūdi creatione, tūc nō fieret p̄ plura qđ eque bñ fieret p̄ pauciora, qz sicut istud vniuersit̄ est necessariū t̄ nō superfluiꝝ p̄ rebus istiꝝ vniuersi. sic illud vniuersum nō esset sup̄fluiꝝ p̄ rebus illius vniuersi. **A**d octauū dicendū q̄ fieret in alio loco, qui tamē locus nō p̄cede ret illius mūdi p̄ductionē, sed simul cū ipso mūdo tenuiꝝ h̄mōi locū p̄duceret. Sicut em̄ productionē illius mūdi non p̄cessit aliquis locus realis in quo fieret ille mūdus, s̄ tenuiꝝ simul p̄duxerit locū t̄ locatū, sic codē modo fieret si tenuiꝝ aliū mūdū produceret. Nā sicut i illo mūdo aqua est locus terre, aer locus aq̄ ignis locus acrio, sp̄era lunc locus ignis, t̄ sic alscēdēdo v̄sq̄ ad supremū celū semp̄ corpus circūdans est locus corporis circūdanti. Cū autem puentū est v̄sq̄ ad supremū celū, hoc nō dicit̄ esse in loco sic q̄ sit in aliquo, cum extra ipm nulluz sit corpus, sed si dicit̄ esse i loco, h̄ solū dicit̄ p̄ tanto, quia ipm est circa aliquid, ut pat̄, uq̄, phisicoꝝ, sic eodē mō fieret d̄ alio mūdo, si tenuiꝝ aliū mūdū p̄duceret. **A**d argumentū principale dicendū, q̄ minor nō est vera, accipiendoceptū p̄ simplici cogitatione eius, cuiꝝ nō possimus reddere sufficiētē rationē. Ad probationē dicendū q̄ beatus Aug. ibi p̄ verā rationē intelligit cause assignatōem. Nō licet de oīa p̄duixerit quorū possim⁹ reddere rationē quare expediat ea esse produc̄ta, ex hoc tñ nō sequit̄ quin tenuiꝝ multa possit facere que nō occurrit nostrae rationi, t̄ de quibus nescimus reddere sufficiētē causaz, qz tenuiꝝ plus potest facere q̄ nos possimus intelligere cū ratiōis assignatiōe, vt patet p̄ Augu. in ep̄la ad Volusianū, vbi sic ait. Denus igit̄ tēu aliiquid posse quod nos fateamur nos iuēstigare nō posse In rebo em̄ mirabilib⁹ tota ratio facti est potētia facientis. Cū igit̄ maior t̄ eius p̄batio solū sint vere accipiendo cogitatione sine omni assignatiōne cause vel rationis, t̄ sub hoc sensu minor est falsa, vt iam visum est, qz posset homo cogitare vnu aliud vniuersit̄ integratū ex tam nobilib⁹ creaturis, q̄ infima t̄ ignobilior creatura illius vniuersi esset nobilior et p̄fectior nobilior et p̄fectiori creatura istius vniuersi, t̄ sic semp̄ ascenderet in cogitatōe sua in p̄fessionib⁹ creaturaz illius vniuersi fm̄ p̄portionē qua ascendit ab infima creatura istius vniuersi v̄sq̄ ad supremū, quo facto nulli esset dubiu quin tale vniuersum esset melius et p̄fectius isto vniuerso, qz totū constas ex no-

bilioribus et p̄sectoribus p̄tibus etiā equali manente ordine melius et p̄fectius esse videt̄ Ideo patet q̄ argumentū nō excludit, quia ī quo sensu vna p̄positionū suaz est vera, ī eotem sensu altera est falsa.

Distinctio quadragesima quinta.
et quadragesima sexta.

Sum de volū

tate dei. Postq̄ magister determinauit de diuina sc̄ietia ac potentia, nūc in in ista, xlvi, distinctione tractat de diuina voluntate et eius efficacia. Et diuiditur in duas p̄tes. Nam p̄mo tractat de diuina voluntate efficacia negatice ostendēdo ipsā diuina voluntatē nūc esse nō efficientē. Secundo tractat de ipsa positivitate, ostendēdo ipsā semp̄ suisse et esse efficacē, distinctione, xlviij, ibi. Voluntas quippe dei. Prima in duas, qz primo agit te voluntate diuina et eius efficacia. Secundo circa h̄mōi efficaciā moueret, qz dam dubia, distinctione, xlvi. Hic oris questione. Prima in duas. Nā primo tractat dvo luntate diuina quasi diffiniri, sed descriptiōne. Secundo prosequit̄ d̄ ea diuina, ibi. Hic nō est p̄termittendū. Prima in duas, qz primo agendo de diuina voluntate ostendit qd sit. Secundo innuit quantum possit, ibi. Hec itaq̄ summe bona. Et hec diuidit̄ in duas. Quia primo p̄mitit diuina voluntatē esse tante efficacie q̄ ipsa nullā causā habet supra se, tipa est causa omnī. Secundo probat int̄cū, ibi. Voluntas ergo dei. Secundū illa pars. Hic nō est p̄termittendū. Et diuidit̄ in duas partes. Nam primo p̄mitit hanc diuisionē q̄ tēi voluntas quādoꝝ accipit p̄prie, quādoꝝ improprie. Et prosequit̄ istiua diuisionis partem primā. Secundo subdiuidit̄ prosequit̄ secundā, ibi. Aliquādo vero. Et hec in tres. Quia primo voluntatē dei impropriē dictaz accipiendo dei voluntatē, p̄ his que sunt signa voluntatis sue, diuidit̄ in quinq̄ membra, que sunt preceptio, prohibitio, consiliū, p̄missio et opatio. Secundo p̄sequitur coniunctum de primis tribus. Et tertio p̄sequit̄ similē de duobus sequentib⁹. Secunda ps ibi. Iō auē preceptio. Tertia ibi. P̄missio quoq̄. Secundū distinctione, xlvi. Hic oris questione. Et diuidit̄ in duas partes fm̄ et circa diuine voluntatis efficaciā duo dubia mouent̄. Quozū p̄mū est, v̄t̄ tēus velit aliquād h̄mā

fieri quod tamē nō fiet. **H**oc dū vtrū deus nolit aliquod malū fieri quod tamē trā dei volūtē fieri. Primo ergo prosequit primū dubium. Secūdo secundū. ibi. Ideoq; cum consit. Prima i duas. Nā primo arguit duplicitate auctoritate qd diuina volūtas no semp implet. Secūdo ostēdit qualiter hmoi argumētis respondeat. ibi. Sed audiamus solutōe. **S**equit illa pars. Ideoq; cū cōstet. Et dividit in duas partes. Nā primo circa predictū dubium recitat magister duplicitē opinionē. Secūdo sentiēdū vni opinioni ponit suaz determinatōem. ibi. Si quis diligēter. Prima in tres. Nā pmo verāq; opinionē recitat. Secūdo motuā vtriusq; opionis insinuat. Tercio motuā illius opinonis quā non tenebit: destruit et īfirmat. Secūda ibi. Qui em dicunt. Tercia ibi. Q. do Aug. ait. **S**equit illa ps. Si quis diligēter. Et dividit in tres pres. Nā pmo qd deus nō velit fieri mala tripliā rōne excludit. Secūdo trā exclusā veritatem obīcit. Et tertio hmoi obiectōes tollit. Secūda ibi. Ja sufficiēter. Tercia ibi. Qui bus facile. **A**rcia istas duas distinctiones quero hanc questōes.

Vtrū volūtas dei sit immediata causa creaturā. Et videat qd nō. Quia illud qd ē omīno immutabile non potētē immediata cā effectū mutabilē. sed volūtas diuina ē oīno immutabilē. et oīs creatura ē mutabilis. ergo rē. **L**ōtra. volūtas artificis ē immediata causa eoz que ab eo procedit per modū artis. sed omīnes creature procedit a deo per modū artis. **M**aior patet. vi. metaph. vbi dicit. qd pncipiu artificiorū ē volūtas. **M**inor etiā patet. qd verbo diuino oīa sunt pducta. De ipso em dicit Joh. i. Omīa p ipm facta sunt: et sine ipso factū est nihil. Sed abū diuini est ars diuina. Iuxta qd Aug. vi. de trini. ca. vlti. aut de verbo diuino. qd ars omī potēris atq; sapientis dei plena rationuz oīm viuētiū. Patet etiā illa minor. **S**ap. vii. vbi dicit deo. qd est oīm artifex rē. **N**ic qttū oī sunt vidēda. **P**rimo vtrū i diuis sit volūtas. **S**ecōde ex eo qd querit. Et hoc cōstū ad dist. xlvi. **T**ercio vtrū deus velit mala fieri. **E**t quarto vtrū bonū sit mala fieri. **E**t cōstum ad dist. xlvi.

Articōs

Quātu ad primū
articulū. vtrū in diuis sit volūtas. dico qd volūtas nō solum virtualiter yetūtā formaliter

ter ponēda est in deo. Quia illud quod dicit pfectōem simplēr formaliter est in deo. vt testātur omīnes sancti doctores. Sed volūtas dicit pfectōem simpliciter. qd cū sit potētia essentia libera. in quocunq; repitū melius est ipm qd nō ipm siue ipm pfectus īuenit. hec est em conditio pfectionis fm Ansel. **O**. si cūt cognitionē sensitū sequit appetitus sensitū. sic cognitōem intellectūa sequit appetitus intellectū siue volūtas. sed deus habet cognitionē intellectūa. ergo rē. **D**. vbi cūq; repitū delectatio cuī libertate ibi vere reperitur voluntas. Quāuis em bestie delectent. qd tamē magis ducunt suis delectationibz qd eas ducant. et magis agunt qd agant. ideo carentes libertate nō sunt dominī sui actus. nec pōsequēs habent voluntatē. Sed deo cōuenit summe delectari cū libertate. Cum em delectari magis consistat ī immobilitate qd ī motu. vt dicit. vii. ethicorū. deus qd immobilis ē pō se et p accidēs. et ab intra. vt patet. viii. philos. et. xij. metaph. maximas hz delectatōes. Propter qd dicit. vii. ethicorū. Deus sp̄ una delectatōe gaudet. Et. xij. metaph. dicit. qd in intelligere diuinū est valde voluptuosum. Et ideo deus pfectissime habet voluntatē. fm **D**a ma. li. iij. ca. xij. Angelis autē et homibz conuenit voluntas fm qd sunt imago diuine nature. qd est voluptuosissima et arbitrio libera. **S**ecūdo quod est de integratē et pfectione intellectualis nature vere repit in deo. voluntas ē hmoi. **M**aior p̄z. qd natura diuina ē pfectissime intellectual. **M**inor p̄b. qd nūn' volūtas que ē appetitus intellectū est ē integratē intellectualis nature qd appetitus naturalis sit de integratē nature cognitōe carētis. vel appetitus sensitū de integratē nature sensitū. sed nō ē pfecte graue qd naturaliter nō appeteret esse deorsum. nec ēt pfecte sensitū qd nihil appeteret fm sensum. qd nō ēt natura pfecte intellectual qd careret voluntate qd appetit aliquid fm noticiā intellectūa. **S**ed forte diceat qd de rōevolutatis ē qd moueat mota. vt patet. iij. de aīa. ipsa em p̄bus mouet a bono appetibili qd aliquid moueat ab ea. sed deus omīa mouet et a nullo mouet. **I**uxta illud Boetij. Immortā in remanē das cuncta moueri. **R**ūdeo qd illa maior nō ē vera nisi de tali volūtate qd mouet ppter aliquē si ne distinctū a se siue extrinsecū. **S**ic autē nō ē de deo. Ipse em oīa mouet. nō ppter aliquē acquirendū tali motu. sed ppter sui p̄priā voluntatē. qd instantia nō valeret.

Instantia

Solutio-

Quintus ad secundum articulū. utrum voluntas dei sit immediata causa creaturarū pono duas 2clusiones.

Lociō 1 **Prima** est q̄ voluntas dei est cā omnis creature. Quia quicqđ pcedit ab aliquo agente libere illius causa ē voluntas pducētis. sed oīs creature pducitur a deo libere. ḡ t̄. **Major** patet. q̄ libertas ē pncipalis ppterias voluntatis. ḡ qđ nūcne alicui oīno libere hoc rō ne voluntatis videt sibi suenire. **Minor** patet infra libro. q̄ dist. i. **Et hec** est intentio beatitudinis ad Prostum. vbi ait. q̄ omnis creature cā est voluntas dei. **Pater** etiā illa conclusio hic in līa multis auctoritatib. **Si** te dicēt q̄ illa ratio nō 2cludit. q̄ causa ppterias libera nō potest esse cā sufficiēs necessarij. **Hed** vt dicit illa ratio. deus pducit illas creature libere. t̄ p psequēs 2tingenter. et multos effectus necessarios videamus i creaturā. ergo si deus ē causa libera. sequit̄ q̄ nō sit causa oīs creature. ac etiā voluntas diuina. cui⁹ vt dictū est. ppterias cīpīa libertas nō erit causa oīs creature. et sic ex vi pdcite rationis sequit̄ 2 oppositū intēte 2clusionis. **¶** **T.** si voluntas diuina ē cā oīm creaturez. tuc v̄l est causa sufficiēs vel insufficiēs. Nō sufficiens. q̄ posita causa sufficiētē semp ponit effectus. t̄ sic ab eterno fuit voluntas diuina. Itē posita causa sufficiētē frustra ponere alia causa. ergo si voluntas dei ēt sufficiens causa omnīi creaturez. tunc omnes alie cause frustra ponerebūt. quia penit̄ essent superflue. Nec potest ponī in secundū. quia nulla insufficiētē potest esse in voluntate diuina. ergo t̄. **Ad** primū dicēdū q̄ licet aliqui effectus in creaturis sint necessarij p compationē ad casū secundas que hīmoī effectus non pnt impēdīre. m̄ nullus effectus ē adeo necessarij q̄ p compationē ad diuinā voluntatē sit 2tingēs. et possibilis aliter se habere. qđ bñ patuit tpe Iosue q̄n voluntate diuina sol stetit i medio celi. et nō mouebat p spaciū unius diei. **¶** **Paruit** etiā tpe Ezechie quādo sol retrocessit de cē gradib. t̄ in multis alijs exemplis sacre scripture. que longū nimis eset enarrare. **¶** **Ex quo** pater q̄ nō obstante q̄ deus sua voluntate libere et 2tingenter pducat omne quod pducit ad extra. tamē sua libera voluntas est causa omnis creature. quia omnis creature est 2tingēs p compationem ad diuinam voluntatē. **¶** **Ad** scđm dicēdū

q̄ voluntas diuina est causa sufficiēs. **Ad** probatiōē primā in 2trariū dicēdū. q̄ q̄n cā q̄ causat ex necessitate nature ē sufficiēs. tuc posita cā immediate ponit effectus. **Hed** q̄n cā ēlibera et voluntaria. tuc q̄n hīmoī cā sit sufficiēs. m̄ nō est necesse vt effectus semp sit q̄n ē hīmoī causa. sed sufficiētē q̄ ipse effectus sit p̄ il la mēsura. p̄ qua hīmoī causa vult talē effectū esse. sed voluntas diuina ab eterno voluit creaturā cē i tpe. ḡ t̄. **¶** **V**orte dices q̄ voluntas diuina vel voluit ab eterno creaturā cē. vel non voluit creaturā ab eterno cē. illa patet p̄ extrema 2tradictōis. **H**ic dāt primū. tuc m̄ illaz solutiōis videt esse 2cessum q̄ creatura fuerit ab eterno. **H**ic scđm. tunc c̄sequeret q̄ deus aliquid vellet in tpe quod nō voluit ab eterno. cui⁹ oppositū ostendet in q̄stionē p̄ prima sequēti. **R**ādeo q̄ deus ab eterno voluit creaturā esse. nō tamē p̄ eterno sed p̄ tpe determinato. t̄ ideo ex vi diuine voluntatis seu diuine voluntatis nō oportuit creaturā esse ab eterno. sed solū in tpe. Illa nū magis apparebit in trajecta pncipiū scđi libri. **¶** **A**d scđam p̄batoem dicēdū q̄ alie cause nō sup̄fluit. q̄ i ear̄ actio ne diuina bonitas declarat quā deus voluntlibre causis scđis coīcare. q̄n ipse solus oīa posset si vellet pducere et gubernare. **¶** **H**ec cūda 2clusio est. Voluntas diuina ē causa immediata oīs creature. Quia cā pducet totū effectū est hīmoī effectus causa immediata. s̄ voluntas diuina pducit totum effectū in productione cuiuscūq̄ creature. **Maior** p̄t. q̄ effectus a nullo immediatus attingit q̄ ab eo a quo totus pducit. **Minor** etiā patet. q̄ q̄uis cause secūdei aliquibus effectibus cooperant̄ deo sine voluntati diuina. m̄ illud idem quod ab eis pducit intūnius ab ipso deo attingitur. et pfectus a deo pducit q̄ ab ipsis secūdis causis. Attingit em a fine v̄sq̄ ad finem fortiter. t̄ disponit omnia sua uiter. vt dic̄t **Cap. viij.** **¶** **H**ec 2tra illā 2clusionē vident̄ esse due solenes opiniones. Quarū una ponit q̄ deus licet sit causa rerum p̄ intellectū et voluntatē. tamen immediatus intelligit esse causa p̄ intellectū q̄ p̄ voluntate. **Q**uod probat sic. **E**xemplar factū immediatus attrigit effectū. q̄ causa que applicat ipm ad effectū. sed idea que setenit ex parte intellectus diuini est exemplar factū. et voluntas diuina hīmoī exemplar applicat ad effectū. ergo t̄. **Maior** patet. q̄ licet imago existens in pariete ad cuius similitudine pictor aliaz depingit imaginē nō se habeat immediatu-

Instantia

Solutio.

Lociō 2

Solutio.

Solutio

Ad 1

Ad 2

atius ad effectus depictum quasi manus pictoris. tamē signum cere impressum immediatus se habet ad effectum in cera causatum quod manus quod imprimit ipsum. cuius tota ratio est. quia imago parietis non erat exemplar factuum respectu imaginis pictae. sicut imago sculpta in signo est exemplar factuum respectu imaginis impressae in cera. Minor pater enim omnes doctores.

- 2 **R**es opposite modo comparantur ad intellectum nostrum et ad intellectum divinum. quia scientia intellectus nostri causata rebus. sed scientia intellectus divini causa rerum. ut ait commentator. xij. metaphysica. **S**ed in nobis primo sit motus a rebus ad effectus. et mediantem intellectu ad voluntatem. ergo conuertere finem nostrum modum intelligendi in divinis modis causandi res est quasi quicunque motus a voluntate ad intellectum. deinde ab intellectu ad exteriores existentias rerum. **P** illud quo productum assimilat producere illo producens immediatus se habet ad effectum et immediatus producit. quia unumquodque producit sibi sile in quantum potest. **S**ed creature portissime assimilatur rex quantum ad rationes ideales que pertinent ad intellectum divinum et non ad voluntatem. ergo. **S**ed istis non obstatibus teneo conclusionem primam. Et antequam isti motus respondeantur. possunt contra hanc opinionem arguere sic
- 3 **C**ontra hoc opinione dicendum. **P** illud cuius actus sic se habet quod ipso posito omnino sequitur rerum productio: hoc immediatus se habet ad rerum productum quod illud cuius actus posito potest non sequi rerum productio. **S**ed posito actu voluntatis divinitus. puta quod Deus velit creaturam producere. tunc necessario sequitur productio creature. et posito actu intellectus non sequitur necessario rerum productio. Nam Deus multa scit producere que nunquam producentur. tamen omnia que Deus vult producere omnino producentur. ergo tunc. **P** in ordinata se habentibus per modum medi et extremitum plus distat extremitus ab extremitate quam extremitas a medio. **H**oc in agente libere et a posito velle est medium inter scire et opari. Et Deus in productione creature agit libere et a posito. ergo velle suum immediatum se habet ad productionem creature quam suum scire. **M**aior pater. Probo minorem. patet enim quod opari est ultimum. et per sequentes unum extremitum. in agente enim a posito opari per supponit vel le et scire. quocunq; enim illorum deficiente illud non est perfecte agens a posito. sed velle per supponit scire. quia bonum cognitum est obiectum voluntatis. ergo patet quod velle mediat inter scire et opari. et consequens habet intentum. **P**

Contra hoc opinione dicendum.

qualiter ordinare realiter habent aliqua in his in quibus differunt realiter. talem ordinem rationis habent in his vbi differunt secundum rationem. **S**ed in nobis actus voluntatis realiter differens ab actu intellectus immediatus se habet ad operationem artis quam actus intellectus. ut patet per aristotelem. vi. metaphysica. iij. de anima. **E**tiam Algazel in metaphysica sua tractat. iij. expresse dicit quod voluntas immediatus mouet quod intellectus. ergo in diuinis voluntas et intellectus soluz differunt ratione: voluntas immediatus se habet ad opus productum ad extra quam intellectus saltus secundum rationem. **A**d primam illarum rationem dicendum quod maior non est vera. quod propositum fallit. s. quod aliquod exemplar sit factuum.

Nullum enim exemplar retinet rationem exemplaris est factuum. Exemplar enim est ad quod respiciens artifex producit simile sibi. **A**d proportionem dicendum. quod cum imprimit signum in ceras. tunc figura signum non se habet ut exemplar. sed potius se habet ut instrumentum implementis. **H**ic enim mediate acutie ipsius scientiarum artifex dividendo partes continui inducit aliquam formam. cuius forma exemplar non est securis. quis sit instrumentum artificis. sic cum dividitur cera per impressionem signum. signum non debet dici exemplar figura in cera. quamvis legitime possit dici instrumentum ipsius imprimitur. **S**i enim esset exemplar. tunc operatur et signum faciendo figuram in cera respiceret figuram in signo. et ad instar seu similitudinem signi cum aliquo instrumento sculperet ipsam ceras. et tunc de plano pateretur quod signum non esset factum. nec immediatus attingeret ceras quam manus ipsius sculpsentis. **C**um autem imprimit. tunc cedo quod signum sit factum. non tam est exemplar. sed est instrumentum. **S**i enim cecus imprimeret signum. nihil minus circa figuraret. et tamen patet quod cecus in tali impressione non vtere signo tanquam forma exemplari. quia non posset signum inspicere. **E**tiam minor non est vera. quia idea in mente divina non est proprie loquendo factiva. sed est illud quod Deus aspiciens ad eius similitudinem liberavoluntate producit ad extra illud quod crebat. **A**d secundam dicendum quod quis res opposite modo se habent ad deum et ad nos quantum ad ipsum sciens. eo quod scientia dei causet res nostra autem causat a rebus. tamē supposito ipso scire tunc alii quo modo se habet deus ad producendum res creates. et nos ad producendum res artificias. quia virtus voluntatis est huiusmodi produtorum principium immediatum sive immediatus.

Solutio;
Ad 1

Ad 2

Hipsc intellectus. **E**tiam minor deficit. quia cu bonū cognitū sit obiectū voluntatis. q̄ act⁹ voluntatis p̄supponit actum intellect⁹ salte fm̄ nostr⁹ modū cognoscendi. t p̄ dñs tal⁹ motus quē isti singūt i diuis. nō pot sic incipe ex pte voluntatis. q̄ excludat voluntatis imediatorem

Ad 3

Op̄i. hen. de gan.

Ad 3 **D**icitur ad rez p̄dictiones. **A**d tertīā dōm q̄ maior deficit rā i naturalib⁹ q̄ i artificialib⁹ **I**n naturalib⁹ q̄de⁹. q̄ fili⁹ magis assilat p̄rī q̄ semi⁹. q̄ quis semē imediat⁹ se habeat ad generatōem q̄ ipse pater. Deficit etiā i artificialib⁹. q̄ in artificialib⁹ artifex assilat p̄ductus ipsi exemplari. t m̄ exemplarū nō ḵtingit imēdiatae ipm effectū p̄ductū p̄ se loquēdo. nisi h̄ fieret p̄ accidēs. vt p̄z ex p̄dictis. **S**ed o p̄dicta ḵclusionē est alia solēnis opinio q̄ potiū i diuinis p̄ter intellect⁹ voluntate potentiā executuā qua deus immediate producit om̄e illud q̄d ad extra p̄ducit. **S**ed ne ad p̄n̄ nimis plixē teneā. ideo recitationē rōnū isti⁹ opiniois differo vsq; ad. viij. dist. secūdi libri. ibi intēdo tractare de potentiā executuā. quā isti doctores ponūt ut angelis p̄ter intellect⁹ voluntate. t tūc ea quē hic omitto plenus recitabo.

Di. xlvi.
Articls 3

Quantus ad terci

um articulū. utrum deus vult mala fieri. sc̄dum q̄ duplex est malū. s. malū culpe. t malū pene. **E**t fm̄ hoc pono duas ḵclusiones. **P**rima est q̄ deus nō vult fieri malū culpe. Quia idem est fieri deo auctore quod deo volēte. vt ait Aug. in libro. lxxvij. questionū. H̄ deo auctore nō sunt mala culpe. vt ait ibidē Au gust. ergo nec deo volente. **P**. deus nō pot esse malus. ergo deus nō vult fieri mala. **A**ncedēs patet. q̄ ipse ē eentialiter bonus. Propter qđ dixit xp̄ius i euangelio. Nemo bonus nisi solus deus. Probatio p̄ntie. q̄ qui vult malū culpe ille malus est. sed ille qui vult fieri malū culpe ille vult malū culpe. q̄ a destru ctione cōsequētis si deus nō potest esse mal⁹. sequit⁹ q̄ nō vult fieri aliquod malū culpe.

Op̄i. 5 co clusionem

Sed extra illud est quedā opinio quā magister recitat i ista. xlvi. dist. q̄ ponit q̄ quis deus nō velut mala. tamē ipse vult fieri mala. Quia sicut deus nō scit falsū. q̄ scia ēveroz. t qđ nō est nō ḵtingit scire. vt dicit. i. posteri orū. t ipse scit aliqua esse falla. q̄ aliqua esse falsa est vez. sic deus nō vult malū. q̄ nō potest velle nisi bonū. tamen ipse vult esse malū seu fieri malū. q̄ esse malū seu fieri malū est

bonū. quia est occasio multorū bonorū. **P**.

2 p̄t illa opinio ḵfirmari sic. Aliqua mala fiunt. q̄ deus vult fieri mala. Ancedēs pat̄z. q̄ multa mala ḵtingūt. Cōseqūtia p̄bat. q̄ cu dei voluntas sit oportēs. i ḡl̄ ip̄ possiblē ē fieri il

lud qđ de⁹ nō vult fieri. **P**. sapiēs volēs ali 3 q̄d vult om̄e illud sine q̄ illud q̄d vult nulla ten⁹ ee p̄t. sed de⁹ q̄ ē sapiēstissim⁹ vult sc̄tōs si os mala pati ab aduersariis. q̄ passio cu sit il

latio actōis nullo mō pot ee sine mala actōne aduersarioz. q̄ tc. **P**. vel de⁹ vult mala fieri. vel nō vult mala fieri. illa p̄z. q̄r de q̄libet af

firmatio v̄l negatio. vt dī. viij. meth. **S**icut habet p̄positū. si nō vult. tūc voluntas dei nō ēt̄ oportēs. q̄ multa fierent h̄ ea t de facto p̄cederēt q̄ ipsa dei voluntas nō imp̄ediret **P**

brūs Aug. in encl. dicit. Nō sit aliqd nisi oportēs fieri velut. sed multa mala q̄t̄ die fuit. q̄ tc. **P**. vel de⁹ vult mala fieri. vel deus vult 6 mala nō fieri. **S**ed dī nō pot. q̄ nihil potest fieri deo nolente. iuxta illud Hester. viij.

Dñe i dictione tua cūcta sunt posita. t nō est q̄ tue possit resistere voluntati. q̄ dabit pm̄. t habet p̄positū. **P**. Sed illa nō ḵcludit. **O**r̄ ois Cōmōdū voluntas ordinata t virtuosa. aut volēdo vult nōnē.

finē. aut ea q̄ sunt ad finē. sed voluntas dei ē ordinatissimā t virtuosissimā. t malū culpe nec p̄t h̄crationē finis. nec eoꝝ q̄ sunt ad finē. q̄ tc. **M**aior p̄z ex plurib⁹ locis libri ethicorū.

Minor pat̄z q̄ui ad pm̄ sui p̄t. **S**ed q̄iu ad sc̄dam p̄tē p̄t̄. p̄bari sc̄. Finis t optimū fuit idē. vt dī. ii. phīcoz. t. v. meth. sed malū culpe nō ē optimū. vt pat̄z de se. q̄ nō p̄t̄ h̄re rōem finis. **T**ē deuatiō a fine nō habet roēz eoꝝ q̄ sunt ad finē. **S**ed malū culpe ē q̄dam deuatiō a fine. **P**. null⁹ vult malū nisi aliꝝ 2 errore receper̄ apphēclar ipm sub aliꝝ speciey apparētia boni. sed de⁹ nō pot decipi. **M**aior p̄z p̄ Dyonī. i de di. no. vbi ait. q̄ nullū agēs aspiciēs ad malū agit qđ agit. **M**inor silt p̄z. q̄ deus ē sapie infinite. **P**. si deus vellē 3 fieri mala. tūc nō ēt̄ beat⁹ sed miser. nō ē sal sum. q̄ t ancedēs. **F**alsitas p̄ntis p̄z. **P**roba tio p̄ntie. q̄ ille est miser q̄ vult aliqd fieri qđ ipse facere nō pot. nec fm̄ rectā rōe z fieri p̄t. sed de⁹ nō pot facere p̄ctm̄. nec pot fieri p̄ctm̄ fm̄ rectā rōe z. q̄ tc. **A**d pm̄ ḡ i h̄ru dōz q̄ nō ēt̄ sile t falso t de malo culpe. q̄ falsū ēt̄ est vez. sed malū esse vel fieri nō est bonū. **A**d p̄bationē dicēdū. q̄ sicut nō ois occasio maliē mala. sic nō ois occasio boni ē bona. **A**d sc̄dū Ad 2 dōm q̄ p̄ntia nō ē vera. **A**d p̄barōz dōm q̄ silī nō vult accip̄t p̄ simplici negatōe voli

Solutiō
Ad 1

Ad 2

tiois, tūc pōt de multa nō velle q̄ tñ nō sūt p̄ voluntatē ei⁹. q̄uis sūt p̄ter voluntatē eius. et p̄ pñs talia nec sūt volita nec nolita. q̄uis pos̄t sūt dici p̄missa. Ad terciū nego maiore, nō em optet l̄p ce voluntū a deo sine q̄ nō pōt esse il̄ luc qđ vult deus. q̄ sufficit q̄ sit p̄missū vel p̄ potētia dei nō phibitū. q̄uis lege diuina sit p̄hibitū. Forte dices q̄ p̄missio sit signū voluntatis. sicut p̄ p̄migrin in l̄ra. q̄ p̄missioz vo- cat voluntatē signi. i. signū voluntatis. Sed de nō p̄ ostēdere falsum signū. cū sit oīno ve- rat. ḡ qđ deus p̄mittit hoc videb̄ velle. R̄n deo q̄ p̄missio p̄prie loquēdo nō ē signuz vo- luntatis diuine que sit de malo fīcēdo. sed est si- gñi voluntatis de bono ordinādo ex ipsis malis. Et illa ē intērio. b. Aug. in enc̄. vbi ait. q̄ oīpoes deus nō p̄mitteret fieri aliquid malū nisi adeo eēt oīpoes q̄ sciret de malo elicere bonuz.

Ad 4 Nota val- te dīaz in- ter nolo et nō volo. Ad q̄rtū dōz cū dīcī. vel de vult fieri ma- lu vel nō vult. hic ē aduerēdū q̄ ly non vult vel accipit̄ dīmisim p̄ duab̄ pribus orōis. puta re non ē aduerbiū negādi. et vult ē ver- bū tercie p̄sonē istius sibi volo vis. aut acci- piit̄ sūciūtū seu p̄positū p̄ vna p̄te orōis. grā- matice loq̄ndo de pribis orōis. puta p̄t̄ ē ver- bū tercie p̄sonē deſcēdēs a nolo qđ i lēda p̄so- na habet nō vis. et tercia p̄sonā h̄z non vult. Primo mō ly non vult ē simplex negatio vo- lutois. Scđo mō non ē negatio volutois. h̄z ē volutio negatiois. Primo mō vult et nō vult oponūt̄ ɔdictoria. Scđo mō oponūt̄ q̄ i- rie. Primo igr̄ mō accipēdo h̄cēvera. de nō vult malā fieri. q̄ ad dīratē illi⁹ p̄ponis sufficit q̄ malū fiat p̄ter voluntatē dīnā. H̄z scđo modo n̄ ē vera. q̄tūc eēt sensus q̄ fieret p̄ voluntatē diuina. puta n̄ solū deo n̄ volēte sed fieret enā deo nolēte. Ad q̄ntū dōm q̄ sicut p̄z p̄ ma- gistr̄. dist. clv. voluntas dei q̄nq̄ accipit̄ p̄prie et sic dīcī voluntas bñplaciti. et hec voluntas est vna tm̄. sicut ē vnuus de⁹. Et de hac voluntate dīcī est supius q̄ tra ea nihil p̄ fieri. q̄uis p̄ter ea multa p̄cta sīant. N̄ngs vō accipit̄ lar- ge et q̄si in methaphorice. et sic q̄nq̄ modis acci- piit̄ voluntas dei. ppter qđ scriptura q̄nq̄ loqui- tur pluralē d̄ voluntatē dei. iuxta illō ps. Ma- gna opa dñi exq̄sita in oēs voluntates ei⁹. Et sic appellat̄ voluntas signi. iuxta q̄nq̄ q̄ vidē- tur et signa diuine voluntatis. s. pceptio. phi- bitio. p̄lū. p̄missio. et opatio. q̄ alio nomē dī- cit̄ implēto. Et illa q̄nq̄ q̄ voluerit p̄t̄ comp̄ hēdere hoc versiculo. Precipit̄ et prohībet. p̄- mittit. iſtituit. implet. Pro pcepto et consilio accipit̄ voluntas Math. vi. cū dīcī deo patri

Versus.

fiat voluntas tua sicuti celo et terra. Et istis duob̄ modis multa sūt non solū p̄ter volū- tate dei. verumētā et̄ra voluntatē dei. Et fm̄ istū intellectū ait Augu. in libro de spū et l̄ra. Infideles p̄ dei voluntatē faciūt cū eius enā gelio non credāt. Sed pro p̄missione et̄ opa- tione accipit̄ in p̄posito ab Aug. cī ait. Non fit aliqd̄ nūl̄ om̄pōtēs deus fieri velit. q̄ post hec s̄ba subdit̄ Aug. immediate. vel sinēdo ve- fiat. vel ipse faciēdo. vbi p̄ hoc q̄ dīcī sinēdo tangit p̄missionē q̄ est signū voluntatis diuine respectu maloꝝ modo quo supius dīctū est. p̄ hoc q̄ dīcī. vel ipse faciēdo. tangit signū vo- luntatis diuine quod ē implēto seu opatio.

Et p̄ hoc etiā p̄z ad argumētū. q̄ Augu. ibi non loquīt̄ p̄cise de voluntate bñplaciti. q̄ ē voluntas p̄prie dicta. et q̄ loquīt̄ illa opinio falsa p̄ qua induxi p̄dictas ratiōes. Ad se xu dicendū. q̄neutra illar̄ p̄positionū ē p̄ce dīda nētio. Quia pōt̄ ɔcēdi media. s. hec. de⁹ non vult mala fieri. Forte dīcēt. fieri et non fieri sūt ɔdictoria. s̄z inter ɔdictoria nō est da- remediu. Respondeo q̄līcet malū fieri et ma- lu non fieri sūt ɔtradictoria. tamē hec de- us vult malū fieri. et deus vult malū non sie- ri. non sūt ɔtradictoria. eo p̄ hoc verbū vult. quod ē p̄dicatū i vtrāq̄ p̄positione vtrōbiq̄ accipit̄ affirmatur. In ɔtradictoriis autē p̄ pōnib̄ p̄dicatū affirmatū i vna rebet negari in alia. ideo dādo mediū inter p̄dictas duas p̄positions non dās mediū inter ɔtradicto- ria. Scđo ɔclusio. Deus vult malū pene. Cōclō 2 Quia illud quod habet rationē boni hoc vult deus. sed malū pene est bonū. et h̄z rationē boni. ergo r̄. Major p̄z. q̄ deus vult omne bo- nū. Probatio minoris. q̄ correctio mali ha- ber rationē boni. sed malū pene debite inflectū ē correctio mali. ḡ r̄. Cōclō 1

Quantus ad quar

tū articulū. vt̄z bonū sūt mala fieri. pono du- as ɔclusiones ɔformiter ad p̄cedētia dicta in tercio articulo. Prima ē q̄ malū culpe fie- ri non ē bonū. Quia illud qđ non ē bonū illi- us v̄lus et generatio non ē bona. illa patet. q̄a cui⁹ v̄lus ē bonus et cui⁹ generatio ē bona ipsū quoq̄ est bonū. vt̄ pat̄z. iñ. opicoz. ḡ a deſtru- ctione ɔsequētis. qđ non ē bonū illius v̄lus et generatio non ē bona. Sed malū culpe non ē bonū. vt̄ de se patet. q̄ ipsum est priuatio bo- ni. ergo malū fieri quod ē v̄lus vel generatio mali non ē bonū. P. si oppositū i opposito. 2

Articul's 4

- Instantia**
1. **E**t ppositū in pposito. **H**ec bonū fieri ē bonū, ergo malū fieri est malū. **M**aiorē ponit p̄hs i topic. **M**inor de se p̄. **E**t p̄firmat q̄r mōtus specificat a termis ad quos sunt. **S**ī malū fieri terminat ad malū. q̄ malū fieri ē malū.
  2. **E**d oppositū istū p̄t argui sic. **L**ius usus ē bonus ipm q̄ ē bonū. vt p̄ ex dictis i p̄ma rōne, p̄ cōclusionē. sed deus male facit bñ vñt. vt pat̄ p̄ Aug. xi. de ciuitate dei. **P**. oē iustū est bonū. sed malā fieri ē iustū. **M**aior pater **M**inor p̄bat. q̄d iuste a deo p̄mittit hoc ē iustū. sed malū culpe fieri iuste a deo p̄mittit. vt pater i glo. sup̄ illud Apocal. Qui in lōrdib⁹ ē lōrdescat adhuc. **I**llud q̄d ē cā boni maximū illud ē bonū. Iī malū fieri q̄n q̄ fuit cā boni maximū. **M**aior p̄. q̄ effec⁹ nō est p̄stantior sua cā. **P**robat minor. q̄r c̄tu cōficio xp̄i fuit cā maximū boni. s. liberatōnis totius generis humani. tñ ipsā fieri fuit malū. als nō peccassent iudei a quibus p̄cessit illud fieri. q̄r. **A**d p̄mū dōm q̄d duplex est usus rei. **L**ius naturalis ad quē rēd̄ sui natura ordinabilis ē. **A**lius accidētalis ad quē res ordinabiles nō ex sui natura sed ex voluntate vñtis. **D**e vñl p̄mo mō dico maior est vera sed nō de vñl scđo modo dico. **S**ic em p̄t q̄s bonis male vñt. **M**ulti em vñt bono vi no ad malū ebrietatis. t malis bñ vñt. sīc ho mo sanctus p̄secutione mala vñt bñ. cum ad laudē dei ipsam patienter tolerat. **L**ū igit minor p̄cedat de vñl secundo modo dico. quia malefacta ex sui natura nō sunt ordinabilia in bonū vñl. quis hoc possit fieri ex bona volūtate vñtis. igit ratio nō cludit. **A**d secundū dōm q̄ maior nō est vera in sua totali vñuersalitate inq̄stū ly om̄e distribuit iustū taz p̄ iustū p̄ se q̄ p̄ iustū p̄ accidēs. q̄ licet illud q̄d ē p̄ le iustū sit bonū. hoc tamē nō semper est vñz de eo quod est p̄ accidēs iustum. hoc em potest esse malū. sed malum fieri q̄z uis p̄ accidēs possit esse iustum. tamē p̄ se nō est iustum. **A**d tertiu dicēdū q̄ sicut frig⁹ q̄n q̄ p̄ accidēs ē cā caloris. sic q̄nq̄ malū nō per se sed p̄ accidēs ē cā boni. quis ex hoc nō sequitur q̄ malū fieri sit bonū. q̄ causa p̄ accidēs inq̄stū h̄mōi nec formalē nec ūtualē. tñt effectū seu p̄fectionē effect⁹. **A**d formā igit argumentū dōm q̄ maior nō est vera. de eo q̄d ē p̄ accidēs cā boni. **E**t cū dicit in minore q̄ ma lu r̄c. vñz ē p̄ accidēs. **A**d p̄batōē dicēdū q̄ licet passio xp̄i q̄stū ad meritū parentis fuerit cā p̄ se nostrae liberationis. q̄r vt sic fuit bona. tñ q̄stū ad maliciā inferentis nō fuit
- Solutio.**
- Ad 1. **C**ā liberationis nostre nisi valde p̄ accidēs. vt sic em fuit mala. **S**cđa cōclūtio est hec. q̄ malū pene fieri est bonū. Quia illud q̄ bene leges manutenent t̄ pax vñuersi. p̄mouet hoc est bonū. malū pene ē h̄mōi. q̄r. **L**ocō 2. **M**aior p̄ de se. **M**inor h̄mōi p̄. ethic. q̄stū ad p̄maz p̄tem. vñl sic dicit. Legibus oportet esse ordinata nutritionē. Et paucis interpositis sequit quō illa nutritio fiat. **M**ulti em necessitati. magis q̄ sermōnē obediunt. et iacture q̄ bono. **P**ater etiā secūda p̄ minoris. q̄r sicut eradicata zizania bone herbe melius nutritur t̄ crescunt. sic p̄ malum pene destructis vel emēdatib⁹ malis homib⁹ magis inualescat pax et tranquillitas vñuersi. ergo r̄c. **A**d argu mētū principale dicendū. q̄r volūtatis diuina simul cū immutabilitate habet summā libertatem. t̄ ideo nō solū necessarioz effectuū verūctū p̄tūntū p̄t esse causa. vel mediatis causis secūdis. vel immedieate p̄ se ipsam sicut subi placuerit t̄ videbit̄ exp̄edire. ergo argumentū nō concludit.
  - Ad 2. **D**istinctio quadragesima septima
t̄ quadragesima octaua.
- O**lūtas quip
- D**e dei r̄c. **N**ic magister tracat de diuinæ volūtatis efficacia ipsaz p̄siderādo p̄sitione. **E**t diuidit in duas p̄tes. Nam p̄mo p̄siderat vñuersaliter h̄mōi effi caciā. **S**cđo p̄siderat humane volūtatis ad diuinā volūtatiē conformitatē t̄ cordiam. di stinctione. xlviij. ibi. **S**ciendū est. Prima i duas. Nam primo ostēdit oīa fieri sīm diuinā volūtatiē. **S**ecūdo ex dictis ostendit orī incidentē dubietatiē. ibi. **N**is verbis. **E**t hec in tres. Nam primo tangit dubitatiōem. **S**ecundo apponit solutionē. Et tertio p̄dictio nō facit recapitulationē. **S**ecunda ibi. Verum vt supra. Tercia ibi. **E**x p̄dictis r̄c. **S**equit. xlviij. distinctio. **S**ciendum est r̄c. In qua magister considerat humane volūtatis conformitatē ad diuinā volūtatiē. **E**t diuidit in duas p̄tes. Nam primo ostēdit magister q̄r formitas in voluto. pu ta si homo illud idem vult quod deus vult. nō semp̄ facit esse bonam homis volūtatiē. t̄ reconuerso si homo nō vult illud quod deus vult. hoc non semp̄ facit malam homis volūtatiē. **S**ecundo ostēdit q̄r bona dei vo lūtatis quadraḡz potest impleri p̄ malam ho

Dist. XLVII et XLVIII

minis voluntate. Secunda pars incipit ibi
Illiud quoqz tc. Et hec dividit in quattuor
partes. Quia primo ponit intē veritatis de
terminationē. Secundo instat p vnam obie
ctionē. Tercio hmoi obiectionis subiugit so
lutionē. Quartu ostēdit q ex pdictis soluunt
plures questiones que fieri possunt circa xpī
accēteroz sanctorū passionē. Secunda ibi
Sed ad hoc opponitur sic. Tertia ibi. Ad
quod respondentē. Quarta ibi. Ex quo sol
uit. Circa istas duas ultimas distinctio
nes prīmī libri quero hāc questionē.

Utrū si de aliquid de nouo veller qd
nō voluit ab eterno ex hoc realiter mu
taret. Et videt q nō. Quia realis mu
tatio nō potest fieri aliquo nisi duobus mo
dis. Uno mō q aliquid realiter i eo acquiratur
Alio mō q aliquid realiter in eo deperdatur
sue ab eo auferat. Sed realis actio etiam i cre
aturis continuata potest terminari de nouo ad
aliquid obiectum ad quod primo nō termina
bat sine hoc q in agente aliquid acquirat vlt
aliquid deperdat. nec p sequēs agens ex tali
terminatione alteratur. ergo eterna dei volūt
ad aliquid nouū volūt poterit terminari abs
q omni ipsius dei mutatione. Maior par.
Probo minorē. quia cū visus fertur i aliquid
primo indistincte eadē visio continuata succe
sive terminatur ad plura distincte et nihil ibi
deperditur. nec aliquid de nouo acquirit. eo q
eadem visio continuetur. ergo tc. **N**ōtra. im
possibile est fieri trāstū de tradictorio in co
tradictoriū nisi fiat mutatio i aliquo. sed nō
velle tuelle sunt tradictoria maxic dū sumū
tur respectu eiusdē. q si de nouo aliquid vel
let qd nō voluit ab eterno est trāstū de tradictorio
in tradictoriū. i volito non ē necesse
fieri talē mutationē. q esset in volēte. Illā as
sumptā pto. s. q talis mutationē nō esset necō
in volito. quia sicut ex hoc q deus velle ab
eterno antēpī esse in fine mundi. nō fuit ab
eterno aliqua mutationē in antichristo. sic si de
us nūc de nouo veller antichristū esse in fine
mundi. ex hoc nō fieret aliqua mutationē nūc
in antichristo. qz nihil nūc esset d̄ antichristo
quod esset capax illī mutationēs. Circa illas
duas ultimas dist. pīmī libri q̄tuor sūr vide
da. **P**rimo de eo qd querit. **S**ed oītrū
aliquid exīs tra diuinā voluntate possit cade
re sub pcepto. Et hoc q̄tum ad distinctionē
xlviij. **T**ercio vt̄ teneamur nrāz voluntate
pformare diuinē voluntati. **E**t q̄tto i q de
beat esse hmoi cōformitas. Et hoc q̄tum ad

dist. xlviij. et ultimā.

Quātuī ad primū

Articls 1

articulū. vñz si deus aliqd de nouo veller qd
non voluit ab eterno ex hoc realiter mutaret.
Dicendū q deus nihil pōt velle in futurz seu
de nouo quod nō voluit ab eterno. Quia cū
dīnū velle mensurē nūc eternitatis. ergo in
ipso nulla poterit esse successio. **S**ed i eo esset
necessario successio si deus nūc veller q primo
nō voluit. qz velle et nō velle respectu eiusdē
voliti ab eadē volūtate h̄dicūt. et p ūns non
pnt esse simul. q propter necessario vñū succe
det alteri. nec p sequēs poterit mēsurari nūc
eternitatis i quo nulla pōt esse successio. **E**t
ſfirmat. qz mēsura ppria ē vngena cū men
ſurato. igitur nō existente successione in men
ſura mēſurātū optet q sit simul totum. **P**
si deus veller aliquid d̄ nouo quod ab eterno
nō voluit. tunc necessario intrinſece mutaret
et esset pſecibilis pfectione ab effentia sua rea
liter differēt. **S**equens est impossibile apud
phos et theologos. **P**robo ūntā. quia si deus
veller aliquid de nouo quod prius non volu
it. vel hoc fieret nouo acut volūtōis. vel hoc
fieret pppter nouam habitudinē eius ad hu
mīnī modī volūtū. **S**i primo mō. tūc de plano
habet ppositum q̄tuī ad vtrūqz inconueniē
ſtent in sequētē. **S**i dāt scdm. tūc seq̄tū
idē inconueniens. qz ſicut nouitas in remota
vrlota ē necessario pſupponit nouitatē mo
tionis. ſic nouitas voluti ut volūtū est necel
ſario pſupponit nouitatē volūtōis. et ſic ſeq̄
tū idē quod primo. qz noua habitudo volū
tatis ad volūtū pſupponit nouitatē volūtū ut
volūtū est. et p sequēs nouitatē volūtōis.

Instantia

Sed fore dicet h̄ pīmā rōem q̄nūc eternī
tatis pppter ſui illimitatōem excedit tps et dē
iſtas tps. **S**ic igīt h̄dictoria ſibi qnūc pnt
ſuccedere in diuersis nūc tempis. ſic pnt ſibi
ſuccedere in codē nūc eternitatis quod coxi
ſtit omnibus nūc tps. **P**. **N**ōtra ſcdam ratio
nē ſic. Deus potest facere de nouo qd nō fecit
ab eterno ſine ſu mutationē. ergo potest velle
de nouo quod non voluit ab eterno abſqz ſu
mutationē. **S**ic dēns paret ex fide. quia cre
dimus deum mundū pduxisse in tempe. **C**ō
ſequentia videt ex hoc patere. qz non minus
distant facere et non facere. qz velle et nō velle
ergo tc. **P**. deus vult nūc Judam eēdā/
natū. et qnūc nō vult eum esse dīnūtum.
quia qdī viuunt hōies ſūc deus vult om̄s

3 5

hos saluos fieri ad agnitionem patitis puen-
te. ut dicit. i. ad Thes. ii. 9. vult aliquid de te nunc
quod tu non volunt quoniam Iudas virxit. quod est tra-
clusionem iste. Major pars. quod si de te nunc non vel-
let inuidus esse damnatum. ipse ut quis non est dana-
tus. quod ut per se est. Pester. ca. xiii. i dictione de cui
acta sunt posita. nec et qui sine posse resistere volu-
ti. Propter quod. b. Aug. in enchi. ait. Ro-
manos. sicut enim dicitur facere et prece-
dere.

Solutio. *gadus est deus ut vellet nos facere, quod nescire
Ad I fieri si voluerit. Sed illa non concludunt.
Ad primū igit dicendum quod quis possit esse*

21d1

Dicitur etiam quod non possit esse
successus in talibus quae ppter ege vel diuer-
sis nunc epis mensurant. qz talibus eternitas
vel huc eternitatis coexistit tanqz aliena men-
sura. in illis tamē qui ppter mensurant eterni-
tate seu nūc eternitatis sicut sunt acē immo-
nētes in diuis. te quoqz pstorio ē velle diuinū
nequaqz potē successio. qz da oppositiū. tūc
non erit pporio mensurant ad ppterā suā mensu-

Ad 2 rā. **A**d scđm dđm q̄ creatiō cū sit actō trā
sies nō mēsurat nūc eternitatis. sed nūc rēpis
vel aliqua alia mensura. vt patebit in scđo li
bro. q̄r actio tacitiū vt actuū est: mēsuratur
eadiē mēlura. quis enī corporis celeste fīm sū
natura nō mēsurat tempē sed euo. tamen vt
monet mēsurat eadiē mēlura q̄ mortaliū mē
surat. vt ideo nō ē simile ut vele diuiō qđ pro
prie mēsurat nūc eternitat̄. t̄ de p̄dictiō op̄atō

Ad 3 patefactum nunc tunc. et ceteris. sic de
bus trasceruntib. **A**d tertium ddm qd sic de⁹
india nuc vult eccliam atu. sic voluit ab eter-
no qd nuc est damnat⁹. qr cognovit ab eterno
sic iudicata opari in tpe. qd suis demeritis exigen-
tibus merito ester damnatus. tunc deterret
esse damnatus. **N**ec obstat auctoritas illa qd
deus vult omnes homines saluos fieri. qr illa
voluntas est pditionalis. puta hac cditione
stante qd ipsi obseruent eius mandata. n ob-
seruantes igit hanc pditionem sine aliquo sui mu-
tatione deus eterna voluntate vult certis suis
tpibus esse damnatos.

Articls 2 Quantus ad secun

Códio

Quantus ad secun-
dū articulū. utz aliquis exīs ḥtra diuinam
voluntatē possit cadere sub pcepto. dicendū
q̄ q̄qz illud qđ a deo pcepit non ē fīm volun-
tate dei. immo pōt esse ḥtra eā. liceat illud pro-
pter quod pcpipit sit d̄ voluntate dei. sic apparuit
it cū dñs pcepit Abrae immolationē filij sui
Isaac. ḥtra em voluntate dei fuisset q̄
ac fuisset immolatus. t̄ innoxius sanguis ei-
fusus. t̄ de voluntate dei fuit p̄batio t̄ mani-
festatio fiduci abrae. que fides ex h̄ re lucebat.

q; ipse ppter deū nō obstatē dilectōe vniū si
līq; de libra matre geniti volebat parere māda
to. **L**icet illā tamē materiā ab aliquib⁹ di
cīt. q; omne quod a deo pcpit est a deo volū
voluntate a ncedente. quis possit esse nō vo
lū volūtate? **I**scque, sic dicit apparere d
pcepto imolatōis Isaac. **H**ec h̄ illud ar
guit ab aliquibus de nostris sic. **V**olūtates
q; non sunt op̄positi nō p̄t esse te op̄positis. **I**
Sed ap̄pliciū imolatōis Isaac fuit a deo

Du^o p^{ro}p^{ri}a uoluntatis iudicium sicut et a deo
volutu^m volutate seque^re. q^{uod} illud q^{uod} p^{re}cipie^r
bat nō poterat esse volutu^m volutate ancedente
cū volutas ancedēs nō sit opposita voluntati
p^{ro}p^{ri}a. **E**t p^{ro}firmat q^{uod} si volutas p^{ri}mis posset
et de opposito eius q^{uod} est volutu^m volutate an-
cedēte. tūc cū de volūtate ante velut p^{ec}cā non
fieri. ipse volūtate p^{ro}p^{ri}e posset ea velle fieri. q^{uod}
ēinconveniens. **H**ed q^{uod} sit de p^{ec}cōne. illa
m^{isericordia} nō scindit. **A**d p^{ri}mu^m iugis dōmī q^{uod} Ad
voluntas a se p^{ro}p^{ri}a.

volūtates q̄ sūt de opposit̄, nō sūt oppositēc
cessare nō possunt, ut si

voluntates q̄nt te oppōnt; no lut oppolitene
cessario, nisi ille voluntates absolute et simplr
sint d̄ eis. **H**i em̄ vna voluntas c̄d̄ uno oppo-
sitoy s̄b d̄ d̄tōe, alia p̄ tē d̄ opposito illi⁹ ab-
solute, quin voluntates nō sint oppposite. **G**z
sic ē i p̄posito, vt patuit i arti. pxi. pcedēti. q̄a
voluntas rei ans ē om̄s hoies hōies fieri. sub
hac d̄ d̄tōe si faciat ea que p̄cepit. t̄q̄ congru-
unt ordini nature humane respectu ſeu ſalu-

...tis, cum natura humanae respectu nec lati-
tis, voluntas tñ dei ñis qd voluntatis sim-
pli & absolute q ille saluc. scit enim deus eum bñ
finaliter deceperit, & q ille non saluc. q scit deus
q ipse mala sua voluntate auerteret se finaliter
ad dñm. Ad confirmationem dñm, q quis bñ
pletetur q nō semp cuilibet oppositū qd de
vult voluntate antecedēte possit velle voluntate
qntc, nō tamē pbaet qn alicui voluntati voluntate
antecedēte oppositū possit velle voluntate qntc,
rideo ē ibi manifesta fallacia qntis. Non
ensequitur si vñis affirmativa sit falsa, q pp̄t
h̄ p̄icularis affirmativa sit falsa. sici pposi-
to z̄ ius affirmatio nō cludit.

Quantum ad tertii

um articulz, vtz teneamur nrāz voluntatē sfor-
mare dñe voluntati. dico q̄ sic. q̄ ois q̄ tenet
ad alie obediētia tenet sua voluntatē forma-
re voluntati illi⁹ cui tenet obedire. sed ois hō te-
net obedire deo. ḡ tc. ¶ quilibet tenet velle
q̄ sit lance⁹ & bone vite. cum igit voluntas dei
sit sacrificatio nrā. ut patz q̄ aplm. igit qui-
libet tenet voluntatē sua voluntati diuine con-
formare. ¶ q̄ libet tenet velle saluari. l3 deo

Dist. XLVII. et. XLVIII

- 4** **P.** quicquid actio sua propriis suis peccatis visib; pot deficere. tenet se ei conformare cui per se inest rectitudo. in cuius conformitate permanendo nequaquam pot deficere. sed ois creata voluntas in sua actione potest deficere. et sola dei voluntas ex sua natura sic est recta quam omne illud quod sibi conformatur rectificat. quod ois homo sua voluntate dñe voluntate tenet conformare. **P.** quilibet homo tenet voluntatem suam conformare tali reguli quam sicut suam naturam reducit regulam. sed voluntas dina est talis regula. quod ansel. i deceptu angelici. c. iii. probat. quod in alijs virtibus voluntate non pot est peccatum. Nam cum de legge eis ipsius ut voluntati obediatur obediens ei faciunt quod tenent. propter quod in eis peccatum et iniustitia eorum non pot. voluntas autem immediate reducitur ad voluntatem divinam. **S**ed forte dicetur quod relativa et parvante dicuntur ad suertem. sed voluntas est relatio et parvante. quod si voluntas nostra conformaret voluntati dñe. tunc ecce contra voluntates dinae conformaret voluntati nostrae. quod est falsum et impossibile. quod tamen potest quod aliquid relatio et parvante secundum nomine sit inter nos et deum. hoc est Iohannes dicit in canonica sua. quod filius ei erit. quoniam videlicet enim sicut est sicut est ratio et parvante. id est non est et parvante in tali relatione. quod nos dependemus a deo. et non a eorum verso. nam tales similitudines et conformitates innascuntur ex his quod nos quoniam possumus ipsum imitamur. et non a eorum verso. **S**ed dico quod quanto ad ea voluntate quod deus vult voluntate antecedere. sed tenemur nostram voluntatem conformare voluntati dñe. quod voluntate dei antecedere quilibet ordinatus vita eterna. **S**ed quanto ad ea quod deus vult voluntate ante. non optet quilibet sua voluntate dñe voluntati in obsequio conformare. ita quod talia velut. quod voluntate ante deus vult damnatos esse damnatos suo tempore. quod si aliquid ostaret voluntas sua in hoc non posset se conformare dñe voluntati. cum contra omnem inclinationem. et quod omnis contra voluntatem est perpetuo cruciari. In alijs vero penitentibus a deo voluntas. puta in morte patrenti. et terrena in morte propria. si aliquid deus talia se velle revelaret. estimo quod si talis homo esset perfectus in caritate. ipse voluntate sua divinae voluntati conformaret. et dicaret cum apostolo. Cuius dissolui et esse cum christo. Si vero adhuc est imperfectus. tunc sufficit non tristari.
- Anticd 4** **Quantus ad quartum articulum.** in quo debet esse conformitas nostrae voluntatis ad divinam. est aduentendum quod
- voluntate quantum loquimur large. et sic appetitus sensitivus quantum appellatur voluntas. quantum proprius. et sic voluntas est potentia prius intellective. Et hec potest adhuc considerari duplicit. Uno modo quantum ad motus proprio venientes ex naturali instinctu sine deliberatione prius. et ut sic dicitur voluntas naturalis. Alio modo potest motor vel actus ei sequitur deliberatione. et ut sic dicitur voluntas deliberativa. **P**rimus igitur duobus modis non oportet insistere. quod planus est quod ac cipiendo voluntate per appetitum sensitivum et naturali instinctus hoc abhorret et refuta quantus in ipsis esset. Propter quod Damas. li. iii. ca. xxii. vult. quod quelibet res naturaliter desiderat esse. Et ibidem ait. quod deus factus homo hoc desiderium habuit et mouit timuit. **S**ed loquendo de voluntate tertio modo dicta ponit tres conclusiones. **P**rima est quod ad re cititudinem nostrae voluntatis requiri necesse est ut velum omni illud quod evadet et sine ambiguitate nobis constat deum velle simpliciter et absolute. Quia ille non est verus amicus alicuius quod voluntate sua ab eo discordat in iustis et rationabilibus. sed habens rectas voluntates est amicus dei. et omne quod deus vult est iustum et rationabile. ergo tamen. Maior patet per Tullium qui dicit ad perfectam amicitiam spectare idem velle et idem nolle. **E**t ix. ethicorum ait Aristoteles voluntatis voluntatis dissolutus amicitia. **E**t h. rhetoricorum dicit. quod ratio amoris consistit in procurare alicuius que in volito ipsius sunt. Minor patet quantum ad partem primam. quod in canon. p. mo dicit sponsa ipsi deo. Recti diligunt te. Parent etiam quantum ad secundam partem. quod cum voluntas dñe sit ipsa equitas et rectitudo. et obliquari nequaquam possit. ideo omnis quod vult est iustum et rationabile. **P**omnis homo habens rectam voluntatem tenet velle illud cuius oppositum sitingeret necessario tolleretur dei perfectio. Sed si fieret oppositum illius quod deus perficit et determinante vult fieri. tunc tolleretur dñe voluntatis perfectio. quod tamen. Maior patet. quod omnis vult illud cuius oppositum tollit perfectionem et honorem amici quem diligit. Minor etiam patet. quod si fieret oppositum illius quod deus diffinitius et determinante vult fieri. tunc vigor et potest dñe voluntatis tolleretur. ipsa enim est inutila. abs non continget oppositum in cuius quod ipse determina-

3 te vellet. ¶ P. sup illud ps. Non adhesit mihi cor prauum. dicit glo. Pranum cor et distorū hz qui non vult illud quod deus vult. Et in ea rem glo. dicit. qd voluntas dei est regula cui operari nos conformari. ¶ Sed contra hoc sunt quicd doctores dicentes. qd ad rectitudinem re voluntatis non requirit qd formet se voluntati diuinae i omni voluto qd sicim deu velle. Quia bta virgo m maximus doluit de passione sui dilectionis filii. quā tamē passionē non dubitauit esse de voluntate dei. Sed hoc non videatur quis velle de quo dolet. ergo voluntas virginis matris non fuit cōformis voluntati diuinae in volito. t p sequēs voluntas beate virginis matris non fuisse recta. quod est nephas dicere. ¶ P. Christus appropinquare passione sua dixit. vt patet in euagelio. Pater si fieri potest. translat a me calix iste. veritatem non mea voluntas sed tua fiat. ergo christi voluntas que rectissima fuit non erat conformis voluntati diuinae. ¶ sequeret qd aliquis debet velle sibi subtrahi gratia rei et a deo separari. qd est ptra oēs rectitudine voluntatis. qd recta voluntas non potest velle separari ab eo a quo deparet omnia sua pfectio. Probatio sequetie. qd aliquis habet recta voluntate scit si ceciderit in peccato. qd deus vult qd ei gratia subtrahat. et qd factus peccator a deo sepeatur. ¶ P. sequeretur qd aliquis debet velle suam ppetuam damnationem. sequens est impossibile. sicut patet ex auctoritatibus quas adduxi superius distinctio. i. q. q. Probatio sequetie. qd deus vult aliquoꝝ hominū ppetuam damnationem qui tamē pnuū habet recta voluntate. ergo si renularer hoc talibus homib⁹. tūc iuxta predictā exclusionē ipſi teneretur hoc velle. ¶ P. quod deus consulit hoc vult. sed non tenet quilibet velle quod deus consulit. ergo non tenet quilibet velle quod deus vult. ¶ P. arguunt quidam alij. qd nulla voluntas creata possit conformari voluntati diuinae. Quia nullū simpli finitū potest formari ei quod est simpliciter infinitū. Sed oīs voluntas creata est simpli finita. et voluntas diuina est simpliciter infinita. ergo tē. ¶ P. seq̄ret qd voluntas creata adeq̄ret diuina voluntate. falsitas p̄ntis p̄. Probatio sequetie. qd qd attingit alterius totaliter hoc ad equat ipm. Iz omne qd format simpli simplici hz totalis ipm attingit. qd vel perim non attingit ipm. et tūc i nullo formab⁹ ei. vel si attingit tūc totaliter attingit. als non est simpli simplex. ¶ Sed illa non excludit. Ideo p̄mo argua p̄tra. illa opinione fortificando p̄m̄ excludit iſis motiſis respondit. P. mo iſiſ argua sic. Hicur se habet intellectus creatus ad intellectū diuinū. sic voluntas creata ad voluntatē diuinā. sed null⁹ intellectus potest esse rectus seu verus si taliter ē diiformis ab intellectu diuino qd cognoscit illud quod intellectus diuinus non cognoscit. ergo nulla voluntas creata poterit esse recta si volito non est conformis diuine voluntati. Major patz. Probatio minorē. qd cū diuinus intellectus sit omnino verus. si circa aliquod obiectū intellectus creatus intelligeret oppositū eius quod intellectus diuinus intelligit intellectus diuinus. talis intellectus creatus de necessitate ē falsus. ¶ P. hō habet rectā voluntatē manēt hmo rectitudinem non potest licite facere cōtra voluntatē diuinā. ergo nec potest licite velle cōtra voluntatē diuinā. Videlēs p̄ Probatio p̄ntie. qd licitū est velle licitū est facere. ¶ P. non minus deficit a rectitudine repugnans diuine voluntati qd repugnās diuina pudentia. Sed ut Aug. impius est cui non placet diuina pudentia. ¶ P. recta voluntas debet hoc velle quod in dominica oratione petit a deo fieri. sed in signū oīs dei voluntas fieri petat. ideo comp̄phenditur in ipsa dominica oratione dei voluntas tam in celo qd in terra. Dicit em̄ ibi. Si voluntas tua sit in celo et in terra. ¶ P. oīs ordinata voluntas debet pponere velle diuinū seu velle diuine voluntatis suo proprio velle. illa p̄. qd da oppositū. tūc hmo voluntas nec ē recta nec ordinata. qd quereret ordinā. qd non pponeret qd oīs non ē pponēdū. Sed si aliquis voluntas non pfor maret se in volito diuine voluntati. illa non pponeret velle diuinū suo proprio velle. sed poti⁹ ecōuerso. qd talis voluntas non esset ordinata. nec p̄p̄ns recta. iſiſ argumēta non excludit. Ad p̄ Solitio. mā iſiſ rōz alteri⁹ opiniois dōz qd quis gli osa p̄go m̄ iſſabilr̄ doluerit dōlōre passio nis filij sui. tū voluntas sua non fuit diiformis a voluntate diuina. qd sic de p̄ voluntatis sui sustinere passiōz et morte p̄ salutē hūani generis. sic tū hz volunt voluntate deliberativa. Iz maxime doluerit et qd passa si bifurcū voluntate natali v̄l voluntate sensituū put appetit⁹ sensituū de qnqz voluntas. Et cu dōz i miori. Ilde n̄ videt qd velle de qd dolet. illa ē fallia. si dolor velle referunt ad distinctas vires aīe. sicut i p̄posito sunt referēda. Sic em̄ aliquis potest valde dolere de amara potionē. vel de mētri absēscione fīm appetit⁹ sensituū. tū voluntate deliberativa vult illa. sic in p̄posito. Ad se cunctā patet p̄iam dicta. qd illa verba chusti

Alij ad id
 Cōtra opinionē.

Dist. XLVII. et. XLVIII

referenda sunt ad voluntatem prout dicit natura
ralis et ad appetitum sensituum. Si enim Christus vo
luntate deliberativa non volueret respectu illius
passionis illud quod pater voluit, tunc per
illam passionem ihu meruerisset, nec per sequens
humani genus redemisset. Ad terciam ne
go subsequentiam. Ad probationem dicendum quod sub
tractio gratiae non est simpliciter et absolute a deo
voluta sed secundum aliter, pura sub hac voluntate.
Si ille ceciderit in peccato, non est ad propositum,
quod exclusio posita est de his quod Deus vult simpliciter
et absolute. Unum notandum est aduertendum quod cum de
us vult aliquod secundum aliter, tunc quicunque vult
oppositum illius secundum aliter adiuste, ille potest vel
le oppositum predicte voluntati quod Deus vult sub
illa secundum aliter permanente in conformitate volu
tatis illius hominis ad voluntatem dei. Haec igit
quod aliquis homo recta voluntate sciat quod si mora
liter peccauerit Deus vult auferre gratiam ab eo.
ille debet velle oppositum illius secundum aliter, pu
ta debet velle non peccare, tunc sine conformitate
sue voluntatis ad voluntatem diuinam potest velle quod
Deus gratiam non auferat. Proinde dicerur quod
ille non vult oppositum illius secundum aliter, quod for
te vult mortaliter peccare. Tunc respondeo quod
talis ei ipsius quod velle mortaliter peccare, iam non
haberet recta voluntatem, et non argumetur non
est exclusionem promissam quod presumunt rectitudi
ne voluntatis. Ad quartam dicendum nego secun
dum. Ad probationem per ipsum dicta, quod ex quo talis
homo prout supponitur habere recta voluntatem, utique per
tunc habet gratiam, et prout non vult damnationem, il
le non sub hac voluntate, si finaliter recesserit si
negra. Etiam in probatione secunda assumitur unum
fallitur quod animo impossibile, quod minimum incon
veniens in deo est impossibile. Sed inconveniens est
videlicet quod aliqui reuelent ei damnatio, quod dare
sibi materia despondit de dei misericordia, ideo non
est sumendum quod aliqui reuelantem veridica reue
lent ei eterna damnatio. Huiusnam aliquis peccaret
homo in reuelatione, ille vel debet taliter reuelatio
ne non putare esse a deo sed a demoni, quod vellet
etiam quicunque bonos homines ponere in desperationem
Vel si non posset vincere taliter acceptum quod puta
ret taliter reuelationem sibi factam a deo, tunc non
debet putare taliter sibi factam a deo, et ultimata diffiniti
tua, sed magis dominatorum, sicut dictum fuit ni
niutis Ione, iiiij. Adhuc quod dragita dies et ni
nius subuerteret. Et ideo talis homo eo cautius
et melius debet ordinare vitam suam deo humili
ter supplicando, ut sibi sua peccata dimittat, tunc
gratias ac caritate vobis in finem custodiat. Pro
test etiam dici quod ille due rationes non sunt inclusa

sionem, quod Deus simpliciter et absolute non vult gra
tia subtractionem, nec alicuius hominis damnationem.

sed solum vult talia voluntate promissa. Unde et
Deus non vult nos talia velle. Unus signum
est, quod appetitum talibus contrariu quasi natu
raliter indicat nature rationali. Ad quam dicendum Ad 5
dum quod non ostendat nobis evidenter quod Deus vellet il
lud simpliciter quod per modum consilii nobis insinuat. Si tamquam alicuius ostendat evidenter quod Deus hoc
vellet simpliciter, tunc si talis haberet volunta
tem rectam, et in rectitudine permanere deberet,
oporteret eum in hominum volito voluntatem suam
conformare voluntati divine, talis enim infinita
tio absolute voluntatis divine equaliter prece
perat, utrumque quodque facies potest rectitudinem volu
tatis. Ad sextam dicendum, quod quicunque finitus non
possit conformari infinito entitati, potest tamen ei
conformari obiectum, sic, quod voluntas finita et in
finita tendant in idem obiectum conformibus acti
bus, pura quod ambo circa idem obiectum elicant
actum voluntatis, vel ambo actu nolitionis.

Ad 7

Durandus,

de conformitate entitatis vel dimensionis et non de
obiectu, et ideo non est ad propositum. Probatur etiam
quod doctor probat secundum conformitatem non est necessaria, et
arguit sic. Nihil est necessarium fieri nisi hec necessaria
sunt, etiam ex natura rei, vel ex precepto superioris.
Hed re voluntate a deo non potest tenemur ex natu
ra rei velle, alioquin si deus vellet damnationem ali
cuiuslibet tenere etiam velle, quod est contra Augustinum, i
lii de trinitate, ubi ait quod omnes homines natura
liter volunt esse beatos. Nec ex precepto, quod nuliusque
legimus hoc esse preceptum. Et sicut tenemur
voluntatem nostram conformare voluntati divine,
sic tenet subditus voluntatem suam, et prius conformare
voluntati sui plater cui subest vice dei. Hed si per
lapsum diceret audiire subditum, volo quod hoc fiat,
subditus adhuc non tenet hoc sacerdem nisi pri
latus precepit ei vel insinuat se velle hunc sub
ditum hoc facere, ergo a simili non tenet quis
in particulari velle illud quod Deus vult, nisi hunc
sibi precipiat vel insinuat quod Deus vult ipsum
hoc velle, ergo tecum. Et nullus tenet ad illud
sine quo potest saluari, sed sine tali conformitate
potest non saluari. Major per ipsum probat minor, quod
sine hominum conformitate voluntas hominis potest
manere bona, ut per ipsum Augustinum in libro enchyridion
vbi ait, quod aliquis bona voluntate homo vult quod
Deus non vult, et pura, bonus filius vult pa
rem suum vivere, et Deus non vult eum viue
re, quia vult quod mortale, ergo tecum. Et quicunque con
tingit quod duo homines quorum videntur bonus est
voluntas opposita contradictione, pura vult

3

4

q̄ pluat. et ali⁹ vult q̄ n̄ pluat. **S**icut etiā q̄n̄ q̄tingit inter angelos in celo. q̄ sicut pat̄z in Daniele. angelus princeps persarū resticit angelo qui voluit liberationē iudeorū post se priuaginta annos captiuitatis sue. **E**t ut ibi patet. sanctus Michael consensit cū angelo iudeoz. sed planū est q̄ traducitoria volentes nō possunt eidē voluntati se conformare in volito. ergo unus illorū voluntas nō erit conformis in voluto diuine voluntati. et p̄ seq̄ns nō tenebit ad hoc. quia alii peccare n̄ obseruādo ad quod tenere. **O**ctiam addunt hic quicdā de nostris doctorib⁹. q̄ illa sit intentio fratris Egidij. q̄ si aliqui staret de certo deū velle morte patris sui. tūc dicunt fratre Egidij dicere q̄ sufficit nō repugnare voluntati diuine. sed nō repugnare nō dicit positivē conformitatē ad voluntatē diuinā. licet neget oppositā p̄metat. **H**ed ut breuiter me ex p̄dia de isto ultimo dicto. dico q̄ falsum impunit fratri Egidio. Nam. i. siuārum distinctione. clvij. q. ultima frater Egidius dicit sic. **S**in nobis ē notū diuinū volūtū. tūc fm̄ volūtē deliberatiā et rationalē rebemus illō velle. **E**t si nō ratione sui. ratione tamē illius ordinis quia est a deo volūtū. fm̄ quē quādam bonitatē p̄trahit. Et subdit infra. Non oportet tamen viatores adeo conformari diuini voluntis appetitu liberatio ut comprehensores. vt si deus vult morē patris aliqui. bonus filius tenet eam velle in p̄ceptū ē a deo volita. sed nō oportet vt in volendo ē a ea gaudeat. sed sufficienō tristari. **S**icut non oportet forem fm̄ p̄him. iij. ethicow̄. gaudent in piculis bellicis. sed sufficit non tristari. **B**ea ti autē cū cognoscunt aliquid volūtū a deo: de liberate illud volunt. et se gaudent velle. **I**sta sunt verba Egidij ad Iram. Ex quo patet q̄ isti nō bene repererūt dicta Egidij. quia pro no tristari ipsi scripserunt nō repugnare. et cū hoc dimiserunt verba p̄cedentia etiā consequentia. **A**d primū igit̄ dicenduz. q̄ licet de p̄dicta conformitate non inueniat in speciali scriptu esse p̄ceptū. tamē ex dictis sancti Jacobī in canonica sua hoc possumus deducere sic. Nulli in scripturis indicit verterationis cōminatio. nisi vel ex hoc quod cōmittit qđ nō debet. vel ex hoc q̄ omittit quod debet et te net. **H**ed beatus Jacobus quēlibet hominē compans ad ipm̄ deū dicit sic. Herius qui scit voluntatē domini sui et nō facit: plagi va pulabit multis. **H**ed nō min⁹ tenemur nos cōformare deo voluntate q̄ ope. immo confoz

Zlij ad id

Contra

Adi

mitas in voluntate debet p̄cedere conformitatē in ope. omnis etiā homo tenet esse seruus dei iure naturali. tum q̄ fecit n̄ os. tum quia redemit nos. ergo quilibet homo fm̄ dictamēna turalis iudicij tenet velle ea que euideret sic tē velle simp̄lē et absolute. **E**t licet vniuersa liter sic teneat omnis homo. tamē in speciali ex lege priuata tenet ad p̄dicta omnis homo habet rectā voluntatē. q̄ talis nō solū est seruus dei. sed amicus. **J**uxta qđ in euāgeliō talibus saluator ait. **T**ā nō dicam vos seruos sed amicos. **H**ed lex vere et nō ficte amicicie hoc dicit. q̄ verus amicus debet velle omne illud qđ de certo cognoscit amicū rationabili ter velle. **N**ūc aut̄ ita ē q̄ cognoscimus deum. nō posse aliquid velle qđ nō sit rōnabilit̄ voluntū. **A**d secundū dicendū q̄ te plato nō ē sile. **Ad** quia nō constat subdito q̄ omne voluntū a suo plato sitration abiliter volūtū. sicut scimus ē de deo. **A**d tertium nego minorē. **A**d p̄bat. **Ad** onē dico. q̄ beatus Ang. q̄ voluntate intelligit appetitū sensitiū vel naturalē. de quibus nihil est ad p̄positū. put et p̄cedentib⁹ pater. vel si loquimur de voluntate deliberatiā. tunc intelligēdūs est loqui de hominē qui nō cognoscit euideret voluntatē dei q̄tez ad illud voluntū cū vult illud quod deus nō vult. **A**d quartū dicendū q̄ vel neuter illorū intellexit voluntatē dei circa illa q̄ sūt ab eis volūta. vel salte vn̄ cor hoc nō intelligit. q̄ dato q̄ ambo sint boni hoſes. tunc q̄cunq; cor p̄cet deū velle oppositū illius quod ipse velle cepit. ipse immeidate a suo velle desisteret et formaret se voluntati diuine. **S**icut etiā fuit dīlis angelis. q̄ ille angelus q̄ ibi appellat p̄dicta persarū p̄ tanto. quia a deo fuit deputat̄ pro custode et gubernatore illius prouincie. nondū vidit in speculo sanctissime trinitatis venisse tempus liberatiois ipsorum iudeorū. et ideo restitut̄ tanḡ bonum illius prouincie preferēs cuius fuit custos et gubernator. Fuerunt em̄ iudei captiuū regis persarū. a tempo re quo reges persarū occiderunt Balhazar regem Babylonie. cuius auus. l. Nabucho donosor iudeos a Hierusalem abduxerat ī Babylonē. **E**t ideo ille angelus voluit q̄ ipsi non dimitteretur donec sup hoc p̄ciperet voluntatem dei. **H**ed Michael et angelus qui fuit custos iudeorū. viderunt et cognoverunt ex diuina revelatiōne hoc tempus aduenisse. et deum hoc p̄tunc velle. ideo et ipsi hoc voluerūt. **H**ecūda conclusio ē q̄ p̄formatio hūa ne voluntatis ad diuinā imīmō ī volito cum

Ad 4

Lodo 2

Dist. XLVII. et. XLVIII

Ratio p̄cione conformatōnis que attēdī modo
volēdi. nō sufficit p̄ rectitudine humāne vo
lūtatis. Quia qđ tūnī caret rectitudie vo
lūtatis hoc nō sufficit ad habēdā h̄mōi recti
tudinē. **Sed** p̄firmatio tm̄ in volūto tūnī
qñ p̄fessim⁹ homībus. qz p̄fessim⁹ hō pōt
vele morē patrī sui p̄ illo tūne in quo etiā
deus vult patrē suum mori. **E**t illa est inten
tio Augu. qui ait. Deus quādoqz implet do
nam suā voluntatē p̄ malas homīnū volūta
tes. **H**ec forte cōtra illud dīceſ p̄ sicut hu
manus intellectus se haber ad intellectū diu
nū. sic volūtas ad voluntatē. sed oīs intelle
ctus est recta qz cōformat se intellectui di
uino in re intellecta. qz oīs volūtas est recta
qz conformat se volūtati diuine in re volūta.

Instanciā 1 **P**. sup̄ illo verbo ps. Exultate iusti in do
mino: rectos decet collaudatio. dicit glo. Re
cū cor habet qui vult qđ teus vult. sed p̄ cor
anime intelligimus voluntatē. **A**d p̄mūz
dicendū qz nō est simile. qz intellectus rectifi
cat in adequatione ad r̄ intellectā. voluntas
vero dicit recta in ordine ad rebitū finē p̄sp
posta recta intētione volēris. ideo licet aliqz
velit aliquid bonū quod etiā teus vult. si tam
en illud vult mala intētione. vel in ordine
ad malū finē quem p̄tendit. eius volūtas nō
erit bona vel recta. sed potius mala et obliqua

Ad 2 **A**d scdm dicendū qz rectuz cor haber qui
vult quod deus vult. et ea intētione qua deus
vult eū velle. **T**ercia p̄cluso est. qz ad recti
tudine volūtatis philosophice loquendo suf
ficit qz volūtas velit bonū in ordine ad bonū
finē. **H**ec theologice loquendo requiri qz ha
biens caritatis informata velit ea que fīm legē
euangelicā sunt volūbilis cū intētione et boni fin
is. **D**e his tamē ad p̄fens trāleo. eo qz trac
tūlia sunt circa materiaz secūdi libri. ibi forte
de his dīceſ. in multis em locis secundi libri
potest tangi ista moralis materia. **A**d ar
gumentū principale dicendū qz minor nō est
vera. **A**d p̄bationē dicendū qz qñ visus alī
quid p̄cipit distincte quod an nō distinere dī
cīt vidiſſe. vel vidit illam rē an. licet nō habu
erit actū iudicariū circa eam. vel genitus nō
vidit eam. quomōcung⁹ dīcaſ semp̄ vidēna
zūnic⁹ esse mutatus. eo qz aliquid acq̄sum⁹.
Nam si dīcaſ primū. tunc licet vidēs postqz
incepit rem illa discernere non acquisiuit no
uam visionē. tamē p̄ actuz iudicatorū acqui
suit circa rem prius visam nouā discreōem
et nouū iudiciū. **S**i autē dīcaſ secundū tūc nō
solum acq̄uirit nouū iudiciū. sed erit acqui

ritur noua visio. v̄l salē extensiō visio qz an
habebat. **S**icut in vita beata qz quis eadē bea
tifica visio in eternū continuet. tamē si de ali
cui beato vna die ostenderet i obiecto beatifico
aliqua cognoscibilia que p̄us sibi nō mōstra
uit. talis beatus in sua visione vere mītareſ.
qz licet haberet candē beatificam visiōes quā
habuit primo. tamen sua visio esset nūc exten
sio qz primo. eo qz ad aliqua cognoscibilia se
p̄nūc extenderet ad que anteā senō exten
det sua visio. quis essentialiter et vere esset be
ata. **A**d quam visionē beatificā et glōsaz nos
p̄ducet dominus iesus christus nōster glorifi
cator. qui cuz patre et spirituſtō est omnīū
governator. Amen.

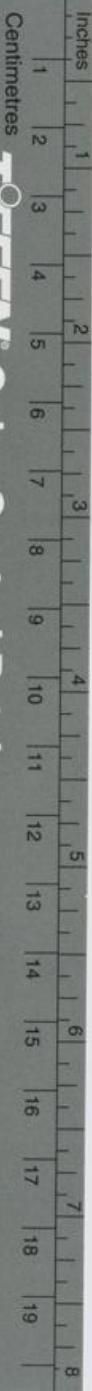
Finit primū scriptū libri sentētiarū
Thome de Argentina.

Solutio
Bdi

Cōclūo 3 **L**oclio **3** **A**d scdm dicendū qz rectuz cor haber qui
vult quod deus vult. et ea intētione qua deus
vult eū velle. **T**ercia p̄cluso est. qz ad recti
tudine volūtatis philosophice loquendo suf
ficit qz volūtas velit bonū in ordine ad bonū
finē. **H**ec theologice loquendo requiri qz ha
biens caritatis informata velit ea que fīm legē
euangelicā sunt volūbilis cū intētione et boni fin
is. **D**e his tamē ad p̄fens trāleo. eo qz trac
tūlia sunt circa materiaz secūdi libri. ibi forte
de his dīceſ. in multis em locis secundi libri
potest tangi ista moralis materia. **A**d ar
gumentū principale dicendū qz minor nō est
vera. **A**d p̄bationē dicendū qz qñ visus alī
quid p̄cipit distincte quod an nō distinere dī
cīt vidiſſe. vel vidit illam rē an. licet nō habu
erit actū iudicariū circa eam. vel genitus nō
vidit eam. quomōcung⁹ dīcaſ semp̄ vidēna
zūnic⁹ esse mutatus. eo qz aliquid acq̄sum⁹.
Nam si dīcaſ primū. tunc licet vidēs postqz
incepit rem illa discernere non acquisiuit no
uam visionē. tamē p̄ actuz iudicatorū acqui
suit circa rem prius visam nouā discreōem
et nouū iudiciū. **S**i autē dīcaſ secundū tūc nō
solum acq̄uirit nouū iudiciū. sed erit acqui

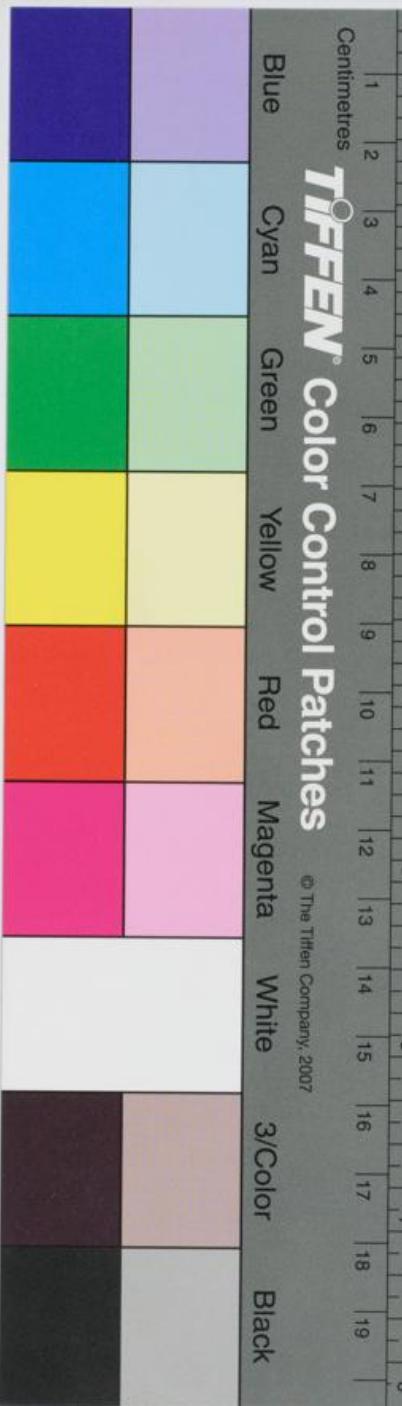
**Ad argu
mētū p̄nci
pale.**

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

© The Tiffen Company, 2007